Hrvatski enciklopedijski rječnik

Pes-Pro

Jutarnji list

Novi Liber

HRVATSKI ENCIKLOPEDIJSKI RJEČNIK

Hrvatski enciklopedijski rječnik sadrži:

110.000	osnovnih riječi i izvedenica
47.000	hrvatskih imena, prezimena i lokaliteta njihove rasprostranjenosti
18.000	obrađenih imena iz zemljopisa, povijesti, mitologije i opće kulture

ISBN 953-6045-37-0

HRVATSKI ENCIKLOPEDIJSKI RJEČNIK

Pes-Pro

Autori:
prof. dr. Vladimir Anić, dr. Dunja Brozović Rončević, prof. dr. Ivo Goldstein, Slavko Goldstein, mr. Ljiljana Jojić (glavna urednica), prof. dr. Ranko Matasović (glavni urednik), prof. dr. Ivo Pranjković

Stručni suradnici:
dipl. inž. Antun Alegro, mr. Sanja Brbora, Hrvoje Brozović, Silvana Brozović, Ljiljana Cikota, prof. dr. Tomislav Cvitaš, Lara Černicki, prof. dr. Šandor Dembitz, prof. dr. Radovan Erben, dr. Nada Gašić, dr. Pavle Goldstein, Mate Kapović, Iva Körbler, mr. Vlasta Kovač, Igor Kusin, Jadranka Pintarić, prof. dr. Dražen Poje, dr. Mirna Sentić, mr. Tomislav Stojanov, prof. dr. Juraj Šiftar, dr. Nada Vajs-Vinja, Čedomir Višnjić, dr. Vesna Zečević, prof. dr. Tomislav Živković

Zajedničko izdanje:
EPH d.o.o. Zagreb i Novi Liber d.o.o. Zagreb

Za izdavače:
Stipe Orešković, Sanja Petrušić Goldstein

ISBN 953-6045-28-1 (cjelina)
ISBN 953-6045-37-0

Hrvatski enciklopedijski rječnik

Pes-Pro

Jutarnji list

Novi Liber

P

pês *m* ⟨N *mn* pésovi⟩ **1.** *pov.* stara rimska mjera za duljinu **2.** *jez. knjiž.* najmanja ritmička jedinica u kvantitativnom metričkom stihu
✧ *lat.*: stopalo, stopa

Pèsah *m jud.* židovski blagdan u spomen izlaska židovskog naroda iz egipatskog sužanjstva (*bibl.* knjiga *Izlazak*), slavi se osam dana, od 14. do 22. nisana (ožujak/travanj); Pasha
✧ *srlat.* pasha ← *hebr.* pesaḥ

pesante (I) (*izg.* pesânte) *pril. glazb.* oznaka za interpretaciju, upućuje da odlomak ili pasažu treba izvesti dostojanstveno, odmjereno, s težinom // **pesante** (II) (*izg.* pežânte) *prid. reg. ekspr.* koji je kao osoba u društvu i komunikaciji težak, zamoran, dosadan [*che* ~ (*izg.* kȅ ~) (joj) što je težak]; gnjavator
✧ *tal.*

pèsār *m* ⟨G pesára⟩ *med.* prstenasti, ob. gumeni uložak za podizanje spuštene maternice, služi i za sprečavanje začeća
✧ *lat.* pessarium: maternični prsten

pesca fondo (*izg.* pèška fôndo) *m rib. reg.* ribolovni pribor u obliku niti na čijem je kraju varalica u obliku ribice s vijencem udica i koji doseže do morskog dna [*uloviti lignju na* ~]; peškafondo
✧ *tal.*

pesimìzam *m* ⟨G -zma⟩ **1.** sklonost da se sve gleda u mračnim tonovima, sklonost da se svemu predviđa loš završetak; zloslutnost, beznadnost **2.** *fil.* filozofski pogled na svijet prožet sumornošću, sumnjom i beznadnošću, pogled prema kojemu svijetom dominira zlo // **pesìmist** (**pesimȉst**) *m* ⟨G pesìmista⟩ onaj koji je obuzet pesimizmom, onaj koji je sklon mračnom gledanju na život; crnogleđa; **pesimìstič|an** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** koji je sklon pesimizmu **2.** koji je mračan; beznadan, zloslutan [~*na prognoza*]; **pesimìstično** *pril.* na pesimističan način, beznadno, mračno, zloslutno; **pesìmistkinja** *ž*, *v.* pesimist
✧ *njem.* Pessimismus ≃ *lat.* pessimus: najgori ← malus: loš

peskàrija *ž*, *v.* peškarija

pèsnica, *v.* pest

pêst *ž* ⟨D L -i, I -sti/-šću, G *mn* péstī⟩ *jez. knjiž. reg.*, *v.* pesnica // **pèsnica** *ž* stisnuta, zatvorena šaka; pest; **pèsničār** *m zast.* boksač; **pèsničati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -čēnje⟩ *zast.* boksati (se); **pèsničēnje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pesničati **2.** *zast.* boksanje; **pêšće** *sr* ⟨G -a, I -em, N *mn* -a⟩ pest kao ukupnost dijelova koji ga čine (prsti, dlan i gornji dio šake)
◈ *pr.* (nadimačka): **Pêst** (*I* Slavonija), **Pèstāk** (Pokuplje), **Péstić** (110, Zadar)
✧ *prasl.* *pęstь (*rus.* pjast', *češ.* pěst) ≃ *stengl.* fȳst

pesticídi *m mn* ⟨N pestìcīd⟩ *kem.* otrovni spojevi ili smjese koji se koriste za uništavanje insekata (insekticidi), gljivica, bakterija, u nekim slučajevima i virusa (fungicidi), štetnih glodavaca (rodenticidi), korova i parazitnih cvjetnica (herbicidi) i drugih štetočina radi zaštite čovjeka, korisnog bilja i životinja
✧ *njem.* Pestizid ≃ *lat.* pestis: kuga + CID(I)

pèstić *m bot.*, *v.* tučak

pestilèncija *ž* **1.** kuga, pomor, pošast, epidemija **2.** *pren.* zlo, nevolja, bijeda, napast
✧ *lat.* pestilentia

pȅš[1] *m* ⟨N *mn* pȅševi⟩ (ob. *mn*) kraj odjeće izdužen kao rep, ob. u: [~*evi fraka*]
✧ *tur.* pe: kraj, skut odjeće ← *perz.* pīš

pȅš[2] *m zool.* **1.** *v.* glavoč **2.** slatkovodna ribica (*Cottus gobio*)
✧ *tal.* pesce

Peščènica (**Peščenìca**) *ž I* dio Zagreba, industrijska zona, naseljen pretežno stanovništvom slabijeg imovnog stanja // **peščèničk|ī** *prid.* koji se odnosi na Peščenicu △ *~a* ***Republika (Republika Peščenica)*** *publ. iron.* tobožnja država (od godine 1966), parodija na demokratske procedure u neizgrađenom društvu

◈ *v.* pijesak

Péšćenica *ž* naselje (u blizini Siska), 840 stan. // **péšćeničkī** *prid.* koji se odnosi na Pešćenicu

◈ *v.* pijesak

pešìkān *m* ⟨G pešikána⟩ *zool.* morski pas, *v.* pȁs △ // **pešìkanja** *ž* ⟨G -e⟩ *reg. ekspr.* **1.** *v.* pešikan **2.** *pren.* proždrljiva osoba, onaj koji na što navaljuje, koji kao da proždire i sl.; nametljivac, proždrljivac (prema situaciji)

✧ *tal.* pescecane

peškafôndo (**peškàfōndo**) *m*, *v.* pesca fondo

pèškati *dv.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ *reg.* **1.** (što) **a.** (u)pecati ribu **b.** kupiti/kupovati kartu iz talona u kartaškim igrama [*dobro ~*] **2.** (∅) **a.** biti sposoban za razmišljanje i razumijevanje, shvaćati probleme oko sebe **b.** plitko grabiti, biti plitak [*slabo ~* ne biti osobito obdaren sposobnošću shvaćanja, ne biti jako inteligentan] // **peškàrij|a** *ž reg.* tržnica ribe, prodavaonica svježe ili zamrznute ribe [*ići na ~u*]; peskarija, ribarnica; **peškàruša** *ž* **1.** *reg.* prodavačica ribe na peškariji **2.** *žarg.* prosta osoba, ona koja viče, ogovara, prostača

✧ *mlet.*, *tal.* pescare

pèškeš *m reg.* predmet ili vrijednost što se kome daruje; dar, poklon [*~ učiniti* pokloniti]

✧ *tur.* peke ← *perz.* pīškeš

pèškīr *m* ⟨G peškíra⟩ *reg.* (+ *srp.*) komad tkanine **a.** (od platna, frotira) za brisanje ruku, lica i tijela **b.** ukras u posebnim prilikama (svadba, sprovod); ručnik, šugaman

◈ *pr.* (nadimačko): **Pèškīr** (200, Petrinja, Banovina)

✧ *tur.* pekir ← *perz.* pīšgīr

pèškūn *m* ⟨G peškúna⟩ **1.** *reg.* mali, okrugli, drveni, obično orijentalno izrezbareni stolac, bez naslona, na kojem se sjedi; štokrl **2.** stolić koji se stavlja pod sofru

✧ *tur.* pekun ← *perz.* pīškūn

pȅšt *m kulin. reg.* začin nekim jelima, ob. ribi, koji se sastoji od peršina ili koromača, češnjaka i ulja; za variva ob. u istarskoj i dalmatinskoj kuhinji, istrugana slanina, zgnječeni češnjak i peršin

✧ *mlet.* pesto ← *tal.*

Pȅšta *ž* **1.** dio Budimpešte, na lijevoj obali Dunava (do 1873. samostalna jurisdikcija) **2.** *meton. pov.* sinonim za ugarsku vlast (u Hrvatskoj) // **Pȅštanin** *m* (**Pȅštānka** *ž*) ⟨N *mn* Pȅštani⟩ stanovnik Pešte (i Budimpešte); **pȅštansk|ī** *prid.* koji se odnosi na Peštu △ ***~a cipela*** cipela koja je po nekadašnjoj modi imala vrlo zaoštren vrh; špičok, *usp.*

◈ *pr.* (etnici): **Pȅšt** (Donja Stubica), **Pȅšta** (Buje, Dubrovnik), **Pèštaj** (120, Donja Stubica, Kutina, ← *mađ.*), **Pèštalić** (Županja, Slavonija), **Peštánac** (Osijek), **Péštić** (Zagreb, Rijeka)

pèštahta *ž* ⟨G *mn* -āhtā/-āhtī⟩ *reg.* starinska školska klupa, upotrebljavala se u mektebima; na njoj se drže knjige i pisanke, a sjedi se na podu

✧ *tur.* petahta ← *perz.* pīš: prednji + taht: ploča, daska

pèštati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *reg.* udaranjem utegom ili kuhinjskim tučkom činiti da suha riba ili meso postanu mekši [*~ bakalar prije kuhanja*]

✧ *mlet.*, *tal.* pestare

peštèmālj *m* ⟨G peštemálja⟩ *reg.* **1.** zastirač kojim se kupač pokriva u hamamu **2.** veliki ručnik za brisanje poslije kupanja **3.** odjevni predmet koji se pripasuje preko odjeće radi zaštite; kecelja, pregača

✧ *tur.* petemal ← *perz.* puštmāl

pèštera *ž* špilja, pećina

✧ *bug.*

pêt *br.* **1.** (glavni) broj koji se obilježava brojkom 5; (redni) peti = 5. **2.** *razg.* posljednji najmanji broj u kombinaciji brojeva u zn. neodređene velike količine, bezbroj puta, *usp.* stô[1], tisuću, milijun, milijardu // **pètača** *ž* ⟨G *mn* pētāčā⟩ *pov.* novac u vrijednosti od pet osnovnih jedinica, petica; pètāk; **pètāk** *m* ⟨G petáka, V pȅtāče, N *mn* -áci⟩ **1.** *v.* petača **2.** petogodišnje dijete ili životinja; **petèri** (**petòri**) *prid. br.* (**petère** *ž*, **petèra** *sr*) (u zn. pet) kojih parova ili skupova ima ukupno pet; **pȅtero** (**pȅtoro**) *sr zb. br.* ⟨G *anal.* od (njih) ~, D L pȅterma⟩ **1.** jedno i još četvero živo srednjega roda (dijete ili mlado životinje) **2.** pet osoba koje nisu sve istoga gramatičkog roda (muškarac, žena, dijete) [*nas (vas, njih, ono) ~*]; **pêt|ī** *prid. br.* (redni) prema broju pet, koji

po redu dolazi iza četvrtoga i ispred šestoga △ *~a* ***kolona*** ime za tajne špijunske usluge neprijatelju na nekom okupiranom teritoriju, *usp.* petokolonaš; *~**i kotač**, ~**o kolo (u kola, na kolima)*** nešto potpuno suvišno, sporedno, posljednje po važnosti; deveta rupa na svirali; **pètic|a** *ž* **1.** brojka pet (5) **2.** ocjena pet, u hrv. školskom sustavu najviša ocjena [*prošao s ~om*]; odličan **3.** vozilo s brojem pet (tramvaj i sl.); **pètina** *ž* peti dio čega; **petórci** *m zb.* ⟨G pètōrākā⟩ pet muških blizanaca [*ti/ovi ~*]; **petòrica** *ž* pet (o muškarcima ili životinjama muškog roda); **pètōrka** *ž* ⟨D L -rci, G *mn* -rākā/-ōrkī⟩ grupa od pet osoba; **petórke** *ž zb.* ⟨G -ī⟩ petoro djece blizanaca (muških i ženskih ili samo ženskih) [*te/ove ~*]

◈ *pr.* (nadimačka, za peto po redu rođeno dijete, *v.* i petak, Petar): **Pȅtko** (110, Knin, Velika Gorica, Slavonija), **Pȅtkov** (Vinkovci, Slavonija), **Pètohleb** (Buzet), **Petójević** (120, Knin)

pét|a *ž* **1.** zadnji dio stopala **2.** dio obuće ili čarapa u koji je smještena peta **a.** *razg.*, *v.* potpetica **b.** dio čarape koji pokriva petu △ ***Ahilova*** *~a pren.* ranjivo mjesto, slaba strana, slabost, manjkavost **//** **pética** *ž* **1.** *dem.* od peta **2.** (+ *potenc.*) dio naprave (ob. onaj na kojem se nešto okreće); stopica; **pêtn|ī** *prid.* koji pripada peti, koji je svojstven peti [*~a kost*]; **pétnica** *ž pom.* ležište poduprtog kormila

✧ *prasl.* i *stsl.* *pęta (*rus.* pjatá, *polj.* pięta), *lit.* pentis

PETA- dekadski prefiks (simbol P), kao prvi dio riječi znači 10^{15} puta jedinica koja je drugi dio te riječi

Pétain (*izg.* Petên), **Philippe** (1856–1951), francuski maršal i političar; u 1. svjetskom ratu uspješni francuski vojskovođa, obranio Verdun, vrhovni zapovjednik francuske vojske 1917–1918; potpisao kapitulaciju Francuske 1940, šef kvislinškog režima u Vichyju; nakon rata osuđen na smrt zbog veleizdaje, umro u zatvoru

pétak *m* ⟨G -tka, N *mn* péci, G pêtākā⟩ peti dan u tjednu brojeći od ponedjeljka, dan nakon četvrtka, a prije subote △ ***crni*** ~ nesretan dan; ***čisti*** ~ prvi petak u korizmi; ***mišji*** ~ petak pred pokladnu nedjelju; ***mladi*** ~ prvi petak poslije mlađa; ***Veliki*** ~ **1.** petak prije Uskrsa, dan Isusove smrti **2.** dan velike nesreće, zle kobi

◈ *pr.* (nadimačka, za djecu rođenu u petak, *v.* i pet, Petar): **Pétak** (910, Ivanec, Zagorje, Međimurje, Podravina), **Petáković** (Slavonija, Istra), **Pètek** (1450, Zagorje, Međimurje), **Pètekić** (Donji Miholjac, Slavonija)

✧ *prasl.* *pętъkъ ≃ *rus.* pjátnica ≃ *prasl.* *pętь: pet (peti dan u tjednu starih Slavena)

pȅtametar *m* ⟨G -tra⟩ *fiz.* jedinica duljine, 10^{15} metara (simbol Pm)

✧ PETA- + -METAR

Pȅtānčić, Feliks (o.1455–nakon 1517), hrv. humanist, turkolog, diplomat, povijesni pisac i minijaturist (*Povijest vladara Turskog Carstva*)

Pètar **1.** *v.* ◈ **2. Sv.** apostol, Simon (Šimon), sin Jonin, galilejski ribar, prvi od 12 apostola; nakon Isusove smrti osnovao prvu kršćansku zajednicu u Jeruzalemu, zatim u Rimu, gdje je bio i njen prvi biskup i prvi papa; umro mučeničkom smrću za vrijeme prvoga progona kršćana o. 67. u Rimu; prema legendi, bio je razapet na križ, ali naglavce jer se nije smatrao dostojnim da umre poput Krista; pripisuju mu se dvije poslanice **3.** ime dvojice hrv. kraljeva (11. st.), dvojice vojvoda Bretanje (kraj 12–15. st.), jednog latinskog cara u Konstantinopolu (13. st.), dvojice crnogorskih vladika (kraj 18–19. st.), četiri kralja u Portugalu (14–19. st.), tri ruska cara (17–18. st), četiri kralja u Španjolskoj – Aragon (od kraja 10–14. st.), jednog kralja u Španjolskoj – Kastilja (14. st.) i dvojice kraljeva u Jugoslaviji (20. st.) **4. I Aleksejevič**, zvani **Veliki** (1672–1725), ruski car od 1682, vješt diplomata, reformator države i društva, nastojao modernizirati Rusiju, osnivač ruske mornarice, utemeljio Sankt Peterburg (Petrograd) **5. II** (11. st.), hrv. kralj (1093–1097) iz roda Svačića (Snačića), posljednji vladar narodne dinastije, poginuo na Gvozdu u obrani od ugarskih osvajanja **6. II Karađorđević** (1923–1970), jugoslavenski kralj (1934–1945), umjesto njega uglavnom vladali namjesnici, emigrirao 1941; poratnim sporazumima i zakonima lišen vlasti te mu je zabranjen povratak u zemlju **7. Petrović Njegoš**, *v.* Petrovići **8. Krešimir IV** hrv. kralj (o.1058–1075), obnovio hrv. vlast na moru pripojivši dalmatinske otoke i gradove svojoj državi, za njegova vladanja crkveni sabor u Splitu (1060) zaključio da se u crkvi upotrebljava samo latinski jezik **9. Pustinjak** (ili Petar od Amiensa) (o.1050–1115), francu-

ski redovnik-augustinac, vatreni propagator Prvog križarskoga rata // **Pètrov** *prid.* koji pripada Sv. Petru △ *~o* ***uho*** *zool.* morski puž (*Heliotis lamelosa*) iz roda priobalnih morskih puževa (*Heliotis*), imaju plosnate kućice s nizom rupica na hrptu i sedefnim slojem iznutra; puzlatka, mjesec; **pètrovača** *ž bot.* jabuka, kruška, smokva itd. koja sazrijeva o Petrovu; petrovnjača, petrovka; **petròvčica** *ž dem.* od petrovača; **pètrōvka** *ž*, *v.* petrovača, petrovnjača; **petròvnjača** *ž*, *v.* petrovača; **Pètrovo** *sr kat.* blagdan, dan Sv. Petra; **pètrovsk|ī** *prid.* koji se odnosi na dan ili razdoblje oko Sv. Petra i Pavla [*~e smokve* petrovke]

◈ **Pȅtar** m. os. ime (preko 650 imenskih likova); *hip.*: **Péco**, **Péjo**, **Pȅkan**, **Pèkota**, **Pȅra**, **Pȅran**, **Pèrica**, **Pérko**, **Périć**, **Pèriša**, **Péro**, **Pȅroš**, **Pètan**, **Pȅtko** (*v.* i petak), **Pètronja**, **Pȅtroš** itd.; ž. os. imena: **Pȅtra**, **Pȅtrija**, **Petrùnjela**, **Pètruša** ◇ *pr.*: **Bjelopètrović** (Slunj, Pula, Pokuplje), **Péco** (Vinkovci, Sisak), **Pȅcoja** (Karlovac), **Pȅčić** (Ivanić Grad, Zagorje, Posavina), **Pȅica** (Donji Miholjac, Primorje, Slavonija), **Pèičić** (Županja, *I* Slavonija, Podravina), **Péić** (730, Požega, Posavina), **Pȅjāk** (280, Velika Gorica, Banovina), **Pèjakić** (Županja, Zaprešić), **Pejáković** (720, Petrinja, Banovina, Posavina), **Pèjanić** (Nova Gradiška, Dvor, Crikvenica), **Pejánović** (100, Vinkovci, Požega, *I* Slavonija), **Pȅjār** (Metković, *J* i *S* Dalmacija), **Pejašínović** (Novska, Garešnica, Bjelovar), **Pêjčić** (310, Vukovar, *I* Slavonija), **Pejčínović** (Rijeka, Istra, *J* Dalmacija), **Péjdo** (Makarska, Split, Zadar), **Péjič** (Vinkovci), **Pèjičić** (Slavonski Brod, Podravska Slatina, Istra), **Péjić** (1860, Županja, Lika, Posavina, *J* Dalmacija), **Péjin** (110, Donji Miholjac, *I* Slavonija), **Pejínović** (Đakovo, Korenica), **Pȅjkić** (Rijeka, Vukovar), **Péjković** (580, Split, sred. Dalmacija, Istra), **Péjnović** (630, Gospić, Lika, Banovina, *Z* Slavonija), **Pêjović** (180, Dubrovnik, *J* i sred. Dalmacija, Istra), **Pejòvskī** (Split, Sisak), **Pêjša** (Pakrac, sred. Dalmacija, *Z* Slavonija), **Pèkas** (190, Šibenik, srednje i sjeverno priobalje, Lika), **Pékić** (600, Kordun, Pokuplje, *S* Dalmacija, *I* Slavonija), **Péko** (250, Ploče, *J* i sred. Dalmacija), **Pȅkota** (Rijeka, Zadar, Primorje, okolica Zagreba), **Péković** (Dubrovnik, Varaždin), **Pèleš** (140, Banovina, Kordun, *Z* Slavonija, *v.* i pelegrin), **Pèović** (Trogir, Split), **Pȅra** (150, Ugljan, Zadar, Dalmacija), **Pȅrač** (Karlovac, Zadar, Rijeka), **Pèračić** (Split, Pula), **Peráčković** (Slavonski Brod, Rijeka), **Peràica** (sred. Dalmacija), **Peráić** (350, Benkovac, *S* Dalmacija), **Peràjica** (110, Split, sred. Dalmacija), **Perájić** (Virovitica, Zadar), **Peràjlić** (Vukovar), **Pèrak** (710, Slavonija, sred. Dalmacija), **Pèrakić** (Slavonski Brod, Županja), **Peráković** (150, Duga Resa, Pokuplje), **Pȅran** (580, Šibenik, sred. Dalmacija), **Peránec** (Čakovec, Zagorje), **Pèranić** (560, Pag, Primorje), **Peránović** (210, Vinkovci, Slavonija), **Pèras** (280, Čakovec, Prigorje), **Pèrasić** (Donji Miholjac, *I* Slavonija), **Perásović** (170, Split), **Pèrašin** (Karlovac), **Peràšinić** (Požega), **Perátović** (Županja), **Pȅrčec** (Čazma, Prigorje), **Pérčević** (Slavonski Brod, Lika, Slavonija), **Pêrči** (Đakovo), **Pêrčić** (850, Čakovec, Istra, Primorje), **Pèrčinić** (Rab), **Perénčević** (410, Banovina), **Pȅreš** (Bjelovar), **Pȅreša** (140, Pula), **Pèrešin** (130, Donja Stubica, Slavonija), **Perèško** (Karlovac, Duga Resa), **Pèretić** (170, Duga Resa, Pokuplje), **Pèretin** (Ozalj, Slavonija), **Pȅrica** (1500, Benkovac, *S* Dalmacija, Vis, Knin), **Perìčāk** (Ozalj), **Perìček** (Sisak), **Períčević** (Dubrovnik), **Pèričić** (640, Split, *S* Dalmacija), **Pèričin** (Zadar), **Perìčkī** (Zaprešić), **Périć** (7000 sred. Dalmacija, *I* Slavonija, Banovina), **Périn** (260, Zadar, Jastrebarsko, Gvozd), **Perínac** (Karlovac), **Pèrīnčić** (100, Zadar, Pokuplje), **Perínec** (Križevci), **Pèrinić** (270, Zadar, Primorje, Ivanić Grad), **Perínović** (160, Zadar, *Z* Slavonija), **Pȅriš** (260, Sinj, sred. Dalmacija), **Pȅriša** (850, Šibenik, *I* Slavonija, Podravina), **Pèrišić** (1650, sred. Dalmacija, Zagora, Drniš), **Pèrišin** (130, Kaštela, sred. Dalmacija), **Pèriškić** (Baranja, *I* Slavonija), **Pèrkec** (Virovitica), **Pȅrketa** (Šibenik), **Pêrkić** (120, Rab, Primorje), **Pérko** (510, Međimurje, Sveti Ivan Zelina, Slavonija), **Pérkov** (560, Šibenik, sred. Dalmacija, Istra), **Pérkovac** (Podravska Slatina), **Pérković** (6670, Dalmacija, Lika, Istra, Slavonija), **Pèrkušić** (560, Imotski, Sinj, sred. Dalmacija), **Perójević** (*J* Dalmacija), **Pȅrok** (Zagreb, Đurđevac), **Peróković** (180, Podravina), **Péronja** (Hvar, Dalmacija), **Pȅroš** (780, Zadar, Koprivnica, Zagorje), **Pȅroša** (Buje, Labin), **Perόšević** (160, Valpovo, Slavonija), **Pèrošić** (Koprivnica), **Pèrotić** (Dubrovnik), **Pèrović** (960, Zadar, Dalmacija, Primorje), **Pèrožić** (Primorje),

Pêrša (140, Korenica, Međimurje), **Pȅršak** (Međimurje), **Pêrše** (110, Požega, Prigorje, Pokuplje), **Pêrši** (Varaždin), **Pêršić** (1020, Pula, Labin, Istra, Primorje), **Pèrušić** (530, Rijeka, Pokuplje), **Perùšina** (Dubrovnik), **Pèruško** (780, Pula, Istra), **Pȅšić** (730, Šibenik, Dalmacija), **Péško** (Dubrovnik), **Péšo** (310, Sinj, sred. Dalmacija), **Pèšōrda** (Slavonski Brod), **Pètan** (okolica Zagreba, Zadar), **Pètānčić** (Karlovac), **Petáni** (240, Arbanasi kod Zadra, ← *alb.*), **Pètanić** (Nova Gradiška), **Petánović** (150, Sisak, Slavonija), **Pȅtar** (130, Zagreb, Omiš, Dalmacija), **Péter** (360, Zagreb, Međimurje, Baranja, Slavonija), **Peteránac** (Virovitica), **Peteránec** (Garešnica, *Z* Slavonija), **Pèterlić** (Zagreb, Ivanić Grad), **Pèterlik** (Nova Gradiška, *Z* Slavonija), **Petèrlīn** (Zagreb, Koprivnica), **Pèterman** (Nova Gradiška, *Z* Slavonija), **Petèrnac** (130, Velika Gorica, okolica Zagreba), **Petèrnel** (120, Slavonija), **Pêti** (210, Koprivnica, Podravina), **Pȅtković** (3750, Šibenik, *S* Dalmacija, Zagora, Međimurje, *v.* i pet, petak), **Pètoš** (Rijeka), **Petóšević** (Nova Gradiška, Slavonski Brod), **Pètošić** (Nova Gradiška, Požega), **Pètović** (110, Knin, Slavonija), **Pêtr** (Daruvar, Slavonija), **Pètrac** (150, Velika Gorica, Sisak, Međimurje), **Pètrāč** (410, Zagorje, Prigorje), **Pètračić** (110, Velika Gorica, Petrinja), **Pètrāk** (680, Zagorje, Vrbovec, Duga Resa), **Petráković** (Slavonski Brod, Korenica), **Pètran** (270, Međimurje, *Z* Slavonija, Podravina), **Pètranić** (22; Split, Brač), **Petránović** (730, Nova Gradiška, Gorski kotar, Primorje), **Pȅtras** (230, Koprivnica, okolica Zagreba), **Pȅtraš** (100, Vrbovec, Slavonija), **Pètrašek** (Zagreb, Pula), **Petrášević** (Osijek, Slavonija), **Pètrašić** (Split, Vis), **Petrašínović** (Vukovar), **Pètravić** (400, Samobor, okolica Zagreba, Moslavina), **Pȅtrc** (110, Primorje), **Pȅtrčić** (100, Duga Resa, okolica Zagreba), **Pètrec** (Ivanić Grad, Moslavina, Prigorje), **Pètrek** (120, Vrbovec, okolica Zagreba), **Petréković** (390, Bjelovar, Zagorje, Kutina), **Pètrešin** (*I* Slavonija), **Pètretić** (170, Istra, Jastrebarsko), **Pȅtric** (670, Zagorje, *S* Hrvatska), **Pȅtrica** (Zadar), **Pe-ričánec** (Ivanić Grad), **Petrìčec** (Đurđevac, Prigorje), **Petrìček** (Sveti Ivan Zelina, Zagorje), **Petríčević** (2440, *J* i sred. Dalmacija, Slavonija), **Pètričić** (440, Zadar, *I* Slavonija, Lika, Primorje), **Petrìčko** (Samobor), **Petríčković** (Velika Gorica), **Petrìčušić** (Bjelovar, Đakovo), **Pétrić** (3030, Hvar, sred. i *S* Dalmacija, Zagorje, Pokuplje), **Pètrih** (Vukovar), **Petrijévčanin** (Osijek, Baranja), **Pètrik** (100, Slavonski Brod, *I* Slavonija, okolica Zagreba), **Pètrikić** (Nova Gradiška), **Pètrīn** (140, Ludbreg, Slavonija, okolica Zagreba), **Pȅtrina** (370, Šibenik, Ozalj, Dalmacija), **Petrínac** (Jastrebarsko, okolica Zagreba), **Pètrīnčić** (Velika Gorica, Istra), **Petrínec** (430, Zagorje), **Pètrinić** (510, Zagorje, Primorje), **Petrínjac** (100, Kostajnica, Sisak), **Petrìnjāk** (350, Ivanec, Zagorje), **Petrínović** (410, sred. Dalmacija, Primorje, Slavonija), **Petrìnšāk** (**Petrinšâk**) (Osijek, Zagorje), **Pètris** (Primorje), **Pètriš** (100, Sveti Ivan Zelina, Slavonija, Podravina), **Petríševac** (Donji Miholjac, Podravska Slatina), **Pètrišić** (Klanjec, Zagorje), **Pètriška** (Požega), **Petrìško** (100, Donja Stubica, Zagorje), **Petrkač** (Sisak), **Pȅtrlić** (540, Gospić, Čazma, Križevci, Slavonija), **Petróne** (Split), **Pètronić** (Zagreb), **Petroníjević** (Zagreb i okolica), **Petrónio** (Dubrovnik, Rijeka), **Pètroša** (Zadar, Pula), **Petrošánec** (Ludbreg, Varaždin), **Petróševec** (Dugo Selo), **Petróšević** (Đakovo, Podravska Slatina), **Pètrošić** (Split, Čazma), **Pȅtrov** (390, Šibenik, Valpovo, *I* Slavonija), **Pètrovac** (Hvar), **Pètrōvčić** (Đurđevac, Podravina), **Petrovèčkī** (190, Zabok, Zagorje), **Pȅtrovic** (Baranja), **Petrovìckī** (Požega, *Z* Slavonija), **Pètrović** (11870, Baranja, Slavonija, Primorje, Istra, Lika), **Petròvskī** (110, posvuda), **Petrúljević** (Vukovar), **Pètrunić** (320, Duga Resa, Pokuplje), **Pètrus** (Novi Marof, *S* Hrvatska), **Pètruša** (170, Zaprešić, Ozalj, Zagorje), **Petrušánec** (Varaždin, Zagorje), **Pètrušić** (800, Ogulin, Ozalj, *J* Dalmacija), **Pèulić** (230, Vinkovci, Slavonija), **Pèunić** (Nova Gradiška, okolica Zagreba), **Peùrača** (170, Karlovac, Vojnić, Slavonija), **Pijérov** (Split, ← *tal.*), **Pjèrotić** (Brač, ← *tal*), **Pjérov** (Split, Trogir, ← *tal*), **Svetopétrić** (Sisak) ◊ *top.* (naselja): **Pȅtar** (Cres-Lošinj, 7 stan.; Opatija, 202 stan.), **Pètina** (Grad Zagreb, 216 stan.), **Pètkov Brêg** (Grad Zagreb, 261 stan.), **Pètkovac** (Petrinja, 82 stan.), **Pètkovec Tòpličkī** (Novi Marof, 262 stan.), **Petrákovo Br̀do** (Duga Resa, 206 stan.), **Pètravec** (Grad Zagreb, 130 stan.), **Pȅtrčāne** (Zadar, 575 stan.), **Pètričkō Sèlo** (Jastrebarsko, 56 stan.), **Petrínovići** (Crikvenica, 13 stan.), **Petrínjci** (Sisak, 242 stan.), **Pètrova Gòra** (Zlatar, 532

stan.), **Pètrova Pòljana** (Vojnić, 46 stan.), **Pètrova Slàtina** (Osijek, 319 stan.), **Pètrovac** (Slatina, 527 stan.), **Pètrovec** (Sisak, 306 stan.), **Pètrovići** (Vrbovsko, 22 stan.), **Petròvija** (Buje, 623 stan.), **Pètrovina** (Jastrebarsko, 388 stan.), **Pètrovina Tùropoljskā** (Grad Zagreb, 290 stan.), **Pètrovskō** (Krapina, 257 stan.), **Pètrunići** (Duga Resa, 52 stan.), **Pȅtruš Vȑh** (Ozalj, 46 stan.), **Petrúševec** (Zlatar, 184 stan.)
✧ *grč.* pétros: stijena

pètārd|a *ž* ⟨G *mn* -ī⟩ **1.** *pov.* eksplozivna smjesa koja se nekoć upotrebljavala za razaranje vrata (tvrđave) ili obrambenog zida **2.** pirotehničko sredstvo koje svojim djelovanjem (pucanj, bljesak, dim) imitira djelovanje artiljerijskih oruđa i minobacača; bombica, praskalica **3.** *sport žarg.* pet zgoditaka (u nogometu) [*dobiti ~u*]
✧ *njem.* Petarde *fr.* pétard *tal.* petarda ≃ *lat.* peditum: ispušten vjetar

petasekùnda *ž fiz.* jedinica vremena, 10^{15} sekundi (simbol Ps)
✧ PETA- + *v.* sekunda

pètati (komu što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pètaj, *prid. rad.* pètao⟩ *reg. ekspr.* dati, pokazati, prilijepiti [~ *roge* pokazati rogove oblikovane prstima (pokaznim i malim) u zn. da je tko rogonja] // **petávati** (komu što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pètāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* petati
✧ *mlet.* petar ← *lat.* peditare

petègōla *ž* ⟨G petególē⟩ *reg.* brbljavac, blebetuša, lajavac
✧ *tal.* pettegolo

pètēljka *ž* ⟨D L -ēljci, G *mn* -eljākā/-ī⟩ *bot.* tanki završetak grane u obliku jače niti na kojem se drži list, cvijet ili plod [~ *trešnje*]; stapka // **pètēljčica** *ž dem.* od peteljka
✧ ≃ *v.* petlja

pètent *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *reg.* onaj koji podnosi molbu; molilac, molitelj
✧ *njem.* Petent ← *lat.* petens ← petere: tražiti

Peteránec *m* ⟨G Peteránca⟩ naselje (u blizini Koprivnice), 1571 stan. // **peteránečkī** *prid.* koji se odnosi na Peteranec
◆ *v.* Petar

PETERO- (PETO-, PETORO-) kao prvi dio složenica znači da je čega pet (onoga što znači drugi dio)
✧ *v.* pet

peteròkatnica (petoròkatnica, petòkatnica) *ž* kuća od pet katova

pȅterokūt *m* geometrijski lik omeđen s pet stranica koje zatvaraju pet kutova

peteròstruk (petoròstruk, petòstruk) *prid.* **1.** koji je od pet strukova, koji se na osnovnu veličinu množi četiri puta **2.** koji je pet puta presavijen // **peteròstruko** *pril.* četiri puta više na osnovnu veličinu, ukupno pet puta
✧ PETERO- + -STRUK

Peter Pan (*izg.* Píter Pȅn) *knjiž.* dječak koji odbija odrasti, lik iz pripovijetki engleskog pisca Sir Jamesa Barriea (1860–1937), kasnije prerađivan za kazalište i film

pètīcij|a *ž* **1.** molba, traženje, zahtjev **2.** kolektivni zahtjev građana, pismeni podnesak, predstavka upućena organima vlasti ili javnosti [*podnijeti ~u*; *potpisati ~u*] // **peticiònāš** *m* ⟨G peticionáša⟩ *pol.* ob. *pejor.* onaj koji sastavlja peticije, onaj koji potpisuje peticije i u njima iscrpljuje svoju javnu djelatnost
✧ *lat.* petitio

pètikout *m* dio ženskog rublja, podsuknja, donja suknja
✧ *engl.* petticoat

petìle *m* ⟨G petilèa⟩ *pom.* teretna brodica s ušća rijeke Gangesa, duljina 10–16 m
✧ *egz.*

pèting *m* ⟨N *mn* -nzi⟩ način erotskog uživanja u nježnostima između partnera, uzbuđivanje dodirima bez seksualnog akta
✧ *engl.* petting

pêti se *nesvrš.*, *v.* penjati se

pètit *m* ⟨G petìta⟩ **1.** *tipogr.* vrsta tiskarskih slova veličine osam tipografskih točaka **2.** tekst tiskan takvom veličinom slova [*ovaj tekst je u ~u*]
✧ *fr.* petit: malen

petitio principi (*izg.* petício prȉncipi) *m* logička pogreška u dokazivanju kad se pretpostavlja kao poznato ono što se dokazuje
✧ *lat.*

petit point (*izg.* ptî poên) *m* sitni bod u izrađivanju veza i ukrasa na platnu
✧ *fr.*

petìtum *m pravn.* zahtjev što ga stranka postavlja u parničkom postupku u svojoj tužbi i traži od suda da mu ga dosudi
✧ *lat.*, *usp.* peticija

Petlèvskī, Ordan (1930–1997), hrv. slikar; na zasadima nadrealizma, enformela, biomor-

fnih jedinica i struktura stvara jedinstvenu poetiku u našem suvremenom slikarstvu obilježenu tjeskobom kao konstantom opusa

Pétlovac *m* ⟨G -ōvca⟩ naselje (u blizini Belog Manastira), 1021 stan. // **pétlovačkī** *prid.* koji se odnosi na Petlovac
◈ *v.* pijetao

pètlj|a *ž* ⟨G *mn* -tāljā/-ī⟩ **1. a.** svaki od čvorova koji se pravi od niti (konca, vune itd.) pri pletenju; očica **b.** veća ili manja očica načinjena od uzice, užeta, konca i sl. kao kod pletenja; za pričvršćivanje i sl. **c.** zaponka, ušica na odjeći ili na obući kroz koju se provlači uzica **d.** čvor u obliku omčice **2.** čvor koji se zatezanjem smanjuje, a služi kao zamka za životinje **3.** zavijutak toka rijeke, meandar **4.** zavoj na prilaznom putu kojim se izlazi na cestu ili silazi s nje **5.** *sport* kretanje u obliku petlje [*leđna ~a* u sportskom zrakoplovstvu] **6. a.** *glazb.* poseban efekt koji čini muzičar u izvođenju neke melodije ili u improvizaciji **b.** improvizirana plesna figura u društvenom plesu **c.** općenito, vizualni efekt [*izvoditi ~e*; *praviti ~e*] **7.** *film.*, *v.* šlajfa △ *imati ~u* biti smion, odvažan // **petljánac** *m* ⟨G -nca, V pètljānče, N *mn* -nci, G pètljānācā⟩ onaj koji voli petljati (**1b**); nespretnjaković, petljavac; **petljàncija** *ž* *razg.* **1. a.** nepotrebno miješanje u tuđe poslove **b.** zakulisna spletka, podvala, intriga **c.** nespretan, naopak, nevaljali posao **2.** neprilika, tegoba; petljavina, petljanija; **petljànija** *ž*, *v.* petljancija; **pètljati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅) **a.** praviti petlje, zapetljavati **b.** praviti spletke, spletkariti **c.** zaobilazno govoriti, okolišati, lagati **d.** zamuckivati, mucati, izvlačiti se **e.** raditi nevješto, šeprtljati **f.** nekako se snalaziti; kuburiti, životariti **2.** (koga, što, se) upletati, miješati (se) u što **3.** (se) vrtjeti se, motati se, muvati se [*ne petljaj se ovdje!*]; **pètljavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩ nespretnjaković, petljanac; **pètljavčev** *prid.* koji pripada petljavcu; **pètljavica** *ž*, *v.* petljavac; **petljàvina** *ž* **1.** neprilika, poteškoća s gnjavažom oko brojnih sitnica i sl.; petljancija **2.** *razg.* **a.** sumnjiv posao **b.** laganje
✧ *prasl.* *pętъla (*polj.* piętla) ≃ *pęti: napinjati

pètnaēst *br.* (glavni) broj koji se obilježava brojkom 15; (redni) petnaesti = 15. // **petnaéstak** *pril.* oko petnaest, otprilike petnaest, blizu petnaest; **petnaestèri** (**petnáesteri**, **petnaestòri**) *prid. br.* (**petnaestère** *ž*, **petnaestèra** *sr*) (u zn. petnaest) kojih parova ili skupova ima ukupno petnaest; **pètnaestero** (**pètnaestoro**) *sr zb. br.* **1.** jedno i još četrnaestero živo srednjega roda (dijete ili mlado životinje) **2.** petnaest osoba koje nisu sve istoga gramatičkog roda (muškarac, žena, dijete) [*nas (vas, njih, ono) ~*]

pètnaestodnēvnī *prid.* koji ima petnaest dana, koji traje petnaest dana [*~ izlet*; *~ boravak*]
✧ *v.* petnaest + *v.* dan[1], dnevni

PETO-, *v.* PETERO-

pètoboj *m sport* natjecanje u pet lakoatletskih disciplina // **petobójac** *m* ⟨G -jca, V -jče, N *mn* -jci, G petòbōjācā⟩ onaj koji se natječe u petoboju; **petobójčev** *prid.* koji pripada petobojcu; **petòbōjka** *ž*, *v.* petobojac
✧ PETO- + *v.* boj[1]

pètodnēvnī *prid.* koji ima pet dana, koji traje pet dana [*~ radni tjedan*]
✧ PETO- + *v.* dan[1], dnevni

Petőfi (*izg.* Pètefi), **Šandor** (1823–1849), kultni mađarski pjesnik romantizma, rodoljublja i revolucionarnog nadahnuća, vođa mladeži koju je svojom najpopularnijom *Narodnom pjesmom*, punom gnjevnog patosa, nadahnuo i pokrenuo u ustanku za nezavisnost 1848–1849; poginuo u borbi protiv ruskih intervencionističkih trupa (ep *Vitez Janko*, *Apostol*)

Pètoknjīžje *sr bibl.* prvih pet knjiga *Staroga zavjeta* također nazivane *Mojsijeve knjige*: *Knjiga postanka*, *Knjiga izlaska*, *Levitski zakonik*, *Knjiga brojeva*, *Zakoni ponovljeni*; u judaizmu *Tora* (*Zakon*), temeljni i najsvetiji dio *Starog zavjeta*; Pentateuh

petokolònāš *m* ⟨G petokolonáša⟩ **1.** *pol.* unutrašnji neprijatelj **2.** *vojn.* ubačeni ili zavrbovani suradnik neprijatelja **3.** *pren.* izdajnik // **petokolònāškī** *prid.* koji se odnosi na petokolonaše; **petokolònāški** *pril.* kao petokolonaš, na način petokolonaša; izdajnički; **petokolonáštvo** *sr* djelatnost petokolonaša
✧ PETO- + *v.* kolona (proizašlo iz izjave generala Franca za španjolskog građanskog rata da četiri vojne kolone napadaju Madrid, a peta čeka u gradu)

petòkrak *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji ima pet krakova // **petòkraka** *ž* ⟨D L -oj⟩ zvijezda s pet krakova, ob. kao simbol [*crvena ~*]
✧ PETO- + *v.* krak

pètolist *m bot.*, *v.* čelašica
✧ PETO- + *v.* list

pȅtoljētka *ž* ⟨D L -i, G *mn* -etākā/-ī⟩ *pov. ideol.* petogodišnji plan ekonomskog i društvenog razvoja u SSSR-u; pjatiljetka
✧ *rus.* petolètka ≃ PETO- + *v.* ljeto

petòprsnica *ž bot.*, *v.* rȕta
✧ PETO- + *v.* prst

petòprst *m* (**petòprsta** *ž*) *bot.* biljni rod (*Potentilla*) iz porodice ruža (*Rosaceae*) s o. 200 vrsta, podanci nekih vrsta bogati treslovinama, služe u medicini
✧ PETO- + *v.* prst

pȅtoro *sr zb. br.*, *v.* petero

petòslovica *ž* (ob. u šali) riječ od pet slova koja se izbjegava kao vulgarna u pristojnim tekstovima, npr. riječi kojima se izravno imenuju muški i ženski spolni organ (odgovara engleskom *four-letter words*)
✧ PETO- + *v.* slovo

pètparačkī *pril.* koji je bezvrijedan, koji je nikakve vrijednosti (kao za »pet para« u zn. najniže vrijednosti i cijene) △ ~ ***romani*** bezvrijedni romani
✧ *v.* pet + *v.* para

PETR-, PETRI-, PETRO-[1] kao prvi dio riječi označava ono što se odnosi na kamen, koji se odnosi na kamen [*petrologija*]
✧ *lat.* petra ← *grč.* pétra: stijena, kamen

petràhīlj *m*, *v.* epitrahilj

Petrarca (*izg.* Petrȁrka), **Francesco** (1304–1374), talijanski književnik i humanist, autor *Kanconijera*, 366 lirskih pjesama, pretežno soneta (317), savršene pjesničke forme i izraza, pisanih na narodnom, talijanskom jeziku, nadahnutih neostvarenom ljubavi prema Lauri; nebrojeno mnogo sljedbenika i imitatora, osobito u 15. i 16. st. kada i nastaje pojam petrarkizam // **petràrkist** (**petrarkȉst**) *m* sljedbenik petrarkizma; **petrarkìstica** *ž*, *v.* petrarkist; **petrarkìstičkī** *prid.* koji se odnosi na petrarkizam i petrarkiste; **petrarkìzam** *m knjiž.* oponašanje kanconijera F. Petrarce; stil ljubavne poezije osobito raširen u Italiji, te u Španjolskoj, Francuskoj i drugim zemljama, posebno u Dubrovniku i drugdje u Dalmaciji, gdje lirska poezija na hrvatskom jeziku i započinje petrarkizmom
✧ prema F. Petrarci

Pètrčāne *sr* ⟨G Pètrčānā⟩ naselje (u blizini Zadra), 575 stan. // **Pètrčānin** *m* (**Pètrčānka**, **Pètrčkinja** *ž*) ⟨N *mn* Pètrčani⟩ stanovnik Petrčana; **pètrčānskī** *prid.* koji se odnosi na Petrčane i na stanovnike Petrčana
◈ *v.* Petar

Pètrčkinja *ž*, *v.* Petrčanin, Petrčane

petrèfakt (**petrefȁkt**) *m* ⟨G *mn* -kātā⟩ **1.** okamenjeni ostatak životinja ili biljaka; okamina, fosil **2.** *pren.* onaj koji je nepoželjan, smiješan itd.; ostatak prošlosti, koji ne spada u svoje vrijeme, pregažen modernitetom i progresom (znanja, tehnologije itd.)
✧ PETRI- + *v.* fakat (fakt)

Pètrica Kȅrempūh, *v.* kerempuh

Pètrić[1] *m* hrv. plemićka obitelj s otoka Cresa, s jakim ograncima na Krku; lokalni pravnici, sudci, javni bilježnici, školski nadzornici u općinskim upravama

Pètrić[2] (**Petríšević**), **Franjo** (*lat.* Franciscus Patricius) (1529–1597), hrv. filozof, jedan od najznačajnijih neoplatoničara renesanse (*Nova sveopća filozofija*); znanstvenik širokog interesa za povijest, književnost, teoriju glazbe, astronomiju, medicinu, matematiku, meteorologiju (*Deset dijaloga o povijesti*, *Peripatetičke rasprave* i o. 60 drugih naslova, među njima i vizionarski *Sretni grad*)

petrificírati (koga, što) *dv.* ⟨*prez.* petrifìcīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* petrifìcīrān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** pretvoriti/pretvarati u kamen; okameniti/okamenjivati **2.** *pren.* (u)činiti nepromjenljivim, ustaliti/ustaljivati u prvobitnom obliku [~ *društvene odnose*] **3.** (se) okameniti se/okamenjivati se // **petrifikácija** *ž* **1.** *min.* pretvaranje u kamen, proces zamjene svake molekule organske tvari molekulom anorganske; okamenjivanje, okamenjenost **2.** *pren.* stanje u kojem se ništa ne događa; stanje mrtvila (o društvu u kojem nema promjena i sl.)
✧ PETRI- + -FICIRATI

Petrijánec *m* ⟨G -nca⟩ naselje (u blizini Varaždina), 1593 stan. // **petrijánečkī** *prid.* koji se odnosi na Petrijanec
◈ *v.* Petar

Pètrijēvci *m mn* ⟨G Pètrijevācā⟩ naselje (u blizini Valpova), 2327 stan. // **pètrijevačkī** *prid.* koji se odnosi na Petrijevce i Petrijevčane; **Petrijévčanin** *m* (**Petrijévčānka** *ž*) ⟨N *mn* Petrijévčani⟩ stanovnik Petrijevaca
◈ *v.* Petar

Pètrīnja *ž* naselje u Pokuplju, 18.706 stan. // **Petrínjac** *m* (**Pètrīnjka** *ž*) ⟨G -njca, V Pètrīnjče, N *mn* Petrínjci, G Pètrīnjācā⟩ stanovnik Petrinje; **pètrīnjskī** *prid.* koji se odnosi na Petrinju i Petrinjce
◈ *v.* Petar

Petríšević (**Pétrić**, **Pétris**) (latinizirano Patricius) **Andrija** (sredina 16. st.), hrv. skladatelj, rođak Franje Petrića (4 madrigala objavljena 1550. u zbirci A. Bargesa u Veneciji)

PETRO-[1], *v.* PETR-

PETRO-[2] kao prvi dio riječi označava ono što je u vezi s petrolejem [*petrodolar*]
✧ *v.* petro(lej)

pètrodolār *m ekon. razg.* prihod od eksploatacije naftnih bušotina; višak dolara zarađen izvozom nafte koji se daje kao zajam ili investira u zemljama uvoznicama, *usp.* eurodolar
✧ PETRO-[2] + *v.* dolar

petròfīt *m bot.*, *v.* litofit
✧ PETRO-[1] + -FIT

petrogèneza *ž* dio petrologije; znanost o postanku kamenja i stijena
✧ PETRO-[1] + -GENEZA

petròglīf *m* ⟨N *mn* petroglífi⟩ *arheol.* slika na kamenu, ob. u pećinama iz kamenoga doba ili u nekih primitivnih zajednica
✧ PETRO-[1] + *grč.* glyphḗ: rezbarija

Pètrogrād *m* (*rus.* Sankt Peterburg) grad na utoku Neve u Finski zaljev (*Z* Rusija), 4.467.700 stan.; Sankt Peterburg (do 1914. i od 1991), Petrograd (1914–1924), Lenjingrad (1924–1991) // **pètrogradskī** *prid.* koji se odnosi na Petrograd i Petrograđane; **Pètrograđanin** *m* (**Pètrograđānka** *ž*) ⟨N *mn* Pètrograđani⟩ stanovnik Petrograda

petrogràfija *ž* dio petrologije; znanost koja se bavi opisom i klasifikacijom stijena // **petrògrafskī** *prid.* koji se odnosi na petrografiju
✧ PETRO-[1] + -GRAFIJA

petrokémija *ž kem.* znanost, tehnologija i industrija kemijskih proizvoda dobivenih iz nafte i zemnog plina // **petrokèmičār** *m* onaj kome je petrokemija struka; **petrokèmičārka** *ž*, *v.* petrokemičar; **petrokèmičarskī** *prid.* koji se odnosi na petrokemiju i petrokemičare; **petrokémījskī** *prid.* koji se odnosi na petrokemiju
✧ PETRO-[2] + *v.* kemija

petrolàsfālt *m kem.* čvrsta tvar što se dobije u procesu destilacije nafte; svojstvima sličan asfaltu
✧ *v.* petrol(ej) + *v.* asfalt

petròlčić *m* ptičica izrađena od gline u koju se ulije voda i puhanjem proizvodi ptičji pjev (*lokal.* u kajkavskim krajevima »slaviček«); ptičica, pjevčić, slavujčić

petrolèj *m* ⟨G petroléja⟩ **1.** mineralno ulje organskog podrijetla; zemno ulje, nafta **2.** naftni derivat koji služi za rasvjetu, kao narodni lijek itd. // **petròlējka** *ž* ⟨D L -ējci⟩ svjetiljka u kojoj gori petrolej, petrolejska svjetiljka, petrolejska lampa; **petròlejsk|ī** *prid.* koji sadrži petrolej, koji se odnosi na petrolej [*~i izvori*; *~a svjetiljka*]; **petròlejski** *pril.* na petrolej, pomoću petroleja, tako da se upotrijebi petrolej
✧ *srlat.* petroleum ≃ PETRO-[1] + *lat.* oleum: ulje

petrolètēr *m* ⟨N *mn* petroletéri⟩ *kem.* destilat nafte s niskim vrelištem; otapa masti, smolu, gumu; gazolin
✧ *v.* petrol(ej) + *v.* eter

petrolìzam *m* ⟨G -zma⟩ *pat.* ukupnost simptoma i promjena kao rezultat trovanja naftom i njegovim derivatima
✧ *v.* petrol(ej) + -IZAM

petrològija *ž* znanost o mineralnom i kemijskom sastavu, strukturi, postanku i rasprostiranju stijena
✧ PETRO-[1] + -LOGIJA

Pètrōnije Àrbiter, Gaj (?–66), rimski književnik, rafinirani *elegantiae arbiter* (sudac ukusa) na Neronovu dvoru (roman *Satirikon* pisan u stihovima i prozi)

petròsimul *m*, *v.* petrusimul

pètrovac *m* ⟨G -ōvca, N *mn* -ōvci⟩ **1.** *bot.* **a.** *v.* turica **b.** vrsta jarmena (*Anthemis brachycentros*) iz porodice glavočika (*Compositae*) **c.** biljka primorskih grebena i stijena (*Crithmum maritimum*) iz porodice štitarki (*Umbelliferae*); šćulac **2.** *reg.* svjetovni svećenik koji ne pripada nijednom redu; pop
✧ po Sv. Petru, *v.*

Pètrova gòra *ž* ⟨G Pètrovē gòrē⟩ *geogr.* gora *JI* od Karlovca, najviši vrh Petrovac 512 m; staro ime Gvozd, mjesto gdje je, prema predaji, 1097. Arpadović Koloman porazio kralja Petra II
✧ *v.* Petar

petrovalúta *ž ekon. razg.* valuta države čija ekonomija velikim dijelom ovisi o izvozu nafte
✧ PETRO-[2] + *v.* valuta

Pètrōvci *m mn* ⟨G -ācā⟩ naselje (u blizini Vukovara), 1289 stan. // **Pètrovčanin** *m* (**Pètrovčānka** *ž*) ⟨N *mn* Pètrovčani⟩ stanovnik Petrovaca
✧ *v.* Petar

pètrōvčica *ž bot.* listopadni grm (*Cotoneaster*); mušmulica, šćulac
✧ *v.* Petar

Pètrović 1. Dražen (1964–1993), hrv. košarkaš međunarodne reputacije, igrao za vodeće klubove u Jugoslaviji, Hrvatskoj, Španjolskoj, SAD; nosilac igre u momčadima koje su osvojile tri olimpijske medalje, svjetsko i europsko prvenstvo, više nacionalnih prvenstava, nekoliko europskih i nacionalnih kupova; poginuo u prometnoj nesreći **2. Gajo** (1927–1993), hrv. filozof neomarksističke orijentacije, vodeći predstavnik tzv. praksisovaca i glavni urednik časopisa *Praxis*, *v.*; razvio nove filozofske probleme o čovjekovoj praksi, slobodi, otuđenju i razotuđenju, o dometima kritičke misli (*Mišljenje revolucije*); brojni radovi o gnoseologiji, logici, antropologiji, ontologiji, prevođen i objavljivan na glavnim svjetskim jezicima **3. Petar-Pecija** (1877–1955), hrv. književnik, autor brojnih popularnih igrokaza, »veselih igara sa sela« (*Rkač*, *Pljusak*) **4. Veljko** (1884–1967), srp. pjesnik, pripovjedač, povjesničar umjetnosti, esejist i publicist; više od 200 novela iz života Vojvodine u prvoj pol. 20. st.

Pètrovići (Njègoši) *m mn* obitelj crkvenih i svjetovnih poglavara u Crnoj Gori (1696–1918); osnivač dinastije vladika Danilo, *v.*; utemeljitelj državne vlasti Petar I (1747–1830, vladika od 1771); vladika i pjesnik Petar II, *v.* Njegoš

Petròvija *ž* naselje (u blizini Buja), 623 stan.
✧ *v.* Petar

Pètrovo, *v.* Petar (Sv.)

petrùsimen *m reg.*, *v.* peršin
✧ *lat.* petroselinum ← *grč.* petrosélinon

petrùsimul (petròsimul) *m*, *v.* peršin

pet shop (*izg.* pět šŏp) *m term.* prodavaonica u kojoj se prodaju mali kućni ljubimci, hrana i oprema za njih
✧ *engl.*

Pettan (*izg.* Pètan), **Hubert** (1912–1989), hrv. skladatelj, glazbeni pisac i pedagog

petulànt|an *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ *knjiš. rij.* koji je vrlo nestašan; obijestan, neobuzdan, raskalašen [*~an humor*; *~no ponašanje*]
✧ *lat.* petulans

pètūnija *ž* ⟨G pètūnije⟩ *bot.* ukrasna biljka ljevkastih mirisnih cvjetova različitih boja, roda *Petunia*, porodica pomoćnica (*Solanaceae*)
✧ *nlat.* petunia ← *braz.port.* petum ← *tupi* petyn

Pevsner (*izg.* Pevsnêr), **Antoine** (1886–1962), francuski kipar ruskog podrijetla, istaknuti predstavnik i teoretičar konstruktivizma (*Realistički manifest* s bratom Naumom Gaboom)

péza, *v.* pezevenk

pezáda *ž sport* figura u konjičkom sportu, u visokoj školi jahanja
✧ *fr.* pesade ← *tal.* posata

pèzāž (pezâž) *m* ⟨G pezáža⟩ *sport* mjesto na hipodromu gdje se važu jahači prije utrke
✧ *fr.* pesage

pezèvenk *m* ⟨N *mn* -ēnci, G -nāka⟩ *reg.* **1.** svodnik **2.** pokvarenjak, krajnje nemoralan čovjek, kurvar **// péza** *ž reg.* svodnica, svodilja, pezevenkuša, pezilja, podvodačica; **pezevènkuša** *ž* ⟨G -e⟩ *pejor.*, *v.* peza; **pèzīlja** *ž*, *v.* peza
✧ *tur.* ← *perz.* pāzeng, pāžen

pfènig *m* ⟨N *mn* -izi⟩ *pov.* **1.** sitan srebrn novac (od Karla Velikog), potom sitan bakreni novac **2.** u Njemačkoj stoti dio marke (do 2002)
✧ *njem.* Pfennig

pff *uzv.* izgovor i konvencija pisanja, *usp.* paf (2)

pfìfikus *m reg.* onaj koji je lukav; prefrigranac, prepredenjak
✧ *njem.* Pfiffikus ≃ pfiffig: lukavac

pH (*izg.* pe-ha) *m kem.* mjerilo kiselosti i bazičnosti vodenih otopina; približno jednak negativnom logaritmu množinske koncentracije vodikovih iona u molovima po litri; upotrebljava se kao oznaka kiselosti ili bazičnosti tekućina na ljestvici 1–14, gdje manje od 7 predstavlja kiselost, 7 neutralnost, a više od 7 bazičnost

PHARE (*izg.* fâr) *m ekon.* **1.** *pov.* organizacija za pomoć Poljskoj i Mađarskoj za obnovu privrede **2.** organizacija za pomoć zemljama istočne i srednje Europe u pretvorbi gospodarstva i demokratizaciji društva, svojevrsni program pripreme za članstvo u EU
✧ *krat.*, *engl.*

Philadelphia (*izg.* Filadèlfija) *ž* grad i riječnomorska luka na rijeci Delaware, 1.586.000 stan. (šire područje, 4.857.000); mjesto potpisivanja Deklaracije neovisnosti (4. 7. 1776) **// filadèlfījskī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na Philadelphiju [*Philadelphijski simfonijski orkestar*] △ ~ **soul** (*krat.* Philly

soul) *glazb.* podžanr soula 1970-ih; karakterističan po naglašenom ritmu, bogatoj orkestraciji s raskošnim aranžmanima i produkcijom; utječe na pojavu disca i na rhythm and blues 1990-ih

Philipe (*izg.* Filìp), **Gérard** (1922–1959), francuski kazališni i filmski glumac (*Đavao u tijelu*, *Ljepotice noći*, *Crveno i crno*, *Opasne veze*)

Phnom Penh (*izg.* Pnȍm Pȅn) *m* glavni grad Kambodže, 800.000 stan.

pi (*izg.* pȋ) *sr lingv.* **1.** šesnaesto slovo grčkog alfabeta **2.** *pov.* u grčkom sustavu bilježenja brojeva oznaka za 80 **3.** *mat.* transcendentan realni broj, zadan kao omjer opsega i dijametra bilo koje kružnice; približna vrijednost 3,14159, *usp.* Ludolfov broj, *v.* Ludolfov △
✧ *grč.* peî

pȋ *uzv.* **1.** za izražavanje podcjenjivanja, prezira, gađenja **2.** (ponovljen) za vabljenje pilića i kokoši [*pi-pi-pi!*]
✧ *onom.*

Piaf (*izg.* Pjȁf), **Édith** (1915–1963), čuvena francuska pjevačica i glumica; osebujnim i dojmljivim interpretacijama izrasla u legendu francuske šansone i na brojnim turnejama stekla međunarodnu reputaciju (*Milord*, *Ništa ne žalim*, brojne pjesme posvećene Parizu, zanimljiva autobiografija *Moj život*)

piangendo (*izg.* pjandžȇndo) *pril. glazb.* označuje da u interpretaciji određenog odlomka treba postići dojam tuge
✧ *tal.*

pianino *m*, *v.* pijanino

pianissimo (*izg.* pijanìsimo) *pril. glazb.* dinamička oznaka izvedena od piano; u klasičnoj muzici najtiši dinamički stupanj, vrlo tiho
✧ *tal.*

piano (*izg.* pijâno) *pril. glazb.* jedna od temeljnih dinamičkih oznaka; tiho
✧ *tal.*

piàrtros *m pat.* prisutnost gnoja u zglobu, različitih uzroka; klinički se očituje kao akutni ili kronični gnojni (septički) artritis
✧ *grč.* pýon: gnoj + *v.* artritis

pibroch (*izg.* pìbrok) *m glazb. pov.* stara škotska narodna muzika za gajde
✧ *engl.* ← *škot.gael.* piobaireachd

pȉc *m zool.* tražena morska riba koštunjača (*Charax puntazzo*) iz porodice ljuskavki (*Sparidae*); šiljac
✧ *tal.* pizzo

pȉca *ž*, *v.* pizza

Picabia (*izg.* Pikàbja), **Francis** (1879–1953), francuski slikar španjolskog podrijetla, kubist, dadaist, završava u apstrakciji; preokupiran temama iz oblasti mehanike

picafèraj *m pov. reg.* gradski nažigač javnih plinskih svjetiljki, ferala, u primorskim gradovima; nažigač, užigač
✧ *tal.* pizzicare: ubadati + *v.* feral

picàjzl *m* (**picàjzla** *ž*) ⟨G *mn* -ā⟩ *reg.* **1.** *zool.* stidna uš, *v.* uš △ **2.** *pren.* gnjavator, sitničavac, pedant, dosadnjaković, nametljivac [*dosadan kao ~*]
✧ *njem.* Filzlaus: stidna uš

picániti se *nesvrš.* ⟨*prez.* pìcānīm se, *pril. sad.* -nēći se, *gl. im.* -ánjēnje⟩ *reg. žarg.* vrlo napadno se urediti, obući se vrlo elegantno ili naglašeno u detaljima, dotjerati se, uparaditi se
✧ ? *njem.* fitzen: razmrsiti pređu

Picard (*izg.* Pikâr), **Charles-Emile** (1856–1941), francuski matematičar čije su teorije mnogo pridonijele razvoju složenije analize, algebarske geometrije, teorije funkcija i mehanike; od 1917. doživotni tajnik Razreda matematičkih znanosti francuske Akademije znanosti

Picasso (*izg.* Pikȁso, prema *fr.* Pikasô), **Pablo** (1881–1973), španjolski slikar, grafičar i kipar, od 1904. u Francuskoj, začetnik novih umjetničkih stilova 20. st., personifikacija moderne umjetnosti; s G. Braqueom utemeljitelj kubizma, inovativno djelovao u svim slikarskim medijima; 1937. naslikao glasovitu *Guernicu*, apokaliptički prikaz strahota Španjolskog građanskog rata

picaškândal *m* ⟨*indekl.*⟩ *reg.* onaj koji potiče svađe, koji uživa u izazivanju svađa i nesporazuma [*onaj/ona ~*]
✧ *tal.* pizzicore: pikanterija, senzacija pobuđena nečim pikantnim, *v.* picati + *v.* škandal

pìcati (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *reg.* podbadati, puntati, začikavati // **picávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* picati
✧ *tal.* pizzare

Piccard (*izg.* Pikâr), **Auguste** (1884–1962), švicarski fizičar, istraživač stratosfere i morskih dubina, konstruirao batiskafe i aerostate za tu svrhu

Piccinni (*izg.* Pičîni), **Niccòlo** (1728–1800), talijanski operni skladatelj (o. 130 opera), uveo u operu buffu novu vrstu građanske glazbene

komedije sa sentimentalnom, lirskom notom (tzv. lacrimosa) // **pičìnist** *m* pristaša jednog od sukobljenih tabora u prepirci koja se o. 1770. vodila u Parizu za Gluckovu opernu reformu i protiv nje, *opr.* glukist

piccolo (*izg.* pìkolo) *m* **1.** *glazb.* oznaka uz naziv instrumenta **2.** označuje najmanji instrument pojedine obitelji [*flauta* ~; *violina* ~], *usp.* pikola (**1a,b**) **3.** *v.* pikolo (**1**,**2**)
✧ *tal.*

Pìcelj, Ivan (1924), hrv. slikar, grafičar i dizajner, predstavnik geometrijske apstrakcije, suosnivač EXAT' 51.

picigamôrti *m* ⟨*indekl.*⟩ *reg.* onaj koji kopa raku za ukop, službenik groblja; grobar
✧ *tal.* pizzicare: ubadati + morto: pokojnik

picìgīn *m* ⟨G picigína⟩ društvena igra s loptom u moru (stojeći u moru, igrači nabacuju loptu koja ne smije dodirnuti površinu vode)
✧ *tal.* pizzichino, pizzicare: udarati

picikâto *pril.*, *v.* pizzicato (**2**)

picìpāj *m* ⟨G picipája⟩ *reg. kulin.*, *v.* pispalj
✧ *amer.engl.* pitch-pine

pick-up, *v.* pikap

pìcmīlka *ž* ⟨G *mn* -ī⟩ *podr.* jeftino i uzaludno koketna ženska osoba

Pico della Mirandola (*izg.* Pìko dèla Mirândola), **Giovanni** (1463–1494), talijanski neoplatonistički filozof čije je djelo *Govori o dostojanstvu čovjeka* karakteristično za renesansno kompiliranje najboljih elemenata iz drugih filozofskih i znanstvenih djela; proglašen heretikom zbog uvođenja kabalističkih teza u kršćanstvo, bježi u Firenzu gdje podržava platonističku Akademiju, družeći se kasnije do kraja života sa Savonarolom

picojálac *m* ⟨G -lca, V -lče, N *mn* -jci, G picòjālācā⟩ *žarg.* onaj koji je drugome jalan na uspjehu kod žena, onaj koji zavidi na ljubavnim uspjesima
✧ *v.* pička, pica + *v.* jal

pìcōk (**picôk**) *m* ⟨G picóka, N *mn* picóki⟩ *lokal.* Đurđevčanin, onaj koji je iz Đurđevca

picòkara *ž crkv.* ona koja je uključena u jedan poseban oblik organizacije u Crkvi prepoznatljiva po odjeći i drugim vanjskim obilježjima
✧ *tal.* bizzocche

pìčk|a *ž* ⟨G *mn* -čākā/-ī⟩ *vulg.* **1.** ženski spolni organ; pizda, vagina, *usp.* **2.** onaj koji je lošeg karaktera, *usp.* pizda (**2**) △ ***vuk s ~om*** *iron. vulg.* vrlo odlučna, poduzetna, oštra ženska osoba // **píca** *ž vulg. hip.* od pička; pičkica; **pičkàrati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *žarg. vulg.* prostački, ružno, psovati (ob. spominjući pičku); **pìčkica** *ž* **1.** *v.* píca **2.** onaj koji nema muda; mlakonja
✧ *dem.* od pica ← *v.* pizda

Pìčman, Josip (1904–1936), jedan od najdarovitijih hrv. modernih arhitekata između dva rata; razočaran neuspjesima na arhitektonskim natječajima počinio samoubojstvo; iznimno bogat opus ostao uglavnom u projektima

pìčpājn *m bot.* smolasti bor (*Pinus rigida*) iz porodice *Abietaceae* porijeklom iz Sjeverne Amerike; drvo se koristi u brodogradnji, za izradu željezničkih pragova i sl.
✧ *amer.engl.* pitch pine

píće, *v.* piti

pidžáma *ž* laka i prostrana spavaća dvodijelna odjeća // **pidžàmast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je nalik pidžami po nepoželjnom svojstvu, ob. kad ima pruge (košulja i drugo rublje)
✧ *engl.* pajama ← *hind.* ← *perz.*

pìdžin *m lingv.* prostorno raspršeni pojednostavljeni i osnovnoj komunikaciji prilagođeni jezici (engleski, španjolski itd.) pomiješani s domaćim jezicima [*kamerunski* ~; *tahićanski* ~; *eskimski* ~]
✧ *engl.* pidgin ← vjerojatno prema kineskom izgovoru *engl.* business: posao

pièce touchée (*izg.* pjȅs tušê) *m* ⟨*indekl.*⟩ jedno od osnovnih šahovskih pravila prema kojem se potez mora izvršiti onom figurom koja je dotaknuta; takac-makac
✧ *fr.* pièce touchée – pièce jouée: taknuto-maknuto

piédra *ž pat.* gljivična infekcija ovojnica vlasi pri čemu se duž njih javljaju čvoraste naslage
✧ *šp.*: kamen

Pìenta, Karlo (1869–1902), hrv. skladatelj i zborovođa; skladao za zbor, klavir, te oratorije, mise, kantate i dr.

Piero (*izg.* Piéro) **1. della Francesca** (1415/20–1492), talijanski renesansni slikar i teoretičar, predstavnik umbrijske škole, perspektivu proučava i primjenjuje u slikama kao osnovni faktor u oblikovanju prostora (freske Sv. Franje u Arezzu) **2. di Cosimo** (1461/62–1521), talijanski slikar visoke renesanse u Firenci (*Portret Simonette Vespucci*)

Pierrot (*izg.* Pjerô) *m* **1.** *kazal.* lice iz francuske

pantomime **2.** (pierrot) vrsta određene krabuljne odjeće (bijelo ili crno odijelo s crnom ili bijelom dugmadi) △ ~ ***ovratnik*** (*izg.* pjerô ~) ovratnik ženskih bluza ili haljina nadahnut odjećom Pierrota
✧ *fr.*

Pietà (*izg.* Pietà) *ž* ⟨*indekl.*⟩ *pov. umj.* u kršćanskoj ikonografiji prikaz ožalošćene Majke Božje s mrtvim tijelom Isusa na krilu (*Avignonska P.* u Parizu, Michelangelova skulptura u bazilici Sv. Petra u Rimu)
✧ *tal.*: samilost, milosrđe

piezoelèktrika *ž* ⟨D L -ici⟩ *fiz.* piezoelektrični efekt, *v.* piezoelektrični △ // **piezoelèktričnī** *prid.* koji se odnosi na piezoelektriku △ ~ ***efekt*** *fiz.* pojava električnog napona između suprotnih površina nekih kristala (piezoelektrični kristali) kada se mehanički deformiraju, dešava se i obratan efekt kad piezoelektrični kristal ekspandira (kontrahira) pod utjecajem električnog potencijala; piezoelektrika; ~ ***oscilator*** *fiz.* vrlo stabilan oscilator koji koristi piezoelektrični efekt kako bi stabilizirao frekvenciju (ako je frekvencija primijenjenog električnog polja ista kao i vlastita frekvencija kristala, dolazi do rezonancije i snažnog vibriranja kristala), tipični piezoelektrični oscilatori jesu kristalići kvarca (na tom principu rade kvarcni satovi)
✧ *grč.* piézein: tiskati + *v.* elektrika

piezòmetar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *hidr.* zdenac za mjerenje razine podzemne vode
✧ *grč.* piézein: tiskati + -METAR

piffero (*izg.* pìfero) *m glazb. pov.* različite vrste pastirskih puhaćih instrumenata, najviše s dvostrukim jezičkom; frula, svirala, zviždaljka // **pìfar** *m reg.* onaj koji svira puhaći instrument
✧ *tal.*

pigìzam *m* ⟨G -zma⟩ *zast.* jedan od naziva za homoseksualizam // **pìgist** *m* ⟨G *mn* pȉgīstā⟩ *zast.* homoseksualac
✧ *grč.* pygḗ: stražnjica + -IZAM

Pigmalìōn *m* ⟨G Pigmalióna⟩ **1.** *mit.* grčki kipar koji se zaljubio u ženski lik od bjelokosti što ga je sam isklesao, a Afrodita ga oživjela; Pigmalion se njome oženio i imao kćerku i sina **2.** *pren.* muškarac koji od neke žene, najčešće mlade i neobrazovane, pokušava oblikovati svoj ženski ideal // **pigmalìōnskī** *prid.* koji se odnosi na Pigmaliona i na pigmalione; **pigmalìōnski** *pril.* kao Pigmalion, na način pigmaliona; **pigmalionìzam** *m* ⟨G -zma⟩ *psih.* pretjerano nastojanje da se odgojem utječe na koga formirajući ga prema svojem željenom modelu i zamisli, unoseći u to i svoje emocije i naklonost
✧ *grč.* Pygmalíōn + -IZAM

pìgment (**pigmȅnt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ **1.** *fiziol.* tvar što je u tkivima sintetiziraju živa bića i koja tkivima daje boju **2.** *kem.* mineralna supstanca (obično u obliku praha) koja služi kao sredstvo za bojenje // **pigmentácija** *ž* **1.** *fiziol.* lokalno ili difuzno nagomilavanje pigmenta u koži ili sluznici, može biti urođeno ili stečeno **2.** *biol.* obojenost pigmentom tkiva živih organizama [*jaka/slaba* ~]; **pigmentírati** (što, se) *dv.* ⟨*prez.* pigmèntīrām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. trp.* pigmèntīrān, *gl. im.* -ānje⟩ dobiti/dobivati pigment, boju pigmenta ili od pigmenta, nanijeti/nanositi pigment
✧ *njem.* Pigment ← *lat.* pigmentum: boja ≃ pingere: bojati

pigmídi *m mn* ⟨N pìgmīd⟩ *antrop.* rasna loza negroida ekvatorijalne Afrike // **Pigméjac** (**Pìgmej**) *m* (**Pìgmējka** *ž*) ⟨G -jca, V Pȉgmējče, N *mn* Pigméjci, G Pìgmējācā⟩ **1.** *antrop.* pripadnik afričkog naroda patuljasta rasta **2.** (pigmejac) *pren.* čovjek sitna rasta, patuljak **3.** *pren.* (ob. određeno pridjevom) ništavan, beznačajan čovjek u čemu [*književni* ~; *politički* ~]; **pìgmējka** *ž* žena niska rasta; patuljica; **pìgmejskī** *prid.* koji se odnosi na Pigmeje i pigmejce
✧ *lat.* Pygmaîos ← Pygmaeus ← *grč.* pygmaîos: patuljast ≃ pygmḗ: šaka + -ID(I)

pìgnus *m pravn. pov.* u rimskom pravu, jamstvo na pokretnim stvarima; jamstvo, založeno pravo
✧ *lat.*

pȉh *uzv.* izriče izrugivanje ili podcjenjivanje
✧ *onom.*

pìhtija *ž reg.* (+ *srp.*) *kulin.* hladetina
✧ *tur.* pıhtı ← *perz.* puḫtī ← puḫte: kuhan

pìjaca *ž* (**pìjac** *m*) *reg.* (+ *srp.*) tržnica, *v.* △ ***buvlja*** ~ *žarg.* mjesto na kojem se prodaju raznovrsni polovni ili švercom pribavljeni predmeti; sajam buha // **pìjačnī** *prid. reg.* pazarni, *v.*, ob. u: △ ~ ***dan*** = pazarni dan
◆ *pr.* (nadimačko): **Pìjaca** (130, Zadar), **Pjȁca** (Vinkovci, Dalmacija)
✧ *tal.* piazza

pìjača, *v.* piti
pijàfe (**pijafê**) *m* u konjičkom sportu, figura dresure i visoke škole jahanja; odmjeren, skraćen, uzdignut i ritmičan kas u mjestu
✧ *engl.* piaffe ← *fr.* piaffer
pìjan, *v.* piti
pijanìsimo *pril.*, *v.* pianissimo
pìjāno (**pijâno**) *m glazb. reg.* klavir, glasovir // **pijànīno** (**pijanîno**) *m glazb.* klavir kraće gradnje, žice su postavljene vertikalno
✧ *tal.* pianino; **pijànist** (**pijanȉst**) *m* reproduktivni umjetnik koji svira na klaviru; klavirist, glasovirač; **pijànistica** (**pijànistkinja**) *ž*, *v.* pijanist; **pijanìzam** *m* ⟨G -zma⟩ *glazb.* ukupnost teorije i prakse sviranja klavira i muzike koja se piše za klavir
✧ *tal.* piano
pijanôla *ž glazb.* instrument oblikom nalik klaviru, mehaničkim putem sam svira određene kompozicije; mehanički klavir, sličan fonoli
✧ *tal.* pianola
pijàrist (**pijarȉst**) *m* ⟨N *mn* -i⟩ *kat.* pripadnik muške redovničke družbe za odgoj mladeži osnovane 1597.
✧ *njem.* Piarist ≃ *nlat.* (patres scholarum) piarum: (oci) vjerskih (škola)
pijàster *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ **1.** *pov.* srebrni novac u mnogim zemljama **2.** osnovna ili manja novčana jedinica u mnogim zemljama
✧ *fr.* piastre ← *tal.* piastra d'argento: srebrna ploča
pìjat (**pjȁt**) *m reg.* tanjur
✧ *tal.* piatto
pȉjavica[1] *ž* **1.** *meteor.* manji vrtlog žestokog vjetra popraćen oblačnim stupom ili lijevkom ispod podnice kumulonimbusa i »grmom« od tla uzvitlane prašine, pijeska ili smeća ili vodenih kapljica s vodene površine mora ili jezera [*prašinska* ~; *vodena* ~]; tromba **2.** *pom. pov.* diverzantski čamac iz 1. svjetskog rata, sličan torpedu
✧ *v.* pijavica[2]
pȉjavica[2] *ž* **1.** *zool.* **a.** člankoviti kolutićavac (*Hirudinea*) iz razreda *Hirudinidae*, parazit koji živi u slatkim vodama i vlažnim tropskim šumama, hrani se krvlju životinja (ili čovjeka) na koje se pripije **b.** medicinska pijavica (*Hirudo medicinalis*), nekoć se upotrebljavala za terapijsko puštanje krvi **2.** *pren.* **a.** onaj koji rado iskorištava drugoga; izrabljivač, zelenaš **b.** onaj koji se drži nekoga, koji se pripija uz koga, koga se taj drugi ne može riješiti **3.** *zool.* morska riba (*Echeneis remora*), pripija se ob. na morske pse i brodove; ošmrk
✧ *prasl.* *pьjavica, *pьjavъka (*rus.* pijávka, *polj.* pijawka) ≃ *v.* piti
pijedèstāl *m* ⟨G pijedestála⟩ umjetnički izrađeno postolje, podnožje kakve skulpture (kipa, stupa i sl.)
✧ *njem.* Piedestal ← *fr.* piédestal ← *tal.* piedestallo ≃ piede: noga + stallo: stalak, drža
pijêg *m* ⟨N *mn* pijégovi/-i⟩ glačalom dobiven pregib hlača koji im daje konačnu formu; »crta«, bug[1] [*imati/dobiti/dati* ~]
✧ *tal.* piega
pijelȉtis *m pat.* jednostrana upala bubrežne nakapnice
✧ *v.* pijelon + -ITIS
pijelogràfija *ž med.* rendgenska kontrastna metoda prikazivanja bubrega i mokraćovoda; retrogradna pijelografija
✧ *v.* pijelon + -GRAFIJA
pijèlōn *m* ⟨G pijelóna⟩ *anat.* ljevkasta vreća što ispunjava najveći dio središnje šupljine bubrega, u donjem dijelu suzuje se i prelazi u mokraćovod; nakapnica
✧ *grč.* pýelos: zdjelica
pijelonefrȉtis *m pat.* upala bubrega (jednog ili obaju) izazvana bakterijskom infekcijom
✧ *v.* pijelon + *v.* nefritis
pijelostòmija *ž med.* odvođenje mokraće iz bubrega putem katetera uvedenog u pijelon preko kože trbušne stijenke
✧ *v.* pijelon + *grč.* stóma: usta
pijèmija *ž pat.* generalizirana, gnojna bakterijska infekcija koja se širi krvlju po cijelom organizmu
✧ *grč.* pýon: gnoj + -EMIJA
Pijèmont *m* **1.** *geogr.* regija u *SZ* Italiji, 25.339 km², 4,3 mil. stan., glavni grad Torino, iz te je regije u 19. st. krenuo pokret za oslobođenje i ujedinjenje Italije **2.** *pren. pol.* zemlja ili država koja među drugim zemljama ili državama igra ulogu kao Pijemont u Italiji // **pijemòntēškī** *fam. reg. prid.* koji se odnosi na Pijemont i Pijemonteze; **pijemòntēški** *pril.* kao Pijemont, kao Pijemontezi; **pijemontìzam** *m*, *v.* Pijemont (**2**); **pijèmontskī** *prid.* koji se odnosi na Pijemont; **pijèmontski** *pril.* kao Pijemont, na način Pijemonta
pijésak *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ **1. a.** sitna, sipka zrnca tvrdih minerala, uglavnom stijena

[*pustinjski* ~; *morski* ~] **b.** građevinski materijal koji se dobiva drobljenjem stijena **c.** *pat.* sitni kamenci u organu (npr. *calculi renales* u bubrezima) **2.** *meton.* prostor pokriven takvim zrncima, pjeskovito tlo; pješčara // **pjeskaónica** *ž pov.* posudica s pijeskom za posipanje teksta ispisanog crnilom umjesto upijača; **pjȅskār**[1] *m* ⟨G pjeskára, V pjȅskaru/-are⟩ **1. a.** onaj koji vadi pijesak i prodaje ga po kućama; pješčar **b.** onaj koji vadi pijesak s morskog dna; pržinar **2.** onaj koji s pomoću posebnog oruđa pijeskom pod pritiskom čisti metalne i kamene površine, onaj koji pjeskari; **pjeskárēnje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pjeskariti **2.** tehnički postupak čišćenja velikih površina pijeskom pod pritiskom; pješčarenje [~ *kamene fasade*]; **pjeskàrica**[1] (**pješčàrica**) *ž* brod koji služi pjeskarima za prijevoz pijeska s morskog dna; salbunjara, pržinarica; **pjeskáriti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pjȅskārīm, *pril. sad.* -rēći, *gl. im.* -rēnje⟩ **1.** vaditi pijesak s dna mora ili rijeke kao materijal za gradnje **2.** čistiti i uređivati pijeskom; pješčariti, *usp.* pjeskar[1] (2); **pjȅskārskī** *prid.* koji se odnosi na pjeskare; **pjeskòvit** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji sadrži pijeska [~*o tlo*]; **pjeskòvitōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pjeskovito; **pjȅskulja**[1] *ž* ⟨G *mn* pjȅskūljā⟩ pjeskovita zemlja; pjeskuša; **pjȅskuša** *ž* ⟨G *mn* pjȅskūšā⟩, *v.* pjeskulja[1]; **pjȅščan** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je od pijeska, koji je kao pijesak [~*a plaža*] **2.** koji je boje pijeska △ ~*e* ***kupelji*** **1.** u željeznoj posudi ugrijan pijesak za grijanje **2.** *med.* vrući pijesak za liječenje reumatskih oboljenja; **pješčànīk** *m* ⟨G pješčaníka, N *mn* -íci⟩ **1. a.** taložna stijena sastavljena od pješčanih zrna vezanih mineralnim cementom **b.** pjeskovito tlo **2.** pješčani sat; **pjȅščār** *m* ⟨G pješčára⟩ **1.** *v.* pjeskar[1] **2.** (+ *potenc.*) koji živi u pijesku (račić itd.); **pjȅščara** *ž* **1.** velika pješčana površina, velik pješčani teren **2.** mjesto gdje se vadi pijesak; **pješčárēnje** *sr*, *v.* pjeskarenje; **pješčáriti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pjȅščārīm, *pril. sad.* -rēći, *gl. im.* -rēnje⟩, *v.* pjeskariti

◈ *pr.* (etnici): **Pìščāk** (Zagorje), **Piščénec** (Dugo Selo), **Piščétek** (Zagreb), **Pìšćāk** (Donja Stubica, *I* Slavonija), **Pišćénec** (Dugo Selo), **Pišćétek** (Zagreb) ◇ *top.* (moguće preklapanje s *v.* pisak, ob. imena vrela i riječica): **Bȉsk** (Poljica), **Péski** (Kornati), **Pȅšće** (Rab), **Pešćènica** (l. pritok Česme; Dugi otok; dio grada Zagreba), **Pešćènīk** (d. pritok Velike Rijeke kod Čakovca), **Peščéṇjak** (potok *J* od Zagreba), **Pèšćēnka** (potok kod Bratine, j. od Zagreba), **Pèšćina** (lokva, Istra), **Pèšćivica** (Krk), **Písak** (Brač), **Pȋsk** (Brač), **Pìskula** (vrelo, Gospić), **Pìšćana** (potok, Slavonija), **Pìšćena** (više morskih uvala po Dalmaciji), **Piščènica** (Dugi otok; Iž), **Pišćènīk** (Mljet), **Pìščèvinice**, **Pìščevača** (Poljica), **Pìšćet** (vrelo, Makarska), **Pìškurnica** (jaruga, Osijek), **Pìškulja** (oranice, Senj), **Pjȇski** (Mljet) itd.; (naselja): **Pìščetke** (Duga Resa, 68 stan.), **Pišćánovec** (Novi Marof, 90 stan.)

✧ *prasl.* i *stsl.* *pěsъkъ (*rus.* pesók, *polj.* piasek) ≃ *skr.* pāmsu-: pijesak

pijétao *m* ⟨G -tla, N *mn* -tli/-tlovi⟩ **1.** *zool.* **a.** mužjak kokoši **b.** mužjak nekih drugih ptica iz skupine kokoši [*fazanski* ~] **2.** *pren. razg.* razdražljiv čovjek, svađalica **3.** vjetrokaz na krovu ili na dimnjaku [*limeni* ~]; oroz // **pijétlov** *prid. gener.* koji je od pijetla i pijetlova, koji pripada pijetlu [~*o pero*] △ ~***a kresta*** *bot.* ukrasna biljka (*Celosia cristata*) živo obojenog cvata iz porodice štirovki (*Amarantaceae*), podrijetlom iz *J* Afrike; tratorak; ~***o perje*** **1.** *dosl.* perje mužjaka kokoši **2.** crna perjanica na kacigi talijanskih bersaljera; **pijétlovski** *pril.* kao pijetao, poput pijetla; **pijévac** *m* ⟨G -vca, N *mn* -vci, G pijȇvācā⟩ **1.** *v.* pijetao **2.** *razg.* vrsta crvića; **pijévčev** *prid.* koji pripada pijevcu; **pjètlić** *m* **1.** *dem.* i *hip.* od pijetao **2.** *pren. iron.* mlad muškarac, sklon svađama, sukobima itd., hvalisavac; **pjèvčić** *m dem.* od pijetao; **pjȇvčiti se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pjȇvčīm se, *pril. sad.* -čēći se, *gl. im.* -čēnje⟩ *razg. iron.* razmetati se, praviti se važan

◈ *pr.* (nadimačka, *usp.* Kokot): **Pèteh** (250, Rovinj, Istra), **Petèlīn** (90, Delnice, Slavonija, Sisak), **Pètešić** (170, Zadar, Primorje, *v.* i Petar), **Pétlovac** (Baranja), **Pévac** (Karlovac), **Pévec** (290, Zagreb, Zagorje, Međimurje, *v.* i pjevati), **Pijétlović** (okolica Zagreb), **Pijévac** (Primorje), **Pívac** (600, sred. Dalmacija), **Pìvāč** (Zagreb), **Pìvačić** (Brač, Istra), **Pívčević** (270, Omiš, sred. Dalmacija), **Pȋvčić** (Dubrovnik), **Pjévac** (310, Slunj, Karlovac, Slavonija, Banovina) ◇ *top.* (naselja): **Petéhi** (Pula, 99 stan.)

✧ *prasl.* pětьlъ (*rus.* pétel) ≃ *v.* pjevati

pijètēt *m* ⟨G pijetéta⟩ duboko poštovanje prema kome ili prema čemu (ob. prema mrtvima)

// **pijetìstičkī** *prid.* koji se odnosi na pijetet
✧ *njem.* Pietät ← *lat.* pietas: pobožnost

pijetìzam *m* ⟨G -zma⟩ učenje protestantskog (luteranskog) pokreta 17. stoljeća, zagovara obnovu osobne pobožnosti (gajenje kršćanskog vjerskog čuvstva) nasuprot ortodoksnom dogmatizmu i formalizmu religioznih obreda // **pijètist** (**pijetìst**) *m* pristaša pijetizma; **pijètistkinja** *ž*, *v.* pijetist
✧ *njem.* Pietismus ← *lat.* pietas: pobožnost, milosrđe

pijêvan, *v.* pjevati

pijùckati, *v.* piti

pȉjūk[1] *m* ⟨N *mn* -ūci⟩ trnokop, kramp, budak
◈ *pr.* (nadimačko): **Pȉjūk** (Drniš, sred. Dalmacija)
✧ prvotno značenje: kljun, *v.* piju-piju, pijukati

pijùkavac *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci, G -ācā⟩ **1.** *zool.* ptica iz reda pijukavki [*sivi ~ Eudromias morinellus, zlatar ~ Charadinus pluvialis*] **2.** *bot.* biljka (*Lamium purpureum*) iz porodice usnatica (*Labiatae*); mrtva kopriva, medić
✧ *v.* piju-piju, pijukati

pȉjūn *m* ⟨G pijúna⟩ **1.** *šah razg.* najslabija figura u šahu; pješak, pion **2.** *pren.* onaj kojim se tko služi po svojoj volji, onaj kojim tko upravlja, onaj koji radi ono što tko drugi hoće // **pijùnčić** *m* **1.** *dem.* od pijun **2.** *pejor.* beznačajna osoba, onaj kojim drugi upravlja (predodžba pomicanja figure u šahu); piončić
✧ *šp.* peón ← *lat.* pedo: pješak

pȉju-pȉju *uzv.* za oponašanje glasa pilića koji idu za kvočkom // **pȉjūk**[2] *m* ⟨N *mn* -ūci⟩ **1.** zvuk kojim se glasaju mlade ptice i pilići; pijukanje **2.** *vet. reg.* bolest kokoši **3.** visok zvuk glazbala, stroja i sl.; cilik; **pijúkati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pȉjūčēm, *pril. sad.* -úćūći, *gl. im.* -ānje⟩ glasati se pijukom; **pijúknuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pȉjūknēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pijúkni, *prid. rad.* pijúknuo⟩, *v.* pijukati
✧ *onom.*

pijúrija *ž*, *v.* piurija

pȉk[1] *m* ⟨N *mn* pìkovi⟩ **1.** boja u kartama, jedna od dviju crnih boja u nekim igraćim kartama, ob. prikazana stiliziranim likom koji podsjeća na vršak koplja **2.** *žarg.* u dječjoj igri hvatanja ili skrivanja mjesto spasa, odmora [*~ spas za mene*] **3.** (ponovljeno pȉk-pȉk), *usp.* boc △ *~-zibner reg.* **1.** u igraćim kartama sedmica pika **2.** *žarg.* nevažna osoba, onaj koji je sitan prema važnima ili moćnima; sitna riba // **pȉka** *ž sport reg.* **1.** mjesto s kojega počinje trkačko ili brzinsko natjecanje; start, polazna točka **2.** ono u što se gađa, što se želi pogoditi, ono do čega se želi stići; meta, cilj; **píkac** *m* ⟨G -kca, N *mn* -kci, G pīkācā⟩ *reg.* gljivični nametnik voćaka [*kruškin ~*]; **pȉkati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *reg.* **a.** bosti, nabadati **b.** *pren. žarg.* izazivati, podbadati, peckati **2.** *žarg.* lagano udarati loptu; **pȉkavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩ **1.** *reg.* opušak; čik **2.** *žarg.* **a.** vrlo nizak muškarac **b.** dječačić; klinac; **pikírati** *dv.* ⟨*prez.* pìkīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅) *razg.* obrušiti se/obrušavati se vertikalno (npr. avionom) na cilj **2.** (na koga, na što) *žarg.* imati namjere prema nekoj osobi ili stvari, baciti/bacati oko (na koga ili na što); **pȉknuti** (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pȉknūt⟩, *v.* pikati; **pȉknja** *ž* ⟨G *mn* -kānja/-ī⟩ *reg.* **1.** mala okrugla pjega, mrlja i sl. u obliku točke **2.** *pren.* nešto vrlo sitno, maleno; **pȉknjica** *ž dem.* od piknja
◈ *pr.* (nadimačko): **Pȉkec** (120, Donja Stubica, Osijek), **Pȉkelja** (Bjelovar, Delnice), **Pȉkić** (Dubrovnik), **Pikìvača** (Đurđevac, Podravina), **Pȉknjač** (Međimurje, Baranja), **Pȉković** (Rijeka)
✧ *njem.* Pik ← *fr.* pique: šiljak koplja, unakršteno s *prasl.* *pikati: bosti (*rus.* píkat', *polj.* pikać)

pȉk[2] *m pom. reg.* kosa greda na jarbolu o koju je pričvršćeno sošno jedro; sošnjak
✧ *engl.* pic

pikâdo *m* ⟨G pikâda⟩ *sport* igra bacanja zašiljene metalne strelice u drvenu metu obješenu na zidu; meta je koncentričnim kružnicama podijeljena u vijence različite širine, a cijela meta u sektore s označenim brojevima (1–20)
✧ *šp.* picado

pikâdor *m term.* **1.** sudionik borbe s bikovima koji jaše na konju zaštićenom oklopom, zabija garrochu u grbinu bika i time ga razjaruje **2.** onaj koji igra pikado
✧ *šp.* picador

pikàntan (pikȁntan) *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** *kulin.* koji je ugodno oštar po okusu i mirisu, dobro ali s mjerom začinjen (o jelu) **2.** *pren.* **a.** koji svojom neobičnošću pobuđuje zanimanje **b.** koji uzbuđuje, zavodljiv **c.** koji je zajedljiv, peckav, duhovit (o šalama i aluzijama)

d. koji je golicav, škakljiv // **pikantèrija** *ž* ⟨G -e⟩ ono što je pikantno, pikantna (2) anegdota ili zgoda, posebno zanimljiva pojedinost iz društvenog života; **pikàntno** *pril.* oštro, golicavo, peckavo, duhovito, zajedljivo; **pikàntnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pikantno
✧ *njem.* pikant ← *fr.* piquant

pìkàp *m tehn.* **1.** naprava za prenošenje zvuka s električnih gramofona i električnih glazbala na zvučnike **2.** vrsta lakog dostavnog vozila s otvorenim zadnjim dijelom [~ *kamionet*; ~ *vozilo*]
✧ *engl.* pick-up

pȉkaro *m* ⟨N *mn* -osi⟩ *zast.* **1.** avanturist, pustolov **2.** skitnica, danguba // **pȉkarskī** *prid.* pustolovni △ ~ ***roman*** *knjiž.* španjolski roman (16–18. st.) s avanturističkim sadržajem u kojem je glavni lik lutalac, pustolov, probisvijet
✧ *šp.* pícaro

pìkāt *m* ⟨G pikáta⟩ *reg.* unutarnji organi peradi i domaćih životinja koji se priređuju za jelo
✧ *dalmat.*, *tal.* fegato: jetra

pȉkati, *v.* pik[1]

pìkē (**pikê**) *m* ⟨G pikèa⟩ **1. a.** vez u kojem se prepleću osnova i potka tako da se na licu iskazuje veoma istaknuti manji uzorak s udubljenim i povišenim mjestima u tkanju **b.** pamučna tkanina od tog veza **2.** piket (1)
✧ *fr.* piqué

pìket *m* **1.** kartaška igra sa 32 karte, obično se igra udvoje **2. a.** *vojn.* odred ili nekoliko naoružanih vojnika, policajaca itd. koji obilazeći nadziru određeno područje ili na tom području izviđaju; predstraža, predstražno odjeljenje; patrolni brod, patrolni avion **b.** u štrajkaškoj praksi skupina štrajkača određena da dežura, nadzire, prati tok štrajka **3.** *geol.* **a.** točka nekog kraja kojoj se određuje vrh pri geodetskom snimanju **b.** kolčić pri premjeravanju zemljišta // **piketírati** *dv.* ⟨*prez.* -am, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ nadzirati, upozoriti/upozoravati
✧ *njem.* Pikett ← *fr.* piquet

pìkīr *m* ⟨G pikíra⟩ držač, stilo s vrlo tankom iglom čijim se ubodima na planovima obilježavaju detaljno snimljene točke ili se na čistim listovima pikira, ubada decimetarska mreža
✧ *njem.* Pikier(stift)

pikírati, *v.* pik[1]

pìkīr-bôd *m* način šivanja ili vezenja, nit čini neprekidnu liniju i s vanjske i s unutarnje strane
✧ *fr.* piquer: ubadati + *v.* bosti, bod

pȉknički *prid. fiziol.* koji je mesnate, okrugle tjelesne građe, pikničan [~*a građa (konstitucija)*], *opr.* leptosoman // **pȉkničan** *prid.*, *v.* piknički; **pȉkničnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ *fiziol.* debela, mesnata, okrugla tjelesna konstitucija
✧ *grč.* pyknós: zbijen, debeo

pȉknik *m* ⟨N *mn* -ici, G pȉknīkā⟩ **1.** društveni izlet, sastanak u prirodi uz jelo i piće [*ići na* ~; *na* ~*u*] **2.** priredba na otvorenom s različitim sadržajima i programom [*iseljenički* ~; *politički* ~] // **pȉknikovati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -kujēm, *pril. sad.* -kujūći, *gl. im.* -ānje⟩ sudjelovati na pikniku, ići na piknik
✧ *engl.* picnic

piknolèpsija *ž pat.* dječja bolest, očituje se kratkotrajnim napadima suženja svijesti
✧ *grč.* pyknós: razuman + lêpsis: hvatanje

pȉknometar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *fiz.* staklena boca za određivanje specifične težine tekućina
✧ *grč.* pyknós: gust + -METAR

PIKO- dekadski prefiks (simbol p), kao prvi dio riječi znači 10^{-12} dio jedinice koja je drugi dio te riječi
✧ *šp.* pico: vršak, kljun ili *tal.* piccolo: malen

pikofàrad *m fiz.* jedinica električnog kapaciteta, 10^{-12} dio farada (simbol pF)
✧ PIKO- + *v.* Faraday, farad

pȉkola *ž* **1.** *glazb.* **a.** vrsta malene usne harmonike **b.** vrsta malenog puhaćeg instrumenta **2.** mala djevojčica, curica
✧ *tal.* piccola

pȉkolo *m reg.* **1.** onaj koji uči konobarski posao **2.** u hotelskoj službi dječak za sve **3.** *v.* piccolo
◈ *pr.* (nadimačka): **Picco** (*izg.* Pȉko) (Poreč), **Pìcinić** (Susak, Cres-Lošinj), **Pȉcula** (Šibenik), **Pȉculo** (Split)
✧ *tal.* piccolo

pȉkometar *m* ⟨G -tra⟩ *fiz.* jedinica duljine, 10^{-12} dio metra (simbol pm)
✧ PIKO- + -METAR

pikosekùnda *ž fiz.* jedinica vremena, 10^{-12} dio sekunde (simbol ps)
✧ PIKO- + *v.* sekunda

pikpàpīr *m* ⟨G pikpapíra⟩ *reg.* smolasti papir, onaj koji je s jedne strane namazan ljepilom
✧ *njem.* pichen: mazati smolom + *v.* papir

pikráti *m mn* ⟨N pìkrāt⟩ *kem.* soli pikrinske kiseline
✧ *grč.* pikrós: gorak

pìkrīn *m* ⟨G pikrína⟩ *bot.* gorka tvar iz biljke *Digitalis purpurea*
✧ *v.* pikr(ati) + -IN

pìkrīnsk|ī *prid.* **1.** koji se odnosi na pikrin **2.** gorak, ljut, oštar okusom △ *~**a kiselina** kem.* $C_6H_2(NO_2)_3OH$, trinitrofenol, vrlo jako eksplozivno sredstvo
✧ *grč.* pikrós: gorak + IN

pìkrīt *m* ⟨G pikríta⟩ *min.* površinska ili žična stijena, prema kemijskom i mineralnom sastavu odgovara dubinskim stijenama iz grupe peridotita
✧ *grč.* pikrós: gorak + -IT

pȉks|a *ž* ⟨G *mn* pȋksā/-ī⟩ *reg.* **1.** kutija, ob. limena s poklopcem u kojoj se drže neke suhe namirnice ili začini (šećer, brašno, sol); važ **2.** *žarg.* (ob. u šali) glava [*udariti/lupiti koga po ~i* u smislu slabijeg udarca, zatim kakve opomene i sl.] **//** **pȉksla** *ž* ⟨G *mn* -ī⟩ *reg.*, *v.* ašenbeher, cenerijera
✧ *njem.* Büchse ≃ *lat.* pyxis ← *grč.* pyksís: kutija

pìksel *m inform.* najmanji element (točka) elektronički obrađivane slike na ekranu kompjutera; svaka od točaka na koje se, radi digitalne vizualizacije, može razložiti sliku, čemu se pridružuje binarna informacija
✧ *engl.* pic(ture)s: slike + *v.* el(ement)

piksída *ž* **1.** mala okrugla kutija za ljekovite masti, lijekove, nakit **2.** *kat.* u bogoslužju posuda posebnog oblika za posvećeno ulje, hostiju, relikvije
✧ *v.* piksa

Pȉkti *m mn pov.* neindoeuropski narod naseljen u *S* Škotskoj u antičko doba

piktogràfija *ž* **1.** *lingv.* slikovno pismo **2.** umnožavanje teksta preslikavanjem **//** **piktògrafsk|ī** *prid.* koji se odnosi na piktografiju [*~o pismo*]; **piktògrafski** *pril.* kao u piktografiji, poput piktografije
✧ *lat.* pictus: obojen + -GRAFIJA

piktògram *m lingv.* u najranijem obliku pisma, slika nekog predmeta kao simbol određenog značenja
✧ *lat.* pictus: obojen + -GRAM

piktorìjāl *m* ⟨G piktorijála⟩ *rij.* novine koje donose potpisane fotografije, ali bez bilo kakva drugoga teksta; ilustrirane novine
✧ *engl.* pictorial ← *lat.* pictorius: slikarski

piktúra *ž rij.* ukupnost djelatnosti, rada i proizvodnje slika i srodnih djela; slikarstvo **//** **pìkturālan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji se odnosi na slikare i slikarstvo **2.** koji je ukrašen, dopunjen ilustracijama; ilustriran, slikovit
✧ *lat.* pictura: slikanje

pȉkula *ž* staklena ili od pečene gline obojena kuglica za dječju igru; špekula, franja, kliker **//** **pȉkulati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩ igrati se pikulama po različitim pravilima [*~ na rupu*; *~ na čvenk* (pogodak)]
◈ *pr.* (nadimačka): **Pȉkula** (Zagreb), **Pȉkulić** (Rijeka, Istra)
✧ *tal.* piccola

pȋl[1] *m pov.* u antičkoj Grčkoj, pusteni šešir koji su muškarci nosili na putovanju
✧ *grč.* pȋlos: pȕst, filc

pȋl[2], *v.* pilon

píla *ž* **1.** oruđe koje se sastoji od nazubljene metalne (čelične) oštrice, a služi za rezanje stabala, drva i drugih materijala (kamena, željeza) [*ručna ~*; *motorna ~*; *kružna ~*]; žaga **2.** *žarg.* automobil **//** **pilàna** *ž* postrojenje ili tvornica gdje se trupci strojno pile; **pìlār** *m* ⟨G pilára⟩ čovjek koji se bavi piljenjem drva; **pìla|ti** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pìlām, *pril. sad.* pìlajūći, *gl. im.* pìlānje⟩ *reg.*, *v.* piliti; **pílež** *m*, *v.* davež, *usp.* piliti (2); **pílica**[1] *ž dem.* od pila; **píliti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -lēći, *gl. im.* píljēnje⟩ **1.** (što) rezati pilom; strugati **2.** (∅, koga) *pren. razg.* dosađivati komu istim razgovorima, istim molbama ili zahtjevima, umarati koga svojom upornošću; pilati; **pìlotina** *ž lokal.*, *v.* piljevina; **pìlovina** *ž*, *v.* piljevina; **píljēnje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* piliti **2.** tehnika obrade drva, željeza itd. [*~ drva* rezanjem pomoću pile od jednog trupca načiniti 4–5 cjepanica]; **pìljevina** *ž* poput prašine sitni otpaci od drveta i metala kao popratni proizvod piljenja ili turpijanja, pilotina, pilovina
◈ *pr.* (prema zanimanju): **Pȉlār** (Poreč, Istra), **Pìlarić** (Donja Stubica, Zagorje)
✧ *prasl.* *pila (*rus.* pilá, *polj.* piła) ← *stvnjem.* fīla

pílac, *v.* piti

Pìlad *m mit.* Orestov prijatelj i muž njegove sestre Elektre, pojam nerazdruživa prijateljstva

pìlān *m* ⟨G pilána⟩ *zool.* **1.** riba hrskavičnjača (*Pristis antiquorum*), ima oblik morskog psa, duljine do 5 m △ *~ **obični** zool.* riba hrska-

večnjača (*Pristis pectinata*) iz porodice pilana, gornja čeljust izdužena u dvoreznu pilu dugu o. 2 m
✧ *v.* pila

Pìlār 1. Đuro (1846–1893), hrv. geolog i paleontolog, ispitivao geološki sastav, rudarstvo, hidrogeološke odnose, seizmologiju i speleologiju hrvatskih i bosanskih terena (*Osnovi dubinske dinamike*) **2. Ivo** (1874–1933), hrv. političar i publicist, zastupao konstitucionalno ujedinjenje svih hrv. krajeva unutar Austro-Ugarske Monarhije; nakon rata protivnik unitarističkog jugoslavenskog režima, zauzimao se za federalističko preuređenje Jugoslavije (*Južnoslavensko pitanje i svjetski rat*)

pilarizácija *ž sociol.* stanje u društvu – obrasci političkog udruživanja određeni su vjerskim, nacionalnim i/ili jezičnim pripadnostima
✧ *engl.* pilarisation

pìlastar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *arhit.* okomit četverobridni plosnat stup priljubljen uza zid, ima ob. dekorativnu funkciju; razlikuje se od polustupa koji ima ovalan ili polukružan presjek
✧ *njem.* Pilaster ← *tal.* pilastro ← *srlat.* pilastrum

Pìlāt, Poncije peti rimski prokurator Judeje (26–36), prema novozavjetnim *Evanđeljima* po Mateju i Luki, grub i licemjeran silnik koji je mimo propisa odobrio mučenje Isusa, a smrtnu presudu nad njim navodno odobrio pod pritiskom svjetine [*pere ruke kao* ~ ne želi biti odgovoran]
◈ *pr.* (nadimačko, prema okrutnosti, ili prema os. imenu, ← *tal.*): **Pìlat** (330, Pazin, Istra, Ozalj, *v.* i Filip), **Pìlāto** (Poreč, Zadar, Dubrovnik, ← *tal.*), **Pìlatuš** (Zagreb, ← *mađ.*)

pìlāv *m* ⟨G piláva⟩ *reg.* (+ *srp.*) **1.** *kulin.* gusto kuhana riža s pilećim ili ovčjim mesom **2.** pir, svadba
◈ *pr.* (nadimačko): **Pìlāv** (Istra, Dalmacija)
✧ *tur.* ← *perz.* pilāw

pìle *sr* ⟨G -ta, *zb.* pìlād⟩ mladunče kokoši (rjeđe drugih ptica) // **pìlād** *ž zb.* ⟨G -i⟩, *v.* pile [*ove piladi*]; **pìleć|ī** *prid.* koji potječe od pileta [~*i paprikaš*]; **pilénce** *sr* ⟨G -a/-ta⟩ *hip.* od pile; pilešce; **pilèšce** *sr*, *v.* pilence; **pìletina** *ž* **1.** pileće meso **2.** *žarg. pejor.* mlada djevojka, djevojka bez seksualnog iskustva; **pìlica** *ž* **1.** *rij.* pile; piplica **2.** *ekspr.* djevojčica; šiparica; **pìlīć**[1] *m* ⟨G pìlića⟩ *dem.* od pile [*fazanski* ~*i*]; **pìlićār** *m* ⟨G -a⟩ **1.** onaj koji uzgaja kokoši **2.** onaj koji krade kokoši; sitan lopov; **pìlićārka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* pilićar; **pìlićārskī** *prid.* koji se odnosi na pilićare; **pìlićārstvo** *sr* djelatnost, zanimanje pilićara; **pìlićnjāk** *m* ⟨N *mn* -āci⟩ uređeno mjesto, kutija i sl. pod električnim svjetlom za umjetni uzgoj pilića od jednodnevnog uzrasta dalje; **pìplica** *ž*, *v.* pilica
◈ *pr.* (nadimačka, moguće preklapanje s *reg. hip.* od Filip): **Pìlica** (Pula, Zabok), **Pìplica** (400, Imotski, sred. Dalmacija), **Pìplović** (130, Split, Dalmacija)
✧ *prasl.* *pilę (*rus.* piljúk, *bug.* pile), *latv.* pile: patka

pilèōl *m* (G pileōla) *kat.* kapica na tjemenu koju nose biskupi i neki redovnici
✧ *tal.* pileo, pileolo

pílica[2] *ž bot.* biljka (*Serratula*) iz porodice glavočika (*Compositae*); srpac △ **srebrna** ~ *bot.*, *v.* medoglavka
✧ *v.* pila

pìlīć[2] *m bot.* biljka (*Peplis portula*) iz porodice *Lythraceae*; pilićnjak
✧ *v.* pile

pilìgrīn *m*, *v.* pelegrin

pìling *m* ⟨N *mn* -nzi⟩ **1.** kozmetički preparat za skidanje površinskog sloja kože (ob. lica) **2.** kozmetički postupak kojim se odstranjuju odumrle ili oštećene stanice s površinskog sloja kože lica ili tijela
✧ *engl.* peeling

Pìlip m. os. ime, *reg.*, *v.* Filip

pilipîno *m lingv.* australonezijski jezik, službeni jezik Filipina; tagalog, tagaloški

pilírati *nesvrš.* ⟨*prez.* pìlīrām, *pril. sad.* -ajući, *gl. im.* -ānje⟩ *agr.* nanositi omotač od zaštitnih i hranjivih tvari na sjeme i ujednačavati veličine [~ *sjeme*]
✧ *njem.* pilieren

pílo, *v.* piti

pilokàrpīn *m* ⟨G pilokarpína⟩ *farm.* alkaloid droge koja se dobiva iz južnoameričke biljke roda *Pilocarpus*, koristi se u medicini
✧ *nlat.* pilocarpus ← *grč.* pîlos: pùst, filc (za šešire) + karpós: plod

pìlōn *m* ⟨G pilóna⟩ **1.** *arhit. pov.* monumentalna kula na ulazu u egipatski hram **2.** *građ.* izolirani četverouglasti potporanj velikih dimenzija koji se primjenjuje u građevinarstvu (izgradnja temelja, mostogradnja i sl.) // **pîl**[2] *m* ⟨N *mn* pìlovi⟩ *arhit.* javni kameni spomenik s reljefima ili s plastikom na visokom monolitnom stupu; počiva na niskom podnožju
✧ *grč.* pylṓn: velika vrata

pilórus *m anat.* završni dio želuca, nastavlja se u dvanaesnik, nalazi se u visini prvoga slabinskog kralješka // **pilòričan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji je svojstven pilorusu
✧ *grč.* pylōrós: vratar

pìlōt (I) *m* ⟨G pilóta⟩ **1.** onaj koji upravlja **a.** zrakoplovom, drugom letjelicom ili bolidom Formule 1 **b.** uplovljavanjem broda u luku **c.** brodom u opasnim vodama (tjesnacima i sl.) **2.** čvrsta pamučna tkanina za radna odijela, vrlo otporna na habanje // **pìlōt** (II) *prid.* koji služi kao eksperiment [*~-emisija*; *~-proizvodnja*; *~-projekt*; *~-istraživanje*]; pokusni, probni △ ~ ***balon***, *v.* balon △; **pilotáža** *ž* ⟨G -e⟩ **1.** vještina upravljanja letjelicom; pilotiranje **2.** vođenje broda; peljarenje; **pilotírati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pilòtīrām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** upravljati zrakoplovom, letjelicom uopće, bolidom Formule 1 i sl. **2.** upravljati brodom **a.** pri ulasku u luku; peljariti **b.** u opasnim vodama; **pìlōtkinja** *ž*, *v.* pilot (**1**); **pìlōtskī** *prid.* koji se odnosi na pilote (**1**); **pìlōtski** *pril.* kao pilot (**1**), na način pilota
✧ *njem.* Pilot ← *fr.* pilote *tal.* piloto, pedota ← *srgrč.* pēdṓtēs: upravljački ≃ pēdá: kormilo ← pēdón: veslo

pìlotina, *v.* pila

Pilsùdskī, Josef (1867–1935), poljski maršal i političar, na čelu poljske države od uspostavljanja nezavisnosti 1918, od 1926. vlada diktatorski; uspješno vodio obrambeni rat protiv SSSR-a 1919–1920, sklopio pakt s Hitlerovom Njemačkom 1934, ali time nije sačuvao Poljsku od nacističke agresije

pìlul|a *ž farm.* **1.** čvrst pripravak u obliku kuglice, služi kao lijek ili sredstvo posebnog djelovanja [*uzeti ~u*]; tableta, dražeja **2.** *razg.* jedno od kontracepcijskih sredstava [*ta žena uzima ~e*]
✧ *lat.* ≃ pila: lopta

pȋlum *m pov.* sulica rimskih legionara
✧ *lat.*

pı́ljak[1] *m* ⟨G píljka, V píljče, N *mn* píljci, G pȋljākā⟩ *zool.* ptica selica slična lastavici (*Delichon urbica*)
✧ ? ≃ *v.* pile

píljak[2] *m* ⟨G píljka, V píljče, N *mn* píljci, G pȋljākā⟩ okruglast uvaljan (izglađen i zaobljen) riječni kamenčić; pitonjak [*igrati se piljaka* igra s pet piljaka] // **pȋljkati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ igrati se piljaka
✧ ? *prasl.* *pylъ: prašina (*češ.* pyl, *ukr.* pyl)

pìljār *m* ⟨G piljára⟩ prodavač voća i povrća na tržnici // **piljàrica** *ž*, *v.* piljar; **piljàričkī** *prid.* koji se odnosi na piljarice; **piljàrički** *pril.* kao piljarica, na način piljarica [*izražavati se ~*]; **piljáriti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pìljārīm, *pril. sad.* -rēći, *gl. im.* -rēnje⟩ **1.** prodavati voće i povrće na tržnici, biti piljar **2.** *ekspr. pejor.* baviti se sitnom trgovinom (onim čime se inače ne trguje); **pìljārskī** *prid.* koji se odnosi na piljare; **pìljārski** *pril.* kao piljar na način piljara
✧ ? ≃ *v.* pile

pìljevina, *v.* pila

píljiti (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -ljēći, *gl. im.* -ljēnje⟩ *pejor.* uporno, netremice gledati u koga ili u što; buljiti [~ *u prazno*]

pìljug *m* (**pìljuga** *ž*) ⟨N *mn* -uzi⟩ *lokal. zool.*, *v.* kobac, škanjac // **pìljušina** *ž*, *v.* piljug
◆ *pr.* (nadimačko): **Pìljuga** (Duga Resa)
✧ ≃ *rus.* piljúk: pile, *v.* pile

pìmēnta *ž* ⟨G *mn* pimenātā/-ī⟩ *bot.* drvo (*Pimenta officinalis*) iz porodice mrča (*Myrtaceae*); osušeni nezreli plodovi služe kao začin jelu (piment, papar s Jamajke, krupni papar, najgvirc)
✧ *šp.* pimiento ← *lat.* pigmentum, *v.* pigment

pìmpek *m reg.* **1.** dječji muški spolni organ **2.** (u šali) *pejor.* spolni organ muškarca
✧ *ekspr.* ≃ *slov.* pimpek *lit.* pimpis

pimpinèla *ž* ⟨G -e⟩ *bot.*, *v.* bedrenika
✧ *nlat.* pimpinella ← *tal.*

pȉmplati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** beskorisno i zadržavajući se gubiti vrijeme na nekom poslu, ne postizati željeni učinak; petljati, nespretno raditi **2.** *sport žarg.* **a.** beskorisno driblati, zadržavati loptu (ob. u nogometu) **b.** igrati bez brojanja bodova; igrati bez jakih udaraca (stolni tenis i sl.) // **pȉmplav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je nespretan, nesiguran, neodlučan; **pȉmplavo** *pril.* na pimplav način; beskorisno, šeprtljavo, neodlučno; **pȉmplavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pimplav; **pȉmpler** *m* **1.** *sport* igrač koji voli pimplati **2.** beskorisna, nespretna osoba; bezveznjak; **pimplèraj** (**pimplerȁj**) *m* ⟨G pimplèraja⟩ **1.** *sport* suvišno driblanje, beskoristan nogomet **2.** beskorisnost, traćenje vremena; pimplanje; **pȉmplerica** *ž*, *v.* pimpler
✧ *njem.* pimpeln

pìmzl *m* ⟨N *mn* -i/-ovi⟩ *reg.* ručni pribor kojim

se boja, lak ili neka tekućina nanosi mazanjem na podlogu; kist, kičica
✧ *njem.* Pinsel

PIN *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ *krat.* osobni identifikacijski broj (na kreditnim karticama, na iskaznicama i sl.)
✧ *engl.* **p**ersonal **i**dentification **n**umber

pȋna *ž* **1.** klin, klinac, čavao, čavlić **2.** strelica, kazaljka, igla, kratak stožer (na kompasu), osovina, os (na koloturu, čekrku) **3.** šiljak, kolčić, vršak (igle, čavla i dr.), kuka, klin, čivija na kotaču; čivija (na glazbenom instrumentu), kuka (za vješanje zavjesa) **4.** perjanica na šljemu konjanika
✧ *lat.* pinna: pero ← *grč.* pínna

pìnača *ž pom. pov.* mali čamac na vesla

pinakoláda *ž* alkoholno piće sastavljeno od soka ananasa, kokosa i ruma
✧ *šp.* pina colada: iscijeđen ananas

pinakotéka *ž* ⟨D L -éci⟩ *lik.* velika javna zbirka slika; muzej slikarstva, galerija
✧ *grč.* pinakothḗkē, *v.* pinaks + -TEKA

pìnaks *m pov.* u antičkoj Grčkoj, pločica za pisanje (drvena, mramorna, glinena)
✧ *grč.* pínaks

pinȁp *prid.* koji se odnosi na (ili sadrži) fotografije lijepih djevojaka [*~-kalendar*; *~-materijal*] △ *~***-gerla** lijepa, privlačna djevojka čije se fotografije objavljuju u časopisima
✧ *engl.* pin-up

pȋnca[1] *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ *reg.* kolač u obliku okruglog kruha od brašna, maslaca, jaja i šećera (ob. prigodni kolač za Uskrs); pogača, sirnica
◈ *pr.* (nadimačka): **Pìncān** (Pula, Istra), **Pìncetić** (Vis, Zadar), **Pȋncin** (Buje, Istra)
✧ *mlet.* pinca ≃ *tal.* pizza, *v.*

pȋnca[2] *ž tehn.* posebna lampa koja služi kao manji reflektor pri filmskom ili TV snimanju, može se spretno prikvačiti bilo gdje
✧ *tal.* pinza: štipaljka

pince-nez, *v.* pensne

pincèta *ž* ⟨G *mn* pincétā⟩ mala čelična hvataljka, štipaljka (služi u medicini, tehnici, kozmetici, filateliji itd.) [*kirurška ~*]
✧ *njem.* Pinzette ← *fr.* pincer: štipati

pincírānje *sr agr.* skraćivanje vršaka mladih izdanaka u voćarstvu
✧ *fr.* pincer: strići, potkresati

pȉnč *m* ⟨N *mn* pìnčevi⟩ *kinol.* rasa malih pasa kratke dlake, dugih ušiju i repa
✧ *engl.* pincher

pȋnče *sr* ⟨*indekl.*⟩ *zool.* mali južnoamerički majmun [*~-majmun*]
✧ *šp.* pinche

pȉnč-èfekt *m fiz.* povećanje gustoće električne struje ili magnetskog toka u slojevima bližim središtu, *opr.* skin-efekt
✧ *engl.* pinch effect

pȋnčiti (se), *v.* pensne

Pȋnd *m geogr.* planinski masiv u *SZ* Grčkoj, najviši vrh Smólikas 2633 m, u antici jedan od vrhova bio je posvećen Apolonu i muzama

Pìndar (o.518–446. pr. Kr.), lirički pjesnik antičke Grčke, u sačuvane 4 knjige (*Epinikije*) slavi pobjednike sportskih natjecanja, njihove zavičaje i božanstva (*Pindarove ode*), uzvisuje junaštvo, moralne vrline, ljepotu; za svoje ode sastavljao i glazbu

pìnel *m* **1.** *reg.* kist **2.** *meton.* majstor, slikar
✧ *tal.* pennelo

pìnēn *m* ⟨G pinéna⟩ *kem.* terpentinski ugljikovodik $C_{10}H_{16}$, glavni sastojak terpentinskog ulja
✧ *engl.* pinene ≃ *lat.* pinus: pinije + -EN

ping (*izg.* pȉng) *m int.* signal ili kratka poruka koju jedno računalo preko mreže šalje drugom, čime se provjerava brzina i kvaliteta veze
✧ *engl.*

pinger (*izg.* pìndžer) *m tehn.* mali podvodni automatski davač ultrazvučnih signala, služi za označivanje potonulog objekta, pozicije ronioca i sl.
✧ *engl.*

pȉng-pȍng **1.** *m* ⟨G pȉng-pȍnga⟩ **a.** *sport* stolni tenis **b.** *pren.* prepucavanje u politici, među strankama i sl.; prebacivanje krivnje i odgovornosti na drugoga [*igrati ~* (s kim), *žarg.* **1. a.** krivo upućivati, davati krive informacije (ob. u smislu birokratske zavrzlame) **b.** uzvraćati sitne dosjetke s kim, nadmudrivati se s kim] **2.** *prid.* koji se odnosi na ping-pong △ ~ ***diplomacija*** *publ. žarg.* situacija u kojoj se preko sportskih susreta uspostavljaju bolji međunarodni odnosi (od 1971. kada su igrali stolnotenisači Kine i SAD-a) // **pȉngić** *m razg.* stolni tenis; **pingpòngāš** *m* ⟨G pingpongáša⟩ *razg.* igrač stolnog tenisa; **pingpongášev** (**pingpongášov**) *prid.* koji pripada pingpongašu; **pingpongàšica** *ž, v.* pingpongaš; **pingpòngāškī** *prid.* koji se odnosi na pingpong i pingpongaše
✧ *engl.*, *onom.*

pìngvīn *m* ⟨N pingvína⟩ *zool.* antarktička ptica (carski p. *Aptenodytes forsteri*, kraljevski p. *A. patagonica*) iz porodice *Spheniscidae*, uspravna hoda, vješto pliva, ne leti // **pingvìnčić** *m dem.* i *hip.* od pingvin, ob. u zn. mladi pingvin; pingvinić; **pingvìnić** *m*, *v.* pingvinčić; **pìngvīnke** *ž mn* ⟨N pìngvīnka, G *mn* -ī⟩ *zool.* red ptica *Sphenisciformes* (pingvini *Spheniscidae* itd.); **pìngvīnskī** *prid.* koji se odnosi na pingvine; **pìngvīnski** *pril.* kao pingvin, na način pingvina
✧ *njem.* Pinguin, *engl.* penguin ← *velš.* pen gwyn: bijela glava

pînija *ž bot.* sredozemno crnogorično stablo (*Pinus pinea*) iz porodice borova (*Pinaceae*) // **pìnjōl** *m* ⟨G pinjóla⟩ sjemenka u češeru pinije
✧ *lat.* pinus

pìnk[1] *prid.* ⟨*indekl.*⟩ *razg.* ružičast [*to je* ~; ~-*boja*]
✧ *engl.*

pìnk[2] *m pom.* američka vrsta škune, u 19. st. služila za ribolov
✧ *engl.* pink, pinky ← *nizoz.* pinke

pînka *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ *pom.* **1.** brz sredozemni trgovački jedrenjak 18–19. st. **2.** nordijski jedrenjak s malenim kaštelom na pramcu
✧ *nizoz.* pinke

pìnkl (**pìnklec**) *m* ⟨G -a⟩ *reg.* zavežljaj, zamotuljak
✧ *njem.* Bindel

Pîno m. os. ime, *reg.* ◇ *pr.*: **Pînčić** (180, Zadar, Primorje)
✧ *tal.* Giuseppino, *hip.* od Giuseppe

Pinocchio (*izg.* Pinôkio) junak romana za djecu C. Collodija, drveni lutak koji se preobražava u dječaka, kad laže, nos mu uvijek raste

Pinochet Ugarte (*izg.* Pinočȅt Ugârte), **Augusto** (1915), čileanski general i političar; zapovjednik vojske koja je svrgnula predsjednika S. Allendea (1973); kao predsjednik Republike (1974–1990) uspostavio represivni diktatorski režim, optuživan za odgovornost za počinjene zločine nad neistomišljenicima

pinocitóza *ž biol.* način unošenja tvari otopljenih u tekućini u stanicu; tipično za praživotinje
✧ *grč.* pínein: piti + -CITOZA

pinòkōt *m* ⟨G pinokóta⟩ *reg.* drvena posuda izdubljena od jednog komada, služi za miješenje kruha; naćve
✧ *srgrč.* pinakṓtē ≃ *grč.* pínaks: pločica

pinóla *ž tehn.* radno vreteno alatnog stroja, npr. kod horizontalnih bušilica
✧ *njem.* Pinole

pinot (*izg.* pinô/ob. *razg.* pinȍt) *m agr.* vrsta francuskog vina, danas raširen po svijetu [*bijeli* ~; *crni* ~]
✧ *fr.*

pìnsati (što) *dv.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ opsjeći/opsijecati, (s)rezati rubove ili krajeve čega, npr. loze, voćke; obrezati/obrezivati, potkresati/potkresivati, *usp.* pinciranje
✧ *fr.* pincer

pînta *ž* ⟨G -e⟩ *zast.* **1.** stara mjera za tekućinu (0,47 l) **2.** *meton.* staklena posuda u koju stane jedna pinta (ob. alkoholnog pića; politrenjak)
✧ *engl.* pint

pìntār (**pìnter**) *m* ⟨G pintára⟩ *reg.* onaj koji izrađuje bačve i druge drvene posude istom tehnikom (uglavnom nabijanjem obruča na duge); bačvar, kačar
◈ *pr.* (prema zanimanju): **Pìntāč** (130, Novi Marof, Međimurje), **Pìntār** (1640, Podravina, Međimurje, Zagorje, šira okolica Zagreba), **Pintárec** (Koprivnica, Đurđevac), **Pìntarek** (Đurđevac), **Pìntarič** (Međimurje), **Pìntarić** (370, Međimurje, Zagorje, Podravina), **Pìntek** (Zagorje), **Pìnter** (410, *I* Slavonija), **Pìnterić** (100, *I* Slavonija), **Pintérović** (*I* Slavonija), **Pîntić** (36; Križevci)
✧ *njem.* Pinter

Pìntarić, Fortunat (1798–1867), hrv. skladatelj, franjevac, pristaša ilirizma, učitelj pjevanja i orguljanja (zbornik *Crkvena lira*)

pìnteks *m* ⟨G -a, N *mn* -i⟩ umjetna laka ljetna tkanina sačinjena od crnogoričnih iglica i tekstilnih otpadaka
✧ *v.* pin(ija) + *v.* teks(til)

Pinter (*izg.* Pìnter) **1. Harold** (1930), engleski književnik, plodan pisac kazališnih drama koje se često odlikuju nadrealističkom i apsurdnom kompozicijom, ali i dubokim poniranjem u psihološku slojevitost suvremenog čovjeka; pisao i filmske scenarije, TV-drame i poeziju (*Rođendanska proslava*, *Povratak*, *Prijevara*) **2. Tomislav** (1926), najplodniji snimatelj hrv. kinematografije: 88 cjelovečernjih domaćih i stranih igranih filmova, oko 120 kratkih filmova, 10 TV-serija

pin up, *v.* pinap

pȉnja *ž reg.* onaj koji je pretjerano uzdržljiv u

trošenju i davanju, pretjerano štedljiv, »tvrd na novcu«; škrtica, tvrdica
◈ *pr.* (nadimačko): **Pìnjić** (Kaštela, Pazin)
✧ *tal.* pigna
pìnjāl *m* ⟨G pinjála⟩ *reg.* nož s dva sječiva, drži se u koricama i nosi za pasom; bodež
✧ *tal.* pugnale
pìnjata *ž reg.* **1.** metalni tanjur **2.** plitka posuda za kuhanje na otvorenoj vatri; plitica
◈ *pr.* (nadimačko): **Pinjatèla** (Zadar, Biograd)
✧ *tal.* pignatta
pìnjōl, *v.* pinija
pìnjūr *m*, *v.* pirun
Pìo **1.** ime dvanaestorice papa (2–20. st.) **2. II** (1405–1464), papa (od 1458); povjesničar, pjesnik, istaknuti talijanski humanist, nastojao ujediniti Europu za obranu od osmanskih najezdi, nije uspio **3. V, Sv.** (1504–1572), papa (od 1566), asketa, odlučni reformator Rimske kurije, organizirao Sveti savez koji je 1571 kod Lepanta odnio važnu pomorsku pobjedu nad osmanskom mornaricom; grubo progonio heretike, ojačao inkviziciju **4. IX** (1792–1878), papa dosad najdužeg pontifikata (od 1846); proglasio dogmu o Bezgrešnom začeću (1854), sazvao 1. vatikanski koncil (1869–1870) na kojem je proglašena dogma o nepogrešivosti pape **5. XI** (1857–1939), papa (od 1922), humanist i pacifist (»Kristov mir u Kraljevstvu Krista«), temperamentni protivnik rasizma, nacizma, komunizma **6. XII** (1876–1958), papa (od 1939); diplomatskim akcijama pokušao spriječiti 2. svjetski rat, za vrijeme rata nastojao održati neutralnost Katoličke crkve; zamjera mu se što nikad za vrijeme rata nije odlučno osudio sustav i zločine nacifašističkih sila, iako je pomagao pri spašavanju progonjenih pojedinaca i grupa
piodèrmija *ž pat.* gnojna upala kože izazvana uzročnicima gnojenja – streptokokima i stafilokokima (impetigo, erizipel, folikulitisi i sl.)
✧ *grč.* pýon: gnoj + -DERMIJA
pìogēn *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *pat.* koji stvara gnoj (o rani, o upalnom procesu i sl.)
✧ *grč.* pýon: gnoj + -GEN
piomètra *ž pat.* nakupljanje gnoja u maternici, ob. u starijih žena u postmenopauzi
✧ *grč.* pýon: gnoj + mḗtra: maternica
pìōn[1] *m*, *v.* pijun // **piònčić** *m*, *v.* pijunčić
pìōn[2] *m fiz.* subatomska čestica
piònīr *m* ⟨G pioníra⟩ **1.** onaj koji je prvi došao (ob. u neistražen ili nenaseljen kraj) **2.** *pren.* onaj koji je prvi prokrčio put u kakvoj novoj djelatnosti, aktivnosti, istraživačkoj oblasti **3.** *vojn.* vojnik inženjerijske jedinice koji gradi putove, mostove i sl. inženjerac; »opkopar« *zast.* **4.** *ideol. pov.* u SFR Jugoslaviji, član organizacije koja je obuhvaćala djecu od 7 do 14 godina [*primanje u ~e*] **5.** najmlađa uzrasna kategorija sportaša // **piònīrka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* pionir; **piònīrsk|ī** *prid.* koji se odnosi na pionire [*~a marama*]
✧ *njem.* Pionier ← *fr.* pionnier
pioréja *ž* ⟨G pioréje⟩ *pat.* **1.** obilan gnojni iscjedak **2.** *zast.* gnojni iscjedak iz parodontnog džepa, naziv za različite bolesti parodonta
✧ *grč.* pýon: gnoj + -REJA
pípa *ž zool.* **1.** red bezrepih vodozemaca (*Pipidae*); škornjavice **2.** štetnik na drveću [*jabučna ~ Authonomus pomorum*] **3.** štetnik iz porodice *Curculionidae*; žižak
✧ *lat.*: cijev
pȉp|a *ž* **1.** *razg.* naprava, strojni element za zatvaranje i podešavanje protoka plinova, para, vode i sl. (na bačvi, posudi, cjevovodu); slavina **2.** *reg.* predmet koji služi za pušenje, u prošireni dio stavlja se duhan; lula // **pípac** *m* ⟨G -pca, V -pče, N *mn* -pci, G pȋpācā⟩ **1.** naprava sa zatvaračem, služi za propuštanje tekućine ili plina; ventil **2.** vanjski dio poluge u orguljama ili u harmoniju, služi za izvlačenje registra pri sviranju; **pìpničār** *m* onaj koji u ugostiteljskom mjestu, u ugostiteljskoj radnji, za šankom toči piće; **pìpničārka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* pipničar; **pìpničarskī** *prid.* koji se odnosi na pipničare
✧ *tal.*
pȉpati *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) doticati i pritiskati prstima radi upoznavanja, ispitivanja, istraživanja i dr. [*~ puls*] **2.** (∅) nesigurno saznavati, polako istraživati, ne nalaziti rješenje, odgovor, dijagnozu itd. **3.** (koga, se) *razg.* **a.** dodirivati (se) prstima **b.** dodirivati (se) bez ljepote osjećaja svojstvene nježnosti i suptilnosti u ljubavnoj igri // **píp|ak** *m* ⟨G -pka, N *mn* -pci, G pȋpākā⟩ **1.** krak u mekušaca; ticalo **2.** *pren.* prst [*nevjerojatno je kako se svuda nalaze njegovi pipci* on svuda ima utjecaja]; **pȉpalica** *ž* **1.** *v.* ticalo **2.** (+ *potenc.*) pomagalo za traženje laganim dodirom; **pȉpalo** *m pejor.* onaj koji je nespretan, nevješt, neodlučan; pipkalo;

pìpav *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je spor u radu; neodlučan **2.** koji zahtijeva mnogo pažnje, strpljivosti, napora [~ *posao*]; **pìpavo** *pril.* **1.** sporo, nespretno, nevješto **2.** pažljivo, strpljivo, oprezno; **pìpavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pipavo; **pìpčić** *m dem.* od pipak; **pìpkalo** *m*, *v.* pipalo; **pìpkati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩ lagano, lakim dodirom ili isprekidano pipati; **pìpnuti** (se) *svrš.* ⟨*prez.* pìpnēm (se), *pril. pr.* -ūvši (se), *prid. trp.* pìpnūt⟩, *v.* pìpati (se)
✧ *ekspr.* ≃ *slov.* pipati

pipeline (*izg.* pàjplâjn) *m* **1.** *tehn.* dovodna cijev, vrlo dugi cjevovod, naftovod **2.** *sport* u surfu, prolazak surfera kroz tunel što ga čini veliki val
✧ *engl.*

pipelining (*izg.* pàjplājning) *m inform.* tehnika ubrzavanja operacija kod velikih kompjutera
✧ *engl.*

pipèta *ž* ⟨G *mn* pipétā⟩ uska staklena cijev s gumenim nastavkom; kapaljka
✧ *fr.* pipette

Pìpin Mlađi (Mali) (o.714–768), franački kralj (751–768), otac Karla Velikog, ujedinio i osnažio Franačku državu; poklonio papi zemlje koje je osvojio u Langobardiji – temelj Papinske Države

pipítar *m* ⟨G -tra⟩ *reg.* stalak, podložak za ono iz čega čita predavač ili za note kojima se služi dirigent; pult
✧ *fr.* pupitre ← *lat.* pulpitum

pìplica, *v.* pile

pìpser *m* **1.** šum što se katkad bez razloga javi pri snimanju zvučnih efekata na magnetofonsku vrpcu; pijukanje, cijukanje **2.** *film.* zvuk od 100 Hz, rabi se u zvučnoj obradi filma zbog kontrole uređaja i zbog provjere sinkroniteta
✧ *engl.* pip

pīp šȍu *m*, *v.* peep show

pìpūn *m bot. reg.*, *v.* dinja
◈ *pr.* (nadimačka): **Pìpūn** (Slavonski Brod), **Pìpunić** (140, Šibenik, sred. Dalmacija)

Pȋr (o.318–273. pr. Kr.), kralj Epira, potukao Rimljane kod Herakleje (280. pr. Kr.) i Auskula (279. pr. Kr.), uz goleme žrtve (legenda kazuje da je rekao: »Još jedna takva pobjeda i ja sam uništen!«) // **Pirov** *prid.* koji pripada Piru △ *~a* ***pobjeda*** prevelika žrtva ili gubitak u postizanju nekog cilja; gorka pobjeda

pȋr[1] *m* ⟨D píru, N *mn* pírovi⟩ **1.** svečanost, proslava s obilnim gošćenjem, gozba **2.** svadba △ ***srebrni*** ~ proslava 25-godišnjice bračnog života; ***zlatni*** ~ proslava 50-godišnjice bračnog života // **pȋrnī** *prid.* koji se odnosi na pir; svadbeni, svatovski; **pȋrnīk** *m zast.* gost na svadbi; **piròvati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pìrujēm, *pril. sad.* pìrujūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** proslavljati svadbu; svadbovati **2.** gostiti se, slaviti
✧ *prasl.* i *stsl.* pirъ (*rus.* pir, *bug.* pir) ? ≃ piti, *v.*

pȋr[2] *m* ⟨N *mn* pìrovi, G pírōvā⟩ **1.** lučki nasip, izgrađeno mjesto za pristajanje i vezivanje brodova; mol, gat **2.** takav drveni gat kao dug umjetni rt na plaži za sunčanje i šetnju
✧ *engl.* pier

pȋr[3] *m reg.* **1.** *isl.* starješina derviškog reda **2.** *pov.* u Osmanskom Carstvu, starješina, duhovni vođa ceha
◈ *pr.* (prema statusu i nadimačka): **Pìralić**, **Piràlija** (Zagreb, + Alija), **Pírić** (320, Slavonija, sred. Dalmacija), **Pìrjāk** (Šibenik, Rijeka, Lika), **Pírović** (150, Biograd, Požega, sred. Dalmacija, *v.* i Spiridon)
✧ *tur.* ← *perz.* pīr: starac

piramíd|a *ž* **1.** *mat.* geometrijsko tijelo kojemu je osnovica mnogokut, a pobočke su trokuti koji se sastaju u jednoj točki (vrhu piramide) **2.** *pov. arhit.* monumentalna građevina četverostrane baze s ukošenim stranama i šiljastim vrhom; u antičkim (posebice u Egiptu) i kasnijim civilizacijama služi kao grob ili sakralni objekt **3. a.** predmet koji ima široku osnovicu i koji se sužava prema vrhu **b.** (+ *potenc.*) ono što je složeno u takvu obliku [*složiti puške u ~u*] **c.** *pren.* hijerarhijska struktura društva nalik na piramidu [*~a vlasti*] **4.** ljudi koji oblikuju gimnastičku ili akrobatsku figuru stojeći jedan drugome na ramenima i sl. △ ***krnja*** *~a mat.* geometrijsko tijelo dobiveno sječenjem piramide ravninom paralelnom s bazom i uklanjanjem dijela koji sadrži vrh (manje piramide); *~a* ***vlasti*** *pol.* hijerarhija u ustrojstvu i organizaciji vlasti // **pìramidāl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji ima oblik piramide **2.** *pren.* koji je veličanstven; monumentalan; **pìramīd|an** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji je svojstven piramidi △ *~ne* ***stanice*** *anat.* živčane stanice u kori velikog mozga; *~ni* ***put*** *fiziol.* svjesni motorni put, polazi

od kore velikog mozga odakle vodi impulse do izvršnih organa, mišića; ~**ni sustav** *anat.* glavni motorni sustav čovjeka i viših sisavaca namijenjen voljnim, finim i preciznim pokretima
✧ *lat.* pyramis ← *grč.* pyramís
piramìdōn *m* ⟨G piramidóna⟩ *farm.* sredstvo za snižavanje temperature i ublažavanje bolova, antipirin
✧ tvorničko ime proizvoda®
Pìrān *m* naselje i luka na *SZ* obali Istre (R Slovenija), 4900 stan. // **pìrānskī** *prid.* koji se odnosi na Piran
Pirandello (*izg.* Pirandèlo), **Luigi** (1867–1936), talijanski književnik koji je uvođenjem »kazališta u kazalište« (*Šest lica traži autora*, 1921), otvorio mnoge nove sadržajne i formalne puteve modernoj dramskoj umjetnosti 20. st.; majstor novele (11 zbirki), zanimljiv romanopisac (9 naslova), najplodniji kao dramatičar (44 dramskih djela), pjesnik, esejist i prevoditelj; Nobelova nagrada za književnost 1934.
piranha, *v.* piranja
pìranometar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *meteor.* instrument za mjerenje ukupnog zračenja na ravnu površinu (direktnog Sunčevog i difuznog zračenja neba); solarimetar
✧ *grč.* pŷr: vatra + AN- + -METAR
piránja (**pirána**) *ž zool.* grabežljiva riba (*Pygocentrus* ili *Serrasalmus piraya*) iz porodice *Characidae*; kariba
✧ *port.* piranha ← *tupi*
pirargìrīt *m* ⟨G pirargiríta⟩ *min.* srebrov antimonov sulfid, $AgSbS_3$, srebrna ruda, boje tamnocrvene do olovnosive
✧ *grč.* pŷr: vatra + árgyros: srebro + -IT
pìrāt *m* ⟨G piráta⟩ **1.** *pov.* morski razbojnik koji djeluje u svom interesu (za razliku od gusara koji to rade uz ovlaštenje državne vlasti) **2.** onaj koji objavljuje knjige, kasete i sl. zaobilazeći obveze prema zakonu o autorskom pravu i druge propise // **piratèrija** *ž* ⟨G -ē⟩ **1.** posao pirata, razbojništvo na moru s ciljem priskrbljivanja novca i materijalnih dobara; piratstvo **2.** krađa ili neovlašteno raspačavanje nosača zvuka, videokaseta ili kompjuterskih programa; videopiratstvo **3.** *geogr.* pojava pri kojoj rijeka erozijom probije svoje razvođe, uđe u sliv druge rijeke, zahvati je i vrati se svom slivu; **pìrātsk|ī** *prid.* **1.** koji se odnosi na pirate; razbojnički, gusarski **2.** *razg.* koji nije originalan i koji nije kupljen legalno [~*e kopije*; ~*i softver*]; ilegalni, nezakonit, ukraden, *opr.* licencirani, originalan △ ~**o izdanje** divlje izdanje, ob. nosača zvuka i videokaseta, bez potrebnih dozvola i naplata autorskih prava, *usp.* piraterija (2); **pìrātski** *pril.* kao pirat, na način pirata; **pirátstvo** *sr*, *v.* piraterija
✧ *lat.* pirata ← *grč.* peiratḗs ≃ peirân: pokušavati (napadati)
pirazòlōn *m* ⟨G pirazolóna⟩ *kem.* $C_3H_4N_2O$, heterociklički spoj, služi za proizvodnju mnogih lijekova i boja
pìrē (**pirê**) *m* ⟨G pirèa⟩ *kulin.* kaša od povrća i sl. protisnuta kroz sito ili drugačije usitnjena (ob. od krumpira, graška, kestenja i sl.)
✧ *fr.* purée
Pìrej *m* luka grada Atene i njezin širi dio, na obali Egejskog mora (*JI* Grčka) 196.400 stan. // **Piréjac** *m* (**Pìrējka** *ž*) ⟨G -jca, V -jče, N *mn* Piréjci, G Pìrējācā⟩ stanovnik Pireja; **pìrejskī** *prid.* koji se odnosi na Pirej i Pirejce
pìreks *m* industrijsko ime za specijalno vatrostalno staklo, koristi se i za sve predmete što dolaze u izravan doticaj s vatrom
✧ tvorničko ime proizvoda® ≃ *grč.* pŷr: vatra
pìrēn *m* ⟨G piréna⟩ *kem.* aromatski ugljikovodik $C_{16}H_{10}$, služi u organskim sintezama
✧ ≃ *grč.* pŷr: vatra
Pirenéji *m mn* planinski lanac na granici između Francuske i Španjolske, dug 450 km, najviši vrh Pico de Aneto (3404 m) // **Pirenéjac** *m* (**Pirènējka** *ž*) ⟨G -jca, V -jče, N *mn* Pirenéjci⟩ stanovnik pirenejskih krajeva; **pirènejskī** *prid.* koji se odnosi na Pireneje △ ***Pirenejski poluotok*** poluotok u *JZ* Europi, 581.700 km^2; Iberski poluotok
pirètici *m mn* ⟨N pirètik⟩ *farm.* sredstva koja se uzimaju za povišenje tjelesne temperature
✧ *nlat.* pireticus ← pyretikós: koji ima groznicu ≃ *grč.* pyretós: groznica
piretoteràpija *ž med.* liječenje umjetno izazvanim povišenjem tjelesne temperature
✧ *grč.* pyretós: groznica ≃ pŷr: vatra + *v.* terapija
pirètrīn *m* ⟨G piretrína⟩ prirodni insekticid izoliran iz cvijeta biljke buhač (*Tanacetum cinerariifolium*, *Chrysanthemum c.*)
✧ *lat.* pyrethrum ← *grč.* pýrethron + -IN
pìrevina *ž bot.*, *v.* pirika
pȉrg *m* ⟨N *mn* pìrgovi, G pírgōvā⟩ *pov. reg.*

1. kula ili toranj pravokutne osnove podignut u nekom obrambenom bedemu **2.** svaka visoka zgrada uređena za obranu

✧ *grč.* pýrgos

pȉrgav *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji ima pjege [*~o lice*; *~a kokoš*]; pjegav // **pȉrgast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* pirgav; **pȉrgavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pirgav, svojstvo onoga što je pirgavo; pjegavost; **pírgo** *m* ⟨G -a⟩ *fam. razg.* onaj koji je pirgav (čovjek ili životinja), pjegav; pirgonja; **pírgonja** *m*, *v.* pirgo

✧ ≃ *grč.* pérkos: crnkast

pȉrgeometar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *meteor.* instrument za mjerenje dugovalnog zračenja Zemlje na horizontalnu površinu okrenutu prema dolje; može se koristiti i za mjerenje dugovalnog zračenja atmosfere na ravnu površinu

✧ PIRO- + GEO- + -METAR

pirhèliometar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *meteor.* instrument za mjerenje direktnog (praktički samo kratkovalnog) Sunčevog zračenja koje dolazi na okomitu površinu

✧ PIRO- + HELIO- + -METAR

pirìdīn *m* ⟨G piridína⟩ *kem.* heterociklički aromatski ugljikovodik s dušikom kao heteroatomom molekulske formule C_5H_5N, bezbojna otrovna tekućina jaka mirisa dobivena od katrana kamenog ugljena, a danas sintezom, služi kao otapalo u denaturaciji špirita itd.

✧ PIRO- + -ID + -IN

piridòksīn *m* ⟨G piridoksína⟩ *kem. biol.* vitamin B_6 (manjak uzrokuje promjene središnjeg živčanog sustava), nalazi se u klicama žitarica, kvascu, mesu, zelenom povrću

✧ *v.* piridin + *engl.* oxygen: kisik

Piriflègetont *ž mit.* u grčkoj mitologiji vatrena rijeka koja u podzemlju teče oko Tartara; iz nje je i lava koja izbija iz vulkana

pȉriforman *prid.* ⟨*odr.* -mnī⟩ koji ima oblik kruške; kruškolik (ob. u medicini)

✧ *lat.* pirum: kruška + -FORMAN

pȋrij|a *ž reg.* lijevak

◈ *pr.* (nadimačko): **Pȉrija** (230, Šibenik, Kaštela, *v.* i pir[3])

✧ *mlet.* piria

pìrika *ž bot.* biljni rod (*Agropyron*) iz porodice trava (*Gramineae*) s o. 25 vrsta, npr. pirika obična (*Agropyron repens*); pirevina, troskot (2)

◈ *top.*: **Pȋrovac**

✧ *pyrъ: korov ≃ *grč.* pŷr: vatra

pirimìdin *m kem.* kristalinična slaba heterociklična baza $C_6H_4N_2$, sastavni dio mnogih biljnih baza, purina i produkata cijepanja nukleinskih kiselina

pìrinač *m* ⟨G -īnča⟩ *reg.* (+ *srp.*) riža, *v.*

✧ *tur.* pirinç ← *perz.* bireňg: riža

pìrīt *m* ⟨G piríta⟩ *min.* sjajnožuti željezni disulfid FeS_2, služi za proizvodnju sumporne kiseline

✧ *lat.* pyrites ← *grč.* pyrítēs: vatreni (jer iskri kod trljanja) ≃ PIRO- + -IT

píriti *nesvrš.* ⟨*prez.* pírīm, *pril. sad.* -rēći, *gl. im.* -rēnje⟩ **1.** (∅) dovoditi zračnu struju u lagano kretanje, puhati (o slabom vjetru) **2.** (što) ispuštati iz usta ili mijeha jaku struju zraka da se razgori vatra, što rashladi i sl.; puhati // **pȉrkati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** lagano piriti **2.** piriti s povremenim prekidima; **pírnuti** *svrš.* ⟨*prez.* pȋrnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pírnuo⟩, *v.* piriti

✧ *prasl.* *pyriti (*češ.* pýřiti) ≃ *pyrъ: vatra ← *ie.* *peh$_2$wr (*grč.* pŷr, *hetit.* pahhur)

pìrjati *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ pripremati jela u pari na laganoj vatri; dinstati

✧ *tur.* püryan: vrsta kuhanog jela

pȋrka *ž zool.* morska riba (*Serranus*) iz porodice *Serranidae*; vuk, vukovac

✧ ≃ *grč.* pérkos: crnkast

pȉrkati, *v.* piriti

pìrlīt *m* ⟨G pirlíta⟩ *reg.* stilizirana šara biljnih motiva; provlaka // **pirlìtati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *reg.* **1.** *rij.* izrađivati šare na tkaninama **2.** *pren.* pretjerano (se) ukrašavati; kinđuriti

✧ *tur.* pırıltı: sjaj, blještavilo

PIRO- kao prvi dio riječi označava ono što se odnosi na vatru, požar, paljenje, žar [*piromanija*]

✧ *grč.* pŷr ⟨G pyrós⟩: vatra, žar

pirofìlīt *m* ⟨G pirofilíta⟩ *min.* mineral masna opipa, srodan milovki, aluminijev silikat, služi za izradu umjetničkih i ukrasnih predmeta

✧ *njem.* Pyrophyllit, jer se guli kod zagrijavanja ≃ PIRO- + *grč.* phýllon: list + -IT

pirofòbija *ž psih.* poseban osjećaj jake odbojnosti ili bolesnog straha od vatre

✧ PIRO- + -FOBIJA

pȉrofōr|an *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji je zapaljiv na zraku △ *~**ne legure*** kresanjem lako upaljive legure željeza i cerija, služe za upaljače

✧ PIRO- + -FORAN

pìrog *m* ⟨N *mn* -ozi⟩ *kulin.* rusko narodno jelo; pečeno dizano tijesto u obliku kruha, punjeno mesom ili zelenjem, ribom, sirom itd.
✧ *rus.* piróg

pìroga *ž* čamac izdubljen u jednom komadu drveta; upotrebljavaju ga domoroci u različitim krajevima svijeta
✧ *njem.* Piroge ← *šp.* piragua ← *karip.*

pirogàlōl *m* ⟨G pirogalóla⟩ *kem.* trihidroksibenzen $C_6H_3(OH)_3$, lagani kristalni prašak; rabi se pri razvijanju fotografija, kozmetici, dermatologiji

pìrogēn *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji uzrokuje vrućicu; primjenjuje se u piroterapiji
✧ *grč.* pyrogenḗs: rođen u vatri ≃ PIRO- + -GEN

piogràfija *ž* vještina crtanja užarenom žicom i sličnim pomagalom na drvenoj podlozi // **pirogràfičār** *m* onaj koji se bavi pirografijom; **pirogràfičārka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* pirografičar
✧ PIRO- + -GRAFIJA

piroksìlīn *m* ⟨G piroksilína⟩ *kem.* celulozni nitrat, bijela lako zapaljiva vlaknasta masa; služi u proizvódnji kolodija, celuloida, filmova, bezdimnog baruta; praskavi pamuk, nitroceluloza
✧ PIRO- + KSILO- + -IN

pìrōl *m* (G piróla) *kem.* peteročlani heterociklički aromatski spoj, C_4H_5N, bezbojna uljasta tekućina; sastavni dio klorofila, hemoglobina, indiga i bilirubina
✧ PIRO- + -OL

pirolàtrija *ž* obožavanje vatre; odnos prema vatri kao prema božanstvu
✧ PIRO- + -LATRIJA

pirolíza *ž* *kem.* razgradnja tvari pod utjecajem topline // **pirolìzat** *m* ⟨G pirolizáta⟩ *kem.* proizvod pirolize
✧ PIRO- + -LIZA

pirolùzīt *m* ⟨G piroluzíta⟩ *min.* manganov dioksid MnO_2; važan sastojak u proizvodnji stakla za uklanjanje zelene boje od željeznog oksida, tzv. pranje stakla te kod bojenja stakla u ljubičasto kao depolarizator u suhim električnim baterijama
✧ PIRO- + *grč.* loûsis: pranje + -IT

piromànija *ž* *pat.* neodoljiva potreba za paljenjem, podmetanjem vatre i promatranjem požara; empresiomanija // **piròmān** *m* *psih.* onaj koji je bolesno sklon paljevini, podmetanju požara, koji u tome nalazi nasladu i zadovoljstvo; **piròmānka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* piroman
✧ PIRO- + -MANIJA

piromàntija *ž* proricanje sudbine prema plamsanju ili tinjanju vatre
✧ *grč.* pyromanteía ≃ PIRO- + -MANTIJA

pirometalùrgija *ž* metalurški proces dobivanja i rafinacije metala na visokim temperaturama
✧ PIRO- + *v.* metalurgija

pìrometar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ sprava za mjerenje visokih temperatura (iznad 500 °C)
✧ PIRO- + -METAR

pìrop *m* *min.* dragi kamen, jedan od granata, crvene boje, *usp.* granati
✧ *lat.* pyropus: zlatno-brončan ← *grč.* pyrōpós: vatrenook ≃ PIRO- + ópsis: gledanje

piroplazmóza *ž* *pat.* parazitska bolest eritrocita sisavaca koju uzrokuju praživotinje iz roda *Babesia*, prenose je krpelji
✧ *nlat.* piroplasmosis ≃ *lat.* pirum: kruška + *v.* plazma + -OZA

piroràdiometar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *meteor.* instrument za mjerenje ukupnog (Sunčevog ili zemaljskog) zračenja na ravnu površinu
✧ PIRO- + RADIO-² + -METAR

pirosféra *ž* *geol.* rastaljena unutrašnjost Zemlje, odmah ispod čvrste kore litosfere, magmatska zona
✧ PIRO- + -SFERA

pirosóma *ž* ⟨G -e⟩ *zool.* zadruga mješinaca (ascidija) u obliku cijevi ili valjka, živi slobodno u moru, jako joj svjetlo proizvode simbiotske bakterije; svjetlica
✧ PIRO- + -SÓM(A)

piròstēgija *ž* *bot.* vrsta južnoameričke lijane (*Pyrostegia ignea*) iz porodice *Bignoniaceae*
✧ *nlat.* pyrostegia

pìroška *ž* *kulin.* uštipak punjen sirom, mljevenim mesom, ribom, džemom i sl. [*slana* ~; *slatka* ~]
✧ *dem.* od pirog, *v.*

pirotèhnika *ž* ⟨D L -ici⟩ **1. a.** proučavanje svojstava i načina proizvodnje smjesa koje pri sagorijevanju stvaraju dimne, osvjetljavajuće i zapaljive efekte **b.** umijeće primjene tih sredstava, odnosno umijeće pravljenja vatrometa i sl. **2.** *pejor.* **a.** filmovi, priredbe itd. koji se u stilu iscrpljuju u takvim efektima **b.** isprazni vanjski efekti bez sadržaja [*govornička* ~] // **pirotèhničār** *m* ⟨G -a⟩ **1.** stručnjak za pirotehniku (**1ab**) **2.** *v.* pirotehnika (**2**); **pirotèhničārev** (**pirotèhničārov**)

prid. koji pripada pirotehničaru; **pirotèhničārka** *ž, v.* pirotehničar; **pirotèhničkī** *prid.* koji se odnosi na pirotehniku i pirotehničare; **pirotèhnički** *pril.* kao pirotehničar, na način pirotehničara

✧ PIRO- + *v.* tehnika

Pìrovac *m* ⟨G Pìrōvca⟩ naselje (u blizini Šibenika), 1513 stan. (nekoć Zloselo) // **pìrovačkī** *prid.* koji se odnosi na Pirovac i Pirovčane; **Pîrovčanin** *m* (**Pîrovčānka** *ž*) ⟨N *mn* Pîrovčani⟩ stanovnik Pirovca

◈ *v.* pirika

piróza *ž* **1.** osjećaj žarenja u jednjaku, gorušica, žgaravica **2.** crvenilo lica

✧ *nlat.* pyrosis ← *grč.* pýrōsis: palenje

piruèta *ž sport* **1. a.** kružni okret tijela kao baletna figura i pri umjetničkom klizanju i koturaljkanju **b.** okret na stražnjim nogama u dresuri konja **c.** u hrvanju, specijalna vježba u kojoj se hrvač prebacuje nogama preko glave **2.** *pren.* neočekivani preokret, iznenadna promjena (ob. u smislu radikalnog zaokreta u političkom razmišljanju i praksi pojedinaca i skupina)

✧ *fr.* pirouette

pìrūn (**pèrūn**) *m* ⟨G pirúna⟩ *reg.* vilica, *v.*

✧ *ngrč.* peiroúni

pîs *m* ⟨N *mn* písovi⟩ glasanje šljuke sa »psssvit« (izgovor i konvencija pisanja)

✧ *onom.*

pìs! *uzv.* kojim se u nekim krajevima tjera mačka; šic, *opr.* mic[2]

✧ *onom.*

pîsak *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci/pìskovi, G písākā/pìskōvā⟩ **1.** dio muzičkog instrumenta, ob. u obliku cjevčice, u kojem se stvara zvuk **2. a.** visoko, oštro, prodorno oglašavanje (zmije itd.) **b.** tanak, piskav zvuk, otegnut zvuk što ga kao signal pušta mehanička naprava [~ *lokomotive*] // **pìska** *ž* ⟨D L -sci/-i⟩ **1.** uzastopni piskavi glasovi; piskavo glasanje **2.** cika, vika; jaukanje; **pìskati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ ispuštati pisak; pištati; **pìskav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji pišti, vrlo visok, tanak, pištav, kreštav, vrištav (o glasu, zvuku) **2.** *lingv.* koji se tvori tako da vrh jezika i sjekutići čine tjesnac △ ~***i suglasnik*** *fon.* frikativni ili spirantni suglasnik, u hrvatskom: »c«, »dz«, »s«, »z« [*san, zob*]; sibilant, piskavac; **pìskavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩ piskavi suglasnik, *v.* piskav △; **pìskavo** *pril.* na piskav način; škripavo, tankoga glasa; **pìskavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je piskavo; **piskùtati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām/pìskućēm, *pril. sad.* -ajūći/pìskućūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** isprekidano piskati **2.** isprekidano pištati; **piskùtav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji piskuta, pišti, koji ispušta vrlo tanke, visoke glasove, zvukove, koji cvili; škripav, vrištav; **piskùtavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je piskutavo; **pìsnuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pìsnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pìsni, *prid. rad.* pìsnuo⟩ **1.** oglasiti se piskom **2.** progovoriti, izreći što, otvoriti usta; **pìštalica** *ž zool.*, *v.* čiopa; **pìštāljka** *ž* ⟨D L -ljci, G *mn* -ī⟩ *etnol.* zviždaljka, fućkaljka (ob. ona koju djeca izrađuju od vrbova pruta); **píštati** (**píštiti**) (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -tēći, *gl. im.* -ānje⟩ **1. a.** ispuštati pisak (o pticama i nekim životinjama) **b.** proizvoditi oštre, neugodne visoke zvukove i tonove (o muzičkim instrumentima, pištaljci i sl.) **2.** zviždati, fućkati **3.** štrcati, prštati; **pìštav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji pišti [~ *glas*]; **píštavac** *m* ⟨G -āvca, N *mn* -āvci, G -ācā⟩ vrelo; **pìštavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pištavo

◈ *pr.* (prema zanimanju i nadimačka): **Pìsk** (170, Donja Stubica, Zagorje), **Pìskāč** (400, Novi Marof, Ivanec, Zagorje), **Pìskāć** (Dugo Selo), **Píštalo** (Split, Zagreb), **Pìštelek** (Zagreb i okolica) ◇ *top.* hidronimi (ob. vrela, moguće preklapanje s *v.* pijesak): **Pîski** (Kaštela), **Pìšćak** (Split), **Pìšćeci** (Zagreb), **Pišćènica** (Poljica), **Pìšćet** (Split), **Pìšćāk** (Brač), **Pišćétak**, **Pišćètkī** (Istra), **Píšćevac** (Brač), **Pìšćić**, **Pìšćine** (Rijeka), **Píštalci**, **Pištánac** (Slavonija), **Pištànica** (potok, Podravina), **Píštala** (Lika), **Píštalo** (Lika), **Pištánac** (Pakrac), **Píštelci** (Slavonija), **Pìštet** (Split, Boka), **Pìšteti** (Sinj), **Pìština** (Istra), **Pìštine** (Žirje), **Pìštalina** i sl.

✧ *prasl.* i *stsl.* piskati (*rus.* piščát', *polj.* piszczeć, piskać), *lit.* piškėti, *onom.*

Pisanello (*izg.* Pisanēlo) (o.1380–1455), talijanski slikar kasne gotike, začetnik umjetničkog renesansnog medaljarstva

Pisárovina *ž* naselje na lijevoj obali Kupe // **pisárovinskī** *prid.* koji se odnosi na Pisarovinu

písati *nesvrš.* ⟨*prez.* pîšēm, *imp.* píši, *pril. sad.* píšūći, *prid. trp.* pîsān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) **a.** bilježiti na papiru ili čemu drugom slova, brojke ili druge znakove **b.** sastavljati i pismom bilježiti književno, znanstveno i sl. dje-

lo **2.** (komu) obraćati se pismeno, pismom se javljati, slati pismo **3.** (za koga) raditi, pridonositi pisanjem teksta [~ *za ugledni tjednik*] // **písac** *m* ⟨G -sca, V pîšče, N *mn* -sci, G pîsācā⟩ **1.** onaj koji piše književna djela, spisatelj, književnik **2.** onaj koji piše u širem smislu (publicističke itd. tekstove, scenarije itd.) **3.** onaj koji je što napisao [~ *članka*]; potpisnik; **pìsāč** *m* ⟨G pisáča⟩ **1.** *tehn.* uređaj za ispisivanje [~ *EKG uređaja*] **2.** *inform.* vanjska kompjuterska jedinica koja služi za ispisivanje teksta ili grafike na papir ili drugu podlogu; printer, štampač △ ***linijski*** ~ *inform.* stariji pisač koji ispisuju redak po redak teksta u čemu se mjeri brzina ispisivanja; ***laserski*** ~ *inform.* pisač koji se za ispisivanje koristi laserskom zrakom; ***tintni*** ~ *inform.* pisač koji ispisuje prskanjem mikrokapljica tinte na papir; mlazni pisač, ink-jet, pljuckalica; **pìsāćī** *prid.* koji služi za pisanje [~ *pribor*; ~ *stroj*]; **písalica** *ž*, *v.* pisaljka; **písāljka** *ž* ⟨D L -ljci, G *mn* -ī⟩ **1.** štapić od škriljevca kojim se nekoć, u osnovnoj školi pisalo na tablici; pisalica **2.** jednostavno sredstvo za pisanje ili upisivanje znakova (od trske, ptičjeg pera, drveta i sl.); **pisámce** *sr* ⟨G -a/-ta⟩ *dem.* i *hip.* od pismo; **pîsān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je zabilježen pomoću slova [~*a riječ*] **2.** *reg.* **a.** koji je šaren [~*a rubača*] **b.** koji je ukrašen; kićen △ ~***a pečenka***, *v.* pečenka[3] (2); **pìsanica** *ž pov. reg.* **1.** šareno uskršnje jaje **2.** vrsta jabuke; **pisànija** *ž pejor.* loše pisanje; piskaranje, škrabanje, črčkanje; pisarija; **pisànije** *sr arh.* Sveto pismo, *v.* svet △; **písānka** *ž* ⟨D L -nci/-i⟩ *pov.* spojeni listovi papira s crtama za vježbanje krasopisa, bilježnica za uvježbavanje pravilnog pisanja; **písānj|e** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pisati **2.** vještina kao školski predmet ili dio predmeta [*dobar iz* ~*a*]; **pìsār** *m* ⟨G pisára⟩ *pov.* službenik nižeg ranga koji radi administrativne poslove △ ***afrički*** ~ ptica grabljivica (*Serpentarius serpentarius*); **pisàrčić** *m pejor.* mali, niži, beznačajan činovnik; ćato; **pisàrica** *ž*, *v.* pisar; **pisàrija** *ž*, *v.* pisanija; **pìsārna** *ž*, *v.* pisarnica; **pìsārnica** *ž pov.* odjel ureda, poduzeća koji vodi neke uredske poslove; pisarna; **pìsārskī** *prid.* koji se odnosi na pisare; **piskàralo** *sr* (*m*) *pejor.* **1.** loš pisac ili novinar **2.** onaj koji svašta i svakako piše za novac, bez dara i moralnih obzira; škrabalo; **piskàrati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) **a.** *pejor.* pisati tekstove bez uvjerenja, radi novca itd. **b.** *fam. iron.* pisati (po)malo s vremena na vrijeme [*piskaram pomalo*] **2.** (∅) ispisivati slova bez punog udjela volje, kao tik, mrčiti papir; **pìsmen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je izražen, iskazan pismom, napisan; pisan [~*i iskaz*; ~*a potvrda*; ~*a zadaća*] **2. a.** koji umije, zna čitati i pisati [~ *čovjek*] **b.** koji zna sadržajno i potkrijepljeno pravilno pisati i govoriti; **pìsmenī** *m* ⟨G pìsmenōg(a)⟩ *razg.* zadaća koja se piše u toku nastave; **pìsmeničkī** *prid.* koji se odnosi na pismenike; **pìsmenički** *pril.* kao pismenik, na način pismenika; **pìsmenīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *jez. knjiž.* onaj koji je vješt pismu, koji je učen; pismoznanac; **pìsmeno** *pril.* **1.** pismenim putem [~ *potvrditi*] **2.** jezično pravilno, sadržajno i potkrijepljeno (o načinu i stilu pisanja); **pìsmenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** poznavanje slova, vještine čitanja i pisanja **2.** vještina stvaranja tekstova, vještina pravilnog i smislenog pisanja; **písmo** *sr* ⟨G *mn* pîsāmā⟩ **1. a.** sustav vidljivih oblika (slika, simbola, zastava) proizvedenih radi obavještavanja i memoriranja **b.** sustav grafičkih znakova koji predstavljaju elemente govornoga jezika (glasove, slogove, riječi) i služe za pisanje [*klinasto* ~] **2. a.** omotnica u kojoj je papir s tekstom koji se šalje drugome [*avionsko* ~] **b.** sam tekst koji se šalje [*anonimno* ~] **3.** službeni akt, službena potvrda koja služi kao dokaz čemu ili potvrđuje pravo na što [*otpusno* ~] **4.** način pisanja; rukopis **5.** *reg.* šara, vezeni nakit **6.** *razg.* naličje kovanice na kojem ob. ima više teksta nego na licu, *opr.* glava △ ***akreditivno*** ~ pismo koje predstavnik jedne države predaje poglavaru one države u kojoj predstavlja svoju zemlju; vjerodajnica; ***Brailleovo*** ~ (*izg.* Bràjlovo ~) pismo za slijepe koje je konstruirao Braille po sistemu ispupčenih točaka na podlozi jačeg papira i sl.; ***cehovsko (esnafsko)*** ~ *pov.* službeni dokument o izučenom zanatu, o majstorskom ispitu; ***garantno*** ~ pismena izjava o preuzimanju jamstva; ***oproštajno*** ~ oporuka, poruka prije planirane smrti; ***otvoreno*** ~ tekst upućen nekome javno, putem sredstava javnih komunikacija; ***patentno*** ~ *dipl.* službena isprava kojom država šiljatelјica imenuje šefa svog konzularnog ureda u inozemstvu; ***preporučeno*** ~ pismo na koje pošta daje potvrdu o prijemu; ~***-glava*** igra

novčićem (pismo: oznaka vrijednosti brojkom, glava: lik vladara, grb itd.), *usp.* krajcarica, krajcar; ~ ***namjere*** *dipl.* posebna vrsta diplomatskog dokumenta kojim dvije ili više država izražavaju svoju suglasnost o određenom pitanju i načinima njegova rješavanja; ~ ***za slijepe*** pismo koje se sastoji od izbočenih točkica na papiru (kojim se služe slijepi), Brailleovo pismo; ***Sveto*** ~ knjiga koja sadrži načela židovske i kršćanske religije *Biblija*; ***šifrirano*** ~ ugovoreni znakovi koji se mogu čitati samo pomoću ključa za šifre; ***tipografsko*** ~ pismo pomičnih slova na slagarskim ili fotoslagarskim strojevima; ***žensko*** ~ u književnosti način pisanja, izvjesna sentimentalnost i druga svojstva koja se smatraju tipično ženskima; **písnica** *ž arh.* arhiv spisa; **píščev** *prid.* koji pripada piscu

◈ *pr.* (nadimačka i prema zanimanju): **Písac** (150, Split, sred. Dalmacija, Vis), **Pìsačić** (490, Križevci, Prigorje), **Písak** (Poreč, Istra), **Pisánec** (Sisak, Kutina), **Pìsār** (Slavonski Brod, Karlovac), **Pìsarek** (Bjelovar), **Pisárević** (*I* Slavonija), **Pìsarić** (Zagreb, Sisak), **Pisárović** (Požega), **Píščević** (100, Zagreb, *Z* Slavonija)

✧ *prasl.* *pьsati, *pisati (*stsl.* pьsati, *rus.* pisát', *polj.* pisać), *lit.* piešti: crtati ← *ie.* *peyk'-: crtati, bojati (*lat.* pingere, *grč.* poikílos: šaren)

piscína *ž* **1.** *pov. arhit.* **a.** u antici, bazen za kupanje i plivanje **b.** bazen za držanje riba i sakupljanje vode **2.** *crkv.* u baptisterijima, bazen za krštenje

✧ *srlat.* ≃ *lat.* piscis: riba

pìskavica *ž bot.* biljka (*Trigonella foenum-graecum*) iz porodice leptirnjača (*Papilionaceae*) grčka piskavica, pjeskavica △ ***hrlina*** ~, *usp.* galega

✧ *v.* pisak, piskati

pìsličār *m* **1.** *reg. rij.* mali trgovac robom za svakodnevnu potrošnju; sitničar **2.** *pren.* sitničava osoba; cjepidlaka // **pisličàrija** *ž* **1.** posao pisličara **2.** sitničarenje, uskost u duhovnom životu i pogledu na svijet oko sebe; **pisličáriti** *nesvrš.* ⟨*prez.* pislìčārīm, *pril. sad.* -rēći, *gl. im.* -rēnje⟩ baviti se poslom pisličara; **pìsličārka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* pisličar

✧ prema *austr.njem.* bissel ← bisschen: malo

pìsmohrana *ž arh.* arhiv(a)

✧ *v.* pisati, pismo + *v.* hrana, hraniti: čuvati

pismònoša *m* ⟨N *mn* -e⟩ **1.** listonoša, poštar **2.** onaj koji nosi pisma, poruke [*mali* ~]

✧ *v.* pisati, pismo + *v.* nositi

pìsmoslikar *m* obrtnik koji piše natpise nad prodavaonicama, radionicama, tvrtkama i sl. // **pìsmoslikarskī** *prid.* koji se odnosi na pismoslikara

✧ *v.* pisati, pismo + *v.* slika, slikar

pismoznánac *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G pismòznānācā⟩ *zast. pov. jez. knjiž.*, *v.* pismenik // **pismoználac** *m* ⟨G -lca, V -lče, N *mn* -lci, G pismòznālācā⟩, *v.* pismoznanac

✧ *v.* pisati, pismo + *v.* znati

pìsnica *ž zool.* kost ptičje noge

pìsnuti, *v.* pisak

pisòār *m* ⟨G pisoára⟩ **1.** porculanska, ovalna školjka koja služi za mokrenje muških osoba **2.** *meton.* prostorija u kojoj se nalazi pisoar

✧ *fr.* pissoir

pìspālj *m* ⟨G pispálja⟩ *reg. kulin.* tijesto oblikovano u pogaču i prženo na ulju; picipaj

✧ ? *amer.engl.* pitch-pine

Pissarro (*izg.* Pisarô), **Camille** (1830–1903), francuski slikar i grafičar, dosljedni impresionist, tek u kasnijoj fazi prihvatio i poentilizam

pìsta *ž* ⟨G *mn* pîstā/-ī⟩ **1.** *sport* staza za natjecanje u skijanju, automoto sportu i biciklizmu; trkalište **2.** staza za uzlijetanje i slijetanje zrakoplova na aerodromu **3.** prostor za kretanje manekena na modnim revijama [*modna* ~]

✧ *fr.* piste: životinjski trag ← *tal.* pista, pesta ← *lat.* pistare: razbijati, lomiti

pìstāč *m* ⟨G pistáča⟩ *bot.* **1.** stablo primorskog lješnjaka (*Pistacia vera*) iz porodice *Anacardiaceae* **2.** plod toga stabla i njegova jestiva jezgra; sirijski orasi, pistak, fustuk, tršlja // **pistácija** *ž*, *v.* pistač

✧ *tal.* pistacchio ← *lat.* pistacium ← *grč.* pistákion

pìstelj *m* ⟨N -i⟩ *zool.*, *v.* trp

✧ *tal.* pestello: tučak ← *lat.* pistillum (vjerojatno zbog oblika)

pistóla *ž pov.* stari dukat, zlatni novac različitih vrijednosti, kuje se u 16. i 17. st.

✧ *fr.*, *šp.* pistole

pìstōn *m* ⟨G pistóna⟩ **1.** stap, pokretni klip, čep **2.** *glazb.* **a.** ventil na limenim puhaljkama **b.** visoka trompeta s ventilima

✧ *tal.* pistone

pìšati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *vulg.*, *v.* mokriti // **pìšaka** *ž* ⟨D

L -i⟩ *razg.* **1.** *v.* mokraća, urin **2.** *v.* pišalina (2); **pìšalina** (**pìšalīna**) *ž razg.* **1.** *v.* mokraća **2.** *pren. pejor.* **a.** previše toplo piće, suviše mlako (za ono koje se očekuje da bude hladno, npr. pivo itd.); pišoka **b.** suviše blago, rijetko piće (za ono od kojega se očekuje jače djelovanje ili izrazitiji okus, ob. kava); pišoka, pišokica; **píšiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -šēći, *gl. im.* -šēnje⟩ *fam.*, *v.* mokriti (o djeci); **pìška** *ž* ⟨D L -i⟩ *vulg.* pička; **píškiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -kēći, *gl. im.* -kēnje⟩ *fam.*, *v.* pišiti; **pìšnuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pìšnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pìšnuo, *prid. trp.* pìšnūt⟩ **1. a.** pustiti jedan mlaz mokraće **b.** kratko i na brzinu se pomokriti **2.** *žarg.* izbaciti jedan kratak mlaz, naglo i kratko iscuriti pod pritiskom (iz mijeha s tekućinom i sl.); **pišóka** *ž* ⟨D L -i⟩ *razg.* **1.** *v.* mokraća **2.** *v.* pišalina (**2ab**); **pìšulja** *ž razg. pejor.* žensko (ob. kći prema željenom sinu); popišulja

◈ *pr.* (nadimačka): **Pìšković** (200, Donja Stubica, okolica Zagreba)

✧ *onom.*, *usp. engl.* piss

pìšīnger *m kulin.* slatkiš, oblatne punjene čokoladnom kremom prema određenom receptu [~ *torta*] // **pìšingerica** *ž* pišinger torta

✧ *njem.* Pischinger, ime proizvođača

pìškor *m zool.* **1.** jestiva slatkovodna riba šaranka (*Misgurnus fossilis*), živi u muljevitu dnu, ciči kao miš istiskujući zrak kroz plivaći mjehur; čikov **2.** *v.* paklara (**1b**)

◈ *pr.* (nadimačka i etnici): **Pìskor** (Đurđevac, Prigorje), **Pìškor** (540, Banovina, Zagorje, *v.* i pišati), **Pìškorec** (Đurđevac), **Pìškorić** (170, Križevci, Prigorje), **Piškorjánac** (Valpovo, *I* Slavonija), **Pìškur** (Ogulin, Primorje, Banovina), **Pìškurić** (Ozalj, Pokuplje)

✧ *prasl.* *piskorjь (*slov.* piškur, *rus.* peskár')

Pìškorēvci *m mn* ⟨G Pìškorevácā⟩ naselje (u blizini Đakova), 1805 stan. // **pìškorevačkī** *prid.* koji se odnosi na Piškorevce i Piškorevčane; **Piškorévčanin** *m* (**Piškorévčānka** *ž*) ⟨N *mn* Piškorévčani⟩ stanovnik Piškorevaca

◈ *v.* piškor

piškóta *ž* ⟨G -ē⟩ slatki prhki suhi keks, mahom tvorničke proizvodnje; baškot, beškot, biškote

✧ *mlet.* biscòto, *tal.* biscotto

pìšljiv *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji ima u sebi crva; pušljiv, pišiv, crvljiv (o plodu) **2.** koji je nikakve vrijednosti; bezvrijedan [*taj ~i novac*] // **pìšiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* pišljiv; **pìšljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pišljivo

✧ *slov.* piškav ≃ *rus. dijal.* pýščij: prazan

pìšmān *m* ⟨G pišmána⟩ *reg. ekspr.* **1.** onaj koji se za što kaje; pokajnik **2.** onaj koji je odustao od sklopljenog dogovora ili ugovora **3.** onaj koji se predomišlja, onaj koji okolijeva, krzma, koji je neodlučan // **pišmánluk** *m* ⟨N *mn* -uci⟩ *reg.* **1.** kajanje, pokajanje (pošto se odustane od sklopljenog dogovora ili ugovora) **2.** naknada koju plaća onaj koji je odustao od ugovora

✧ *tur.* piman ← *perz.* peīmān

pìšmevrȉt *reg. žarg.* **1.** *uzv.* (ob. zamjenjuje cijelu uskličnu rečenicu) [*Znaš što, ~!* idi k vragu, nosi se, ne želim imati (s tim, s tobom i sl.) posla, s tobom (vama i sl.) sam gotov (raskrstio i sl.)] **2.** *prid.* [*Sve je to onako nešto, ~* koji ništa ne vrijedi, koji je kratka trajanja i malog značenja površan, nesolidan, beznačajan] **3.** *pril.* površno, nesolidno, beznačajno, prolazno

✧ *ekspr.*, *v.* rȉt

pìšmōlj *m* ⟨G pišmólja⟩ *zool.* srebrnastoružičasta morska riba, srodna bakalaru (*Gadus merlangus*) iz porodice *Gadidae*, živi u Jadranu; ugotica

✧ *tal.* pesce molo

Pìšta *m hip. razg.* sinonim za Mađara

◈ m. os. ime, *hip.* od Ištvan (što je *mađ.* lik za Stjepan)

pìštalina *ž* močvarno tlo, barovito zemljište zaraslo na površini gustom travom i mahovinom; močalina

pìštāljka, *v.* pisak

pìštanj *m zast.* neposuvraćeni dio ovratnika košulje [*težačka košulja ima ~ bez ovratnika*]

pìštara *ž zool.* crna čiopa (*Micropus apus*); pištalica

✧ *v.* pištati

pȉštati, *v.* pisak

pìštōlj *m* ⟨G pištólja⟩ **1.** vatreno oružje kratke cijevi za pucanje iz ruke (bez oslonca u ramenu); samokres **2. a.** naprava za zabijanje čavala **b.** naprava za rasprskivanje boje // **pištòljčić** *m dem.* od pištolj; **pištòljčina** *ž augm.* od pištolj

✧ *njem.* Pistole ← *češ.* pišt'ala: pištaljka

pìt|a *ž kulin.* jelo od naslaganih listova tijesta među koje se stavlja slatki ili slani nadjev // **pítac** *m* ⟨G píca, N *mn* píci, G pîtācā⟩ *razg.* burek, pita od mesa, »muška pita« [*svaka pita je pita, samo je burek ~*]; **pìtin** *prid.* koji pri-

pada piti, koji je od pite △ *~o dijete* ostatak tijesta kad se mijesi pita koji se ob. dade djeci da ga ispeku bez dodataka (sira, jabuka)
✧ *tur.* pite ← *ngrč.* pétta (pítta)

Pitàgora, iz Samosa (o.582–o.496. pr. Kr.), grčki filozof i matematičar; u *J* Italiji osnovao vjersko-političku i mističnu sljedbu s vrlo strogim asketskim načinom života; kozmos je božanski, sveobuhvatno i vječno biće, broj je bit svih stvari, pa je iz tog učenja potekao niz mistično-simboličnih pokušaja tumačenja značenja brojeva i njihovih odnosa // **pitagoréjac** *m* ⟨G -jca, V -jče, N *mn* -jci, G pitagòrējācā⟩ pristaša, sljedbenik Pitagorina učenja; **pitagòrējskī** *prid.* koji se odnosi na pitagorejce; **pitagòrējski** *pril.* kao pitagorejac, na način pitagorejaca; **Pitagorin** *prid.* koji pripada Pitagori △ ~ *poučak* *mat.* geometrijski teorem: u svakom pravokutnom trokutu kvadrat hipotenuze jednak je zbroju kvadrata obiju kateta: $c^2 = a^2+b^2$ (*c* je mjerni broj hipotenuze, a *a* i *b* mjerni brojevi kateta); **pitagorìzam** *m* filozofski i duhovni pokret koji je osnovao Pitagora, učenje Pitagorino i njegovih nastavljača

pìtār *m* ⟨G pitára⟩ *reg.* lonac za cvijeće; konata, saksija, tegla
✧ *srlat.* pittarium ≃ *grč.* pithárion

pítati *nesvrš.* ⟨*prez.* pîtām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (koga, što, se) obraćati se riječima tražeći odgovor, postavljati pitanje ili pitanja **2.** (za koga, za što) obavještavati se o komu; zanimati se, interesirati se za koga **3.** (koga) ispitivati, provjeravati znanje (na ispitu, na školskom satu) **4.** (što) tražiti što, potraživati [*bolje da ti toliko (novca) šalju nego da ti toliko pitaju*] // **pìtāč** *m* ⟨G pitáča, V pìtāču⟩, *v.* pitalac; **pítalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ *knjiš. retor.* onaj koji pita, koji istražuje [*veliki ~*]; pitač; **pítalačk|ī** *prid.* koji se odnosi na pitaoce [*~i nemir*; *~a znatiželja*]; **pítalački** *pril.* kao pitalac, na način pitalaca; **pítalica** *ž etnol.* oblik zagonetke, igre koja traži odgovor na postavljeno pitanje; **pitánjce** *sr* ⟨G -a/-ta⟩ *razg. ekspr.* **1.** *dem.* od pitanje **2.** usputno, kratko, ne osobito važno ili umjereno neugodno pitanje koje se postavlja sugovorniku, govorniku ili predavaču [*postaviti ~*]; **pítānj|e** *sr* **1.** riječi ili rečenice kojima se pita ono na što se očekuje odgovor; upit [*postaviti ~e*; *uputiti ~e*] **2.** ono o čemu se govori, raspravlja, ono čemu se traži rješenje; problem, tema [*žensko ~e*] △ ***bolno** ~e* problem koji je teško riješiti; ***čvorno** ~e* glavna, najvažnija stvar; ***goruće** ~e* vrlo važno, aktualno pitanje; ***otvoreno** ~e* neriješena stvar; *~a i odgovori* **a.** najave, naslovi i sl. koji najavljuju rubrike, tekstove i sl. koji će se sastojati od pitanja i odgovora **b.** društvena igra karata četrdesetih i pedesetih godina 20. stoljeća koja se sastoji u tome da na svakoj karti piše pitanje, a svaka karta sadrži lascivno bezazlen odgovor, što daje razne kombinacije [*igrati se ~a i odgovora* A: *Divite li se susjedovom vrtu?* B: *Moj dobar odgoj zabranjuje mi odgovor*]; ***retoričko** ~e*, *v.* retorika; ***sporno** ~e* problem oko kojega postoje neslaganja; ***škakljivo** ~e* pitanje na koje je teško, neugodno ili opasno odgovoriti; ***tekuće** ~e* pitanje koje je na dnevnom redu; ***unakrsna** ~a* pitanja s raznih pozicija kojima je svrha da ispitivani kaže istinu
✧ *prasl.* i *stsl.* pytati (*rus.* pytát', *polj.* pytać) ≃ *lat.* putare: misliti

pìtati (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** davati hranu u usta malom djetetu **2.** obilno hraniti životinju, *usp.* toviti **3.** *podr.* suviše ugađati komu
✧ *prasl.* *pitati: hraniti (*stsl.* pitěti, *rus.* pitát', *češ.* pitati), *lit.* pietūs: ručak ← *ie.* *pit-/*peyt-: hraniti (*skr.* pitu-: hrana, *stir.* ithid: jede)

pìt bȕl *m kinol.* kratkodlaki pas, križanac buldoga i terijera; uzgaja se za borbu; vrlo nepredvidljiv i agresivan
✧ *engl.* pit bull (terrier)

pitch (*izg.* pȉč) *m sport* u golfu, kratak udarac loptice s visokom putanjom (preko zelenila, vode i sl.); loptica dobiva back-spin, kako bi se što prije zaustavila
✧ *engl.*

pitekàntrop (pitekàntropus) *m* pračovjek srednjeg pleistocena, razvojem na prijelazu između majmuna i čovjeka; fosilni ostaci pronađeni na Javi 1890.
✧ *nlat.* *Pithecanthropus* ← *grč.* píthēkos: majmun + ánthrōpos: čovjek

pȉti *nesvrš.* ⟨*prez.* pȉjēm, *imp.* pȋj, *pril. sad.* pȉjūći, *gl. im.* pȉjēnje⟩ **1.** (što) unositi kroz usta u organizam tekućinu i gutati **2.** (∅) biti sklon neumjerenom uživanju alkoholnih pića **3.** upijati [*suha zemlja pije vodu*] // **píć|e** *sr* ⟨G -a⟩ **1.** svaka tekućina koja se može piti, ono što se pije; napitak **2.** posebno: alko-

holni napitak [*svratiti na ~e*] △ ***jaka, teška, žestoka ~a*** pića u kojima ima visok postotak alkohola; ***osvježavajuća ~a*** bezalkoholni napici; **pićénce** *sr* ⟨G -a/-ta⟩ *žarg. hip.* od piće u zn. jednokratno osvježenje pićem, ob. u društvu (*npr.* vinjak); **pȉćot** *m reg.* bućkuriš; **pȉjača (pijȁča)** *ž reg.* piće; **pȉjan** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se opio, napio, opijen, omamljen od alkoholnog pića, kojemu su reakcije i ponašanje poremećeni zbog djelovanja alkohola [~ *čovjek*] **2.** svojstven pijanu čovjeku [~ *korak*; ~ *hod*] **3.** *pren.* koji se nalazi u uzbuđenu, omamljenu stanju zbog čega, koji je izvan sebe (od strasti i sl.) [~ *od ljubavi*]; zanesen; **pijánac** *m* ⟨G -nca, V pȉjānče, N *mn* -nci, G pìjānācā⟩ **1.** onaj koji često i mnogo pije alkoholna pića, onaj koji se često opija, mokri brat; alkoholičar, pijanica **2.** pijan čovjek, ob. onaj koji hoda pijan [*okorjeli* ~; *teški* ~; *ortodoksni* ~]; **pijánačkī** *prid.* koji se odnosi na pijance; **pijánački** *pril.* kao pijanac, na način pijanaca; **pȉjānčevati (pȉjānčiti)** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pìjānčujēm, *pril. sad.* pìjančujūći, *gl. im.* -ānje⟩ odavati se pijanstvu, opijati se; **pijánčina** *ž pejor.* pijanac, veliki pijanac [*taj/ta* ~]; **pȉjānčiti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -čēnje⟩, *v.* pijančevati; **pijàndura** *ž m pejor.* pijanac, veliki pijanac, pijanica [*taj/ta* ~]; **pȉjanica** *ž, v.* pijanac; **pȉjaničkī** *prid.* koji se odnosi na pijanice; **pȉjanički** *pril.* kao pijanica, na način pijanicâ; **pȉjānka** *ž* ⟨D L -nci, G *mn* -anākā/-ī⟩ zabava na kojoj je došlo do opijanja; pijančenje, pijančevanje; **pȉjanōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je pijan; **pijánstv|o** *sr* ⟨G *mn* pìjānstāvā/-ā⟩ **1.** stanje onoga koji je pijan **2.** *pren.* opijenost, stanje uzbuđenosti, omamljenosti, ushićenje, zanos [*ljubavno ~o*] **3.** alkoholizam, ob. u: [*pojave ~a*; *bolest ~a*]; **pijùckati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ pomalo ispijati, ispijati u malim i povremenim gutljajima [~ *kavu*]; **pijúcnuti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pìjūcnēm, *imp.* pijúcni, *prid. rad.* pijúcnuo⟩, *v.* pijuckati; **pílac** *m* ⟨G -lca, V -lče, N *mn* -lci, G pīlācā⟩ *ekspr.* onaj koji uživa u obilnom piću (ob. u vinu), *usp.* jelac; **pílo** *sr* ⟨G píla⟩ *jez. knjiž.* piće [*jelo i* ~]; **pȉt|ak** *prid.* ⟨*odr.* -tkī⟩ **1. a.** koji je za piće; pijaći [*~ka voda*] **b.** koji je dobra, ugodna okusa, koji se lako pije [*~ko vino*] **2.** *pren.* koji se lako svladava [*~ko štivo*]; **pȉtko** *pril.* na pitak način, tako da je ugodno i lako za popiti; **pȉtkōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pitko, što se lako ili rado pije; **pjȁn** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *retor. reg.* pijan, *v.*; **pjȁnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je pjan

◈ *pr.* (nadimačka): **Piánec** (Međimurje, Koprivnica), **Pijánec** (Ludbreg, Međimurje), **Pȉjanić** (Sisak, *v.* i Filip), **Pijánović** (100, Imotski), **Vinòpija** (Zagreb), **Vodòpija** (*v.* i voda)(930, Zagreb, Zagorje, Dubrovnik) ◇ *top.* (naselje): **Pȉjavičino** (Pelješac, 166 stan.)

✧ *prasl.* i *stsl.* piti (*rus.* pit', *polj.* pić), *lit.* puotas: piće ← *ie.* *peh$_3$i-: piti (*lat.* bibere, *grč.* pínein), *prasl.* *pijanъ, particip od piti

Pȋtija *ž* **1.** *pov.* proročica u Apolonovu hramu u Delfima; znamenita po dvosmislenim odgovorima, *usp.* ibis redibis **2.** (pitija) *pren.* osoba koja se nejasno ili dvosmisleno izražava [*ta* ~] // **pȋtījskī** *prid.* **1.** koji se odnosi na Pitiju **2.** *pren.* koji je nejasan, dvosmislen △ ***Pitijske igre*** u antičkoj Grčkoj, svečanosti i natjecanja koja su se održavala u Delfima u čast boga Apolona; **pȋtījski** *pril.* kao Pitija, poput Pitije

✧ *lat.* Pythia ← *grč.* Pythía

pitirijáza *ž pat.* kožna bolest karakterizirana promjenama koje se sitno, mekinjasto perutaju

✧ *grč.* pityríasis ≃ pítyron: mekinje

pȉtla *ž etnol.* drvena posuda s jednom dugačkom ručkom koja seže do pod pazuho, a rukom se drži kroz rupu načinjenu na ručki; na taj se način mogu nositi i dvije pitle, svaka jednom rukom

◈ *pr.* (prema zanimanju): **Pȉtler** (Podravska Slatina), **Pȉtlović** (Slavonski Brod)

✧ *njem.* Beutel: kesa, Beute: naćve

pȉtom *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *opr.* divlji **1. a.** pripitomljen, koji živi uz ljude i koristi ljudima [*~i magarac*] **b.** oplemenjen radom ljudi, koji sade ljudi [*~a jagoda*] **2. a.** koji je obrađen, kultiviran [*~i kraj*] **b.** koji je ugodan za življenje (ob. blage klime) **3.** koji je blage naravi, krotak, ljubazan, pristupačan [*~o dijete*] // **pitómac** *m* ⟨G -mca, V pȉtōmče, N *mn* -mci, G pìtōmācā⟩ dječak ili mladić koji se odgaja u zavodu, internatu itd., gdje stalno boravi i školuje se; gojenac; **pitómčev** *prid.* koji pripada pitomcu; **pitòmica** *ž, v.* pitomac; **pitòmičin** *prid.* koji pripada pitomici; **pitomìna** *ž* **1.** pitom kraj, pitom okoliš, obrađena zemlja **2.** *v.* pitomost; **pitòmiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* pìtomīm, *pril. sad.* -mēći, *gl. im.* -mljēnje⟩ (koga, što) činiti pitomim;

pìtomo *pril.* na pitom način; **pìtomōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pitom, svojstvo onoga što je pitomo; pitomina
✧ *prasl.* *pitomъ, pasivni particip od pitati: hraniti, *v.*

Pìtomača *ž* naselje u Podravini, 5942 stan. // **Pitomáčanin** *m* (**Pitomáčānka** *ž*) ⟨N *mn* Pitomáčani⟩ stanovnik Pitomače; **pìtomačkī** *prid.* koji se odnosi na Pitomaču i Pitomačane
◈ *pr.* (etnik): **Pìtomačan** (Đurđevac)

Pìtōn *m* **1.** *mit.* ogromni zmaj, čuvar proročišta na Parnasu; ubio ga Apolon i ondje osnovao grad Pito, poslije nazvan Delfi, gdje je bilo najpoznatije grčko proročište **2.** (piton) *zool.* rod najvećih (do 8 m dugih) neotrovnih tropskih zmija (mrežasta pedičavica *Python reticulatus*) iz porodice kržljonoški; stezanjem svladavaju i veće sisavce (žrtve obaviju oko vrata); udav, boa
✧ *nlat.* python ← *grč.* Pýthōn

pitorèskan *prid.* ⟨*odr.* -knī⟩ slikovit, šarolik, živopisan (ob. o većim prizorima iz prirode ili o vrlo izrazitim ličnostima) // **pitorèskno** *pril.* s pitoresknošću, slikovito [*opisati* ~]; **pitorèsknōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pitoreskno
✧ *fr.* pittoresque ← *tal.* pittoresco ← pittore: slikar

pȉtos *m pov.* starogrčka posuda od pečene zemlje, šireg otvora, velikih dimenzija (promjer 1 m, visina do 2 m); služila čuvanju žita, ulja, vina, čak i za sahranjivanje pokojnika
✧ *grč.* píthos

pitòspora *ž bot.* ukrasni grm kožastih, izrazito zelenih listova i cvjetova intenzivnog mirisa (*Pittosporum tobira*) iz porodice *Pittosporaceae*
✧ *nlat.* pittosporum ≃ *grč.* pítta: smola + *v.* spora

Pitti, Palazzo (*izg.* Palàco Pìti) renesansna palača i poznata galerija slika u Firenci, dao ju je sagraditi trgovac Luca Pitti (1394–1472)

Pittsburgh (*izg.* Pìtsburg) *m* grad u saveznoj državi Pennsylvaniji, SAD, 369.900 stan. // **pìcburškī** *prid.* koji se odnosi na Pittsburgh i Picburžane; **Pìcburžanin** *m* (**Pìcburžānka** *ž*) ⟨N *mn* Pìcburžani⟩ stanovnik Pittsburgha

pìtūra (**pitùra**) *ž reg.* **1.** boja za ličenje raznih predmeta i površina (drvo, kovina itd.) **2.** *meton.* sloj boje // **pìtūr** *m* ⟨G pitúra⟩ *reg.* onaj koji boji i žbuka zidove; soboslikar, ličilac, maler; **pitùrati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *reg.* bojiti (zidove, drvene površine itd.)
✧ *tal.* pittura

piúrija (**pijúrija**) *ž pat.* pojava gnoja u mokraći posljedica upalnih procesa
✧ *grč.* pýon: gnoj + -URIJA

pȋvo *sr* ⟨G -a⟩ alkoholno piće dobiveno nepotpunim vrenjem, ob. ječmenog slada u vodi, uz dodatak hmelja [*svijetlo* ~; *tamno* ~] // **píva** *ž*, *v.* pivo; **pìvār** *m* ⟨G pivára⟩ onaj koji vari, proizvodi ili prodaje pivo; **pìvārsk|ī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na pivare [*~a tehnologija*]; **pìvārski** *pril.* kao pivar, na način pivara; **pivárstvo** *sr* proizvodnja piva, varenje piva kao gospodarska djelatnost; **pívnica** *ž* **1.** ugostiteljsko mjesto u kojem se kao osnovno piće toči pivo **2.** *reg.* podrum, konoba; **pívničār** *m* onaj koji drži pivnicu, vlasnik pivnice; **pívničārka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* pivničar; **pívničkī** *prid.* koji se odnosi na pivnicu; **pȋvsk|ī** *prid.* koji se odnosi na pivo [*~a čaša*; *~a boca*; *~i kvasac*]
◈ *pr.* (prema zanimanju i nadimačka): **Pìvār** (Koprivnica, Međimurje), **Pìvarić** (Sveti Ivan Zelina), **Pȉvaš** (Slavonija), **Pivášević** (Osijek, Sisak)
✧ *prasl.* *pivo (*rus.* pívo, *polj.* piwo); prvotno značenje: piće, *v.* piti

pivòpija *ž* (*m*) onaj koji pije mnogo piva [*taj/ta* ~]
✧ *v.* pivo + *v.* piti

pìvot *m sport* u košarci, igrač koji se nalazi (i u obrani i u napadu) blizu koša, onaj koji često pivotira, ob. igra na poziciji centra (često najviši igrači u momčadi); pivotmen // **pivotírati** *dv.* ⟨*prez.* pivòtīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ *sport* u košarci, okrenuti/okretati se oko stajne noge, na kojoj počiva težina tijela (o igraču koji vodi loptu)
✧ *fr.*

pìvotmen *m*, *v.* pivot

pivòvara *ž* tvornica piva
✧ *v.* pivo + *v.* variti

pȋz *m* ⟨N *mn* pȉzovi⟩ **1.** *reg.* uteg **2.** *žarg.* mjera u kojoj se raspačavaju doze droge // **pìza|ti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *reg. ekspr.* **1.** težiti izraženo mjerom [~ *dva kila*] **2.** *pren.* težiti u smislu moralnih ili intelektualnih vrijednosti [*piše romane, ali pitanje je koliko to* ~]
✧ *tal.* peso

Pizarro (*izg.* Pizáro), **Francisco** (o.1475–1541),

španjolski konkvistador, 1531–1534. osvaja carstvo Inka u Peru, uništava državu Inka, osniva grad Limu; ubili ga sami Španjolci

pízd|a *ž vulg.* **1.** ženski spolni organ; pička, vagina, *usp.* **2.** osoba lošeg karaktera (bez obzira na spol) **3.** osoba vrlo slabe moći shvaćanja; glupak (bez obzira na spol), *usp.* stvar (riječ je vrlo nepristojna i neprikladna za iole pristojan način izražavanja, nalazi se u tekstovima obično kraćena p...) △ ***mrzla ~a*** **1.** frigidna žena, hladna žena, ona koja nema strasti ni temperamenta u intimnim odnosima **2.** hladna, neljubazna osoba (bez obzira na spol), onaj koji je vrlo suzdržan u ophođenju s drugim ljudima, osoba koja teško komunicira i odbija svojom hladnoćom // **pizdàrij|a** *ž žarg. vulg.* **1.** glupost, besmislica [*govoriš ~e*] **2.** budalaština, nevaljalština [*napraviti ~u*]; **pȉzdek** *m vulg. pejor.* onaj koji je lošeg karaktera, *usp.* pizda (2); **pizdínović** *m podr. razg.* oblik riječi kao tobože postojećeg prezimena osobe koja se pravi važna, a svojim skromnim sposobnostima shvaćanja i niskom inteligencijom ispada smiješna (javlja se i u frazi *reg.* [*~ vestio in gala*] na venetu za takvu osobu koja se odjene suviše uočljivo i svečano bez povoda, *usp.* veneto i makaronski); **pizdínovićka** *ž, v.* pizdinović; **pȉzdīnskī** *prid.* **1.** koji se odnosi na pizdu **2.** *meton.* govnarski, loš; **pízditi** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* pízdēći, *gl. im.* píždēnje⟩ *vulg. pejor.* **1.** pričati gluposti, govoriti besmislice **2.** gubiti živce, nervirati se; **pȉzdūn** *m* ⟨G pizdúna⟩ *žarg. vulg.* **1.** pokvarenjak **2.** mlakonja

✧ *prasl.* *pizda (*rus.* pizdá, *polj.* pizda), *lit.* pyzda ≃ *alb.* pith: pizda

Pizȉstrat (o.600–o.527. pr. Kr.), atenski tiranin (od 560. pr. Kr.), strogo primjenjivao Solonove zakone, potpomagao poljodjelstvo, oslanjao se na siromašne slojeve u sukobima s aristokracijom koja mu se suprotstavljala; potpomagao umjetnost, izgradnju hramova i spomenika, naredio i nadgledao prikupljanje fragmenata i sređivanje Homerovih tekstova (Pizistratova redakcija *Ilijade* i *Odiseje*)

pȉzm|a *ž* omraza, mržnja, neprijateljstvo, pakost, zloba [*tjerati ~u* (na koga) mrziti koga; *uzeti ~u* (na koga); *učiniti što iz ~e*]

✧ *grč.* peĩsma

pizza (*izg.* pȉca) *ž kulin.* toplo jelo od sira, šunke, rajčice, gljiva itd. i posebnih začina na pečenom, tankom tijestu tanjurasta oblika // **picèrija** *ž* ugostiteljski lokal u kojem se spravlja i poslužuje pizza; **pȉčica** *ž hip.* od pizza, *usp.* žličica

✧ *tal.*

pizzicato (*izg.* picikâto) *pril.* **1.** *glazb.* izraz za trzanje žice prstom desne ruke tako da se dobije specifičan ton **2.** *žarg.* nježno, tiho, suptilno, pomnjivo do sitnica

✧ *tal.*

pjȁc|a *ž* ⟨G -ē⟩ **1.** *reg.* tržnica [*ići na ~u*; *činiti ~u* obavljati poslove, kupovati na tržnici] **2.** *razg. arhit.* veći trg unutar grada primorskog tipa [*splitska ~a (Pjaca)*] // **pjàceta** *ž arhit.* manja pjaca unutar kuća u gradu primorskog tipa, *usp.* pjaca (2)

✧ *tal.* piazza

pjȁn, *v.* piti

pjȁt *m, v.* pijat

pjàtānca *ž* ⟨G *mn* -anācā/-ī⟩ *reg.* **1. a.** ono što se pred gosta donese čim dođe u kuću (kava i sl.) **b.** dio većeg obroka **2.** *ekspr.* (u šali) obilan obrok

✧ *v.* pijat

pjàtiljetka *ž, v.* petoljetka

pjȁtula *ž* ⟨G -e⟩ *reg.* **1.** *zool.* stidna uš, *v.* uš △ **2.** *pren.* onaj koji je nametljiv; gnjavator

✧ *tal.* piattola

pjȅg|a *ž* ⟨D L -i⟩ **1.** mjesto na nekoj površini koje se od nje izdvaja po boji ili drugom svojstvu (nečistoći, masnoći); mrlja **2.** (*mn*) mrlje žućkaste ili smeđe boje na koži (najčešće na licu) koje izbijaju ljeti [*sunčane ~e*] **3.** (*mn*) manji ili veći dijelovi osvijetljene površine △ ***slȉjepa ~a*** *anat.* područje mrežnice oka koje ne prima vidne podražaje; ***Sunčeve ~e*** *astron.* tamni dijelovi na površini Sunca; ***žuta ~a*** *anat.* mjesto na mrežnici oka naročito osjetljivo na svjetlost // **pjègāš** *m* ⟨G pjegáša⟩ konj koji ima pjege; pirgo, pirgonja; **pjȅgav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji ima pjege, koji je osut pjegama; **pjȅgavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩ **1.** *pat.* zarazna bolest crijeva koja se manifestira pjegama na tijelu; pjegavi tifus (*typhus exanthematicus*) **2.** (+ *potenc.*) *razg.* onaj koji ima uočljive pjege (na koži, perju i sl.); **pjȅgavičār** *m knjiš.* onaj koji boluje od pjegavca ili koji je preležao pjegavac; tifusar; **pjȅgavičarskī** *prid.* koji se odnosi na pjegavičare; **pjȅgavičarski** *pril.* kao pjegavičar, na način pjegavičara; **pjȅgavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je

pjegav; **pjȅgica** *ž* **1.** *hip.* od pjega **2.** *dem.*, *v.* pježica; **pjȅžica** *ž dem.* od pjega; pjegica
✧ *prasl.* *pěga (*rus.* pégij: šaren, *polj.* piega) ? ≃ *skr.* pingas: šaren

pjȅgavica *ž bot.* **1.** biljka (*Anchusa officinalis*) iz porodice oštrolista (*Boraginaceae*); volovski jezik **2.** *reg.* **a.** sorta vinove loze i grožđa te sorte **b.** vrsta kruške (s pjegama)
✧ *v.* pjega

pjȅguše *ž* ⟨N pjȅguša⟩ *mn zool.* rod (*Lachesis*) američkih zmija ljutica iz potporodice čegrtuša, duge do 2 m, otrov smrtonosan za čovjeka
✧ *v.* pjega

pjȅkse *ž pl. tantum* specijalna obuća za hodanje na skijama
✧ *fin.*

pjȅna *ž* ⟨G *mn* pjênā⟩ **1.** nakupina mjehurića na površini tekućine izazvana mehanički ili kemijski (vrenjem, mućkanjem) [*morska* ~; ~ *od sapunice*] **2.** gusta bjelkasta pljuvačka na usnama čovjeka ili životinje koja se stvara u nekim bolestima, pri prevelikoj aktivnosti ili umoru **3.** *pren.* ono što je izvana, s površine kakva zbivanja [*sve je to* ~] **4.** *fiz.* disperzija plina u tekućini **5.** smjesa koja istiskivanjem iz posude pod pritiskom povećava volumen [~ *za brijanje*; ~ *za gašenje vatre*] // **pjȅnast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se pjeni, koji je pun pjene **2.** koji je sličan pjeni; **pjȅnica**[1] *ž* **1.** *dem.* od pjena **2.** *kulin.* kvasac za kruh i tijesto; germa; **pjȅniti se** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. sad.* -nēći se, *gl. im.* -ènjēnje⟩ **1.** izbacivati pjenu, stvarati pjenu [*more se pjeni*] **2.** *žarg.* jako se ljutiti, uzrujavati se; **pjenúšac** *m* ⟨G -šca, N *mn* -šci, G pjènūšācā⟩ tip posebno priređena desertnog vina koje se pjenuša, pjenušavo vino; šampanjac; **pjenùšast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ pjenušav; **pjenùšati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ proizvoditi mjehuriće unutar svoje zapremine [*piće se pjenuša*]; **pjenùšav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se pjenuša; pjenušast [~*o piće*]; **pjenùšavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pjenušavo
✧ *prasl.* i *stsl.* pěna (*rus.* péna, *polj.* piana), *lit.* spainė ← *ie.* *spe(H)imon- (*lat.* spuma, *stvnjem.* feim)

pjȅnica[2] *ž zool.* mala ptica pjevica, obična grmuša (*Motacilla silvia*)
✧ *v.* pjena

pjènišnīk *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *bot.* grmolika biljka (*Rhododendron hirsutum*) iz porodice *Rhodoraceae*; divlji šimšir
✧ *v.* pjena

pjȅsan, *v.* pjesma

pjèskār[1], *v.* pijesak

pjèskār[2] *m zool.* *Psammodius*, tvrdokrilac koji živi u pijesku
✧ *v.* pijesak

pjeskàrica[2] *ž bot.* biljni rod (*Arenaria*) iz porodice klinčica (*Caryophyllaceae*) (domaće vrste *A. billova*, *A. ciliata*)
✧ *v.* pijesak

pjȅskavica *ž bot.*, *v.* piskavica

pjèskulja[2] *ž zool.* prstenast morski mnogočetinaš (obična pjeskulja *Arenicola marina*) iz porodice *Arenicolidae*, upotrebljava se kao meka; crv
✧ *v.* pijesak

pjȅsm|a *ž* ⟨G *mn* -sāmā⟩ **1.** *knjiž.* djelo manjeg opsega što mu je temelj izražavanje, skladno se koristi jezičnim glasovima i ritmovima te bogatstvom slika; književna tvorevina u stihovima [*lirska* ~*a*; *epska* ~*a*] **2.** *glazb.* niz riječi izgovorenih višim i nižim tonovima različita trajanja, složenih u melodijsku cjelinu; uglazbljeni tekst podijeljen na kitice [*popularne* ~*e*] **3.** niz skladno povezanih životinjskih glasova, najčešće glasova ptica pjevica i cvrčaka **4.** niz uhu ugodnih prirodnih ili kakvih drugih šumova **5.** *razg.* izvrsna stvar, odlično [A: *Kako si?* B: ~*a!*]
△ ***Pjesma nad pjesmama*** starozavjetna kanonska biblijska knjiga (nastajala od 4. do 3. st. pr. Kr.), lirska apoteoza ljubavi, prema predaji djelo kralja Salamuna; Salamunova pjesma; ***Pjesma o Cidu*** prvi poznati spomenik španjolske književnosti, najstariji kastiljski ep (sredina 12. st., zapis iz 14. st.); ~***a u prozi*** književna vrsta u kojoj se pripovijedanje miješa s elementima lirskoga // **pjȅsan** *ž* ⟨N *mn* -sni⟩ *arh.* **1.** *glazb.* pjesma, melodija **2.** *knjiž.* **a.** pjesma **b.** spjev **3.** *crkv.* vrsta crkvene pjesme; kantik; **pjèsānca** *ž dem.* od pjesan *arh.*; **pjȅsmarica** *ž* zbornik pjesama [*ilirska* ~]; **pjȅsmica** *ž* **1.** *dem.* od pjesma **2.** pjesma koja se u školi uči napamet; **pjȅsmičica** *ž* **1.** *dem.* od pjesmica (2) **2.** *pejor.* od pjesma i pjesmica (ob. u zn. beznačajna pjesma, osrednja pjesma); **pjesmúljak** *m* ⟨G -ljka, N *mn* -ljci, G pjèsmūljākā⟩ *pejor.* beznačajna pjesmica, beznačajna manja pjesnička tvorba, slab pjesnički tekst

✧ *prasl.* *pěsma, *pěsnъ (*rus.* pésnja, *slov.* pesma) ≃ *v.* pjevati

pjȅsmotvor *m retor.* pjesnička tvorevina, pjesničko djelo // **pjesmotvórac** *m* ⟨G -rca, V pjȅsmotvōrče, N *mn* -rci, G pjesmòtvōrācā⟩ onaj koji stvara pjesmotvor; pjesnik; **pjesmotvòračkī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na pjesmotvorce; **pjesmotvòrački** *pril.* kao pjesmotvorac, na način pjesmotvoraca; **pjesmotvórstvo** *sr* ⟨G *mn* pjesmòtvōrstāvā⟩ *retor.* pjesništvo, *v.*

✧ *v.* pjesma + *v.* tvoriti

pjȅsnīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ pisac koji piše pjesme, koji stvara pjesnička djela △ ***dvorski*** ~ **a.** *pov.* pjesnik koji na dvoru piše pjesme u slavu gospodara **b.** *pren. iron.* režimski pisac // **pjesničáriti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pjesnìčārīm, *pril. sad.* -rēći, *gl. im.* -rēnje⟩ **1.** *knjiš. retor.* baviti se pjesništvom **2.** *pejor.* pisati loše stihove; **pjȅsničk|ī** *prid.* koji se odnosi na pjesnike i pjesništvo [*~a figura*; *~i stil*; *~a djela*; *~o izražavanje*] △ ***~a sloboda*** odstupanje od normi književnog jezika (*licentia poetica*); **pjȅsnički** *pril.* na pjesnički način, poput pjesnikā [*reče ~*]; **pjȅsnikinja** *ž, v.* pjesnik; **pjȅsnīkov** *prid.* koji pripada pjesniku; **pjȅsnīštvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩ **1.** pjesnička umjetnost; poezija **2.** ukupnost pjesničkih djela jednog naroda, razdoblja ili pjesnika

✧ *v.* pjesma

pjȅstīnja *ž* ⟨G *mn* pjȅstīnjā⟩ *zast.* njegovateljica djeteta, dadilja // **pjȅstovati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* -tujēm, *pril. sad.* -tujūći, *gl. im.* -ānje⟩ *zast.* **1.** biti pjestinja, čuvati djecu, voditi brigu o djeci **2. a.** njegovati **b.** tetošiti

✧ ≃ *prasl.* *pěstunъ: učitelj, odgajatelj (*rus.* pestún, *polj.* piastun)

pješáčiti (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pjèšāčīm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -čēnje⟩ ići pješice, na noge; hodati // **pjèšāčkī** *prid.* koji se odnosi na pješake [~ *prijelaz*]; **pjèšāčki** *pril.* kao pješak, na način pješaka; pješice; **pješàdija** *ž vojn. pov.* pješaštvo, suhozemni rod vojske u vojsci Kraljevine Jugoslavije i u SFRJ; **pješàdīјsk|ī** *prid.* koji se odnosi na pješadiju, koji se rabi u pješadiji [*~o naoružanje*]; **pješadínac** *m* ⟨G -nca, V -nče, G pješàdīnācā⟩ *vojn.* vojnik u pješadiji; **pjèšāk** *m* ⟨G pješáka, V pjèšāče, N *mn* pješáci⟩ **1. a.** onaj koji ide pješke, koji se ne vozi ili ne jaše, koji hoda **2.** *vojn.* vojnik koji služi u pješaštvu **3.** figura u šahu; pijun; **pješàkinja** *ž, v.* pješak; **pješáštvo** *sr* ⟨G *mn* pjèšāštāvā⟩ *vojn.* **1.** *pov.* suhozemni rod vojske u domobranstvu (do 1918. i 1941–1945) **2.** taj rod vojske u Republici Hrvatskoj; **pjȅšicē** *pril.* **1.** hodom, pješke **2.** *v.* pjèšāčki; **pjȅškē** *pril.*, *v.* pješice

✧ *prasl.* *pěxъ: pješak (*rus.*) *dijal.* (péxij) ← *ie.* *ped-: stopalo (*lat.* pes, *grč.* poús)

pjȅščan, *v.* pijesak

Pješćànica *ž* naselje (u blizini Gvozda), 661 stan. // **pješćàničkī** *prid.* koji se odnosi na Pješćanicu

◈ *v.* pijesak

pjȅščārka *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ī⟩ *zool.* ptica (*Arenario interpes*) iz porodice vivaka

✧ *v.* pijesak

pjètlić, *v.* pijetao

pjȅvati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1. a.** izvoditi ljudskim glasom niz melodičnih tonova [~ *bas*] **b.** izvoditi različite uhu ugodne zvukove (o pticama) **c.** proizvoditi niz jednoličnih zvukova, šumova [*priroda pjeva*] **2.** slaviti, veličati **3.** sastavljati, pisati pjesme **4.** *žarg.* govoriti besmislice [*ne pjevaj*] **5.** *razg.* imati visoku cijenu, biti skup [*cipele lijepe, ali pjevaju*] // **pijȇvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ onaj koji se odlikuje melodičnošću, koji je pogodan za pjevanje; melodiozan; **pjȇv** *m* **1.** pjevanje ptica pjevica **2.** izvođenje melodičnih tonova glasom; **pjèvāč** *m* ⟨G pjeváča, V pjȅvāču⟩ **1. a.** onaj koji umije pjevati **b.** koji se bavi pjevanjem kao zanimanjem [*ulični ~*; *operni ~*] **2.** ptica koja se odlikuje pjevanjem; **pjevàčica** *ž, v.* pjevač; **pjevàčičin** *prid.* koji pripada pjevačici; **pjèvāčkī** *prid.* koji se odnosi na pjevače i pjevanje [~ *zbor*]; **pjèvāčki** *pril.* na pjevački način, poput pjevača, kao pjevači; **pjȅvalīšte** *sr* mjesto u crkvi određeno za pjevanje; pijevnica, kor; **pjȅvalo** *sr anat.* (*syrinks*) u ptica, organ smješten na mjestu gdje se dušnik grana u dvije dušnice (u ptica pjevica sastavljen od 7 ili 9 pari simetrično položenih mišića); **pjèvāljka** *ž* ⟨D l -i⟩ *žarg. pejor.* pjevačica laganog i narodnog repertoara (ob. u lokalima); **pjȇvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ **1.** koji je melodiozan **2.** koji se može pjevati; pjevljiv; **pjȅvānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pjevati **2.** umjetnost glazbenog izražavanja ljudskim glasom [*solo ~*; *zborno ~*] **3.** *pren.* skup različitih ugodnih i skladnih zvukova ili šumova (o pticama pjevicama) **4.** *knjiž.* **a.** sadržajno zaokružen dio ili odlomak kakvog velikog spjeva ili epa **b.** pjesnič-

ko stvaranje, pisanje stihova **5.** *pov.* školski predmet (glazbeni odgoj) △ ***gregorijansko** ~ glazb.* jednoglasno crkveno pjevanje; koral; **pjèvica** *ž* ptica koja lijepo pjeva; **pjèvljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je pjevan (**2**); **pjévnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo teksta ili zapisanog napjeva i sl. da se lako pjeva, da je zahvalan za pjevanje; **pjévnuti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pjêvnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pjévni, *prid. rad.* pjévnuo⟩ malo, kratko zapjevati (o čovjeku ili o ptici); **pjevùckati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** pjevati tiho, ispod glasa **2.** pjevati na mahove, uz prekide (o pticama pjevicama); **pjevúšiti** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pjèvūšīm, *pril. sad.* -šēći, *gl. im.* -šēnje⟩ pjevucкati (**1**), pjevati ispod glasa

◈ *pr.* (nadimačka, *v.* i pijetao), **Pèvač** (Koprivnica), **Pèvalek** (Zagreb, Rijeka), **Pìvalica** (Brač, sred. Dalmacija), **Pjèvāč** (150, Gospić, Slavonija), **Pjèvalica** (Sisak, Šibenik, Banovina), **Pjèvalo** (Grubišno Polje), **Pjévić** (Pakrac, *J* Dalmacija)

✧ *prasl.* *pěti, *pěvati (*rus.* pet', *stpolj.* spieć)

pjèvice *ž mn* ⟨G pjèvicā⟩ red ptica *Passeriformes*, za razliku od ostalih ptica imaju pjevalo i glasaju se karakterističnim pjevom ili zovom; vrapčarke

✧ *v.* pjevati

pjèvidrūg *m* ⟨V -ūže, N *mn* -ūzi⟩ *rij.* onaj s kojim se dijele sretni i zadovoljni trenuci u životu, *opr.* plačidrug

✧ *v.* pjevati + *v.* drug

pjùma *ž reg.* perje ili pahuljice kojima se ispunja jastuk // **pjùmīn** *m* ⟨G pjumína⟩ *reg.* veliki jastuk punjen perjem ili prikladnom spužvastom tvari; kušin

✧ *tal.* piuma

p. Kr. *krat.* oznaka uz godinu koja određuje vrijeme poslije Kristova rođenja (dakle, od »nulte« godine naovamo) [*dogodilo se 1025. ~*]; n. e., *opr.* pr. Kr.

✧ poslije Krista

PL/1 *m krat. inform.* viši programski jezik, objedinio dobre strane programskih jezika COBOL i ALGOL

✧ *engl.* Programming Language

plȁc *m* ⟨N *mn* plàcevi⟩ *reg.* **1.** *arhit.* slobodan i ravan javni prostor u gradu, ob. na križanju ulica; trg [*Jelačić ~*] **2.** prostor na kojem se prodaje voće, povrće, mliječne prerađevine i sl.; tržnica [*ići na ~*] **3.** *građ.* mjesto za gradnju, građevinsko zemljište; parcela **4.** (slobodno) mjesto, prostor [*imati ~* imati mjesta] **5.** *sport* nogometno igralište, sportski teren // **placàrina** *ž reg.*, *v.* placovina; **placovìna** *reg. ž* **1.** pristojba za mjesto na tržnici; mjestarina, mjestovina **2.** *žarg.* u dječjim ili tinejdžerskim odnosima oduzimanje (krađa) novca ili drugih predmeta, ob. u: [*gradska ~*]; placarina

◈ *pr.* (nadimačko): **Platz** (*izg.* Plȁc) (*I* Slavonija)

✧ *njem.* Platz

plȁcangst *m psih. reg.* strah od većih prostora, *usp.* agorafobija

✧ *njem.* Platzangst

placêbo *m* ⟨G -a⟩ *farm.* inaktivna supstanca ili pripravak, daje se pacijentu kako bi se zadovoljila njegova želja za medikamentnom terapijom, ili se primjenjuje u kontroliranim studijama zbog procjene djelotvornosti nekog lijeka △ ***~-učinak (efekt)*** **1.** *psih.* pozitivan efekt samosugestije bolesnika da mu neki lijek pomaže, a zapravo fiziološki ništa ne mijenja **2.** *pren. sociol.* efekt samosugestije, ob. u situaciji kada se kakva dezinformacija prihvaća kao istina da bi se postigao osjećaj sigurnosti

✧ *lat.*: svidjet ću se

plàcēnta (**placènta**) *ž* ⟨G *mn* -enātā/-ī⟩ **1.** *anat.* organ čija je funkcija razmjena tvari između organizma majke i organizma ploda, i uz to je i djelotvorna žlijezda s unutarnjim lučenjem, nakon poroda se odbacuje; posteljica, košuljica, plodva **2.** *bot.* izbočina plodnice u cvijetu kritosjemenjača na kojoj su sjemeni zameci; sjemenik // **placentácija** *ž anat.* razvitak placente diferencijacijom koriona, uspostavljanjem njegove funkcionalne veze sa sluznicom maternice i razvitkom placentnog optoka krvi; **plȁcentālnī** *prid.* koji se odnosi na placentu; posteljični

✧ *lat.* ≃ *grč.* plakoûs: ravan kolač ≃ pláks: ploča

placentofàgija *ž zool.* pojava da ženka nakon rođenja mladunčeta pojede placentu; u mesoždera je to normalna pojava

✧ *v.* placenta + -FAGIJA

plâcet *m* **1.** izraz kojim se iskazuje pristanak na neku odluku, zaključak, mjeru, odobrenje, dopuštenje, dozvola [*dati svoj ~*] **2.** *pov.* pri-

stanak, odobrenje državnih ili crkvenih vlasti da se što osnuje, organizira, izvede i sl.
✧ *lat.*: sviđa se ← placēre: sviđati se
plȁcinspektor *m reg. zast.* tržni nadzornik, kontrolor na tržnici
✧ *v.* plac + *v.* inspicirati, inspektor
plȁckomandant *m pov. zast.* komandant mjesta u nekadašnjoj Vojnoj krajini
✧ *njem.* Platzkommandant
plȁcmuzika *ž* ⟨D L -ici/plȁcmuziki⟩ *glazb.* **1.** *razg. zast.* promenadna glazba, promenadni orkestar **2.** *pejor.* loš orkestar (koji svoju nekvalitetu i nedostatke pokriva bukom instrumenata i gradskom vrevom)
✧ *v.* plac + *v.* muzika
plȁč, *v.* plȁkati
plȁčidrūg *m* ⟨V -ūže, N *mn* -ūzi/-ugovi⟩ *iron. razg.* onaj s kojim se dijeli nevolja, *opr.* pjevidrug
✧ *v.* plakati, plač + *v.* drug
plaća, *v.* platiti
plȁd|anj *m* ⟨G -dnja, N *mn* -dnji/-dnjevi⟩ stolno posuđe okrugla ili ovalna oblika, s povišenim rubom, sa kojega se što poslužuje (ob. hrana i piće); poslužavnik // **plȁdnjić** *m dem.* od pladanj
✧ *furl.* pladine ← *grč.* pláthanon
plàfōn *m* ⟨G plafóna⟩ **1.** *razg.*, *v.* strop **2.** *pren.* najviša točka, gornja granica, vrhunac [~ *plaća*; ~ *cijena*]
✧ *fr.* plafond
plafonijéra *ž* rasvjetno tijelo pričvršćeno izravno na strop (za razliku od lustera, koji visi)
✧ *fr.* plafonnier
plagéni *m mn* ⟨N plàgēn⟩ *geogr.* dijelovi zemlje otrgnuti od močvara i postupno kultivirani
✧ *njem.* Plagge
plagìjāt *m* ⟨G plagijáta⟩ književno, znanstveno ili drugo djelo nastalo prepisivanjem u cjelini, u bitnim ili u prepoznatljivim dijelovima i prisvajanjem tuđega rada uloženog u to djelo // **plagìjātor** (**plagijȃtor**) *m* onaj koji čini ili je učinio plagijat, čovjek koji prisvaja tuđe ideje, koji prepisuje tuđa djela; **plagìjātorica** *ž*, *v.* plagijatorka; **plagìjātōrka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* plagijator; **plagìjātorskī** *prid.* koji se odnosi na plagijatore; **plagìjātorski** *pril.* kao plagijator, na način plagijatora; **plagìjātskī** *prid.* koji se odnosi na plagijat; **plagírati** (koga, što) *dv.* ⟨*prez.* plàgīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ (u)činiti plagijat; prisvojiti/prisvajati tuđe autorsko djelo
✧ *njem.* Plagiat ≃ *lat.* plagium: otimanje
plagiocefàlija *ž* asimetričnost lubanje
✧ *grč.* plágios: kos, nagnut ≃ plágos: strana + -CEFALIJA
plàgioklāsi *m mn* ⟨N plagiòklas⟩ *min.* bijeli ili bezbojni minerali iz skupine glinenaca, sastojci magmatskih stijena
✧ *grč.* plágios: kos, nagnut + klásis: lomljenje
plȃh *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se svega boji, koji na sve trza; koji je bojažljiv, plahovit [~*a ptica*] **2.** *arh. jez. knjiž.* žestok, nagao, neobuzdan [~ *konj*] // **plȃho** *pril.* **1.** na plah način; bojažljivo, plašljivo **2.** na plahovit način; naglo, žestoko **3.** *reg.* vrlo, veoma [~ *umoran*; ~ *se umoriti*]; plahovito; **pláhōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga koji je plah; **plahòvit** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* plah; **plahòvito** *pril.*, *v.* plaho; **plahòvitōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga koji je plahovit; **plȁšilo** *sr*, *v.* strašilo; **plȁšiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -šēći, *gl. im.* -šēnje⟩ **1.** (koga) činiti da se tko boji; zadavati strah; strašiti **2.** (se) osjećati strah; bojati se; strepiti; biti u strahu; **plȁšljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se lako uplaši, koji se često boji; **plȁšljivac** *m* ⟨G -īvca, V -īvče⟩ onaj koji se lako i često plaši, koji se svega plaši; strašljivac, kukavica △ ***pištolj*** ~ vjerna kopija pištolja, služi za zastrašivanje; **plȁšljivica** *ž*, *v.* plašljivac; **plȁšljivičin** *prid.* koji pripada plašljivici; **plȁšljivo** *pril.* sa strahom, pokazujući strah; bojažljivo [~ *govoriti*]; **plȁšljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina, stanje onoga koji je plašljiv, koji se plaši; strašljivost, kukavičluk
✧ *prasl.* *polxъ, *ploxъ (*rus.* ploxój: loš, *polj.* płochy: plah)
plȁhnuti (uz opláhnuti) *svrš.* ⟨*prez.* -em, *pril. pr.* -úvši, *prid. rad.* pláhnuo⟩ vodom što isprati // **pláhnuti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ēm, *pril. sad.* -nūći, *gl. im.* -njēnje⟩ vodom što zalijevati
plȁhta *ž* ⟨G *mn* plȃhtā/-ī⟩ **1.** krevetno rublje, komad platna koji pokriva površinu kreveta; čaršav, ponjava, lancun **2.** *žarg.* list izrazito velike površine [~ *papira*]
◈ *pr.* (nadimačka i prema zanimanju): **Plȁftak** (Međimurje), **Plȁftarić** (Međimurje), **Plȁhtan** (Zagorje), **Plȁhtarić** (Ivanec), **Plȁhutar** (140, Zabok, Petrinja)
✧ *njem.* Plache
plaisanterie (*izg.* plezanterȋ) *ž glazb.* u instrumentalnim suitama 18. st. čest naziv vedrog, skercoznog stavka
✧ *fr.*

plȁjvāz *m reg. zast.* (+ *srp.*) olovka, *usp.* lapiš
✧ *njem.* Bleiweiss

plȁk *m* ⟨N *mn* plàkovi⟩ **1.** ploča štednjaka (prvobitno na drva) [*staviti na ~; baciti na ~* (da se što zagrije u posudi ili da se tijesto ispeče)] **2.** naslage na zubima koje se uklanjaju redovnom higijenom [*zubni ~*] **3.** *pat.* **a.** promjene na koži u obliku ploče [*senilni ~ kože*] **b.** aterosklerotične promjene u stijenci arterije **4.** *med.* određeno područje u mozgu koje je prošlo specifične oblike degeneracije // **plakírati** *dv.* ⟨*prez.* plàkīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** obložiti/oblagati limenim pločicama **2.** pozlatiti/pozlaćivati, (po)srebriti
✧ *fr.* plaque ← plaquer: popločati

plàkār *m* ⟨G plakára⟩ **1.** ugrađeni ormar, ormar u zidu **2.** *rij.* drveni ukras iznad vrata
✧ *fr.* placard

plàkāt *m* ⟨G plakáta⟩ **1.** kazališni, festivalski ili kinematografski program grafički oblikovan na papiru (ob. većeg formata) i pričvršćen na javnom, vidljivom mjestu [*filmski ~; reklamni ~*] **2.** grafički oblikovan oglas, ob. velikog formata izložen na javnom mjestu u obavijesne, promotivne ili reklamne svrhe; oglas, reklama, proglas, objava [*politički ~; izborni ~*] // **plakàtēr** *m* ⟨G plakatéra⟩ onaj koji izrađuje plakate, postere; **plakàtērskī** *prid.* koji se odnosi na plakatere; **plakatírati** *dv.* ⟨*prez.* plakàtīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅) objaviti/objavljivati plakatima **2.** (što) postaviti/postavljati, (za)lijepiti, učvrstiti/učvršćivati plakat; **plàkātnī** *prid.* koji pripada, koji je svojstven plakatima
✧ *njem.* Plakat ← *nizoz.* placken: lijepiti

plákati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* plâčēm, *pril. sad.* pláčūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** prati, ispirati; splakati **2. a.** kvasiti, močiti **b.** kvasiti, zapljuskivati (obalu) // **pláknuti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* plâknēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* plâknūt⟩ isprati, poprati, proprati splaknuti, *usp.* plákati (1)
✧ *v.* plȁkati

plȁkati (∅, nad kim, za kim, za čim) *nesvrš.* ⟨*prez.* plȁčēm, *pril. sad.* plȁčūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** sùziti uslijed fizičkog bola ili fizičke neugode [*~ od gladi*] **2.** sùziti uslijed jakog duševnog uzbuđenja [*~ od tuge; ~ od radosti; ~ od straha* i sl.] **3.** *pren. iron.* pretjerano se tužiti // **plȁč** *m* **1.** psihofiziološka pojava svojstvena čovjeku praćena suzama, posljedica je fizičke boli, tuge ili drugoga čuvstva [*~ od radosti*] **2.** *etnol.* naricanje, tužaljka; **plȁčan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ u kojemu se osjeća plač, koji je prožet plačem, izrečen plačem [*reći ~nim glasom; ~an pogled; ~no oko*]; **plȁčēvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ pretjerano osjetljiv; bolećiv, melodramatičan, prožet bolesnom sentimentalnošću, tugaljiv; **plȁčēvno** *pril.* pretjerano osjetljivo, bolećivo; **plȁčēvnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je plačevan ili svojstvo onoga što je plačevno; **pláčko** *m hip.* od plačljivac; **plàčljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji često plače, koji se lako rasplače **2.** koji stvara raspoloženje da se plače [*~a glazba*]; **plàčljivac** *m* ⟨G -īvca, V -īvče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji često i za svaku sitnicu plače; plačljivko; **plàčljivica** *ž*, *v.* plačljivac; **plačljívko** *m* ⟨N *mn* -vci⟩ *pejor.*, *v.* plačljivac; **plàčljivo** *pril.* na plačljiv način, plačnim glasom; **plàčljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo ili osobina onoga što je plačljivo, sklonost plaču
◈ *pr.* (nadimačka): **Pláček** (Grubišno Polje), **Plȁčko** (140, Međimurje, Zagorje, Slavonija), **Plȁčković** (Sisak, Virovitica, Vinkovci)
✧ *prasl.* *plakati: plakati (*rus.* plákat', *polj.* płakać), *lit.* plakti: udarati ← ? *ie.* *pleh$_2$g- (*lat.* plangere, *grč.* plḗssein)

plakèta *ž* pločica s reljefom, dodjeljuje se kao priznanje ili znak zahvalnosti; spomenica [*pobjednička ~; spomen-~*] // **plakètār** *m* ⟨G plaketára⟩ **1.** onaj koji izrađuje plakete **2.** onaj koji skuplja plakete, sakupljač plaketa; **plaketàrica** *ž*, *v.* plaketar; **plaketàričin** *prid.* koji pripada plaketarici; **plaketárstvo** *sr* djelatnost plaketara
✧ *fr.* plaquette ← plaque, *v.* plak

plàkīr *m* ⟨G plakíra⟩ *reg. rij.* osjećaj ponesenosti i dragosti izazvan unutrašnjim zadovoljstvom, bezbrižno i radosno raspoloženje; veselje, radost, naslada
✧ *dalmat.*, *tal.* piacere

plȁmēn *m* **1.** usijani, svjetleći plinovi koji se javljaju pri izgaranju čega; oganj, vatra, plam **2. a.** *pren.* jaka svjetlost, osvjetljenje [*~ sunca na zalasku*] **b.** *pren.* sjaj, bljesak kao izraz osjećanja [*~ u očima*] **3.** *pren.* snažno uzbuđenje [*ljubavni ~*]; strast, zanos **4.** (Plamen) polumjesečni časopis, izlazi 1919. u Zagrebu (ukupno 15 brojeva, zatim zabranjen), urednici M. Krleža i A. Cesarec; izazovno revolucionarne ideje i vrijedni književni tekstovi

// **plâm** *m poet. ekspr.*, *v.* plȁmēn; **pláman** *prid.* ⟨*odr.* plâmnī⟩ *poet.*, *v.* plàmen; **plàmen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji plamti, bukti, koji je od plamena [*~i jezici*]; ognjen, vatren, plaman **2.** svijetao, sjajan, blistav **3.** *pren.* **a.** koji je pun osjećaja; vreo, vruć **b.** vatren, strastven [*~a ljubav*; *~i pogled*] **4.** koji je boje plamena [*~a kosa*]; **plaménac**[1] *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G plàmēnācā⟩ **1.** *pat.*, *v.* erizipel **2.** *pom.* zastava u obliku trokuta; upotrebljava se u međunarodnoj signalizaciji; **plaménak**[1] *m* ⟨G -nka, V -nče, N *mn* -nci, G plàmēnākā⟩ *hip.* *ekspr.* od plamen, ob. u zn. slab plamen; **plamènīk** *m* ⟨G plameníka, N *mn* plameníci⟩ **1. a.** naprava kojom se pomoću plamena zavaruje i reže metal **b.** uređaj koji propušta plamen u pećima, štednjacima, grijalicama i sl. [*plinski ~*] **2.** *fiz.* laboratorijski pribor **a.** prijenosna plinska grijalica za zagrijavanje uzoraka **b.** uspravna metalna cjevčica na staklu s otvorom za propuštanje plina, koji se može regulirati **c.** sprava za analizu tonova pomoću titranja plamena; **plamènjača** *ž pat.* bolest koju na biljkama izazivaju paraziti (*puccinia graminis*) △ ~ ***vinove loze*** *bot. Plasmopara viticola*, nametnička gljiva iz porodice peronospora, napada listove i plodove vinove loze; **plamíčac** *m*, *v.* plamičak; **plamíčak** *m* ⟨G -čka, N *mn* -čci, G plàmīčākā⟩ *dem.* i *hip.* od plamen; plamičac; **plȁmīšte** *sr fiz. kem.* najniža temperatura zapaljivih tvari dovoljna da njihova smjesa (u doticaju sa zrakom) eksplodira; svojstvo naftnih derivata, određuje se normiranim postupkom; **plȁmsāj** *m* **1.** bljesak **2.** *pren.* snažno, naglo izbijanje, pojavljivanje vatre ili svjetla [*~ munje*]; **plàmsati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* plàmsām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* plamtjeti (**1**,**2**); **plȁmsav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji plamti, plamsa; **plàmtjeti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* plàmtīm, *pril. sad.* plàmtēći, *gl. im.* plàmćēnje⟩ **1.** gorjeti plamenom; buktjeti, plamsati **2.** biti jako osvijetljen, jako sijati, svijetliti se, blistati, ispuštati čas jaču, čas slabiju svjetlost; plamsati **3.** *pren.* osjećati snažno uzbuđenje, strast, zanos [*~ od ljubavi*; *~ od bijesa*]

◈ **Plȁmēn** m. os. ime (narodno), *zast.* ◇ *pr.* (nadimačko): **Plaménac** (Zagreb, Rijeka)

✧ *prasl.* *polmen- (*stsl.* plamy, *rus.* plámja, *dijal.* polómja, *polj.* płomień) ≃ *v.* paliti

Plaménac, Dragan (1895–1983), hrv. muzikolog i skladatelj, od 1939. djeluje u SAD-u; svjetski glasovit glazbeni paleograf i povjesnik

plaménac[2] *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G plàmēnācā⟩ *zool.* ptica močvarica (*Phoenicopterus roseus*) iz reda rodarica, porodica plamenaca (*Phoenicopteridae*); flamingo, ružičasti p.

✧ *v.* plamen

plaménak[2] *m* ⟨N *mn* -nci⟩ *bot.* biljka penjačica (*Phlox Drumondii*) iz porodice *Polemoniaceae*; floks

✧ *v.* plamen

-PLAN, -PLANSKI kao drugi dio riječi znači ravan, plošan [*stereoplan*]

✧ *lat.* planus: ravan

plân *m* ⟨N *mn* plȁnovi⟩ **1. a.** unaprijed utvrđen skup mjera kojima se predviđa ostvarenje određenih zadataka i vrijeme u kojemu ih treba izvršiti [*donijeti ~*; *~ razvoja*; *petogodišnji ~*; *dugoročni ~*] **b.** zamisao o onome što treba izvršiti da se postigne željeni cilj [*~ osnivanja poduzeća*] **c.** utvrđeni red i tok izlaganja, ostvarivanja čega [*~ rasprave*; *~ predavanja*] **2.** *građ.* crtež, nacrt koji u određenom omjeru prikazuje kakvo mjesto, predio, građevinu i sl.; projekt [*~ gradilišta*] **3.** *lik.* **a.** u slikarstvu, svaka stvarna ili zamišljena vertikalna površina paralelna s plohom na kojoj je slika izvedena **b.** u kiparstvu, paralelne vertikalne površine koje ograničuju plasticitet pojedinih figura ili prikaza na bareljefima **4.** *film.* standardizirani izbor kuta kamere za snimanje pojedinog statičnog kadra [*krupni (gro) ~*; *opći (total) ~*; *američki ~*] △ ***urbanistički*** ~ službeni dokument kojim se propisuje što se gdje namjerava i smije graditi; ~ ***grada*** shematski prikaz rasporeda gradskih ulica i važnijih ustanova **//** **plànēr** *m* ⟨G planéra⟩ **1.** onaj koji planira, onaj koji pravi razvojne planove (npr. dijelova ekonomije, većeg poduzeća itd.) **2.** *sport* letjelica bez motora s kabinom za letača; **plànērka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* planer; **plànīrāno** *pril.* tako da bude prema planu; predviđeno, zacrtano, namjeravano; **planírati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* plànīrām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. trp.* plànīrān, *gl. im.* -ānje⟩ **1. a.** praviti nacrt, plan, projekt **b.** stvarati, razrađivati plan mjera i utvrđivati vrijeme za izvršenje, ostvarenje kakva zadatka **2.** ravnati, poravnavati zemljište **3.** *pren.* namjeravati, smjerati, kaniti [*~ odlazak na more*]; **plânsk|ī** *prid.* koji se odvija po planu, koji se odnosi

na plan [*~a izgradnja, ~a privreda*]; **plânski** *pril.* po planu, prema planu
✧ *njem.* Plan ← *fr.* ← *lat.* planus: ravnina

PLAN-, **PLANI-** kao prvi dio riječi znači ravan, plošan; označava ono što se odnosi na ravninu, površinu; ravno- [*planimetrija*]
✧ *lat.* planus: ravan

Planck (*izg.* Plȁnk), **Max** (1858–1947), njemački fizičar, svojom kvantnom teorijom iz temelja je izmijenio dotadanje spoznaje o zračenju energije (*Planckova konstanta* i *Planckova formula*); Nobelova nagrada za fiziku 1918.

plȁndovati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -dujēm, *pril. sad.* -dujūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** odmarati se, počivati u hladu oko podne (o stoci) **2.** *pren. iron.* besposličariti, dangubiti, izležavati se // **plȁndīšte** *sr* sjenovito mjesto gdje se stoka sklanja kad sunce pripeče, ob. stabla ili gaj na planini

plànēt *m* ⟨G planéta⟩ *astron.* hladno nebesko tijelo koje se okreće oko Sunca i dobiva od njega svjetlost i toplinu // **planéta** *ž*, *v.* planet; **plȁnetār|an** *prid.* ⟨*odr.* -nī⟩ **1.** koji se odnosi na planet Zemlju; zemaljski, svjetovni [*nogomet je ~na opsesija*] **2.** *pren.* koji luta, putuje; nestalan △ *~**na cirkulacija*** *geogr.* sveukupnost strujanja u atmosferi koja zahvaćaju čitav planet; srednje strujanje oko čitave Zemlje u određenom razdoblju; *~**na maglica*** *astron.* simetrična emisijska maglica, često prstenasta oblika od ioniziranog plina, emitirana u procesu razvoja matične zvijezde; *~**ni granični sloj*** *geogr.* najniži sloj atmosfere, obično do 1500 m visine, na koji u značajnoj mjeri djeluje Zemljina površina; *~**ni val*** val u općoj cirkulaciji atmosfere u pojasu *Z* vjetrova, koji se ističe velikom dužinom i amplitudom; dugi ili Rossbyjev val; **plȁnetārno** *pril. pren.* na općem, globalnom planu; **plànētnī** *prid.* koji je svojstven planetu
✧ *lat.* planeta, ⟨*mn*⟩ planetae ← *grč.* (astéres) planētai: lutajuće (zvijezde) ≃ planân: tumarati, lutati

planètārij (**planetârij**) *m astron.* **1.** sprava koja prikazuje kretanje planeta oko Sunca **2.** prostorija ili građevina s kupolom u kojoj se pomoću mehanizma prikazuje izgled i kretanje nebeskih tijela **3.** zgrada u kojoj se vrše astronomska istraživanja; zvjezdarnica, opservatorij
✧ *nlat.* planetarium, *v.* planet

planetòīd *m* ⟨G planetoída⟩ *astron.* mali planet, asteroid
✧ *v.* planet + -ID

plânfilm *m term.* film u obliku plohe veličine jedne slike (za razliku od rolfilma)
✧ PLAN- + *v.* film

Plánić, **Stjepan** (1900–1980), hrv. arhitekt i teoretičar funkcionalizma, član likovne grupe »Zemlja« (*Tomislavov dom* na Sljemenu)

plàniglob *m geogr.* karta na kojoj je plošno prikazana zemaljska kugla ili jedna njezina hemisfera
✧ PLANI- + *v.* glob(us)

planigràfija *ž geogr.* snimanje površina na geografsku kartu
✧ PLANI- + -GRAFIJA

plànika *ž bot.* **1.** biljni rod (*Arbutus*) iz porodice vrijesova (*Ericaceae*) s o. 25 vrsta **2.** sredozemno zimzeleno drvo ili grm (*Arbutus unedo*) s velikim listovima i plodom u obliku crvenih bobica; planinka, *usp.* maginja
✧ *v.* planina

planimètrija *ž mat.* dio geometrije koji proučava likove u ravnini // **plànimetar** *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ sprava za mjerenje površine likova u ravnini, predstavljenih na geodetskim ili drugim planovima i kartama (površine određenih parcela, teritorijalnih jedinica i sl.); **planimètrījskī** *prid.* koji se odnosi na planimetriju; **planimètrījski** *pril.* onako kako traži planimetrija, po zakonitostima planimetrije
✧ PLANI- + -METRIJA

planìna *ž* ⟨G *mn* planína⟩ *geogr.* veliko kopneno uzvišenje (ob. iznad 500 m relativne visine) koje obično ima više vrhova; gora // **planínac** *m* ⟨G -nca, V plȁnīnče, N *mn* -nci, G plànīnācā⟩ čovjek koji prebiva na planini; gorštak, brđanin; **planìnār** *m* ⟨G planinára⟩ *sport* onaj koji se bavi planinarstvom; **planináriti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* planìnārīm, *pril. sad.* -rēći, *gl. im.* -rēnje⟩ **1.** baviti se planinarstvom **2.** ići na izlet u planine; **planìnārka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* planinar; **planìnārsk|ī** *prid.* koji se odnosi na planinare [*~o društvo*; *~i dom*]; **planìnārski** *pril.* kao planinar, na način planinara; **planinárstvo** *sr* ⟨G -a⟩ *sport* upoznavanje planina, uživanje u ljepotama gorskih krajeva za privremenih boravaka radi odmora, rekreacije ili u istraživačke svrhe; **planínčev** *prid.* koji pripada planincu; **planìnčica** *ž dem.* od planina; **planìnčina** *ž augm.* od planina; **plànīnka**

ž ⟨D L -i, G *mn* -ī⟩ **1.** *v.* planinac **2.** *v.* planika △ ***vila*** ~ *etnol.* planinska vila; **plànīnsk|ī** *prid.* **1.** koji se odnosi na planine [~*i lanac*] **2.** koji se nalazi, raste, prebiva u planinama [~*i potok*; ~*o cvijeće*; ~*i zrak*]; **planìštār** *m* ⟨G planištára⟩ seljak koji goni stoku u planinu, *opr.* pobravičar

◈ **Planìna** ž. os. ime (narodno), *zast.*; isto: **Plànīnka** ◇ *pr.* (etnici, prema podrijetlu doseljenja): **Planínac** (150, Vukovar, Pokuplje, Istra), **Plàninc** (170, Zagreb, Zaprešić), **Planínčević** (Dugo Selo, sred. Dalmacija), **Plànīnčić** (110, Samobor, okolica Zagreba), **Planínec** (Kutina, Prigorje), **Plàninić** (150, Zagreb, Ploče), **Planìnšek** (okolica Zagreba) ◇ *top.* (naselja): **Planìna Dônjā** (Grad Zagreb, 674 stan.), **Planìna Gôrnjā** (Grad Zagreb, 266 stan.), **Planìna Kúnićkā** (Duga Resa, 16 stan.), **Planìna Skràdskā** (Delnice, 63 stan.), **Pȍtplaninskō** (Duga Resa, 46 stan.)

✧ *prasl.* *polnina: šumovit i gorovit predio (*ukr.* polonýna, *polj.* płonina) ≃ *polnъ: pust, *v.* polje

Plànina Dônjā ž ⟨G Plàninē Dônjē⟩ naselje (u blizini Zagreba), 674 stan.

planínčica ž *bot.* biljka (*Trollius europaeus*) iz porodice žabnjaka (*Ranunculaceae*)

✧ *v.* planina

planisféra ž *astron.* slika nebeske sfere u ravnini, najčešće u okomitoj (polarnoj) stereografskoj projekciji, s naslikanim zvjezdanim nebom

✧ PLANI- + -SFERA

plânka (plânjka) ž ⟨G *mn* -ī⟩ daska piljena od debla bez kraćenja na građevinske mjere; planjak, proštac // **plànkača** ž sjekira za tesanje planki

✧ *njem.* Planke

plànktōn *m* ⟨G planktóna⟩ *biol.* sitni biljni (*fitoplankton*) i životinjski (*zooplankton*) organizmi koji lebde u moru ili u kopnenim vodama nošeni strujom i kretanjem vodene mase // **plànktōnskī** *prid.* koji se odnosi na plankton

✧ *grč.* plagktós: koji luta

plânša ž ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ *sport* borilište za mač, sablju i floret; dugo 12–24 m, široko 2 m

✧ *fr.* planche ← *lat.* planca

planšèta ž pravokutna ili okrugla drvena (plastična, metalna) ploča s nalijepljenim papirom (folijom) na kojem je konstruirana koordinatna mreža, nomogram ili dijagram; služi za razne grafičke radove u geodeziji i sl.

✧ *fr.* planchette

plânta ž ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ *reg.* **1.** *anat.* donja strana stopala koja naliježe na podlogu; taban **2.** donji dio cipele i druge obuće koji pokriva taban; potplat // **plàntārnī** *prid. term.* tabanski, potplatni; **plȁntast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji ima spuštena stopala, koji ima platfus **2.** *pren.* koji je nezgrapan; trapav, plantav; **plȁntav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* plantast; **plȁntavac** *m* ⟨G -āvca, V -vče, N *mn* -āvci⟩ **1.** onaj koji ima spušteno stopalo **2.** onaj koji je plantav, nespretnjaković, trapavko

◈ *pr.* (nadimačka, *usp.* Bagić, Cotić, Čopac, Hromić, Šepavac i sl.): **Plȁntak** (950, Varaždin, Križevci, Zagorje), **Plântan** (Zagreb, Samobor), **Plàntarić** (Zagreb), **Plàntaš** (Jastrebarsko), **Plàntek** (52; Garešnica, Bjelovar), **Plantéković** (Nova Gradiška), **Plântić** (270, Novi Marof, Zagorje, Podravina)

✧ *lat.* planta

plantáža ž ⟨D L -i⟩ *agr.* veliko poljoprivredno dobro na kojem se uzgaja određena biljna kultura [~ *pamuka*] // **plantàžēr** *m* ⟨G plantažéra⟩ vlasnik plantaže; **plantàžērka** ž ⟨D L -i⟩, *v.* plantažer; **plàntāžn|ī** *prid.* koji je svojstven plantaži, koji se organizira kao plantaža [~*a sadnja*; ~*i voćnjak*]

✧ *fr.* plantage ≃ *lat.* planta: biljka

plantigráde ž *mn* ⟨N plantigrád⟩ *biol.* kralješnjaci koji stupaju na podlogu cijelim stopalom (npr. čovjek, čovjekoliki majmun i sl.)

✧ *nlat.* plantigradus ≃ planta: taban + gradus: stupanj

plàntīn *m* (G plantína) *tipogr.* pismo suvremene renesansne antikve, oblikovano po uzoru na antikve iz 16. st. (autor F. H. Pierpont, 1913)

plantògram *m* otisak stopala

✧ *lat.* planta: taban + -GRAM

plantomasáža ž *med.* oblik refleksne masaže, draži se koža stopala (ručno ili štapićima) kako bi se utjecalo na razne udaljene organe

✧ *lat.* planta: taban + *v.* masaža

plȁnula ž ⟨G -ē⟩ *zool.* ličinka žarnjaka; tjelesna stijenka sastoji se od dvaju slojeva stanica, pliva pomoću trepetljika

✧ *lat.*

plânum *m* poravnata i uređena površina na koju se polažu tračnice ili gradi cesta, *usp.* planirati (**2**)

✧ *lat.* planum

plànuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* plȁnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* plànuo⟩ **1. a.** naglo se razgorjeti, raspaliti se; buknuti [*planula je vatra*] **b.** *pren.* zasvijetliti (se), zasijati, sinuti [*planulo je sunce*] **c.** *pren.* jako i naglo pocrvenjeti, prekriti se rumenilom (od uzbuđenja, temperature i sl.) [~ *u obrazima*] **d.** *pren.* brzo se raširiti [~ *na sve strane*] **2.** *pren.* naglo doći u razdraženo stanje, uzbuđenje, uzbuditi se, razljutiti se [*on lako plane*] **3.** *razg.* naglo i brzo se potrošiti, nestati [*roba je planula u rasprodaji*]

✧ *prasl.* *polnǫti, *v.* paliti

plánjak *m*, *v.* planka

plàsdarm (plàcdarm) *m* **1.** *vojn. pov.* **a.** mjesto na kojem se okupljaju jedinice (u tvrđavi, garnizonu i sl.) **b.** širi prostor sa svim prirodnim i umjetnim objektima koji omogućava grupiranja snaga i sredstava za vojnu operaciju i njezino izvođenje **2.** *reg. pejor. zast.* zemlja koja služi za eksperimente i iskušavanje novih oblika naoružanja

✧ *fr.* Place d' Armes

plasíra|ti *dv.* ⟨*prez.* plàsīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* plàsīrān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) **a.** postaviti/postavljati na neko mjesto, smjestiti/smještati **b.** uložiti/ulagati [~*ti novac*] **c.** probiti/probijati se na nekom tržištu; prodati/prodavati (robu) **2.** *sport* **a.** (se) zauzeti/zauzimati mjesto u sportskom natjecanju eliminiranjem protivnika [*dobro se* ~*o*; ~*o se u finale*] **b.** preciznim, laganim udarcem uputiti/upućivati loptu u vrata, u polje pored protivnika u bloku, u nebranjeni dio igrališta (ob. u nogometu i drugim sportskim igrama) ili u tijelo protivnika [~*ti udarac*] // **plàsmān** *m* ⟨G plasmána⟩ **1.** *sport* mjesto, položaj u nekom poretku, poredak, klasifikacija prema postignutom uspjehu **2. a.** *trg.* prodaja (robe) **b.** *ekon.* ulaganje, investiranje novca

✧ *fr.* placer: položiti, smjestiti

-PLAST, -PLASTIČAN, -PLASTIČKI, -PLASTIK, -PLASTIKA kao drugi dio riječi označava ono što se odnosi na podatljivo, oblikovno, što se da oblikovati [*osteoplastika*]

✧ *grč.* plastikós: podatan; plastós: oblikovan; plássein: oblikovati

plâst *m* ⟨G plásta, N *mn* plástovi⟩ **1.** onoliko složena sijena koliko se može nositi na vilama ili u rukama **2.** *v.* stog, *usp.* kamara // **plastènīk** *m* ⟨G plasteníka, V -īče, N *mn* plasteníci⟩ natkrivena lijeha ili kompleks lijeha za uzgoj povrća, voća ili cvijeća; **plàstić** *m dem.* i *hip.* od plast; **plástiti** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* plâstīm, *pril. sad.* -tēći, *gl. im.* -āšćēnje⟩ sadijevati (sijeno) u plast, oblikovati plast

✧ *prasl.* *plastъ: sloj, omotač (*rus.* plast, *polj.* płast), *lit.* plaštaka: dlan

plástak *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci, G plâstākā⟩ *bot.* biljka (*Anacamptis pyramidalis*) iz porodice kaćuna

✧ *v.* plast

plastèlīn *m* ⟨G plastelína⟩ meka masa od gline, voska ili masti; služi za modeliranje

✧ *tal.* plastilina ≃ *grč.* plastikós: podatan za oblikovanje

plàstič|an *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** koji je od plastike [~*ne mase*] **2.** *pren.* koji stvara živu sliku o čemu, izrazit, živ [~*an opis*] **3.** koji ističe neravnine; reljefan **4.** koji se ističe skladnim oblicima; harmoničan, lak, fin △ ~***na kirurgija*** *med.* grana kirurgije kojoj je zadatak korekcija, rekonstrukcija ili poboljšanje estetskog izgleda dijelova tijela koji su oštećeni, defektni ili izobličeni (ozljedom, bolešću, malformacijom); ~***na masa*** umjetna tvar koja se pri zagrijavanju lako oblikuje, mijesi; ~***na operacija*** *med.* kirurški zahvat kojim se nadomješta izgubljeno tkivo ili se uklanjaju estetski nedostaci; ~***na umjetnost*** kiparstvo i modelarstvo; ~***ni eksploziv*** eksploziv iz grupe želatinastih eksploziva; smjesa nitroglicerina i kolodija otporna na vremenske uvjete // **plàstičār** *m* ⟨G -a⟩ **1.** proizvođač plastičnih masa, pojedinac ili tvornica **2.** *med. razg.* onaj koji obavlja plastične operacije; plastični kirurg; **plàstičārev (plàstičārov)** *prid.* koji pripada plastičaru; **plàstičārka** *ž* ⟨D L -i⟩ *rij.*, *v.* plastičar; **plàstičk|ī** *prid.* koji se odnosi na plastiku kao umjetnost [~*a umjetnost*]; **plàstički** *pril.* tako da bude plastično [*prikazati/opisati/izvesti/ispričati* ~]; plastično; **plàstično** *pril.*, *v.* plàstički; **plàstičnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je plastično; **plastificírati** *dv.* ⟨*prez.* plastifìcīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* plastifìcīrān, *gl. im.* -ānje⟩ (iz)vršiti plastifikaciju, prevući/prevlačiti plastičnom masom radi postizanja nepropusnosti, otpornosti na vlagu i sl.; **plàstik|a** *ž* ⟨D L -ici, G *mn* plȁstīkā⟩ **1. a.** opći naziv za plastičnu masu i predmete izrađene

od nje **b.** *žarg.* plastični ili sl. nadomjestak u rekonstrukcijskoj medicini [*staviti ~u*] **2.** *umj.* **a.** vještina pravljenja kipova; kiparstvo **b.** kiparska djela jednog umjetnika ili jedne epohe [*renesansna ~a*] **3.** udubljenost i ispupčenost, reljefnost površinskih oblika ob. umjetničkog stila; plastičnost
✧ *lat.* plasticus ← *grč.* plastikós: koji je podatan za oblikovanje

plastídi *m mn* ⟨N plàstīd⟩ *biol.* nosioci boje u citoplazmi biljnih stanica, *usp.* kromatofor
✧ *njem.* Plastide ← *grč.* plástēs: oblikovatelj + -ID

plàstrōn *m* ⟨G plastróna⟩ **1.** prsni, tvrdi dio košulje **2.** ukrasni ušiveni dio košulje ili gornjeg dijela haljine **3.** *sport* zaštitni prsluk mačevaoca na kojem se registriraju udarci
✧ *fr.* plastron ← *tal.* piastrone ≃ piastra: metalna ploča

plȁšiti, *v.* plah

Plȁški *m* ⟨G Plȁškōga⟩ naselje (u blizini Ogulina), 2271 stan. // **Plȁščanin** *m* (**Plȁščānka** *ž*) ⟨N *mn* Plȁščani⟩ stanovnik Plaškoga; **plȁščanskī** *prid.* koji se odnosi na Plaški i Plaščane

plȃšt *m* ⟨G plášta, N *mn* pláštevi⟩ **1.** odjevni predmet kojim se zaogrće povrh ostalog odijela (u svečanim prilikama ili pri obredima); ogrtač **2.** zaštitni, vanjski sloj; omotač [*ozonski ~*; *~ mikrofona*; *olovni ~* (u nuklearnoj centrali)] **3.** *mat.* zakrivljena ploha koja omeđuje geometrijsko tijelo [*~ valjka*; *~ stošca*] **4.** *zool.* **a.** kožnat nabor na leđnoj strani tijela mekušaca **b.** ovoj oko tijela plaštenjaka **5.** *geol.* ovoj između kore i jezgre Zemlje △ ***mrtvački ~*** *zool.* leptir (*Nymphalis antiopa*) // **plȁštić** *m dem.* i *hip.* od plašt, češće u vezama kratki plašt, dječji i sl.
✧ *prasl.* *plastjь: ogrtač (*rus.* plašč, *polj.* płaszcz) ≃ *v.* plast

plaštenjáci *m mn* ⟨N plaštènjāk⟩ *zool.* potkoljeno morskih svitkovaca (*Tunicata*), svitak imaju uglavnom u stadiju ličinke, o. 1600 vrsta (razredi: mješinci, repnjaci i dvootvorke) // **plaštàci** *m mn*, *v.* plaštenjaci
✧ *v.* plašt

plȃt *m zool.*, *v.* obliš

plȁta *ž* **1.** pladanj **2.** *meton.* kombinacija jela na pladnju koja se služi odjednom za više gostiju [*hladna ~*]
✧ *njem.* Platte ← *srlat.* platta

plátac, *v.* platiti

Plátak *m* ⟨G Plátka⟩ skijalište u blizini Rijeke // **plátačkī** *prid.* koji se odnosi na Platak

platàna *ž bot.* **1.** biljni rod (*Platanus*) do 45 m visokih drveta iz porodice platana (*Platanaceae*) **2.** *Platanus orientalis* (*P. occidentalis*), visoko i granato drvo glatke sivkaste kore, samoniklo na Balkanskome poluotoku, u nas se uzgaja po parkovima // **plàtān** *m* (+ *srp.*), *v.* platana; **platànovina** *ž* drvo platane
✧ *grč.* plátanos ≃ platýs: širok

plȁtdojč *m lingv.* jezik Donje ili Sjeverne Njemačke, odnosno skup dijalekata koji se govore u toj regiji
✧ *njem.* Plattdeutsch

platéja *ž* **1.** *reg.* puna zdjela **2.** *pren.* mnoštvo ljudi; gomila, svjetina, masa **3.** *građ.* donji dio građevine koji prenosi opterećenja na tlo; temelj
✧ *fr.* platée

platerèsknī *prid.*, ob. u: △ ~ ***stil*** *lik. arhit.* kićeni dekorativni stil u španjolskom graditeljstvu prve pol. 16. st.; sintetizirao gotičke, renesansne i maurske elemente
✧ *šp.* plateresco

plàtfōrm|a *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ **1. a.** ravna povišena površina [*~a za lansiranje raketa*] **b.** visoravan, *usp.* plato **2.** ulazni, vanjski prostor u željezničkom vagonu ili tramvaju [*stajati na ~i*] **3. a.** *pren.* program rada, bitni politički princip kakve stranke, grupe, pokreta **b.** polazna točka, osnova takvog programa **4.** *geol.* kontinentalna visoravan prekrivena slojem sedimentnih stijena; ploča **5.** *inform.* **a.** softverska osnova nekog računala [*za uporabu na Windows-~i*] **b.** hardverska osnova nekog računala, sklopovlje računalnog sustava [*uskladivo s PC-~om*] △ ***brodska ~a*** *pom.* djelomična paluba izgrađena unutar broda ispod najdonje palube; ***morska ~a*** pokretno ili nepokretno morsko postrojenje s ravnom i otvorenom palubom za istraživanje ili iskorištavanje podmorja; ***naftna ~a*** *tehn.* izgrađeno postrojenje (ob. u moru) za vađenje nafte i zemnog plina
✧ *fr.* plate-forme

plȁtforming *m* ⟨N *mn* -nzi⟩ *kem.* proces obrade benzina pomoću katalizatora
✧ *engl.*

plàtfus *m* ⟨G -a⟩ *pat. reg.* deformacija stopala, spušteno stopalo; ravni tabani // **platfùsāš** *m* ⟨G platfusáša⟩ *žarg.* onaj koji ima platfus,

onaj koji ima spuštena stopala; **platfusàšica** *ž*, *v.* platfusaš

✧ *njem.* Plattfuss

Plath (*izg.* Plât), **Sylvia** (1932–1963), američka pjesnikinja, snažno obuzeta temom alijenacije, smrti i samouništenja; postala poznata i stručno cijenjena tek pošto je skončala samoubojstvom (zbirke pjesama *Kolos*, *Ariel*, autobiografski roman *Stakleno zvono*)

plàtina *ž kem.* plemeniti metal sivobijele boje (simbol Pt, atomski broj 78), često rabljen kao katalizator i za izradu inertnih elektroda // **plàtinast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je nekim svojstvom nalik platini [*~a blondina*]; **plàtine** *ž mn* sastavni dio primarnog strujnog kruga u uređaju za paljenje u Ottovim motorima; prekidač; **plàtinsk|ī** *prid. razg. zast.* koji se odnosi na platinu [*~e kovine*]

✧ *šp.* ≃ plata: srebro

plátiti *svrš.* ⟨*prez.* plâtīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* plâćen⟩ **1.** (što) dati plaću, novac ili naknadu za što da se ispuni obaveza **2.** (komu za što) *pren.* dati kompenzaciju kome za loš postupak [*platit ćeš mi za ovo*] **3.** (∅) *pren.* iskusiti neugodne posljedice zbog čega počinjenog [*~ svoje*] // **pláć|a** *ž* **1.** stalna naknada (ob. u novcu) za rad ili službu [*mjesečna ~a*; *povišica ~e*] **2.** naknada, nagrada za izvršen posao; **pláćalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ onaj koji plaća; **pláćati** *nesvrš.* ⟨*prez.* plâćām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (koga) davati naknadu za neki posao, davati plaću **2.** (što) davati novac za neku robu ili uslugu; **plâćenica** *ž*, *v.* plaćenik; **plâćeničkī** *prid.* koji se odnosi na plaćenike; **plâćenički** *pril.* kao plaćenik, na način plaćenika; **plâćenīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** vojnik koji je plaćen; najamnik, *opr.* dobrovoljac, obveznik **2.** *pejor.* onaj koji se prodao za novac; **plàćēv|an** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji se odnosi na plaću ili na plaćanje; platežni [*~na sposobnost*] △ *~**ni (platni) razred*** kategorija u primanju plaće (ob. se primjenjuje na državne i sl. službenike); **pláćica** *ž dem. pejor.* i *hip.* od plaća, u zn. [*niska ~*]; **plátac** *m* ⟨G pláca, V plâče, N *mn* pláci, G plâtācā⟩ onaj koji plaća; platiša [*točan ~*; *siguran ~*; *redovan ~*]; **plàtačkī** *prid.* koji se odnosi na place (one koji plaćaju); **plàtački** *pril.* kao platac, na način plataca; **plátežn|ī** *prid.* koji se odnosi na plaćanje, kojim se plaća [*~o sredstvo*]; plaćevni; **plàtiša** *m* ⟨N *mn* -e⟩ **1.** onaj koji plaća; platac, *opr.* neplatiša **2.** onaj koji je obavezan platiti; platac, platilac; **plàtiv** *prid.* koji se može platiti [*~o na rate*]; **plâtnī** *prid.* koji se odnosi na plaćanje i na plaću [*~ nalog*] △ *~ **promet** bank.* **a.** plaćanja koja se obavljaju putem banke **b.** općenito sva plaćanja

♦ *pr.* (nadimačka): **Plàtiša** (110, Podravska Slatina, Lika, Slavonija)

✧ *prasl.* *platiti (*rus.* platít', *polj.* płacić)

plátn|o *sr* ⟨G *mn* -tnā⟩ **1.** glatka lanena, pamučna itd. tkanina koja nastaje prepletanjem niti **2.** *lik.* posebno pripremljen komad platna na kojem se slika, ob. uljenim bojama **3.** *meton.* slika na platnu [*Leonardovo ~o*] △ ***~o za iskakanje*** vatrogasni rekvizit; ***projekcijsko ~o*** ekran za projekciju filma; ***ulje na ~u*** slikarska tehnika, slikanje uljenim bojama na platnu // **plàtnār** *m* ⟨G platnára⟩ onaj koji sudjeluje u procesu izrade platna na industrijski način; **plàtnara** *ž* mjesto proizvodnje platna, pogon u kome se izrađuje platno; **plàtnen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je od platna

✧ *prasl.* *poltьno (*rus.* polotnó, *polj.* płótno) ← *ie.* *polto-: tkanina (*skr.* pata-, *srvnjem.* valte: rubac)

plàtō (**platô**) *m* ⟨G platòa⟩ **1.** *geogr.* velika ravna uzvisina s koje se pruža pogled; zaravan, visoravan, platforma **2.** uzdignuti dio poda, ravna površina predviđena za ples, predstave, održavanje tribina i sl.; podij **3.** izgrađena ravna površina [*tvornički ~*] **a.** ravna površina vozila za smještaj tereta koji se prevozi [*~ vagona*]

✧ *fr.* plateau

Plàtōn (o.428–348. pr. Kr.), grčki filozof, učenik Sokratov, učitelj Aristotelov; tvorac prvog sustava na kojem se dalje razvijala sveukupna filozofija (»U biti, filozofija je do danas samo neprekidni dijalog s Platonom»); sve svoje teorije (o etici, spoznaji, čovjeku i društvu, o politici, umjetnosti, govorništvu, idealnoj državi, o svijetu ideja i pojavnom svijetu) iznio je u knjigama od kojih su 42 sačuvane, pisane uzornim literarnim stilom u obliku dijaloga; u Ateni osnovao prvu filozofsku školu – Akademiju // **platònist** (**platonȉst**) *m* sljedbenik ili proučavatelj Platonova učenja; **platonìstičkī** *prid.* koji se odnosi na platoniste; **platonìstički** *pril.* kao platonist, na način platonista; **platonìzam** *m* ⟨G -zma⟩ **1.** ukupnost učenja grčkog filozofa Platona i njegovih sljedbenika, karakteristič-

na po idejama – uzorima stvari koje se jedino umom spoznaju te po prijedlogu državnog uređenja koje odgovara ustrojstvu duše, a vođeno je umnim načelima **2.** idealna, nespolna ljubavna veza; platonska ljubav; **platónovskī** *prid.* koji se odnosi na Platona; **plàtōnsk|ī** *prid.* **1.** koji se odnosi na Platona i platonizam **2.** koji se zasniva na čisto duhovnom zanosu, bez primjesa čulnosti [*~a ljubav*] **3.** koji ne teži za praktičnom primjenom; apstraktan; **plàtōnski** *pril.* **1.** na platonski način **2.** idealno

✧ *grč.* Plátōn

Plàut, Tit Makcije (o.254–183. pr. Kr.), najveći rimski komediograf, prerađivao grčke komedije unoseći u njih elemente iz rimskoga života (o. 130 komedija, sačuvana 21)

plȁuzibīl|an *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji se može prihvatiti; vjerodostojan, prihvatljiv, usvojiv [*~no objašnjenje*] // **plȁuzibīlno** *pril.* na plauzibilan način; prihvatljivo, vjerodostojno; **plauzibȉlnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je plauzibilno

✧ *lat.* plausibilis: koji zaslužuje pljesak

plâv[1] *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je boje čistoga neba (jedne od osnovnih boja spektra) [*~ kao more*; *~ kao nebo*] **2.** svijetložut, žućkast (o kosi) △ *~**a krv*** aristokratski rod; *~**a riba*** kategorija morske ribe (srdela, skuša itd.), *opr.* bijela riba, *v.* bijel △; *~**a traka*** znak priznanja brodu koji za najkraće vrijeme prijeđe put iz Europe u Ameriku // **plávac** *m* ⟨G -vca, V plâvče, N *mn* -vci, G plâvācā⟩ *žarg.* **1.** pripadnik vojske koja ima plavu boju kao obilježje (plavu kacigu i sl.) **2.** pripadnik jedinica UNPROFOR-a **3.** *agr.* sorta primorskog crnog vina od istoimene loze; plavina (2); **plȁvēt** *ž* ⟨I -i/-ēću⟩, *v.* plavetnilo; **plȁvet|an** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ *ekspr.* koji se odlikuje plavetnilom [*~no oko*; *~no nebo*]; **plavètilo** *sr*, *v.* plavetnilo; **plavètnilo** *sr* **1.** plava boja; plavet, plavetilo, plavilo (1), azur, plavoća **2.** plavo prostranstvo, površina [*morsko ~*; *nebesko ~*]; **plȁvetnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje ili osobina onog što je plavetno; **plàvica**[1] *ž*, *v.* modrica[1], masnica[2]; **plàvičast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je pomalo plav, plav u blagoj nijansi; plavkast; **plàvilo** *sr* **1.** plavetnilo **2.** sredstvo za bijeljenje rublja; **plavȉna** *ž* **1.** naglašeno postojanje plave boje **2.** *agr.* sorta vinove loze i vina u Južnoj Dalmaciji; plavac; **pláviti** *nesvrš.* ⟨*prez.* plávīm, *pril. sad.* -vēći, *prid. rad.* plávio/plávila *ž*, *gl. im.* -vljēnje⟩ **1.** (što) **a.** bojiti u plavo **b.** prati u plavilu **2.** (se), *v.* plavjeti (se); **plávjeti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -vīm, *pril. sad.* -vēći, *prid. rad.* plávio/plávjela, *gl. im.* -vljēnje⟩ **1.** (∅) postajati plav [*~ od hladnoće*] **2.** (se) isticati se, izdvajati se plavom bojom [*nebo se plavi*]; **plâvka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* plavuša; **plȁvkast** *prid.* ⟨*odr.* plȁvkastī⟩ koji je s primjesom plave boje; **plávo** *pril.* tako da bude u plavoj boji [*obojiti ~*]; **plavòća** *ž*, *v.* plavet, plavetnilo, plavetilo; **plȁvōjka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ōjkī/-ojākā *rij.*⟩, *v.* plavuša; **plàvuša** *ž* ženska osoba plave, svijetložute kose; plavojka, plavka

◈ **Plávac** m. os. ime (narodno), *zast.* ◇ *pr.* (nadimačka, ob. prema svijetloj boji puti ili kose): **Plávac** (Sinj, Posavina, *I* Slavonija), **Plàvčāk** (Zagorje), **Plàvček** (Pakrac), **Plâvčić** (230, Šibenik, Otočac, *I* Slavonija), **Plàvetić** (210, Karlovac, Jastrebarsko, Pokuplje), **Plávić** (Dugo Selo, Zagorje), **Plâvša** (140, Knin, Sinj, sred. Dalmacija), **Plâvšić** (1070, Daruvar, Knin, *I* Slavonija), **Plávšin** (Baranja, Zadar), **Plȁvūš** (Vinkovci), **Plàvušić** (Rijeka; Hercegovina)

✧ *prasl.* *polvъ: bijel, žućkast (*stsl.* plavъ, *rus. dijal.* polóvyj, *polj.* płowy), *lit.* palvas: blijed ← *ie.* *polwo-: blijed (*lat.* pallidus, *grč.* poliós: siv)

plávci *m mn* ⟨N plávac⟩ *zool.* porodica malih dnevnih leptira (*Lycaenidae*), mužjaci modri ili tamnocrveni, ženke tamnosmeđe (npr. obični i vatreni plavac)

✧ *v.* plav

plàvica[2] *ž* **1.** *zool.* **a.** *v.* lokarda **b.** *v.* sjènica **2.** *bot.*, *v.* različak

✧ *v.* plav

plȁviti (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -vēći, *prid. trp.* plȁvljen, *gl. im.* -vljēnje⟩ **1.** izlijevajući se iz korita poplavljati, nanositi **2.** *pren.* obuzimati snažnim osjećajima [*~ dušu*] // **plâv**[2] *ž arh.* brod; **plávan** *prid.* ⟨*odr.* plâvnī⟩ **1.** koji biva često poplavljen; vodoplavan **2.** koji plavi, poplavljuje; **plȁvina** *ž* nanos koji donose bujice na obale, na ušća itd.; naplavina

◈ *pr.* (etnici): **Plávan** (Ozalj), **Plavánjac** (okolica Zagreba, Garešnica), **Plàvljanić** (240, Petrinja, Banovina, Ogulin), **Plávljanin** (Zagreb, Velika Gorica) ◇ *top.* (ob. za potoke): **Náplav**, **Oplávac**, **Plâva** (Koprivnica), **Plàvica** (Senj), **Plâvna**, **Plâvno**, **Plavíčevica** (potok, Kostajnica), **Plávnica** (d. pritok Česme), **Plávnice** (Bjelovar), **Plâvnik** (otočić

kod Krka), **Plâvno** (Knin), **Plàvuša** (Brod), **Plòvine** (Poljica), **Plòvuča** (Lika), **Splávnica** (negdašnji odvodni kanal, a danas uličica u samom središtu Zagreba); (naselja): **Plávci** (Jastrebarsko, 10 stan.), **Plávić** (Klanjec, 195 stan.), **Plavšínac** (Koprivnica, 157 stan.)
✧ *prasl.* *plaviti ≃ *v.* plivati

Plâvnice Gôrnjē *ž mn* naselje (u blizini Bjelovara), 608 stan.
♦ *v.* plaviti

Plàvnice Stârē *ž mn* naselje (u blizini Bjelovara), 621 stan.
♦ *v.* plaviti

Plâvno *sr* ⟨G Plâvnōga⟩ naselje (u blizini Knina), 1720 stan.
♦ *v.* plaviti

PLAVO- kao prvi dio pridjevskih složenica pokazuje da je drugi (ponekad okrnjeni, skraćeni) dio imenice ili pridjeva: **1.** plave nijanse [*plavožut*] **2.** plav[*plavook* ← *plav* + *o* + *ok(o)*]
✧ *v.* plav

plavòkos *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je plave, svijetložute kose
✧ PLAVO- + *v.* kosa[1]

plȁvokr̄van *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji je plave krvi, koji je aristokratske krvi
✧ PLAVO- + *v.* krv

plȁvomīlje *sr bot.*, *v.* potočnica
✧ PLAVO- + *v.* mio

plavònoktī *prid. pov. ekspr.* onaj koji ima plave nokte od fizičkog rada i udaraca po prstima; zanatlija (ob. član zanatskog ceha prema poduzetnicima i aristokraciji); modronokti
✧ PLAVO- + *v.* nokat

plavòok *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je plavih očiju
✧ PLAVO- + *v.* oko[1]

plàvūn *m* ⟨G plavúna⟩ *bot.* močvarni cvijet (*Nymphoides peltata*) iz porodice *Gentianaceae*
✧ *v.* plav

play (*izg.* plȅj) *m inform.* tipka ili naredba za početak reproduciranja snimke ili zapisa na audio-video uređajima (ili u računalnim programima) // **player** (*izg.* plȅjer) *m term.* uređaj za reproduciranje zvukovnih ili slikovnih zapisa s magnetske vrpce ili drugog medija [*CD-~*; *DVD-~*]
✧ *engl.*

playback, *v.* plejbek

playboy, *v.* plejboj

playmaker, *v.* plejmejker

play-off (*izg.* plȅj-ȍf) *m sport* serija utakmica u kojima se po kup sustavu odlučuje o pobjedniku prvenstvenog natjecanja; parovi i domaćini završnih dvoboja određeni su plasmanom u dijelu natjecanja »svatko sa svakim«; doigravanje
✧ *engl.*

PlayStation (*izg.* PlejStéjšn) *m* naziv za jednu od igraćih konzola koje se priključuju na televizor, *usp.* Nintendo
✧ prema nazivu proizvoda®

plâz *m* ⟨N *mn* plázovi⟩ **1.** plaženje, gmizanje **2.** dio saonica koji plazi po snijegu; salinac **3.** lijeva ručica pluga na koju se natiče lemeš **4.** neoran dio strane brda preko kojega se prelazi; oplaz **5.** *v.* lavina // **plȁzimicē** *pril.* plazeći, pužući; **plȁziti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -zēći, *gl. im.* plȁžēnje⟩ **1.** (∅) **a.** polako se pomicati po površini dotičući je cijelim tijelom; puziti [*puž plazi*] **b.** sporo se kretati; krivudati [*vlak plazi*] **2.** pružati se po površini hvatajući se čega (o biljci) [*ruža plazi uza zid*] **3.** (što) pružati van, izbacivati [*~ jezik*] **4.** *pren. razg.* pokorno se ponašati, pokoravati se komu [*~ pred šefom*]
♦ *pr.* (nadimačka): **Plȁzanić** (160, Sesvete, Slavonija), **Plȁzek** (Đurđevac, Bjelovar), **Plàzibat** (820, Split, Solin, Sinj, *I* Slavonija), **Plàzina** (Zadar, Benkovac), **Plàzinić** (Rijeka, Dugo Selo), **Plȁzonić** (410, Sinj, sred. Dalmacija), **Plázonja** (120, Drniš, sred. Dalmacija, *I* Slavonija)
✧ *prasl.* *polziti (*rus.* póloz: salinac, vrst zmije, *polj.* płóz) ≃ *v.* puzati

-PLAZIJA, -PLAZMA, -PLAZMATSKI kao drugi dio riječi znači oblikovanje, tvorba [*makroplazija*]
✧ *grč.* plásma

plàzma *ž* **1.** *fiz.* potpuno ili djelomično ionizirana tvar koja nastaje kod visokih temperatura (npr. u zvijezdama ili prilikom termonuklearne reakcije, eksplozije hidrogenske bombe) ili fotoionizacijom (kao kod interstelarnog plina), dobar vodič elektriciteta **2.** *biol.* žućkasta tekućina koja ostaje nakon uklanjanja krvnih zrnaca iz krvi; sadrži bjelančevine, hormone, enzime, imuna antitijela i dr.; pogodna za konzerviranje i davanje onima koji izgube mnogo krvi △ *~-pogon term.* reaktivni pogon raketnih motora u kojem se potisak dobiva ubrzavanjem mlaza plazme // **plazmàtičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji je svojstven plazmi, koji pripada plazmi
✧ *lat.* plasma ← *grč.* plásma ≃ plássein: oblikovati

plazmaferéza *ž med.* postupak kojim se iz organizma oduzima krvna plazma kako bi se odstranile toksične tvari ili antitijela i izbjegle patološke reakcije (u slučaju autoimunih bolesti i sl.)
✧ *v.* plazma + *grč.* aphaíresis: oduzimanje ≃ aphaireîn: oduzimati

plazmagéni *m mn*, *v.* plazmidi
✧ *v.* plazma + -GEN(I)

plazmídi *m mn* ⟨N plàzmīd⟩ *biol.* manje molekule DNK koje se nalaze u citoplazmi bakterija i izvankromosomska su nasljedna tvar; plazmageni
✧ *v.* plazma + -ID(I)

plazmocìtōm *m* ⟨G plazmocitóma⟩ *pat.* zloćudni tumor plazma-stanica koje luče imunoglobuline; javlja se u koštanoj moždini i limfnim čvorovima; multipli mijelom
✧ *v.* plazma + CITO- + OM

plàzmōdīj (**plazmôdīj**) *m* ⟨G plazmódija⟩ **1.** *biol.* stanica s više jezgara nastala diobom jezgre unutar nepodijeljene citoplazme **2.** *zool.* jednostanični organizam, nametnički truskovac iz roda *Plasmodia*, uzročnik malarije (*Plasmodium vivax*, prenosi ga komarac iz roda *Anopheles*) // **plàzmodijālan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ *biol.* koji se kao organizam sastoji od jedne stanice; jednostaničan
✧ *nlat.* plasmodium

plazmogàmija *ž* jedna od faza spajanja dvaju gameta u procesu oplodnje, *usp.* singamija
✧ *v.* plazma + -GAMIJA

plazmolíza *ž bot.* skupljanje i odvajanje protoplazme žive biljne stanice od njezine celulozne stijenke djelovanjem hipertonične otopine (soli, šećer i sl.)
✧ *v.* plazma + -LIZA

plazmosféra *ž meteor.* područje prilično visoke koncentracije elektrona u obliku lukovice na unutarnjoj strani magnetosfere, a koje se pruža u svemir na udaljenost od otprilike 4 polumjera Zemlje
✧ *lat.* plasma ← *grč.* plásma ≃ plasmein: oblikovati + -SFERA

plàzmotīp *m biol.* nositelj ukupnosti nasljednih osobina u plazmidu
✧ *v.* plazma + -TIP

pláža *ž* **1.** pješčana ili šljunčana obala **2.** prostor uz more, rijeku ili jezero uređen za kupanje
✧ *fr.* plage ← *lat.* plagia: obala ← *grč.* plágios: kos, postrani

please (*izg.* plîz) *žarg.* (u izražavanju mladih) riječ za obraćanje i pojačanje [*~, pokloni mi to*; *~, bit ću dobar*]; molim, molim te
✧ *engl.*

pléba *ž reg.* sredstvo za bijeljenje rublja; plavilo; vešplav, vošplav, fleba, galica
✧ *austr.njem.* plebe ≃ *njem.* Bläue

plèbān *m* ⟨G plebána⟩ *reg.* župnik // **plèbānuš** (**plebânuš**) *m*, *v.* pleban
✧ *srlat.* plebanus

plebéjac *m* ⟨G -jca, V plèbējče, N *mn* -jci, G plèbējācā⟩ **1.** *pov.* slobodan, ali politički bespravan građanin Rimske Republike i Carstva, *opr.* patricij **2.** *žarg.* priprost pučanin, običan čovjek // **plebéjčev** *prid.* koji pripada plebejcu; **plebejìzam** *m* ⟨G -zma⟩ *pejor.* sve veći utjecaj pučkog, plebejskog ponašanja na ponašanje građanskog dijela društva; plebejština; **plèbējka** *ž* ⟨D L-i⟩, *v.* plebejac; **plèbējskī** *prid.* koji se odnosi na plebejce; **plèbējski** *pril.* kao plebejac, na način plebejaca; **plebéjstvo** *sr* osobina onoga koji je plebejac; **plebéjština** *m*, *v.* plebejizam
✧ *lat.* plebeius, *v.* plebs

plèbiscīt *m pol.* izravno izjašnjavanje građanskog biračkog tijela o nekom odlučnom pitanju (npr. o pripadanju jednoj ili drugoj državi) [*~ u Koruškoj*] // **plèbiscitār|an** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ **1.** koji je u vezi s plebiscitom, dobiven plebiscitom **2.** **a.** u čemu sudjeluje čitav narod; masovan **b.** o čemu postoji jedinstveno mišljenje [*~na odluka*; *~ni izlazak na izbore*]; jednoglasan; **plèbiscitārno** *pril.* na plebiscitaran način, tako da bude prema plebiscitu; **plebiscitárnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je plebiscitarno
✧ *lat.* plebiscitum: odluka plebsa, *v.* plebs + scitum: odluka

plèbs *m* **1.** *pov.* sav narod, osim patricija (u antičkom Rimu); puk, pučanstvo **2.** *pejor.* priprosti narod; svjetina, masa, raja
✧ *lat.* plebs

plèć|a *sr mn* ⟨G *mn* pléćā⟩ *anat.* gornji dio leđa između vrata i ruku; pleće // **plèćat** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je širokih pleća [*~ momak*]; **plèćatōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je plećat; **plèće** *sr*, *v.* pleća; **plèćk|a** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ćākā/-ī⟩ **1.** *anat.* **a.** lopatica i okolno mišićje **b.** dio životinjskog trupa između vrata i prednjih nogu **2.** prednji but životinje (ob. sušen) [*svinjska ~a*]
◈ *pr.* (nadimačka): **Plèčāš** (Našice, *J* Dal-

macija), **Plȅčić** (Našice, Đurđevac, Slavonija), **Plȅčko** (520, Zagreb, Zagorje, *I* Slavonija), **Plȅčković** (Vukovar), **Plȅćāš** (510, Gospić, Metković, *J* Dalmacija, Lika), **Plȅćko** (Zagreb, Slavonija), **Plȅćković** (Drniš, Buje)
✧ *prasl.* *pletje (*stsl.* plešte, *rus.* plečó, *polj.* plece) ≃ *lit.* plokščias: ravan

plêd (**plêjd**) *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ veći pleteni šal koji služi za zaštitu ramena i leđa od hladnoće i vlage, dio ženske garderobe, nosi se obično preko haljine ili bluze
✧ *engl.* plaid ← *škot.gael.* plaide: pokrivač

pledoàjē (**pledoajê**) *m* ⟨G pledoajèa⟩ **1.** govor kojim se u čemu spornom brani jedno gledište **2.** *pravn.* zaključni govor branitelja ili tužitelja na sudu na završetku rasprave // **pledírati** (za što) *dv.* ⟨*prez.* plèdīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ (o)braniti, zastupiti/zastupati neku stvar, zauzeti/zauzimati se za što ili koga
✧ *fr.* plaidoyer

-PLEGIJA, -PLEGIČKI, -PLEGIK, -PLEKSIJA, -PLEKTIČKI kao drugi dio riječi znači udarac, udaren, udarni [*hemiplegija*]
✧ *grč.* plēgḗ: udar; plēktikós: udaren, udarni; plêksis: udarac

plègija *ž pat.* potpuna oduzetost; kljenut, paraliza, *usp.* hemiplegija, kvadriplegija, paraplegija
✧ *nlat.* plegia ≃ *grč.* plēgḗ: udar

plȅh *m* ⟨N *mn* plèhovi⟩ *reg.* **1.** tanka ploča kovine; lim **2.** plitka limena posuda za pečenje; tepsija, padela **3.** *pejor.* metal ili proizvod od metala koji nije na visini predodžbe o njemu (nakit koji nije zlato; loš lim karoserije itd.) // **plèhnat** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je od pleha, *usp.* limen
✧ *njem.* Blech

plehmùzika (**plȅh-mùzika**) *ž* ⟨D L -ici⟩ *reg. pejor.* limena glazba
✧ *v.* pleh + *v.* muzika

pleiotròpija *ž*, *v.* polifenija

plèistocēn *m geol.* posljednje razdoblje geološke prošlosti Zemlje (prvo, najduže razdoblje kvartara), *usp.* diluvij
✧ *grč.* pleístos: najviše (← polýs: mnogo) + -CEN

plȅj *m*, *v.* plejmejker

Plejáda *ž* **1.** (Aleksandrijska plejada) sedam tragičkih grčkih pjesnika koji su u 3. st. pr. Kr. pridonijeli procvatu tragičke poezije helenističkog razdoblja **2.** francuska pjesnička škola u drugoj pol. 16. st.; formirala se oko pjesnika P. Ronsarda po uzoru na grčku plejadu; utvrdili nekoliko temeljnih pravila francuske versifikacije **3.** *pren.* grupa ljudi povezanih zajedničkim pogledima i djelovanjem u čemu lijepom, dostojanstvenom i uzvišenom, ob. umjetničkom [~ *najodličnijih muževa*]

Plejáde *ž mn* **1.** *mit.* sedam kćeri Atlantovih (Maja, Meropa, Elektra, Tajgeta, Alkiona, Kelena i Steropa) koje su umrle od tuge za mrtvim posestrinama i pobratimom, pa ih je Zeus prenio na nebo; donosile bogovima ambroziju **2.** *astron.* Plejade ili Vlašići, velika skupina u zviježđu Bika, od kojih se šest, ponekad i sedam, vidi golim okom
✧ *lat.* Pleiades ← *grč.* Pleiádes ≃ pleîn: ploviti

plèjbek *m* tehnika snimanja glazbe ili drugih zvučnih efekata (na TV, filmu, snimanje nosača zvuka) u kojoj se prvo realizira zvučna ili muzička snimka (do optimalne kvalitete) koja se pri snimanju ili izvedbi emitira, a pjevač ili glumac markira pjevanje ili govor
✧ *engl.* playback

plèjboj *m* ⟨G -a, N *mn* -i⟩ bogat, ob. mlađi čovjek koji živi bez obaveza, lagodnim životom, glavni mu je cilj zabava i užitak u mondenom društvu
✧ *engl.* playboy

plȅjer *m tehn.* uređaj za reprodukciju zvuka, slike i sl. s odgovarajućeg nosača
✧ *engl.* player

plèjmejker *m sport* igrač (ob. u košarci) koji gradi igru, graditelj igre; plej
✧ *engl.* playmaker

plȅj ȍf *m*, *v.* play-off

plèksiglās *m* ⟨G -a⟩ *razg.* tvrdo, otporno, prozirno, teško lomljivo umjetno staklo što se pravi od akrilskih smola ili plastike
✧ Plexiglas, tvorničko ime proizvoda®

plèksus *m* ⟨G -a⟩ *anat. razg.* splet trbušnih živaca i krvnih žila u stražnjem dijelu želuca [~ *solaris*, *term.*] △ ***udarac u ~ (solaris)*** **1.** *sport* udarac u taj dio tijela je vrlo bolan, trenutno onesposobljuje protivnika (u boksu) i može izazvati zastoj srca **2.** *pren.* nizak, nekorektan postupak
✧ *lat.* plexus: splet ≃ plectere: plesti

plèktrōn *m* ⟨G plektróna⟩ tanka pločica, obično koštana, kojom se udara o žice glazbala lire, gitare ili tambure; trzalica
✧ *lat.* plectrum ← *grč.* plêktron

plȅme *sr* ⟨G -ena, N *mn* plemèna, G plemény⟩ **1.** skupina obitelji ili zajednica (ob. primitivnih), povezanih društvenim, ekonomskim, vjerskim ili rodbinskim vezama; ob. ima zajedničku kulturu i dijalekt te priznaju istoga vođu **2.** *reg.* široka dalja rodbina na jednom području; svojta **3.** *razg.* skupina ljudi povezanih zajedničkim interesom ili podrijetlom (ob. *pejor.*) **4.** skupina nekih životinja [*~pčela*] // **plȅmenica** *ž*, *v.* plemenik; **plȅmenīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *pov.* onaj koji je iz istog plemena; **plȅmensk|ī** *prid.* koji se odnosi na pleme [*~o uređenje*]; **plȅmenski** *pril.* kao u plemenu, na način plemena
✧ *prasl.* i *stsl.* plemę (*rus.* plémja, *polj.* plemię) ← *pledmen- ≃ *v.* plod

plemènit *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1. a.** koji se odlikuje moralnim osobinama; čovjekoljubiv, human **b.** uzvišen [*~ cilj*] **2. a.** *pov.* koji pripada starom rodu [*~ rod*] **b.** koji ima odnjegovane odlike dobre pasmine, rase, vrste [*~i konj*; *~a plijesan*] **3.** izuzetan po ljepoti, eleganciji i sl. [*~ vrat*] △ *~**a vještina*** *sport* boks; *~**e kovine (metali)*** kovine (metali) koje na zraku ne oksidiraju (platina, srebro, zlato); *~**e pobude*** uzvišene, humane, nesebične pobude; *~**i divljak*** *sociol. fil.* konstrukcija dobrih svojstava koje se prema potrebi pripisuju pripadnicima primitivnih, zaostalih i sl. naroda (prema predodžbama i predrasudama izgrađenima u *Z* svijetu); *~**i plinovi*** *kem.* plinoviti elementi koji teško stupaju u kemijske reakcije (helij, neon, argon, kripton, ksenon, radon) // **plemenìtāš** *m* ⟨G plemenitáša⟩ *pov.* seljak koji je stečenim privilegijama oslobođen kmetske zavisnosti od feudalnog gospodara; **plemenitàšica** *ž*, *v.* plemenitaš; **plemenìtāškī** *prid.* koji se odnosi na plemenitaše; **plemenìtāški** *pril.* kao plemenitaš, na način plemenitaša; **plemènito** *pril.* na plemenit način; **plemènitōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je plemenit, svojstvo onoga što je plemenito; **plèmēnka** *ž* ⟨D L -i⟩ *agr.* sorta grožđa; **plȅmīć** *m* ⟨G plemića⟩ **1.** pripadnik plemstva; aristokrat **2.** *reg.* konj plemenita soja, rasni konj; **plȅmićkī** *prid.* koji se odnosi na plemiće; **plêmka** *ž* ⟨D L -i⟩ *agr.*, *v.* cijêp; **plȅmkinja** *ž*, *v.* plemić; **plèmstvo** *sr* ⟨G *mn* plèmstāvā⟩ u feudalnom poretku, viši društveni stalež koji privilegije nasljeđuje ili stječe kraljevskim ukazom [*niže ~*; *visoko ~*]; aristokracija

◈ **Pléma** ž. os. ime (narodno), *zast.* ◊ *pr.* (nadimačka): **Plȅmēnčić** (110, Varaždin, Gvozd, Đurđevac), **Plemènitī** (Ivanec, Međimurje), **Plȅmić** (Karlovac, Zagreb i okolica) ◊ *top.* (naselja): **Plemenìtāš** (Vrbovsko, 91 stan.), **Pleménšćina** (Ivanec, 171 stan.)
✧ ≃ *v.* pleme

plènāran, *v.* plenum

plènēr (plenêr) *m* ⟨G plenéra⟩ *lik.* slika rađena u punom svjetlu, na otvorenom prostoru; odlikuje se svjetlošću i svježinom boja, lakim prozirno obojenim sjenama // **plenèrist (plenerȉst)** *m* slikar koji slika izvan ateljea, izravno u prirodi; **plenerìzam** *m* ⟨G -zma⟩ *lik.* metoda slikanja (kraj 19. i poč. 20. st.) izravno u prirodi, kao suprotnost slikanju u ateljeu
✧ *fr.* plein-air

plenilûnīj *m astron.* pun Mjesec, vrijeme kad je Mjesec pun; uštap
✧ *lat.* plenilunium ≃ plenus: pun + *v.* luna

plenipotèncija *ž pravn.* **1.** izjava kojom jedna osoba ovlašćuje drugu da u njezino ime i na njezin račun sklapa pravne poslove ili ugovara pravne akte i sl.; punomoć **2.** puna ovlast za pregovore, za zaključenje ugovora i sl. u međunarodnim odnosima; državna vlast donosi konačnu odluku **3.** neograničena ovlaštenja data nekoj osobi ili nekom državnom tijelu za obavljanje nekog zadatka // **plenipotencìjār** *m* ⟨G plenipotencijára⟩ opunomoćenik, punomoćnik
✧ *lat.* plenus: pun + *v.* potencija

plénum *m* **1.** potpuni sastav kakva političkog tijela **2.** zasjedanje svih članova neke organizacije ili tijela; plenarna sjednica // **plènār|an** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji pripada plenumu, koji se obavlja u plenumu, koji je plenum; potpun, pun, u punom sastavu [*~na sjednica*]; **plénumski** *pril.* u plenumu, tako da se odluči pomoću plenuma
✧ *lat.* plenum: puno ← plenus: pun (plenum spatium: pun prostor)

pleohroìzam *m* ⟨G -zma⟩ *min.* pojava različite apsorpcije različitih boja svjetlosti kod nekih kristala
✧ *grč.* pleíōn: više + khrṓs: koža, boja kože + -IZAM

pleonàzam *m* ⟨G -zma⟩ suvišno gomilanje istoznačnih riječi [*potencijalna mogućnost*; *kondicionalan uvjet*] // **pleonàstičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji ima svojstva pleonazma;

pleonàstičkī *prid.* koji se odnosi na pleonazam; **pleonàstičnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što sadrži pleonazam, što ima svojstva pleonazma

✧ *lat.* pleonasmus ← *grč.* pleonasmós: preobilje ← pleonázein: imati više nego dovoljno

pleréza *ž* **1.** *bot.* žalosna vrba, *v.* žalostan △ **2.** crna svilena vrpca koja se nosi oko rukava ili preko suvratka (revera) u znak žalosti; flor

✧ *fr.* pleureuse: uplakana, tužna žena, ob. unajmljena tužbalica

pleróma *ž fil.* u gnostičkoj filozofiji, punoća, bit božanstva iz koje proizlazi sve dobro

✧ *grč.* plḗrōma ≃ plḗrēs: pun

plésati *nesvrš.* ⟨*prez.* plêšēm, *imp.* pléši, *pril. sad.* pléšūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1. a.** (što, ∅) izvoditi ili umjeti izvoditi plesove [~ *valcer*] **b.** sudjelovati u izvedbi plesnoga djela [~ *u baletu*] **2.** (∅) *razg.* jako se gibati kad se podloga miče [~ *na valovima*] **3.** *pren.* održavati ravnotežu (u društvenim odnosima i sl.) [~ *između dvije vatre*] // **plês** *m* ⟨N *mn* plêsovi⟩ **1.** ritmički pokreti tijela kao jedan od umjetničkih izraza **2.** niz ritmičkih koraka i pokreta tijela određenog tempa koji se izvode prema taktu muzike **3.** društvena zabava na kojoj se pleše [*otvoriti* ~ započeti ples na velikoj plesnoj zabavi] △ ***krabuljni*** ~ ples pod maskama; ***mrtvački*** ~ likovni ili muzički prikaz velikog pomora, ob. kuge; ***ritualni*** ~ pokreti tijela kao religiozni obred; ***trbušni*** ~ ples naročitih pokreta trbušnih mišića, nabijen erotikom; **plèsāč** *m* ⟨G plesáča⟩ **1.** *refer.* onaj koji pleše **2.** onaj komu je ples ili balet profesija; baletan; **plesàčica** *ž*, *v.* plesač; **plesàčičin** *prid.* koji pripada plesačici; **plèsāčkī** *prid.* koji se odnosi na plesače; **plèsāčki** *pril.* kao plesač, na način plesača; **plesaónica** *ž* ⟨G -ē⟩ dvorana za ples, prostor za ples; **plêsn|ī** *prid.* koji se odnosi na ples, koji služi za ples [*~a dvorana*; *~i korak*]; **plèsnjāk** (**plèšnjāk**) *m* ⟨G plesnjáka, N *mn* plesnjáci⟩ *žarg.* plesna dvorana, mjesto gdje se mladi ljudi sastaju radi plesa uz živu muziku

✧ *prasl.* i *stsl.* plęsati (*rus.* pljasát', *polj.* pląsać), *stlit.* plešti: plesati

plesioàntrop *m* ⟨G -a⟩ *antrop.* pračovjek iz pliocena iz južne Afrike

✧ *grč.* plēsios: bliz + ánthrōpos: čovjek

plesiòpija *ž* ⟨G -e⟩ *pat.* jedan od oblika kratkovidnosti, nesposobnosti da se vidi na daljinu

✧ *grč.* plésios: bliz + -OPIJA

plesiosàur *m geol. zool.* fosilni reptil (*Plesiosaurus*), morska životinja vrlo male glave, duga vrata, dug do 13 m, živio u trijasu do krede; veslogmaz

✧ *grč.* plésios: bliz + saûros: gušter

plȅso *sr zast.* podvodna, naplavljena dolina

♦ *top.*: **Plȅsa** (polje pod Kalnikom), **Plȅso** (lokalitet u Turopolju po kojem je prozvana zagrebačka zračna luka; polje, Podravina)

✧ *prasl.* *pleso (*pelso) (*ukr.* pleso, *češ.* pleso)

plȅsti *nesvrš.* ⟨*prez.* plètēm, *imp.* plèti, *prid. rad.* plȅo/plèla *ž*, *prid. trp.* plèten, *pril. sad.* plètūći, *gl. im.* plètēnje⟩ **1.** (što) **a.** savijajući, previjajući što usko i dugačko (niti, grančice, pruće, trake i sl.) sastavljati u jednu cjelinu [~ *košare*] **b.** rukom, pomoću igle, kukice ili strojem sastavljati po pravilima vunu, konac i sl. i tako praviti odjevne ili ukrasne predmete **c.** *pren.* spremati, udešavati, smišljati što (obično tajno) da se kome nanese šteta [~ *zamku*]; spletkariti **2.** (∅) govoriti nerazgovijetno, nejasno, besmisleno // **plȅsti se** *nesvrš.* ⟨*prez.* plètēm se, *pril. sad.* plètūći se⟩ **1.** (oko čega) **a.** rasti obavijajući se (o biljci) **b.** (oko koga) stalno se nalaziti u čijoj blizini, motati se oko koga **2.** (u što) miješati se u što [~ *u tuđe stvari*] **3.** (∅) gubiti jasnoću, logičnost mišljenja, griješiti u govoru, govoriti bez veze [*plete se jezik (kome)* zapinjanje ili nerazgovijetno govorenje zbog uzbuđenja, bolesti, pijanstva i sl.]; **plètāč** *m* ⟨G pletáča, V plètāču⟩ **1.** onaj koji se bavi pletenjem; pletar [~ *košara*] **2.** pletaći stroj; **pletačičin** *prid.* koji pripada pletačici; **plètāčkī** *prid.* koji se odnosi na pletače [~ *zanat*]; **plètāčki** *pril.* kao pletač, na način pletača; **plètāć|ī** *prid.* koji služi za pletenje [*~i stroj*; *~e igle*]; **plètār**[1] *m* ⟨G pletára⟩, *v.* pletač; **plètara** *ž* (+ *potenc.*) ono što je izrađeno pletenjem (opletena posuda, pletenka, kotarica, ispletena od šiba); pletenica; **plètārskī** *prid.* koji se odnosi na pletare; **pletárstvo** *sr* ⟨G *mn* plètārstāvā/-ā⟩ pletarski zanat kao djelatnost i privređivanje; **pletènica** *ž* **1.** ispletena kosa od dva ili više dijela; kika, kečka **2.** pecivo od prepletena tijesta **3. a.** *reg.*, *v.* pletara **b.** spleten ukras ili dodatak na biču; **pletenìna** *ž trg.* odjeća načinjena pletenjem; pletena odjeća; **plètēnka** *ž* ⟨D L -i⟩ opletena boca; pletara, demižon; **plètēnje**

sr **1.** 〈*gl. im.*〉, *v.* plesti **2.** pletivo; **plȅter** *m* **1.** ograda, plot, zid od gusto prepletena pruća ili granja **2.** ono što je spleteno kao ukras, šara ili ornament △ ***hrvatski (troprutasti)*** ~ plitki reljef u obliku dvostruke ili trostruke pletenice, karakterističan za hrvatsku umjetnost 9–11. st.; **plȅtern|ī** *prid.* koji je od pletera [*~a ornamentika*]; **plétež** *m anat.* veći ili manji splet krvnih žila ili živaca; **plètīlja** *ž* ona koja se bavi pletenjem; pletačica, pletarica, *usp.* pletač; **pletiónica** *ž* radionica ili dio većeg pogona gdje se plete, mjesto gdje se proizvodi pletena roba; **plȅtīvo** *sr* ono što se plete ili što je (i)spleteno [*kružno ~*; *križno ~*]

◆ *pr.* (etnici i nadimačka): **Pleténac** (Rijeka, Varaždin), **Pletèrskī** (Zagreb i okolica), **Pletèršek** (Zagreb), **Pletèršnīk** (Zagreb), **Plèteš** (120, Zagreb, Klanjec, Prigorje), **Plètikapa** (150, Pakrac, Daruvar), **Plètikapić** (Zagreb, Slavonski Brod), **Plètikos** (140, Pula, Istra), **Plètikosa** (160, Šibenik, Drniš, Zadar, Split), **Plètikosić** (530, Sinj, sred. Dalmacija) ◇ *top.*: **Plètērje** (naselja): **Pletérničkī Miháljevci** (Požega, 31 stan.)

✧ *prasl.* i *stsl.* plesti (*rus.* plestí, *češ.* plésti) ← *ie.* *plek'-t- (*lat.* plectere, *grč.* plékein)

Plèšivica *ž geogr.* vrh u Samoborskoj gori (779 m), *Z* od Zagreba **//** **plèšivičk|ī** *prid.* koji se odnosi na Plešivicu [*~o vino*]

plèta *ž* 〈G -ē〉 *pov.* starinski sitan novac △ ***velika*** ~ srebrni novac u Habsburškoj Monarhiji u vrijednosti 20 krajcara, cvancig; ***mala*** ~ 10 krajcara

✧ *grč.* plêthos: obilje

plètār² *m* 〈G pletára〉 *pov.* mjera za površinu i dužinu u starih Grka

✧ *grč.* pléthron

Pletérnica *ž* naselje (u blizini Požege), 3838 stan. **//** **Pletérničanin** *m* (**Pletérničānka** *ž*) 〈N *mn* Pletérničani〉 stanovnik Pleternice; **pletérničkī** *prid.* koji se odnosi na Pleternicu i Pleterničane

◆ *v.* plesti

plètīlje *ž mn zool.* skupina afričkih ptica iz porodice vrabaca (*Ploceidae*), grade viseća gnijezda

✧ *v.* plesti

pletizmogràfija *ž med.* metoda bilježenja promjena volumena dijela tijela (uda) ili organa, nastalih zbog promjena u veličini protoka krvi **//** **pletizmògraf** *m med.* instrument koji bilježi kolebanje volumena nekog dijela tijela, najčešće ruke, noge, prsta, radi utvrđivanja prokrvljenosti

✧ *grč.* plēthysmós: umnažanje, uvećavanje ≈ plêthos: obujam + -GRAFIJA

pletóra *ž* **1.** velika količina, mnoštvo čega; obilje, bogatstvo, pretek **2.** osobina onoga koji je punokrvan; punokrvnost

✧ *nlat.* plethora ← *grč.* plēthṓra: punoća

plèura *ž anat.* tanka ovojnica što ovija pluća i stijenke prsnog koša, tvore je vanjski i unutarnji listovi, porebrica i poplućnica; plućna opna

✧ *nlat.* ← *grč.* pleurá

pleurìtis *m pat.* upala pleure, može biti suha ili popraćena seroznim, krvavim ili gnojnim izljevom; često prati tumorske i tuberkulozne procese i ostavlja priraslice

✧ *v.* pleura + -ITIS

plezantèrija *ž razg.* nestašan postupak, duhovita riječ; šala, dosjetka, nestašluk

✧ *fr.* plaisanterie

plìčina, *v.* plitak

plìćāk, *v.* plitak

plijên *m* **1.** ono što je prisvojeno, oteto silom, nasiljem [*ratni ~*] **2.** ono što ulovi zvijer ili druga životinja (ob. za hranu) [*~ grabljivica*] **//** **plijénak** *m* 〈G -nka, N *mn* plijénci, G plijênākā〉 *dem.* od plijen; **plijéniti** (što) *nesvrš.* 〈*prez.* plijênīm, *pril. sad.* -nēći, *gl. im.* -énjēnje〉 **1.** otimati, prisvajati plijen; pljačkati, robiti **2.** stavljati komu zabranu na raspolaganje imovinom po odluci suda zbog neizvršenih obveza **3.** ostavljati na koga snažan dojam; osvajati, zanositi [*~ pozornost*]; **plјènidba** *ž* 〈G *mn* -dābā/-ī〉 **1.** prisvajanje, oduzimanje imovine, ob. na temelju pravnog dokumenta; zapljena, ovrha **2.** zabrana raspolaganja imovinom zbog neplaćena duga; **plјènidbenī** *prid.* koji je svojstven pljenidbi, koji pripada pljenidbi [*~ postupak*]; **plјènitelj** *m* onaj koji plijeni, izvršava pljenidbu [*sudski ~*]

✧ *prasl.* *pelnъ (*rus.* polón, *polj.* plon), *lit.* pelnas: zasluga ← *ie.* *pelno- (*skr.* paṇa-, *stnord.* falr: na prodaju)

plijénōrke *ž mn* 〈N plijénorka, G *mn* pljènorākā/-ī〉 *zool.* red ptica ronilica *Podicipediformes* (gnjurci *Podicipedidae*, plijenori *Gaviidae*)

✧ *v.* plijen

plijêsan *ž* 〈I -sni/-êšnju〉 **1. a.** vrlo sitne gljivice koje se u obliku tankog, mekog sloja sku-

pljaju na čemu vlažnom, što trune **b.** (*mn*) vrsta gljivica koje žive većinom na organskim podlogama (*Mucoraceae*) **2.** *pren.* nešto preživjelo, negativno, štetno; učmalost // **plјèsniv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je zahvaćen pliješnju, koji je pun plijesni, koji zaudara na plijesan **2.** *pren. pejor.* zastario u nazorima; **plјèsniviti** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm (se), *pril. sad.* -vēći (se), *gl. im.* -vljēnje⟩ postajati pljesniv; **plјèsnivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je pljesnivo
✧ *prasl.* *plěsnь (*rus.* plesn', *polj.* pleśń)

plijéviti, *v.* pljeva

plȉk *m* ⟨N *mn* plíkovi⟩ nabubreli, ispupčeni dio kože ispunjen tekućinom; mjehurić, žulj // **plíkavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩ *vojn.* bojni otrov, izaziva mjehure i opekline u dodiru s kožom (iperit, luizit)

plíma *ž* **1.** dizanje površine mora, djelovanjem Mjeseca periodično se ponavlja, *opr.* oseka **2.** *pren.* pojava, navala čega u velikoj količini [~ *osjećaja*] // **plȉmnī** *prid.* koji koji je svojstven plimi, koji pripada plimi, ob. u: △ ~ ***val*** dugi val na morima ili rijekama koje utječu u more, a koji donosi plima; visina vala prema njegovoj duljini vrlo je mala
✧ *dalmat.* ← *grč.* plḗmē

plȉmut *m zool.* američka kokoš grahorasta perja; podrijetlom iz Engleske
✧ *engl.* Plymouth (Rock), mjesto u Massachusettsu gdje su se iskrcali doseljenici u Ameriku 1620.

plȋn *m* ⟨N *mn* plȉnovi⟩ *kem.* tvar takvog agregatnog stanja u kojem molekule jedna na drugu malo ili nikako ne djeluju; gas △ ***bojni*** ~ *vojn.* zabranjeno kemijsko sredstvo, neprijatelju može zatrovati zrak, hranu, vodu itd.; ***gradski*** ~ plin koji se koristi u gradu i drugim naseljima; ***rasvjetni*** ~ plin koji se dobiva destilacijom kamenog ugljena, služi za rasvjetu, kuhanje, grijanje, u industriji; ***zemni*** ~ plin koji se nalazi u unutrašnjosti Zemlje i izlazi kroz bušotine // **plȉnār** *m* ⟨G plinára⟩ *razg.* onaj koji radi s plinom (rasvjetnim ili zemnim), stručnjak za plinske uređaje, majstor koji postavlja plinske instalacije, radnik ili službenik plinare; **plȉnara** *ž* poduzeće koje se bavi eksploatacijom i distribucijom plina te izgradnjom i održavanjem mreže instalacija; **plinárev** (**plinárov**) *prid.* koji pripada plinaru; **plinòvit** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je u agregatnom stanju kao plin [*u ~om stanju*]; **plȋnsk|ī** *prid.* **1. a.** koji se odnosi na plin **b.** koji radi na plin [*~i štednjak*] **2.** koji je u vezi s upotrebom plina [*~a maska*] △ ***~a gangrena*** *pat.* specifično oboljenje uzrokovano bakterijama iz roda klostridija; nastaje kao komplikacija na mjestima rana, prijeloma i sl., smrtni ishod nije rijedak; ***~a mješavina za ronjenje*** mješavina koja zamjenjuje zrak i omogućuje boravak pod vodom, sprečava »pijanstvo« velikih dubina, toksično djelovanje kisika i skraćuje dekompresiju; ***~a turbina*** vrsta motora s unutrašnjim izgaranjem s konstrukcijom u obliku turbine kojoj rotor kontinuirano okreće struju vrućih izgorivih plinova; služi kao energetski stroj u toplanama, avionima i dr.
✧ *češ.* plyn

plȉndrati *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *reg.* pljačkati, plijeniti
✧ *njem.* plündern

Plȉnije 1. Mlađi (**Gaj P. Cecilije Sekundo**) (o.62–o.114), učenik Kvintilijanov, čuven po pismima (9 knjiga pisama) **2. Stariji** (**Gaj P. Sekundo**) (o.23–79), rimski pisac, enciklopedijsko djelo *Prirodoznanstvo* (*Naturalis historia* u 37 knjiga); jedan je od prvih enciklopedijskih kompendija u povijesti europske kulture

plinoficírati *dv.* ⟨*prez.* plinofìcīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* plinofìcīrān, *gl. im.* -ānje⟩ urediti/uređivati tako da bude u plinskoj mreži, da se osigura opskrba zemnim ili rasvjetnim plinom pomoću cijevi // **plinofikácija** *ž* **1.** stanje onoga što je plinoficirano, *usp.* gazifikacija **2.** plinoficiranje, proces uvođenja plina
✧ *v.* plin + -FIKACIJA

plȉnomjēr *m* mjerilo potrošnje plina; plinski sat
✧ *v.* plin + *v.* mjera, mjeriti

plȉnovōd *m* cjevovod koji služi za transport plina; gasovod
✧ *v.* plin + *v.* voditi, vod

plȉnta *ž* ⟨G *mn* -ā⟩ **1.** *arhit.* u antičkom graditeljstvu, pravokutna kamena ploča na kojoj stoji baza stupa, pilastra i dr. **2.** uska letva koja pokriva pukotinu između drvenog poda i zida
✧ *lat.* plintus ← *grč.* plínthos: opeka, cigla

plȉocēn *m* ⟨G plȉocēna⟩ *geol.* razdoblje u razvoju Zemlje; najmlađe od pet epoha tercijara
✧ *njem.* Pliozän ≃ *grč.* pleȋon: više + kainós: nov

plȉs *m* naslaga nečistoće na koži čovjeka [*dva*

prsta ~a velika nečistoća kože, zapuštenost higijene kože]

plisê (**plìsē**) *m* trajni nabori tkanine dobiveni termofiksacijom ili kemijskom i termičkom obradom pomoću posebnih kalupa i strojeva // **plìsīrān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je svojstven pliseu, koji je u plise faltama; nabran; **plisírati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* plìsīrām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ ušivati i uglačavati tkaninu u pravilne guste nabore

✧ *fr.* plissé(e)

Plisecka (*izg.* Plisèckā), **Maja Mihajlovna** (1925), ruska baletna plesačica i koreografkinja, predstavnica stare ruske škole klasičnog baleta (*Labuđe jezero*, *Giselle*, *Romeo i Julia*)

plìska *ž mn* ⟨G *mn* -sākā/-ī⟩ *zool.* ptica pjevica iz porodice *Motacillidae*; pastirica

✧ *prasl.* *pliska (*rus.* plíska: ris, *stpolj.* pliska) ≃ *stsl.* plištь: buka

plìskavica *ž knjiš.*, *v.* dupin

✧ *v.* pliska

plìš *m* ⟨G plìša⟩ tkanina s mekim, kratkim i gustim površinskim dlačicama, slična baršunu; velur, kadifa // **plìšanī** *prid.* koji se odnosi na pliš, koji je od pliša [~ *medo*]

✧ *fr.* peluche

plìšīvka *ž* ⟨G *mn* -ivāka/-ī⟩ *bot.* biljka (*Evax pygmaea*) iz porodice glavočika (*Compositae*)

✧ *v.* pliš

plít|ak *prid.* ⟨*odr.* plītkī⟩ **1.** koji je male dubine, maloga gaza [*~ak potok*], *opr.* dubok **2.** koji prodire, koji seže do male dubine [*~ko oranje*] **3.** *pren.* **a.** koji se ne odlikuje dubinom, sadržajnošću, koji ne ulazi u bit stvari; površan [*~ak zaključak*; *~ak osjećaj*] **b.** koji se nije razvio do jačeg stupnja (o mislima, osjećajima i sl.) // **pličìn|a** *ž* ⟨G *mn* -īnā⟩, *v.* plićak; **plìćāk** *m* ⟨G plićáka, N *mn* -áci⟩ plitko mjesto u moru, koritu rijeke itd.; pličina; **plìćati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ postajati plići; **plìtica** *ž* **1.** plitka metalna zdjela [*brijačka ~*] **2.** *rij.* vrlo blaga udubina [*sljepoočna ~*] **3.** zdjelica vage na koju se polaže uteg ili teret **4.** (ob. *mn*) *glazb.*, *v.* činele; **plîtko** *pril.* na plitak način, malo pod površinu [~ *grabiti* površno misliti, biti plitak], *opr.* duboko; **plitkòća** *ž*, *v.* plitkost; **plítkōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo ili stanje onoga što je plitko; plitkoća

◈ *top.* hidronimi (ob. vrela, potoci, uvale): **Pličina** (Senj, Silba), **Plìtača** (Poljica), **Plìtkuša** (Senj), **Plítnica** (Gospić), **Plìtuša** (Split), **Plîtva** (Istra), **Plîtvac** (Pag, Rab), **Plîtvica** (Gospić, d. pritok Drave), **Plîtvin** (Split), **Plîtvina** (Brač), **Plîtvine** (Brač) itd.

✧ *prasl.* *plytъkъ ≃ *plyti, *v.* plivati

plîtkoūman *prid.* ⟨*odr.* -mnī⟩ koji je plitkog uma, bez dubine uvida u problem; plitak, glup, površan, *opr.* dubokouman // **plîtkoūmnica** *ž*, *v.* plitkoumnik; **plîtkoūmnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je plitkouman; **plitkoúmnost** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je plitkouman

✧ *v.* plitak + *v.* um

Plîtvice *ž* Plitvička jezera, *v.* plitvički △ // **Plîtvičanin** *m* (**Plîtvičānka** *ž*) ⟨N *mn* Plîtvičani⟩ stanovnik Plitvica; **plîtvičkī** *prid.* koji se odnosi na Plitvice i Plitvičane

△ ***Plitvička jezera*** *geogr.* skupina od 16 većih i mnogo manjih jezera na izvornom području rijeke Korane, Lika, 1,92 km², nacionalni park uvršten u popis Svjetske prirodne baštine (1979)

◈ *v.* plitak

plìvati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** kretati se po površini vode izvodeći potrebne pokrete tijela (o čovjeku i životinjama) **2.** kretati se u vodi pomoću organa prilagođenih za tu svrhu (o ribama i životinjama) **3.** držati se na površini vode ili kakve tekućine (o predmetima koji imaju manju specifičnu težinu od tekućine u kojoj se nalaze) [*ulje pliva na vodi*] **4.** *pren.* biti do grla u čemu [~ *u obilju*; ~ *u nevoljama*] // **plîtva** *ž* ⟨G *mn* -tāvā/plîtvā/-ī⟩ *rij.*, *v.* peraja (**1**); **plìvāč** *m* ⟨G pliváča⟩ **1.** onaj koji pliva, koji zna plivati **2.** *žarg.* onaj koji se slabo snalazi u čemu; **plivàčica** *ž* **1.** *v.* plivač **2.** ptica koja ima tijelo razvijeno za plivanje; plovuša; **plìvāčk|ī** *prid.* koji se odnosi na plivanje i na plivače [*~i bazen*; *~e discipline*]; **plìvāčki** *pril.* kao plivač, na način plivača; **plìvāć|ī** *prid.* koji služi za plivanje [*~e kožice*]; **plivalīšte** *sr* uređen prostor za plivanje, bazen i sl.; **plìvānj|e** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* plivati **2.** *sport* natjecanje u raznim plivačkim disciplinama [*leđno ~e*; *prsno ~e*; *natjecati se/nastupati u ~u*]; **plìvarica** *ž rib.* plutajuća visoka ribarska mreža kojom se zapasuje plava riba; **plìvaričār** *m pom. rib.* brod opremljen mrežom plivaricom

◈ *pr.* (nadimačka): **Plávec** (270, Podravina, Moslavina, preklapanje s *v.* plav), **Plìvalić** (Čazma, Prigorje, *v.* i pljeva)

✧ *prasl.* *plyti (*stsl.* pluti, *rus.* plyt', *češ.* plouti), *lit.* plauti: prati ← *ie.* *plewo-: ploviti (*grč.* pleîn, *skr.* plavate: pliva)

plivìōz (**plivôz**) *m pov.* peti mjesec francuskog republikanskog kalendara, traje od 20/21. siječnja do 19/21. veljače

✧ *fr.* pluviôse

plȍča *ž* **1.** ⟨G *mn* plôčā⟩ **a.** plosnati komad ravne površine [*kamena ~*; *drvena ~*; *metalna ~*] **b.** takva površina na kojoj je ispisan kakav tekst [*oglasna ~*; *školska ~*] **2. a.** ono što je slično i izaziva predodžbu o takvu liku **b.** ravna površina Zemlje; ravnjak, plošnjak, *usp.* platforma (**4**) **3.** *inform. razg.* tanka četvrtasta ploča s nanesenim spojnim vodovima na koju se ugrađuju elektronički sklopovi [*matična ~*; *tiskana ~*] △ ***Bašćanska*** ~ jedan od najstarijih hrvatskih pisanih spomenika, pisan je oblom glagoljicom (o. 1100); ***betonska*** ~ ploča koja nadsvođuje (ob. od armiranog betona) određeni prostor; ***fotografska*** ~ premazano mutno staklo za snimanje, osjetljivo na svjetlost; ***gramofonska*** ~ ploča u obliku kruga u koju su posebnom tehnikom urezani određeni sadržaji (muzika, govor itd.); ***nadgrobna*** ~ ploča na grobu; ***razvodna*** ~ ploča s koje se razvodi električna energija; ***spomen-~*** ploča s natpisom kojim se ovjekovječuje uspomena na neku osobu ili važan događaj; ***šahovska*** ~ četverokutna daska sa 32 bijela i 32 crna polja; šahovnica; ***školska*** ~ široka daska na kojoj se piše kredom; ***šper-~ (panel-~)*** tanka drvena ploča unakrsno slijepljena pod jakim pritiskom; ***trbušna*** ~ *anat.* mišići koji s prednje strane zatvaraju trbušnu šupljinu // **plòčara** *ž reg.* kamena kuća pokrivena kamenim pločama; **plȍčast** *prid.* koji je u obliku ploče; **plȍčic|a** *ž* **1.** *dem.* od ploča **2.** mala tanka ploča od keramike, linoleuma i sl., obično četvrtastog oblika i ukrašena, kojom se opločavaju podovi, krovovi i sl. **3.** mala ploča od gline na kojoj su se u nekim civilizacijama utiskivali tekstovi [*glinena ~a*] △ ***keramičke ~e*** pločice koje ukrašavaju kuhinje i sanitarne prostorije; ***krvne ~e*** *anat.* žuta krvna tjelešca u obliku sitnih pločica, sadrže ferment za zgrušavanje krvi; trombociti; ***školska ~a*** *pov.*, *v.* tablica (**2**); ***voštane ~e*** *pov.* drvene pločice prevučene voskom za vježbanje u pisanju; tabellae; **plȍčnīk** *m* ⟨N *mn* -ici⟩ **1.** *rij.* mjesto (put ili sl.) pokriveno kamenim pločama **2.** malo izdignut dio ulice, sa strane, za pješake (od asfalta, kamenih ploča ili dr.); nogostup, trotoar, *opr.* kolnik

♦ *pr.* (etnici): **Plȍčār**, **Plòčić** (Glina, Dubrovnik), **Plòčkinjić** (Požega, Vrbovec, Hercegovina) ◊ *top.* (naselja): **Gȏrnjā Plȍča** (Gračac, 344 stan.), **Plȍčice** (Dubrovnik, 119 stan.)

✧ samo južnoslavenski (*slov.* pločevina, *bug.* ploča) ≃ *grč.* pláks

Plȍče *ž pl. tantum* ⟨G Plôčā⟩ grad i luka na ušću Neretve, Dalmacija, 6332 stan.; od 1980. do 1990. Kardeljevo // **Plȍčanin** *m* (**Plȍčānka** *ž*) ⟨N *mn* Plȍčani⟩ stanovnik Ploča; **plȍčanskī** *prid.* koji se odnosi na Ploče i Pločane

♦ *v.* ploča

pločòglāvke *ž mn* ⟨N pločòglāvka⟩ *zool.* red riba tvrdoperki (*Scleroparei*, *Catapracti*, porodice: škrpine, morski kokoti, koljuške, peševi, morske lastavice)

✧ *v.* ploča + *v.* glava

plôd *m* ⟨N *mn* plòdovi⟩ **1.** *bot.* tvorevina biljke koja kao zasebna cjelina sadrži jednu ili više sjemenaka [~ *dunje*] **2.** *fiziol.* zametak živog bića u majci; još nerođeno dijete; fetus [*bolesti ~a*] **3.** *pren.* proizvod, rezultat kakve fizičke ili umne djelatnosti [~ *dugogodišnjeg rada*] // **plȍd|an** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ **1.** koji daje ili može dati plod [*~na zemlja*]; rodan, *opr.* neplodan **2.** koji pripada plodu (**2**) [*~na odlika*] **3. a.** koji daje rezultate [*~na kritika*] **b.** koji mnogo stvara; produktivan [*~an umjetnik*]; **plȍdina** *ž augm.* od plod **1.** *zast.*, *v.* plod (**1**) **2.** *reg.* bolest žita; ražova glavnica, *usp.*; **plȍdīšte** *sr bot.* u gljiva, dio koji nosi sporangije sa sporama; **plòditi** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -dēći, *gl. im.* plòđēnje⟩ **1.** (∅) nositi rod, rađati **2.** (što, koga) činiti plodnim, oplođivati **3.** (se) biti plodan; razmnožavati se; **plȍdn|ī** *prid.* (osamostaljeno kao *odr.* pridjev u vezama riječi) [*~a voda*]; **plȍdnica** *ž* **1.** *bot.* donji prošireni dio cvijeta sa sjemenim zamecima **2.** *anat.*, *v.* maternica; **plȍdničkī** *prid.* koji se odnosi na plodnicu; **plȍdno** *pril.* plodonosno, odlikujući se plodnošću; **plȍdnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je plodno ili osobina onoga koji je plodan; **plȍdov** *prid.* koji pripada plodu [*~a voda*]; **plodòvit** *prid. agr.* koji se uzgaja radi ploda; **plòdva** *ž anat.*, *v.* posteljica, placenta (**1**); **plȍtkinja** *ž zool.* rasplodna ženka domaćih životinja

♦ *pr.* (etnik): **Plodínec** (Velika Gorica)

✧ *prasl.* i *stsl.* plodъ (*rus.* plod, *polj.* płód)

plȍdojēd *m* **1.** *antrop.* onaj koji se hrani pretežno ili jedino plodovima radi opstanka i održanja **2.** *deprec. iron.* onaj koji se hrani jedino ili isključivo plodovima (sjemenkama i sl., u očima onoga koji jede sve) // **plȍdojēdskī** *prid.* koji se odnosi na plodojede
✧ *v.* plod + *v.* jesti

plodònosan *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ koji daje ploda, koji se plodi, od kojega ima korisnih rezultata i ideja (o planovima, radnim pothvatima, idejama, zamislima) // **plodònosnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je plodonosno
✧ *v.* plod + *v.* nositi

plȍdorēd *m agr.* način obrađivanja oranica i površina pod povrtnim kulturama, pri kojem se usjevi po godinama smjenjuju (često uključujući odmaranje zemlje)
✧ *v.* plod + *v.*. red

plȍdotvōran *prid.*. ⟨*odr.* -rnī⟩ koji je plodan, plodonosan // **plodotvórnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je plodotvorno
✧ *v.* plod + *v.* tvoriti

plodváši *m mn zool.* ⟨N plòdvāš⟩ *zool.* sisavci kojima se mladi potpuno razviju u maternici s kojom su povezani posteljicom

plòha *ž* ⟨D L -i/plòsi⟩ **1.** *mat.* **a.** intuitivno, dvodimenzionalni skup u prostoru, obično zadan algebarskom jednadžbom oblika $f(x, y, z) = 0$ (npr. ravnina, sfera, cilindrična ploha, hiperboloid) **b.** vanjska strana geometrijskog tijela **2.** ravna površina nekog predmeta [~ *stola*; *radna* ~] // **plȍš|an** *prid.* ⟨*odr.* -šnī⟩ koji ima oblik plohe; ravan △ ***~ni integral*** *mat.* integral kojim se izračunava vrijednost površina neke plohe; **plȍška** *ž* ⟨D L -i, G *mn* plôškā/-ī⟩ narezan komad (krumpira, sira, luka itd.) po cijelom presjeku u obliku plohe (pločice); **plȍškica** *ž dem.* od ploška; **plȍšno** *pril.* na plošan način; **plȍšnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je plošno; **plȍšnjāčkī** *prid.* koji se odnosi na plošnjak; **plȍšnjāk** *m* ⟨N *mn* -āci⟩, *v.* ploča (**2b**); **plȍštimicē** (**pljȍštimicē**) *pril.* plošnom stranom sječiva [*udariti sabljom* ~], *opr.* sječimice; **ploštìna** *ž mat.* **1.** *v.* površina **2.** mjerni broj površine, *usp.* kvadratura
✧ *prasl.* *ploxa (*rus.* plóxa: prored u šumi, *češ.* plocha)

plôjka *ž* **1.** *reg.* kamen u obliku pločice kojom se ob. igra školice, koja se baca da odskakuje po površini vode itd. **2.** *bot.* glavni, prošireni dio lista; lamina // **plôjčica** *ž dem.* od plojka
✧ *v.* ploha

plòkata *ž* popločan prostor (ob. četvorina i sl.) između kuća u gradu primorskog tipa
✧ *v.* ploča

plômba *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ **1.** limena pločica ili spljošten komadić olova (ob. s otiskom pečata) kojim se pečate različiti predmeti, pošiljke i sl. **2.** *stom.* masa kojom se ispunjava očišćena šupljina bolesnog zuba; zubna ispuna // **plombírānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* plombirati **2.** postupak stavljanja plombe △ ~ ***toraksa (pluća)*** *med. zast.* kirurški postupak koji se primjenjivao kod teških tuberkuloznih bolesnika; **plombírati** (**blombírati**) *dv.* ⟨*prez.* plòmbīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* plòmbīrān, *gl. im.* -ānje⟩ staviti/stavljati plombu [~ *zub*]
✧ *njem.* Plombe ← *lat.* plumbum: olovo

Plòmīn *m* ⟨G Plomína⟩ naselje (u blizini Labina), 137 stan. // **plòmīnskī** *prid.* koji se odnosi na Plomin i Plominjane; **Plomínjanin** *m* (**Plòmīnka** *ž*) ⟨N *mn* Plomínjani⟩ stanovnik Plomina
◈ *ant.* Flanona

plȍska[1] *ž* ⟨D L -i/-sci, G *mn* -sākā/-ī⟩ *zool.*, *v.* deverika
✧ ≃ *prasl.* *ploskъ: ravan (*rus.* plóskij)

plȍska[2], *v.* plosnat

plòsnat (**pljòsnat**) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je ravne površine **2.** koji je spljošten, kao prignječen // **plȍska**[2] (**pljȍska**) *ž* ⟨D L -i/-sci, G *mn* -sākā/-ī⟩ čutura plosnata oblika; **plòsnatōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je plosnato
✧ *prasl.* *ploskъ: ravan (*rus.* plóskij, *češ.* ploský)

plosnàtice *ž mn* ⟨N plosnàtica⟩ *zool.* **1.** red riba (*Heterosomata*, listovi *Soleidae* itd.) **2.** opći naziv za ribe plosnata oblika koje bočnom stranom leže na morskom dnu (*Pleuronectidae*, *Soleidae*, *Bothidae*)
✧ *v.* plosnat

plȍšan, *v.* ploha

plošnjáci *m mn* ⟨N plòšnjak⟩ *zool.* koljeno pretežito parazitskih beskralješnjaka plosnata cjelovita ili člankovita tijela (*Platyhelminthes*) (razredi: virnjaci, metilji, trakavice) // **ploštenjáci** *m mn* ⟨N ploštènjāk⟩ *zool.* porodica

močvarnih puževa sploštene spiralne ljušture (*Planoribidae*)

✧ *v.* plosnat

plôt¹ *m* ⟨N *mn* plòtovi⟩ drvena, pletena i sl. ograda koja omeđuje dvorište [*~ od letava*; *~ od pruća*]

✧ *prasl.* *plotъ (*rus.* plot, *polj.* płot) ≃ *v.* plesti

plôt² *ž* ⟨G -i, N *mn* -i⟩ *teol. pravosl.* čovječje tijelo u ukupnosti fizičkih svojstava i putenosti, oprečno duhovnosti // **plȍtskī** *prid.* koji se odnosi na plot; puten, tjelesan

◈ *top.*: **Oplótnja**

✧ *rus.*

plȍter *m* **1.** *tehn.* automatski crtač, naročito za označavanje točaka u koordinatnom sustavu (za izračunavanje položaja dvaju objekata – brodova i sl.) **2.** *inform.* vanjska kompjuterska jedinica koja služi za crtanje grafičkih prikaza, planova i sl. // **plotírati** *dv.* ⟨*prez.* plòtīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (u)crtati, zabilježiti/bilježiti, predočiti/predočavati na grafičkom prikazu ili karti **2.** *term.* grafički riješiti/rješavati položaj dvaju objekata u kretanju, neposredno na radarskom ekranu ili radarskom (manevarskom) dijagramu

✧ *engl.* plotter

Plòtīn (o.205–o.270), grčki filozof, utemeljitelj neoplatonizma, najutjecajniji filozof rimskog razdoblja grčke filozofije (*Eneade*)

plòtūn *m* ⟨G plotúna⟩ **1.** *vojn.* skup projektila izbačen istodobno opaljivanjem dvaju ili više istovrsnih oružja [*artiljerijski ~*; *raketni ~*] **2.** snažan zvuk koji proizvodi takvo ispaljivanje △ ***počasni ~*** ispaljivanje školskog i sl. streljiva u svečanim prilikama (u čast nekog praznika, pokojnika itd.)

✧ *tal.* plotone

plòvan (**plovȁn** *lokal.*) *m reg.* svećenik koji upravlja župom; župnik, plebanuš // **plovànija** *ž kat.* najmanja administrativna jedinica crkve; župa

◈ *pr.* (prema službi): **Plòvanić** (Crikvenica, Istra, Slavonija) ◇ *top.*: **Plovánija**

✧ *tal.* piovano

plòviti (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -vēći, *gl. im.* -vljēnje⟩ **1. a.** kretati se po površini vode u određenom pravcu (čamcem, brodom i sl.) **b.** plivati (o pticama plovušama) **2.** biti pomorac na brodu **3.** *pren.* prolaziti, kretati se, lutati [*plove misli*; *plove oblaci nebom*] **4.** biti nošen na površini vode tokom tekućice, na površini mora strujom [*sedra plovi od slapova Krke do Murtera*]; plutati // **plôv** *m* ⟨N *mn* plòvovi⟩ **1.** *jez. knjiž.* plovidba **2.** *sport* plovljenje od jedne oznake do druge (npr. bove) ili drugačije određeno raznim propozicijama natjecanja u jedriličarstvu [*izvesti ~*; *izmjeriti ~*; *ponoviti ~*]; **plóvac** *m* ⟨G plóvca⟩ *meteor.* ploveći led nastao iz morske vode nakupljanjem ili mrvljenjem komada plovećeg leda; tako stvoren led pokriva površinu mora s malo ili bez otvorenog mora; **plóvak** *m* ⟨G -vka, N *mn* -vci, G plôvākā⟩ predmet od pluta, drva ili lima (obično kupasta oblika) koji pluta na vodi [*~ udice*]; **plôv|an** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ **1.** (∅, za što) kojim se može ploviti, koji je pristupačan, uređen za plovidbu brodova [*~na rijeka*] **2.** ⟨*odr.* -vnī⟩ koji je u vezi s plovljenjem [*~na kožica* opna koja služi za plivanje (kod vodozemaca i ptica plivačica); *~ni park* svi brodovi neke kompanije i sl.]; **plòvidba** *ž* plovljenje brodova po morima, rijekama i jezerima; navigacija △ ***duga*** *~ pom.* plovidba po svim morima i oceanima; ***obalna*** *~ pom.* plovidba uz obalu; ***slobodna*** *~ pom.* plovidba koja se upravlja prema potražnji brodskog prostora; **plòvidbenī** *prid.* koji je u vezi s plovidbom [*~ red* red plovidbe]; **plòvilo** *sr* opći izraz za sve što plovi; plovni objekt; **plóvnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je plovno, sposobnost plovila da stabilno pluta; **plovúćac** *m* ⟨G -ćca, N *mn* -ćci, G plòvūćācā⟩ površinska eruptivna stijena, skrutnuto šupljikavo tijelo ili šupljikava pjena nastala naglim hlađenjem lave koja pluta (*npr.* na površini lave)

✧ *prasl.* *ploviti ≃ *plyti: plivati, *v.*

plȍvka *ž* ⟨D L -i, G *mn* plȍvākā/-ī⟩ *zool.* **1.** ptica koja ima opne među prstima nogu (za plivanje) **2.** *ekspr.* patka, *v.* // **plȍvuše** *ž mn zool.* ptice koje imaju na nogama kožice, opne za plivanje (*Natatores*)

✧ *v.* ploviti

plúća *sr mn* **1.** *anat.* organ za disanje u ljudskom i životinjskom tijelu smješten u prsnom košu *pulmones* **2.** ⟨N plúće⟩ plućno krilo △ ***čelična*** *~ med.* aparat u koji se stavlja bolesnik koji boluje od paralize centra za disanje; ***upala*** *~ pat.* bolest pluća praćena visokom temperaturom (*pneumonia*) // **plùćāš** *m* ⟨G plućáša⟩ *razg.* onaj koji boluje na plućima, ob. TBC; **plućȁšica** *ž*, *v.* plućaš; **plúće** *sr* jedno od plućnih krila [*lijevo ~*; *desno ~*],

usp. pluća; **plùćica** *ž zb.* **1.** *dem.* od pluća **2.** *kulin.* pluća janjeta itd. priređena kao jelo [~ *nakiselo*]; **plûćn|ī** *prid.* koji pripada plućima, koji je svojstven plućima △ *~**a kuga*** *med.* najteži oblik kuge (prenosi se zrakom) (*pestis pulmonum*); *~**a maramica*** *anat.* tanka sjajna, transparentna ovojnica pluća; pleura; *~**o krilo*** jedna strana pluća; pluće; **plúćnica** *ž kulin.* kobasica pravljena od pluća

✧ *prasl.* *plutja, *pljutja (*stsl.* pljušta, *strus.* pljuča, *polj.* płuca), *lit.* plaučiai ≃ *grč.* pleúmōn

plûćnjāk *m* ⟨N *mn* -āci⟩ *bot.* **1.** rod (*Pulmonaria*) i ljekovita biljka (*P. officinalis*); medunica, medùnika (2) iz porodice oštrolista (*Boraginaceae*) **2.** (*mn*) *Pulmonaria*, rod trajnih zeleni iz porodice oštrolista **3.** *zool.* podrazred većinom kopnenih puževa biljoždera (*Pulmonata*), dišu plućima (npr. veliki vinogradnjak, poljski balavac, šumski prpolj)

✧ *v.* pluća

plùg *m* ⟨N *mn* plùgovi⟩ **1. a.** poljoprivredna sprava za oranje zemlje **b.** *zast.* mjera za zemljišnu površinu; ralo **2.** *sport* način vožnje pri skijanju // **plùžiti** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -žēći, *gl. im.* -žēnje⟩ **1.** obrađivati zemlju plugom; orati **2.** *sport* skijati tehnikom pluga; **plûžn|ī** *prid.* **1.** koji pripada, koji ide uz plug [*~i dio* dio pluga; *~o crtalo*; *~i lemeš*] **2.** koji je od pluga [*~i trag* trag pluga]; **plûžnjāk** *m* ⟨V -āče, N *mn* -āci⟩ konj koji služi za oranje plugom [*konj ~*]

◈ *pr.* (etnik): **Plùžarić** (Donji Miholjac, Slavonija)

✧ *prasl.* *plugъ (*rus.* plug, *polj.* pług) ← *stvnjem.* pfluoga

plug and play (*izg.* plàg end plêj) *m inform.* marketinški naziv za hardversku opremu koja se može koristiti bez dodatnih podešavanja odmah nakon uključivanja u rad; uključi i radi, priključi i koristi

✧ *engl.*

plug-in (*izg.* plàg-în) *m inform.* **1.** softverski dodatak za preglednik (*engl.* browser) vanjska aplikacija koja se poziva u trenutku kada preglednik naiđe na odgovarajući sadržaj (npr. za prikaz videa) **2.** svaki dodatno instalirani program na osnovnoj aplikaciji

✧ *engl.*

plumbìzam *m* ⟨G -zma⟩ *pat.* otrovanje olovom, s upalom sluznica, grčevima i kljenuti živaca; profesionalna bolest rudara, tipografa; saturnizam

✧ *lat.* plumbum: olovo + -IZAM

plùmp *prid.* ⟨*indekl.*⟩ *reg.* koji je neprikladan, prevelik, nespretan za rukovanje; nezgrapan, glomazan [*to je ~ kovčeg*] // **plùmpig** *pril. žarg.* u modi i odijevanju smišljeno preširoko ili bez kroja da izaziva dojam nedotjeranosti ili improvizacije, planirano šlampavo [*košulju izvucite malo iz hlača, želite li da izgleda ~*]

✧ *njem.* Plump

Plum-Pudding (*izg.* Plàm-Pùding) *m kulin.* puding sa šljivama ili grožđicama, preliven rumom koji se zapaljuje; englesko narodno jelo, naročito o Božiću

✧ *engl.* plum pudding

plùrāl *m* ⟨G plurála⟩ *gram.* množina, *opr.* singular (jednina) // **pluràlist** *m* pristaša, zagovornik pluralizma; **pluralìstica** *ž*, *v.* pluralist; **pluralìstičk|ī** *prid.* koji se odnosi na pluralizam △ *~**e obveze*** *pravn.* obveze s više subjekata bilo na vjerovničkoj, bilo na dužničkoj ili na obje strane; *~**o društvo*** *sociol.* svako društvo ili zajednica u kojoj se pojavljuje različitost u mišljenjima pojedinaca i skupina u različitim sadržajima (etničkim, religijskim, jezičnim i dr.); **pluralìstički** *pril.* na način pluralizma; **pluralizácija** *ž* **1.** čin pluraliziranja **2.** stanje onoga što je pluralizirano [~ *društva* **a.** pluralizirati društvo, činiti da se pluralizira **b.** društvo je pluralizirano]; **pluralìzam** *m* ⟨G -zma, N *mn* -zmi⟩ **1.** *fil.* učenje prema kojem je svijet sastavljen od mnoštva samostalnih oblika bitka i supstancija [*metafizički ~*], *opr.* monizam **2.** *pol.* doktrina i praksa koja priznaje postojanje različitih društvenih, kulturnih, političkih, vjerskih i dr. interesa i ideja te njihovo pravo da se slobodno očituju i organiziraju △ ~ ***interesa*** *pol.* sustav liberalno-demokratskih društvenih odnosa koji priznaje i uvažava postojanje različitih interesa više stranaka, društvenih skupina, pojedinaca i političko-teritorijalnih zajednica u nekom međusobnom odnosu, te potiče rješavanje problema traženjem široko prihvatljiva stava; ~ ***vlasništva*** *pravn.* istodobno postojanje i funkcioniranje različitih oblika vlasništva, vlasničkih prava i vlasničkih odnosa (privatno, društveno, državno i zajedničko vlasništvo); **pluralizírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* pluralìzīrām, *pril. sad.*

-ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ činiti/učiniti da bude pluralno, da se uspostave ili da djeluju različite političke stranke ili da budu predstavljeni u društvu nosioci raznih političkih, ekonomskih, idejnih i drugih struja i interesa; **plúrālnī** *prid.* koji je u pluralu, koji se javlja u pluralu [~ *oblik*] △ ~ ***glasački sustav*** *pol. pov.* u zakonodavstvu nekih država, pravo birača da se prema imovinskom stanju, stupnju obrazovanja i sl. može koristiti s više glasova u izboru predstavničkog tijela; pluralni votum; ~ ***votum*** **a.** *pol.*, *usp.* ~ ***glasački sustav*** **b.** *ekon.* pravo na veći broj glasova određenih dionica od ostalih (u nekim državama dopušteno, u drugima zabranjeno); **plurálnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pluralno, što se javlja u množini, u više oblika, *opr.* singularnost
✧ *lat.* pluralis ≃ plus: više

pluralia tantum (*izg.* plurália tȁntum) *gram.* imenice i imena koja se upotrebljavaju samo u pluralnom obliku ili u pluralu imaju posebno značenje [*vrata, kliješta, jasle, škare, Vinkovci, Duhovi* i sl.]
✧ *lat.*

plùrilingvālan *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ *lingv.* **1.** koji je napisan na nekoliko jezika (o tekstu, natpisu i sl.) **2.** koji govori nekoliko jezika (o osobi); polilingvalan
✧ *lat.* plus: više + *v.* lingvalan

plúripara *ž term.* žena koja rađa više od dva puta
✧ *lat.* pluralis: više + -PAR(A)

plúripotentan *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji je sposoban da djeluje ili da se razvija na više načina, u više smjerova i sl. (npr. embrijske stanice)
✧ *lat.* plus: više + *v.* potencija, potentan

plȕs *m* **1.** ⟨N *mn* plùsevi⟩ *mat.* **a.** znak za operaciju zbrajanja [*dva ~ dva* dva više dva]; više **b.** predznak (+) pozitivnog broja, pozitivni predznak, obično se ne piše (za razliku od negativnoga) **2.** ⟨*indekl.*⟩ pri izricanju visine temperature izriče stanje iznad nule // **plus** *pril.* k tome, povrh [~ *toga*]
✧ *lat.* plus: više

pluskvampèrfekt *m gram.* prošlo svršeno vrijeme, glagolski oblik: **1.** koji znači radnju koja se dogodila u prošlosti prije neke druge radnje [*kad su oni stigli, mi smo već bili otišli*] **2.** kojim se izriče neko prošlo stanje kao posljedica prethodne radnje [*mogli smo bili popiti čašu vina = mogli smo (onda) popiti*]
✧ *v.* plus + *lat.* quam: nego + *v.* perfek

Plȕt *m mit.* grčki bog bogatstva, bog zaštitnika plodnosti zemlje, *usp.* plutokracija
✧ *grč.* Ploûtos

Plùtarh (o.46–o.125), grčki povjesničar, autor 46 životopisa najvažnijih grčkih i rimskih državnika i drugih povijesnih ličnosti te nekih legendarnih junaka; njegovi *Usporedni životopisi* do danas cijenjeni kao uzor biografske literature

plùtati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ održavati se zbog manje specifične težine na vodi (o predmetima i drugim tijelima) bez voljnog ili svojom energijom upravljanog smjera kretanja (o mrtvim tijelima, brodovima kojima je otkazao motor, odbačenim predmetima na morskoj površini itd.) // **plùtača** *ž pom.* naprava koja pluta, služi za privezivanje brodova, za označavanje plovnog puta, podvodnog grebena i sl.; bova △ ~ ***zviždača*** *pom.* plutača uređena da daje zvučni signal zviždanjem; **plùtalo** *sr* **1.** naprava koja može sama plutati **2.** *pom.* plovni predmet koji se obavezno nalazi na palubi radi spašavanja pri brodolomu
✧ ≃ *v.* plivati

plùtej *m crkv.* pregrada, ob. umjetnički izrađena i ukrašena, u starokršćanskim i srednjovjekovnim crkvama dijeli prostor oltara od prostora za vjernike
✧ *lat.* pluteus

plutèus *m zool.* dvobočno simetrična ličinka morskih bodljikaša (*Pluteus*) (npr. ježinaca i zmijača); nakon preobražaja dobivaju peterozrakasti oblik
✧ *v.* plutej

plûtnjāk *m* ⟨N *mn* -āci⟩ *bot.* **1.** hrast (*Quercus suber*) iz porodice bukovki (*Fagaceae*) od kojega se dobiva pluto **2.** *v.* lokvanj
✧ *v.* pluto

plȕto *sr* kora hrasta plutnjaka kao materijal (za izradu čepova i sl.); čepovina // **plȕten** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je od pluta [~*i čep*]; **plȕtnja** *ž rib.* gornja uzica ribarske mreže u koju su udjenuta pluta
✧ *prasl.* *plutъ: pluto (*bug.* pluta, *rus.* plutívo)

plutokràcija *ž pol. sociol.* sustav društvenih odnosa u kojemu prevladavajući utjecaj u vlasti i na vlast imaju bogataši // **plutòkrat** *m* onaj koji ima utjecaj i političku vlast zahvaljujući svojemu bogatstvu; **plutòkratkinja** *ž*, *v.* plutokrat; **plutòkratskī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na plutokraciju i plutokrate;

plutòkratski *pril.* kao plutokrat, na način plutokrata
✧ *grč.* ploutokratía ≃ ploûtos: bogatstvo + krateîn: vladati

Plùtōn *m* ⟨G Plutóna⟩ **1.** *mit.* bog podzemlja, ime kojim su Rimljani nazivali grčkoga boga Hada, *usp.* Had **2.** *astron.* deveti planet Sunčeva sustava

plùtōnīj *m* ⟨G plutônīja⟩ *kem.* radioaktivni element (simbol Pu, atomski broj 94), srebrnobijeli metal; nastaje u nuklearnom reaktoru djelovanjem neutrona, služi kao nuklearno gorivo i kao eksploziv u nuklearnim bombama
✧ *nlat.* plutonium ← *grč.* Ploútōn, *mit.* ime grčkog boga Hada

plutoníti *m mn* ⟨N plutònīt⟩ *min.* dubinske eruptivne stijene nastale kristalizacijom magme u dubljim dijelovima litosfere; intruzivne stijene
✧ *v.* plutonij + -IT(I)

pluvìjāl *m* ⟨G pluvijála⟩ **1.** *kat.* liturgijsko odijelo kod večernjice, procesija i blagoslova; slično ogrtaču **2.** kabanica za zaštitu od kiše
✧ *lat.* pluvialis: kišni

pluviògraf *m meteor.*, *v.* ombrograf

plùviometar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *meteor.*, *v.* ombrometar // **pluviomètrija** *ž meteor.* disciplina koja se bavi proučavanjem oborine, uključujući njene osobine, raspodjelu i tehnike mjerenja
✧ *lat.* pluvia: kiša + -METAR

pluviôse, *v.* plivioz

plùžiti, *v.* plug

pljàčka *ž* ⟨D L -i, G *mn* -čākā/-ī⟩ otimanje tuđe imovine; grabež, otimačina, krađa // **pljačkāš** *m* ⟨G pljačkáša⟩ onaj koji pljačka; otimač, razbojnik; **pljačkàšica** *ž*, *v.* pljačkaš; **pljačkàšičin** *prid.* koji pripada pljačkašici; **pljàčkāšk|ī** *prid.* koji se odnosi na pljačkaše [~*a banda*]; **pljàčkāški** *pril.* kao pljačkaš, na način pljačkaša [~ *postupati*]; **pljàčkati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ otimati, nasilno prisvajati tuđu imovinu, ob. javno i uz uporabu sile
✧ ≃ *ngrč.* plakṓnō: navaljujem, napadam

pljàf *uzv.* (izgovor i konvencija pisanja) u zn. pada u nešto mekano ili tekuće ili u zn. nespretnog pada svom dužinom [*on se izduži i pljaf koliko je dug i širok*]
✧ *onom.*

pljàs (**pljâs**) *uzv.* (često ponovljeno) izgovor i konvencija pisanja za predočavanje zvuka koji se čuje pri naglom udarcu ili padu čega vrlo mekog
✧ *onom.*

pljènidba, *v.* plijen

pljèskati *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām/pljêšćēm, *pril. sad.* -ajūći/pljéšćūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅) udariti ploštimice čim mekim ili savitljivim po površini koja pri tome proizvodi šum pljuska [~ *rukom po vodi*] **2.** (∅, komu) udarati dlanom o dlan u znak odobravanja, radosti i sl.; aplaudirati // **pljêsak** *m* ⟨G -ska⟩ udaranje dlanovima u znak odobravanja, pozdrava; aplauz [*govoriti uz* ~; *izazvati* ~]; **pljèskāč** *m* ⟨G pljeskáča⟩ onaj koji plješće (ob. u zn. po dužnosti) [*plaćeni* ~ onaj koji organizirano plješće na javnoj priredbi za novac; klaker]; pljeskalac; **pljèskalac** *m*, *v.* pljeskač; **pljèskavica** *ž* mljeveno meso sa začinima, oblikovano u okrugle odreske ispečeno na žaru ili na usijanoj ploči; **pljèsnuti** (se) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm (se), *pril. pr.* -ūvši (se), *prid. trp.* pljèsnūt⟩ **1.** *v.* pljeskati (1,2) **2.** (se) udariti dlanom po dijelu tijela [~ *se rukom po ramenu*] **3.** *pren.* pasti, srušiti se
✧ *ekspr.*, *onom.* ≃ *slov.* pleskati *sl.* plieskat'

pljèsniv, *v.* plijesan

pljèša *ž zast.*, *v.* ćela // **pljèšiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** *zast.* koji je ćelav **2.** koji je bez drveća, bez vegetacije; **pljèšivac** *m* ⟨G -īvca, V -īvče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji je ćelav; ćelavac; **pljèšivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je plješiv ili onoga što je plješivo
◈ *pr.* (nadimačka, za ćelavu osobu i etnici): **Plêš** (290, Slunj, Baranja, *I* Slavonija), **Plèša** (1640, Gospić, Otočac, Podravina, Slavonija), **Plèše** (1190, Delnice, Moslavina, Slavonija), **Pléšić** (100, Jastrebarsko, Požega), **Plèška** (Beli Manastir), **Plèško** (430, Đurđevac, Zagorje, Bjelovar), **Plèškov** (Osijek), **Plèšković** (Rijeka, Križevci), **Plèšo** (Zagreb), **Plèština** (290, Solin, sred. i *J* Dalmacija), **Plíšić** (150, Rijeka, Krk, Lika), **Plìško** (190, Pula, Istra), **Plîšo** (Vukovar), **Pljèša** (110, Rab, Primorje) ◇ *top.* vrlo često u oronimiji kao ime za brda ili vrhove bez raslinja, *usp.* Ćelavac, Goljak i sl.
✧ *prasl.* *plešь: predio bez drveća (*rus.* plešž, *polj.* plech)

Plješevica *ž geogr.* planinski masiv u Lici, najviši vrh Ozeblin 1657 m // **plješevičkī**

prid. koji se odnosi na Plješivicu, koji je s Plješevice

◈ *v.* plješa

pljèv|a *ž* **1.** ljuščice žitnog zrnja (koje pri vršidbi otpadaju) **2.** *pren.* nešto što je male ili nikakve vrijednosti [*(ima) kao ~e* vrlo mnogo, više nego što treba] // **plijéviti** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -vēći, *gl. im.* -vljēnje⟩ **1.** odstranjivati pljevu **2.** odstranjivati korov [~ *vrt*]

◈ *pr.* (nadimačka i etnici): **Plèvānčić** (Sisak), **Plêvko** (100, Samobor, okolica Zagreba), **Plêvnīk** (150, okolica Zagreba, Slavonija), **Plêvnjāk** (120, Međimurje, Zagorje), **Plìvelić** (400, Slunj, Gorski kotar, *I* Slavonija), **Pljêvnjāk** (Zagreb)

✧ *prasl.* *pelva (*rus.* plevá: kožica, *češ.* pleva), *latv.* pleve

pljèvika *ž bot.* biljka (*Notholeana Marantae*) iz porodice osladnjača (*Polypodiaceae*)

✧ *v.* pljeva

Pljêvlja *sr pl. tantum* ⟨G Pljêvāljā⟩ naselje u Crnoj Gori, 20.200 stan. // **pljèvaljskī** *prid.* koji se odnosi na Pljevlja i Pljevljake; **Pljêvljāk** *m* (**Pljèvljānka** *ž*) ⟨G -āka, N *mn* Pljevljáci⟩ stanovnik Pljevalja

◈ *v.* pljeva

pljèvuša *ž bot.* biljka (*Notholeana Marantae*) iz porodice osladnjača (*Polypodiaceae*)

pljȍska *ž*, *v.* ploska²

pljȍštica *ž* stidna uš, *v.* uš △

pljȍštimicē *pril.*, *v.* ploštimice

pljùga (**pljúga**) *ž* ⟨D L -i⟩ *žarg.* **1.** cigareta, *v.* **2.** droga, *v.* // **pljùgati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *žarg.* pušiti

✧ *ekspr.*

pljȕs *uzv.* u zn. glagola za predočavanje zvuka koji se čuje pri padu u vodu [~ *u vodu*] // **pljûsak** *m* ⟨G -ska, N *mn* pljȕskovi/-sci⟩ **1. a.** *meteor.* nagla i kratkotrajna kiša, velikog intenziteta **b.** *pren.* jak i nagao izljev [~ *uvreda*] **2.** šum vode koja udara o što, zapljuskuje obalu, ili od udarca čega po površini vode; **pljȕska** *ž* ⟨D L -sci⟩ **1.** udarac dlanom po licu **2.** *pren.* neugodan javni ispad, napad ili kritika [*takvo ponašanje bilo je grozna ~ interesima naše države*]; **pljȕskati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) **a.** teći udarajući na mahove o što uz šum (o vodi); zapljuskivati **b.** liti, lijevati u mlazovima šumeći (o kiši) **2.** (što, se) **a.** grabiti čime (šakom, posudom i sl.) vodu i polijevati (se) **b.** (∅) izbacivati vodu grabeći je čime; **pljȕsnuti** *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pljȕsni, *prid. rad.* pljȕsnuo⟩ **1.** (koga, što), *v.* pljuskati **2.** (∅) **a.** pasti uz pljusak (2) **b.** *žarg.* pasti [~ *na ispitu* ne proći ispit]; **pljúštati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -štīm, *pril. sad.* -štēći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** padati neprekidno i velikim intenzitetom (o kiši) **2.** *žarg.* pritjecati, pojavljivati se u velikoj količini [*pljušti novac, pljušte nove ideje*]

✧ *prasl.* *pljuskati (*rus.* pljúsnut', *češ.* plískat), *lit.* pliauškinti

pljȕskavica *ž bot.* gospina trava, *v.* gospin △

✧ *v.* pljus

pljùvati *nesvrš.* ⟨*prez.* -ȕjēm, *pril. sad.* -ȕjūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅) izbacivati iz usta (pljuvačku ili što drugo) **2.** (koga, po kome, po čemu) *pren.* napadati riječima, prikazivati u vrlo lošem svjetlu; klevetati, ogovarati **3.** (se) **a.** izbacivati pljuvačku iz usta po sebi **b.** *pren.* međusobno se vrijeđati // **pljȕckalica** *ž inform. žarg.* tintni pisač, *v.* pisač △; **pljȕckati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅), *v.* pljucnuti **2.** (po čemu) *razg.* bezrazložno kuditi kakvo djelo, na silu pronalaziti ili uvećavati nedostatke, raditi na omalovažavanju koga ili čega; **pljȕcnuti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pljȕcnuo⟩ jednom izbaciti malo pljuvačke ili što drugo iz usta; **pljȕnuti** *svrš.* ⟨*prez.* pljȕnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pljȕnūt⟩, *v.* pljuvati; **pljùvāč** *m* ⟨G pljuváča⟩ onaj koji pljuje; pljuvator; **pljuvàčica** *ž*, *v.* pljuvač; **pljùvačka** *ž* ⟨D L -i⟩ **1.** tekućina koja se izbaci pljuvanjem **2.** slina; **pljùvāčkī** *prid.* koji se odnosi na pljuvača; **pljùvāčki** *pril.* kao pljuvač, na način pljuvača; **pljùvačn|ī** *prid.* koji pripada pljuvački, koji je svojstven pljuvački [*~a žlijezda*]; **pljùvāčnica** *ž* **1.** posuda u koju se pljuje; pljuvaonica **2.** *pren.* predmet ružnih napada i objeda; **pljuvaónica** *ž*, *v.* pljuvačnica; **pljùvātor** *m*, *v.* pljuvač; **pljùvot|ak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -oci⟩ *pejor.* **1.** ono što je ispljunuto kao nepoželjan ili ružan dojam (za razliku od ispljuvka (sputuma) kao objekta proučavanja u dijagnostici), ono što je netko bezobziran ili prost ispljunuo **2.** uvreda, kleveta, riječ kojom se tko ružno napada ili ogovara [*trebalo je otrpjeti sve te ~ke*]; **pljùvotina** *ž*, *v.* ispljuvak

◈ *pr.* (nadimačka): **Pljúco** (Split), **Pljúkavac** (Vrbovec), **Pljúkavec** (Osijek, Vrbovec, Zagreb)

✧ *prasl.* *plьvati (*rus.* plevát', *polj.* plwać), *lit.* spiauti ← *ie.* *(s)pew- (*lat.* spuere, *grč.* ptýein)

Pm *kem.* simbol za element prometij

p. m. *krat.*, *v.* post meridiem

pnèuma *ž* ⟨G *mn* pnēūmā⟩ **1.** *fil.* životni princip i pokretač sveukupne prirode, stoici su smatrali petim elementom; duh, duša **2.** *glazb. pov.* srednjovjekovni naziv za bujni motiv u gregorijanskom pjevanju; nakon 600. naziva se i jubilacija // **pneumàtičān** *prid.* koji je svojstven pneumi; **pneumàtik** *m* ⟨N *mn* -ici⟩ **1.** *fil. pov.* **a.** ime koje su gnostici davali »duhovnim« ljudima **b.** pripadnik jednog od anabaptističkih učenja **2.** *tehn.* elastični ovoj kotača (bicikla, motornog vozila i sl.); sastoji se od vanjske gume (nerastezljivog omotača) i šupljeg gumenog kotura, zračnice, unutar nje (danas i bez zračnice); **pneumàtika** *ž* ⟨D L -ici⟩ *fiz.* dio mehanike, proučava zakone kretanja, gustoću, elastičnost i tlak plinova; **pneùmatsk|ī** *prid.* **1.** koji se sastoji od zraka ili nekog drugog plina; koji se odnosi na zrak ili neki drugi plin **2.** koji je ispunjen ili radi pomoću komprimiranog zraka △ ~***a kočnica*** *tehn.* kočnica u kojoj se sila potrebna za izazivanje trenja prenosi pomoću stlačena zraka; ~***e orgulje*** *glazb.* orgulje kod kojih se spoj između sviraonika i zračnica za svirale ostvaruje pomoću posebne naprave na zračni pogon (pneumatske trakture); ~***i čamac*** čamac izrađen od zračne i vodonepropusne sintetičke tkanine posebne čvrstoće, oblik i plovnost postižu se napuhivanjem; ~***i čekić*** *tehn.* naprava na pogon stlačenim zrakom, služi za zakivanje, rezanje i sl.; ~***i pogon*** pogon s pomoću energije stlačenog plina, ob. zraka i njegove struje

✧ *grč.* pneûma: dah

PNEUMATO-, PNEUMO- kao prvi dio riječi znači duh, dah, disanje, plin, tlak [*pneumokoke*]

✧ *grč.* pneumo-, pneumat(o); pneûma: dah, duh ≃ pneîn: puhati, disati

pneumatocefàlija *ž* emfizem mekih tkiva glave

✧ PNEUMATO- + -CEFALIJA

pneumatofànija *ž kršć.* očitovanje i javljanje Duha Svetoga

✧ PNEUMATO- + -FANIJA

pneumatològija *ž* **1.** *fil. teol.* disciplina koja se bavi učenjem o duhovnim bićima, anđelima i dusima, naročito o Sv. Duhu **2.** općenito, proučavanje duše i duhovnosti

✧ PNEUMATO- + -LOGIJA

pneumatóza *ž pat.* prekomjerno nakupljanje zraka ili drugih plinova u ljudskim i životinjskim organima; napuhnutost, nadutost

✧ PNEUMATO- + -OZA

pneumektòmija *ž med.* operacija kojom se odstranjuje čitavo plućno tkivo; pneumonektomija, pulmektomija

✧ *grč.* pneúmōn: pluća + *v.* ektomija

pneumocistóza *ž pat.* upala pluća koju izaziva mikroorganizam *Pneumocystis carinii* ob. kod nedonoščadi i dojenčadi i osoba s oslabljenim imunitetom (često kod AIDS bolesnika)

✧ PNEUMO- + *v.* cista[2] + -OZA

pneumoencefalogràfija *ž med.* rendgensko snimanje dijelova mozga iz kojih je istisnuti likvor zamijenjen zrakom

✧ PNEUMO- + *v.* encefalografija

pneumògraf *m med.* aparat za mjerenje disanja i promjena u disanju; respirometar

✧ PNEUMO- + -GRAF

pnèumōkok *m biol.* ovalna bakterija, uzročnik upale pluća, srednjeg uha, moždanih ovojnica, sepse

✧ PNEUMO- + *v.* koki

pneumokonióza *ž pat.* bolest koja nastaje udisanjem kovne ili kamene prašine i njezinim taloženjem u plućima

✧ *krat.* ← pneumonokonioza ≃ PNEUMO- + *grč.* kónis: prašina + -OZA

pnèumolit *m term.* tvrda tvar koja se u nekim stanjima pojavljuje u plućnom parenhimu

✧ PNEUMO- + -LIT[1]

pneumolíza *ž med.* operativno uklanjanje priraslica između poplućnice i porebrice

✧ PNEUMO- + -LIZA

pneumònija *ž pat.* akutno ili kronično upalno stanje pluća koje uzrokuju virusi, bakterije ili kemikalije; upala pluća, pulmonija

✧ *nlat.* pneumonia ← *grč.* pneumonía

pnèumošok *m med.* metoda liječenja u pneumoterapiji

✧ PNEUMO- + *v.* šok[2]

pneumoteràpija *ž med.* terapeutska metoda, pacijent udiše zrak pod tlakom, a izdiše u razrijeđenom zraku

✧ PNEUMO- + *v.* terapija

pneumotòraks *m* ⟨G *mn* pneumotòrāksā⟩ **1.** *pat.* nakupljanje zraka između porebrice

i poplućnice; ob. spontano (kronična bolest pluća zbog pušenja, tuberkuloze i sl.) ili izazvano (uslijed traume, kao komplikacija nakon medicinskih zahvata ili u svrhu liječenja) **2.** *med.* jedna od metoda liječenja tuberkuloze

✧ PNEUMO- + *v.* toraks

pȍ *prij.* (s A i L) **1.** s upravnom riječju i izrazom u akuzativu određuje **a.** svrhu, cilj *gl.* radnje [*otići ~ kruh*] **b.** trajanje onoga što označava imenica u A [*~ cijeli dan*] **c.** način i uvjet pod kojim se ostvaruje ono što riječ ili izraz u A znači [*~ cijenu života*] **d.** korist ili štetu za onoga tko je označen A [*dobro (loše) ~ (njega)*] **e.** kolika je, kakva je cijena onoga na što se odnosi riječ ili izraz u A [*kupiti ~ nižoj cijeni*] **f.** višestrukost onoga što znači riječ ili izraz u A [*~ cijela sela ostajala su prazna*] **2.** s riječju i izrazom u lokativu određuje **a.** mjesto i prostor koji omeđuje vršenje *gl.* radnje [*bacao sam se ~ krevetu*] **b.** vrijeme neposredno poslije onoga koje je izraženo imenicom u L; nakon, poslije [*~ Duhovima*] **c.** način vršenja *gl.* radnje [*reci ~ istini*] **d.** uzrok *gl.* radnje **e.** sredstvo, posredstvo [*poslati ~ djetetu*] **f.** (po)bližu oznaku pojedinim dijelovima rečenice [*poznati ~ perju*] **g.** u skladu s; prema [*~ zakonu*; *~ njegovim riječima*] **h.** odnos u slijedu [*rodbina ~ majci*; *~ ocu*] **i.** porijeklo, ishod(ište) onoga što označuje riječ ili izraz u L [*rođak ~ majci*] **j.** svrhu, namjeru vršenja *gl.* radnje [*idemo ~ istom poslu*]

✧ *prasl.* i *stsl.* po (*rus.* i, *polj.* po) ← *ie.* *h_2-(e)po (*lat.* po-, *skr.* apa)

Po *kem.* simbol za element polonij

Pô *m geogr.*, *v.* Pad

PO- kao prvi dio riječi pokazuje: **1.** u imeničkim pokazuje da osnovna imenica ima djelomično, a ne stvarno svoje poznato značenje [*pomajka*] **2.** u priložnim ublažava značenje riječi [*podosta* podalje] **3.** u glagolskim označava **a.** početak *gl.* radnje [*potrčati*] **b.** da je radnja osnovnog glagola dokraja izvršena [*potrošiti*] **c.** radnju ili stanje izvršeno u manjoj mjeri [*poraditi*] **d.** radnju koja se vrši ili je izvršena uzastopno ili na više objekata [*potrijebiti*] **e.** radnju koja ima distributivno obilježje [*porazmjestiti*] **f.** promjenu na ono što znači imenica od koje je načinjen glagol [*poimeničiti*] **g.** radnju koja se vrši po površini [*poravnati*]

✧ *v.* po[1]

poànta *ž*, *v.* poenta

poantìlja *ž* laganija, jednobojna mekana vunena tkanina od kašmirske vune; uzorkovana je ob. svilenim nitima u obliku sitnih točaka

✧ *fr.* pointillé: točkasto

pobàcati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍbacān⟩ sve redom baciti, sve redom odstraniti iz upotrebe, postupiti s čim kao s nepotrebnim i suvišnim [*~ stare cipele* (o više stvari ili predmeta)] // **pobáciti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòbācīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòbāčen⟩ prekinuti trudnoću, ne donijeti plod na svijet; **pobacívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pobàcujem, *pril. sad.* -cujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pobaciti; **pȍbačāj** *m* prekid trudnoće prije nesvršenog 28. tjedna; abortus △ ***spontani ~*** nenamjeran prekid trudnoće uslijed zdravstvenog poremećaja; **pȍbačājnī** *prid.* koji je svojstven pobačaju

✧ PO- + *v.* baciti, bacati

pobádati, *v.* pobosti

pobàkriti *svrš.* ⟨*prez.* pòbakrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòbakren⟩ (što) prevući, obložiti bakrom

✧ PO- + *v.* bakar

pòbarica *ž bot.* biljni rod (*Elatine*) iz porodice *Elatinaceae* (domaće vrste: *E. alsinastrum*, *E. hexandra*, *E. triandra*)

✧ PO- + *v.* bara

pȍbaška *pril.*, *v.* obaška

pobàučkē *pril.* kretati se tako da se baulja, kretati se bauljajući; bauljke

✧ PO- + *v.* bauljati

pobenáviti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pobènāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pobenávio⟩, *v.* benaviti // **pobenavljívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pobenàvljujēm, *pril. sad.* pobenàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pobenaviti

✧ PO- + *v.* bena, benaviti

pobíjati, *v.* pobosti

pobijéditi (∅, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòbijēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòbijēđen⟩ **1.** nadvladati protivnika, biti pobjednik, odnijeti pobjedu (u ratu, u nadmetanju itd.) [*~ neprijatelja*] **2.** spriječiti opasnost o čega; suzbiti, otkloniti [*~ strah*] // **pȍbjed|a** *ž* ⟨G *mn* pȍbjēdā⟩ **1.** uspjeh, povoljan rezultat u ratu ili ratnim operacijama [*odnijeti, izvojevati ~u*] **2.** najbolji rezultat u kakvom natjecanju, dobitak, dobivena partija, igra i sl.; dobiće △ ***Pirova ~a*** pobjeda koja stoji toliko žrtava da ne predstavlja stvaran uspjeh; **pobjèdiv** *prid.* ⟨*odr.*

-ī⟩ kojega se može pobijediti; **pòbjednica** *ž*, *v.* pobjednik; **pòbjedničin** *prid.* koji pripada pobjednici; **pòbjedničkī** *prid.* koji se odnosi na pobjednike ili je u kakvoj vezi s pobjedom [~ *pehar*]; **pòbjednički** *pril.* kao pobjednik, na način pobjednika; **pòbjednīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je pobijedio; **pobjeđívati** (∅, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pobjèđujēm, *pril. sad.* pobjèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pobijediti

✧ PO- + *v.* bijeda

pobijéliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòbijēlīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pobijélio/pobijélila *ž*, *prid. trp.* pòbijēljen⟩ učiniti bijelim [~ *zidove*] // **pobijéljeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòbijēlīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pobijélio/pobijéljela *ž*⟩ postati bijel [~ *od starosti*]; **pobjeljívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pobjèljujēm, *pril. sad.* pobjèljūjući, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pobijeliti, pobijeljeti

✧ PO- + *v.* bijel

pobìlježiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pobìlježen⟩ zapisati sve redom, *usp.* bilježiti

✧ PO- + *v.* bilјeg

pòbirati, *v.* pobrati

pòbiti[1], *v.* pobosti

pòbiti[2] (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍbijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pobìjen⟩ **1.** lišiti života više jedinki, potući, umlatiti, poubijati [~ *sve živo*] **2.** (što) potući, uništiti [*tuča je pobila usjeve*] **3.** (što čime) nadjačati slabiju kartu u kartaškoj igri **4.** (što čime) opovrći čiju tvrdnju, dokazati suprotno [~ *(čije) argumente* opovrgavati] // **pòbiti se** *svrš.* ⟨*prez.* pȍbijēm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pòbio se⟩ zametnuti tučnjavu, potući se

✧ PO- + *v.* biti[2]

pòbjeći *svrš.* ⟨*prez.* -egnēm, *pril. pr.* -egāvši, *prid. rad.* pòbjegao⟩ **1.** (∅, od koga, od čega) **a.** (*dosl.*) trčanjem, bježanjem, brzim hodom ili vožnjom umaknuti komu, izgubiti se iz vida, otići daleko od njega **b.** prekinuti vezu s kim (tko je bio neugodan, izvodio nasilje, stvarao neprilike) [~ *od neprijateljske okoline*] **c.** napustiti koga, ob. u: [~ *od muža*; ~ *od žene*] **2.** (komu) **a.** uspjeti umaknuti onome tko goni [~ *goniteljima*; ~ *policiji*] **b.** ostaviti koga za sobom u trci [*pobjegao mu je deset metara*] **3.** (u što) naći utočište, snaći se na drugome mjestu i u drugoj djelatnosti [~ *u inozemstvo*] // **pobjègulja** *ž* **1.** *razg.* ona koja je pobjegla iz kuće, koja je napustila dom **2.** *pejor.* onaj koji je kukavički pobjegao pred teškoćama, uzmaknuo pred opasnostima

✧ PO- + *v.* bijeg, bježati

pȍbjeda, *v.* pobijediti

pobjedònos|an *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ **1.** koji donosi pobjedu [~*ni zgoditak*] **2.** koji izražava zadovoljstvo zbog pobjede; trijumfalan [~*no držanje*] // **pobjedonósac** *m* ⟨G -sca, V pȍbjedonōšče, N *mn* -sci, G pobjedònōsācā⟩ *konstr.* onaj koji je odnio pobjedu; pobjednik; **pobjedònosno** *pril.* pobjednički, na pobjedonosan način; **pobjedonóščev** *prid.* koji pripada pobjedonoscu

✧ *v.* pobijediti, pobjeda + *v.* nositi

pobjèsniti *svrš.* ⟨*prez.* pòbjesnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pobjèsnio/pobjèsnila *ž*, *prid. trp.* pòbješnjen⟩ učiniti bijesnim // **pobjèsnjeti** (**pobjèšnjeti**) (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòbjesnīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pobjèsnio/pobjèsnjela *ž*⟩ postati bijesan, *usp.* bjesnjeti; **pobjèšnjelōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je pobjesnio

✧ PO- + *v.* bijes

pòblesaviti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòblesavīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòblesavio/pòblesavjela *ž*⟩ postati blesav // **poblesavljívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* poblesàvljujēm, *pril. sad.* poblesàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poblesaviti

✧ PO- + *v.* blesav

pòblijediti *svrš.* ⟨*prez.* pòblijēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòblijedio/pòblijedila *ž*, *prid. trp.* pòblijeđen⟩ učiniti što blijedim [~ *sliku*] // **poblijédjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòblijēdīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* poblijédio/poblijédjela *ž*⟩ postati blijed; problijediti [~ *od straha*]; **poblјеđívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pobljèđujēm, *pril. sad.* pobljèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poblijedjeti

✧ PO- + *v.* blijed

pȍbližē *pril.* **1.** preciznije, izbližega, tako da se opiše točnije [*opisati/prikazati/izjasniti se* ~]; preciznije, podrobnije **2.** *razg.* nešto više blizu [*sjedni malo* ~]

✧ PO- + *v.* bliz

pobljùvati *svrš.* ⟨*prez.* pòbljujēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍbljuvān⟩ **1.** (što) bljujući uprljati **2.** (se) povratiti

✧ PO- + *v.* bljuvati

pȍboč|an *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji se nalazi, podupire i sl. s boka, na bočnoj strani ili s bočne strane [~*na greda*; ~*ne stijene*] // **pȍbōčje** *sr* **1.** (+ *potenc.*) općenito ono što se slaže kao

površina, izdiže ili uspinje itd. po boku čega **2.** *mat.* skup svih pobočnih stranica nekog tijela; **pòbočka** *ž mat.* jedna od bočnih strana geometrijskog tijela, *usp.* prizma, piramida; **pòbočkē** *pril.* tako da je s boka [~ *primaknuti brod*]; bočno, pobočno; **pȍbočnica** *ž*, *v.* pobočnik; **pȍbočničkī** *prid.* koji se odnosi na pobočnike; **pȍbočnički** *pril.* kao pobočnik, na način pobočnika; **pȍbočnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īcī⟩ **1.** *vojn.* pomoćnik u vojnoj hijerarhiji; ađutant **2.** *pov.* počasna titula ili čin za neke dužnosnike u ustaškoj hijerarhiji za vrijeme NDH; **pȍbočno** *pril.*, *v.* pobočke

✧ PO- + *v.* bok[1]

pȍbogu *čest.* za pojačavanje u čuđenju, dokazivanju, zaklinjanju i sl. [*što je to ~*; *nemoj tako ~*]

✧ PO- + *v.* bog

pobòjati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pobòjām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍbojān⟩ *razg.* **1.** obojiti **2.** obojiti tako da se ne prožme bojom, nego da se obuhvati vanjska površina (bez potapanja, močenja i drugih tehnika)

✧ PO- + *v.* boja

pobòjati se (∅, koga, čega, za što) *svrš.* ⟨*prez.* pòbojīm se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pȍbojao se⟩ malo se uplašiti, osjetiti bojazan, *usp.* bojati se // **pobojávati se** (koga, čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* pobòjāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pobojati

✧ PO- + *v.* bojati se

pòbol *m* ⟨G -a⟩ **1.** velika raširenost oboljenja u društvu [*od vakcinacije nema smrtnih slučajeva ni ~a*] **2.** *v.* morbiditet // **pobolijévati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pobòlijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ povremeno lagano bolovati

✧ PO- + *v.* bol

pobòljšati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pobòljšām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍboljšān, *gl. im.* poboljšánje⟩, *v.* poboljšavati // **poboljšánj|e** (∅, čega) *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* poboljšati **2.** promjena nabolje, promjena kojom se što poboljšava [*došlo je do ~a*; *nastupilo je ~e*]; napredak **3.** tehnička, stručna itd. izvedba čega bolja od dosadašnje ili prijašnje; zahvat, postupak ili tehnika koja znači napredak u željenom pravcu [*izvesti ~e*], *opr.* pogoršanje; **poboljšávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pobòljšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ činiti boljim, popravljati, unapređivati, provoditi poboljšanje

✧ PO- + *v.* bolji

pòbōrnīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ zastupnik (čega), borac (za što) [~ *pravde*]; zagovornik // **pòbōrnica** *ž*, *v.* pobornik; **pòbōrničin** *prid.* koji pripada pobornici; **pòbōrničkī** *prid.* koji se odnosi na pobornike; **pòbōrnički** *pril.* kao pobornik, na način pobornika

✧ *rus.* pobórnik ≃ *v.* boriti se

pòbosti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pobòdēm, *pril. pr.* -ōvši, *imp.* pobòdi, *prid. trp.* pobòden⟩ redom zabosti; pobiti, pozabijati [~ *kolce*] // **pobádati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòbādām, *pril. sad.* -ājući, *gl. im.* -ānje⟩ utiskivati u mekanu površinu šiljaste predmete, *usp.* pobosti; **pobȉjati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòbījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pobiti[1] [~ *kolce*]; **pòbiti**[1] (što u što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍbijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pobȉjen⟩ zabosti, zabiti, pozabijati u većoj količini na više mjesta [~ *kolce u zemlju*]

✧ PO- + *v.* bosti

pȍbožan *prid.* ⟨*odr.* -žnī⟩ **1.** koji je pun vjere, prožet vjerskim osjećajima **2. a.** koji je u kakvoj vezi s pobožnošću, koji odražava pobožnost **b.** koji je pun zanosa, mističan // **pȍbožnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je pobožan; vjernik; **pȍbožno** *pril.* na pobožan način, s pobožnošću [~ *gledati*; ~ *slušati*]; **pȍbožnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** osobina onoga koji je pobožan **2.** vidljiv pobožan čin, postupak, manifestacija [*svibanjske ~i*]; **pobòžnjāčkī** *prid.* koji se odnosi na pobožnjake; **pobòžnjāčki** *pril.* kao pobožnjak, na način pobožnjaka; **pobòžnjāk** *m* ⟨G pobožnjáka, V pȍbožnjāče, N *mn* pobožnjáci⟩ *pejor.* onaj koji suviše iskazuje svoju pobožnost; pobožnjaković; **pobožnjáković** *m razg.*, *v.* pobožnjak

✧ PO- + *v.* bog

pobrànati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍbranān⟩ prijeći branom preko izorane zemlje

✧ PO- + *v.* braniti, brana

pòbrati *svrš.* ⟨*prez.* pobèrēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pobèri, *prid. trp.* pȍbrān⟩ **1.** (što) **a.** berući poskidati, obrati [~ *ljetinu*] **b.** skupiti što rasuto; pokupiti [~ *sve s poda*] **2.** (koga) *žarg.* **a.** odvesti (sa sobom); pokupiti [~ *djecu*] **b.** dòbiti, fasovati [~ *batine*] **3.** (se) *žarg.* otići, pokupiti se (ob. na brzinu, zbog ljutnje) // **pòbir** *m* **1.** (+ *potenc.*) ono što se pobire **2.** jedna vrsta davanja za crkvu, crkveni porez koji se kupi među vjernicima [*kupiti ~*]; **pobȉrāč** (∅, čega) *m* ⟨G pobiráča, V pȍbirāču⟩

onaj koji ima posao da što pobire [~ *lopti* (u tenisu)]; **pobiràčica** *ž*, *v.* pobirač; **pòbirati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -rēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -rānje⟩, *v.* pobrati
✧ PO- + *v.* brati

pòbratim *m* prijatelj koji se po određenom postupku (zajedničko ispijanje čaša vina i sl.) proglašava za brata // **pòbratimiti se** (**pòbratiti se**) *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* pòbratimljen⟩ učiniti koga pobratimom, ući u pobratimski odnos; **pòbratimskī** *prid.* koji se odnosi na pobratime; **pòbratimski** *pril.* kao pobratim, na način pobratima; **pòbratīmstvo** *sr* pobratimski odnos, veza između pobratima; **pòbratiti se** *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pòbratio se⟩, *v.* pobratimiti se; **póbro** *m reg. hip.*, *v.* pobratim
◈ **Pòbrat** m. os. ime (narodno), *zast.*; isto: **Pȍbroje**; *hip.*: **Póbro** ◇ *pr.* (nadimačka i od imena): **Pòbran** (Vukovar, Dubrovnik), **Pòbrica** (Split, Makarska), **Póbrić** (Slavonija)
✧ PO- + *v.* brat

pòbravičār *m* onaj koji svoju stoku povjerava planištaru

pòbrđe *sr*, *v.* gorje [*brazilsko* ~] // **pòbrēžje** *sr* **1.** pojas uz vodu; obala **2.** *v.* pobrđe
✧ PO- + *v.* brdo

Pȍbri *m mn* naselje (u blizini Opatije), 831 stan.

pòbrinuti se *svrš.* ⟨*prez.* pòbrinēm se, *pril. pr.* pòbrinūvši se⟩ učiniti sve što je potrebno, uznastojati oko čega; povesti brigu [~ *za izbjeglice*]
✧ PO- + *v.* briga

pòbrisati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -išēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòbrisān⟩ brisanjem očistiti, ob. vlažnim predmetom (krpom, spužvom) gornju površinu čega [~ *stol*; ~ *pod*]
✧ PO- + *v.* brisati

pobŕkati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòbr̄kām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòbr̄kān⟩, *v.* brkati // **pòbr̄kānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pobrkano
✧ PO- + *v.* brkati

pobròjati (**pobròjiti**) (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòbrojīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòbrojen⟩ **1.** po redu sve imenovati, sve redom navesti [~ *krivce*] **2.** *v.* prebrojiti // **pobrájati** (**pobrojávati**) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòbrājām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pobrojati
✧ PO- + *v.* broj, brojati

pobr̀stiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòbrstīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòbršćen⟩ **1. a.** sve redom (npr. grančice, lišće) pojesti brsteći (kao koza) **b.** sve redom pojesti, obrati ili skinuti [~ *lozu*; ~ *stablo jabuke*] **2.** *žarg.* sve redom učiniti da ne postoji, sve oduzeti [~ *komu sve adute u igri* = izbiti adute]
✧ PO- + *v.* brstiti

pobudàliti *svrš.* ⟨*prez.* pobùdalīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pobudàlio⟩ **1.** postati budalom [~ *od straha*] **2.** (koga) učiniti budalom
✧ PO- + *v.* budala

pobúditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòbūdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòbūđen⟩ dati pobudu [~ *pozornost*] // **pȍbuda** *ž* poticaj za kakvu odluku ili za poduzimanje čega; inicijativa, inspiracija, motiv [*niska* ~; *plemenita* ~]; **pobuđívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pobùđujēm, *pril. sad.* pobùđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pobuditi
✧ PO- + *v.* buditi

pobúniti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòbūnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòbūnjen⟩, *v.* buniti // **pȍbuna** *ž* **1.** ustanak protiv vlasti **2. a.** naglo negodovanje protiv koga ili čega **b.** naglo iskazano nezadovoljstvo sa stanjem stvari, otpor protiv koga ili čega, nemirenje, neslaganje s čim; **pobunjènica** *ž*, *v.* pobunjenik; **pobunjènīčkī** *prid.* koji se odnosi na pobunjenike [~ *odredi*]; **pobunjènīčki** *pril.* kao pobunjenik, na način pobunjenika; **pobunjènīk** *m* ⟨G pobunjeníka, V pȍbunjenīče, N *mn* pobunjeníci⟩ **1.** onaj koji se pobunio; ustanik, buntovnik **2.** onaj koji nije čime zadovoljan; nezadovoljnik; **pobunjívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pobùnjujēm, *pril. sad.* pobùnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pobuniti
✧ PO- + *v.* buna[1], buniti

pocàkliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòcaklīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòcakljen⟩ prevući što caklinom, nanijeti sloj cakline na što // **pòcaklina** *ž*, *v.* caklina (2); **pocakljívāč** *m* ⟨G pocakljiváča⟩ onaj koji što pocakljuje; **pocakljivàčica** *ž*, *v.* pocakljivač; **pocakljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pocàkljujēm, *pril. sad.* pocàkljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pocakliti
✧ PO- + *v.* caklo, caklina

pochoir (*izg.* pošoâr) *m lik.* tehnika reproduciranja u više boja (za namaz svake nijanse služi posebna maska), njome se ilustriraju bibliofilska izdanja
✧ *fr.*

pocijépati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòcijēpām, *pril.*

pr. -āvši, *prid. trp.* pòcijēpān⟩, *v.* cijepati // **pòcjepkān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je oštećen ili podijeljen na više dijelova cjepkanjem, pokretima manje dužine i snage [~ *papir*; ~*a knjiga*; ~*e novine*]; **pòcjepkānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo ili stanje onoga što je pocjepkano; **pòcjepkati** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòcjepkām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòcijepkān⟩ pocijepati na više manjih dijelova; usitniti

✧ PO- + *v.* cijepati

pocikíva|ti (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pocìkujēm, *pril. sad.* pocìkujūći, *gl. im.* -ānje⟩ oglašavati se kratko i glasno kao kad se izaziva veselo raspoloženje u pjevanju narodnih pjesama i igranju kola [~*nje kola*]; vrištati // **pocíknuti** *svrš.* ⟨*prez.* pòcīknēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pocíknuo⟩, *v.* pocikivati

✧ PO- + *v.* ciju, cika

pocȉnčati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍcinčān⟩ raznim tehnikama površinu čega obložiti, prekriti cinkom [~ *željeznu vodovodnu cijev*] // **pocinčávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pocìnčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pocinčati

✧ PO- + *v.* cink[1], cinčati

poco (*izg.* pȍko) *pril. glazb.* oznaka za nazive uz tempo, dinamiku i sl. [*poco allegro* znači da uz osnovni pojam treba dodati »malo«]

✧ *tal.*

pòcrkati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòcrkām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòcrkān⟩ **1.** jedno za drugim crknuti; pokrepati **a.** o životinjama **b.** općenito ili *pejor.* o osobama **2.** *pren.* umrijeti u neljudskim okolnostima // **pocrkávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pocȑkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pocrkati

✧ PO- + *v.* crknuti

pocŕniti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòcr̄nīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pocŕnio/pocŕnila *ž*, *prid. trp.* pòcr̄njen⟩ učiniti crnim // **pocŕnjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòcr̄nīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pocŕnio/pocŕnjela *ž*⟩ **1.** postati crn [*zid je pocrnio od čađi*] **2. a.** dobiti boju koja podsjeća na crnu [*nebo je pocrnjelo*] **b.** potamnjeti na suncu (o koži), preplanuti od sunca; **pocrnjívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pocȑnjujēm, *pril. sad.* pocȑnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pocrnjeti, pocrniti

◆ *pr.* (nadimačka): **Pòcr̄nčić** (*Z* Slavonija), **Pòcrnić** (440, Gospić, Posavina, Slavonija), **Pòcrnja** (150, sred. Dalmacija, Zagora), **Pòcrnjić** (Split, Omiš)

✧ PO- + *v.* crn

pòcrpsti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pocŕpem, *pril. pr.* -īvši, *imp.* pocŕpi, *prid. rad.* pòcrpao/pòcrpla *ž*, *prid. trp.* pocȓpen⟩ crpući povaditi, doći do veće količine ili do kraja čega crpenjem [~ *vodu*]

✧ PO- + *v.* crpsti

pocrvèniti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pocȓvenīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pocrvènio/pocrvènila *ž*, *prid. trp.* pocȓvenjen⟩ učiniti crvenim // **pocrvènjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pocȓvenīm, *pril. pr.* -īvši, *imp.* pocrvèni, *prid. rad.* pocrvènio/pocrvènjela *ž*⟩ **1.** postati crven **2.** dobiti u licu crvenu boju (od uzbuđenja, stida); porumenjeti; **pocrvenjívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pocrvènjujēm, *pril. sad.* pocrvènjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pocrvenjeti, pocrveniti

✧ PO- + *v.* crven

pȍculica *ž etnol.* dio narodne nošnje, bogato izvezena i ukrašena kapa

pocupkívati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pocùpkujēm, *pril. sad.* pocùpkujūći, *gl. im.* -ānje⟩ pomalo cupkati, poigravati na mjestu (od hladnoće, od nervoze, plešući u kolu); sitno poskakivati // **pòcupnuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòcupnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pòcupni, *prid. rad.* pòcupnuo⟩, *v.* pocupkivati

✧ PO- + *v.* cupkati

pòčađavjeti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòčađavīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòčađavio/pòčađavjela *ž*⟩ naći se po površini tijela sav u čađi, postati čađav (npr. nakon vožnje vlakom na ugljen) // **pòčađiti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòčađio/pòčađila *ž*, *prid. trp.* pòčađen⟩ prekriti slojem čađe [~ *staklo* (kroz koje se promatra pomrčina Sunca)]; začađiti

✧ PO- + *v.* čađ

pòčam *pril. arh.* počevši od, s početkom od [~ *od Nove godine*]

✧ *počьmъ ≃ *v.* početi

pòčasiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòčasio⟩ *knjiš.* malo počekati, pričekati; oklijevati

✧ PO- + *v.* čas

pȍčāst *ž* ⟨G -sti, I -sti/-šću⟩ javno iskazivanje časti ili priznanja [*odati* ~] // **pȍčāsn|ī** *prid.* **1.** koji se odnosi na počast **2.** kojim se iskazuje čast, čime se odaje počast [~*a paljba*] **3.** koji ima stručni naslov bez obzira na plaću

ili dužnost [~*i doktor*; ~*i konzul*]; **pòčasnica** *ž* **1.** pjesma zdravica u čiju čast **2.** *reg.* ona koja pjeva počasnicu; **počàstiti** (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòčastīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòčašćen⟩, *v.* častiti
✧ PO- + *v.* čast

pòčekati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòčekao⟩ provesti neko vrijeme čekajući; pričekati, strpjeti se // **pòček** *m* ⟨N *mn* -eci⟩ *arh. jez. književ.* vrijeme koje se čeka
♦ *pr.* (nadimačka): **Pòčakal** (Varaždin), **Pòček** (okolica Zagreba), **Pòčekaj** (Istra), **Pòčekal** (Zlatar Bistrica, Moslavina)
✧ PO- + *v.* čekati

počélo, *v.* početi

počepr̀kati (što, ∅, oko čega, po čemu) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòčeprkao⟩ **1.** malo čeprkati, kratko ili po površini tla zagrepsti kao kokoš [~ *po zemlji*] **2.** *pren.* površno i bez ozbiljnijeg uvida informirati se o čemu [~ *po knjigama*], *opr.* ući temeljito u što, raditi ozbiljno i trajno na čemu
✧ PO- + *v.* čeprkati

počerùpati (se) *svrš.* ⟨*prez.* -ām (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. rad.* pòčerupao (se)⟩ **1.** uhvatiti se u borbi kao što se uhvate pijevci ili druge pernate životinje **2.** *pren.* ući u lakši verbalni ili sličan sukob; počupati se **3.** sve redom očerupati, skinuti sve perje, *usp.* čihati
✧ PO- + *v.* čerupati

pȍčēsto *pril.* dosta često [~ *navraćati*]

počèšati (∅, koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòčešēm (se), *pril. pr.* -āvši (se), *imp.* počèši (se), *prid. trp.* pȍčešān⟩, *v.* češati // **pȍčeškati** *svrš.* ⟨*prez.* pòčeškām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍčeškān⟩ **1.** (koga, što) malo počešati **2.** (se) malo se počešati
✧ PO- + *v.* češati

počèšljati (se, koga) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍčešljān⟩ urediti kosu češljem, urediti kosu češljanjem
✧ PO- + *v.* češalj, češljati

pòčēti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍčnēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* pòčni, *prid. rad.* pȍčeo, *prid. trp.* pȍčēt⟩ **1.** krenuti s polazne točke [~ *sastanak*]; započeti **2.** staviti u pokret; pokrenuti **3.** uzrokovati da što započne djelovati [*dim nas je počeo gušiti*] // **počélo** *sr* **1.** *fil.* osnovna pramaterija; pratvar, princip, izvor **2.** *kem.* tvar koja se sastoji od atoma s jednakim pozitivnim nabojem; element **3.** osnova, temelj; **počé|tak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -éci, G pòčētākā⟩ **1.** prvi, uvodni dio čega [~*tak knjige*] **2.** prvo razdoblje [~*tak rata*] **3.** polazna točka, ishodište [*biti na ~tku*] **4.** (*mn*) osnove čega [~*ci znanja*]; **počétkom** (čega) *pril.* na početku, u početku čega (odnosi se na veće mjere vremena) [~ *godine*; ~ *stoljeća*; ~ *milenija*; ~ *školskog sata*]; **pòčetnī** *prid.* koji se odnosi na početak; prvi [~ *udarac*]; **pòčetnica** *ž* **1.** *v.* početnik **2.** knjiga iz koje se počinje učiti, udžbenik za učenje osnovnih pojmova; **pòčetničk|ī** *prid.* koji je svojstven, koji se odnosi na početnike [~*a greška*]; **pòčetnički** *pril.* kao početnik; **pòčetnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji se tek počinje baviti čime; **pòčetnīštvo** *sr* stanje onoga koji je početnik; **počìmāč** *m* ⟨G počimáča⟩ onaj koji što počinje/započinje, inicijator; **počìmālja** *ž* ona koja započinje pjevanje; grlovođa; **pòčinjati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -njēm, *pril. sad.* -njūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* početi
✧ PO- + *prasl.* *čęti: početi (*rus.* na-čát')

pòčinak *m* ⟨G -īnka, N *mn* -īnci⟩ **1.** stanje mirovanja; odmaranje **2.** odmor u spavanju [*poći na* ~] // **pòčinuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pòčini, *prid. rad.* pòčinuo⟩ **1.** provesti neko vrijeme odmarajući se, u počinku; odmarati se, odspavati **2.** *retor.* biti sahranjen, smiriti se, upokojiti se [~ *vječnim snom* rastati se sa životom, umrijeti] **3.** *agr.* biti na ugaru, ostati neobrađen jednu ili više godina, odmoriti se (o obrađivanoj zemlji); **počìvalīšte** *sr* **1.** mjesto za počivanje **2.** predmet za počivanje; krevet, postelja **3.** *pren.* posljednje počivalište; grob, groblje; **počìvāljka** *ž* ⟨D L -ljci, G *mn* -ī⟩ stolica za počivanje prikladne konstrukcije; **počívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòčīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅), *v.* počinuti **2.** (na čemu) biti smješten s osloncem na podlogu **3.** *pren.* imati oslonac, ishodište, osnivati se, temeljiti se (na čemu) [~ *na čvrstim dokazima*]
♦ *pr.* (nadimačka, ob. za lijenčine): **Pòčinok** (Slavonski Brod) ◇ *top.* (naselje): **Pòčekaji** (Buzet, 42 stan.), **Počivàlšek** (Dubrovnik, Zagreb), **Počivànšek** (Zagreb), **Počivàšek** (Pregrada, Zagreb) ◇ *top.*: **Počívala** (ime za mjesta na planini kamo pastiri dovode ovce da prespavaju, *usp.* Durmitor); (naselje): **Pòčitelj** (Gospić, 307 stan.)
✧ PO- + *prasl.* *čiti, *činǫti (*rus.* po-čít', *polj.* od-po-czywać) ≃ *lat.* quies: mir, počinak

počìniti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòčinīm, *pril. pr.* -īv-

ši, *imp.* počini, *prid. rad.* počìnio⟩ učiniti, izvršiti neki čin [~ *samoubojstvo*], *usp.* činiti // **počinilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩, *v.* počinitelj; **počìnitelj** *m* onaj koji je nešto počinio [~ *zločina*]; počinilac; **počinitèljica** *ž*, *v.* počinitelj
✧ PO- + *v.* čin, činiti

pòčistiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòčišćen⟩ **1.** učiniti čistim, *usp.* čistiti **2.** *pren.* **a.** osloboditi [~ *kraj od neprijatelja*] **b.** pojesti sve do kraja [~ *hladnjak*; ~ *tanjur*]; smazati
✧ PO- + *v.* čist, čistiti

počitánje *sr arh.* poštovanje, počast [*gledati s ~m*]
✧ PO- + *v.* čitati

pòčkaliti (koga) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòčkaljen⟩ podmetnuti nogu komu da padne, stopalom zadržati čije stopalo tako da se zanese ili padne; podškaliti, podčkaliti, *usp.* podapeti // **počkaljívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* počkàljujēm, *pril. sad.* počkàljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* počkaliti
✧ PO- + *v.* čkalja

počùpati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍčupān⟩ **1.** (što) povaditi sve čupanjem, *usp.* čupati **2.** (se) posvaditi se, potući se (ob. o djeci) // **počupávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* počùpāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* počupati
✧ PO- + *v.* čupati

pòčuti *svrš.* ⟨*prez.* -jēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pòčuo⟩, *v.* čuti
✧ PO- + *v.* čuti

počvȑkāš *m* ⟨G počvrkáša⟩ *zool.* ptica strnadica (*Emberiza miliaria*)

pôći *svrš.* ⟨*prez.* pôđēm, *pril. pr.* pȍšāvši, *imp.* póđi, *prid. rad.* pȍšao/pòšla *ž*⟩ **1.** (∅) početi ići, krenuti (s mjesta), uputiti se, uputiti se određenim smjerom [*pođimo!*; *pošla mi (me) karta* počeo sam dobivati u igri karata; *pošlo je (krenulo je)* sve ide prema očekivanju; *pošlo je naopako (nizbrdo, natraške, tumbe)* promijenilo se nagore; *pošlo je sve po starom* nastavilo se onako kako je i prije bilo] **2.** (kamo) otići s pređašnjeg mjesta, udaljiti se [~ *kući*] **3.** udati se [~ *za koga*] **4.** otići sa svrhom da se tko/što dovede, doveze, donese [~ *po novine*] **5.** *pren.* (za kim, za čim) ugledati se, povesti se za kim, čim [~ *za lošim uzorom*] // **pólaz** *m razg.*, *v.* polazak; **pòlazak** *m* ⟨G -aska, N *mn* -asci⟩ kretanje s mjesta; odlazak, pokret, polaz; **pòlazīšte** *sr* **1.** mjesto s kojega se polazi [~ *tramvaja*] **2.** *pren.* teza od koje se polazi [~ *analize*]; **pòlaziti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -zēći, *gl. im.* -ažēnje⟩ **1.** *v.* poći **2.** *v.* pohađati [~ *škole*]; **pólazn|ī** *prid.* iz kojega, s kojega se polazi, koji služi kao ishodišna točka čega; početni [~*a stanica*]; **pòlaznica** *ž* **1.** ženska osoba polaznik **2.** *admin. pov.* pismeni dokaz o polaženju škole **3.** točka koja služi kao ishodište; temelj, osnovica; **pòlaznīčkī** *prid.* koji se odnosi na polaznike; **pòlaznički** *pril.* kao polaznik, na način polaznika; **pòlaznīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji polazi kakvu školu, tečaj i sl.
✧ PO- + *v.* ići

pȍćudan *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji je komu po ćudi, koji mu odgovara, koji je prikladan za što (o osobi), koji udovoljava čijim uvjetima ili razlozima prema kojima se vrednuje, koji je u skladu s vladajućom ideologijom; podoban [*politički* ~], *opr.* nepoćudan // **pȍćūdnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga koji je poćudan; podobnost
✧ PO- + *v.* ćud

-POD, -PODIJ, -PODIJA, -PODIJSKI, -PODIZAM kao završni dio riječi znači noga; -nog, -nožan [*megapod*; *parapodij*]
✧ *grč.* pod(o)-; poús

POD-[1], **PODA-** kao prvi dio riječi upotrebljava se **1.** za tvorbu glagola i znači **a.** vršenje radnje odozdo, na donjoj strani [*podmetnuti*] **b.** pravac radnje odozdo [*potprašiti*] **c.** predodžba pravca radnje odozdo [*podjariti*; *potkupiti*] **d.** dovođenje pod što *pren.* u stanje podređenosti, zavisnosti, pod čiju vlast [*podjarmiti*] **2.** za tvorbu imenica i pridjeva, sa značenjem **a.** (onaj) koji se nalazi, koji je smješten ispod čega [*podzemlje*] **b.** (onaj) koji se nalazi s donje strane čega [*potkoljenica*] **c.** (onaj) koji predstavlja dio, odjeljak neke cjeline u predodžbi podređenosti ili vertikalne hijerarhije [*pododbor*; *potpredsjednik*] **d.** ono što je donji sloj čega [*podsvijest*] **e.** ono što se vremenski veže uz završne faze [*podjesen*; *podnoć*]
✧ *v.* pod[1]

POD-[2], **PODO-** kao prvi dio riječi znači noga, nožni [*podologija*]; nogo-
✧ *grč.* pod(o)-; poús ⟨G podós⟩: noga

pȍd[1] *prij.* (uz enklitičke zamjeničke oblike *poda*) [*poda me, poda te, poda se, poda nj,*

poda mnom] **1.** sa samostalnom riječju u akuzativu izriče **a.** kretanje prema dolje, naniže, s donje strane čega [*pao ~ vlak*] **b.** stanje ili položaj [*~ kontrolom*] **c.** mjesto, prostor, pod kojim se što stavlja [*~ zidinu*] **d.** vrijeme (uz imenice koje označuju završne vremenske odsječke) u koje ili neposredno pred kojim se što događa ili nastaje [*~ jesen*] **e.** zamjenu čega pravog, istinskog čim lažnim, manje vrijednim, sa zn. mjesto, umjesto, u zamjenu za [*mrkvu ~ rodakvu (rotkvu)*] **2.** sa samostalnom riječju u instrumentalu ističe **a.** mjesto, prostor, osobu kojoj se s donje strane tko/što nalazi ili se što događa, zbiva [*~ suncem*] **b.** stanje u kojem se nalazi tko [*~ dojmom*; *~ oružjem*] **c.** pojavu, događaj, okolnost [*~ zaštitom mraka*] **d.** mjesto na podnožju i sl. gdje se tko/što nalazi ili se što događa [*~ Žumberkom*] **e.** način, narav, karakter vršenja radnje [*~ zakletvom*; *pisati ~ pseudonimom*]

✧ *prasl.* i *stsl.* *podъ (*rus.* i, *polj.* pod)

pȍd[2] *m* ⟨G pòda, D L pòdu, N *mn* pòdovi⟩ **1.** donja, ob. vodoravna površina prostorije po kojoj se hoda; podnica **2.** *pren.* ravna površina terena // **pòdina** *ž pejor.* od pod [*ta neravna ~*]; **pȍdina** *ž* **1.** podnožje (gore, planine) **2.** sloj rude ispod drugog sloja; **pȍdn|ī** *prid.* koji pripada podu, koji je svojstven podu [*~o grijanje*; *~i zvučnici*]; **pȍdnica** *ž* **1.** *v.* pod[2] (1) **2.** (*mn*) nepomična i pomična čelična i drvena opločenja na vodoravnim konstrukcijama △ ~ ***oblaka*** *meteor.* donja, najniža strana oblaka

✧ *prasl.* i *stsl.* podъ (*rus.* i, *polj.* pod), *lit.* padas ← *ie.* *pod-: stopalo (*lat.* pes, *grč.* poús)

podàgra *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ *pat.* neinfektivna upala zgloba, nastaje zbog nakupljanja mokraćne kiseline u organizmu; giht, ulog

✧ *lat.* ← *grč.*, *dosl.* podágra: zamka za nogu ≃ POD-[2] + *grč.* ágra: plijen

pȍdaleko *pril.* dosta daleko, prilično daleko // **pȍdaljē** *pril.* nešto dalje, malo dalje

✧ PO- + *v.* dalj, dalek

pòdanak *m* ⟨G -ānka, N *mn* -ānci⟩ *bot.* podzemni dio stabljike, može služiti kao spremište hrane mladoj nadzemnoj biljci; rizom

✧ PO- + *v.* izdanak

pòdanīk *m* ⟨V-īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji ima podanstvo jedne države; državljanin **2.** onaj koji je u podaničkom odnosu, koji se pokorava vlasti druge osobe // **pòdanica** *ž*, *v.* podanik; **pòdaničin** *prid.* koji pripada podanici; **pòdaničkī** *prid.* koji se odnosi na podanike; **pòdanički** *pril.* kao podanik, na način podanika; **pòdanīštvo** *sr* podanički odnos prema komu, stanje i položaj podanika; **pòdānstvo** *sr* ⟨G -tāvā/podánstvā⟩ **1.** *pov.* pripadnost vladaru i vjernost njegovoj vlasti **2.** pripadnost građanina jednoj državi; državljanstvo

✧ PO- + *v.* dati

pȍdao *prid.* ⟨*odr.* -dlī⟩ koji potajno govori i radi protiv koga, koji je prikriveno nepošten; podmukao // **pòdlac** *m* ⟨G podlàca, V pȍdlače, G *mn* podlácā⟩ podao, nepošten, nečastan, pokvaren čovjek; nevaljalac, hulja [*ponio se kao ~*]; **pòdlačkī** *prid.* koji se odnosi na podlace; **pòdlački** *pril.* kao podlac, na način podlaca; **podlàštvo** *sr*, *v.* podlost; **pȍdlo** *pril.* na podao način, s podlošću; podmuklo, nepošteno, pokvareno [*~ se smijati*]; **pȍdlōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** osobina onoga koji je podao **2.** nečastan, podao postupak; podlaštvo

✧ *prasl.* *podlъ (*rus.* pódlyj, *polj.* podły) ≃ *v.* pod[2]

podàpēti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍdapnēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* podàpni, *prid. trp.* pȍdapēt⟩ **1.** pritegnuti, stegnuti s donje strane, odozdo, na donjoj strani ili pri dnu čega (o čemu što se veže, podvezuje i sl.) **2.** postaviti nogu, ob. stopalo tako da onaj koji hoda ili prolazi hodajući padne; počkaliti // **podàpinjati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -njēm, *pril. sad.* -njūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podapeti

✧ POD(A)- + *v.* napeti

podàpirati, *v.* poduprijeti

podáriti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdārīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdāren⟩ *retor.* dati kome što kao dar; pokloniti

✧ PO- + *v.* dar

pòdārka *ž* ⟨D L -i, G *mn* -arākā/-ī⟩ *bot.*, *v.* tradeskancija

podàstrijēti (što, komu) *svrš.* ⟨*prez.* pȍdastrēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* pȍdastrt⟩ **1.** prostrijeti pred koga, što **2.** *zast.* uredski kliše, u pismenom obliku podnijeti kome visokom mjestu, naslovu itd. [*~ molbu*] // **podàstirati** (što, komu) *nesvrš.* ⟨*prez:* -rēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podastrijeti

✧ POD-[1] + *prasl.* *sterti ≃ *lat.* sternere

pȍdāšan, *v.* podati

podá|tak *m* ⟨G -tka, N *mn* -áci, G pòdātākā⟩ **1.** činjenica za koju se zna da se dogodila, da postoji ili da je istinita **2.** činjenica koja se

navodi da se njome što dokaže [*prema najnovijim ~cima*]
✧ PO- + *v.* dati

pòdati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍdān⟩, *v.* dati // **pȍdāšan** *prid.* ⟨*odr.* -šnī⟩ **1.** (čemu) koji se podaje pod rukom, koji se lako obrađuje ili oblikuje [~ *materijal*]; podatan (**1**) **2.** (∅) *rij. indiv.*, *v.* izdašan; **pȍdāšno** *pril.* na podašan način; podatno; **pȍdāšnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je podašno; **pȍdāt|an** (∅, čemu) *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** koji je podašan; podatljiv **2.** *pren.* koji je neotporan na utjecaj, koji se lako podčinjava utjecaju; povodljiv, sugestibilan **3.** izdašan; **pòdati se** (komu, čemu) *svrš.* ⟨*prez.* pòdām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pȍdao se⟩ **1.** prepustiti se komu ili čemu, popustiti pod vanjskim ili unutarnjim pritiskom [~ *užicima*] **2.** stupiti u spolni odnos (o ženskoj osobi); **podàtljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* podatan; **podàtljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩, *v.* podatnost; **pȍdātnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je podatan ili svojstvo onoga što je podatno; podatljivost, podašnost; **podávati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdājēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podati se
✧ PO- + *v.* dati

pȍdātnōst, *v.* podati

podâtus *m glazb.* znak za dva tona u neumatskoj notaciji; prikazuje uzlazni interval
✧ *lat.* podatus

podàviti, *v.* podviti

podáviti (koga što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdāvljen⟩ sve redom uništiti, usmrtiti davljenjem, pogušiti // **podavljívati** (koga što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podàvljujēm, *pril. sad.* podàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podáviti
✧ PO- + *v.* daviti

podbáciti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòdbācīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdbāčen⟩ **1.** dobaciti manje nego što treba, ne dobaciti do mete **2.** *pren.* ne ispuniti plan, očekivanja, obaveze itd.; iznevjeriti, razočarati, zakazati // **podbacívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* podbàcujēm, *pril. sad.* podbàcujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podbaciti; **pȍdbačāj** *m* **1.** gađajući ne dobaciti do cilja [~ *u topničkom gađanju*] **2.** slabiji uspjeh od željenoga ili očekivanoga
✧ PO- + *v.* baciti

pȍdbān *m* ⟨N *mn* -ovi/-i⟩ *pov.* banov pomoćnik; banovac // **podbànica** *ž pov.* podbanova supruga

pòdbiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* podbìjen⟩ zabiti odozdo (ob. cipele čavlima), udariti, nabiti s donje strane; spodbiti // **podbíjati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdbījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podbiti
✧ POD-[1] + *v.* biti[2]

pòdbjel *m* i *ž* ⟨G -a/-i, G *mn* pȍdbjēlā⟩ *bot.* trajna zelen (*Tussilago farfara*) iz porodice glavočika (*Compositae*)

podbòčiti *svrš.* ⟨*prez.* pòdbočīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdbočen⟩ **1.** (što) postaviti kolac i sl. da se što ne nakrivi ili ne sruši, osloniti o što **2.** (se) osloniti se rukom o što [~ *bradu*] // **podbočívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podbòčujēm, *pril. sad.* podbòčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podbočiti
✧ POD-[1] + *v.* bok[1]

pòdbosti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* podbòdēm, *pril. pr.* -ōvši, *prid. rad.* pòdbō, *prid. trp.* podbòden⟩ **1.** ubosti odozdo (nogom, mamuzama) **2.** *pren.* učiniti da se tko naljuti i sl.; raspaliti koga // **podbàdāč** *m* ⟨G podbadáča⟩ onaj koji koga podbada, izaziva, draži; iritator, haranger; **podbadàčica** *ž*, *v.* podbadač; **podbàdāčkī** *prid.* koji se odnosi na podbadanje i podbadače; **podbàdāčki** *pril.* na način podbadača, kao podbadač; **podbádati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdbādām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. trp.* pòdbādān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* podbosti **2.** *pren.* šaliti se na čiji račun; izazivati, dražiti
✧ POD-[1] + *v.* bosti

pòdbradak *m* ⟨G -atka, N *mn* -raci⟩ dio mekog tkiva pod bradom; mentum, *usp.* podvoljak // **podbràdāč** *m* ⟨G podbradáča⟩ **1.** *zast.* visoki ovratnik **2.** *v.* podbradača; **podbràdača** *ž* **1.** rubac koji se vezuje pod bradom **2.** *vojn.* remen kojim se kapa ili kaciga vezuju pod bradom; podbradač; **podbráditi se** *svrš.* ⟨*prez.* pòdbrādīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* pòdbrāđen⟩ povezati glavu maramom tako da se krajevi svežu pod bradom; **pòdbrādnī** *prid.* koji se odnosi na podbradak, koji se nalazi pod bradom; **pòdbradnīk** *m* ⟨N *mn* -ici⟩, *v.* opršnjak; **podbrađívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* podbràđujēm se, *pril. sad.* podbràđujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podbraditi se
✧ POD-[1] + *v.* brada

pòdbrēžje *sr* **1. a.** dio tla u konfiguraciji koji je pod brijegom ili bregovima (u zn. brda) **b.** donji dio obale ili dio pod vodom ili mo-

rem uz obalu (u zn. brijeg = obala) **2.** *anat.*, *v.* hipotalamus
◈ *pr.* (etnik): **Pòdbrežnjāk** (**Podbrežnjâk**) (Sesvete, Kutina) ◇ *top.* (naselje): **Pòdbrēžje** (Ozalj, 412 stan.)
✧ POD-[1] + *v.* brijeg

podbrúsiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdbrūsīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdbrūšen⟩ **1.** brusom naoštriti odozdo [~ *kośu*] **2.** *pren.*, ob. u: [~ *pete*, *razg.* pobjeći] **//** **podbrusívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podbrùsujēm, *pril. sad.* podbrùsujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podbrusiti
✧ POD-[1] + *v.* brus, brusiti

pòdbuhnuti *svrš.* ⟨*prez.* pòdbuhnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pòdbuhao⟩ oteći, naduti se; nabreknuti **//** **pòdbuo** (**pòdbuhao**) *prid.* ⟨*odr.* -ulī⟩ koji je otekao, kojemu je došlo do natjecanja tkiva [~ *u licu*]; **pòdbuhlōst** (**pòdbulost**) *razg.* *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je podbuhao; **pòdbulōst** (**pòdbuhlōst**) *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina ili stanje onoga koji je podbuo (podbuhao)
✧ POD-[1] + *prasl.* *buxti: naduti se, particip *buxlъ (*rus.* búxnut', *slov.* buhniti)

podbúniti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdbūnjen⟩ potaknuti na bunu, *usp.* buniti **//** **podbunjívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podbùnjujēm, *pril. sad.* podbùnjūjūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podbuniti
✧ POD-[1] + *v.* buna[1], buniti

podcijéniti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòdcijēnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdcijēnjen⟩ **1.** ocijeniti niže nego što zaslužuje ili nego što vrijedi **2.** omalovažiti, obezvrijediti [~ *protivnika*] **//** **podcjenjìvāč** *m* ⟨G podcjenjiváča⟩ onaj koji što podcjenjuje, *usp.* podcijeniti (**1**,**2**); **podcjenjìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na podcjenjivače; **podcjenjìvāčki** *pril.* kao podcjenjivač, na način podcjenjivača; **podcjenjívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podcjènjujēm, *pril. sad.* podcjènjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podcijeniti
✧ POD-[1] + *v.* cijena, cijeniti

podcikívati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* podcìkujēm, *pril. sad.* podcìkujūći, *gl. im.* -ānje⟩ vriskati na stiliziran način (npr. vičući ju-ju) kako se u narodnom kolu, pjevanju i sl. izražava veselje i poticanje na igru i sl.; podvriskivati **//** **podcíknuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòdcīknēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* podcíknuo⟩, *v.* podcikivati
✧ POD-[1] + *v.* ciju, cika

pòdcrtati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòdcrtān⟩ **1.** povući crtu pod redak teksta radi isticanja; podvući **2.** *razg.* naglasiti važnost čega **//** **podcrtávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podcr̀tāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podcrtati
✧ POD-[1] + *v.* crta, crtati

podčìniti *svrš.* ⟨*prez.* pòdčinīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdčinjen⟩ **1.** (koga, što) staviti (osobu, područje, prirodne i društvene procese i sl.) pod svoju vlast, moć ili volju; podvlastiti, pokoriti **2.** (se) pokoriti se čijoj vlasti, moći ili volji **//** **podčinjávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podčìnjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podčiniti, podčinjivati; **pòdčinjen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** (komu, čemu) ⟨*prid. trp.*⟩, *v.* podčiniti **2.** (*odr.*, u *im.* službi) osoba koja je podređena u službi višima; **pòdčinjenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje i položaj onoga koji je podčinjen, pokoren; **podčinjívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podčìnjujēm, *pril. sad.* podčìnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podčiniti, podčinjavati
✧ POD-[1] + *v.* čin, činiti

podèbljati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍdebljān⟩ učiniti debljim (ob. crtu na papiru ponovnim potezom olovke ili pera) **//** **pȍdebeo** *prid.* ⟨*odr.* -elī⟩ koji je teži, pretiliji; ojači; **podebljávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podèbljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podebljati
✧ PO- + *v.* debeo, debljati

podèrati *svrš.* ⟨*prez.* pòderēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* podèri, *prid. trp.* pȍderān⟩ **1.** (što) **a.** dugom upotrebom ili nebrižljivim korištenjem dovesti u loše stanje **b.** iskidati, iscijepati na komade **2.** (se) pocijepati se, iskidati se **//** **pȍderān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je istrošen, otrcan zbog duge upotrebe [~*e cipele*; ~*o odijelo*]; iscijepan; **poderánac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G podèrānācā⟩ onaj koji je poderan, odrpanac; **poderánčev** *prid.* koji pripada poderancu; **podèrānka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* poderanac; **pȍderānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je poderano ili onoga koji je poderan; **pòderina** *ž* ono što je poderano; dronjak, prnja; **podèriv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se upotrebom dere (ob. o obući i odjeći), *opr.* nepoderiv; **poderòtina** *ž* *ekspr.* rupa na odjeći, poderano mjesto i dr.
✧ PO- + *v.* derati

pòdesiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.*

pòdešen⟩ **1.** (što, se) **a.** učiniti prikladnim za što, opremiti na odgovarajući način, učiniti da prihvaća, naliježe, da odgovara veličinom; pripasati [~ *pojas*] **b.** dovesti u odgovarajući položaj, namjestiti [~ *snagu motora*] **c.** namjestiti ključne parametre [~ *postavke*] **2.** (se) prilagoditi se čemu, uskladiti s čim [~ *prilikama*] // **pȍdesan** (∅, za što) *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ koji se može upotrijebiti za što, koji odgovara zahtjevima ili potrebama; prikladan, podoban, adekvatan, zgodan za rukovanje; **pȍdesnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ odlika onoga koji je podesan ili svojstvo onoga što je podesno; **podešávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podèšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podesiti

✧ PO- + *v.* desiti se

pòdest *m* **1.** na izmjeni krakova stubišta prošiiren, ponekad uređen prostor za počivanje i okretanje; odmorište **2.** podij **3.** čvrst kameni (metalni itd.) temelj na kojem stoji spomenik i sl.; postament

✧ *njem.* Podest ≃ *lat.* podium ← *grč.* pódion

pòdesta (**podestȁt**) *m*, *v.* potestat

Pòdevčevo *sr* naselje (u blizini Novog Marofa), 859 stan. // **pòdevečkī** *prid.* koji se odnosi na Podevčevo

Pòdgājci Pòdravskī *m mn* ⟨G Pòdgajācā Pòdravskīh⟩ naselje (u blizini Donjeg Miholjca), 750 stan. // **Podgájac** *m* (**Pòdgājka** *ž*) ⟨G -jca, N *mn* Podgájci⟩ stanovnik Podgajaca Podravskih

◈ *v.* gaj

Pòdgājci Pòsavskī *m mn* ⟨G Pòdgajācā Pòsavskīh⟩ naselje (u blizini Županje), 1518 stan.

◈ *v.* gaj

podgláviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdglāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdglāvljen⟩ podbočiti što čime, podmetnuti što pod što čvrsto da se ne makne ili ne padne // **pòdglāvlje** *sr*, *v.* uzglavlje; **podglavljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podglàvljujēm, *pril. sad.* podglàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podglaviti

✧ POD-[1] + *v.* glava

podgòjiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdgojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdgojen⟩ hranjenjem ili tovljenjem postići težinu domaće životinje (ob. praseta) podesnu za prodaju ili klanje [~ *prase*]

✧ POD-[1] + *v.* gojiti

Pȍdgora *ž* naselje (u blizini Makarske), 1452 stan. // **Pȍdgorac** *m* (**Pȍdgōrka** *ž*) ⟨G -rca, N *mn* Pȍdgōrci⟩ stanovnik Podgore; **pȍdgorskī** *prid.* koji pripada Podgori i Podgorcima

◈ *v.* podgorje

Podgòrāč *mn* ⟨G Podgoráča⟩ naselje (u blizini Našica), 1171 stan. // **Podgoráčanin** *m* (**Podgòrāčānka** *ž*) ⟨N *mn* Podgoráčani⟩ stanovnik Podgoračana; **podgòrāčkī** *prid.* koji se odnosi na Podgorač i Podgoračane

◈ *pr.* (etnik): **Pòdgoračan** (Valpovo)

Pòdgorica *ž* najveći grad i administrativno središte Crne Gore, 118.100 stan. (od 1946. do 1991. Titograd), od 1945. glavni grad Crne Gore // **Pòdgoričanin** *m* (**Pòdgoričānka** *ž*) ⟨N *mn* Pòdgoričani⟩ stanovnik Podgorice; **pòdgoričkī** *prid.* koji se odnosi na Podgoricu i Podgoričane

pòdgōrje *sr* kraj koji se obilježava ili prepoznaje po tome što je pod nekom gorom // **pòdgorac** *m* ⟨G -ōrca, V -ōrče, N *mn* -ōrci⟩ onaj koji je iz podgorja, koji živi u podgorju; **pòdgōrčev** *prid.* koji pripada podgorcu; **pòdgōrka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* podgorac

◈ *pr.* (etnici): **Pòdgorac** (Đurđevac, sred. Dalmacija), **Podgorélec** (320, Međimurje, Zagorje, Slavonija), **Pòdgōrnīk** (Delnice, Slavonija), **Pòdgornjāk** (Nova Gradiška, Požega), **Podgòrskī** (300, Sesvete, Prigorje, Podravina), **Podgòrščāk** (Osijek), **Podgòršek** (Zagreb), **Podhòrskī** (*I* Slavonija, ← *češ.*)

◇ *top.* (naselja): **Pȍdgora** (Dubrovnik, 33 stan.; Klanjec, 49 stan.), **Pȍdgora Kràpīnskā** (Krapina, 501 stan.), **Pȍdgora Turkòvskā** (Delnice, 13 stan.), **Pòdgorci** (Bjelovar, 417 stan.), **Pòdgori** (Crikvenica, 167 stan.), **Pòdgōrje** (kraj uz more pod Velebitom; Gvozd, 283 stan.; Korčula, 151 stan.; Požega, 272 stan.), **Pòdgōrje Bednjànsko** (Ivanec, 33 stan.), **Pòdgōrje Bračevačko** (Đakovo, 78 stan.), **Pòdgōrje Jàmničko** (Jastrebarsko, 12 stan.), **Pòdgōrje Kȑnjačko** (Karlovac, 107 stan.)

✧ POD-[1] + *v.* gora

Pòdgōrje *sr* naselje (u blizini Virovitice), 779 stan. △ ~ ***Bìstričko*** naselje (u blizini Donje Stubice), 1019 stan. // **Pòdgorac** *m* (**Pòdgōrka** *ž*) ⟨G -ōrca, V -ōrče, N *mn* Pòdgōrci⟩ onaj koji je iz Podgorja; **pòdgorskī** *prid.* koji se odnosi na Podgorje i Podgorce

◈ *v.* podgorje

Podgòrskā, Vika (1898–1984), kazališna glumica, prvakinja drame i punih 40 godina

nosilac zahtjevnih ženskih uloga u HNK u Zagrebu

podgovóriti *svrš.*, *v.* nagovoriti

✧ POD-[1] + *v.* govor, govoriti

Pòdgradina *ž* naselje (u blizini Zadra), 618 stan. // **pòdgradīnskī** *prid.* koji se odnosi na Podgradinu

◆ *v.* grâd

podgráditi *svrš.* ⟨*prez.* pòdgrādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdgrāđen⟩ dozidati što, u zidanju ojačati // **pȍdgrada** *ž*, *v.* podgrađe (1); **podgrádnja** *ž* ono što se podgrađivanjem dobije kao posebna cjelina; **pòdgrāđe** *sr* **1.** dio zida u donjem dijelu, dio građevine koji ojačava donji dio zidova; podgrada **2.** kuće i drugi objekti pod gradom, *usp.* grâd[1] (2); **podgrađívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* podgràđujēm, *pril. sad.* -ajūći, *prid. trp.* podgràđīvān, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podgraditi

✧ POD-[1] + *v.* graditi

pòdgrijati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdgrijēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòdgrijān⟩ **1.** grijanjem učiniti što toplijim [~ *jelo*] **2.** *pren.* potaknuti što prigušeno, zapreteno [~ *stare ideje (emocije i sl.)*, *pren.* pokušati obnoviti ili podsjetiti na stare ideje (emocije i sl.)] // **podgrijávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podgrìjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podgrijati

✧ POD-[1] + *v.* grijati

pòdgristi *svrš.* ⟨*prez.* podgrízem, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* podgrìzen⟩ **1.** grizući oglodati, uništiti odozdo [*krtica je podgrizla korijen*] **2.** *pren.* grizući uništiti iznutra // **podgrízati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdgrīzām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podgristi

podgŕnuti *svrš.* ⟨*prez.* pòdgr̄nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pòdgr̄nūt⟩ nagrnuti što ispod čega [~ *drva* ispod ražnja] // **pòdgrtati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -rćēm, *pril. sad.* -rćūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podgrnuti

pòdgrupa *ž* **1.** oni koji organizirano rade kao tijelo u okviru veće grupe, dio grupe [*bila je organizirana sociološka ~ u okviru ekonomske grupe*]; podskupina **2.** (+ *potenc.*) dio onoga što se dijeli ili promatra u cjelinama koje se nazivaju grupe (srodnih predmeta i sl.)

✧ POD-[1] + *v.* grupa

pòdgušnjāk *m* ⟨N *mn* -āci⟩ **1.** suvišna koža koja se spušta od grla goveda [*krava s velikim ~om*] **2.** takva koža u čovjeka; jako izvješen podvoljak

✧ POD-[1] + *v.* guša

Podhorsky (*izg.* Podhòrskī), **Rikard** (1902–1994), hrv. kemičar i enciklopedijski pisac, jedan od utemeljitelja *Tehničke enciklopedije* Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža«

pòdičiti se *svrš.* ⟨*prez.* pòdīčīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pòdičio se⟩ pokazati ponos kojemu je uzrok tko ili što; pohvaliti se [~ *uspjehom*]

✧ PO- + *v.* dika

pòdīći *svrš.* ⟨*prez.* -īđēm, *imp.* podíđi, *prid. rad.* pòdīšao⟩ **1.** (∅), *v.* podilaziti (1) **2.** (komu), *v.* podilaziti (2) // **podìlaziti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -zēći, *gl. im.* podìlažēnje⟩ **1.** (∅) privlačeći se, šuljajući se i sl. prilaziti ili zalaziti pod što [~ *pod utvrdu*] **2.** (komu) *pren.* ulagivati se, dodvoravati se

✧ POD-[1] + *v.* ići

pòdignuti *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòdigni, *prid. rad.* pòdignuo/pòdigao (pòdigla/pòdignula ž), *gl. im.* podignúće⟩ **1. a.** postaviti na viši položaj; premjestiti na više mjesto, nagore [~ *zastavu*] **b.** pružiti uvis [~ *ruku*] **2.** uzeti, pokupiti ono što leži na tlu [~ *sa zemlje*] **3.** (se) **a.** uspraviti se tijelom **b.** dižući se ustati **c.** protegnuti se [~ *na prste*] **4.** staviti u uobičajeni položaj nešto što je palo **5.** pomoći onome koji je pao da ustane **6.** *pren.* dovesti koga do zrelosti, do samostalnosti; odgojiti [~ *dijete*] **7.** pokrenuti, potaknuti na aktivnost, oduševiti koga za što [~ *masu govorom*] **8.** pobuniti **9.** izgraditi, sagraditi, načiniti [~ *kuću*] **10.** *pren.* **a.** dati kome viši stupanj, učiniti važnijim, vrednijim, značajnijim; uzdići, uzvisiti **b.** ojačati, osokoliti [~ *raspoloženje*] **11.** otkriti, skinuti ono čime je što poklopljeno ili pokriveno [~ *poklopac*; ~ *pokrivač*; ~ *veo*] **12.** *pravn.* pokrenuti postupak [~ *tužbu*] // **pòdići** *svrš.* ⟨*prez.* -ignēm, *pril. pr.* -igāvši, *prid. trp.* pòdignūt⟩, *v.* podignuti; **pòdignuti se** (**pòdići se**) *svrš.* **1. a.** pokrenuti, premjestiti se s nižeg na više mjesto, popeti se **b.** pomaknuti se nagore, zauzeti viši položaj **2.** ustati, zauzeti uspravan položaj **3.** postati veći, porasti (o biljkama) **4.** *pren.* ozdraviti, biti na putu ozdravljenja **5. a.** (na koga) istupiti protiv koga moćnoga [*selo se podignulo*] **b.** ustati, pobuniti se **6.** *pren.* doprijeti do višeg stupnja, položaja, ugleda; **pòdizānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* podizati **2.** *kat.* središnji dio mise; pretvorba, transsupstancija; **pòdizati**

nesvrš. ⟨*prez.* -ižēm, *pril. sad.* -ižūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podignuti
✧ PO- + *v.* dignuti

pôdīj (**pôdijum**) *razg. m* **1.** uzdignuti dio poda **2.** povišeno mjesto za govornika, glumca i sl.; pozornica, bina, platforma **3.** ravna površina predviđena za neku svrhu [*plesni* ~]
✧ *lat.* podium ← *grč.* pódion: mala noga

podijéliti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdijēlīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdijēljen⟩ **1.** *v.* dijeliti **2.** dati, udijeliti [~ *milost*] // **pòdijēljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** svojstvo onoga što je podijeljeno; rascjepkanost **2.** stanje duhova, mišljenja, društava, stranaka, radnih timova itd. koji su podijeljeni u mišljenjima [~ *mišljenja*; ~ *u idejama*; ~ *stavova/u stavovima*]; **pȍdjel|a** *ž* **1.** čin dijeljenja čega među više ljudi, pravnih osoba itd.; raspodjela [*provesti ~u*] **2.** dioba na dijelove od kojih se sastoji cjelina **3.** dioba istorodnih predmeta, pojmova prema određenim karakteristikama (na vrste, razrede itd.) prema svojstvima; klasifikacija, sistematizacija; **pòdjeljak** *m* ⟨G -ēljka, V pȍdjēljče, N *mn* -ēljci⟩ *razg.* (općenito) oznaka koja dijeli na barometru, termometru i drugim spravama na najmanje označene dijelove [*barometar je pao za dvadeset ~a*]
✧ PO- + *v.* dio, dijeliti

podȉlaziti, *v.* podići

podȉvljati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòdivljao⟩ **1.** postati divlji, *usp.* divljati **2.** *pren.* **a.** jako se razljutiti [~ *od bijesa*] **b.** postati neukrotiv, razoran [*rijeka je podivljala*] // **podȉvljalōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je podivljao; **podivljávānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* podivljavati **2.** *lov.* proces kojim se divljač izlegla u fazaneriji podvrgava djelomičnom privikavanju na život u prirodi, *usp.* reintrodukcija; **podivljávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* podȉvljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podivljati
✧ PO- + *v.* divlji

pòdizati, *v.* podignuti

pòdjajčiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòdjajčio⟩ *žarg.* u nekim kartaškim igrama odigrati nisku kartu tako da protivnik ostane bez štiha
✧ POD-[1] + *v.* jaje

podjáriti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdjārīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdjāren⟩ **1.** raspaliti, ražariti, razbuktati vatru **2.** *pren.* podbosti, izazivati, ljutiti (koga) [~ *strasti*] // **podjarȉvāč** *m* ⟨G podjariváča⟩ onaj koji podjaruje (koga, što); **podjarivàčica** *ž*, *v.* podjarivač; **podjarívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podjàrujēm, *pril. sad.* podjàrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podjariti
✧ POD-[1] + *v.* jar, jariti

podjármiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdjārmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdjārmljen⟩ **1.** upregnuti u jaram **2.** *pren.* staviti pod svoju vlast (kao u jaram); podvlastiti, podvrgnuti // **podjàrmitelj** *m* onaj koji podjarmljuje (koga, što); podjarmljivatelj; **podjarmitèljica** *ž*, *v.* podjarmitelj; **pòdjārmljenica** *ž*, *v.* podjarmljenik; **podjarmljènīk** *m* ⟨G podjarmljeníka, V -īče, N *mn* podjarmljeníci⟩ onaj koji je podjarmljen; **pòdjārmljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je podjarmljen, svojstvo onoga što je podjarmljeno; **podjarmljȉvatelj** *m*, *v.* podjarmitelj; **podjarmljȉvateljica** *ž*, *v.* podjarmljivatelj; **podjarmljívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podjàrmljujēm, *pril. sad.* podjàrmljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podjarmiti
✧ POD-[1] + *v.* jaram[1]

podjèbati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* podjèbēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍdjebān⟩ *žarg. vulg.* **1.** namjestiti (igru) kome; zeznuti, zajebati **2.** spretno doskočiti kome, uspješno odgovoriti na dosjetku, poentirati riječima; nadmudriti (koga) // **podjebávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* podjèbāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *vulg.* **1.** (koga, što), *v.* podjebati **2. a.** izazivati (koga) **b.** nadmudrivati se (s kim)
✧ POD-[1] + *v.* jebati

pȍdjednāk (s kim, s čim) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je približno jednak po svojstvima; gotovo jednak // **pȍdjednāko** *pril.* na podjednak način, približno isto, usporedivo; **pȍdjednākōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo koga ili čega da je podjednako (s kim ili s čim)
✧ POD-[1] + *v.* jednak

pȍdjedno *pril. admin. arh.* u isto vrijeme, u vezi s, u isti mah, savezno, temeljem toga [*novu službu preuzet ćete netom budete predali inventarne predmete pristavu koji biva ~ premješten u Split*]
✧ POD-[1] + *v.* jedan

pȍdjela, *v.* podijeliti

podjetínjiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* podjètinjīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* podjetínjio⟩ postati kao dijete, djetinjast, dobiti osobine djeteta // **podjeti-**

njívati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* podjetìnjujēm, *pril. sad.* podjetìnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podjetinjiti
✧ PO- + *v.* dijete

pòdlac, *v.* podao

podlágati, *v.* podloga

pòdlaktica *ž anat.* dio ruke od lakta do zapešća; zalaktica // **pòdlaktičnī** *prid.* koji pripada podlaktici; **pòdlaktiti** (se) *svrš.* ⟨*prez.* pòdlaktīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* pòdlakćen⟩ nasloniti se na lakat
✧ POD-[1] + *v.* lakat

pòdlanak *m* ⟨G -ānka, V -ānče, N *mn* -ānci⟩ *bot.* biljka *Camelina*
✧ POD-[1] + *v.* dlan

pòdlanica[1] *ž* **1.** *anat.* dlan, širina dlana **2.** mjera dužine koja odgovara razmaku vrha palca i vrha malog prsta
✧ PO- + *v.* dlan

pòdlanica[2] *ž* **1.** *zool.*, *v.* orada **2.** *bot.*, *v.* pernatka
✧ PO- + *v.* dlan

podlàštvo, *v.* podao

pòdlegnuti (**pòdleći**) (komu, čemu) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòdlegnuo/pòdlegao (podlegnula/podlegla ž)⟩ **1.** pasti (pod čiji utjecaj ili pod utjecaj čega i sl.) [~ *ženinom utjecaju*; ~ *sumnji*] **2. a.** biti savladan, pobijeđen [~ *nadmoćnom neprijatelju*] **b.** umrijeti [~ *bolesti/ranama*] // **podlijégati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdlijēžēm, *pril. sad.* -ēžūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (komu, čemu), *v.* podlegnuti **2.** (pod što) biti takav da se na njemu što primjenjuje, biti u djelokrugu [~ *zakonima*; ~ *propisima*; ~ *kritičkom vrednovanju*]
✧ POD-[1] + *v.* ležati, leći

pòdlesak *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩, *v.* šafran
✧ POD-[1] + *v.* les[1]

podlètjeti (pod što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdletīm, *pril. pr.* -jēvši, *prid. rad.* podlètio/podlètjela *ž*⟩ u letu ili u brzoj vožnji proći ispod čega ili se naći pod čim [~ *pod kamion*] // **podlijétati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdlijēćēm, *pril. sad.* -ćūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podletjeti
✧ POD-[1] + *v.* letjeti

podlicèncija *ž ekon.* ugovor kojim stjecatelj licencije može pravo njezina iskorištavanja ustupiti drugome; licencija može biti isključiva ili neisključiva
✧ POD-[1] + *v.* licencija

pòdlistak *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ *tisk.* novinski prilog pisan na različite teme, grafički oblikovan na prepoznatljiv način kao prilog (ob. u dnu stranice »pod listom«); feljton
✧ POD-[1] + *v.* list[1]

pòdliti *svrš.* ⟨*prez.* pȍdlijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* podlìven⟩ **1.** (se) raširiti se pod površinom tkiva itd. (o krvi), *usp.* podljev **2.** (što) pustiti, odliti tekućinu pod što [~ *pod pečenku*] // **podlijévati** (se, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdlijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podliti; **pòdliv** *m*, *v.* podljev; **podlívati** (se, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdlīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podlijevati, podliti; **pòdljev** *m* ono što nastaje podlijevanjem, ono što se podlije; zgrušana krv u tkivu kao posljedica udarca i sl. [~ *krvi*]; podliv; **podljèvenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je podliveno
✧ POD-[1] + *v.* liti

pȍdlo, *v.* podao

pȍdloga *ž* ⟨D L -ozi⟩ **1. a.** ono na čemu što počiva [*pješčana* ~; *čvrsta* ~] **b.** ono što je podloženo pod što radi trajnosti, čvrstoće, zaštite i sl.; podmetač, podlagač **2.** sloj zemljišta, tla na koji se nabacuje drugi **3.** (+ *potenc.*) biljka na koju se cijepi grančica pitome biljke **4.** pozadina △ ***zlatna*** ~ *bank.* potpuno ili djelomično pokriće u zlatu (ob. o papirnom novcu u optjecaju) // **podlàgāč** *m* ⟨G podlagáča⟩, *v.* podložak; **podlágati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdlāžēm, *pril. sad.* -ážūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podložiti (ob. **1**); **pòdložak** *m* ⟨G -oška, N *mn* -ošci⟩ ono što se podloži pod što radi zaštite; podlagač, podmetač [~ *za čaše*]; **pȍdložan** (čemu) *prid.* ⟨*odr.* -žnī⟩ **1. a.** koji se nalazi pod čijom vlašću [~ *podanik*]; pokoran, podčinjen **b.** (u *im.* službi) onaj koji je pod čijom vlašću **2.** koji je stalno podvrgnut, izložen čemu, koji ima sklonost čemu [~ *naglim promjenama raspoloženja*; ~ *infèkcijama*; ~ *alkoholu*]; **podlòžiti** *svrš.* ⟨*prez.* pòdložīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdložen⟩ **1.** (što pod što) postaviti tako da služi kao postolje, podloga, da izolira od nečega ispod [~ *komad daske*; ~ *letvicu*]; podstaviti, podmetnuti **2.** (∅, što) naložiti (o vatri), potpaliti **3.** (koga) učiniti podložnim (**1**) **4.** (se komu/čemu) podrediti se, dati se pod čiji utjecaj ili pod čiju moć, postati podložnik [~ *se okupatoru*]; **pòdložnica** *ž*, *v.* podložnik; **pòdložničkī** *prid.* koji se odnosi na podložnost i podložnike; **pòdložnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** *arh.* onaj koji se podvrgava, pokorava

čijoj vlasti; podanik **2.** onaj koji je nečemu podložan (utjecaju i sl.); **pȍdložnīštvo** *sr* stanje podložnika; **pȍdložno** *pril.* na podložan način; ponizno, pokorno; **pòdložnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je podložan

✧ POD- + *v.* ložiti

podlòkati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdločēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍdlokān⟩ izriti, potkopati djelovanjem vode, odnijeti dio tla koritom rijeke ili udaranjem mora // **podlokávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podlòkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podlokati

✧ POD-[1] + *v.* lokati

pòdljev, *v.* podliti

pòdmaza|ti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ažēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòdmaži, *prid. trp.* pòdmazān⟩ **1. a.** mazanjem učiniti da bude masno [~*ti pečenku*] **b.** dati potrebnu masnoću da se izbjegne zagrijavanje i habanje [~*ti motor*] **2.** *pren. razg.* dati novac ili drugu korist za kakvu uslugu ili radnju; podmititi, korumpirati // **podmazìvāč** *m* ⟨G podmaziváča⟩ **1.** onaj koji što podmazuje **2.** *pren.* onaj koji koga podmićuje; podmićivač; **podmazivàčica** *ž*, *v.* podmazivač; **podmazívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podmàzujēm, *pril. sad.* podmàzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podmazati

✧ POD-[1] + *v.* mazati

Pòdmelnica *ž* naselje (u blizini Slunja), 1128 stan. // **Pòdmelničanin** *m* (**Pòdmelničānka** *ž*) ⟨N *mn* Pòdmelničani⟩ stanovnik Podmelnice; **pòdmelničkī** *prid.* koji se odnosi na Podmelnicu i Podmelničane

◆ *v.* mel

pódmet *m gram. zast.*, *v.* subjekt

✧ POD-[1] + *v.* metnuti, metati (*kalk.* prema *lat.* subiectum)

pòdmetati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdmećēm, *imp.* pòdmeći, *pril. sad.* pòdmećūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podmetnuti // **podmètāč** *m* ⟨G podmetáča, V pȍdmetāču⟩ **1.** predmet koji se posebno oblikuje prema namjeni i postavlja pod što [~ *za noge*]; podlagač, podmetak **2.** papir s crtama koji služi za ravno pisanje; podmetak **3.** *pejor.* onaj koji o kome podmeće neistine; klevetnik; **podmètāčki** *pril.* kao podmetač, na način podmetača (3); **pòdmetak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -eci⟩ **1.** komad drva, daščice i sl. koji se podmetne da nešto čvršće stoji, za toliko se podigne itd.; potporanj, kajla **2.** *v.* podmetač (1,2); **podmètāljka** *ž* ⟨D L -ljci, G *mn* -ī⟩ ono što je podmetnuto, namještaljka, podvala; **pòdmetnuti** *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pòdmetni, *prid. trp.* pòdmetnūt⟩ **1.** (što) staviti podmetač i sl. pod što radi zaštite **2.** (što komu) pripisati komu što neistinito; oklevetati [~ *krivicu*] **3.** (se) **a.** postaviti se da što ne padne, da stoji **b.** *pren.* preuzeti na sebe posao, odgovornosti (umjesto drugoga)

✧ POD-[1] + *v.* metnuti, metati

podmíriti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdmīrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdmīren⟩ izvršiti financijske obaveze; namiriti, isplatiti [~ *dugove*] // **podmirívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podmìrujēm, *pril. sad.* podmìrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podmiriti

✧ POD-[1] + *v.* mir, miriti

podmítiti (koga čime) *svrš.* ⟨*prez.* pòdmītīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdmīćen⟩ dati kome mito; potplatiti // **pòdmīćenica** *ž*, *v.* podmićenik; **pòdmīćenīk** *m* ⟨N *mn* pòdmićenīci⟩ onaj koji je podmićen; **podmićìvāč** *m* ⟨G podmićiváča, V pȍdmićivāču⟩ onaj koji podmićuje; **podmićivàčica** *ž*, *v.* podmićivač; **podmićívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* podmìćujēm, *pril. sad.* podmìćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podmititi; **podmìtljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je sklon mitu, koji se može potplatiti; **podmìtljivac** *m* ⟨G -īvca, V -īvče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji se može podmititi, novcem podmazati; **podmìtljīvčev** *prid.* koji pripada podmitljivcu; **podmìtljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je podmitljiv, koji se može podmititi; potkupljivost

✧ POD-[1] + *v.* mito

pòdmjestiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdmješten⟩ metnuti, smjestiti pod što, podmetnuti // **podmjéštati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdmjēštām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podmjestiti

✧ POD-[1] + *v.* mjesto

podmláditi (pomláditi) *svrš.* ⟨*prez.* pòdmlādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdmlāđen⟩ **1.** (koga, što) učiniti da što bude mlađe **2.** (se) dobiti mlad izgled, postati opet mlad ili mlađi; pomladiti **3.** rasaditi nove biljke u stari nasad // **pòdmladak** *m* ⟨G -atka, N *mn* -aci⟩, *v.* pomladak; **podmlađívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podmlàđujēm, *pril. sad.* podmlàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podmladiti

✧ POD-[1] + *v.* mlad

pòdmōrje *sr* **1.** ukupnost onoga što se nalazi pod morem (životinjski i biljni svijet, izvori

energije itd.) **2.** *pravn.* morska dna i podzemlja morskih prostora, mogu biti u granicama nacionalne jurisdikcije i izvan tih granica // **pòdmōrnica** *ž* brod (ob. ratni) dugoljaste konstrukcije namijenjen plovidbi i djelovanju na površini i zaronjen ispod površine mora [*atomska* ~]; **pódmorničār** *m* onaj koji je na službi u podmornici; **pódmorničārka** *ž*, *v.* podmorničar; **pódmorničārstvo** *sr* skup djelatnosti vezanih za iskorištavanje i razvoj podmornica i podvodnih vozila uopće; **pòdmōrničkī** *prid.* koji se odnosi na podmornice; **pòdmorsk|ī** *prid.* **1.** koji se nalazi pod morskom površinom [~*i kabel*] **2.** koji se odnosi na podmorje [~*o istraživanje*]

◆ *top.*: **Pòdmōršćica** (lokalitet kod Solina)

✧ POD-[1] + *v.* more

pòdmūk|ao *prid.* ⟨*odr.* -klī⟩ **1.** koji potajno čini zlo, koji prikriva zle namjere šutnjom, ljubaznim ponašanjem i sl.; podao, himben, licemjeran **2.** koji najavljuje opasnost [~*la bolest*; ~*la tutnjava*] // **pòdmuklica** *ž* i *m* onaj koji je podmukao/podmukla [*ta/taj* ~; *velika* ~; *teška* ~]; **pòdmukličin** *prid.* koji pripada podmuklici; **pòdmūklo** *pril.* na podmukao način; zlobno, himbeno, podlo; **pòdmūklōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je podmukao

✧ POD-[1] + *v.* muk, mučati

podnàpiti se *svrš.* ⟨*prez.* pȍdnapijēm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* pȍdnapīt⟩ pomalo se napiti, pomalo biti pijan // **podnapíjati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* podnàpījām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podnapiti se

✧ POD-[1] + *v.* napiti

podnárednīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *vojn. zast.* dočasnički čin // **podnárednīčkī** *prid.* koji se odnosi na podnarednike

✧ POD-[1] + *v.* naredba, narednik

podnáslov (**pòdnaslov**) *m* naslov ispod glavnog naslova teksta

✧ POD-[1] + *v.* naslov

podnášati, *v.* podnositi

pódne *sr* ⟨G -eva⟩ **1. a.** sredina dana, vrijeme kad je Sunce na najvišoj točki iznad horizonta; 12 sati **b.** *astron.* trenutak kad središte Sunca prolazi kroz meridijan na određenom mjestu **2.** *meton.* u kršćana i muslimana, jedno od vremena u danu kad se obraća Bogu △ ***o*** ~ oko podne; ***poslije*** ~ poslije 12 sati; ***prije*** ~ prije 12 sati // **pódnevnica** *ž*, *v.* meridijan; **pódnēvnī** *prid.* koji se odnosi na podne; **pódnēvnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *knjiš. arh.*, *v.* meridijan

✧ *v.* pola + *v.* dan[1]

pódnēblje *sr* **1.** *meteor.* prosječne vrijednosti vremenskih prilika kroz duže razdoblje; klima, *usp.* **2.** *pren.* opća duhovna i društvena atmosfera u nekoj sredini; duhovna klima

✧ POD-[1] + *v.* nebo

pòdnesak, *v.* podnositi

pòdnijēti, *v.* podnositi

podnímiti se *svrš.* ⟨*prez.* pòdnīmīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* pòdnīmljēn⟩ **1.** oduprijeti se, osloniti se laktom (laktovima) o što držeći glavu dlanom (dlanovima) **2.** u lošem raspoloženju uvući se u sebe, biti utučen, ne govoriti; potuliti se, pokunjiti se, potišteno šutjeti, biti bez volje, biti utučen, ne davati znaka živosti **3.** uvući se u sebe u namjeri da se ne kaže ono što treba ili da se izbjegne izjašnjavanje, ušutjeti se, mučati, ukurviti se // **podnimljívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* podnìmljujēm se, *pril. sad.* podnìmljujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podnimiti

✧ POD-[1] + *v.* imati

pòdnipošto *pril.* nipošto

pòdno (čega) *prij.* u zn. da je što oko donje strane, pod stranom čega, uz donji rub ili obronak brda, gore, planine [*grad* ~ *Sljemena* = Zagreb; *grad* ~ *Srđa* Dubrovnik]

✧ POD-[1] + *v.* dno

pȍdnōć *pril.* malo prije nego što padne noć, nego što se snoća, smrači

✧ POD-[1] + *v.* noć

podnòsiti (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdnosīm, *pril. sad.* pòdnosēći, *gl. im.* pòdnošēnje⟩ trpjeti, izdržavati teškoću // **podnášati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdnāšām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podnositi; **pòdnesak** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ *admin.* pismena intervencija, traženje, molba izvan službene molbe, upozorenje itd. kojim se netko obraća službenom naslovu ili službeno pretpostavljenom [*dati* ~; *predati* ~; *napisati* ~; *sastaviti* ~]; **pòdnijēti** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* podnèsēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* podnèsi, *prid. trp.* podnèsen/pȍdnijēt⟩ **1.** otrpjeti što neugodno, izdržati teškoću [~ *mučenje*; *to se ne može* ~]; pretrpjeti **2. a.** *razg.* uzevši što u ruku i noseći staviti, donijeti; poslužiti **b.** *iron.* predočiti [~ *pod nos*] **3.** uputiti (ob. pismeno) na više mjesto [~ *molbu*; ~ *zahtjev*]; **podnòsilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩, *v.* podnositelj; **podnòsitelj** *m* onaj koji podnosi, ob. u vezama

riječi [~ *molbe*; ~ *prijedloga*; ~ *izvještaja*]; podnosilac; **podnositèljica** *ž*, *v.* podnositelj; **podnositèljičin** *prid.* koji pripada podnositeljici; **podnòsiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je podnošljiv (i izvedene riječi); **podnòšljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može podnijeti, podnositi, tolerirati [~ *čovjek*; ~*a klima*]; **podnòšljivo** *pril.* prilično dobro, tako da se može podnijeti, neloše [*živjeti* ~]; **podnòšljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je podnošljivo
✧ POD-[1] + *v.* nositi

pȍdnōžje *sr* **1.** *v.* postolje [~ *spomenika*] **2.** dio površine u neposrednoj blizini osnove što se izdiže iznad površine [~ *brda*] // **pȍdnožak** *m* ⟨G -oška, N *mn* -ošci⟩ klupica (ob. za podupiranje, odmaranje nogu)
✧ POD-[1] + *v.* noga

pȍdoba *ž* **1. a.** ono što je po obliku slično čemu **b.** slika čega [~ *svoga oca*] **2.** *v.* spodoba // **pȍdoban** *prid.* ⟨*odr.* -bnī⟩ **1.** *teol.* koji je komu ili čemu nalik; sličan, *usp.* podobije **2. a.** (za što) koji je povoljan; prikladan, lasan **b.** *razg. pejor.* koji ima podobnost, koji je prikladan, dobar (višima u hijerarhiji vlasti) prema kriterijima političke i ideološke pravovjernosti (ali ob. ne i prema stručnim i sl. kvalitetama); **podòbije** *sr teol. pravosl.* biblijski pojam kojim se izražava smisao čovjekova života da postane podoban, sličan Bogu; **pȍdobnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ *pejor.* osobina i svojstvo onoga koji je podoban △ ***moralno-politička*** ~ *pov. ideol.* (za vlasti Komunističke partije) uvjet u natječajima za neke položaje i funkcije u društvu
◈ *pr.* (nadimačka): **Pȍdoba** (Nova Gradiška), **Pȍdobnīk** (330, Gorski kotar, Moslavina, Slavonija)
✧ PO- + *v.* dob

pȍdoblīk *m* ⟨N *mn* -īci⟩, *v.* varijetet
✧ POD-[1] + *v.* oblik

pȍdočnī *prid.* koji se nalazi pod okom // **pȍdočica** *ž zast.*, *v.* podočnjak; **pȍdočnjāk** *m* ⟨N *mn* -āci⟩ (ob. *mn*) *anat.* dio pod okom, često omeđen borom i istaknut bojom; podočica
✧ POD-[1] + *v.* oko[1]

pȍdodbor *m* odbor koji je u podređenom odnosu prema (glavnom) odboru u vertikalnoj organizaciji čega [~ *Matice hrvatske*]
✧ POD-[1] + *v.* odbor

pododermatìtis *m* ⟨G -a⟩ *pat.* upala mesnatog dijela kopita prouzročena oštrim predmetom, pritiskom i sl.
✧ PODO- + *v.* dermatitis

pȍdoficīr *m* ⟨G -a⟩ pripadnik nadređenog kadra vojske; po rangu niži od oficira; dočasnik // **podoficìrčić** *m dem. pejor.* od podoficir (ob. u zn. beznačajan, nevažan, slabo uvažavan itd.); **pȍdoficīrka** *ž vojn.* dočasnica; **pȍdoficīrskī** *prid.* koji se odnosi na podoficire; **pȍdoficīrski** *pril.* kao podoficir, na način podoficira
✧ POD-[1] + *v.* oficir

podòjiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdojen⟩ **1.** dati obrok djetetu dojenjem; nadojiti **2.** *reg.*, *v.* pomusti // **pòdoj** *m* **1.** onoliko koliko se podoji mlijeka kad majka doji dijete, količina mlijeka koju dijete posiše jednim dojenjem **2.** *reg.* jednokratna mužnja, količina mlijeka koja se izmuze od domaće životinje (od krave, koze, ovce)
✧ PO- + *v.* dojiti

pòdoknica *ž*, *v.* serenada
✧ POD-[1] + *v.* okno

pòdolac *m* ⟨G *mn* pòdolācā⟩ *zool. agr.* nizinska pasmina goveda podrijetlom iz Panonske nizine, danas se najviše uzgaja u Istri
✧ PO- + *v.* dol

pȍdōlje *sr* dolina i kraj oko doline pod brdom, planinom itd.
◈ *pr.* (etnici): **Pòdolār** (Županja), **Podòljāk** (Požega, Osijek), **Podòljnjāk** (**Podolnjâk**) (Prigorje), **Podòlnjāk** (Sisak, Kutina), **Podòlskī** (160, Križevci, okolica Zagreba), **Podòlšāk** (**Podolšâk**) (110, Zabok, Zagorje)
◇ *top.* (naselja): **Podólec** (Vrbovec, 88 stan.), **Pȍdōlje** (Beli Manastir, 282 stan.)
✧ PO- + *v.* dol

pȍdometar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ brojač koraka; korakomjer
✧ PODO- + -METAR

pòdor *m ekspr. jez. knjiž.* ruina, ruševina staroga grada, zamka, crkve i druge stare građevine tvrde gradnje [~*e gledaš: svud raka za grobom/I krvavijeh rana brazgotine/Na t'jelu ove naše domovine*]
✧ PO- + *v.* derati (drati)

pȍdosta (∅) *pril.* **1.** u povelikoj, prilično velikoj količini **2.** više nego dosta, više nego što je dovoljno; dobrano [*toga ima* ~]
✧ PO- + *v.* dosta

podòzriv *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ (+ *srp.*) koji je sklon su-

mnjičavosti, koji izražava sumnju; vrlo nepovjerljiv; sumnjičav // **podozrénje** *sr* dvojba, sumnja, sumnjičavost; **podozrijévati** *nesvrš.* ⟨*prez.* podòzrijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ sumnjati, sumnjičiti; **podòzrivac** *m* ⟨G -īvca, V -īvče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji podozrijeva, sumnjičavac; **podòzrivica** *ž*, *v.* podozrivac; **podòzrivo** *pril.* na podozriv način, sumnjivo, nepovjerljivo
✧ *rus.* podozrítel'nyj

Podpìćan *m* naselje (u blizini Labina), 697 stan. // **Pòdpićanin** *m* (**Pòdpićānka** *ž*) ⟨N *mn* Pòdpićani⟩ stanovnik Podpićana; **podpìćanskī** *prid.* koji se odnosi na Podpićan i Podpićane

podrágati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdrāgām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòdrāgān⟩ pomilovati
✧ PO- + *v.* drag, dragati

pòdraniti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòdranio⟩, *v.* uraniti

podrápati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdrāpām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòdrāpān⟩ iskidati na komade; poderati
✧ PO- + *v.* drapati

pòdraslić *m pejor.* nedorastao, zelen muškarac (ili djevojka) // **pòdraslica** *ž*, *v.* podraslić
✧ POD-[1] + *v.* rasti

pòdraškati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòdraškao, *prid. trp.* pòdraškān⟩ malo podražiti, *usp.* dražiti // **podraškívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podràškujēm, *pril. sad.* podràškujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podraškati
✧ PO- + *v.* dražiti, draškati

Pòdravina *ž geogr.* nizina između Drave i *S* ogranaka Macelja, Kalnika, Bilogore, Papuka i Krndije, 3420 km² // **Pòdravac** *m* (**Pòdrāvka** *ž*) ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* Pòdrāvci⟩ stanovnik Podravine; **pòdravskī** *prid.* koji se odnosi na Podravinu [~ *konj*; ~ *duhan*]; **pòdravski** *pril.* kao Podravac, na način Podravaca
◈ *pr.* (etnici): **Pȍdravac** (130, Podravina), **Pȍdravec** (Đurđevac), **Pȍdravskī** (Zagreb, Rijeka) ◇ *top.* (naselje): **Pòdrāvlje** (467, Osijek)

Pòdravskā Slȁtina *ž*, *v.* Slatina

Pòdravskē Sȅsvete *ž mn* naselje u Podravini, 1957 stan.
◈ *v.* Podravina

podrazumijévati *nesvrš.* ⟨*prez.* podrazùmijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što, se) shvaćati kao unaprijed jasno, kao unaprijed prihvaćeno **2.** (pod čim) neki pojam shvaćati na određen način [*pod nacijom podrazumijevam zajednicu... kad kažem »nacija« mislim na zajednicu...*]
✧ POD-[1] + *v.* razum

podražávatelj, *v.* podražiti

podrážiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdrāžīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdrāžen⟩, *v.* podražavati (**2**) // **pȍdražāj** *m psih.* svaki izvanjski utjecaj (mehanički, toplinski, kemijski, električni) na osjetne receptore ili organe; izaziva živčano uzbuđenje praćeno specifičnim doživljajem [*vizualni* ~; *taktilni* ~; *intenzivni* ~]; **pȍdražājnī** *prid.* koji nastaje kao podražaj; **podražávalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ onaj koji što podražava; podražavatelj, *usp.* podražavati; **podražávatelj** *m*, *v.* podražavalac; **podražávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* podràžāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (koga) *srp.* oponašati, *v.* **2.** (što) izazivati podražaje (ob. na nekom mjestu tijela); nadraživati, dražiti, iritirati [~ *kožu*; ~ *sluznicu*]; **podràžljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je sklon podražaju, koji je osjetljiv na podražaj, nadražljiv
✧ PO- + *v.* dražiti

podréditi (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòdrēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdrēđen⟩ **1.** staviti u zavisnost od čega, staviti pod nečiju vlast; podčiniti **2.** učiniti činjenicom drugoga reda, svrstati kao manje važno prema čemu drugome [*zabavu treba ~ dužnostima*] // **pòdredan** *prid.* ⟨odr. -ī⟩ *pravn.* koji dolazi u obzir u drugome redu; supsidijaran; **pòdrēđen** (∅, komu, čemu) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je manje važan **2.** koji je podčinjen △ ~***a rečenica*** *gram.* zavisna rečenica koja određuje ili dopunjuje riječ iz druge rečenice ili cijelu drugu rečenicu; ~***i pojam*** *lingv.* pojam koji se može udružiti s bar još jednim pojmom iste razine i tako tvoriti pojam više razine (»pas« prema »sisavci«), *usp.* pojmovna ljestvica, *v.* pojmovni △, *opr.* nadređeni pojam, *v.* nadređen △; **pòdrēđenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** stanje u kojemu je onaj koji je podčinjen ili ono što je čemu podčinjeno **2.** *lingv.* odnos dvaju pojmova u kojem je opseg jednoga pojma uključen u opseg drugoga pojma, a sadržaj toga drugoga pojma u opseg prvoga; subordinacija, *opr.* nadređenost (**2**); **podređívati** (koga, što, se) *nesvrš.*

⟨*prez.* podrèđujēm, *pril. sad.* podrèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podrediti
✧ POD-[1] + *v.* red

pòdrepak *m* ⟨G -pka, N *mn* -pci⟩ **1.** dio tijela u životinja ispod repa ili ispod trtice **2.** *pren. pejor.* podrepaš, ulizica // **podrèpāš** *m* ⟨G podrepáša⟩ *pejor.* ulizica, udvorica (predodžba da se tko nalazi ispod repa); podrepica, podrepina; **podrepàšica** *ž*, *v.* podrepaš; **podrèpāškī** *prid.* koji se odnosi na podrepaše; **podrèpāški** *pril.* kao podrepaš, na način podrepaša; **podrepáštvo** *sr* postupak podrepaša, postupak podrepaša kao pojava; **pòdrepica** *ž*, *v.* podrepaš, podrepina; **pòdrepina** *ž* **1.** dio opreme koji dolazi životinji pod rep da drži samar ili sedlo **2.** *pejor.* onaj koji se ulaguje; dodvorica, prišipetlja, podrepica, ulizica,
✧ POD-[1] + *v.* rep

pòdrezati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -rēžēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòdreži, *prid. trp.* pòdrezān⟩ rezanjem skratiti [~ *kosu*; ~ *rep*], *usp.* rezati // **podrezívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podrèzujēm, *pril. sad.* podrèzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podrezati
✧ POD-[1] + *v.* rez, rezati

podrhtávati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* podȑhtāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** drhtati povremeno zbog mehaničkog djelovanja [~ *od potresa*] **2.** drhtati od hladnoće, straha itd. // **podȑhtati** *svrš.* ⟨*prez.* pòdršćēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pȍdrhtao⟩, *v.* podrhtavati
✧ PO- + *v.* drhtati

pòdrignuti (∅, se) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pòdrigni, *prid. rad.* pòdrignuo se⟩ izbaciti na usta zrak iz želuca (nečujno ili praćeno prepoznatljivim zvukom) // **podrigívati** (∅, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podrìgujēm, *pril. sad.* podrìgujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podrignuti
✧ POD-[1] + *v.* rigati

podrijétlo *sr*, *v.* porijeklo

Pòdrīnje *sr geogr.* krajevi uz Drinu i naseljena mjesta uz Drinu // **Podrínac** *m* (**Pòdrīnka** *ž*) ⟨G -inca, V -īnče, N *mn* Podrínci⟩ stanovnik Podrinja; **pòdrīnjskī** *prid.* koji se odnosi na Podrinje
◈ *top.* (naselje): **Pòdrīnje** (Vinkovci, 300 stan.)

pòdriti (što, koga) *svrš.* ⟨*prez.* pȍdrijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* podrìven⟩, *v.* podrivati // **podrìvāč** *m* ⟨G podriváča⟩ **1.** (+ *potenc.*) oruđe kojim se podriva, ruje odozdo (riječno korito i sl.) **2.** *pren.* onaj koji podriva, kvari kakav red, poredak; **podrivàčica** *ž*, *v.* podrivač (2); **podrìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na podrivače; **podrìvāčki** *pril.* kao podrivač, na način podrivača; **podrívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdrīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) odozdo rovati, potkopavati [*voda podriva temelje*] **2.** (koga, što) potkopavati, kvariti poredak, nečiju vlast i sl., baviti se subverzijom **3.** duboko orati; **podròvati** *svrš.* ⟨*prez.* pòdrujēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍdrovān⟩ **1.** *v.* podrivati **2.** oslabiti, narušiti [~ *zdravlje*]
✧ POD-[1] + *v.* riti

podròniti (∅, pod što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdronīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdronjen⟩ ronjenjem zaći pod što [~ *pod brod*], *usp.* roniti // **podránjati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdrānjām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podroniti; **podronjávati** (∅, pod što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podrònjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podroniti
✧ POD-[1] + *v.* roniti

pòdrška, *v.* podržati

pòdrtina *ž* **1. a.** *pejor.* ružan dio čega srušenog; ruševina, razvalina (kuće, tvrđave i sl.) **b.** trup, korito napuštenog broda; drtina **2.** *pejor.* koji je oronuo, onemoćao (o osobi) [~ *od čovjeka*]
✧ PO- + *v.* drhtati

pȍdrūčj|e *sr* **1. a.** kraj, teritorij, oblast omeđena geografski [~*e Alpa*]; geopolitički ili politički [~*e državnih granica*] **b.** kraj u kojem je raširena kakva karakteristična pojava, zona, pojas čega [~*e monsuna*; *sušno ~e*; ~*e zahvaćeno ratom*] **2.** naznačen, ne točno određen dio tijela; predio [*u ~u srca*] **3.** *pren.* opseg kakve djelatnosti (znanstvene, privredne, sportske i sl.), sfera poslovanja, zanimanja i sl.; polje [*na ~u medicine*] // **pȍdručnī** *prid.* koji pripada, koji je svojstven nekom području, koji djeluje na nekom području (ob. u smislu hijerarhije vlasti, uprave ili kulturnog djelovanja)
✧ POD-[1] + *v.* ruka

pȍdrūg (I) *pril. jez. knjiž. arh.* jedan i pola drugoga po veličini ili po trajanju [~ *dana* dan i pol; ~ *sata* sat i pol]; poldrug // **pȍdrūg** (II) *m jez. knjiž. arh.* vrlo visok čovjek
◈ *pr.* (nadimačka): **Pódrug** (780, Split, Sinj, sred. Dalmacija), **Podrúgović** (Vukovar, Vinkovci), **Poldrúgac** (Zagreb), **Pòldrugāč** (**Poldrugâč**) (490, Sveti Ivan Zelina,

Prigorje), **Póldrugo** (Labin, Cres, Lošinj, Istra), **Poldrúgovac** (160, Labin, Istra)
✧ *v.* pola + *v.* drugi

podrugívati se (komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* podrùgujēm se, *pril. sad.* podrùgujūći se, *gl. im.* -ānje⟩ rugati se komu (ob. neizravno, ironizirajući i bez otvorenih gesta ili grimasa) // **podrugìvāč** *m* ⟨G podrugiváča⟩ onaj koji se podruguje; podrugivalo, podrugivalac; **podrugivàčica** *ž*, *v.* podrugivač; **podrugìvāčki** *pril.* kao podrugivač, na način podrugivača; podrugljivo; **podrùgljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se rado podruguje **2.** koji sadrži porugu, koji izražava porugu; **podrùgljivac** *m* ⟨G -īvca, V -īvče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji se rado podruguje; **podrùgljivica** *ž*, *v.* podrugljivac; **podrùgljivo** *pril.* na podrugljiv način, s podrugljivošću; **podrùgljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je podrugljiv; **pòdrugnuti se** *svrš.* ⟨*prez.* pòdrugnēm se, *pril. pr.* -ūvši se, *prid. rad.* podrúgnuo se⟩, *v.* podrugivati se
✧ POD-[1] + *v.* rugati se

pȍdrūku (način pisanja uz: pod ruku) (s kim, s čim) *pril.*, *v.* ruka
✧ POD-[1] + *v.* ruka

pòdrum *m* **1.** prostorija ispod razine prizemlja, djelomično ili potpuno ukopana u tlo [*čuvati krumpir u ~u*] **2. a.** prodavaonica (alkoholnih) pića [*vinski ~*] **b.** tip ugostiteljskog mjesta, ob. restoran [*Gradski ~*] **3.** *meton.* stambena prostorija u podrumu; podrumski stan // **podrùmār** *m* ⟨G podrumára⟩ **1.** stručnjak u podrumarstvu, pivničar, vinar **2.** vlasnik podruma (**1, 2**); **podrùmārskī** *prid.* koji se odnosi na podrumarstvo i podrumare; **podrùmārski** *pril.* kao podrumar, na način podrumara; **podrumárstvo** *sr* posao podrumara oko njegovanja vina i srodnih vinarskih proizvoda; **podrùmčina** *ž augm.* od podrum [*mračna ~*]; **pòdrumsk|ī** *prid.* koji se odnosi na podrum, koji se nalazi u podrumu [*~a prostorija*]
✧ *srgrč.* hypódromos

podruštvòviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* podrùštvovīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* podrùštvovljen⟩ učiniti da prijeđe u vlasništvo društva, da postane društveno vlasništvo, učiniti društvenim (vlasništvom) [~ *vlasništvo*] // **podruštvovljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podruštvòvljujēm, *pril. sad.* podruštvòvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podruštvoviti; **podruštvljávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* podrùštvljavām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ učiniti da što postane briga društva, da se više osoba i skupina počne interesirati za što [~ *poslove općenarodne obrane*, *zast.*]
✧ PO- + *v.* društvo

podrùtati (∅, se) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòdrutao⟩ *reg.* podrignuti // **podrutávati** (∅, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podrùtāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *reg.* podrigivati; **pòdrutnuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* podrùtnuo⟩ *reg.* podrignuti
✧ POD-[1] + *v.* rutati

Pȍdrute *sr* naselje (u blizini Novog Marofa), 589 stan.

pòdružnica *ž* niža jedinica vertikalne organizacije (osiguravajućeg društva, sindikata, poduzeća itd. ili vjerske zajednice) podređena centrali, središnjici itd., ob. nadređena ispostavi [*sindikalna ~*; *~ Jehovinih svjedoka*] // **pòdružnī** *prid.* koji je svojstven podružnici
✧ PO- + *v.* drug

podȑžati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdržīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍdržān⟩ **1.** držati, nositi dio ili svu težinu čega **2.** dati, pružiti podršku **3.** biti posebno zainteresiran; navijati // **pòdršk|a** *ž* ⟨D L -šci, G *mn* -ī⟩ podržavanje, pomaganje čijih nastojanja, rada, djelovanja, ideja itd. [*jaka ~a*; *slaba ~a*; *dati ~u*; *uskratiti ~u*]; potpora; **podržàvatelj** *m* onaj koji podržava, koji daje podršku čemu, onaj koji stoji uza što; **podržávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podȑžāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podržati; **podȑživ** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može podržati; **podȑžljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je spreman podržati što
✧ PO- + *v.* držati

podȑžaviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* podȑžavljen⟩ učiniti državnim; nacionalizirati [~ *vlasništvo*] // **podržavljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podržàvljujēm, *pril. sad.* podržàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podržaviti
✧ PO- + *v.* država

podsijécati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdsijēcām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** sječenjem kratiti do željene dužine [~ *kosu*] **2.** sjeći odozdo [~ *grane*] // **pòdsjeći** (što) *svrš.* ⟨*prez.* podsijéčem, *pril. pr.* pòdsjekāvši, *imp.* podsijéci, *prid. trp.* podsjèčen⟩, *v.* podsijecati
✧ POD-[1] + *v.* sjeći

pòdsilu *pril.* silom, prisilno, protiv volje; nasilu
✧ POD-[1] + *v.* sila

pòdsjesti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdsjednēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* pòdsjednūt⟩ izvesti opsadu, opkoliti radi osvajanja tvrđavu ili grad // **pòdsjedati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podsjesti
✧ POD-[1] + *v.* sjesti

pòdsjetiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòdsjetio⟩ **1.** (se) obnoviti u sjećanju, sjetiti se **2.** (koga) napomenuti da se što ne zaboravi, obnoviti sjećanje // **pòdsjećati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (se) obnavljati u pamćenju; sjećati se, prisjećati se **2.** (koga na što) spominjati što komu da ne bi zaboravio [*podsjeti me da ugasim televizor*] **3.** (koga na koga, što) izazivati predodžbu nekoga ili nečega; asocirati [*podsjeća me na oca*]; **pòdsjetnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** popis onoga čega se treba sjetiti, što treba učiniti **2.** ono što podsjeća na što, živo svjedočenje
✧ POD-[1] + *v.* sjetiti

pòdskup *m* ⟨N *mn* podskùpovi⟩ *mat.* osnovna relacija među skupovima, skup A je podskup skupa B ako je svaki element od A također i element od B; oznaka A⊆ B, *usp.* skȕp (2) // **pòdskupina** *ž*, *v.* podgrupa
✧ POD-[1] + *v.* skup

pȍdsmijēh *m* ⟨N *mn* -ēsi⟩ zloban osmijeh praćen često podrugljivom i uvredljivom grimasom ili riječju // **podsmjehìvāč** *m* ⟨G podsmjehiváča⟩ onaj koji se podsmjehuje kome; podrugljivac; **podsmjehívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* podsmjèhujēm se, *pril. sad.* podsmjèhujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podsmjehnuti; **pòdsmjehnuti se** *svrš.* ⟨*prez.* pòdsmjehnēm se, *pril. pr.* -ūvši se, *imp.* pòdsmjehni se, *prid. rad.* podsmjéhnuo se⟩ **1.** (komu) izraziti što podsmijehom, podrugujući se **2.** (∅) osmjehnuti se, nasmiješiti se; **podsmješkívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* podsmjèškujēm se, *pril. sad.* podsmjèškujūći se, *gl. im.* -ānje⟩ malo se podsmjehivati; **podsmjèšljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji izražava podsmijeh; podrugljiv [~ *razgovor*] **2.** koji se voli podsmjehivati; **podsmjèšljivac** *m* ⟨G -īvca, V -vče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji je sklon podsmješljivosti; **podsmjèšljivica** *ž*, *v.* podsmješljivac; **podsmjèšljivo** *pril.* s podsmijehom, s podsmješljivošću; **podsmjèšljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji se podsmjehuje; podrugljivost
✧ POD-[1] + *v.* smijeh

pòdstaći (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdstaknēm, *imp.* podstàkni, *pril. pr.* podstàknūvši, *prid. trp.* pòdstaknūt⟩ *reg.* (+ *srp.*) potaknuti (potaći), *v.* // **pòdsticati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ičēm, *pril. sad.* -ičūći, *gl. im.* -ānje⟩ *reg.* (+ *srp.*) poticati, *v.*; **pȍdstrēk** *m* ⟨N *mn* -ēci⟩ *reg.* (+ *srp.*) poticaj, *v.*; **podstrèkāč** *m* ⟨V pȍdstrekāču⟩ *reg.* (+ *srp.*) poticatelj, *v.*
✧ POD-[1] + *v.* taknuti

pȍdstanār *m* onaj koji stanuje u unajmljenoj sobi ili stanu // **pȍdstanārčiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -čēnje⟩ *razg.* živjeti kao podstanar, nemati svoj dom; **pȍdstanārev** (**pȍdstanārov**) *prid.* koji pripada podstanaru; **pȍdstanārka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* podstanar; **pȍdstanārskī** *prid.* koji se odnosi na podstanare; **pȍdstanārski** *pril.* kao podstanar, na način podstanara; **pȍdstanārstvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩ odnos u kojem se nalazi podstanar
✧ POD-[1] + *v.* stan, stanar

pòdstaviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdstavljen⟩ **1.** podmetnuti, podložiti (**1**) **2.** izraditi podstavu, učiniti da što dobije podstavu // **pȍdstava** *ž* **1.** tanka tkanina ili platno što se prišiva unutar odjeće **2.** (+ *potenc.*) unutrašnji, donji sloj dodan tkanini i drugom materijalu (u izradi odjeće, obuće, pokućstva itd.); **pòdstavak** *m* ⟨G -āvka, N *mn* -āvci⟩ (+ *potenc.*) ono što se postavlja pod što kao stalan, pričvršćen dio radi stabilnosti (ploča na koju se učvršćuje kip itd.); **pȍdstāvnī** *prid.* koji pripada podstavi, koji je svojstven podstavi, koji služi za podstavu [~ *materijal*]
✧ POD-[1] + *v.* stav, staviti

pòdstāvka *ž* ⟨D L -vci⟩ *bot.* jestiva gljiva (*Xerocomus subtomentosus*)
✧ *v.* podstaviti

Podstrána *ž* naselje (u blizini Splita), 5240 stan. // **pòdstrānskī** *prid.* koji se odnosi na Podstranu i Podstranjane; **Pȍdstranjanin** *m* (**Pòdstranjānka** *ž*) ⟨N *mn* Pȍdstranjani⟩ stanovnik Podstrane

pòdstrići *svrš.* ⟨*prez.* pòdstrīžem, *pril. pr.* pòdstrigāvši, *prid. trp.* podstrìžen⟩ **1.** malo odstrići odozdo; podrezati **2.** načiniti podstrig // **pòdstrig** (**pòstrig**) *m* ⟨N *mn* -izi, G pȍdstrīgā⟩, *v.* tonzura; **podstrízati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdstrīžēm, *pril. sad.* -īžūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podstrići
✧ POD-[1] + *v.* strići

pòdsuknja *ž* ⟨G *mn* -kānjā/-ī⟩ dio ženskog rublja; donja suknja
✧ POD-[1] + *v.* sukati, suknja

pòdsūti *svrš.* ⟨*prez.* pòdspēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pȍdsūt⟩ **1.** nasuti odozdo **2.** *pren.* podmititi, podmazati
✧ POD-[1] + *v.* sipati

pȍdsvijēst *ž* ⟨G -esti, I -esti/-ešću⟩ *psih.* sfera ili razina u doživljavanju, ponašanju, mišljenju i iskustvenom životu pojedinca, trenutno nedostupni pamćenju i svijesti // **pȍdsvjesno** *pril.* na podsvjestan način, uz sudjelovanje podsvijesti [~ *željeti čiju smrt*]; **pȍdsvjesnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ ukupnost svojstava podsvijesti; **pȍdsvjes|tan** *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ koji se odnosi na podsvijest [~*ni procesi*; ~*ne radnje*; ~*no učenje*]
✧ POD-[1] + *v.* svijest

podsvítak *m* ⟨G -tka, N *mn* -íci, G pòdsvītākā⟩ marama uvijena u krug koja se podmeće kad se nosi teret na glavi
✧ POD-[1] + *v.* saviti, svitak

pòdšav *m* ono što se dobije podšivanjem, posvrtak
✧ POD-[1] + *v.* šav

podšíšati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdšīšām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòdšīšān⟩ podrezati kosu na vratu i oko ušiju // **podšišávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podšišāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podšišati
✧ POD-[1] + *v.* šišati

pòdšiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍdšijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* podšìven⟩ **1.** uhvatiti donji rub čega, ušiti da zajedno drže dvije donje strane čega [~ *vreću*] **2.** napraviti/izvesti šav na donjem rubu [~ *haljinu*] // **podšívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdšīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podšiti
✧ POD-[1] + *v.* šiti

pòdšprajcati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòdšprajcan⟩ *reg.* postaviti kolac, kajlu; poduprijeti, podmetnuti
✧ POD-[1] + *njem.* spreizen

pòdtājnīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *zast. neol.* zamjenik tajnika; podsekretar // **pòdtājničkī** *prid.* koji se odnosi na podtajnike; **pòdtājnički** *pril.* kao podtajnik, na način podtajnika
✧ POD-[1] + *v.* tajnik

pòdtekst *m* ⟨G *mn* pȍdtēkstā⟩ smisao, poruka koja u nekom tekstu nije izravno izrečena, već se naslućuje iz napisanoga, ono što se čita između redaka // **pòdtekstnī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na podtekst [~ *smisao* = smisao iz podteksta; smisao u podtekstu]
✧ POD-[1] + *v.* tekst

pȍdtīp *m* jedna od kategorija u sistematizaciji (živih bića itd.), *usp.* tȋp
✧ POD-[1] + *v.* tip

Pòdturen *m* naselje (u blizini Čakovca), 1735 stan. // **pòdturenskī** *prid.* koji se odnosi na Podturen

pȍdubok *prid.* ⟨*odr.* -ī, *komp.* -bljī⟩ *razg.* koji je prilično dubok
✧ PO- + *v.* dubok

podùčiti (koga, čemu, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòdučīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* 'pòdučen⟩ **1.** dati poduku **2.** (se) izvući poduku (iz čega) // **podučàvalac** *m* ⟨G -vaoca, V -vaoče, N *mn* -vaoci⟩, *v.* podučavatelj; **podučàvatelj** *m* onaj koji podučava; podučavalac; **podučavatèljica** *ž*, *v.* podučavatelj; **podučavatèljičin** *prid.* koji pripada podučavateljici; **podučàvateljskī** *prid.* koji se odnosi na podučavatelja; **podučàvateljski** *pril.* kao podučavatelj, na način podučavatelja; **podučávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podùčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. trp.* podùčāvān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** učiti koga, davati poduku; instruirati, davati satove **2.** *v.* podučiti; **pȍduk|a** *ž* ⟨D L -uci⟩ davanje znanja komu u obliku raznih oblika nastave [*davati* ~*u*]; instrukcije, podučavanje, nauk
✧ POD-[1] + *v.* učiti

podùdariti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* podùdario⟩ **1.** (se) poklopiti se, složiti se jedno s drugim; koincidirati [~ *se u mišljenju*; ~ *se po dužini*] **2.** (što) udariti odozdo, zabiti odozdo, udarcem podmetnuti što odozdo; podbiti, spodbiti // **pȍdudāran** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji je sukladan s čim, koji se poklapa s kim/čim; **podùdarati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podudariti se; **pȍdudārno** *pril.* na podudaran način, sukladno; **podudárnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je podudarno, što se poklapa jedno s drugim; koincidencija, identičnost, slaganje, sukladnost
✧ POD-[1] + *v.* udariti

pȍdug *prid.* ⟨*odr.* -ī, *komp.* -užī/-uljī⟩ **1.** prilično dug **2.** nešto duži nego što je potrebno; poduži/podulji // **pȍdugačak** *prid.* ⟨*odr.* -čkī⟩, *v.* podug; **pȍdugo** *pril.* dosta dugo, prilično dugo; **pȍduljē** *pril.* dosta, prilično dugo, duže; **pȍdūž** *pril.* po dužini, uzduž [*izmijeniti* ~; *obojiti* ~], *opr.* poprijeko; **pȍdužē** *pril.*

reg. u zn. kroz neko duže vrijeme ili duže trajanje čega (bez izravnog značenja komparativa) [*to je trajalo* ~ = to je trajalo (malo) duže (nego obično, nego što se očekivalo)]
✧ PO- + *v.* dug

podùhvatiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* podùhvaćen⟩ **1.** (što) **a.** uhvatiti rukama ili čim drugim odozdo; obujmiti **b.** *pren.* zahvatiti sa svih strana; zahvatiti **2.** (se čega) dati se na što, prihvatiti se [~ *se pisanja*] // **podùhvaćati** (što, se čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poduhvatiti; **pȍduhvat** *m* **1.** *v.* pothvat, podvig, poduzeće (1) **2.** zahvat rukama ili pomagalom odozdo **3.** *sport* položaj i pokret ruke pri hvatanju odozdo; **podùhvatati** (što, se čega) *nesvrš.*, *v.* poduhvaćati
✧ POD-[1] + *v.* uhvatiti

podùmēnta *ž reg. zast.* temelj, osnova
✧ *lat.* fundamentum

Pȍdunāvlje *sr* **1.** *geogr.* široko područje zemalja koje imaju izlaz na Dunav; dunavske zemlje, podunavske zemlje (*Donauländer*) **2.** krajevi i regije uz tok Dunava; Pridunavlje △ ***Hrvatsko*** ~ *pol. neol.* Baranja, istočna Slavonija i zapadni Srijem // **Podunávac** *m* (**Pòdunāvka** *ž*) ⟨G -vca, V Pȍdunāvče, N *mn* Podunávci⟩ stanovnik Podunavlja; **pȍdunavskī** *prid.* koji se odnosi na Podunavlje, na krajeve uz Dunav
◈ *pr.* (etnici): **Podunájec** (Koprivnica, Prigorje), **Podunávac** (370, Banovina) ◇ *top.* (naselja): **Pòdunāvlje** (Beli Manastir, 2 stan.)

podùprijēti *svrš.* ⟨*prez.* pȍduprēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pȍduprō, *prid. trp.* pȍduprt⟩ **1.** (što) **a.** podmetnuti neki predmet pod što da čvršće stoji [~ *stol komadom drva*] **b.** staviti što kao oslonac čemu **c.** podbočiti, osloniti **d.** *pren.* dati podršku, dati potporu, pomoći [~ *čije napore*] **2.** (se) **a.** nasloniti se, osloniti se **b.** osloniti se glavom na ruku **c.** *pren.* naći podršku, pomoć [~ *se o čiji savjet*] // **podàpirati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podaprijeti; **podàprijēti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍdaprēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pȍdaprō/pȍdaprla *ž*⟩ *reg.*, *v.* poduprijeti; **podupìrāč** *m* ⟨G podupiráča, V pȍdupirāču⟩ **1.** predmet kojim se što podupire; potporanj (motka, kolac i sl.) **2.** *pren.* onaj koji podupire koga ili što [~ *demokrata*]; **podupìrāčkī** *prid.* koji se odnosi na podupirače; **podupìrāčki** *pril.* kao podupirač, na način podupirača; **podupìratelj** *m* ⟨G podupìratelja⟩ onaj koji podupire, podržava što, daje potporu čemu; **podùpirati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -rēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poduprijeti; **podùpirūćī** *prid.* koji podupire, ob. novcem [~ *član kluba*]
✧ POD-[1] + *v.* uprijeti

podúšiti (se) *svrš.* ⟨*prez.* pòdūšīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* pòdūšen⟩ **1.** (što, koga) **a.** ubiti sve dušeći; podaviti, pogušiti **b.** ubiti sve utapajući; potopiti **2.** (se) potopiti se
✧ PO- + *v.* dušak, dušiti

pòdūšje *sr* **1.** *pravosl.* crkvena služba za pokojnika **2.** *meton.* hrana i piće koja se ostavlja na grobu **3.** gozba za dušu pokojnika; daća, karmine // **pòdušnī**[1] *prid.* koji se odnosi na podušje
✧ PO- + *v.* duša

pòdušn|ī[2] *prid.*, ob. u: △ ~***a žlijezda*** *anat.* zaušna žlijezda, *v.* zaušni △
✧ POD-[1] + *v.* uho

podùzēti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍduzmēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pȍduzeo, *prid. trp.* pȍduzēt⟩ prihvatiti se čega, pristupiti ostvarenju čega, početi što raditi // **poduzéće** *sr* **1.** *ekspr.* pothvat, poduhvat **2.** proizvodna, privredna ili kakva druga jedinica, ob. koja djelatnost zasniva na proizvodnim programima i ugovorima o radu i uslugama [*trgovačko* ~] △ ~-***kći*** *ekon. žarg.* poduzeće u kojem neko drugo poduzeće drži 100% kapitala; ~-***majka*** *ekon.* poduzeće koje drži 100% kapitala u drugom poduzeću i na taj način ima sva upravljačka i imovinska prava u njemu; **pȍduzētan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji se zna i hoće prihvatiti čega u pravo vrijeme, koji je snalažljiv, vješt u praktičnoj provedbi ideja; **pȍduzētnica** *ž*, *v.* poduzetnik; **pȍduzētničkī** *prid.* koji se odnosi na poduzetnike i poduzetništvo; **pȍduzētnički** *pril.* kao poduzetnik, na način poduzetnika; **pȍduzētnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ pojedinac ili pravna osoba koja (ob. vlasnik poduzeća, poduzeće itd.) unosi inovacije ili unapređuje radni proces i preuzimanjem rizika nastoji ostvariti uspjeh na tržištu [*uspješan* ~; *dobar* ~; *mali* ~]; **pȍduzētnīštvo** *sr* djelatnost poduzetnika △ ***slobodno*** ~ *ekon.* gospodarstveni sustav u kojem se trgovina odvija bez kontrole i utjecaja države na osnovi ponude i potražnje (*engl.* free enterprise); **pȍduzētno** *pril.* na poduzetan način, efikasno, brzo, spretno; **pȍduzētnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobi-

na onoga koji je poduzetan; **poduzìmāč** *m* ⟨G poduzimáča, V pòduzimāču⟩ *refer.* onaj koji nešto poduzima; **poduzimàčica** *ž*, *v.* poduzimač; **poduzìmāčkī** *prid.* koji se odnosi na poduzimača; **poduzìmāčki** *pril.* kao poduzimač, na način poduzimača; **podùzimati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām/-imljēm, *pril. sad.* -ajūći/-imljūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poduzeti

✧ POD-[1] + *v.* uzeti

pȍdužē, *v.* podug

podváliti (∅, što, komu) *svrš.* ⟨*prez.* pòdvālīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdvāljen⟩ **1.** poslužiti se podvalom, izvesti podvalu [*podvalili su mu lažne zlatnike*] **2.** *pren. žarg.* gurnuti ispod koga (loptu u kolektivnim sportovima) **//** **pȍdvala** *ž* nemoralna prijevara izvedena pomoću laži, poluistina, falsifikata ili trikova [*ova ponuda je ~*]; **podvaljìvāč** *m* ⟨G podvaljiváča, V pòdvaljivāču⟩ onaj koji se služi podvalama, koji podvaljuje; **podvaljivàčica** *ž*, *v.* podvaljivač; **podvaljìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na podvaljivače; **podvaljìvāčki** *pril.* kao podvaljivač, na način podvaljivača; **podvaljívati** (∅, što, komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* podvàljujēm, *pril. sad.* podvàljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podvaliti

✧ POD-[1] + *v.* váljati

pȍdvečēr *pril.* pred mrak, u sumrak **//** **pȍdvečērje** *sr* vrijeme pred večer; sumrak

✧ POD-[1] + *v.* večer

Pòdvelēžje *sr geogr.* regija pod planinom Velež **//** **pȍdvelēškī** *prid.* koji se odnosi na Podveležje i Podvelešce; **Podveléžac** *m* (**Pòdvelēška** *ž*) ⟨G Podveléšca, N *mn* Podveléšci, G Podvèlēžācā⟩ **1.** onaj koji je iz Podveležja **2.** (podveležac) vrsta konja

pòdvesti (što) *svrš.* ⟨*prez.* podvèdēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pòdveo/pòdvela *ž*, *prid. trp.* podvèden⟩ dovesti što u vezu, u zavisnost od neke šire misli ili pojma [*~ pod postojeće pravilo*] **//** **podváđati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdvāđām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podvesti, podvoditi; **podvèdljiv** (**podvèdiv**) (na što) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* svodljiv; **podvòditi** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdvodīm, *pril. sad.* pòdvodēći, *gl. im.* pòdvođēnje⟩ **1.** (što, koga), *v.* podvesti **2.** (koga) uspostavljati veze muškaraca sa ženama radi seksualnih odnosa; baviti se svodništvom, biti svodnik; **podvòdāč** *m* ⟨G podvodáča, V pȍdvodāču⟩ svodnik; **podvodàčica** *ž*, *v.* podvodač; **podvòdāčkī** *prid.* koji se odnosi na podvodače; **podvòdāčki** *pril.* kao podvodač, na način podvodača; **podvòdljiv** (**podvòdiv**) (na što) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* svodljiv

✧ POD-[1] + *v.* voditi

podvézati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdvēžēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* podvéži, *prid. trp.* pòdvēzān⟩ stegnuti podvezom **//** **pȍdveza** *ž* **1.** (+ *potenc.*) *rij.* ono čime se podvezuje **2.** povez za oblikovanje brkova; brkovez; **pòdvezica** *ž* **1.** *dem.* od podveza **2.** vrpca koja pridržava čarapu na nozi; **podvezívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podvèzujēm, *pril. sad.* podvèzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podvezati

◆ *pr.* (nadimačka): **Pòdvez** (Međimurje), **Podvezánec** (170, Međimurje, okolica Zagreb)

✧ POD-[1] + *v.* vezati

pȍdvi|g *m* ⟨N *mn* -īzi⟩ **1.** s velikom hrabrošću ili požrtvovnošću izvršeno djelo, ostvareno s trudom, ljubavlju i ustrajnošću [*tunel je ~g graditelja*]; pothvat, poduhvat **2.** pustolovina, avantura [*ljubavni ~zi* uspjesi kod žena, uspjesi u ljubavi]

podvíknuti (∅, komu) *svrš.* ⟨*prez.* pòdvīknēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* podvíkni, *prid. rad.* podvíknuo⟩ malo podignuti glas radi opomene, ukora i sl., s nezadovoljstvom opomenuti; ukoriti, pripriјetiti **//** **podvikívati** (∅, komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* podvìkujēm, *pril. sad.* podvìkujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podviknuti

✧ POD-[1] + *v.* vikati, viknuti

pòdviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍdvijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* podvìjen/pȍdvīt⟩ **1. a.** saviti kraj ili krajeve čega pod što; posuvratiti [*~ plahtu*] **b.** saviti pod sebe [*~ noge*] **c.** skupiti, saviti [*~ kosu*] **2.** *pren.* podložiti, podčiniti [*~ rep* postati skromniji, manje samouvjeren, pokunjiti se] **//** **podàviti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍdavijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* podavìjen⟩ saviti, presaviti tako da dio dođe odozdo, da nešto što je bilo u jednoj površini postane dvije, a jedna donja; podviti [*~ list papira*; *~ suknju*]; **podavíjati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podàvījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podàviti; **podvíjati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdvījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podviti, podvinuti; **podvínuti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdvīnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* podvíni, *prid. trp.* pòdvīnūt⟩ podviti, podaviti

✧ POD-[1] + *v.* viti

pòdvižnīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -ici⟩ *rel. pravosl.* onaj koji nastoji i ustrajava na duhovnom

uzdizanju postom, molitvom, očišćenjem i kajanjem // **pòdvižnica** *ž*, *v.* podvižnik
✧ *rus.* podvížnik: isposnik
podvlástiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòdvlāstīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* pòdvlāšten/pòdvlāšćen⟩ **1.** podvrgnuti koga ili što pod svoju vlast, podvesti pod vlast, učiniti podložnikom, podanikom itd. vlasti **2.** (se) priznati čiju vlast; podvrgnuti se // **pòdvlāšćen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ onaj koji je pod čijom vlasti, koji trpi od čije vlasti, koji je u raspodjeli vlasti podređen [~ *društveni sloj*; ~*a klasa*], *opr.* vladajući; **podvlašćívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podvlàšćujēm, *pril. sad.* podvlàšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podvlastiti
✧ POD-[1] + *v.* vladati, vlast
pòdvod|an *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ **1.** koji je izložen vodi, poplavi; vodoplavan [~*no zemljište*] **2.** (*odr.*) koji je ispod vode, koji se obavlja pod vodom, koji živi pod vodom [~*ni ribolov*] △ ~***na puška*** posebno konstruirana puška, izbacuje harpun kojim se ubija riba; ~***na plovila*** *pom.* zajednički naziv za podmornice i ronilice // **pòdvōđe** *sr pom.* dio brodskog trupa ispod vodne crte; ribina
✧ POD-[1] + *v.* voda
podvòditi, *v.* podvesti
pòdvodnica *ž bot.* **1.** rod (*Najas*) iz porodice *Najadaceae* (npr. p. velika *N. marina*); najada **2.** (*mn*) *Najadaceae*, porodica jednosupnica, pripadaju joj jednogodišnje zeleni što žive pod vodom
✧ POD-[1] + *v.* voda
podvòjiti *svrš.* ⟨*prez.* pòdvojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdvojen⟩ **1.** podvostručiti, udvojiti **2.** *v.* razdvojiti // **pòdvojenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je podvojen ili svojstvo onoga što je podvojeno
✧ PO- + *v.* dva
pòdvoljak *m* ⟨G -ōljka, N *mn* -ōljci⟩ izraženo, obješeno masno tkivo ispod podbratka // **podvòljčić** *m dem.* od podvoljak
podvòriti (koga) *svrš.* ⟨*prez.* pòdvorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòdvoren⟩ poslužiti goste za stolom // **pòdvorba** *ž* ⟨G *mn* -ī⟩ **1.** *knjiš.* jedno u nizu jela u okviru ručka ili večere; posluženje, jelo **2.** *arh.* **a.** ljubazna udvornost **b.** *arh. jez. knjiž. rij.*, *v.* posluga; **pòdvōrnica** *ž* **1.** *v.* podvornik **2.** *reg.* zemljište oko kuće, livada uz dvor; okućnica; **pòdvōrničkī** *prid.* koji se odnosi na podvornice i podvornike; **pòdvōrnički** *pril.* kao podvornik, na način podvornika; **pòdvōrnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ onaj koji obavlja svakodnevne sitne poslove u nekoj ustanovi (ob. u školi)
✧ PO- + *v.* dvoriti
podvòstručiti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* podvòstručen⟩ učiniti (postati) dvostrukim, dva puta većim [~ *prihode*] // **podvostručávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podvostrùčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podvostručiti; **podvostručívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podvostrùčujēm, *pril. sad.* podvostrùčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podvostručiti, podvostručavati
✧ PO- + *v.* dvostruk
pòdvoz *m* **1.** *reg.* sredstvo za vožnju; kola **2.** ono što se plaća za prijevoz robe; podvoznina // **podvoznìna** *ž*, *v.* podvoz (**2**); **pòdvožnjāčkī** *prid.* koji se odnosi na podvožnjake; **pòdvožnjāk** *m* ⟨N *mn* -āci⟩ prolaz za vozila i pješake ispod javne prometnice (željezničke pruge, ulice itd.)
✧ POD-[1] + *v.* voz, voziti
pòdvraćati *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podvrnuti // **pòdvratak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -aci⟩ **1.** podvijeni kraj rukava ili hlača **2.** koža koja visi ispod vrata u goveda
✧ POD-[1] + *v.* vrat
pòdvrgnuti (**pòdvrći**) *svrš.* ⟨*prez.* pòdvrgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pòdvrgnūt⟩ **1. a.** (koga, što) učiniti što objektom, izložiti utjecaju čega [~ *zračenju*] **b.** podčiniti, podvlastiti **2.** (se) pokoriti se, podčiniti se, pristati na što (na pravila, propise itd.) [~ *analizi (kritici)* analizirati, kritizirati; ~ *ispitivanju* ispitivati; ~ *kazni* kazniti; ~ *reviziji* revidirati; ~ *zakonu* prisiliti na pridržavanje zakona; ~ *se kralju*] // **podvrgávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* podvr̀gāvām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podvrgnuti; **pòdvrgnūtōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je izložen kakvom utjecaju, pritisku; pokornost
✧ POD-[1] + *v.* vrgnuti
podvrísnuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòdvrīsnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* podvrísnuo⟩, *v.* podciknuti // **podvriskívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* podvr̀iskujēm, *pril. sad.* podvr̀iskujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podvrisnuti, podcikivati
✧ POD-[1] + *v.* vrisak[1], vrisnuti
podvŕnuti *svrš.* ⟨*prez.* pòdvrnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pòdvrnūt⟩ uvrnuti krajeve nečega ili ispod čega [~ *rukave*] // **pòdvrtati** *nesvrš.*

⟨*prez.* -rćēm, *pril. sad.* -rćūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podvrnuti
✧ POD-[1] + *v.* vrnuti
pȍdvrsta *ž* naziv ili oznaka za skupinu stvari ili živih bića s nekim zajedničkim obilježjima po kojima se izdvajaju iz veće, njima nadređene kategorije (vrste); subkategorija
✧ POD-[1] + *v.* vrsta
pòdvūći (što) *svrš.* ⟨*prez.* podvúčem, *pril. pr.* podvúkāvši, *imp.* podvúci, *prid. trp.* podvùčen⟩, *v.* podvlačiti // **podvláčiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòdvlāčīm, *pril. sad.* podvláčēći se, *gl. im.* -ēnje⟩ **1.** (se) prolaziti puzeći ili pognuto ispod čega **2.** (što) vući crte ispod teksta; podcrtavati
✧ POD-[1] + *v.* vući
pódzēmlje *sr* **1.** *mit.* svijet pod zemljom, zagrobni svijet **2.** svijet kriminala i zločina, ljudi izvan zakona; ološ // **pódzēmn|ī** *prid.* **1.** koji se nalazi ispod površine zemlje [*~a željeznica*] **2.** *pren.* prikriven, tajan, protuzakonit
✧ POD-[1] + *v.* zemlja
pȍdzīd *m* ⟨N *mn* -ovi, *zb.* pòdzīđe⟩ zid koji služi kao ograda ili potpirač // **podzídati** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòdzīdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòdzīdān⟩ zidanjem osigurati stabilnost ili čvrstinu onoga što je već sazidano (npr. dodati opeke ili kamenje u podnožje postojećeg zida); **podzidávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* podzìdāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podzidati; **pòdzīđe** *sr zb.*, *v.* podzid; konstrukcija koju čini više podzidova
✧ POD-[1] + *v.* zid
pòdzol *m geol.* neplodno tlo pepeljaste boje, kiseo zemljišni tip vlažne zone, destruktivnih procesa i jakoga ispiranja; podža, pepeljuša
✧ POD-[1] + *rus.* zolá: pepeo
pȍdža *ž*, *v.* podzol
podžápati se (za što, oko čega) *svrš.* ⟨*prez.* pòdžāpām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* podžápao se⟩ *razg.* **1.** jako nastojati doći do čega, htjeti se domoći čega **2. a.** posvađati se **b.** potući se // **podžapávati se** (za što, oko čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* podžàpāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* podžapati
✧ PO- + *v.* džapati se
pòdžeći (što) *svrš.* ⟨*prez.* podžèžēm, *pril. pr.* pòdžegāvši, *imp.* podžèži, *prid. rad.* pòdžegao, *prid. trp.* podžèžen⟩ *ekspr.*, *v.* potpaliti
✧ POD-[1] + *v.* žeći
pȍdžupan *m* pomoćnik župana; dožupan
✧ POD-[1] + *v.* župa[2], župan

pòđa *ž pom. reg.* uže kojim se priteže i zateže jedro; zatega, škota
✧ *tal.* poggia
pođòniti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòđonīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòđonjen⟩ kovanjem, šivanjem, lijepljenjem itd., postaviti đon cipele (ob. na već postojeći đon nošene cipele); staviti poplate, šjolati
✧ PO- + *tur.* gön: potplata; učinjena koža, *usp.* đon
Poe (*izg.* Pȍu), **Edgar Allan** (1809–1849), američki pripovjedač, pjesnik, književni teoretičar i kritičar, novinar; začetnik kratke kriminalističke priče i novele strave s elementima mistike, njegovanog sažetog stila i neočekivanih poanti (*Ubojstva u ulici Morgue*, *Zlatni skarabej*, *Maska crvene smrti*); poezija bizarnih metafora, dotjerane forme i mistično-romantičarskih ugođaja (*Gavran*, *Annabel Lee*); prvi američki književnik koji je imao znatnijeg utjecaja na europsku književnost (Mallarmé, Baudelaire)
poékaviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* poékavljen⟩, *v.* ekavizirati
✧ PO- + *v.* ekavica
poéma *ž knjiž.* djelo epsko-lirskoga karaktera u stihovima; isprepleću se subjektivni (emocionalni) i objektivni (narativni) elementi
✧ *lat.* poema ← *grč.* poíēma: pjesma, djelo
pòēn *m* ⟨G poéna⟩ *sport* jedinica kojom se iskazuje ocjena uspjeha u natjecanju **1.** ob. dobitak u svakoj osnovnoj jedinici igre (badminton, odbojka, stolni tenis, tenis i sl.) **2.** jedinica u vrednovanju ukupnog rezultata; bod (za pobjedu se osvaja tri boda i sl.) [*zabilježiti ~*; *to je (veliki) ~* to je nešto što ide u korist, to je nešto dobro (pred drugima, u javnosti itd.)]
✧ *fr.* point ← *lat.* punctum: ubod
poènta *ž* **1.** šiljak, oštrica, žalac **2.** *pren.* glavna misao istaknuta na završetku čega (izlaganja, predavanja); bit, poanta // **poentírati** (∅) *dv.* ⟨*prez.* poèntīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *sport* postići/postizati poene **a.** u boćanju, zbrajanje poena igraču ili momčadi čija je boća ili više njih bliže balinu **b.** u boksu, dobiti/dobivati poene za bolje izvedene udarce, taktiku, obranu **c.** u stolnom tenisu i tenisu, osvajati poene snažnim završnim udarcem **2.** *pren.* **a.** *razg.* konačno (iz)boriti pobjedu, izvući/izvlačiti korist iz nekog dugo pripremanog posla, spletke i sl. **b.** neoborivim argumentima razoruža(va)ti,

potpuno dotući protivnika u sučeljavanju (ob. javnom)

✧ *fr.* pointe ← *lat.* puncta: ubod ≃ pungere: bosti

poentilìzam *m* ⟨G -zma⟩ *umj.* **1.** slikarski postupak pri kojemu se boje na platno ili na papir nanose u obliku točkica koje se slijevaju u oku promatrača u prepoznatljive oblike i tonove **2.** *lik. pov.* jedan od pravaca u neoimpresionizmu (kraj 19. st.) // **poentìlist** (**poentilìst**) *m lik.* onaj koji slika u maniri poentilizma; **poentilìstičkī** *prid.* koji se odnosi na poentilizam i poentiliste; **poentilìstički** *pril.* kao poentilist, na način poentilista; **poentìlistkinja** *ž*, *v.* poentilist

✧ *fr.* pointillisme

poéta, *v.* poetika

poetàster *m podr.* loš pjesnik, nadripjesnik, stihoklepac, piskaralo (stihova)

✧ *srlat.* ← *v.* poetika, poeta + *lat.* -aster (označava loše oponašanje prave tvari)

poetèsa *ž ekspr.* spisateljica koja stvara pjesnička djela; pjesnikinja

✧ *fr.* poétesse, *usp.* poeta

poètika *ž* ⟨D L -ici⟩ **1.** područje znanosti o književnosti; teorija pjesništva, njegovih formi i načina izražavanja **2.** opća teorija koja istražuje bitne značajke stvaralaštva, doživljavanja i djelovanja određenih umjetničkih formi **3.** *pren.* značajke i okviri nekog stvaralaštva [*prosvjetiteljska* ~; *antička* ~] // **poéta** (**poêta**) *m* ⟨N *mn* -ē, G -ā⟩ *ekspr.* pisac koji stvara pjesnička djela; pjesnik △ ***poeta laureatus*** (*izg.* ~ laureátus) pjesnik ovjenčan lovorovim vijencem, slavan pjesnik; **poètičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** koji sadrži poeziju [~ *opis prirode*] **2.** koji je sklon poeziji, koji ima pjesničku osjećajnost, zanosan; **poètičkī** *prid.* **1.** poetski **2.** koji se odnosi na poetiku; **poètički** *pril.* kao što traži poetika, po zakonitostima poetike; **poètičnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je poetičan, svojstvo onoga što je poetično; **poetizácija** *ž* **1.** predočavanje, predstavljanje ili transformacija čega u poetskom obliku [~ *stvarnosti*]; idealizacija **2.** davanje pjesničkog oblika čemu (pretvaranje proznog teksta u poeziju); **poetizírati** (∅) *dv.* ⟨*prez.* poetìzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** predočavati/predočiti, predstaviti/predstavljati što u poetskom obliku, opis(iv)ati što kao estetski vrijedno, uzvišeno; idealizirati **2.** *podr.* izraziti/izražavati se ili doživjeti/doživljavati poetski bez potrebe ili bez osnove u stvarnosti; **pòetskī** *prid.* koji se odnosi na poeziju i poete [~ *ugođaj*; ~ *stil*; ~ *doživljaj*]; **pòetski** *pril.* kao poeta, na način poetâ

✧ *grč.* poiētikḗ (tékhnē): (vještina) pjesništva *grč.* poiētḗs: stvaralac

pòēzija *ž* **1.** *umj.* **a.** umjetnost estetski vrijednog izražavanja u stihu [*lirska* ~; *epska* ~; *moderna* ~]; pjesništvo **b.** ukupnost pjesničkih djela u stihu (jednog pjesnika, epohe itd.) [*daskalska* ~] **2.** *pren.* nešto što snažno i lijepo djeluje na osjećaje ili na maštu [*more je prava* ~] // **pòezis** *ž fil.* proizvodna djelatnost nekog ljudskog djela koje se promatra u sebi samom kao dovršen i samodovoljan objekt (Aristotel), *usp.* poezija

✧ *njem.* Poesie *fr.* poésie ≃ *lat.* poesis ← *grč.* poíēsis

pòfārbati *svrš.* ⟨*prez.* pòfārbām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòfārbān⟩ obojiti što, prebojiti što // **pofarbánac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G pofàrbānācā⟩ *žarg. pejor.* onaj koji je promijenio političku boju

pòfrigati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòfrigān⟩ *reg.* popržiti, *v.* [~ *girice*]

✧ PO- + *v.* frigati

pòfukati (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* -ām (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. rad.* pòfukao (se)⟩ *vulg.* obaviti spolni odnos

✧ PO- + *v.* fuk, fukati

pòfuriti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòfuren⟩ *reg.* **1.** (se) opeći se **2.** (što) preliti kipućom vodom [~ *mlince*]

✧ PO- + *v.* furiti

pògač|a *ž* ⟨G *mn* pȍgāčā⟩ **1.** okrugao pšenični kruh, ob. od beskvasnog tijesta, koji se nekad pekao u pepelu **2.** *reg.* vrsta kolača u obliku okruglog hljeba od brašna, maslaca, jaja i šećera; pinca (ob. prigodni kolač za Uskrs) // **pògačica** *ž* **1.** *dem.* od pogača **2.** (*mn*) *kulin.* vrsta slanog kolača okrugla oblika sa sirom, čvarcima i sl.

◈ *pr.* (nadimačka i prema zanimanju): **Pògačār** (Split, Zagreb), **Pògačić** (620, Pokuplje, Zagorje, okolica Zagreba), **Pògačnīk** (Pula, Osijek)

✧ *prasl.* *pogačь, *pogača (*rus.* pogáč, *bug.* pogača) ← *srlat.* focacea (uz romansko posredovanje) ≃ *lat.* focus: ognjište

pogánac[1] *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G pògānācā⟩ *pat.*, *v.* kukac (2)

✧ *v.* poganin, pogan

pògānčina *ž* ⟨N *mn* -e⟩ *bot.* smrdljiva biljka (*Putoria calabrica*) iz porodice broćeva (*Rubiaceae*)

pòganica *ž bot.* biljka (*Aegopodium podagraria*) iz porodice štitarki (*Umbelliferae*); u pučkoj medicini lijek za reumu

✧ *v.* poganin

pòganin *m* ⟨N *mn* pògani, G pȍgānā⟩ **1.** *pov.* pripadnik jedne od mnogobožačkih religija, kultova ili vjerovanja u grčko-rimskom svijetu (prema kršćanima i Židovima) **2.** *kršć. pov. pejor.* skupni naziv za nekršćane (osim Židova); neznabožac, krivovjerac **3.** *pren. pejor.* onaj koji je loša karaktera; pokvarenjak, varalica // **pògan** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *ekspr.* koji je prljav, zao (o osobi); **pȍgān** *ž* ⟨I -i⟩ **1.** *arh.* izmet **2.** ono što je odvratno, što izaziva gađenje; gamad; **pogánac**[2] *m* ⟨G -nca, V pȍgānče, N *mn* -nci, G pògānācā⟩ onaj koji je pogan, pokvarenjak, loša, podmukla osoba; **pogánčev** *prid.* koji pripada pogancu; **pogánčina** *m pejor.* onaj koji je pogan, pokvarenjak, podmuklica; **pòganiti** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -anēći, *gl. im.* -ánjēnje⟩ činiti da što bude pogano, nečisto, uprljano od izmeta, smraditi; **pògānka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* poganin; **pogánluk** *m* ⟨N *mn* -uci⟩ *reg.* poganstvo, *v.*; **pògano** *pril.* na pogan način, na prljav način, s velikom zlobom; dijabolično, podmuklo, zločesto; **pòganskī** *prid.* koji se odnosi na poganstvo i pogane; **pòganski** *pril.* kao poganin, na način pogana; **pògānstvo** (**pagánstvo**) *sr* **1.** *pov. rel.* ukupnost pogana i njihovih nazora i vjerovanja **a.** poganska vjera protivna kršćanstvu i judaizmu (mitraizam, kult Izide i sl.) **b.** skup kultova, religija i vjerovanja u grčko-rimskom svijetu **2.** *razg.* idolatrija, neznaboštvo; **pogánština** *ž* postupak onoga koji radi pogano, djelo izvedeno na pogan način; svinjarija

◆ *pr.* (nadimačka i etnici): **Pògan** (Varaždin), **Pògančić** (Split) ◇ *top.* (naselja): **Pogànčec** (Vrbovec, 112 stan.), **Pogánovci** (Našice, 365 stan.)

✧ *lat.* paganus: seljak (broj pogana bio je u kasno rimsko doba veći na selu nego u gradu)

pogásiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pògāsīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògāšen⟩ sve ugasiti, sve redom ugasiti [~ *cigarete*]

✧ PO- + *v.* gasiti

pògaziti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògažen⟩ **1.** sve redom gaziti [~ *travu*] **2.** *pren.* prekršiti [~ *riječ*; ~ *obećanje*; ~ *pravila*]

✧ PO- + *v.* gaz, gaziti

pogdjègdje *pril.* na ponekom mjestu, tu i tamo, ovdje-ondje

✧ PO- + *v.* gdje

pogdjèkad (**a**) *pril.* ponekad(a), pokadšto, katkad(a), koji put, po koji put

✧ PO- + GDJE- + *v.* kad(a)

pogdjèkojī *zam.* ⟨G pogdjekòjēg(a)⟩ neki među mnogima, tu i tamo neki; poneki, pokoji // **pogdjètko** *zam.* ⟨G pogdjekòga⟩ ponetko, tu i tamo tko, pokoji, poneki

✧ PO- + GDJE- + *v.* koji

pòginuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *aor.* pòginuh/pògiboh, *prid. rad.* pòginuo⟩ izgubiti život nasilnom smrću, biti ubijen, izgubiti život u ratu, u nesreći ili u nepogodi [*pet poginulih*] // **pȍgībao** *ž* ⟨G -bli⟩ **1.** kobna nevolja, nesreća koja prijeti **2.** opasnost, pogibelj; **pogíbati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pògībām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poginuti; **pogíbelj** *ž* ⟨G -i⟩ pogibao, opasnost pogibije, ono što je pogibeljno; **pȍgibēljan** *prid.* ⟨*odr.* -ljnī⟩ koji je po život opasan, vrlo opasan; **pȍgibēljno** *pril.* po život opasno; **pogíbij|a** *ž* trenutak i događaj kad tko pogine [*došlo je do ~e više ljudi*]

✧ PO- + *v.* ginuti

pògladiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòglađen⟩, *v.* gladiti

✧ PO- + *v.* gladiti

pòglavit *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je glavni; prvi [~*a želja*] **2.** koji je ugledan; plemenit, častan [~*i gospodin*] // **poglàvār** *m* ⟨G poglavára⟩ **1.** *pov.* glavar (ob. sela) **2.** onaj koji je na čelu Katoličke crkve; papa; **poglavàrčić** *m dem.* od poglavar; **poglavàrica** *ž*, *v.* poglavar; **poglavàričin** *prid.* koji pripada poglavarici; **poglàvārskī** *prid.* koji se odnosi na poglavare; **poglàvārski** *pril.* kao poglavar, na način poglavara; **poglavárstvo** *sr* ⟨G *mn* poglàvārstāvā/-ā⟩ upravna vlast grada [*gradsko* ~]; **pòglavica** *m* ⟨N *mn* -e⟩ **1.** starješina indijanskog plemena ili plemena primitivnih civilizacija, *usp.* pleme (**1**) **2.** *pejor.* politički vođa; **pòglavičin** *prid.* koji pripada poglavici; **pòglavito** *pril. knjiš.* u prvom redu, ponajviše, osobito, naročito; **pòglāvnī** *prid.* koji je uz (do) poglavnika (**2**), ob. u: △ ~ ***pobočnik*** visoka dužnost u ustaškoj organizaciji; **pòglāvničkī** *prid.* koji se odno-

si na poglavnika; **pòglāvnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ **1.** *rij. zauz. zn.* poglavar, glavar **2.** *pov.* naslov vođe ustaškog pokreta u NDH; **pòglāvnīkov** *prid.* koji pripada poglavniku △ *~a **tjelesna bojna*** (PTB); ~ ***tjelesni zdrug (sdrug)*** (PTZ i poslije PTS) elitna jedinica ustaške vojske u NDH (1941–1945)

✧ PO- + *v.* glava

pòglāvlje *sr* glava, dio, odjeljak knjige koji čini veću cjelinu, ob. posebno označeno svojim naslovom ili brojem

✧ PO- + *v.* glava (*kalk.* prema *lat.* caput: glava, poglavlje)

poglédati (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòglēdām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ povremeno upravljati pogled, osvrtati se na koga/što // **pȍglēd** *m* **1. a.** upravljenost očiju na koga ili što **b.** izraz očiju kao odraz duševnog stanja [*tužan ~*; *veseo ~*] **2.** *pren.* način prosuđivanja [~ *na situaciju*] **3. a.** mjesto odakle se gleda, domak oka **b.** ono što se otkriva oku, prizor, izgled **4.** način gledanja na što, mišljenje, shvaćanje, nazor, uvjerenje [*konzervativan ~*]; **pògledati** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pògledān⟩ **1.** kratko uputiti pogled **2.** letimično pregledati, *usp.* gledati; **pogledávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* poglèdāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poglédati

◈ *pr.* (nadimačko): **Pògledić** (Turopolje, Bjelovar)

✧ PO- + *v.* gledati

pognòjiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pògnojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògnojen⟩ nanijeti gnojivo radi prehranjivanja tla na zemljište na kojem se što uzgaja // **pognojávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pognòjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pognojiti

✧ PO- + *v.* gnoj

pògnuti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pȍgnēm (se), *pril. pr.* -ūvši (se), *imp.* pògni (se), *prid. trp.* pògnūt⟩ sagnuti, zgrbiti se // **pȍgnūt** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ nagnut prema naprijed; pogrbljen; **pȍgnūto** *pril.* nagnuto prema naprijed; pogrbljeno, zgrbljeno, zgureno [*hodati ~*]; **pȍgnūtōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje ili položaj tijela onoga koji je pognut

✧ PO- + *v.* nagnuti

pognjéčiti *svrš.* ⟨*prez.* pògnjēčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògnječen⟩ zgnječiti sve [~ *cvijeće*]

✧ PO- + *v.* gnjesti, gnječiti

pôgo *m* ⟨G -a⟩ *glazb.* naziv za punk ples u čijem se ritmu ustrajno skače gore-dolje // **pògati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pògām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *žarg.* plesati na punk koncertima

✧ *engl.*

pȍgod|an *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ **1.** koji je sklon; naklonjen, povoljan [*vrijeme ~no za izlet*] **2.** koji obećava; prikladan, zgodan [*~an odgovor*] **3.** koji odgovara; podesan, odgovarajući [*~na cijena*; *kuća na ~nom mjestu*] // **pogódnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** prikladnost, adekvatnost, udobnost **2.** povlastica; **pògodovati** (komu, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* -dujēm, *pril. sad.* -dujūći, *gl. im.* -ānje⟩ pogodno djelovati, ići u prilog (komu, čemu); koristiti

✧ PO- + *v.* goditi

pogòditi *svrš.* ⟨*prez.* pògodīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògođen⟩ **1.** (koga, što) **a.** udariti u cilj pri gađanju, bacanju čega i sl. **b.** *pren.* snaći, zadesiti [*pogodila ga bolest*] **c.** izazivati jaku emociju (ob. negativnu); dirnuti [*pogodila me majčina smrt*] **2. a.** (što) odrediti, znati nešto, domisliti se čemu, odgonetnuti **b.** dati pravi odgovor **c.** unaprijed znati, predvidjeti [~ *budućnost*] **3.** (što) točno odrediti, prikazati koga, što [~ *portret*; ~ *pokret*; ~ *grimasu*] **4.** (se) dogovoriti (se) o cijeni (posla, usluga, robe); složiti se, sporazumjeti se // **pogàđāč** *m* ⟨G pogađáča⟩ onaj koji što pogađa, onaj koji treba što pogoditi; **pogàđāčkī** *prid.* koji se odnosi na pogađače; **pogáđati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pògāđām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pogoditi; **pògodak** *m* ⟨G -otka, N *mn* -oci⟩ **1.** udarac u cilj, metu **2.** dobitak na lutriji; zgoditak; **pògodb|a** *ž* ⟨G *mn* -dābā/-ī⟩ **1.** dogovor (oko cijene i sl.) [*sklopiti ~u*] **2.** zajednička, međusobna suglasnost (pismena ili usmena) o obvezama, interesima itd. [*pod ~om (uz ~u) da*] **3.** *pren.* snošljivost, međusobno uvažavanje; **pògodbenī** *prid.* koji je dio pogodbe, koji pripada pogodbi, koji se odnosi na pogodbu [~ *način*, *usp.* kondicional]; **pògođenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pogođen, svojstvo onoga što je pogođeno

✧ PO- + *v.* goditi

pogòniti *nesvrš.* ⟨*prez.* pògonīm, *pril. sad.* pògonēći, *gl. im.* pogònjēnje⟩ goniti, tjerati divljač [~ *zečeve*] // **pògon** *m* **1.** *fiz.* i *tehn.* **a.** sila koja pokreće što **b.** izvor te sile **2.** odio tvornice za pojedine poslove **3.** kretanje, rad, upotreba **4.** *lov.* način lova u kojem se divljač tjera prema lovcima u zasjedi [*biti*

u ~u] 5. *reg.* gonjenje domaćih životinja na pašu △ ***hladni*** ~ osoblje i ukupnost materijalne osnove koji su organizirani radi izvođenja proizvodnih i drugih programa [*nema novca ni za hladni ~ postojećih ustanova, a kamoli za nove projekte*]; **pogònīč** *m* ⟨G pogoníča⟩ nenaoružan pomoćnik koji divljač tjera prema lovcima; gonič; **pogònīčki** *pril.* kao pogonič, na način pogoniča; **pògonsk|ī** *prid.* koji je namijenjen pogonu, koji se odnosi na pogon [*~o gorivo*; *~i inženjer*]
✧ PO- + *v.* goniti

pogonòfora *m mn zool.* skupina morskih crvolikih životinja bez usta i crijeva, porijeklo im nije dovoljno razjašnjeno; bradnjaci
✧ *nlat.* pogonophor(a) ≃ *grč.* pṓgōn: brada + -FORA

Pogorèlić, Ivo (1958), hrv. pijanist svjetskoga glasa; suvremena virtuozna interpretacija klasične glazbe bazirana na ruskoj pijanističkoj školi; revolucionirao interpretaciju Chopina, Beethovena, Schumanna, Čajkovskog; znamenit po humanitarnoj aktivnosti (umjetnički ambasador dobre volje pri UNESCO-u)

pogòrjeti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pògorīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pogòrio/pogòrjela *ž*⟩ stradati od požara // **pogorjélac** *m* ⟨G -lca, V -lče, N *mn* -lci, G pogòrjēlācā⟩ onaj kojemu je izgorjela kuća, žrtva požara; **pogorjélčev** *prid.* koji pripada pogorjelcu; **pogòrjēlka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* pogorjelac
◈ *pr.* (nadimačka i etnici): **Pogorélac** (11; Županja), **Pogorélec** (Međimurje), **Pogorèlić** (Split, Primorje), **Pògorić** (Zabok, Samobor), **Pogorìlić** (130, Pag, Primorje, Istra)
✧ PO- + *v.* gorjeti

pogòrša|ti *svrš.* ⟨*prez.* pogòršām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pògoršān, *gl. im.* pogoršánje⟩ **1.** (što) učiniti što gorim, lošijim [*~lo se vrijeme*; *~li su se odnosi*] **2.** (se) postati gorim, lošijim [*zdravstveno stanje mu se ~lo*] // **pogoršánj|e** (∅, čega) *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pogoršati **2.** stanje ili proces oprečan poboljšanju (toka bolesti, općeg stanja zdravlja, prilika u društvu itd.) [*došlo je do ~a*; *nastupilo je ~e*], *usp.* poboljšanje; **pogoršávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pogòršāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pogoršati
✧ PO- + *v.* loš, gori

pogospòditi (se, koga) *svrš.* ⟨*prez.* pogòspodīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pogòspođen⟩ postati gospodin, praviti se gospodinom, učiniti koga gospodinom // **pogospođívati** (se, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pogospòđujēm, *pril. sad.* pogospòđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pogospoditi
✧ PO- + *v.* gospodin

pogòstiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pògostīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògošćen⟩ počastiti kao gosta, *usp.* gostiti // **pogošćívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pogòšćujēm, *pril. sad.* pogòšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pogostiti
✧ PO- + *v.* gost, gostiti

pogòtovo (**pogòtovu**) *pril.* (*čest.*) osobito, naročito, posebno, još više [*to vrijedi ~ za tebe*]
✧ PO- + *v.* gotov

pȍgovōr *m* tekst završne obavijesti, završne informacije na kraju knjige // **pȍgovōrnī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na pogovor [*~ tekst* = tekst pogovora]
✧ PO- + *v.* govor

pògrabiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pògrabio⟩ **1.** (se) **a.** uhvatiti se uzajamno, otimati se o što **b.** *pren.* početi međusobnu svađu ili tučnjavu **2.** (koga, što) zgrabiti // **pògrabljati** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pògrabljām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pògrabljān⟩ počistiti, urediti grabljama, skupiti grabljama (slamu s tla i sl.); **pograbljívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pogràbljujēm, *pril. sad.* pogràbljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pograbljati, pograbiti
✧ PO- + *v.* grabiti

pȍgraničn|ī *prid.* koji pripada granici, koji se tiče odnosa uz državnu granicu [*~i propis*; *~i incident*; *~i režim*; *~o stanovništvo*]
✧ PO- + *v.* granica

pògrbiti (se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. rad.* pògrbio (se)⟩ poguriti se // **pògrbljen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je poguren, zguren; **pògrbljeno** *pril.* na pogrbljen način; pukljavo; **pògrbljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pogrbljen; **pogrbljívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pogr̀bljujēm se, *pril. sad.* pogr̀bljujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pogrbiti
✧ PO- + *v.* grba[1]

pogŕditi (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pògr̄dīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògr̄đēn⟩ obasuti pogrdama // **pȍgrda** *ž* **1.** pogrdna riječ, grdnja, psovka **2.** sramota, uvreda **3.** osoba loših i neodgovornih postupaka, onaj koji je lošega karaktera; **pȍgr̄dan** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji sadrži pogrdu; koji vrijeđa, vrijeđajući [*~ izraz*]; **pȍgr̄dnica** *ž lingv.*, *v.* pejorativ; **pȍgr̄dno** *pril.* s pogrdama, na pogrdan način;

pògrdnōst *ž* 〈G -osti, I -osti/-ošću〉 svojstvo onoga što sadrži pogrdu ili osobina pogrde, *usp.* pogrda (3)
✧ PO- + *v.* grd, grditi

pogrebènati *svrš.* 〈*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pògrebenān〉 pročešljati grebenom [~ *vunu*]
✧ PO- + *v.* greben, grebenati

pògrepsti *svrš.* 〈*prez.* pogrèbem, *pril. pr.* pogrèbāvši, *prid. trp.* pogrèben〉 **1.** ogrepsti, ostrugati **2.** *v.* pokopati, ukopati // **pògreb** *m* **1.** čin polaganja tijela ili pepela pokojnika u zemlju; ukop **2.** *meton.* obred polaganja; ukop; sprovod; **pògrebn|ī** *prid.* **1.** koji pripada pogrebu, koji je svojstven pogrebu [*~i zavod*; *~o poduzeće*; *~o bogoslužje*] **2.** *pren.* koji je kao na pogrebu, mrtvački, tužan, žalostan [*~o raspoloženje*; *~a atmosfera*]; **pògrebničkī** *prid.* koji se odnosi na pogrebnike; **pògrebnički** *pril.* kao pogrebnik, na način pogrebnika; **pògrebnīk** *m* 〈V -īče, N *mn* -īci〉 **1.** onaj koji obavlja radnju pogreba i tehničke poslove vezane uz pogreb **2.** *meton.* onaj koji radi u pogrebnoj ustanovi; ukopnik; **pogrebnìna** *ž* trošak pogreba; **pògrebnīštvo** *sr* 〈G *mn* -tāvā/-ā〉 djelatnost pogrebnika, organiziran posao pogrebnika [*baviti se ~m*]
✧ PO- + *v.* grebati, grepsti (u značenju: kopati)

pogrijéšiti *svrš.* 〈*prez.* pògriјēšīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pogrijéšio〉 **1.** (što) ne pogoditi, činiti pogrešno [~ *put*] **2.** (u čemu) učiniti pogrešku, loše izabrati [~ *u izboru*; ~ *u odluci*] // **pògrešan** *prid.* 〈*odr.* -šnī〉 **1.** koji sadrži pogrešku, ne daje ispravan rezultat; kriv [~ *zaključak*] **2.** koji nije dobro izabran [~ *čovjek*]; **pògreščica** *ž dem.* od pogreška u zn. manja, mala, neznatna pogreška; pogreškica; **pogrèšiv** *prid.* 〈*odr.* -ī〉 koji može pogriješiti; **pogrèšivōst** *ž* 〈G -osti, I -osti/-ošću〉 osobina onoga koji je pogrešiv ili svojstvo onoga tko/što može pogriješiti [~ *kompjutera*]; **pògrešk|a** *ž* 〈D L -šci, G *mn* -šākā/-ī〉 **1. a.** netočna ili loša ideja ili mišljenje [*~a u načinu razmišljanja*; *taktička ~a*; *strateška ~a*; *politička ~a*] **b.** ono što je napravljeno loše, netočno ili nekorektno [*napraviti ~u*; *~a u mjerenju*]; greška **2.** *mat.* razlika između nekog broja i njegove približno određene vrijednosti [*apsolutna ~a*] △ ***relativna ~a*** *mat.* omjer apsolutne pogreške i približne vrijednosti; **pògreškica** *ž dem. razg.*, *v.* pogreščica; **pògrešno** *pril.* na pogrešan način; krivo [~ *usmjeren*]; **pògrešnōst** *ž* 〈G -osti, I -osti/-ošću〉 svojstvo onoga što je pogrešno
✧ PO- + *v.* grijeh

pògrom *m* **1.** ubijanje, fizičko nasilje i pljačka nad pripadnicima etničke, vjerske i sl. manjine što ga izvodi nahuškana gomila ili organi državne vlasti [*napraviti ~*; *antisemitski ~*] **2.** *pren. ekspr.* grubo nasilje nad onima koji drugačije misle // **pogròmāš** *m* 〈G pogromáša〉 onaj koji organizira ili sudjeluje u pogromu ili potiče na pogrom; **pogromàšica** *ž*, *v.* pogromaš; **pogròmāškī** *prid.* koji se odnosi na pogromaše; **pogròmāški** *pril.* kao pogromaš, na način pogromaša; **pogromáštvo** *sr* djelatnost pogromaša, ukupnost radnji pogromaša kao pojava u društvu; **pògromski** *pril.* kao pogrom, na način pogroma
✧ *jidiš* ← *rus.* pogróm: uništenje

pogrúbiti *svrš.* 〈*prez.* pògrūbīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògrubljen〉 **1.** učiniti grubim, prostim [*žalost ga je pogrubila*] **2.** poružnjeti [~ *u licu*] // **pogrúbjeti** *svrš.* 〈*prez.* -īm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pogrúbio/pogrúbjela *ž*〉 **1.** postati grub; poprostačiti se [~ *u lošem društvu*] **2.** poružnjeti [~ *u licu*]
✧ PO- + *v.* grub

pogrúžiti *svrš.* 〈*prez.* pògrūžīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògrūžen〉 potištiti se, izgubiti polet i radost // **pògrūžen** *prid.* 〈*odr.* -ī〉 *arh.* koji je pritisnut nevoljom, potišten; ponizan, krotak; **pògrūženo** *pril.* potišteno; **pògrūženōst** *ž* 〈G -osti, I -osti/-ošću〉 stanje onoga koji je pogružen; **pogružívati se** *nesvrš.* 〈*prez.* pogrùžujēm se, *pril. sad.* pogrùžujūći se, *gl. im.* -ānje〉, *v.* pogružiti
✧ *rus.* pogružít': utonuti, zadubiti se

pogùbiti (koga, što) *svrš.* 〈*prez.* pògubīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògubljen, *gl. im.* pogubljénje〉 **1.** izgubiti sve redom, izgubiti jedno po jedno, *usp.* gubiti **2.** lišiti života, ubiti, usmrtiti primjenom državne i sl. represije prema zakonu [*osuđeni je pogubljen*] // **pògūban** *prid.* 〈*odr.* -bnī〉 koji je krajnje opasan, vrlo štetan, smrtonosan; **pogubljènica** *ž*, *v.* pogubljenik; **pogubljènīk** *m* 〈G pogubljeníka, V -īče, N *mn* pogubljeníci〉 onaj koji je osuđen na pogubljenje, onaj koji je pogubljen; **pogubljénje** *sr* **1.** 〈*gl. im.*〉, *v.* pogubiti **2.** *pravn.* ovršenje smrtne kazne; **pogubljívati** (koga, što) *nesvrš.* 〈*prez.* pogùbljujēm, *pril. sad.* pogùbljujūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* pogubiti;

pȍgūbno *pril.* na poguban način, opasno, štetno, smrtonosno; **pȍgūbnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pogubno; krajnja opasnost, velika štetnost čega
✧ PO- + *v.* gubiti

pogúliti *svrš.* ⟨*prez.* pògūlīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògūljen⟩ **1.** oderati sve [~ *kože*] **2.** poskidati koru, oguliti [~ *koru s drveta*] **3.** guleći izvaditi sve; počupati [~ *travu*]
✧ PO- + *v.* guliti

pogúrati *svrš.* ⟨*prez.* pògūrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pògūrān⟩ **1.** (što) **a.** malo gurnuti **b.** *pren.* pomaknuti, požuriti, ubrzati, pospješiti [~ *rješenje*] **2.** (se) **a.** laganim guranjem doći naprijed, pomaknuti se laganim guranjem s drugima do željenog mjesta ili položaja [~ *se u tramvaju*] **b.** *pren.* koristeći se vezama ili drugim zgodnim načinima zauzeti bolji položaj u društvu, dobiti kakvu počast i sl. // **pogurávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pogùrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pogurivati[1], pogurati; **pogurívati[1]** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pogùrujēm, *pril. sad.* pogùrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poguravati, pogurati
✧ PO- + *v.* gurati

pògurìti se *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* pògūren⟩ *razg.* postati gurav, izgubiti uspravno držanje, saviti se u plećima // **pogurívati[2]** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pogùrujēm, *pril. sad.* pogùrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poguriti se
✧ PO- + *v.* gurav

pogúšiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pògūšīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pògūšen⟩ sve redom uništiti, usmrtiti gušenjem (djelovanjem vode ili plina); podáviti
✧ PO- + *v.* guša, gušiti

pòhabati se *svrš.* ⟨*prez.* pòhabām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. trp.* pòhabān⟩ istrošiti upotrebom, *usp.* habati se // **pòhāban** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je iznošen, istrošen od duge upotrebe; otrcan; **pòhābanōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pohabano; **pohabávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pohàbāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pohabati se
✧ PO- + *v.* habati se

poháđati, *v.* pohoditi

pohárati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòhārām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòhārān⟩ **1.** opljačkati, ukrasti **2.** *v.* opustošiti, harati [*ciklon je poharao sve*] // **pȍhar|a** *ž* **1.** krađa većih razmjera, provala u kuću pri kojoj je počinjena krađa **2.** pljačka [*počiniti ~u*]; **pòhārānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je poharan, devastiran, ruiniran
✧ PO- + *v.* harač, harati

pòhārčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòhārčio⟩ *ekspr.* potrošiti rastrošnim načinom; istrošiti, proharčiti // **poharčívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pohàrčujēm, *pril. sad.* pohàrčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poharčiti
✧ PO- + *v.* harač, harčiti

pohásiti se *svrš.* ⟨*prez.* pòhāsīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pohásio se⟩ *reg.* postati nasilan, nesnošljiv, bezobziran; postati obijestan; osiliti se, uzobijestiti se, ponijeti se
✧ *tur.* asi: nasilnik, odmetnik, buntovnik ← *arap.* ʿāṣī

pȍhati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. trp.* pȍhān, *gl. im.* -ānje⟩ pripremati jelo na specifičan način (namirnice umočene u brašno, jaje i mrvice prže se u vrućem ulju) // **pohánac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G pòhānācā⟩ pohano pile, pile priređeno za jelo pohanjem
✧ *njem. dijal.* (*bavarski*) backen: peći

pòhitati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòhitao⟩ požuriti, *usp.* hìtati[2] // **pohítiti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòhītīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòhitio/pòhitila *ž*⟩, *v.* pohitati; **pohítjeti** *svrš.* ⟨*prez.* pòhītīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pohítio/pohítjela *ž*⟩, *v.* pohitati
✧ PO- + *v.* hitati[2]

pȍhlepa *ž* pretjerano izražena sklonost za stjecanjem materijalnih dobara i privilegija // **pȍhlēpan** *prid.* ⟨*odr.* -pnī⟩ koji je obuzet pohlepom; **pȍhlēpnica** *ž*, *v.* pohlepnik; **pȍhlēpničkī** *prid.* koji se odnosi na pohlepnike; **pȍhlēpnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je pohlepan; gramzivac; **pȍhlēpno** *pril.* na pohlepan način, s pohlepom; **pȍhlēpnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pohlepan
✧ PO- + *v.* hlapiti

pohòditi (koga, što) *dv.* ⟨*prez.* pòhodīm, *pril. sad.* pòhodēći, *pril. pr.* -īvši, *gl. im.* pòhođēnje⟩ *retor.* obići/obilaziti koga ili što [~ *sveta mjesta*] // **pohàđāč** *m* ⟨G pohađáča⟩ onaj koji što pohađa; posjetitelj, polaznik; **poháđati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòhāđām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* pohoditi **2.** redovito ići; polaziti (ob. školu); **pòhod** *m* **1.** odlazak, polazak s određenim ciljem, obilazak čega **2.** pokret velike jedinice vojske sa strateškim ciljem [*ratni ~*]
✧ PO- + *v.* hod, hoditi

pȍhota *ž* neumjereno izražena putena strast // **pȍhotan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** (∅) koji je obuzet pohotom, koji odaje pohotu; pohotljiv [~ *izraz lica*] **2.** (na što) *pren.* koji je gramziv [~ *na novac*]; **pohòtljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* pohotan; **pohòtljivac** *m* ⟨G -īvca, V -īvče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji je pohotljiv; pohotnik; **pohòtljīvčev** *prid.* koji pripada pohotljivcu; **pohòtljivica** *ž*, *v.* pohotljivac; **pohòtljivičin** *prid.* koji pripada pohotljivici; **pohòtljivo** *pril.* s pohotom, na pohotljiv način; pohotno; **pohòtljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pohotljiv ili svojstvo onoga što je pohotljivo; **pȍhotnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩, *v.* pohotljivac; **pȍhotno** *pril.*, *v.* pohotljivo; **pȍhotnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pohotan ili svojstvo onoga što je pohotno

✧ PO- + ≃ *prasl.* *hotěti, *v.* htjeti

pohrániti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòhrānīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòhrānjen⟩ **1.** sačuvati što, ne dopustiti da propadne, nestane (ob. o kulturnim vrijednostima) **2.** *retor.* sačuvati, zadržati (u pameti, u srcu) **3.** spremiti [~ *u kasu*] // **pȍhran|a** *ž* čuvanje čega što je stavljeno na brigu s obavezom da se u takvom stanju na traženje ili prema dogovoru vrati [*dati na ~u*]; **pohranjívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pohrànjujēm, *pril. sad.* pohrànjujūćī, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pohraniti

✧ PO- + *v.* hrana, hraniti

pòhrliti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòhrlīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòhrlio⟩ **1.** krenuti naglo prema komu ili prema čemu [~ *u zagrljaj*] **2.** *pren.* upustiti se u nešto bez obzira na posljedice

✧ PO- + *v.* hrliti

pohȑvati se (poȑvati se) *svrš.* ⟨*prez.* pohȑvēm se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pohȑvao se⟩ malo se hrvati

✧ PO- + *v.* hrvati se

pohrvátiti *svrš.* ⟨*prez.* pohȑvātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pohȑvāćen⟩ **1.** (koga, što) **a.** učiniti Hrvatom **b.** *pov.* prevesti tekst na hrvatski i prilagoditi radnju, imena, mjesto itd. hrvatskim prilikama [~ *igrokaz*] **c.** prilagoditi u skladu s običajima u hrvatskom jeziku **2.** (se) postati Hrvat // **pohrvaćívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pohrvàćujēm, *pril. sad.* pohrvàćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pohrvatiti

pohváliti *svrš.* ⟨*prez.* pòhvālīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòhvāljen⟩ **1.** (koga, što) izreći pohvalu, priznanje komu ili čemu **2.** (se) izreći pohvalu o sebi, svojim postupcima, sposobnostima; podičiti se // **pȍhval|a** *ž* javno iskazivanje zadovoljstva čijim djelom ili postupkom, javno isticanje vrijednosti čijeg postupka ili djela; javno odobravanje [*usmena ~a*; *pismena ~a*; *vrijedan ~e*; *zaslužuje ~u*]; **pȍhvāl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji zaslužuje pohvalu; dostojan hvale **2.** (*odr.*) koji se odnosi na pohvalu, koji sadrži pohvalu [*~ne riječi*]; **pòhvālnica** *ž* **1.** pohvalno pismo, pismena pohvala **2.** književni tekst (ob. pjesma) kojim se tko ili što hvali i slavi; **pȍhvālničkī** *prid.* koji se odnosi na pohvalnicu; **pȍhvālno** *pril.* s pohvalom, uz pohvalu; **pȍhvālnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pohvalno; **pohvaljívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pohvàljujēm, *pril. sad.* pohvàljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pohvaliti

✧ PO- + *v.* hvala, hvaliti

pòhvatati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòhvatān⟩ uhvatiti sve redom, *usp.* hvatati

✧ PO- + *v.* hvatati

pòigrati *svrš.* ⟨*prez.* pòigrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòigrao⟩ **1.** (što) početi igrati; zaigrati [~ *kolo*] **2.** (koga, što) razigrati (o konju) **3. a.** (se) zabaviti se igrom, neko vrijeme se igrati **b.** (se s kim) učiniti koga svojom igračkom; utjecati proizvoljno na čiju sudbinu // **poigrávati se** (∅, što, s kim) *nesvrš.* ⟨*prez.* poìgrāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poigrati

✧ PO- + *v.* igra, igrati

poijékaviti (pojékaviti) (što) *svrš.* ⟨*prez.* po(i)jékavīm., *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* po(i)jékavljen⟩ (i)jekavizirati

poíkaviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* poíkavīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* poikávio, *prid. trp.* poíkavljen⟩ ikavizirati

poikilocíti *m mn* ⟨N poikilòcīt⟩ *fiziol.* nepravilni oblici eritrocita u razmazu periferne krvi

✧ *grč.* poikílos: šaren, raznovrstan + *v.* (eritro)citi

poikilodèrmija *ž med.* naziv za raznorodne kožne promjene (ljuštenje, purpurne promjene, hiperpigmentacije, depigmentacije i sl.), sve što čini kožu šarenom

✧ *grč.* poikílos: raznovrstan + -DERMIJA

poikilotèrmija *ž biol.* promjenjivost tjelesne temperature organizma // **poikilotèrm|an** *prid.* ⟨*odr.* -mnī⟩ koji je promjenjive tjelesne temperature, prilagodljiv toplini okolice

△ *~ne životinje zool.* životinje bez termoregulacijskog mehanizma
✧ *grč.* poikílos: raznovrstan + -TERMIJA

pòimati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām/pòimljēm, *pril. sad.* -ajūći/pòimljūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** shvaćati **2.** razumijevati na razini pojmova // **pójam** *m* ⟨G -jma, N *mn* -jmovi, G -jmōvā⟩ **1.** *log.* **a.** misaona sinteza bitnih, zajedničkih obilježja istovrsnih predmeta koja ima opseg i sadržaj **b.** element suda koji vrši funkciju subjekta ili predikata **2.** *razg.* **a.** osnovno znanje o čemu **b.** mišljenje o komu ili čemu; predodžba △ ***jasan ~am*** *log.* pojam kojem znamo opseg; ***konkretan ~am*** *log.* pojam kojem je oblik udružen s nositeljem (npr. »mudrac«), *opr.* ***apstraktan ~am***; ***negativan ~am*** *log.* pojam koji predočuje odsutnost stvari ili neznanje, *opr.* ***pozitivan ~am***; ***opseg ~ma*** *log.* skup predmeta koje pojam može predstaviti ili kojima se može pridijevati; ***pozitivan ~am*** *log.* pojam koji predočuje stvar ili znanje, *opr.* ***negativan ~am***; ***sadržaj ~ma*** *log.* skup bitnih oznaka koji čine definiciju i kvalitativnu stranu pojma; **pójmiti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȏjmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pójmio⟩ shvatiti smisao, sadržaj čega [*ne mogu to ~*]; **pòjmljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može pojmiti; shvatljiv, razumljiv; **pòjmljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pojmljivo; **pójmōvlje** *sr* ukupnost pojmova koji obuhvaćaju ili se odnose na neku zajedničku temu ili predmet obrade; **pójmōvn|ī** *prid.* koji se odnosi na pojmove △ ***~a ljestvica*** *lingv.* okomiti slijed podređenih pojmova u kojem je prvi pojam podređen drugom pojmu, a oba su podređena trećem pojmu itd. (npr. informatika, računalo, memorija); ***~i slijed*** *lingv.* slijed pojmova koji se nalaze na istoj razini raščlambe (crvena, plava, zelena itd.); ***~i sustav*** *lingv.* uređen skup pojmova uspostavljen na odnosima među pojmovima u kojemu je svaki pojam određen svojim položajem u tom skupu; ***~o pismo*** pismo kojega se znaci zasnivaju na bilježenju pojmova; ***~o polje*** *lingv.* skupina tematski povezanih pojmova; **pojmòvnīk** *m* ⟨N *mn* pojmovníci⟩ popis s objašnjenjima ili drugačije uređen tekst ili knjiga namijenjena upoznavanju s pojmovima bitnim za razumijevanje neke društvene i dr. pojave [*~ ruske avangarde*]; glosar; **pòjmōvno** *pril.* u pojmovima, pomoću pojmova
✧ PO- + *v.* imati

poimènīčan *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji se navodi ime po ime, napisan ime po ime [*~ popis*] // **poimèncē** (**poimènicē**) *pril.* po imenu, redom nabrajajući imena; **poimènicē** *pril.* tako da se svakomu navede ime; poimenično, poimence; **poimènično** *pril.*, *v.* poimenice; **poimeničénje** *sr lingv.* preoblikovanje neimenice u imenicu; supstantivizacija; **poimèničiti** *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòimeničen⟩ učiniti imenicom kakvu drugu vrstu riječi
✧ PO- + *v.* ime

Poincaré (*izg.* Poankarȇ), **Henri** (1854–1912), francuski matematičar, teoretičar astronomije i filozof s velikim doprinosima matematičkoj analizi, primjeni matematike u astronomiji, u topologiji, kozmogoniji, filozofiji znanosti, epistemologiji, naslutio elemente teorije relativnosti; široko poznat po privlačno pisanim djelima popularizacije znanosti

pòinter *m kinol.* kratkodlaki pas ptičar // **pòintērka** *ž* ženka pointera; **pòinterskī** *prid.* koji se odnosi na pointere
✧ *engl.*

poislámiti *svrš.* ⟨*prez.* poìslāmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* poìslāmljen⟩ **1.** (koga, što), *v.* islamizirati **2.** (se) primiti islam, postati musliman, prići islamu
✧ PO- + *v.* islam

poìspadati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* poìspadām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* poìspadao⟩ ispasti svi/sve redom [*~ iz košare*]
✧ PO- + *v.* ispasti

poìspravljati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ sve redom ispraviti
✧ PO- + *v.* ispraviti, ispravljati

poisprekídati *svrš.* ⟨*prez.* poisprèkīdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* poisprèkīdān⟩ prekinuti sve jedno po jedno [*~ priključke*]
✧ PO- + *v.* isprekidati

poispremètati *svrš.* ⟨*prez.* poisprèmećēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍispremetān⟩ sve ispremetati [*~ namještaj u sobi*]
✧ PO- + *v.* ispremetati

poistòvjetiti (koga, se s kim) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* poistòvjećen⟩ smatrati se jednim i nedjeljivim, postati istovjetan s kim ili čim [*~ se s čovjekom*; *~ se s idejom*]; identificirati (se) // **poistovjećívānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* poistovjećivati **2.** *psih.* nesvjesni obrambeni mehanizam pomoću kojega se osoba oblikuje prema drugoj osobi (različito od

svjesnog imitiranja); **poistovjećívati** (koga, se s kim) *nesvrš.* ⟨*prez.* poistovjèćujēm, *pril. sad.* poistovjèćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poistovjetiti (se); **poistovjètljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je poistovjećen (s kim/s čim)

✧ PO- + *v.* istovjetan

poìzbor *pril.* tako da se može birati, da se može izabrati što se želi, tako da se može izabrati po volji [*ima svega ~*; *u tebi se goje ~ djevojke (Pjesma o Vrbniku)*]

✧ PO- + *v.* izabrati, izbor

poizdalèka *pril.* izdaleka // **pȍizdaljē** *pril.* **1.** iz umjerene daljine, s umjerene udaljenosti, iz poizdaljega, (od) nešto dalje, s nešto veće daljine, skraja, iskraja [*promatrao ih je ~*] **2.** okolnim putem [*razmotrit ćemo stvari malo ~*]; izokola, neizravno, okolišno, okolišući; **pȍizdaljēga** *pril.* (uz prijedlog *iz*), *v.* poizdalje [*promatrao ih je iz ~*]

✧ PO- + *v.* izdaleka

pôj *m* **1.** *ekspr.* izvođenje skladnih zvukova glasom ili glasovima; pjevanje **2.** pjev ptica **3.** *pren.* pjesničko stvaranje, pjevanje, pjev // **pójac** *m* ⟨G -jca, V pôjče, N *mn* -jci, G pôjācā⟩ **1.** *zast.* pjevač **2.** *pravosl.* onaj koji poje u crkvi [*crkveni ~*]; **pòjati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -jēm, *pril. sad.* -jūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1. a.** *crkv.* pjevati (ob. u *pravosl.* crkvi i crkvama istočnog obreda) **b.** *ekspr.* pjevati (ob. o pticama) **2.** *arh.* pjevati u stihovima, pisati stihove; **pójčev** *prid.* koji pripada pojcu

✧ *prasl.* *pojь ≃ *pěti, *v.* pjevati

pojàčati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍjačān, *gl. im.* pojačánje⟩ učiniti što jačim, postati jači, *usp.* jačati // **pojàčalo** *sr tehn.* **1. a.** analogni uređaj koji nadoknađuje gubitke u prijenosnom kanalu pojačavanjem snage analognoga signala u određenom frekvencijskom pojasu [*četverokanalno ~*]; amplifier **b.** uređaj koji pojačava snagu električnog signala [*istosmjerno ~*; *izmjenično ~*] **2.** (+ *potenc.*) sredstvo itd. za pojačavanje; pojačivač; **pȍjačān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je postao jači, koji postaje jači [*~ vjetar*; *~ zvuk*] **2.** koji je čime učvršćen; **pȍjačānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pojačano; **pojačánje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pojačati **2.** povećanje jakosti, snaženje čega **3. a.** *vojn.* dovođenje novih i svježih vojnih snaga u sukob **b.** *meton.* svježe vojne snage [*dovoditi ~*] **4.** *v.* ojačanje (3); **pojačávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pojàčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pojačati; **pojačìvāč** *m*, *v.* pojačalo (2)

✧ PO- + *v.* jak, jačati

pòjadati se *svrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pòjadao/pòjadala se⟩ izreći kome svoje jade; potužiti se

✧ PO- + *v.* jad, jadati se

pojàgmiti (se) (za čim) *svrš.* ⟨*prez.* pòjagmīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. rad.* pojàgmio (se)⟩ postupiti jagmeći se, početi se otimati oko čega; naskočiti na što [*~ za velikom zaradom*]

✧ PO- + *v.* jagma

pòjahati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòjašēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòjaši, *prid. rad.* pòjahao, *prid. trp.* pòjahān⟩ malo jahati, *usp.* jahati // **pojahívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pojàhujēm, *pril. sad.* pojàhujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pojahati

✧ PO- + *v.* jahati

pójam, *v.* poimati

pójās *m zool.* dubinska riba koštunjača (*Regalecus glesne*) iz porodice mačevki, duga do 6 m

✧ *v.* pȍjās

pȍjās *m* **1.** ono čime se opasuje, veže odjeća u struku; remen, opasač, pâs **2.** najuži dio tijela između prsnog koša i trbuha; struk **3. a.** ono što se nalazi, što ide oko čega u obliku trake, zamišljene trake, zone i sl. **b.** dio između dvije paralele ili meridijana **c.** dio površine kugle između dviju paralelnih crta **4.** dio Zemljine površine s određenim klimatskim svojstvima [*~ masline*; *primorski ~*]; područje **5.** uže zemljište između kakvih granica, uzduž kakve linije i sl. **6.** *sport* **a.** zahvat u hrvanju **b.** oznaka ranga u nekim borilačkim sportovima [*crni ~ u karateu*] **7.** znak pojedinog dostojanstva u crkvi (ob. *pravosl.*) △ ***biljni, vegetacijski*** ~ biljni pokrivač koji se mijenja prema visinskim razlikama; ~ ***nevinosti*** *pov.* vrsta metalne naprave koja osigurava ženinu vjernost; ~ ***zapadnih vjetrova*** *meteor.* zona između 35° i 65° širine na obje polutke gdje prevladavaju *Z* vjetrovi osobito u gornjoj troposferi i donjoj stratosferi; ~ ***za spašavanje*** pomagalo od nepropusnog platna koje omogućuje održanje na površini vode i sprečava utapljanje // **pójās|an** *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ koji se odnosi na pojas, koji pripada pojasu △ ~***no vrijeme*** službeno vrijeme koje vrijedi unutar jednog vremenskog pojasa od 15° geograf-

ske širine; **pojàsār** *m* ⟨G pojasára⟩ obrtnik koji izrađuje i prodaje pojaseve

✧ *prasl.* *pojasъ (*rus.* pójas, *polj.* pas) ← PO- + *jasъ *lit.* juosta: pojas ← *ie.* *yeh$_3$s- (*grč.* zṓnē, *skr.* yās-)

pojàsniti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòjasnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòjašnjen⟩ *neol.* učiniti jasnijim, *usp.* objasniti, razjasniti // **pojašnjávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pojàšnjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pojasniti; **pojašnjénje** *sr* objašnjenje (1), *v.*; **pojašnjívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pojàšnjujēm, *pril. sad.* pojàšnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pojasniti

✧ PO- + *v.* jasan

pòjata *ž* **1.** štagalj **2.** staja

◈ *pr.* (nadimačka): **Pòjatić** (Vukovar), **Pojàtina** (100, Imotski) ◇ *top.*: **Pòjatnā**, **Pòjatnīk**

✧ ≃ *bug.* pojata: košara

Pòjatnō *sr* ⟨G Pòjatnōg(a)⟩ naselje (u blizini Zagreba), 1013 stan.

◈ *v.* pojata

pojávi|ti se *svrš.* ⟨*prez.* pòjāvīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pojávio se⟩ **1. a.** postati vidljiv [*~ti se na površini*; *~la se duga*] **b.** početi djelovati, zahvatiti što [*~la se bolest*; *~la se epidemija*] **2.** doći u društvo, doći na neko mjesto // **pòjāv** *m* **1.** određena činjenica zasnovana na nekoj prirodnoj zakonitosti; efekt/efekat [*Magnusov ~*] **2.** *zast.* pojava, *v.*; **pòjava** *ž* **1. a.** ono u čemu se što pojavljuje, manifestira vidljiva stvarnost, ono što je pristupačno opažanju **b.** događaj, slučaj [*nezgodna ~*] **2. a.** pojavljivanje (koga na određenom mjestu u određeno vrijeme) **b.** priviđenje [*~ duhova*] **3.** opći dojam, vanjština [*lijepa ~*]; **pojavljívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pojàvljujēm se, *pril. sad.* pojàvljujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pojaviti; **pòjāvnī** *prid.* koji nastaje kao pojava, koji se doživljava osjetilom, koji se očituje kao pojava [*~ svijet*]; **pòjāvnic|a** *ž lingv.* **1.** oblik neke riječi koja se pojavljuje u korpusu (npr. *kuća*, *kuće*, *kućom* itd.) **2.** svaka riječ koja se pojavljuje u nekom djelu; omeđen slijed slovno-brojčanih znakova u tekstu [*usporediti Krležine i Ujevićeve ~e*]; **pojávnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** svojstvo onoga što se pojavljuje **2.** vanjski izgled stvari kako se odražava u opažanju putem osjetila

✧ PO- + *v.* jav, javiti

pojèbati (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* pojèbēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pojèbao⟩ *vulg.* obaviti spolni odnos

✧ PO- + *v.* jebati

pojèdīnī *prid.* **1.** koji nije točno određen; neki, pokoji, neki, ne svi **2.** shvaćen, ubrojen itd. kao pojedinac ili kao pojedinačan [*svaki ~*] // **pojedínac** *m* ⟨G -ínca, V pojèdīnče, N *mn* -nci, G pojèdīnācā⟩ onaj koji je jedan od mnoštva, koji se broji sam bez drugih; individuum, jedinka; **pojèdīnačan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1. a.** koji je odvojen od drugih, koji nije u zajednici s drugima **b.** koji je poseban; individualan **2.** koji u čemu sudjeluje kao pojedinac; **pojèdīnačno** *pril.* kao pojedinac, na način pojedinca; **pojèdīnačnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pojedinačno; **pojedínōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** zaseban događaj, pojava, činjenica i sl. [*do u najsitnije ~i*; *sa svim ~ima*] **2.** neobična okolnost u cjelini nekog događaja, djela, radnje i sl.; potankost, detalj [*(ulaziti) u ~i* ulaziti u najsitnije dijelove]

✧ PO- + *v.* jedan

pojednostáviti (**pojednostávniti**) (što) *svrš.* ⟨*prez.* pojednòstāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pojednòstāvljen, *gl. im.* pojednostavljénje⟩ učiniti jednostavnim ili jednostavnijim // **pojednòstāvljeno** *pril.* tako da se pojednostavi [*~ rečeno* (uvodna formula u neko objašnjenje)], *opr.* komplicirano, zamršeno; **pojednostavnjívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pojednostàvnjujēm, *pril. sad.* pojednostàvnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pojednostaviti

✧ PO- + *v.* jednostavan

pojeftíniti *svrš.* ⟨*prez.* pojèftīnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pojèftīnjen⟩ **1.** (∅) postati jeftinim, postati jeftinijim, *opr.* poskupiti **2.** (što) učiniti jeftinijim // **pojeftinjávati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pojeftìnjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pojeftiniti; **pojeftinjívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pojeftìnjujēm, *pril. sad.* pojeftìnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pojeftiniti

✧ PO- + *v.* jeftin

pòjesti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòjedēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* pojèden⟩ **1.** jedenjem potrošiti sve [*~ ručak*], *usp.* jesti **2.** *pren.* **a.** uništiti [*kompjuter mi je pojeo tekst*] **b.** učiniti da što nestane // **pòjesti se** *svrš.* ⟨*prez.* pòjedēm se, *pril. pr.* -ēvši se, *prid. rad.* pòjeo se⟩ uzrujavati se oko čega, gristi se [*živ ću se ~*]

✧ PO- + *v.* jesti

pòjiti (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prid. trp.* pȍjen, *pril. sad.* pòjēći, *gl. im.* pòjēnje⟩ **1. a.** (o stoci) davati piti, napajati **b.** *jez. knjiž. ekspr.* dati žednomu piti, ugasiti mu žeđ **2.** *pren.* natapati [*~ zemlju*] // **pòjilica** *ž* naprava za napajanje stoke; **pòjilīšte** *sr*, *v.* pojilo; **pòjilo** *sr* mjesto (na rijeci, jezeru i sl.) gdje se napaja stoka ili divljač [*ići na ~*]; pojilište, pojište

✧ *prasl.* *pojiti (*rus.* poít, *polj.* poić) ≃ *v.* piti

pójmiti, *v.* poimati

pojúriti *svrš.* ⟨*prez.* pòjūrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pojúrio⟩ **1.** (∅) početi juriti, jako požuriti **2.** (za kim, na što) prebrzo se oduševiti, *usp.* juriti **3.** (koga, što) *razg.* potjerati, požuriti

✧ PO- + *v.* juriti

pokáditi *svrš.* ⟨*prez.* pòkādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkāđen⟩ **1.** (što) pronijeti miris dima zapaljenog kâda, kadom učiniti mirisnim [*~ sobu*] **2.** (komu) reći mu ono što voli čuti; polaskati // **pokađívati** (što, komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pokàđujēm, *pril. sad.* pokàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokaditi

✧ PO- + *v.* kad, kaditi

pokàdšto *pril.* po koji put, pokatkad, povremeno, ponekad

✧ PO- + *v.* kadšto

pòkajati se *svrš.* ⟨*prez.* pòkajēm se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pòkajao se, *gl. im.* pokajánje⟩ iskazati ili osjetiti žalost, nelagodu, grižnju savjesti zbog učinjene krivnje, greške itd. // **pokajánje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pokajati se **2.** čin kojim se tko pokaje; **pòkājnica** *ž*, *v.* pokajnik; **pokajničin** *prid.* koji pripada pokajnici; **pòkājničkī** *prid.* koji se odnosi na pokajnike [*~ čin*]; **pòkājnički** *pril.* kao pokajnik; **pòkājnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ koji se kaje zbog čega; **pòkājnīštvo** *sr* djelatnost ili obavljanje kajanja određeno pravilima (ob. trajnije)

✧ PO- + *v.* kajati se

pòkāl *m* ⟨G pokála⟩ **1.** posuda bez zaklopca, široka otvora, u kojoj se vino i voda donose na stol; vrč, bokal **2.** posuda (ob. od vrijedna materijala) koja se daje kao nagrada pobjednicima na natjecanju (ob. sportskom) [*prijelazni ~*]; pehar

✧ *njem.* Pokal ≃ *lat.* poculum: vrč

pòkapati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòkapām (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. trp.* pòkapān⟩ kapljicama tekućine ovlažiti (odjeću, namještaj i sl.); pošpricati; poprskati

✧ PO- + *v.* kap, kapati

pokárati *svrš.* ⟨*prez.* pòkārām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pokárao⟩ **1.** (koga) malo karati, ukoriti **2.** (se) posvaditi se

✧ PO- + *v.* karati

pokàtkad (**pokàtkada**) *pril.* pokadšto

pòkatoličiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkatoličen⟩ privesti katolicizmu

✧ PO- + *v.* katolik

pokázati *svrš.* ⟨*prez.* pòkāžēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pokáži, *prid. trp.* pòkāzān⟩ **1.** (komu, što) **a.** učiniti da se što vidi, pogleda **b.** obratiti čiju pozornost na koga, na što (ob. gestom u pravcu koga, čega) **c.** *pren.* učiniti jasnim, očitim, razumljivim; objasniti **2.** (se) očitovati osobine, svojstva [*~ se lopovom*; *pokazalo se* postalo je očito, postalo je jasno, izišlo je na vidjelo] **3.** (komu) *pren.* osvetiti se komu za što, kazniti koga zbog čega [*pokazat ću ja tebi*] **4.** (se) **a.** pojaviti se, postati vidljiv **b.** izbiti, izvući na površinu **c.** iskazati se (**2**) // **pókaz** *m* **1.** kartica koja služi kao vozna karta i pretplata na vožnju tramvajem i drugim prijevoznim sredstvom **2.** viđenje, *v.* [*na ~*, *usp.* po viđenju]; **pokàzatelj** *m* **1.** ono po čemu se može dobiti slika o čemu, ob. podatak kao broj, iznos čega, grafikon itd. [*dobiven je ~*] **2.** znak, indikator, izraz [*~ (čije) slabosti*]; **pokazìvāč** *m* ⟨G pokaziváča⟩ **1.** osoba koja što pokazuje; demonstrator **2.** naprava koja pokazuje rezultat čega (rada, procesa, kretanja i sl.) **3.** *inform.* crtica, kvadratić ili neki drugi simbol na ekranu koji označuje mjesto na kojem će se pokazati znak koji otipkamo; kursor, odzivnik; **pokazivàčica** *ž*, *v.* pokazivač (**1**); **pokazìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na pokazivač; **pokazívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pokāzujēm, *pril. sad.* -jūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokazati; **pókazn|ī** *prid.* koji se odnosi na pokaz [*~a zamjenica*]; **pòkaznica** *ž crkv.* posuda različitih oblika, često stilizirana zvjezdasto, od plemenite kovine i dragoga kamenja, služi za izlaganje posvećene hostije; monstranca

◈ *pr.* (nadimačka): **Pòkas** (410, Sisak, Prigorje, Moslavina), **Pòkasić** (Sisak), **Pòkaz** (Đakovo, Vrbovec)

✧ PO- + *v.* kazati

pòkćēr *ž*, *v.* pokćerka // **pokćèriti** (koga) *svrš.* ⟨*prez.* pòkćerīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.*

pokćèrio⟩ usvojiti žensko dijete; **pokćerívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pokćèrujēm, *pril. sad.* pokćèrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokćeriti; **pòkćērka** *ž* ⟨G *mn* -ī⟩ usvojena kći; pokćer
✧ PO- + *v.* kći, kćer

pokèfati se *svrš.* ⟨*prez.* pòkefām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pòkefao se⟩ *žarg.* **1.** posvađati se **2.** potući se (bez jačih udaraca)
✧ PO- + *v.* kefa

pokénjati *svrš.* ⟨*prez.* pòkēnjām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòkēnjān⟩ *žarg. vulg.* **1.** (što) **a.** izbaciti izmet, izvršiti veliku nuždu **b.** *pren. pejor.* izbaciti, proizvesti što bezvrijedno [~ *članak*] **2.** (se) **a.** *v.* kenjati (1) **b.** *pren. pejor.* izvršiti slabo neki posao, osramotiti se, iznevjeriti očekivanja, blamirati se, posrati (3b)
✧ PO- + *v.* kenjati

pòker *m* hazardna kartaška igra △ ~ ***face*** (*izg.* ~ fêjs) izraz lica koji ništa ne odaje // **pokèrāš** *m* ⟨G pokeráša⟩ **1.** igrač pokera, onaj koji rado igra poker **2.** *pren.* **a.** onaj koji rado i često riskira, koji voli iskušavati sreću **b.** onaj koji je hladnokrvan i u vrlo riskantnim, teškim situacijama; **pokeràšica** *ž*, *v.* pokeraš; **pokèrāškī** *prid.* koji se odnosi na poker i pokeraše; **pokèrāški** *pril.* kao pokeraš, na način pokeraša
✧ *amer.engl.* ≃ *srnnjem.* poken: hiniti, varati, blefirati

pòkidati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòkidān⟩ **1.** prekinuti (se) na više mjesta; raskinuti (se) **2.** *pren.* učiniti da što nestane [~ *veze*]
✧ PO- + *v.* kidati

pokípje|ti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòkīpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pokípio/pokípjela *ž*⟩ nakon zagrijavanja preliti se preko rubova posude u kojoj se kuha [~*lo mlijeko*; ~*la kava*]
✧ PO- + *v.* kipjeti

pòkisnuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòkisnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pòkisni⟩ **1.** nakvasiti se, ovlažiti se, postati mokar od kiše [~ *kao pijevac*; ~ *do kože* jako pokisnuti] **2.** *pren.* postati tužan, snužden // **pòkisao** *prid.* ⟨*odr.* -slī⟩ **1.** mokar od kiše **2.** *pren. iron.* snužden, sumoran [*kao pokisla kokoš* biti potišten, osjećati se jadno] **3.** *žarg. iron.* malo pod utjecajem vina, veseo u vinskom raspoloženju; **pòkislo** *pril.* poraženo, loše, tužno, neveselo [*držati se* ~]
✧ PO- + *v.* kiseo, kisnuti

pòklad *m zast.* **1.** ono što je smješteno negdje radi pohrane; zaliha **2.** mjesto gdje se čuvaju vrijedne stvari; spremište
✧ *rus.* poklád

pòklade *ž pl. tantum* ⟨G pȍklādā⟩ **1. a.** *kat.* vrijeme od Tri kralja (6. I.) do početka korizme (Pepelnice); mesopust, karneval **b.** posljednji dan uoči korizme; pokladni utorak; fašnik **2.** u pravoslavaca, dan uoči posta // **pòkladnī** *prid.* koji se odnosi na poklade; **pòkladnica** *ž* (ob. *mn*) u ulju pripređen okrugli manji kolač od tijesta s kvascem, priprema se o pokladama; krafna
✧ PO- + ≃ *prasl.* *klasti: baciti, staviti (*rus.* klast', *češ.* klásti), zbog običaja stavljanja maski

pòklati *svrš.* ⟨*prez.* pòkoljēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pokòlji, *prid. trp.* pȍklān⟩ **1.** (koga, što) sve redom zaklati, *usp.* klati **2.** (se) (*dosl.*) međusobno se poubijati hladnim oružjem **3.** (se) *pren.* **a.** potući se žestoko **b.** žestoko suprotstaviti mišljenja, posvađati se // **pòkolj** *m* masovno ubijanje ljudi [*ratni* ~; *izvršiti* ~]
✧ PO- + *v.* klati

pòkleknuti (pred kim, pred čim) *svrš.* ⟨*prez.* pòkleknēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pòklekni, *prid. rad.* pòkleknuo⟩ **1.** pokoriti se komu ili čemu; prilagoditi se, *usp.* kleknuti **2.** ne moći izdržati, ne moći nositi (ob. o teretu kada zaklecaju koljena) **3.** *pren.* odustati [~ *pred teškoćama*] // **pòklecānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* poklecati **2.** *rel.* kratko prigibanje (desnog) koljena do zemlje u znak iskazivanja vjerničke pokornosti (u crkvama i drugdje); **pòklecati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ hodati tako da se gubi sposobnost dobroga i čiloga hoda, ob. kad naglo i uzastopce otkazuju koljena od slabosti i drugih razloga izvan utjecaja volje, *usp.* klecati
✧ PO- + *v.* klecati, kleknuti

pòkliknuti *svrš.* ⟨*prez.* pòkliknēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* poklíknuo⟩ glasno koga zazvati, uzviknuti, uskliknuti, *usp.* klicati // **pȍklīč** *m knjiš. ekspr.*, *v.* poklik [*bojni* ~]; **pȍklīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ riječ ili skup riječi kojima se doziva ili izražava kakav osjećaj; poziv koji izražava ideju, geslo, parolu i sl.; poklič
✧ PO- + *v.* klik, kliknuti

poklìsār *m* ⟨G poklisára⟩ **1.** *pol. arh.* diplomatski predstavnik; ambasador, poslanik, veleposlanik **2.** opunomoćeni predstavnik s posebnim zadatkom // **poklisárev** (**poklisárov**)

prid. koji pripada poklisaru; **poklisárstvo** *sr arh.* veleposlanstvo, ambasada, poslanstvo
✧ *srgrč.* apokrisiários

poklíznuti se *svrš.* ⟨*prez.* pòklīznēm se, *pril. pr.* -ūvši se, *prid. rad.* pòkliznuo se⟩ **1.** izgubiti ravnotežu, posrnuti, spotaknuti se na klizavoj, glatkoj podlozi; okliznuti se **2.** *pren.* pogriješiti, ne postići uspjeh, doživjeti neuspjeh protivno očekivanju // **poklízati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòklīžēm, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poklizavati se, pokliznuti se; **poklizávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* poklìzāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokliznuti se, poklizati se; **poklizívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* poklìzujēm se, *pril. sad.* poklìzujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poklizati se, pokliznuti se; **pokliznúć|e** *sr* **1.** promjena položaja kada se što poklizne [*došlo je do ~a*] **2.** *pren.* pogreška prema moralu, grijeh, zgoda koja se smatra ogrešenjem o vladajući moral i običaje [*moralno ~e*]
✧ PO- + *v.* klizati, kliznuti

poklòniti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòklonīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòklonjen⟩ **1.** darovati **2.** posvetiti što za predmet zanimanja, rada i sl. [*~ pažnju; ~ pozornost*] // **pòklanjati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokloniti (što), pokloniti se; **pòklon** *m* **1.** *razg.* dar **2.** *rij.*, *v.* naklon (I); **poklónac** *m* ⟨G -nca, N *mn* -nci, G pòklōnācā⟩ kip u stiliziranoj kapelici u uličnom zidu ili na pročelju kuće; **pòklonica** *ž*, *v.* poklonik; **pòklonīk** *m* ⟨V pòkloniče, N *mn* -īci⟩ onaj koji pokazuje ljubav i oduševljenje prema komu ili čemu; obožavalac, ljubitelj; **poklòniti se** *svrš.* ⟨*prez.* pòklonīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* poklònio se⟩ **1.** pognuti glavu, gornji dio tijela kao znak ob. propisanog poštovanja [*~ kralju*] **2.** pokoriti se, podčiniti se; **pòklōnstvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩ *pov.* čin kojim se iskazuje vjernost vladaru △ ***Poklonstvo kraljeva (mudraca)*** *bibl.* čin kojim su se kraljevi (mudraci) poklonili Isusu; Bogojavljanje; **poklonjénje** *sr* čin iskazivanja poštovanja
✧ PO- + *prasl.* *-kloniti (*rus.* -klonit', *polj.* -kłonić)

poklòpiti *svrš.* ⟨*prez.* pòklopīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòklopljen⟩ **1.** (što) staviti poklopac na što **2.** (se) prekriti se međusobno; pasti u isto vrijeme, dogoditi se istovremeno [*kazaljke su se poklopile*] **3.** (koga) *razg.* pobiti dokazima **4.** (se) *pren.* pasti u sumorno, potišteno raspoloženje **5.** (se) složiti se, pokazati ista svojstva u nekom času, proizvesti isti učinak, pokazati se jednak (u rezultatu i sl.) // **poklápati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòklāpām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poklopiti; **pòklopac** *m* ⟨G -pca, V -pče, N *mn* -pci⟩ **1.** poseban dio uz lonac, posudu itd. kojim se odozgo pokriva **2.** zaklopac **3.** (+ *potenc.*) *anat.* zalistak; **pòklopčić** *m dem.* od poklopac; **poklopljènica** *ž glazb.* kod orgulja, registar s poklopljenim sviralama; **pòklopnica** *ž rib.* mreža kojoj su na obje strane ovješena olova, tako da pokriva pojas morskoga dna
✧ PO- + *v.* klopiti

Pȍkljuka *ž geogr.* visoravan u Julijskim Alpama, Slovenija, prosječna visina 1200 m

pòkoj *m* **1.** *lingv.* ime slova p u glagoljičkoj i ćiriličkoj azbuci, *usp.* p (2) **2.** vječni mir **3.** spokojstvo // **pòkōjnī** *prid.* **1.** koji je umro, umrli **2.** *pren. ekspr.* koji je u stanju potpunog mirovanja, nepokretan **3.** *pren.* koji je davno prošao, nestao; **pòkōjnica** *ž*, *v.* pokojnik; **pòkojnīčin** *prid.* koji pripada pokojnici; **pòkōjnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je umro (o određenoj ili imenovanoj osobi) [*poštovati želju ~a*]
✧ *prasl.* *pokojь (*rus.* pokój, *polj.* pokój: soba) ≃ PO- + *-kojь ← *ie.* *kʷoy- (*lat.* quies: mir, pokoj, *got.* hveila)

pòkojī *prid. zam.* ⟨G -ēga⟩ neki među mnogima, tu i tamo neki; poneki, pogdjekoji
✧ PO- + *v.* koji

pokókati *svrš.* ⟨*prez.* pòkōkām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòkōkān⟩ *žarg. ekspr.* **1.** (koga) sve redom ubiti **2.** (se) međusobno se poubijati
✧ PO- + *v.* kokoš, kokati

pòkōlčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkōlčen⟩ postaviti kolce u zemlju zabijanjem, zabiti onoliko kolaca koliko treba za neku svrhu (vinograd itd.) // **pokolčívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pokòlčujēm, *pril. sad.* pokòlčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokolčiti
✧ PO- + *v.* kolac

pokolèbati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòkolebān⟩ **1.** (koga) omesti u namjeri, uvjerenju i sl. postupkom ili riječima **2.** (se) postati neodlučan, izgubiti samopouzdanje, početi sumnjati
✧ PO- + *v.* kolebati

pòkolj, *v.* poklati

pokoljénje *sr*, *v.* naraštaj
✧ PO- + *v.* koljeno
pokondíriti se *svrš.* ⟨*prez.* pokòndīrīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* pokòndīren⟩ *podr.* biti skorojević, pretvoriti se u nešto umjetno, bolje od onoga od čega se počelo, neuspješno nastojanje da prost čovjek postane gospodin (predodžba o kondiru izrađenom od tikve), *usp.* kondir
✧ PO- + *v.* kondir
pokòpa|ti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍkopān⟩ **1. a.** smjestiti u zemlju; zakopati **b.** *pren.* izgubiti smrću [*~la je tri muža*]; pogrepsti, ukopati **2.** (što) *razg.* **a.** staviti ustranu; odbaciti **b.** zaboraviti **3.** (koga) uništiti (snagom argumenata, iznesenim činjenicama i sl.) // **pokàpalīšte** *sr* mjesto pokopa; grobnica, groblje; **pokápati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòkāpām, *pril. sad.* pokápajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokopati; **pòkop** *m* **1.** zakapanje u grob **2.** *meton.* obred polaganja u grob; pogreb
✧ PO- + *v.* kopati
pòkorica *ž* tanak, krhak sloj leda na površini vode ili snijega
✧ PO- + *v.* kora
pokòriti *svrš.* ⟨*prez.* pòkorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkoren⟩ **1.** (koga, što) silom podložiti svojoj vlasti; podčiniti **2.** (se) **a.** postati pokoran, podčiniti se **b.** uvažiti, uzeti u obzir [*~ se činjenicama*] // **pòkora** *ž* **1.** *rel.* sakrament u kojem svećenik u ime Božje daje oprost od grijeha onome tko se (po)kaje **2.** kazna, muka, nevolja, zlo; **pȍkōran** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ **1.** koji se pokorava, podložan, poslušan **2.** koji izražava poslušnost, smjeran, ponizan; **pokorávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pokòrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. trp.* pokòrāvān, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokoriti; **pòkōrnica** *ž*, *v.* pokornik; **pòkōrničkī** *prid.* koji se odnosi na pokoru i pokornike; **pòkōrnički** *pril.* kao pokornik, na način pokornika; **pòkōrnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji vrši vjersku dužnost pokore **2.** onaj koji je prema nekome pokoran, poslušnik, onaj koji izvršava bez pogovora volju onoga tko je u organizaciji ljudskog društva jači ili pretpostavljeni; **pȍkōrno** *pril.* na pokoran način, s pokornošću; **pokórnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo i stanje onoga koji je pokoran
✧ *prasl.* *pokoriti (*rus.* pokorít', *polj.* pokorzyć) ≃ PO- + *v.* koriti

Pȍkōrnī, Franjo (1825–1859), hrv. skladatelj, violinist i dirigent, pristaša ilirizma
pokòsiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòkosīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkošen⟩ **1.** obaviti kosidbu; iskositi **2.** *pren.* srušiti sve pred sobom [*vjetar je sve pokosio*] **3.** *pren.* poubijati rafalom ili brzom paljbom iz vatrenog oružja
✧ PO- + *v.* kosa², kositi
pòkosnica¹ *ž* *bot.* biljni rod (*Polygonatum*) iz porodice ljiljana (*Liliaceae*), o. 30 vrsta (npr. obična p. *P. odoratum*); salamunov pečat
✧ *v.* pokositi
pȍkōst *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ *zast.*, *v.* lak¹ // **pòkosnic|a**² *ž* **1.** ono što je kome dodano kao vanjsko svojstvo, ono što ga čini takvim u vidljivom smislu, ono što pokriva unutarnji sadržaj, tanak sloj pod kojim se nalaze bitna svojstva koga [*s njega pada ~a civilizacije i progovori zakon plemenȁ*]; pokorica, glazura **2.** *anat.* vezivna opna pričvršćena uz kost [*upala ~e*]; **pȍkostār** *m konstr. neodom. zast.*, *v.* lakirer; **pokòstiti** *svrš.* ⟨*prez.* pòkostīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkošten⟩ prevući pokostom; polakirati
✧ PO- + *v.* kost
pòkoškati se *svrš.* ⟨*prez.* pòkoškām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pòkoškao se⟩ malo se koškati // **pokoškávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pokòškāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokoškati se
✧ PO- + *v.* kost, koškati se
pòkožica *ž* **1.** opna koja se načini kao dio napetosti površine (kad se kuha mlijeko i sl.) **2.** *anat.* gornji, najtanji dio kože **3.** svlak, košuljica (2)
✧ PO- + *v.* koža
pȍkraj (čega, koga) *prij.* **1. a.** označuje da se što odvija ili nalazi u neposrednoj blizini [*kuća ~ mora*]; pored, kraj, uz, iskraj **b.** da se što odvija u čijoj nazočnosti [*samo ~ mene mrtvoga*] **2.** da se što odvija ili biva (i) protiv očekivanja; i pored, i uz, unatoč, usprkos, kraj [*uspio sam ~ svega toga*] // **pòkrajina** *ž* **1.** *pol.* velika teritorijalna jedinica s obilježjima autonomije (kulturne, administrativne itd.) **2.** dio zemlje dalje i izvan bitnog utjecaja glavnog kulturnog, političkog i administrativnog središta; provincija **3.** *rij. zast. jez. knjiž.* okoliš, predio, krajolik, krajina; **pokrajínac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G pokràjīnācā⟩ onaj koji je iz pokrajine; **pokrajínčev** *prid.* koji pripada pokrajincu; **pòkrajīnka** *ž* ⟨D L

-i〉, *v.* pokrajinac; **pòkrajīnskī** *prid.* koji se odnosi na pokrajinu, koji pripada pokrajini; **pȍkrājnj|ī** *prid.* **1.** koji je s kraja, na kraju/na krajevima [*~a soba u stanu*]; sporedan [*~a ulica*] **2.** koji je sa strane, s krajeva [ob.; *~i pomagač*; *~i igrač*]
✧ PO- + *v.* kraj

pòkrasti (koga, što) *svrš.* 〈*prez.* pokrádem, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pokrádi, *prid. trp.* pokràden〉, *v.* krasti // **pokrádati** (koga, što) *nesvrš.* 〈*prez.* pòkrādām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* pokrasti
✧ PO- + *v.* krasti

pokrátiti (što) *svrš.* 〈*prez.* pòkrātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkrāćen〉, *v.* kratiti // **pokraćívati** (što) *nesvrš.* 〈*prez.* pokràćujēm, *pril. sad.* pokràćujūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* pokratiti
✧ PO- + *v.* kratak, kratiti

pokrénuti (koga, što, se) *svrš.* 〈*prez.* pòkrēnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pokréni, *prid. trp.* pòkrēnūt〉 **1.** pomaknuti s mjesta [*~ automobil*] **2.** *pren.* osnovati, utemeljiti što [*~ časopis*; *~ ediciju*] **3.** *pren.* učiniti da tko postane djelatan, da se aktivira [*~ mase*] // **pȍkrēt** *m* **1. a.** radnja suprotna nepomičnosti; kretanje, polazak u nekom pravcu **b.** seoba, migracija, prelazak na drugo mjesto [*~ vojske*; *~ stanovništva*] **2.** promjena položaja tijela; kretnja [*mekani ~i*; *kruti ~i*; *brzi ~i*] **3.** *pren.* organizirana djelatnost ljudi s određenim ciljem [*društveni ~*; *~ za emancipaciju žena*] **4. a.** politička organizacija, ob. ideološkim sadržajima i nastupom oprečna demokratskoj političkoj stranci [*populistički ~*] **b.** šire opisna riječ organizacije s općenito naznačenom svrhom i imenom [*~ Crvenog križa*; *~ za zaštitu prirode*; *ekološki ~*] △ ***oslobodilački*** *~* pokret koji se bori protiv agresije, okupacijske vlasti te za nacionalno oslobođenje i nezavisnost neke zemlje; *~* ***otpora*** *pov.* različite vojne i političke akcije koje su za vrijeme 2. svjetskog rata u Europi i Aziji vodile tajne organizacije i gerilski (partizanski) odredi protiv Nijemaca, Talijana, odn. Japanaca i domaćih kvislinških snaga; **pokrètač** *m* 〈G pokretáča, V pȍkretāču〉 **1.** onaj koji čini da se što pokreće, da radi [*~ stroja*] **2.** osnivač, utemeljitelj [*~ časopisa*]; **pokretàčica** *ž*, *v.* pokretač; **pokrètāčkī** *prid.* koji se odnosi na pokretače; **pȍkrēt|an** *prid.* 〈*odr.* -tnī〉 **1.** koji se može kretati [*zdrav i još ~an čovjek*] **2.** koji se može lako premjestiti; pokretljiv [*~ni krov vozila*] **3.** koji je u pokretu △ ***~na imovina*** stvari, predmeti koji se mogu premještati (pokućstvo, odjeća, dragocjenosti i sl.); ***~ne carine*** carine koje se određuju prema težini robe; ***~ni ciklon*** *meteor.* putujući ciklon umjerenog pojasa; ***~ni most*** most koji se rasklapa kako bi omogućio prolaz visokih objekata (ob. plovila); ***~ni vokal (samoglasnik)*** *lingv.* samoglasnik na kraju nekih riječi koji može biti, ali ne mora (npr. *sada-sad*, *tome-tom*); **pȍkretati** (koga, što, se) *nesvrš.* 〈*prez.* pȍkrećēm, *pril. sad.* pȍkrećūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* pokrenuti; **pokrètljiv** *prid.* 〈*odr.* -ī〉 **1.** koji može biti pokrenut; pokretan [*~ krov automobila*] **2. a.** koji se lako pokreće, okretan [*~ u tijelu*] **b.** koji lako mijenja mjesto boravka, rada i sl. [*vrlo ~*]; **pokrètljivōst** *ž* 〈G -osti, I -osti/-ošću〉 osobina onoga koji je pokretljiv ili svojstvo onoga što je pokretljivo; **pokretnìna** *ž* pojedini komad pokretne imovine; **pȍkrētno** *pril.* mobilno, agilno; **pȍkrētnōst** *ž* 〈G -osti, I -osti/-ošću〉 osobina onoga koji je pokretan ili onoga što je pokretno
✧ PO- + *v.* kretati, krenuti

pokríće, *v.* pokriti

pòkrīlje *sr zool.* prednja, tvrda zaštitna krila kukaca kornjaša; elitre
✧ PO- + *v.* krilo

pòkrīn *m* 〈G pokrína〉 *bot.* biljka (*Nicandra physaloides*) iz porodice pomoćnica (*Solanaceae*)
✧ ≃ *v.* pokriti

pòkriti *svrš.* 〈*prez.* pȍkrijēm, *pril. pr.* -īvši, *imp.* pòkrīj, *prid. trp.* pokrìven/pȍkrīt〉 **1.** (koga, što, se) staviti što preko koga ili čega radi zaštite, skrivanja i sl. [*~ dijete dekom*; *~ kuću* podići krov] **2.** (se) posuti, prekriti se, imati na površini mnogo čega, biti prekriven čime, prekriti se [*~ mahovinom*] **3.** (što) **a.** prikriti (manu, grešku i sl.), sakriti [*~ tuđe nedostatke*] **b.** (što) imati i isplatiti potreban iznos; namiriti [*~ dugove*] **4.** (koga, što) **a.** *šah* braniti jednu figuru drugom **b.** *sport* naći se uz protivničkog igrača i sprečavati ga da primi loptu ili da napadački djeluje (u sportskim igrama) **5.** (što) odjenuti se sav ili dio tijela; ne biti razodjeven [*~ prsa*; *~ glavu (šeširom), maramom* itd.] **6.** (što) djelovati u nekoj sredini, zadovoljiti potrebe tržišta te sredine, biti njen zastupnik u politici [*~ Istru*] // **pokríć|e** *sr* **1.** *bank.* raspoloživo

vrijednosno sredstvo za podmirenje duga ili kakve druge financijske obaveze **2.** ono što služi kao opravdanje, vanjski oblik itd. [*tvrdnja bez ~a*; *srdačnost bez ~a* srdačnost bez iskrenosti] △ ***zlatno ~e*** propisana količina zlata koja služi za pokrivanje, osiguravanje novca u optjecaju; **pokrìvāč** *m* ⟨G pokriváča⟩ **1.** dio opreme kreveta koji se stavlja preko plahte **2.** ono što je pokrilo ili pokriva [*snježni ~*] **3.** onaj koji se bavi pokrivanjem △ ~ ***krovova*** obrtnik koji popravlja krovove; krovopokrivač; **pokrivàčica** *ž*, *v.* pokrivač; **pokrìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na pokrivače i pokrivanje; **pokrìvāčki** *pril.* kao pokrivač, na način pokrivača, *usp.* pokrivač (3); **pokrìvalo** *sr* ono čime se tko ili što pokriva; pokrivač [*~ za glavu*]; **pokrívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòkrīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokriti; **pokrìvenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pokriveno [*medijska ~*]; **pòkrīvka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ivākā/-ī⟩ **1.** *ekspr.* pokrivač, pokrivalo **2.** (+ *potenc.*) *term.* ono što služi da zaštiti od oštećenja i sl. s gornje strane tako što pokriva; (gornji) zaklopac, gornji, ob. pomični dio kućišta, poklopac, kapica (2); **pòkrov** *m* **1.** ono čime je što pokriveno, ono što se nalazi po nečemu [*biljni ~*] **2.** platneni pokrivač za pokrivanje mrtvaca [*mrtvački ~*] △ ***biljni*** ~ ukupnost flore na površini Zemlje u nekom kraju; **pòkrovac** *m* ⟨G -ōvca, N *mn* -ōvci⟩ **1.** pokrov (2) **2.** poklopac mrtvačkog sanduka; **pokròvitelj** *m* onaj koji štiti koga ili što pružajući pomoć; zaštitnik, protektor, patron [*član ~*; *~ festivala*; *~ proslave*]; **pokrovitèljica** *ž*, *v.* pokrovitelj; **pokrovitèljičin** *prid.* koji pripada pokroviteljici; **pokròviteljskī** *prid.* koji se odnosi na pokrovitelje i pokroviteljstvo; **pokròviteljski** *pril.* na način pokrovitelja, kao pokrovitelj [*ponašao se ~*]; **pokrovitèljstvo** *sr* ⟨G *mn* pokrovitèljstāvā/-ā⟩ zaštitništvo, protektorat, patronat

◈ *pr.* (nadimačka, prema zanimanju krovopokrivača i etnici): **Pokrìvāč** (120, Međimurje), **Pòkrīvka** (Orahovica, *I* Slavonija), **Pòkrīvko** (Podravska Slatina, Đurđevac), **Pokròvac** (140, Zagreb, Zagora) ◇ *top.* (naselja): **Pòkrovnīk** (Drniš, 357 stan.)

✧ PO- + *v.* kriti

pokròčiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòkročīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pokròčio⟩ učiniti korak, koraknuti, krenuti prvim korakom

✧ PO- + *v.* korak, kročiti

pòkrpati (**pòkrpiti**) (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòkrpān⟩ krpajući urediti, *usp.* krpati

✧ PO- + *v.* krpa, krpati

pokr̀stiti (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòkrstīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkršten⟩ **1.** prijeći krštenjem ili prihvaćanjem postulata u kršćansku vjeru **2.** učiniti da tko prijeđe u novu vjeru (kršćansku) // **pokrštávati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pokr̀štāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokrstiti; **pokrštènica** *ž*, *v.* pokrštenik; **pokrštènīk** *m* ⟨G pokršteníka, V pȍkrštenīče, N *mn* pokršteníci⟩ onaj koji je pokršten

✧ PO- + *v.* krst, krstiti

pokùbati *svrš.* ⟨*prez.* pòkūbīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pokúbao⟩ *žarg.* prevariti, nasamariti

pòkucati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòkucao⟩ lagano početi kucati, *usp.* kucati

✧ PO- + *v.* kuc, kucati

pòkućār *m* **1.** kućni sluga **2.** *zast.*, *v.* pokućarac[1] // **pokućárac**[1] *m* ⟨G -rca, V pȍkućārče, N *mn* -rci⟩ **1.** onaj koji najradije živi povučeno, koji ne voli izlaske i društvo **2.** onaj koji prodaje sitnu robu po kućama; torbar, kramar, pokućar **3.** onaj koji se smuca od kuće do kuće, osoba bez doma; skitnica △ ***vrabac*** ~ *zool.* ptica pjevica (*Paser domesticus*), priviknut životu u čovjekovoj blizini; **pòkućārev** (**pòkućārov**) *prid.* koji pripada pokućaru; **pokućáriti** *nesvrš.* ⟨*prez.* pokùćārīm, *pril. sad.* -rēći, *gl. im.* -rēnje⟩ **1.** služiti kod koga, biti čiji sluga **2.** prodavati sitnu robu od kuće do kuće; **pòkućārka**[1] *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* pokućar, pokućarac; **pòkućārskī** *prid.* koji se odnosi na pokućare i pokućarce; **pòkućārski** *pril.* kao pokućar i pokućarac, na način pokućara i pokućaraca

✧ PO- + *v.* kuća

pokućárac[2] *m* ⟨G -rca, V pȍkućārče, N *mn* -rci⟩ *bot.* gljiva rupičarka (*Merulius lacrymans*)

✧ PO- + *v.* kuća

pòkućārka[2] *ž* ⟨D L -i⟩ *zool.* lastavica (*Chelidon rustica*)

✧ PO- + *v.* kuća

pòkućstvo *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ūćstvā⟩ upotrebni pokretni predmeti kojima se oprema stan (ormari, stol, stolice, krevet itd.); namještaj

// **pòkućstvar** *m kazal.* scenski radnik koji oprema pozornicu namještajem; mebler
✧ PO- + *v.* kuća

pòkuditi (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkuđen⟩ izreći pokudu; prekoriti, *usp.* kuditi // **pȍkud|a** *ž* ocjena, mišljenje, riječi i sadržaj riječi kojima se kudi; prijekor, prigovor [*izreći ~u*]; **pȍkudan** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji se odnosi na pokudu; prijekoran; **pȍkudno** *pril.* tako da sadrži pokudu, prijekorno; **pokuđívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pokùđujēm, *pril. sad.* pokùđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokuditi
✧ PO- + *v.* kuditi

pokulírati *dv.* ⟨*prez.* pokùlīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ odati/odavati se pijanstvu, opiti/opijati se; pijančevati, pijančiti
✧ ≃ *lat.* poculum: vrč, pijanka

pokùljati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pokùljao⟩ početi kuljati; prokuljati, *usp.* kuljati // **pokuljávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pokùljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokuljati
✧ PO- + *v.* kuljati

pokúnjiti se *svrš.* ⟨*prez.* pòkūnjīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pokúnjio se⟩ klonuti duhom, sneveseliti se, ražalostiti se, oneraspoložiti se, potuliti se, skunjiti se, snuždíti se // **pòkūnjen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je tužan; neraspoložen, nezadovoljan; **pòkūnjeno** *pril.* s pokunjenošću, snuždeno, tužno, utučeno; **pòkūnjenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je pokunjen
✧ PO- + *v.* kunjati

pòkupiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkupljen⟩, *v.* kȕpiti
✧ PO- + *v.* kup[1], kupiti

Pòkūplje *sr geogr.* krajevi i naseljena mjesta oko donjeg toka rijeke Kupe od Ozlja do utoka u rijeku Savu kod Siska // **Pòkupac** *m* (**Pòkupka** *ž*) ⟨G -pca, N *mn* Pòkupci⟩ stanovnik Pokuplja; **pòkupskī** *prid.* koji se odnosi na Pokuplje, na krajeve uz Kupu
◈ *pr.* (etnici): **Pòkupec** (360, Zaprešić, Zagreb i okolica), **Pòkupić** (Virovitica) ◇ *top.* (naselja): **Pòkupskō** (Grad Zagreb, 289 stan.), **Pòkupskō Vràtečkō** (Sisak, 43 stan.)

pokupòvati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pokùpujēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍkupovān⟩ sve redom kupiti, kupiti sve što je na prodaju
✧ PO- + *v.* kupiti, kupovati

pokúsati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòkūsām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pokúsao⟩ kusajući pojesti sve dokraja, *usp.* kusati
✧ PO- + *v.* kusati

pòkuša|ti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòkušao⟩ **1.** jednim činom ili jednokratnom radnjom nastojati što učiniti [*~la je stići na vrijeme*] **2.** učiniti napor da se dosegne cilj [*sve sam ~o*] // **pòkus** *m* **1.** postupak kojim se pod određenim uvjetima namjerno izazivaju pojave radi ispitivanja; eksperiment [*atomski ~*] **2.** prethodno pretpremijerno izvođenje kazališnog komada, opere, koncerta i sl. bez publike; proba; **pòkusnī** *prid.* koji se odnosi na pokuse, koji služi za pokuse; probni, eksperimentalni △ ~ ***miš (kunić)*** **1.** miš (kunić) koji se u laboratoriju upotrebljava za pokuse i istraživanja **2.** *pren.* onaj na kojemu se eksperimentira, na kojemu se iskušavaju metode rada, oblici vlasti, projekti društvenih uređenja itd. (o osobama, društvima, narodima); **pòkusno** *pril.* s pokusom, na osnovu pokusa; opitno, eksperimentalno; **pȍkušāj** *m* jednokratna radnja u nastojanju da se što učini; **pòkušalīšte** *sr*, *v.* cjepiljnjak; **pokušávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pokùšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pokušati
✧ ≃ PO- + *prasl.* *kusiti, *v.* kušati

pokváriti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòkvārīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkvāren⟩, *v.* kvariti // **pòkvāren** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je pretrpio kvar, koji ne radi [~ *aparat*] **2.** nečastan [~ *čovjek*] **3.** *pren. razg.* bolestan [~ *zub*; ~ *želudac*]; **pòkvāreno** *pril.* na pokvaren način, s pokvarenošću; **pòkvārenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** osobina onoga koji je pokvaren **2.** *konstr. knjiš.* svojstvo onoga što je pokvareno, što se pokvarilo, što više nije za upotrebu; **pokvarènjāčkī** *prid.* koji je svojstven pokvarenjacima; **pokvarènjāčki** *pril.* kao što čini pokvarenjak, na način pokvarenjaka; **pokvarènjāk** *m* ⟨G pokvarenjáka, V pȍkvarenjāče, N *mn* pokvarenjáci⟩ nečasna, pokvarena osoba, ona koja je poznata po nečasnim postupcima; **pokvarenjáštvo** *sr* osobina i postupanje pokvarenjaka; **pokvàrljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može pokvariti, koji se lako kvari △ ***~a roba*** namirnice i sl. koje se brzo kvare, koje se ne mogu dugo čuvati; **pokvàrljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pokvarljivo, što se lako kvari
✧ PO- + *v.* kvariti

pòkvasiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòkvašen⟩ malo ovlažiti, malo kvašenjem povlažiti; namočiti, *usp.* kvàsiti²
✧ PO- + *v.* kvasac, kvasiti

-POL, -POLAN, -POLARAN, -POLARNOST kao drugi dio riječi znači kraj osi, pol [*dipol*; *transpolaran*]
✧ *lat.* polus ← *grč.* pólos

pôl *m* ⟨N *mn* pólovi, G pólōvā⟩ **1.** *geogr.* krajnja točka zamišljene rotacijske osi nebeskih tijela [*Sjeverni ~*; *Južni ~*] **2.** *fiz.* pozitivno ili negativno nabijen izvor elektriciteta **3.** *pren.* suprotna, oprečna strana [*na drugom ~u političkog spektra*] **4.** *reg.* (+ *srp.*) spol △ ***ekliptički*** *~ geogr.* krajnja točka osi ekliptike, sjecište meridijana ekliptike (sjeverni pol i južni pol ekliptike); ***električni*** *~ fiz.* jedan od suprotno nabijenih izvora električne energije među kojima vlada napon; ***geografski*** *~ geogr.* zamišljena točka u kojoj rotacijska os probada zemaljsku površinu, odnosno sjecište geografskog meridijana (na 90° *S* odnosno 90° *J* geografske širine); ***magnetski*** *~ fiz.* točka ili više točaka na magnetu u kojima je koncentriran najveći dio magnetskog toka; ***nebeski*** *~ astron.* zamišljena točka u kojoj zemaljska os probada nebesku sferu; *~* ***hladnoće*** mjesto na Zemljinoj poluci koje ima najnižu srednju godišnju temperaturu (na *S* poluci Verhojansk u Sibiru) // **polára** *ž mat.* u projektivnoj geometriji skup točaka određenih svojstava prema nekoj čunjosječnici; **polarìtēt** *m* ⟨G polaritéta⟩ **1.** polarizacija **2.** *teol.* mnoštvo egzistencija koje je Bog stvorio u svijetu; simbolično označava povezanost različitog i protivnog jednog s drugim; **polarizácija** *ž* okupljanje pojedinaca, grupa ili društvenih slojeva oko dvije ideje, skupine ili ličnosti, ob. oprečnih stavova i djelovanja; suprotnost, oprečnost, protivnost △ ***električna*** *~ fiz.* izazivanje električnih naboja u izolatoru pomoću vanjskog električnog polja; *~* ***svjetlosti*** *fiz.* uspostavljanje neke pravilnosti u pravcu oscilacija svjetlosnog vala u ravnini titranja svjetlosti (linearna polarizacija, eliptična polarizacija); **polarizacijskī** *prid.* koji se odnosi na polarizaciju △ *~* ***mikroskop*** mikroskop za promatranje u polariziranom svjetlu; **polarìzātor** (**polarizâtor**) *m* optički element za polariziranje svjetlosti; **polarizírati** (što, se) *dv.* ⟨*prez.* polarìzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** dovoditi/dovesti do polarizacije **2.** biti/bivati u polarizaciji, biti/bivati zahvaćen polarizacijom; **pòlārn|ī** *prid.* **1.** koji se odnosi na pol Zemlje ili na područje oko pola **2.** koji živi na dalekom sjeveru, u polarnom krugu i sl. [*~a lisica*] △ ***~a fronta*** *meteor.* frontalna ploha na Zemljinoj površini koja odvaja hladni polarni zrak sa *S* strane od toplijeg vlažnijeg zraka s *J* strane; ova fronta s vremenom mijenja svoj položaj i na njoj nastaju ciklone; ***~a noć*** vrijeme u kojem Sunce cijeli dan ostaje ispod horizonta, dulja je što je mjesto bliže polu; ***~a svjetlost***, *v.* aurora; ***~a zvijezda*** *astron.* nalazi se vrlo blizu nebeskog *S* pola, gotovo je nepomična i određuje smjer sjevernog pola; pripada zviježđu Malog medvjeda; Sjevernjača; ***~e koordinate*** *mat.* koordinate točke u polarnom koordinatnom sustavu u ravnini; zadane su udaljenošću od čvrste točke (pola) i kutom radij-vektora s čvrstim pravcem (polarnom osi); ***~o područje*** *geogr.* geografsko područje s geografskim širinama većim od 70° N i S; ***prostorne ~e koordinate*** *mat.* sferne koordinate; **pòlārnica** *ž* **1.** zamišljena crta granice Sjevernog i granice Južnog pola; polarnik **2.** (Polarnica) *astron.* Polarna zvijezda na *S* nebu u zviježđu Malog medvjeda; Sjevernjača; **pòlārnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *geogr.*, *v.* polarnica; **polárnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ *fiz.* **1.** svojstvo nekog tijela, sklopa ili uređaja da ima polove (npr. planeta, kovine) **2.** *fiz. kem.* svojstvo tvari kojoj molekule imaju stalan električni dipolni moment
✧ *grč.* pólos: os, osovina

pȍla (∅, čega) *pril.* polovina čega, jedan od dva jednaka dijela cjeline // **pô** (**pôl**) *čest.* (nesamostalna) u zn. pola; **póla** *ž* **1.** *zast.* polovica, polovina **2.** *v.* polutka; **pòlic|a¹** *ž* (ob. *mn*) na pola prerezan krumpir u ljusci i pečen u pepelu [*ličke ~e*]; **pòlīć** *m* **1.** mjera, zapravo polovica kakve mjere, ob. tekućine [*~ rakije*] **2.** *meton.* posuda iz koje se i pije tako odmjereno piće; **pȍlōvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji je već upotrebljavan; iz druge ruke, nošen, rabljen [*~ auto*]; **polòvica** *ž* **1.** jedan od dva jednaka dijela onoga što je prepolovljeno [*~ jabuke*] **2.** polovina △ ***bolja*** *~ žarg. iron.* supruga, žena prema mužu; **polòvičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji je nepotpun, suzdržan, napola obavljen, krnj [*~ uspjeh*]; **polòvično** *pril.* na polovičan način; necjelovito; **polòvina**

ž pola od količine, od stvari ili pojma, bez obzira na to je li dijeljeno ili nije [~ *od deset jest pet*]; pola, pol, polovica; **polòvīnka** ž ⟨D L -i⟩ *glazb.* nota koja traje polovinu cijele note; **polòvinōm** (**polòvicōm**) (čega) *pril.* oko polovine veće mjere vremena [~ *godine*; ~ *stoljeća*; ~ *milenija*; ~ *školskog sata* (ali se ne kaže; ~ *sekunde*; ~ *minute)*]; **pòlovīšte** *sr* točka u kojoj se što prepolovljuje △ ~ ***dužine*** *mat.* točka jednako udaljena od krajnjih točaka dužine; središte dužine; **polòviti**[1] (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* polòvīm, *pril. sad.* polòvēći, *gl. im.* polòvljēnje⟩ dijeliti napola; prepolavljati; **polóvnica** ž *astron.* **1.** kružnica na prividnome nebeskom svodu na 66°37' *S* i *J* od nebeskog ekvatora **2.** paralele na Zemlji na istoj geografskoj širini; **polòvnjača** ž, *v.* polovnjak (3); **polòvnjāk** *m* ⟨G polovnjáka, N *mn* polovnjáci⟩ **1.** *pov.* žitna mjera od dvadeset oka (pola akova) **2.** vrsta prvoklasnog hrastovog trupca **3.** *pejor. iron.* istrošen muškarac (kao kandidat za ženidbu) **4.** onaj koji je nešto ostao napola, koji nije potpuno obrazovan, koji se nije opredijelio za što u potpunosti (između dviju mogućnosti); (koji je) ni tamo ni amo [*on je ~ – ni učenjak ni umjetnik*]; **polovnjáštvo** *sr* stanje i osjećaj onoga koji je polovnjak; **polùtān** *m* ⟨G polutána⟩ onaj koji je po izgrađenosti i identifikaciji s čim ostao na pola puta, koji ne uspijeva biti ni jedno ni drugo; **polùtānka** ž ⟨D L -i⟩, *v.* polutan; **polùtānskī** *prid.* koji se odnosi na polutane i polutanstvo; **polùtānski** *pril.* kao polutani, na način polutana; **polutánstvo** *sr* svojstvo ili stanje polutana; **pòlutka** ž ⟨D L -uci/-i, G *mn* -tākā/-ī⟩ **1.** jedan od dva dijela koji nastaje ili se zamišlja dijeljenjem uzduž ili poprijeko; pola **2.** *sport srp.* spojka, *v.* △ ***svinjska*** ~ svinjsko meso dobiveno rezanjem zaklane životinje uzduž; polovica; ***Zemljina*** ~ (~ ***Zemlje)*** dijelovi Zemljine kugle zamišljeno podijeljeni po ekvatoru ili jednim od meridijana [*sjeverna/južna* ~; *lijeva/desna* ~; *istočna/zapadna* ~]

◈ *pr.* (nadimačka): **Polovánec** (Sesvete), **Pólović** (570, Duga Resa, Karlovac), **Polòvina** (500, Gospić, Lika, Banovina)

✧ *prasl.* i *stsl.* polъ (*rus.* pol, *polj.* pół) ≃ *alb.* palë: dio

pòlača ž ⟨G *mn* pȍlāčā⟩ **1.** seoska prizemna kuća kamene gradnje **2.** soba u kojoj se blaguje, najbolja soba u kući

◈ *top.* (naselja): **Pòlače** (Dubrovnik, 123 stan.)

✧ *dalmat.*, *tal.* palazzo

Pòlača ž **1.** naselje (u blizini Benkovca), 1467 stan. **2.** naselje (u blizini Knina), 1586 stan. // **Pòlačanin** *m* (**Pòlačānka** ž) ⟨N *mn* Pòlačani⟩ stanovnik Polače; **pòlačkī** *prid.* koji se odnosi na Polaču i Polačane

◈ *v.* polača

polàgān *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je spor; odmjeren, *opr.* brz, hitar **2.** koji se ostvaruje itd. malo-pomalo [~ *porast naoblake*; ~ *kao smrt* vrlo polagan, iznimno polagan]; postupan // **polagàcko** *pril. razg.* vrlo polagano; **polàgāno** *pril.* polako, sporo, lagano, malo-pomalo, *opr.* brzo, hitro; **polàgānōst** ž ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je polagan ili svojstvo onoga što je polagano

✧ PO- + *v.* lagan

polágati, *v.* polegnuti

polakikopróza ž *psih.* učestala uporaba zahoda, »trčanje« na zahod, izazvano kakvom neprilagođenošću na datu situaciju

✧ *grč.* pollákis: često + kópros: gnoj, blato

polakisùrija ž *pat.* često mokrenje, simptom koji prati upalu mokraćnog mjehura, prostate i slične bolesti; sihnurija

✧ *grč.* pollákis: često + -URIJA

poláko *pril.* ⟨*komp.* pòlakšē⟩ bez žurbe, polagano, sporo, malo-pomalo, *opr.* brzo, hitro // **pòlakšē** **1.** *pril.* ⟨*komp.*⟩, *v.* polako **2.** *uzv.* **a.** uspori [*vozi* ~] **b.** nemoj tako, ohladi se [~ *malo*]

✧ PO- + *v.* lak[2], lako

pòlakomiti se *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* polakòmio se⟩ postati lakom [~ *za novcem*]

✧ PO- + *v.* lakom

pòlānda ž *zool.*, *v.* palamida

✧ *dalmat.* ← *grč.* pelamýs

pòlapskī *prid.* koji se odnosi na Polabljane (koji su živjeli uz Labu) [~ *jezik*] △ ***Polapski Slaveni*** *pov.* najzapadniji dio Baltičkih (Zapadnih) Slavena; njihov jezik izumro je poč. 18. st.

polàptati (∅, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòlapćēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* polàptao⟩ popiti lapćući; polokati

✧ PO- + *v.* laptati

polarimètrija ž *kem.* mjerenje kuta pod kojim se zakreće ravnina polarizacije svjetlosti; primjenjuje se u kemijskoj analizi optički akti-

vnih spojeva // **pòlarimetar** *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *meteor.* instrument za mjerenje postotka polarizacije svjetla koje dolazi od bilo koje točke na nebu
✧ *v.* pol, polarni + -METRIJA
polarogràfija *ž kem.* elektrokemijska analiza pogodna za određivanje malih količina iona ili organskih supstancija
✧ *v.* pol, polarni + -GRAFIJA
polaròīd *m* ⟨G polaroída⟩ *tehn.* fotografski aparat koji nakon snimanja za nekoliko sekundi izbacuje gotovu fotografiju
✧ tvorničko ime proizvoda®
pòlaskati (komu, čemu) *svrš.* ⟨*prez.* pòlaskām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòlaskān⟩, *v.* laskati
✧ PO- + *v.* laska, laskati
polatíniti *svrš.* ⟨*prez.* polàtīnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* polàtīnjen⟩ **1.** *v.* latinizirati **2.** prevesti na latinski jezik
✧ PO- + *v.* Latini, latinski
pòlaziti, *v.* poći
pòlder *m geol.* plodni dijelovi isušenog kopna koji se nalaze ispod razine mora, rijeke, jezera, zaštićeni nasipom; najviše ih je u Nizozemskoj
✧ *nizoz.*
pòldrūg *pril.*, *v.* podrug (I)
pòleći, *v.* polegnuti
polèditi *svrš.* ⟨*prez.* pòledīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòleđen⟩ prevući se ledom // **pòledica** *ž* glatka zbijena, općenito providna naslaga leda nastala smrzavanjem prehladnih kapljica kiše ili rosulje na predmetima čija je temperatura ispod ili nešto iznad 0 °C
✧ PO- + *v.* led
pòleđina *ž* **1.** stražnja strana kakvog predmeta [~ *knjige*]; pozadina **2.** leđni dio odjeće **3.** meso s leđa; pohrptina // **pòleđicē** *pril.* nauznak, natraške, unatrag [*pasti* ~]; **polèđūškē** *pril.* cijelom dužinom zadnje strane tijela na podlozi; na leđima [*postaviti* ~ postaviti tako da počiva na zadnjoj strani; postaviti na naličje; (tako da lice bude gore)]
✧ PO- + *v.* leđa
pòlegnuti *svrš.* ⟨*prez.* pòlegnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pòlegnūt⟩ **1.** (koga, što) staviti (osobu ili predmet) da leži; položiti **2.** (∅) staviti se u ležeći položaj **3.** (se) **a.** saviti se, prignuti se prema tlu (o travi, žitu) **b.** (na koga) spustiti se na što ili prema čemu; nalegnuti [~ *na konja*] // **polàgāč** *m* ⟨G polagáča⟩ (+ *potenc.*) onaj koji polaže, koji se bavi polaganjem čega; polagatelj [~ *mina* = minopolagač]; **polàgāčkī** *prid.* koji se odnosi na polagače; **polàgāčki** *pril.* kao polagač, na način polagača; **polágānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* polagati **2.** ob. u: △ ~ **ruku** *kat.* čin predavanja Duha Svetoga u sakramentu potvrde, bolesničkog pomazanja i svećeničkog reda; **polàgatelj** *m*, *v.* polagač; **polágati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòlāžēm, *pril. sad.* -āžūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* položiti **2.** davati stoci hranu u staji [*konjima ne polažu nego ih puštaju da pasu*]; bacati (kravama, konjima) **3.** (na što) davati važnost čemu [~ *na zdravlje*]; **pòleći** (koga, što, ∅, na koga) *svrš.* ⟨*prez.* pòlegnēm, *pril. pr.* polegāvši, *prid. rad.* pòlegao⟩, *v.* polegnuti; **polèžati** *svrš.* ⟨*prez.* pòležīm, *pril. pr.* -āvši⟩ provesti neko vrijeme ležeći; **polijégati** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòlijēžēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* polijéži, *prid. trp.* pòlijēgān⟩ svi redom leći, *usp.* lijegati; **pòlog** *m* ⟨N *mn* -ozi⟩ **1. a.** jaje koje se polaže na neko mjesto (da se kokoš privikne na ležanje) **b.** jaja na koja se nasadi kvočka; nasad **2.** novac ili dragocjenosti koji se daju na pohranu (ob. kao jamčevina); položak **3.** polje, njiva gdje je žito poleglo **4.** *arh.* → *neol. admin.*, *v.* učešće (**2b**); **pòloškē** *pril. rij.* u ležećem položaju; ležećke; **pȍložāj** *m* **1. a.** mjesto na kojemu se što nalazi s obzirom na nešto drugo (smještaj u prostoru) [~ *Zemlje prema Suncu*] **b.** mjesto i raspored vojske u ratu [*zauzeti* ~] **2.** *pren.* mjesto koje tko ima u društvu, u službi ili zvanju; rang **3.** *pren.* stanje uvjetovano okolnostima u kojima se tko, što nalazi [*biti u lošem* ~*u*] **4.** stav, odnos prema kome ili čemu [*podređeni, nadređeni* ~] **5.** držanje, stav tijela i dijelova tijela [*klečeći* ~; *sjedeći* ~]; **pȍložājnī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na položaj △ ~ ***dodatak*** dodatak koji se posebnim propisima određuje i isplaćuje onome tko zauzima određen položaj u službi; **pòložak** *m* ⟨G -oška, N *mn* -ošci⟩, *v.* polog; **polòžara**[1] *ž lov.* puška položenih cijevi, dvocijevka koje su cijevi postavljene vodoravno jedna pored druge, *opr.* bokerica; **pòložen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je nagnut na jednu stranu, postavljen koso; ukošen; **pòloženōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je položen ili onoga što je položeno [~ *tijela*]; **pòložina** *ž* zemljište koje je podesno za oranje jer je ravno, nije strmo, *usp.* strana (**5**); **polòžiti** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòložīm, *pril.*

pr. -īvši, *prid. trp.* pòložen⟩ **1.** staviti, metnuti da leži [~ *na stol*; ~ *na pleća*] **2.** uložiti što radi čuvanja [~ *u banku*] **3.** predati kao polog [~ *traženi iznos kao jamčevinu*] **4.** dati ispit, uspješno odgovoriti na postavljena pitanja [~ *ispit*] **5.** *v.* polagati (**2**); **pòložnica** *ž agr.* svinuta mlada grana voćke ukopana u tlo radi ukorjenjivanja; grebenica

✧ PO- + *v.* ležati, legnuti

polèmik|a *ž* ⟨D L -ici⟩ javno, pismeno ili usmeno suprotstavljanje mišljenja pri prosuđivanju o stvarima, pojavama i djelima od općeg (kulturnog, političkog itd.) ili osobnog interesa; debata, rasprava [*voditi ~u*; *upustiti se (ući) u ~u*] // **polèmičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** koji je svojstven polemici, koji je u vezi s polemikom **2.** koji je oštar, nesmiljen u javnoj raspravi; koji traži javnu borbu mišljenja; **polèmičār** *m* onaj koji voli polemizirati, onaj koji je vješt u polemici; **polèmičārev** (**polèmičārov**) *prid.* koji pripada polemičaru; **polèmičārka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* polemičar; **polèmičārskī** *prid.* koji se odnosi na polemiku i polemičare; **polèmičārski** *pril.* kao polemičar, na način polemičara; **polèmičkī** *prid.* koji se odnosi na polemiku; **polèmički** *pril.* na način polemike, kao u polemici; **polèmično** *pril.* u obliku polemike, polemizirajući; **polèmičnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je polemičan ili svojstvo onoga što je polemično; **polemizírati** (∅, s kim, o čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* polemìzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ voditi polemiku

✧ *njem.* Polemik ≃ *grč.* polemikós: ratni ≃ pólemos: rat

polemològija *ž* disciplina koja se bavi ratom kao društvenom pojavom, proučava njegove uzroke i posljedice na sociološkom, antropološkom i psihološkom planu

✧ *grč.* pólemos: rat + -LOGIJA

pòlen *m bot.* cvjetni prah, pelud // **pòlenov** *prid.* koji pripada polenu

✧ *lat.* pollen: prah od brašna

poleogràfija *ž* ⟨G -e⟩ *geogr.* znanost o gradovima, dio zemljopisa; poleogeografija

✧ *grč.* pólis: grad + -GRAFIJA

polètjeti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòletīm, *pril. pr.* -jēvši, *prid. rad.* polètio/polètjela *ž*⟩ početi letjeti // **pòlet** *m* **1.** početak leta; polijetanje **2.** zanos, oduševljenje, ushićenje, poletnost [*imati ~a*] **3.** brz, snažan porast čega; napredak [*doživjeti ~*]; **pòlētan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji je pun poleta; **poletárac** *m* ⟨G -ārca, V -ārče, N *mn* -ārci, G polètārācā⟩ **1.** ptiče koje je opernatilo i već može izlijetati iz gnijezda **2.** dijete koje izrasta, osamostaljuje se; **poletárčev** *prid.* koji pripada poletarcu; **pòletīšte** *sr* mjesto zamišljeno kao točka ili crta s koje se odvaja od tla ono što polijeće, mjesto polijetanja; **pòlētno** *pril.* na poletan način, s elanom, oduševljeno, ushićeno; **polètuša**[1] *ž* (+ *potenc.*) ona koja ima obilježje da leti (o pticama, ribama); **polijé|tati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòlijēćēm, *pril. sad.* -éćūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poletjeti [*avion ~će za koju minutu*]

✧ PO- + *v.* letjeti

polètuša[2] *ž zool.* **1.** *usp.* lastavica modrulja, *v.* lastavica △ **2.** (*mn*) red riba (*Synenthognathi*) iz porodica *Exocoetidae*

✧ *v.* poletjeti

POLI- kao prvi dio riječi označuje mnoštvo, višestrukost onoga što znači drugi dio, mnogo-, više- [*poliglot*; *polifonija*]

✧ *grč.* poly-; polýs (*pril.*)

poliadícija *ž kem.* spajanje makromolekula s manjim molekulama bez odcjepljivanja drugih proizvoda reakcije

✧ POLI- + *v.* adicija

poliàndrija *ž* brak u kojem žena ima više muževa; mnogomuštvo, *usp.* poligamija, *opr.* monoandrija

✧ POLI- + *grč.* anḗr ⟨G andrós⟩: muškarac, čovjek

poliant (**poliant**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *bot.* cvjetna biljka intenzivna mirisa (*Polyanthes tuberosa*) iz porodice sunovrata (*Amaryllidaceae*), koristi se u kozmetičkoj industriji; tuberoza

✧ *nlat.* polyanthus ← *grč.* polýanthos: mnogocvjetan

poliàrhij|a *ž pol. sociol.* vladanje pomoću velikog broja ljudi; vladavina mnogih, demokracija [*uspostaviti ~u*; *živjeti u ~i*], *opr.* monarhija

✧ POLI- + -ARHIJA

poliartrìtis *m pat.* kronična ili akutna upala više zglobova

✧ POLI- + *v.* artritis

Polìbije (o.201–o.120. pr. Kr.), grčki historičar Rimske Republike i njenog mediteranskog kruga (*Historija*); u 40 knjiga (sačuvano samo prvih 5) prikazani su događaji uspona Rima 264–144/43. pr. Kr.

pòlica[1], *v.* pòla

pòlica[2] *ž* vodoravno učvršćena daska na zidu

ili ormaru za smještaj raznih stvari; raf // **pòličica** *ž dem.* od polica
✧ *prasl.* *polica (*rus.* políca, *polj.* polica) ← *ie.* *(s)pel- (*grč.* sphélas, *skr.* phalakam: daska)

pòlica³ *ž term.* potvrda o osiguranju koju izdaje osiguravajuće društvo
✧ *njem.* Police ← *fr.* police ← *tal.* polizza ≃ *grč.* apódeiksis: dokaz, potvrda

policájac, *v.* policija

policentrìzam *m* ⟨G -zma⟩ **1.** ustrojstvo organizacije s više središta; sustav takva ustrojstva **2.** *pol.* princip u ustroju države po kojem postoji više neovisnih struktura u kojima se donose odluke (trodioba vlasti i sl.) // **policèntričan** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se odnosi na policentrizam; **policèntrist** (**policentrȉst**) *m* onaj koji je sljednik policentrizma; **policentrìstičkī** *prid.* koji se odnosi na policentrizam i policentriste
✧ POLI- + -CENTRIZAM

polȉcij|a *ž* **1.** služba javne uprave kojoj je povjereno čuvanje javnog mira i poretka [*gradska ~a*; *državna ~a*; *vojna ~a*; *pozvati ~u*] **2.** *meton.* zgrada u kojoj se nalazi ta uprava [*otići na ~u*] // **policájac** *m* ⟨G -jca, V -jče, N *mn* -jci, G polìcājācā⟩ **1.** službenik policije **2.** *pren.* onaj koji progoni sve za što misli da bi moglo štetiti postojećem društvenom poretku [~ *duha*]; **policájčev** *prid.* koji pripada policajcu; **polìcājka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* policajac; **polȉcījskī** *prid.* koji se odnosi na policiju; **polȉcījski** *pril.* kao policajac, na način policajca i policije; **policizírati** (što, se) *dv.* ⟨*prez.* policìzīrām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *pril. pr.* -āvši (se), *gl. im.* -ānje⟩ (u)činiti da prevlada ili zavlada policija u nekoj sferi života
✧ *njem.* Polizei ← *fr.* police ← *lat.* politia ← *grč.* politeía: građanstvo, vlada, državno uređenje

policìklički *prid.*, ob. u: △ ~ ***spojevi*** *kem.* spojevi koji u svojoj strukturi sadrže dva ili više prstenova
✧ POLI- + *v.* ciklus, ciklički

policitèmija *ž pat.* znatan porast broja eritrocita u krvi, razlozi su različiti
✧ POLI- + -CIT + -EMIJA

Pòličnīk *m* naselje (u blizini Zadra), 1690 stan.

Pólić 1. Milutin (1883–1908), hrv. skladatelj, brat J. Polića Kamova i Nikole, skladbe turobnih raspoloženja u romantičarskom stilu (*Fantastična suita* za orkestar) **2. Nikola** (1890–1960), hrv. književnik, pisao eseje, književnu i glazbenu kritiku; pjesnik na tragu Matoševe poezije (*Jučerašnji grad*, *Pjesme*)

Pólić Kȁmov, Janko (1886–1910), hrv. pjesnik i književnik, glasnik novog avangardnog senzibiliteta na tragu »prevrednovanja svih vrijednosti« i dadaizma; protest protiv društvene hipokrizije, farizejstva i filisterije; nezadovoljan i buntovan duh, revolt protiv malodušnosti i oportunizma, protivnik svega što je tradicionalno i konzervativno, pa i ustaljenih književnih formi (pjesnička zbirka *Psovka*, feljtoni *Ćaskanje*, drame *Tragedija mozgova*, *Na rođenoj grudi*, roman *Isušena kaljuža*)

polidaktȉlija *ž pat.* urođena anomalija, prekomjeran broj prstiju na rukama ili nogama
✧ POLI- + *grč.* dáktylos: prst

polidȉpsija *ž pat.* jaka i neutaživa žeđ povezana s povećanim izlučivanjem mokraće kod određenih bolesti, može biti i neurotskog podrijetla
✧ POLI- + *grč.* dípsa: žeđ

poliédar *m* ⟨G -dra, N *mn* -dri, G polìēdārā⟩ *mat.* geometrijsko tijelo omeđeno mnogokutima – stranama poliedra; vrhovi i stranice tih mnogokuta nazivaju se vrhovima odnosno bridovima poliedra; višeplošnik // **poliédarsk|ī** *prid.* koji se odnosi na poliedar △ ~***a projekcija*** *geogr.* kartografska projekcija koja pretpostavlja da je čitava zemaljska ploha podijeljena meridijanima i paralelama u elipsoidne trapeze; donedavno česta pri izradi karata većih projekcija
✧ POLI- + -EDAR

poliembriònija *ž biol.* cijepanje oplođene jajne stanice na početku brazdanja na nekoliko dijelova, od kojih svaki predstavlja samostalan zametak istoga spola
✧ POLI- + *v.* embrij, embrion

polièster *m* **1.** *kem.* kompleksni ester dobiven polimerizacijom ili kondenzacijom **2.** vrsta sintetske tkanine // **polièstersk|ī** *prid.* koji se odnosi na poliester △ ~***e smole*** umjetne smole, služe u proizvodnji lakova, umjetnih vlakana
✧ POLI- + *v.* esteri

polietȉlēn *m* ⟨G polietiléna⟩ *kem.* polimer etilena, prozračna do neprozirna, mekana, elastična, otporna termoplastična masa, služi za ambalažu, folije, kablove i sl.; politen
✧ POLI- + *v.* etil, etilen

polìfāg *m* ⟨G polifága, N *mn* polifági/polifázi⟩ **1.** *zool.* životinja koja se hrani svime; svežder, svejed **2.** *ekspr. pejor.* onaj koji jede sve do čega dođe, onaj koji ne bira hranu, koji jede bez odabira; žderonja // **polifàgija** *ž pat.* bolesno prejedanje, *usp.* bulimija
✧ POLI- + -FAG

pȍlifāzan *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ koji ima više faza; višefazan
✧ POLI- + -FAZAN

Polìfem *m mit.* jednooki golemi Kiklop, ljudožder, Posejdonov sin kojega je Odisej oslijepio kako bi spasio sebe i svoje mornare, *usp.* kiklop (Kiklopi)

polifènija *ž fiziol.* genetička pojava, jedan gen kontrolira više svojstava; pleiotropija
✧ POLI- + *grč.* phaínesthai: pokazivati se

polifiletìzam *m* ⟨G -zma⟩ *biol.* učenje koje postojeće oblike izvodi iz više filogenetskih praoblika, *opr.* monofiletizam
✧ POLI- + -FILETIZAM

polifìlija *ž* u znanosti o evoluciji izraz za razdvojenost razvitka u evoluciji
✧ POLI- + -FILIJA

polifilòdont (**polifilodȍnt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *zool.* niži kralješnjaci koji tijekom života mijenjaju zube i do 100 puta
✧ POLI- + -FIL + -ODONT

polifònija *ž* **1.** *glazb.* višeglasno pjevanje ili sviranje u kojem svaki glas ili instrument ima punu melodijsku samostalnost **2.** *pren.* općenito svako višeglasje (zvukova, glasova, mišljenja) koje ne zvuči jedinstveno, unisono // **polifònījskī** *prid.* koji se odnosi na polifoniju; **polifònījski** *pril.* kao što traže pravila polifonije, na način polifonije ili kao u polifoniji
✧ POLI- + -FONIJA

polìgače *ž mn* ⟨N polìgača⟩ *zool.* red riba hrskavičnjača (*Rajiformes*) (podredovi: raže, drhtulje, ražopsi); kamenice

poligàmija *ž* **1.** brak jednog muškarca s više žena; višeženstvo, *usp.* poliginija **2.** brak jedne žene s više muškaraca; mnogomuštvo, mnogobračnost, *usp.* poliandrija, *opr.* monogamija // **poligàmījskī** *prid.* koji se odnosi na poligamiju; **poligàmījski** *pril.* na način kao u poligamiji; **poligàmist** (**poligamȉst**) *m* onaj koji upražnjava poligamiju, mnogoženac, višeženac
✧ POLI- + -GAMIJA

poligenìzam *m* ⟨G -zma⟩ *antrop. zast.* učenje (druga pol. 19. st.) da su se pojedine ljudske rase razvile razdvojeno jedne od drugih, podrijetlom od raznih primitivnih predaka
✧ POLI- + -GEN + -IZAM

pȍligērman *prid.* ⟨*odr.* -mnī⟩ *prid. agr.* koji ima više klica; višeklični
✧ POLI- + *lat.* germen: klica

poligìnija *ž* brak u kojem jedan muškarac može imati istovremeno dvije ili više žena; mnogoženstvo, *usp.* poligamija
✧ POLI- + -GINIJA

polìglot *m* onaj koji zna mnogo jezika [*on/ona je ~*] // **polìglotskī** *prid.* koji se odnosi na poliglote; **polìglotski** *pril.* kao poliglot(a), na način poliglota
✧ POLI- + *grč.* glôtta: jezik

Polìgnot (470–440. pr. Kr.), grčki slikar atičke škole pretklasičnog stila; iako mu slike nisu sačuvane, prema opisima starih pisaca prvi je u slikanje pokušao unijeti perspektivu (*Razaranje Troje*)

polìgōn *m* ⟨G poligóna⟩ **1.** *mat.*, *v.* višekutnik **2.** *vojn.* zemljišna ili vodena površina ili odgovarajući zračni prostor, opremljeni za izvođenje borbene i taktičke obuke, za istraživanja i pokuse ratne i druge tehnike **3.** *sport* vježbalište s preprekama koje vježbač mora savladati određenim redoslijedom u što kraćem vremenu △ ***minijaturni*** ~ prostorija opremljena simulatorima i registratorima poduzetih mjera i rezultata (trenažerom); ~ ***frekvencija*** grafički prikaz distribucije frekvencija (učestalosti) neke pojave uspoređene s nekom drugom vrijednošću (npr. rast ili pad živorođenih prema starosti majke, rast ili pad kriminalnih djela prema dobnim skupinama i sl.) // **pȍligonālan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji ima više kutova; mnogokutan, višekutan; **polìgōnskī** *prid.* koji se odnosi na poligon; višekutni, vježbališni
✧ *lat.* polygonum ← *grč.* polýgōnon ≃ POLI- + -GON[1]

poligonomètrija *ž* geodetska metoda određivanja osnovnih mjernih točaka na Zemlji podjelom na višekutnike // **poligonomètrijsk|ī** *prid.* koji se odnosi na poligonometriju △ ~***a mreža*** sustav međusobno povezanih poligonometrijskih vlakova; ~***i vlak*** niz međusobno povezanih poligonometrijskih točaka
✧ *v.* poligon + -METRIJA

polìgraf *m* **1. a.** *arh.* plodan i mnogostran pisac **b.** *pejor.* svaštar **2.** *psih.* aparat za istodobnu

ili pojedinačnu registraciju više vrsta fizioloških procesa (uporaba i u kriminalistici pri ispitivanju); detektor laži **3.** stroj za umnožavanje tekstova // **polìgrafskī** *prid.* koji se odnosi na poligraf

✧ *grč.* polygráphos: koji mnogo piše ≃ POLI- + -GRAF

poligràfija *ž* grafička industrija koja obuhvaća sve oblike tiskarske produkcije

✧ *grč.* polygraphía: opsežna spisateljska djelatnost ≃ POLI- + -GRAFIJA

pòlihāl|an *prid.* koji je vrlo slan △ *~na voda term.* voda u koje je slanost veća od 10%; bočata voda

✧ POLI- + *grč.* háls: sol

Polihìmnija *ž*, *v.* Muze

polihìstor *m* stručnjak u više područja znanosti; erudit, sveznadar

✧ *grč.* polyístōr: mnogoznalac

polijèlēj (**polìlej**) *m* ⟨G polijeléja⟩ *pravosl.* **1.** pjevanje određenih psalama na jutarnjoj liturgiji **2.** veliki svijećnjak obješen o strop na sredini crkve

✧ POLI- + *grč.* élaion: ulje ← *srgrč.* polyélaion

polijépiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòlijēpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòlijēpljen⟩ zalijepiti više puta, više predmeta, plakata

✧ PO- + *v.* lijepiti

polikàrpan *prid.* ⟨*odr.* -pnī⟩ koji je vrlo plodan, s mnogo potomaka

✧ *grč.* polýkarpos ≃ POLI- + karpós: plod

Polìklet (460–420. pr. Kr.), grčki kipar iz Arga, pored Fidije najčuveniji kipar grčkog klasičnog stila, postavio princip idealnih proporcija ljudskog tijela (*Dijadumen*, *Dorifor*)

poliklìnika *ž* ⟨D L -ici⟩ **1.** zdravstvena medicinska ustanova s većim brojem specijalističkih ambulanti **2.** *meton.* zgrada u kojoj je takva ustanova smještena // **poliklìničkī** *prid.* koji se odnosi na polikliniku; **poliklìnički** *pril.* kao u poliklinici, na način kao što se radi u poliklinici

✧ POLI- + *v.* klinika

polikròmija *ž* primjena većeg broja boja u graditeljstvu, kiparstvu, slikarstvu i umjetničkom obrtu; višebojnost, *opr.* monokromija // **polikròmatskī** *prid.* koji se odnosi na polikromiju; višebojni, mnogobojni

✧ POLI- + KROMIJA

Polìksena *ž mit.* najmlađa kći Prijamova u koju se zaljubio Ahilej; poslije pada Troje, žrtvovana na njegovu grobu

polikultúra *ž* ⟨G -e⟩ *agr.* uzgoj više kultura na nekom prostoru, *opr.* monokultura

✧ POLI- + *v.* kultura

polilìngvālan *prid.*, *v.* plurilingvalan

✧ POLI- + *v.* lingvalan

polimàstija *ž* **1.** pojava većeg broja mliječnih žlijezda kod sisavaca nego što je uobičajeno **2.** *pat.* anomalija razvitka, prekobrojne dojke kod obaju spolova

✧ POLI- + *grč.* mastós: dojka

polìmeri *m mn* ⟨N polìmer⟩ *kem.* organski spojevi velikih molekula nastalih polimerizacijom malih molekula, monomera [*organski ~*; *anorganski ~*] // **polimèrija** *ž* **1.** *biol.* genetička pojava pri kojoj više gena kontrolira jedno svojstvo **2.** *zool.* mnogokolutićavost **3.** *kem.* pojava kad se tvari jednake sastavom razlikuju molekulskom težinom; **polimerizácija** *ž kem.* povezivanje velikog broja malih molekula u makromolekule; važno u proizvodnji plastičnih masa

✧ *grč.* polymerēs: mnogostruk

polimètrija *ž književ. glazb.* različita metrička struktura u jednom pjesničkom ili glazbenom djelu // **pòlimetar** *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ sprava, kombinacija termometra i higrometra, kojom se izravno mjeri relativna vlažnost i temperatura zraka; **polimètrijskī** *prid.* koji se odnosi na polimetriju; **polimètrika** *ž* ⟨D L -ici⟩ *glazb.* u višeglasju postupak istovremenog uvođenja glasova ili grupa glasova u raznom metru i mjeri

✧ *grč.* polymetría ≃ POLI- + -METRIJA

polimiàlgija *ž pat.* sindrom koji se očituje u žestokim bolovima u mišićima ramenog i/ili zdjeličnog pojasa s tendencijom širenja, ob. nakon 50. godine života [*reumatska ~*]

✧ POLI- + *v.* mialgija

polimòrf|an *prid.* ⟨*odr.* -fnī⟩ **1.** koji je mnogočlan **2.** koji se pojavljuje ili jest u raznim oblicima [*~ni virusi*] // **polimorfìzam** *m* ⟨G -zma, N *mn* -zmi⟩ **1.** *biol.* javljanje različitih oblika jedinki unutar jedne biljne ili životinjske vrste **2.** *kem.* odlika nekih spojeva ili elemenata da pri istom kemijskom sastavu kristaliziraju u kristalnim oblicima različite simetrije **3.** *inform.* mogućnost nekih programskih jezika visoke razine da neki argument upotrijebe za više vrsta podataka

✧ POLI- + -MORFAN

polineurìtis *m pat.* upalno oštećenje većeg broja perifernih živaca
✧ POLI- + *v.* neuritis

polineuropàtija *ž pat.* kronično neupalno oštećenje perifernih živaca, razvija se u šećernoj bolesti, bolesti štitnjače i kroničnom alkoholizmu
✧ POLI- + *v.* neuropatija

Polìnēzija *ž geogr.* otočje u središnjem dijelu Tihog oceana, o. 26.000 km² kopna, 1,8 mil. stan. // **polinezídi** *m mn* ⟨N polinèzīdi⟩ *antrop.* pripadnici skupine sekundarnih pacifičko-američkih rasnih oblika; **polìnēzījskī** *prid.* koji se odnosi na Polineziju △ ~ ***jezici*** *lingv.* grana australonezijske jezične porodice (obuhvaća jezike kao što su havajski, maorski, tahićanski); **Polinéžanin** *m* (**Polinéžānka** *ž*) ⟨N *mn* Polinéžani⟩ stanovnik Polinezije; **polinéžanskī** *prid.* koji se odnosi na Polinežane

polìnōm *m* ⟨G polinóma⟩ *mat.* jedna od elementarnih funkcija; u varijabli *x* izražen je kao zbroj monoma oblika $a_k x^k$ (članovi polinoma) pri čemu su a_k zadani koeficijenti, dok *k* poprima vrijednosti *0*, *1*, *2*, ..., *n*; *n* je najveći cijeli broj takav da je pripadni koeficijent različit od *0* i naziva se stupnjem polinoma; polinom se prirodno definira i za više varijabli △ ***nul*** ~ polinom čiji su svi koeficijenti jednaki nuli i za njega se ne definira stupanj // **polìnōmskī** *prid.* koji se odnosi na polinom
✧ *njem.* Polynom ← *fr.* polynôme ≃ POLI- + -NOM

poliomijelìtis *m* ⟨G -a⟩ *pat.* zarazna upala sive tvari kralješnične moždine, ob. obolijevaju djeca ali i odrasli; dječja paraliza
✧ *grč.* poliós: siv, bjelkast + *v.* mijelitis

poliòpsōn *m* ⟨G poliopsóna⟩ *ekon.* stanje na tržištu: postoji više kupaca neke robe, pri čemu samo jedan može utjecati na cijenu, ali nitko ne može procijeniti posljedice; stanje nepotpune konkurencije, između potpune konkurencije i oligopsona
✧ POLI- + *grč.* opsōnía: kupovina hrane

polióza *ž pat.* prirođeni ili stečeni manjak pigmenta vlasi na određenom području (npr. kod vitiliga)
✧ *grč.* políōsis ≃ poliós: sijed

pòlip *m* **1.** *zool.* **a.** morski beskralješnjak glavonožac s osam krakova kojima hvata plijen (*Octopus vulgaris*); hobotnica, oktopod **b.** (*mn*) primitivni višestanični organizmi cjevasta oblika, koji pripadaju mješincima, žive u moru, jednim krajem uz tvrdu podlogu, a na drugom imaju usni otvor s pipcima za hvatanje plijena **2.** *pat.* uvjetno dobroćudna tumorska tvorba sluznica, može biti preteča karcinoma
✧ *grč.* polýpous: mnogonog

polipeptídi *m mn* ⟨N polipèptīd⟩ *kem.* spojevi od više molekula aminokiselina
✧ POLI- + *v.* peptidi

poliploìdija *ž biol.* pojava višestrukog broja kromosoma umjesto normalnog diploidnog broja
✧ POLI- + *v.* (ha)ploidan

polìpōl *m* ⟨G polipóla⟩ *ekon.* stanje na tržištu: postoji više prodavača neke robe pri čemu samo jedan može utjecati na cijenu, ali nitko ne može procijeniti posljedice; stanje nepotpune konkurencije
✧ POLI- + *v.* (mono)pol

polipropìlēn *m* ⟨G polipropiléna⟩ termoplastičan, razmjerno teško taljiv, žilav i tvrd polimerni materijal; služi za izradu ambalaže, posuda, vreća, mreža i sl.
✧ POLI- + *v.* propilen

pòlipsati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -pšēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòlipši, *prid. rad.* pòlipsao⟩ svi redom lipsati [*stoka je polipsala*]
✧ PO- + *v.* lipsati

polìptih *m* ⟨N *mn* -isi⟩ *umj.* slika sastavljena od više dijelova (krila, ploča) s različitim prizorima od kojih se glavni nalazi na središnjoj ploči
✧ *grč.* polýptykhon ← polýptykhos: mnogostruko složen

polírati (što) *dv.* ⟨*prez.* pòlīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòlīrān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (u)činiti da površina predmeta postane glatka i sjajna **2.** *pren. razg.* uljepšati/uljepšavati neke činjenice i situacije pred drugima (o općem stanju, politici i sl.); frizirati
✧ *njem.* polieren ← *lat.* polire: gladiti

poliréma *ž pom. pov.* antički ratni brod s više vesala, viševeslarka (od četveroveslarki do trideseteroveslarki i četrdeseteroveslarki); naziv odgovara ukupnom broju veslača na svim palubama
✧ POLI- + *v.* (tri)rema

polirìtmija *ž glazb.* istodobni nastup dvaju ili više različitih ritmičkih obrazaca čiji se metrički akcenti podudaraju ili razilaze
✧ POLI- + *v.* ritam

pôlis *m pov.* **1.** *pol.* u antičkoj Grčkoj, grad država, samostalna i autonomna zajednica slobodnih ljudi **2.** u antičkoj Grčkoj, grad uopće, različit od okolnih sela i gradova u susjednim regijama po specifičnim kulturnim, arhitektonskim i sl. značajkama
✧ *grč.* pólis

polisaharídi *m mn* ⟨N polisahàrīd⟩ *kem.* ugljikohidrati s molekulama sastavljenim od mnoštva molekula monosaharida: celuloza, škrob, glikogen, inzulin, hitin
✧ POLI- + *v.* saharin, saharidi

polisèmija *ž lingv.* mijenjanje značenja riječi u vremenu, promjena značenja kao dijakronijska pojava u jeziku (npr. brod = **1.** gaz **2.** plovilo); višeznačnost, *opr.* monosemija // **polisèmijskī** *prid.* koji se odnosi na polisemiju
✧ *nlat.* polysemia ≃ *grč.* polýsēmos: višeznačan ≃ POLI- + sêma: znak

poliserozìtis *m pat.* upala više seroznih opni u gornjem abdomenu praćena izljevom
✧ POLI- + *v.* seroza, serozan + -ITIS

polisilàbičan *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ *gram.* koji se sastoji od više slogova; višesložan
✧ *grč.* polysýllabos ≃ POLI- + *v.* silaba, silabičan

polisilogìzam *m* ⟨G -zma, N *mn* -zmi⟩ *log.* složeni silogizam sastavljen od dva ili više silogizama u kojima je konkluzija prvoga silogizma jedna od premisa drugoga, konkluzija drugoga jedna od premisa trećega itd. [*progresivni* ~; *regresivni* ~]
✧ POLI- + *v.* silogizam

polisìndet (**polisìndetōn**) *m knjiž.* učestalo ponavljanje istoga veznika u rečeničnoj cjelini kako bi se ostvario određeni retorički i stilistički efekt naglašavanja sadržaja
✧ *grč.* polysýndeton ≃ POLI- + syndeîn: povezivati

polisintètičan *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji spaja nekoliko elemenata u jednu cjelinu, koji se sastoji od nekoliko raznih elemenata (spojenih u jednu cjelinu)
✧ *grč.* polysýnthetos ≃ POLI- + *v.* sinteza, sintetičan

pȍliskop *m* staklo kroz koje se promatrani objekt odražava u više istih oblika
✧ POLI- + -SKOP

polisomnogràfija *ž med.* cjelonoćno bilježenje različitih fizioloških parametara radi dijagnosticiranja poremećaja vezanih za spavanje
✧ POLI- + *lat.* somnus: spavanje + -GRAFIJA

polispèrmija *ž biol.* prodiranje više spermija u jajnu stanicu; oplodnju izvede samo jedan spermij
✧ POLI- + *v.* spermij

polistìrēn *m* ⟨G polistiréna⟩ *kem.* prozirna i čvrsta umjetna smola male gustoće; služi za izradu plastičnih masa, lakova i sl.
✧ POLI- + *v.* stir(aks) + -EN

pòliš *m žarg.* sredstvo za poliranje automobila, namještaja i sl.; laštilo
✧ *engl.* polish

polišìnel (**polišinȇl**) *m pov. kazal.* komična figura prevrtljivog, lukavog grbavca talijansko-francuskih marionetskih kazališta
✧ *fr.* polichinelle

pȍlitbirō (**politbirô**) *m* **1.** *pov. ideol.* skraćenica za politički biro, izvršni organ Centralnog komiteta Komunističke partije **2.** *pren.* oznaka za vrhovnu vlast u komunističkom sustavu
✧ *rus.* polit(íčeskij) bjuró

politèhnik|a *ž* ⟨D L -ici⟩ **1.** visoka tehnička škola, podijeljena na odjele prema različitim strukama [*upisati* ~*u*] **2.** tehničke znanosti, industrijski dizajn i primijenjene discipline, kao skupni pojam (u smislu tehnike u cjelini) // **politèhničār** *m* polaznik politehničke škole i stručnjak za politehniku; **politèhničārev** (**politèhničārov**) *prid.* koji pripada politehničaru; **politèhničārka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* politehničar; **politèhničarskī** *prid.* koji se odnosi na politehničare; **politèhničarski** *pril.* kao politehničar, na način politehničara; **politèhničk|ī** *prid.* koji se odnosi na politehniku [~*a škola*]; **politèhnički** *pril.* kao u(na) politehnici, na način politehnike
✧ *fr.* polytechnique ≃ POLI- + *v.* tehnika

politeìzam *m* ⟨G -zma⟩ religijsko-filozofsko učenje koje dopušta opstojnost više bogova i božanstava od kojih je svaki zaštitnik neke djelatnosti ili događanja u svijetu ili je imanentan događanju; mnogoboštvo, *opr.* monoteizam // **politèist** (**politeìst**) *m* pristaša politeizma, onaj koji vjeruje u više bogova; mnogobožac; **politeìstičkī** *prid.* koji se odnosi na politeizam i politeiste; **politeìstički** *pril.* kao politeist i politeizam, na način politeizma i politeista; **politèistkinja** *ž*, *v.* politeistž
✧ *fr.* polythéisme ≃ POLI- + *v.* teizam

polìtesa (**politȇsa**) *ž žarg.* **1.** osobina onoga koji je uljudan; pristojnost, uglađenost,

otmjenost **2.** ukupnost pravila ponašanja i ophođenja prihvaćena u društvenoj sredini i njezinim prestižnim slojevima
✧ *fr.* politesse

politetrafluorètēn *m*, *v.* teflon

pòliti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòlijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* poliven⟩ okvasiti, namočiti (se) tekućinom, izliti tekućinu (na koga, što) tako da se to namoči, *usp.* liti // **polijévati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòlijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. rad.* polijévao/polijévala *ž*, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* politi; **polìvāč** *m* ⟨G poliváča, V pòlivāču⟩, *v.* poljevač; **polívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòlīvām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. rad.* polívao/polívala *ž*, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* politi, polijevati; **pòloj**[1] *m hidr.* područje u riječnoj ili jezerskoj dolini koje se plavi pri višim vodostajima; inundacija; **poljèvāč** *m* ⟨G poljeváča⟩ **1.** onaj koji po dužnosti polijevanjem održava čistoću ulica i javnih površina **2.** *refer.* onaj koji polijeva, koji sada polijeva; polivač; **poljevàčica** *ž*, *v.* poljevač; **poljevàčičin** *prid.* koji pripada poljevačici
✧ PO- + *v.* liti

polìtik|a *ž* ⟨D L -ici⟩ **1.** djelatnost koja teži uređenju društva u najširem smislu, uređenju nekih dijelova, institucija ili projekata društva i odnosa među njima [*voditi ~u*; *zastupati državnu ~u*] **2.** umijeće i način vladanja državom, gradom, kompanijom, institucijom [*demokratska ~a*; *razvojna ~a*; *nacionalna ~a*] **3.** opće usmjerenje, planiranje i način upravljanja djelatnošću nekog posebnog područja društvenog, državnog, privrednog, kulturnog itd. života [*komunalna ~a*; *financijska ~a*; *monetarna ~a*; *socijalna ~a* itd.; *~a razvoja sela, otočja, turizma*] **4.** ponašanje, odnosi i način odnošenja države, kompanije, poduzeća, institucije u široj zajednici [*ekspanzionistička ~a*; *hegemonistička ~a*; *kooperativna ~a*; *miroljubiva ~a*; *izolacionistička ~a*] **5.** zastupanje interesa neke države, nacije, društvenog sloja, udruženja, grupacije [*američka ~a*; *sindikalna ~a*; *cehovska ~a*] **6.** u demokraciji, djelatnost koja teži pridobivanju javnosti za neki program, pridobivanju što više glasača na izborima kako bi se osvojila ili zadržala vlast [*stranačka ~a*; *baviti se ~om*] △ ***međunarodna ~a*** **1.** disciplina političke znanosti koja se bavi proučavanjem stanja i kretanja u međunarodnim odnosima **2.** odnosi i reguliranje odnosa među državama i narodima [*~a neutralnosti*; *bliskoistočna ~a*; *integrativna ~a*]; ***~a nesvrstavanja*** *pov.* politika više desetaka, potom i blizu stotinu zemalja, uglavnom iz nerazvijenog tzv. Trećega svijeta, koje se, u oštrom političkom konfrontiranju između bloka komunističkih zemalja predvođenih SSSR-om i bloka demokratskih zemalja predvođenih SAD-om, nisu opredjeljivale ni za jedan blok; u razdoblju od 1955. do 1990. održale su desetak zajedničkih konferencija i skupova na kojima su nastojale koordinirati svoju politiku; ***~a povratka*** *sociol.* sustav mjera i radnji kojima država i njezine strukture nastoje što uspješnije vratiti svoje pučanstvo tamo odakle je moralo otići; ***~a reintegracije*** *sociol.* društveno usmjeravanje donošenja i izvršenja odluka kojima se podupire ponovno uključivanje pojedinaca i skupina u prvobitnu cjelinu (iseljenika, prognanika, izbjeglica); ***seljačka ~a*** **1.** *pov. pol.* politika koja vodi brigu o seljaku kao proizvođaču dobara **2.** *pren.* ukupnost oblika dovijanja za izravnu korist, zavlačenja s izricanjem istine, glumljenje neimaštine i neznanja radi postizanja koristi (po ugledu na seljake); ***unutarnja ~a*** područje državne uprave koje brine o ispunjavanju obveza države prema građanima i kontrolira ispunjavanje obveza građana prema zakonima, državi i društvu; štiti sigurnost građana i njihovu imovinu, kao i sigurnost države, njezinih institucija javne imovine; kontrolira državne granice i sigurnost u prometu, održava javni red, suzbija kriminal i organizira izdržavanje sudskih kazni; u okviru zakonskih ovlaštenja po potrebi primjenjuje silu putem policijskih snaga, kojima raspolaže // **polìtičār** *m* **1.** onaj koji se ob. profesionalno bavi politikom **2.** *pren. iron.* onaj koji spretno zna izražavati svoje želje umješnim ophođenjem; **polìtičārev** (**polìtičārov**) *prid.* koji pripada političaru; **polìtičārka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* političar; **polìtičarskī** *prid.* koji se odnosi na političare; **polìtičarski** *pril.* kao političar, na način političara; **polìtičk|ī** *prid.* koji se odnosi na politiku △ ***~a demokracija***, *v.* demokracija; ***~a kampanja*** intenzivna politička aktivnost usmjerena prema jednom konkretnom cilju u jednom određenom razdoblju (npr. uoči izbora ili u tijeku procedura za donošenje nekih važnih odluka); ***~a kultura*** ukupnost ideja i ponašanja u javnom životu; stupanj tolerancije prema drugim idejama i njihovim zastupnicima, drugim religijama i pripadnicima drugih narodnosti; poštivanje preuzetih obveza vlasti prema poje-

dincima i društvu te obveza pojedinca i društva prema vlastima; *~**a migracija*** *sociol.* vrsta migracije (najčešće iseljenje) kao posljedica sukoba u političkom djelovanju; *~**e obligacije*** teorija koja se bavi pitanjem u kojoj je mjeri i u kojoj situaciji pojedinac moralno obvezan prema odlukama vlasti i prema vlastima općenito, kao i vlasti prema pojedincu; *~**e znanosti*** pojam koji se može tumačiti istovjetnim s politologijom, ali u širem smislu obuhvaća i discipline koje zasijecaju u srodne znanosti: znanost o upravi, političku ekonomiju, političku povijest, političku sociologiju, a u najširem smislu i svu sociologiju; *~**i komesar***, *v.* komesar; *~**i pluralizam***, *v.* pluralizam; *~**i teror*** **1.** u totalitarnim sistemima nasilničke metode održavanja vlasti i upravljanja državom; progoni, hapšenja i ubijanja političkih neistomišljenika **2.** u demokratskom društvu i državi razne metode (često protuzakonite) klevetanja, optuživanja, intrigiranje i blaćenje političkih protivnika, napadi na osobnost, pa i fizički napadi na osobe i njihovu imovinu u cilju zastrašivanja; **polìtički** *pril.* na politički način, s obzirom na politiku; **polìtičnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je političan ili svojstvo onoga što je politično; **politìkant** (**politikànt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *pejor.* onaj koji se bavi dnevnom, neposrednom politikom bez širih pogleda i vizija, koji se iscrpljuje u ob. neprincipijelnim sitnim političkim kombinacijama i borbama i u njima traži političku i drugu korist; **politìkantkinja** *ž*, *v.* politikant; **politìkantskī** *prid.* koji se odnosi na politikante; **politìkantski** *pril.* kao politikant, na način politikanata; **politikàntstvo** *sr* svojstvo ili postupak politikanta; **politizácija** *ž* **1.** stanje onoga što je politizirano; politiziranost **2.** proces politiziranja; **politìzīranōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩, *v.* politizacija; **politizírati** *dv.* ⟨*prez.* politìzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅, o čemu) baviti se političkim razgovorima, voditi razgovore o politici **2.** (što) (u)činiti da što dobije obilježja politike, da se prožme politikom [*~ književnost*; *~ znanost*]

✧ *grč.* politikḗ ≃ pólis: grad

politírati, *v.* politura

pȍlitkom *m pol. pov. vojn.* funkcija i čin u vojskama kojima je rukovodila Komunistička partija; politički komesar

✧ *krat.*, *v.* politika, polit(ički) + *v.* kom(esar)

politobirokràcija *ž* birokratski sloj političke klase (kaste) u društvu, politička birokracija, birokracija kao činovnički sloj koji se bavi administriranjem i donosi odluke; proizvod političke klase i njezinih želja

✧ *v.* politika + *v.* birokracija

politokràcija *ž* **1.** vladavina politike u društvu, politika kao vrhovna moć u društvu **2.** *meton.* sloj političara u takvome društvu **//** **politòkratskī** *prid.* koji se odnosi na politokraciju

✧ *v.* politika + -KRACIJA

politològija *ž* ⟨G -ē⟩ znanost koja proučava politiku, politička kretanja i pojave, analizira političke ideologije, doktrine i teorije, političke sustave, stranke, odnose i ponašanja u politici; znanost o politici **//** **politòlog** *m* ⟨N *mn* -ozi⟩ onaj koji se bavi politologijom; **politològījskī** *prid.* koji se odnosi na politologiju; **politològinja** *ž*, *v.* politolog; **politòloškī** *prid.* koji se odnosi na politologe i politologiju; **politòloški** *pril.* kao politolozi, na način kao u politologiji [*temu treba obraditi ~*]

✧ *v.* politika + -LOGIJA

politònālan *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji se izvodi s više glasova; višeglasan **//** **politonálnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ *glazb.* **1.** istodobno zvučanje dvaju ili više različitih tonaliteta **2.** istodobna uporaba dvaju ili više predmeta ili ljestvica; **politònija** *ž glazb.* istodobno zvučanje većeg broja različitih tonova; višeglasnost

✧ POLI- + -TONALAN

pòlitovac *m* ⟨G -ōvca, N *mn* -ōvci⟩ *bot.* biljni rod *Podospermum* iz porodice glavočika (*Compositae*)

politràuma *ž pat.* istodobna teška, udružena ozljeda najmanje dvaju različitih organa ili organskih sustava, od kojih je barem jedna pogibeljna (ob. kao posljedica prometnih nesreća i sl.)

✧ POLI- + *v.* trauma

politúr|a *ž* **1.** premaz koji se nanosi na drvo kao podlogu, ob. na pokućstvo [*dati ~u*] **2.** *pren. pejor.* vanjski sjaj koji prikriva stvarno stanje **//** **politírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* polìtīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ kistom nanijeti/nanositi ukrasni i zaštitni sloj; dati/davati polituru; **pȍlitūrnī** *prid.* koji služi za politiranje, kojim se radi politura, koji je za polituru [*~ lak*]

✧ *lat.* politura ≃ polire: gladiti

poliurètān *m* 〈G poliuretána〉 *kem.* umjetna smola dobivena polimerizacijom uretana, služi za izradu tvrdih otpornih plastičnih masa, premaza, umjetne pjene i sl. // **poliurètānskī** *prid.* koji se odnosi na poliuretan

✧ POLI- + uretan: ester karbaminske kiseline

poliùrija *ž pat.* preobilno mokrenje, znak dijabetesa, bubrežnih ili psihičkih oboljenja, *usp.* oligurija, anurija, polakisurija

✧ POLI- + -URIJA

polivalèncija *ž* 〈G -e〉 **1.** mnogovrijednost, mnogovaljanost u smislu sposobnosti da se poveže više elemenata **2.** *gram.* sposobnost, npr., jednog glagola da veže više padeža [*misliti* + *što* (akuzativ), + *o komu* (lokativ), + *komu* (dativ)] // **polivàlentan** (**polivalèntan**) *prid.* 〈*odr.* -tnī〉 koji je mnogovrijedan, koji je mnogovaljan; **polivalèntnōst** *ž* 〈G -osti, I -osti/-ošću〉, *v.* polivalencija

✧ POLI- + *v.* valencija

polívati, *v.* politi

polivìnīl *m* 〈G poliviníla〉, *v.* vinil △ *~-**acetat*** *kem.* uljevita ili smolasta polivinilna smola dobivena polimerizacijom vinil-acetata; služi za proizvodnju lakova, ljepila, polivinilnih alkohola; *~-**alkohol*** *kem.* polivinilna smola dobivena saponifikacijom polivinil-acetata, bijeli prah za proizvodnju tinte, tiskarskih boja, ljepila, papira, apretura, kozmetičkih sredstava; *~-**klorid*** *kem.*, *v.* PVC // **polivìnīln|ī** *prid.* koji pripada polivinilu △ *~**e smole*** *kem.* umjetne smole koje se dobivaju polimerizacijom vinilnih spojeva, kopolimerizacijom njihovih smjesa (npr. polivinil-klorid-acetat), ili saponifikacijom polimera (npr. polivinil-alkohol); **polivìnīlskī** *prid.* koji se odnosi na polivinil

✧ tvorničko ime proizvoda® ← POLI- + *v.* vinil

polízati (koga, što) *svrš.* 〈*prez.* pòlīžēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* políži, *prid. trp.* pòlīzān〉 **1.** jezikom prijeći po površini, *usp.* lizati **2.** *pren.* duboko zažaliti, kajati se zbog čega [*reći pa* ~ sramno poreći sama sebe, postupiti protivno od prvobitnih riječi]

✧ PO- + *v.* lizati

pôlka *ž* 〈D L -i, G *mn* -ī〉 *glazb.* narodni ples u dvočetvrtinskoj mjeri i brzom tempu, pojavio se poč. 19. st. u Češkoj i brzo se proširio

✧ *češ.*: poljski ples

Pollock (*izg.* Pòlok), **Jackson** (1912–1956), američki moderni slikar; od nadrealizma i apstraktnog ekspresionizma dolazi do svoje specifične varijante gestualnog tzv. akcionog slikarstva i tehnike cijeđenja boje po platnu (*dripping*); utjecao na način slikarskog mišljenja 2. pol. 20. st.

pólnoć *ž*, *v.* ponoć

Polo (*izg.* Pôlo), **Marco** (1254–1324), venecijanski putnik i putopisac, prvi europski istraživač istočne Azije (proputovao srednju Aziju i Kinu), po predaji rodom s Korčule; njegovi doživljaji, koje je zapisao Rustichello iz Pise v(*Milijun*), bili su, od 14. st. dalje, osnova za izradu geografskih karata Azije

pôlo[1] *m* 〈G -a〉 *glazb.* ciganski andaluzijski narodni ples uz kastanjete u 3/8 taktu

✧ *šp.*

pôlo[2] *m* **1.** *sport* igra u kojoj na travnatom igralištu jahači na konjima dugim štapovima udaraju drvenu lopticu nastojeći je ubaciti u protivnička vrata (danas i polo na biciklima) **2.** košulja ili majica s okruglim zavrnutim ovratnikom △ *~-**kaput*** sportski kaput od kamelhara ili vune s dubokim stražnjim prorezom, popularan polovinom 20. stoljeća; *~-**ovratnik*** bijeli uškrobljeni muški ovratnik sa zaobljenim krajevima, popularan koncem 19. stoljeća

✧ *engl.* ← *tibet.* balti: lopta

pòlog, *v.* polegnuti

pòloj[2] *m geol.* naplavna ravnica uz rijeku

◈ *pr.* (etnik): **Polójac** (110, Gvozd, Kordun, Banovina) ◇ *mikrotop.* (ob. za naplavne doline ili manje potoke): **Lójnica** (potok), **Pòlōj** (Karlovac, Požega, Županja), **Pòloje** (Peternica), **Pòloji** (Karlovac), **Polójec** (Koprivnica, Kutina, Kostajnica), **Pòlōjne** (Zelina); ◇ *top.* (naselje): **Pèloje** (Požega, 74 stan.)

✧ PO- + *v.* liti

polòjiti *svrš.* 〈*prez.* pòlojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòlojen〉 zamastiti lojem

✧ PO- + *v.* loj, lojiti

polòkati (što) *svrš.* 〈*prez.* pòločēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* polòči, *prid. trp.* pòlokān〉 **1. a.** *pejor.* sve popiti, popiti s neumjerenom sklonošću [~ *sve vino*] **b.** žedno se napiti i sve popiti (o životinjama) **2.** *v.* polaptati

✧ PO- + *v.* lokati

polòmiti (što) *svrš.* 〈*prez.* pòlomīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòlomljen〉 **1.** (što) slomiti sve redom, *usp.* lomiti **2.** (se) doživjeti nezgodu, teško stradati (na skijanju i sl.)

polonéza *ž glazb.* **1.** poljski narodni i društveni ples **2.** *meton.* **a.** skladba za taj ples **b.** instrumentalne kompozicije proizašle iz tog plesa
✧ *fr.* polonaise: poljska

pòlōnīj *m kem.* radioaktivan element (simbol Po, atomski broj 84), nastaje raspadanjem radija; služi za proizvodnju izvora neutrona
✧ *nlat.* polonium ≃ *srlat.* Polonia: Poljska

Pòlōnije *knjiž.* lik iz Shakespeareove tragedije *Hamlet*, kraljev savjetnik, poslušnik i udvorica, protivnik Hamletov, otac Ofelije i Laerta; o svemu krivo prosuđuje pa ispada smiješan; njegova ga radoznala i brbljava narav naposljetku odvodi u smrt

polonìstika *ž* ⟨D L -ici⟩ disciplina koja se bavi proučavanjem poljskog jezika, književnosti i kulture // **polònist** (**polonìst**) *m* onaj koji se bavi polonistikom; **polònistica** *ž, v.* polonist; **polonìstičkī** *prid.* koji se odnosi na polonistiku i poloniste; **polonìstički** *pril.* kao polonist, na način polonista; **polònistkinja** *ž, v.* polonist; **polonìzam** *m* ⟨G -zma, N *mn* -zmi⟩ *lingv.* prepoznatljiv element iz poljskog jezika u nekom drugom jeziku; **polonizírati** (koga, što, se) *dv.* ⟨*prez.* polonìzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ (u)činiti Poljakom ili učiniti poljskim; popoljačiti/popoljačivati
✧ ≃ *srlat.* Polonia: Poljska

polonòfīl *m* ⟨G polonofíla⟩ prijatelj Poljaka i svega što je poljsko
✧ *srlat.* Polonia + -FILIJA

polonòfōb *m* ⟨N *mn* polnofóbi⟩ neprijatelj Poljaka i svega što je poljsko
✧ *srlat.* Polonia + -FOB

pȍlos *m rij.* sunčani sat
✧ *grč.*

Pòlovci *m mn, v.* Kumani

polòvica, *v.* pȍla

polòviti² (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòlovīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòlovljen⟩ loveći pohvatati sve, *usp.* loviti
✧ PO- + *v.* lov, loviti

pȍložāj, *v.* polegnuti

polòžara² *ž zool.* slatkovodna riba (*Nemachilus barbatulus*) iz porodice šarana
✧ *v.* polegnuti, položaj

pòlpeta *ž kulin.* kosani odrezak (ob. od prethodno kuhanog mesa)
✧ *tal.* polpetta

Pol Pot (*izg.* Pôl Pȍt) (o.1928), kampućijski političar, od 1975. generalni sekretar KP Kampučije, zaveo režim rigidnog političkog terora; od 1979. šef oružanih snaga Crvenih Khmera koji su izveli masovna prisilna preseljenja i genocid nad vlastitim narodom; 1987. nestao iz javnog života

pôlša *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ *reg.* manšeta (**1**)
✧ *mlet.*, *tal.* polsino

pòltergajst *m mit.* kućni duh za koga se vjeruje da stvara buku, pomiče stvari i sl.
✧ *njem.* Poltergeist ← poltern: bučiti, lupati + Geist: duh

pòltrōn *m* ⟨G poltróna, V pȍltrōne⟩ *pejor.* onaj koji se nikada ne opire višima (vlasti, poslodavcima itd.); ulizica, laskavac, beskičmenjak, plašljivac // **pòltrōnka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* poltron; **pòltrōnskī** *prid.* koji se odnosi na poltrone; **pòltrōnski** *pril.* kao poltron, na način poltrona; **poltrónstvo** *sr* svojstvo i osobina poltrona; kukavičluk, niskost, ulizivanje, laskanje, beskičmenjaštvo
✧ *fr.*

poltróna *ž reg.* tapecirana stolica s ukošenim naslonom i osloncem za ruke; naslonjač, fotelja
✧ *tal.*

POLU- kao prvi dio riječi znači nešto što je samo napola ili samo dijelom ono što znači drugi dio (po veličini, vrijednosti, trajanju) [*polulopta*; *poluigrač*]
✧ *v.* pola

pȍluakt *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ *umj.* u slikarstvu i kiparstvu, prikaz gornjeg dijela nagog ljudskog tijela, razgolićenog poprsja
✧ POLU- + *v.* akt

poluautòmatsk|ī *prid.* koji je napola ili dijelom automatski [~*a puška*]
✧ POLU- + *v.* automat, automatski

pȍlubōg *m* ⟨N *mn* polubògovi⟩ *mit.* biće rođeno od božanstva i smrtne osobe
✧ POLU- + *v.* bog

polùbrat *m* ⟨*zb.* -aća⟩ onaj koji s kime ima zajedničkog oca ili zajedničku majku prema drugome
✧ POLU- + *v.* brat

polúcij|a *ž* **1.** *fiziol.* izbacivanje sperme u snu, ob. praćeno erotičnim snovima [*imati* ~*e*] **2.** onečišćenje, zagađenje // **polucionìzam** *m* ⟨G -zma⟩ *psih.* seksualna perverzija, muškarac postiže vrhunac spolnog zadovoljstva izbacivanjem sperme na žensku odjeću; **polucírati** *dv.* ⟨*prez.* polùcīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *fiziol.* izbaciti/izbacivati sjeme u snu **2.** *pren.* (u)činiti

da što bude zagađeno, onečišćeno; **polùtant** (**polutànt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ **1.** osoba ili radni proces koji onečišćuje čovjekovu sredinu; zagađivač **2.** *pren.* onaj koji svojim pisanjem i djelovanjem zagađuje intelektualnu i društvenu atmosferu
✧ *lat.* pollutio ≃ polluere: prljati, oskvrnuti

polucìlindar *m* ⟨G -dra, N *mn* -dri⟩ muški tvrdi šešir polukuglastog oblika, obično sive ili crne boje; halbcilinar, *usp.* cilindar
✧ POLU- + *v.* cilindar

polucìpela *ž* (ob. *mn*) cipela s kratkim niskim gornjim dijelom, niska cipela; plitka cipela, *opr.* visoka cipela, *v.* cipela △
✧ POLU- + *v.* cipela

polúčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòlūčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòlūčen⟩ postići, ostvariti, zadobiti [~ *uspjeh*] // **polučívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* polùčujēm, *pril. sad.* polùčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* polučiti
✧ PO- + *v.* lučiti

polúdjeti *svrš.* ⟨*prez.* pòlūdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* polúdio/polúdjela *ž*⟩ **1.** (∅) postati lud **2. a.** (za čim) silno, jako željeti **b.** (za kim) jako se zaljubiti
✧ PO- + *v.* lud

pȍludnēvnī *prid.* koji je organiziran ili predviđen da traje otprilike jedno jutro ili jedno poslijepodne (za razliku od cjelodnevni koji se proteže preko ručka) [~ *boravak: cjelodnevni boravak* (u školi ili u dječjem vrtiću)] // **pȍludnēvnica** *ž* polovina dnevnice
✧ POLU- + *v.* dan[1], dnevni

poludràgūlj *m* ⟨G poludragúlja⟩ mineral koji se upotrebljava kao ukras (opal, ametist, topaz), manje rijedak i skupocjen od dragulja; poludragi kamen
✧ POLU- + *v.* dragulj

polufabrìkāt *m* ⟨G polufabrikáta⟩ *žarg.* poluproizvod, *v.*
✧ POLU- + *v.* fabrika, fabrikat

polufinále *m* ⟨G -a⟩ *razg. sport* **1.** stupanj natjecanja prije završnog (finalnog) dijela natjecanja; polukonačnica, semifinale **2.** u kup sustavu natjecanja jedan ili više susreta u kojima se sastaju dvije od četiri najuspješnije momčadi ili dva od četiri najuspješnija pojedinca, pobjednici idu u finale // **polufinàlist** (**polufinalìst**) *m* onaj koji sudjeluje u polufinalu; **polufinàlistica** *ž*, *v.* polufinalist; **polufìnālnī** *prid.* koji se odnosi na polufinale
✧ POLU- + *v.* finale

pòluga *ž* ⟨D L -uzi, G *mn* pȍlūgā⟩ **1. a.** motka koja se jednim krajem stavlja pod neki predmet da bi se pokrenuo i velika sila savladala malom **b.** *fiz.* čvrsto tijelo koje se pod utjecajem sila može pokretati oko jedne osovine **c.** *tehn.* strojni klip koji pokreće kotač **2.** *pren.* pokretna sila, snaga [~ *napretka*] △ ***zlatna*** ~ stalan oblik i veličina oblika u koji se izlijeva zlato // **pòlužica** (**pòlugica**) *ž dem.* od poluga; **pòlužnī** *prid.* koji je dio, koji se odnosi na polugu
✧ *prasl.* *polъ: daska (*rus.* pol) ≃ *v.* polica[1]

pȍluglās *m* **1.** *glazb.* glas, ton koji je za pola tona viši ili niži od osnovnog **2.** *fon.* reducirani samoglasnik (u *stsl.* jor i jer); poluglasnik // **pȍluglāsan** *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ **1.** koji se odnosi na poluglas **2.** koji je u pola glasa, stišan, utišan; **pȍluglasno** *pril.* tako da je na pola glasa, utišano, stišano
✧ POLU- + *v.* glas

polugòdišnjī *prid.* **1.** koji traje pola godine ili jedno polugodište **2.** koji se odnosi, obavlja itd. na kraju polugodišta [~ *obračun*] // **polugòdišnjāk** *m* ⟨N *mn* -āci⟩ časopis koji izlazi dvaput godišnje, svakoga polugodišta jedanput; **polugòdišnje** *pril.* dvaput godišnje; **polugòdišnjica** *ž* dan kad se navršava pola godine (koliko je proteklo od nekoga dana); **polugòdīšte** *sr* vrijeme od pola školske ili drugačije organizirane godine
✧ POLU- + *v.* god, godina

polùistina *ž* tvrdnja u kojoj su laži zlonamjerno izmiješane s istinom da bi se lažni dio učinio uvjerljivijim ili je izrečen samo dio istine koji odgovara svrsi [*služiti se ~ma*]
✧ POLU- + *v.* istina

poluizòbrāžen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je nedovoljno izobražen, koji nema sva znanja potrebna izobraženom čovjeku // **poluizòbrāženōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je poluizobražen
✧ POLU- + *v.* izobraziti

polujékavskī *prid.* govor koji ima kao svojstvo da u dugim slogovima na mjestu nekadašnjeg jata ima *i* (*dite*) a u kratkim *je* (*djeteta*) // **polujékavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩ onaj koji govori polujekavski; **polujékāvčev** *prid.* koji pripada polujekavcu; **polujékāvka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* polujekavac; **polujékāvski** *pril.* kao polujekavac, na način polujekavaca
✧ POLU- + *v.* jekavica, jekavski

pȍlukat *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ dio zgrade između prizemlja i prvoga kata; mezanin
✧ POLU- + *v*. kat[1]

pȍlukrūg *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ **1.** *mat.* geometrijski lik omeđen promjerom kruga i jednom od polukružnica nad tim promjerom **2.** *razg.* polovina kružnice [*kretati se u ~u*] // **pȍlukrūžnī** *prid.* ⟨*neodr.* -žan⟩ koji ima oblik polovine kružnice kao da zatvara pola kruga [~ *luk od opeka*]; **polukrúžnica** *ž mat.* dio kružnice (luk) omeđen krajnjim točkama jednog promjera; **pȍlukrūžno** *pril.* u obliku polukruga [~ *voziti*]
✧ POLU- + *v*. krug

polukúgla *ž mat.* geometrijsko tijelo omeđeno kuglinom plohom (sferom) i ravninom koja prolazi središtem kugle
✧ POLU- + *v*. kugla

polukvalifikácij|a *ž* **1.** djelomična sposobnost obavljanja nekog posla **2.** *sport* prednatjecanje za daljnje, završno natjecanje [*ući u ~e*] // **polukvalificìran** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ napola, donekle, djelomice kvalificiran; priučen [*~i radnik*]
✧ POLU- + *v*. kvalificirati, kvalifikacija

polumàjmuni *m mn* ⟨N polumàjmun, G *mn* polumȁjmūnā⟩ *zool.* natporodica sisavaca (*Lemuroidea*, *Prosimiae*) iz reda primata
✧ POLU- + *v*. majmun

pȍlumāstan *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ **1.** koji ne sadrži puno masnoće **2.** *tisk.* koji je otisnut srednje tamnim slovima
✧ POLU- + *v*. mast

pȍlumjēr *m mat.*, *v*. radijus
✧ POLU- + *v*. mjera, mjeriti

pȍlumjesēc *m* **1.** nepotpuna Mjesečeva slika, vidljiva sa Zemlje u obliku polovine okrugle ploče **2.** *pren.* slika Mjesečeva srpa kao heraldički ili religiozni simbol (u islamu, u grbu Zagreba itd.) **3.** svjetliji, bijeli dio nokta, dio pri korijenu nokta △ ***Crveni*** ~ humanitarna organizacija koja je u islamskim zemljama ili u zemljama gdje žive muslimani po misiji istovjetna Crvenom križu // **pȍlumjesečnī** *prid.* koji se odnosi na razdoblje od pola mjeseca; **pȍlumjesečnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ časopis koji izlazi svakih petnaest dana; **pȍlumjesečno** *pril.* tako da bude u toku polovice mjeseca [*izlaziti* ~]
✧ POLU- + *v*. mjesec

pȍlumrāk *m* stanje onoga što je nepotpuno osvijetljeno, nepotpunog svjetla (u prirodi, u prostoriji) // **pȍlumrāčan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji je svojstven polumraku
✧ POLU- + *v*. mrak

pȍlumrtav *prid.* ⟨*odr.* -tvī⟩ *razg.* **1.** koji je blizu smrti, tek što nije umro **2.** *pren.* potpuno iznemogao, bez snage, gotovo bez svijesti
✧ POLU- + *v*. mrtav

pȍluoblačān *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji je djelomično oblačan [~ *dan*]
✧ POLU- + *v*. oblak, oblačan

pȍluotok *m* ⟨N *mn* -oci⟩ *geogr.* dio kopna okružen s tri strane morem [*Apeninski* ~] // **pȍluotočić** *m dem.* od poluotok; **pȍluotočnī** *prid.* koji se odnosi na poluotok
✧ POLU- + *v*. otok

pȍluotvoren *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je donekle otvoren // **pȍluotvōrnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *fon.* vrsta glasa koji nastaje zbog manjeg zatvora prolaska zračne struje; sonant, zvonačnik, *opr.* otvornik, zatvornik
✧ POLU- + *v*. otvoriti

pȍluozbiljan *prid.* ⟨*odr.* -ljnī⟩ koji nije posve ozbiljan // **pȍluozbīljno** *pril.* na poluozbiljan način, ne posve ozbiljno [~ *govoriti*]
✧ POLU- + *v*. ozbiljan

polupansìōn *m* ⟨G polupansióna⟩ turistička usluga koja uključuje noćenje i dva obroka (doručak, te ručak ili večeru)
✧ POLU- + *v*. pansion

polúpati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòlūpām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòlūpān⟩ *razg.* razbiti
✧ PO- + *v*. lupiti, lupati

pȍlupismen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji slabo zna čitati slova i voditi pero po papiru **2.** *pejor.* koji piše loše tekstove i nema potrebnu kulturu izražavanja // **pȍlupismeno** *pril.* na polupismen način; **pȍlupismenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je polupismen
✧ POLU- + *v*. pisati, pismen

pȍlupravac *m* ⟨G -āvca, N *mn* -āvci⟩ *mat.*, *v*. zraka
✧ POLU- + *v*. prav, pravac

pȍluprāz|an *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ **1.** koji je napola prazan [*~na čaša*] **2.** koji ostavlja dojam praznine [*~na dvorana*]
✧ POLU- + *v*. prazan

polupròdukt *m* ⟨G *mn* -kātā⟩, *v*. poluproizvod
✧ POLU- + *v*. producirati, produkt

polupròfīl *m* ⟨G poluprofíla⟩ lice ili glava gledani iskosa
✧ POLU- + *v*. profil

polupròizvod *m* **1.** ono što se dobilo radnim

procesom kao nezavršeno, ono što do upotrebe mora proći završnu obradu; poluprodukt **2.** *pejor.* proizvod koji nije potpuno zadovoljio kvalitetom
✧ POLU- + *v.* proizvoditi, proizvod

polupublikácija *ž* dokument koji se izrađuje u ograničenoj količini, nema regularnu distribuciju (doktorati, magistarski radovi, izvještaji i sl.); »siva literatura«
✧ POLU- + *v.* publicirati, publikacija

poluravnìna *ž* ⟨G *mn* poluravnínā⟩ *mat.* dio ravnine omeđen nekim pravcem, sadrži sve točke koje se nalaze s iste strane tog pravca
✧ POLU- + *v.* ravan, ravnina

pȍlusamoglāsnīk *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *lingv.* **1.** glas koji je prema artikulaciji blizak samoglasnicima, a zbog šuma suglasnicima; poluvokal **2.** glas r u hrvatskom jeziku (prema položaju može biti i suglasnik i samoglasnik)
✧ POLU- + *v.* samoglasnik

pȍlus|an *m* ⟨G -sna, N *mn* -snovi/-sni⟩ lagan san, san pred buđenje, lagano spavanje [*u ~nu*]
✧ POLU- + *v.* san

pȍlusātnī (pȍlsātnī) *prid.* koji je organiziran ili predviđen da traje pola sata [*~ program*]
✧ POLU- + *v.* sat[1], satni

pȍlusestra *ž* sestra samo po ocu ili samo po majci (uz jednog zajedničkog roditelja)
✧ POLU- + *v.* sestra

pȍlusjena *ž* **1.** nepotpuna sjena, slabo osvijetljeno mjesto **2.** slabije osjenčano mjesto na slici; polusjenka // **pȍlusjēnka** *ž* ⟨D L -ci, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* polusjena
✧ POLU- + *v.* sjena

pȍluslijēp *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji slabo vidi
✧ POLU- + *v.* slijep

polusložènica *ž lingv.* riječ nastala združivanjem dviju imenica od kojih prva atributivno određuje drugu, ne sklanja se a obje zadržavaju svoj naglasak (piše se sa spojnicom, npr. blok-dijagram)
✧ POLU- + *v.* složiti, složenica

pȍlusližben *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se stvara, šalje ili dobiva formalnim kanalima odlučivanja ili obavještavanja, ali bez formalne potvrde [*~a vijest*] // **pȍlusližbeno** *pril.* na poluslužben način [*~ izjaviti*]
✧ POLU- + *v.* sluga, služba

pȍlustūpanj *m* ⟨G -pnja, N *mn* -pnji/-pnjevi, G -pnjēvā⟩ *glazb.* u europskoj umjetničkoj glazbi, najmanja razlika u visini između dvaju susjednih tonova, jednak je intervalu male sekunde △ ***dijatonski*** *~ glazb.* razlika u visini dvaju susjednih tonova; ***kromatski*** *~ glazb.* ton koji nastaje povišenjem ili sniženjem osnovnoga tona
✧ POLU- + *v.* stupanj

polusùverenōst *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ *pol.* status međunarodnopravnog subjekta koji još nije potpun i ograničen je pravima druge države

pȍlusvijēst *ž* ⟨G -i, I -i/-ēšću⟩ stanje između svijesti i nesvijesti // **pȍlusvjestan** *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ koji je u polusvijesti
✧ POLU- + *v.* svijest

pȍlusvijēt *m* ukupnost ljudi koji nemaju ugleda među drugim ljudima, sumnjiv svijet, svijet sumnjiva morala, kojekakvi osrednji ljudi [*djevojka iz ~a*] // **pȍlusvjetskī** *prid.* koji se odnosi na polusvijet; **pȍlusvjetski** *pril.* kao u polusvijetu, na način polusvijeta
✧ POLU- + *v.* svijet *kalk.* (prema, *fr.* demimonde)

pȍlutāma *ž* nepotpuna tama, stanje u kojemu se predmeti jasno ne vide // **pȍlutāman** *prid.* ⟨*odr.* -mnī⟩ koji je svojstven polutami
✧ POLU- + *v.* tama

polùtān, *v.* pȍla

polùtant, *v.* polucija

pȍlutē|žak *prid.* ⟨*odr.* -škī⟩ koji je srednje težine [*~ška kategorija*, *sport* težinska kategorija boksača]
✧ POLU- + *v.* težak

pòlutka, *v.* pȍla

pȍlutōn *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ *glazb.* najmanja razlika u visini između dva tona, jednaka intervalu male sekunde ili povećane prime // **pȍlutōnskī** *prid.* koji se odnosi na poluton
✧ POLU- + *v.* ton

polutónac *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G polùtōnācā⟩ *prom. žarg.* kamion težine 500 kg
✧ POLU- + *v.* tona

poluuncijála *ž pov.* pismo nastalo od uncijale i rimske kurzivne minuskule; semiuncijala, mješovito pismo (*scriptura mixta*), poluustav
✧ POLU- + *v.* uncijala

poluvèlter *m sport* težinska kategorija boksača od 60 do 63,5 kg
✧ POLU- + *v.* velter

poluvòdīč *m* ⟨G poluvodíča⟩ *fiz.* tvar koja ima slabiju električnu vodljivost nego vodič, a veću nego izolator
✧ POLU- + *v.* voditi, vodič

poluvòkāl *m* ⟨G poluvokála⟩, *v.* polusamoglasnik (**2**)
✧ POLU- + *v.* vokal

poluvòlēj *m* ⟨G poluvoléja⟩ *sport* u tenisu, nogometu i sl., udarac loptom izveden neposredno nakon odbijanja lopte od tla s pola visine od voleja
✧ POLU- + *v.* volej

poluvrijéme *sr* ⟨G poluvrèmena⟩ *sport* **1.** jedan od dva dijela utakmice [*početkom/sredinom/krajem poluvremena*] **2.** pauza između ta dva dijela [*izišli smo u poluvremenu*]
✧ POLU- + *v.* vrijeme

Pòljana *ž* naselje (u blizini Pakraca), 669 stan. // **pòljanskī**[1] *prid.* koji se odnosi na Poljanu
◆ *v.* polje

Pòljane *ž mn* naselje (u blizini Opatije), 723 stan. // **pòljanskī**[2] *prid.* koji se odnosi na Poljane
◆ *v.* polje

Pòljanica Bȉstranskā *ž* naselje (u blizini Zagreba) 1067 stan.
◆ *v.* polje

pȍljār[1] *m zool.* vrsta tvrdokrilca (*Agrilus*), živi po poljima
✧ *v.* polje

pȍljarice *ž mn zool.* rod zmija (*Coluber*) iz porodice guževa (npr. šara, crna, žuta i plavetna poljarica)
✧ *v.* polje

pȍlj|e *sr* ⟨G *mn* pôljā⟩ **1. a.** ravno zemljište, ravnica **b.** obrađen i zasijan komad zemlje, njiva, oranica [*kukuruzno ~e*; *pšenično ~e*] **2. a.** unaprijed određen prostor koji služi za što; područje [*minsko ~e*] **b.** ograničen dio neke površine [*šahovsko ~e*; *bijelo/crno ~e*] **3.** *pren.* oblast, područje, djelokrug, sfera djelatnosti [*na sportskom ~u*; *na umjetničkom ~u*] **4.** *fiz.* prostor u kojem se javlja djelovanje kakvih sila [*magnetsko ~e*] **5.** *mat.* važna algebarska struktura s dvije operacije čija su svojstva analogna zbrajanju i množenju racionalnih odnosno realnih brojeva **6.** *inform.* najmanja jedinica u bazi podataka u koju se unose određene vrijednosti; slog △ ***bojno ~e*** bojište; ***električno ~e*** *fiz.* prostor u kojem naelektrizirano tijelo djeluje na druga tijela; ***~e svijesti*** *psih.* skup svjesnih sadržaja obrađenih sviješću; ***široko ~e (otvoreno, slobodno)*** nesmetana mogućnost, sloboda (rada, razvitka i sl.); ***vidno ~e*** prostor koji se može obuhvatiti pogledom // **pòljāk** *m* ⟨G poljáka, V pȍljāče, N *mn* -áci⟩, *v.* poljar[2]; **pòljana** *ž* ⟨G *mn* poljánā⟩ **1.** *pov.* nepopločan prostor između kuća u gradu primorskog tipa **2.** takav prostor prilagođen novim potrebama i pokriven ili popločan [*Gundulićeva ~*]; **poljàna** *ž* komad ravnog zemljišta; **pȍljār**[2] *m* onaj koji čuva polja; poljak; **póljce** *sr dem.* od polje; **pòljsk|ī** *prid.* koji se odnosi na polje, služi u polju, obavlja se i sl. u polju [*~a jarebica*; *~i radovi*] △ ***~i krevet*** terenski krevet na sklapanje podesan za prenošenje; ***~i zahod*** **1.** na otvorenom prostoru od dasaka izrađen zaklon za obavljanje nužde **2.** suvremenije izrađen sanitarni predmet za te svrhe
◆ *pr.* (etnici): **Pȍlāk** (430, Međimurje, Podravina, Slavonija), **Pòlanc** (Požega, Delnice), **Polànčec** (330, Zagorje, Podravina, Slavonija), **Polànček** (Zagreb, Novi Marof), **Polánec** (260, Međimurje, Zagreb i okolica), **Polànščāk** (**Polanščâk**) (Krapina, Zagreb), **Polànšćāk** (**Polanšćâk**) (Zagreb, Zagorje), **Polànšek** (Petrinja), **Pôljac** (Nova Gradiška), **Pȍljāk** (4100, Sinj, Dalmacija, Slavonija, Zagorje), **Poljáković** (160, Požega, Slavonija), **Pòljan** (120, Bjelovar, Podravina), **Poljánac** (140, Virovitica, Z Slavonija), **Poljànčec** (Donji Miholjac), **Pòljānčić** (120, Delnice, Gorski kotar), **Poljánec** (240, Zagorje), **Pòljanić** (100, Dubrovnik), **Pòljanīk** (Đakovo, Virovitica), **Poljárević** (Đakovo, Slavonija), **Pòljarić** (Zagreb, Kaštela), **Poljíčak** (140, Šibenik, sred. Dalmacija), **Poljíčanin** (Trogir, sred. Dalmacija), **Pȍljskī** (100, Zaprešić, Međimurje) ◇ *top.* (naselja): **Poljàna** (Zadar, 448 stan.; Vrbovsko,13 stan.; Vrbovec, 447 stan.), **Poljàna Bȉskupečkā** (Varaždin, 441 stan.), **Poljàna Číčka** (Grad Zagreb, 439 stan.), **Pòljana Kríževačkā** (Križevci, 377 stan.), **Poljàna Lekèničkā** (Sisak, 289 stan.), **Poljàna Sȕtlanskā** (Klanjec, 123 stan.), **Poljàna Vôjnićkā** (Karlovac, 54 stan.), **Poljának** (Korenica, 160 stan.), **Poljánci** (Slavonski Brod, 290 stan.), **Poljánčani** (Bjelovar, 96 stan.), **Poljàne** (Nova Gradiška, 412 stan.), **Poljánec** (Ludbreg, 853 stan.), **Pòljani** (Grubišno Polje, 337 stan.), **Poljànica Bȉstričkā** (Donja Stubica, 499 stan.), **Poljànica Òkićkā** (Jastrebarsko, 20 stan.), **Poljànskā** (Požega, 140 stan.), **Poljànskī Lûg** (Vrbovec, 404 stan.), **Pȍlje** (Krk, 293 stan.; Labin, 19 stan.), **Pȍlje Čépić**

(Labin, 257 stan.), **Pòlje Òzaljskō** (Ozalj, 425 stan.), **Poljíca** (Zadar, 1139 stan.; Trogir, 341 stan.; Hvar, 84 stan.; Krk, 65 stan.), **Poljíca Kòzičkā** (Vrgorac, 421 stan.), **Poljíce** (Dubrovnik, 90 stan; Korenica, 45 stan.)
✧ *prasl.* i *stsl.* polje (*rus.* póle, *polj.* pole) ← *ie.* *pol- (*lat.* palam: javno, *šved.* fala: ravnica)

pòljeće *sr zast.* vrijeme od pola školske godine; polugodište // **pòljetnī** *prid.* koji se odnosi na polјeće; polugodišnji
✧ POLU- + *v.* ljeto

Pȍlje Kràpinskō *sr* naselje (u blizini Krapine), 676 stan.
◈ *v.* polje

poljèpšati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍljepšān⟩ **1.** (koga, što) učiniti ljepšim **2.** (se) postati ljepši // **poljepšávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* poljèpšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poljepšati
✧ PO- + *v.* lijep

poljèvāč, *v.* politi

Poljíca *sr mn* **1.** kraj *I* od Splita, Dalmacija, 250 km^2, danas samo povijesno-geografski pojam, dio kraljevstva Hrvatske **2.** naselje (u blizini Imotskoga), 970 stan. // **Poljíčanin** *m* (**Pòljīčkīnja** *ž*) ⟨N *mn* Poljíčani⟩ stanovnik Poljica; **poljíčica** *ž lingv. pov.* bosanica (arvacko pismo) kojom je pisan (*Poljički statut*); **pòljīčkī** *prid.* koji se odnosi na Poljica i Poljičane △ ***Poljički statut*** *pov.* zbornik normi autonomne Poljičke općine (najstariji dijelovi iz 15. st.)
◈ *v.* polje

Pȍljkinja *ž*, *v.* Poljak, Poljska

poljodjélstvo *sr* obrađivanje zemlje kao grana privrede; poljoprivreda, ratarstvo, zemljoradnja // **poljodjélac** *m* ⟨G -lca, V pȍljodjēlče, N *mn* -lci, G poljòdjēlācā⟩ onaj koji se bavi obrađivanjem polja; ratar, zemljoradnik; **poljodjélčev** *prid.* koji pripada poljodjelcu; **poljòdjēlka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* poljodjelac; **poljòdjēlskī** *prid.* koji se odnosi na poljodjelce i poljodjelstvo
✧ *v.* polje + *v.* djelo

poljoprìvreda (**poljoprȉvreda**) *ž* djelatnost koja objedinjuje obrađivanje i iskorištavanje zemljišta (ratarstvo, povrtlarstvo, voćarstvo) i uzgoj krupne i sitne stoke i peradi (stočarstvo, peradarstvo) // **poljoprȉvrednī** *prid.* koji se odnosi na poljoprivredu; **poljoprìvrednica** *ž*, *v.* poljoprivrednk; **poljoprȉvredničin** *prid.* koji pripada poljoprivrednici; **poljoprìvredničkī** *prid.* koji se odnosi na poljoprivrednike; **poljoprìvrednički** *pril.* kao poljoprivrednik, na način poljoprivrednika; **poljoprìvrednīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj kojemu je poljoprivreda zanimanje, koji živi od poljoprivrede
✧ *v.* polje + *v.* privreda

poljotéka *ž* ⟨D L -éci⟩ *agr.* prodavaonica sredstava za zaštitu bilja; agroteka
✧ *v.* polje + -TEKA

Pȍljskā *ž geogr.* država u *SI* dijelu srednje Europe s izlazom na Baltičko more, 312.683 km^2, 38.521.000 stan., glavni grad Varšava (Warszawa) // **pòljāčkī** *prid. arh.*, *v.* pȍljski [*O. Nedbal: »Poljačka krv« = »Poljska krv«*]; **Pòljāk** *m* (**Poljàkinja**, **Pȍljkinja** *ž*) ⟨G Poljáka, V Pȍljāče, N *mn* Poljáci⟩ stanovnik ili državljanin Poljske; **pȍljskī** *prid.* koji se odnosi na Poljsku i Poljake; **pȍljski** *pril.* kao Poljak, na način Poljaka

poljúbiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòljūbīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòljūbljen⟩ dati poljubac; kušnuti, ljubnuti // **pòljubac** *m* ⟨G -pca, N *mn* -pci⟩ dodir usnama kao znak ljubavi, prijateljstva, nježnosti, pozdrava i sl.; kušlec △ ***Judin** ~ bibl.* izdajnički postupak s prividom prijateljstva
✧ PO- + *v.* ljubiti

pomáda *ž* **1.** mirisava mast ili krema za njegu lica, tijela, kose **2.** *farm.* lijek za vanjsku upotrebu i za ishranu kože
✧ *njem.* Pomade ← *fr.* pommade ← *tal.* pomata (jer su prvotno jabuke bile osnovna sastojnica) ≈ poma: jabuka

pomađáriti *svrš.* ⟨*prez.* pomàđārīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pomàđāren⟩, *v.* mađarizirati // **pomađarívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -àrujem, *pril. sad.* -àjūći, *gl. im.* -anje⟩, *v.* pomađariti
✧ PO- + *v.* Mađarska, Mađar

pomágati, *v.* pomoći

pomagrànata *ž bot.*, *v.* šipak (**1 b**)
✧ *tal.*

pomahnìtati (∅, od čega, za čim/kim) *svrš.* ⟨*prez.* pomahnìtām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pomahnìtao⟩ postati mahnit, poludjeti za kim/čim, jako se zagrijati za koga/što // **pomahnìtalōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pomahnitao
✧ PO- + *v.* mahnit

pòmājka *ž* ⟨D L -jci, G *mn* -ī⟩ **1.** žena koja je usvojila dijete prema tome djetetu (posvojčetu); druga majka **2.** očeva žena njegovoj djeci iz prethodnog braka; maćeha
✧ PO- + *v.* majka

Pȍmāk *m* (**Pȍmakinja** *ž*) ⟨N *mn* Pȍmāci⟩ Bugarin ili bugarski građanin islamske vjeroispovijesti (1889. o. 370.000 ljudi protjerano je iz Bugarske u Tursku)

pomàknuti (**pòmaći**) (što, koga se) *svrš.* ⟨*prez.* pòmaknēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pòmaknūt⟩ **1. a.** promijeniti čiji položaj ili smještaj; pomicati, maknuti **b.** učiniti pomak **2.** otići s mjesta na mjesto; pokrenuti se **3.** šah napraviti potez [~ *pješaka*] **4.** *razg.* početi djelovati [*lijen si kao mazga, pomakni se*] // **pòmak** *m* ⟨N *mn* -aci, G -ākā⟩ **1.** pokret tijelom s malom promjenom mjesta; pomaknuće, pomicaj [~ *noge*] **2.** *pren.* onoliko koliko se napredovalo, poboljšalo i sl. [~ *nabolje*; ~ *u pregovorima*]; **pòmaknūt** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se pomakao ili promijenio položaj čijim utjecajem ili radnjom **2.** *razg.* koji nije sasvim normalan u postupcima, kojega postupci, često simpatični i dinamični, nisu u granicama normalnih ili uračunljivih postupaka; poremećen, udaren; **pòmaknūtōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje ili osobina onoga koji je pomaknut, svojstvo onoga što je pomaknuto; **pòmicati** (koga, što se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòmičēm, *pril. sad.* pòmičūći, *gl. im.* -ānje⟩ lagano micati; **pòmičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji se može pomicati [~ *krov*]; **pòmičnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pomično

✧ PO- + *v.* maknuti

pòmalo *pril.* **1.** u maloj količini, nasitno [~ *razočaran*] **2.** u stanovitoj mjeri, do nekog stupnja, djelomično, unekoliko [*strahujući* ~]

✧ PO- + *v.* mal[1], malo

pȍmam|a *ž* **1. a.** bijes, bjesnilo, ludilo **b.** krajnje uzbuđeno duševno stanje **2.** jaka želja da se što dobije, postigne, ludovanje za čim **3.** neodoljiva ljubavna želja, strast, požuda, pohota △ ***trava od ~e*** trava od koje napitak izaziva jaku zaljubljenost i strast // **pȍmāman** *prid.* ⟨*odr.* -mnī⟩ koji je obuzet pomamom; **pomámiti se** *svrš.* ⟨*prez.* pȍmāmīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* pȍmāmljen⟩ **1.** (∅) postati pomaman, doći u stanje pomame **2.** (za kim, za čim) osjetiti jaku želju [~ *za ženama*]; **pomamljívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pomàmljujēm se, *pril. sad.* pomàmljujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomamiti; **pȍmāmnica** *ž*, *v.* pomamnik; **pȍmāmnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji se pomamio, pobjesnio, poludio, onaj koji je obuzet kakvom strašću; **pȍmāmno** *pril.* na pomaman način, s pomamom; **pȍmāmnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je obuzet pomamom

✧ PO- + *v.* mamiti

pôman *prid.* ⟨*odr.* -mnī⟩ koji je pun pažnje i brige; pozoran, brižljiv, pomnjiv [~ *u radu*; ~ *u slušanju*] // **pômno** *pril.* brižljivo, pažljivo, s pažnjom, pomnjivo, s pomnjom, s pomnjivošću [~ *pratiti*]; **pómnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina ili stanje onoga koji je poman; **pómnja** *ž* **1.** pažnja, pozornost, koncentracija **2.** briga, skrb, brižljivost; **pòmnjiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ poman; **pòmnjivo** *pril.* pomno; **pòmnjivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo ili osobina onoga koji je pomnjiv; pomnost

✧ PO- + *v.* misliti, mniti

pomànjkati (čega) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pomànjkao⟩ nestati, ne biti neko vrijeme na raspolaganju, biti u stanju nestašice, *usp.* manjkati // **pomanjkánje** *sr* nestašica, manjak, nepostojanje dovoljne količine [~ *lijekova*; ~ *mudrosti*]; **pomanjkávati** (čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* pomànjkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomanjkati

✧ PO- + *v.* mal[1], manjkati

pòmazati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòmažēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòmaži, *prid. trp.* pòmazān⟩ **1.** malo namazati **2. a.** *pov.* mažući po određenom obredu posvećenim uljem, uvesti vladara u vlast **b.** *rel.* izvršiti obred pomazanja posvećenim uljem pred smrt // **pȍmāst** *ž* ⟨I -i/-āšću⟩ *zast.*, *v.* balzam, melem △ ***posljednja (zadnja)*** ~ *rel.* posljednji sakrament u životu katolika; **pomazànīčkī** *prid.* koji se odnosi na pomazanike; **pomazànīčki** *pril.* kao pomazanik, na način pomazanika; **pomazànīk** *m* ⟨G pomazaníka, V pȍmazāniče⟩ onaj koji je pomazan △ ~ ***Božji (Gospodnji, kraljevski)*** vladar koji je pri stupanju na prijestolje pomazan u crkvi posvećenim uljem; **pomazánje** *sr rel.* obred kojim se neka stvar ili osoba premazuju, škrope uljem/vodom kako bi im se dala posebna moć △ ***bolesničko*** ~ *kat.* sakrament namijenjen kršćanima koji zbog bolesti mogu očekivati smrt; **pomazívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pomàzujēm, *pril. sad.* pomàzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomazati

♦ *pr.* (nadimačka): **Mazànik** (Požega, Nova Gradiška), **Pòmasan** (Rijeka, Pula), **Pòmazan** (Poreč, Istra)

✧ PO- + *v.* mazati

pomélo *sr bot.*, *v.* šedok

pȍmēn *m pravosl.* crkveni obred za umrloga poslije pokopa ili na godišnjicu njegove smrti [*četrdesetodnevni ~*; *davati ~*]
✧ *srp.* ≃ *prasl.* i *stsl.* měniti: smatrati (*polj.* mienić) ≃ *njem.* meinen: misliti

pòmērīj (**pomêrij**) *m arhit. pov.* u antičkom Rimu, prazan pojas posvećene i neobrađene zemlje s obiju strana gradskih zidina
✧ *lat.* pomoerium (murus): zaziđe

pòmesti *svrš.* ⟨*prez.* pomètēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* pomèti, *prid. trp.* pomèten⟩ **1. a.** (što) metenjem ukloniti, očistiti neki prostor ili površinu upotrebom metle; smesti **b.** odnijeti, rastjerati (o djelovanju vjetra) [*~ lišće*] **2.** (koga) *pren.* odnijeti s površine, s lica zemlje, učiniti da nestane, poraziti [*~ političke neprijatelje*; *sport, ~ protivnika*] // **pòmet** *m rij.* **1.** ono što se pomete ili izbaci kao loše; otpadak **2.** pometnja, zbrka; **pomètāč** *m* ⟨G pometáča⟩ onaj koji mete (ob. u zn. koji mete gradske ulice, kojemu je to posao; smetlar); **pometàčica** *ž*, *v.* pometač; **pomètāčkī** *prid.* koji se odnosi na pometače; **pòmetati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ećēm, *pril. sad.* -ećūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pòmesti; **pomèten** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je metenjem pometen **2.** koji je smeten, zbunjen; **pomètenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩, *v.* pometnja; **pometnúće** *sr* ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pometnuti [*~ ploda*]; **pòmetnuti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pòmetnūt, *gl. im.* pometnúće⟩ izvršiti pobačaj, pometnuće; izvrći, izvrgnuti, izmetnuti, abortirati; **pométnja** *ž* ⟨G *mn* -a/-ī⟩ **1.** neuobičajeno stanje; opća gužva, konfuzija [*~ na ulici*] **2.** nervozna zbunjenost, zabuna, smetenost, smušenost, pometenost (o osobi) [*~ u glavi*]
◈ *top.*: **Pometènīk** (planina kod Vrlike)
✧ PO- + *v.* mesti

pométati *svrš.* ⟨*prez.* pòmētām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pométao⟩ *reg.* metnuti što [*~ sve stvari na hrpu*]
✧ PO- + *v.* metnuti

pòmfrit (**pomfrȉt**) *m kulin.* krumpir izrezan na tanke prutiće ili listiće i pržen u vrelom ulju
✧ *fr.* pommes (de terre) frites

pòmicati, *v.* pomaknuti

pomìdōr *m* ⟨G pomidóra⟩ *bot. reg.*, *v.* rajčica
✧ *tal.* pomodoro

pomìdōra *ž reg. pejor.* crvena kapica kao dio građanske nošnje u Dalmaciji (u očima onih koji nisu težaci i nose šešire)
✧ *v.* pomidor (zbog boje)

pòmije *ž mn* ⟨G pȍmījā⟩ **1.** otpad od hrane i drugo što se smiješa i daje svinjama; napoj, splačine, spirine **2.** *pren.* vrlo loša hrana za ljude, ono što nema nimalo dobrih svojstava ukusne hrane ili obroka
✧ *prasl.* i *stsl.* pomyję: splačine (*rus.* pomój, *polj.* pomyje) ≃ PO- + *v.* miti

pomiješati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòmiješām (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. trp.* pòmiješān⟩ **1.** metnuti različite stvari zajedno [*~ kruške i jabuke*] **2.** miješajući različite tvari stopiti u jednu cjelinu [*~ boje*] **3.** miješajući napraviti nered; pobrkati [*~ pojmove*] **4.** (se) spojiti se s čime, združiti se s kime [*~ se u gomili*]
✧ PO- + *v.* miješati

pòmilovati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòmilujēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòmilūj, *prid. trp.* pòmilovān⟩ **1.** *v.* milovati **2.** osloboditi kazne ili smanjiti kaznu osuđeniku **3.** *crkv.* *knjiš.* smilovati se // **pomilovànīk** *m* ⟨G pomilovaníka, V pȍmilovanīče, N *mn* pomilovaníci⟩ onaj koji je pomilovan; **pomilovánje** *sr pravn.* čin kojim se oslobađa od gonjenja, potpuno ili djelomično od izvršenja kazne, zamjene izrečene kazne blažom kaznom ili se ukidaju pravne posljedice osude
✧ PO- + *v.* mio, milovati

pomirìsati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pomìrišēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pomirìši, *prid. rad.* pomirìsao, *prid. trp.* pȍmirisān⟩ kratko htjeti prepoznati ili osjetiti miris; omirisati, *usp.* mirisati
✧ PO- + *v.* miris

pomíriti *svrš.* ⟨*prez.* pòmīrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòmīren⟩ **1.** (se s kim) prekinuti, okončati svađu, neprijateljstvo, uspostaviti mir **2.** (se s čim) primiti što protiv volje, prihvatiti što i prestati se opirati [*~ se sa sudbinom*] **3.** (što) dovesti u sklad, uskladiti [*~ suprotnosti*] // **pòmirb|a** *ž* ⟨G *mn* -īrbī/-īrbā⟩ čin mirenja nakon neprijateljstva između pojedinaca, grupa ljudi, naroda [*došlo je do ~e*]; **pòmirbenī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na pomirbu, pomoću kojega se ostvaruje pomirba [*~ postupak*; *~ čin*]; **pòmīreno** (s čim) *pril.* u mirnom skladu s vanjskim utjecajima, životnim neminovnostima [*~ s nevoljama*; *~ sa životom*; *~ sa smrću*]; fatalistički; **pomirénj|e** *sr* izmirenje, čin kojim se tko ili što miri [*došlo je do ~a*]; **pomìritelj** *m* onaj koji miri/pomiruje koga/što; **pomiritèljica** *ž*, *v.* pomiritelj; **pomìrljiv**

prid. ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji teži miru i pomirenju **2.** koji se zasniva na miroljubivosti **3.** koji se može pomiriti; **pomìrljivo** *pril.* na pomirljiv način; **pomìrljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pomirljiv; **pòmīrnica** *ž*, *v.* pomiritelj [*ruka* ~]
✧ PO- + *v.* mir, miriti

pòmisliti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòmislio⟩ **1.** (što) kratko oblikovati misao **2.** (na koga, na što) sjetiti se koga ili čega **//** **pȍmīsao** *ž* ⟨G -sli, L, I -sli/-šlju⟩ **1.** kratko upravljena misao na što, misao koja se začela; pomišljaj **2.** opći pojam o nekom predmetu ili pojavi; **pȍmišljāj** *m*, *v.* pomisao; **pomíšljati** (što, na koga, na što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòmīšljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomisliti
✧ PO- + *v.* misliti

pòmjeriti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòmjeren⟩ *razg.* (+ *srp.*) pomaknuti **//** **pomjérati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòmjērām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomjeriti
✧ PO- + *v.* mjera, mjeriti

pomláditi (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòmlādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòmlāđen⟩ učiniti mladim ili mlađim, postati mlad ili mlađi **//** **pòmladak** *m* ⟨G -atka, N *mn* -aci⟩ ukupnost mladih, koji pomlađuju, onih koji će naslijediti [~ *Crvenog križa*; ~ *sportskog društva*]; podmladak; **pomlađívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pomlàđujēm, *pril. sad.* pomlàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomladiti
✧ PO- + *v.* mlad

pomlátiti *svrš.* ⟨*prez.* pòmlātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòmlāćen⟩ *ekspr.* **1.** (koga, što) sve redom do kraja uništiti mlateći; onesposobiti, potući, pobiti **2.** (se) potući se, sudjelovati u tučnjavi **3.** (što) uništiti, potući [*tuča pomlatila pšenicu*] **//** **pomlaćívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pomlàćujēm, *pril. sad.* pomlàćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomlatiti
✧ PO- + *v.* mlat, mlatiti

pommes frites, *v.* pomfrit

pômno, *v.* poman

pomnòžiti *svrš.* ⟨*prez.* pòmnožīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòmnožen⟩ **1.** *mat.* izvesti operaciju množenja dvaju ili više brojeva odnosno elemenata zadanog skupa (funkcija, matrica, itd.) **2.** učiniti što brojno većim, povećati
✧ PO- + *v.* mnogi

pómnja, *v.* poman

pȍmnjovōz *m zast. rij. neob.* diližansa, *v.*

pòmoći *svrš.* ⟨*prez.* pòmognēm, *pril. pr.* pòmogāvši, *imp.* pomòzi, *prid. rad.* pòmogao/pòmogla *ž*, *prid. trp.* pòmognūt⟩ **1.** *v.* pomagati **2. a.** (se) koristiti se, imati pomoć od koga **b.** popraviti svoje imovno stanje **c.** popraviti svoje fizičko stanje; ojačati **//** **pomàgāč** *m* ⟨G pomagáča⟩ onaj koji pomaže; **pomagàčica** *ž*, *v.* pomagač; **pomàgāčkī** *prid.* koji se odnosi na pomagače; **pomàgalo** *sr* sredstvo koje pomaže izvođenje jednostavnih radnji, ob. onih koje nadomješta samo tijelo ili povećava njegove mogućnosti; ono čime se može sebi pomoći △ ***ortopedsko*** ~ zajednički naziv za uloške koji korigiraju stopalo, štake, štapove i sl.; **pomágati** (se, komu, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòmāžēm (se), *imp.* -áži, *pril. sad.* -ážūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (komu) pridonijeti uspjehu ili učinku drugoga, ob. radom **2.** (koga) novcem i sl. pomoći u izdržavanju, podmirivanju troškova života itd. **3.** (se) **a.** služiti se čime kao pomoćnim sredstvom **b.** imati dopunsku korist, usputnu zaradu; **pȍmōć** *ž* ⟨I -ći/ću⟩ **1.** radnja kojom se olakšava rad, stanje ili položaj drugoga **2.** materijalna sredstva koja se pružaju kao potpora (kome ili čemu) **3.** *meton.* onaj koji dolazi da pomogne, da zaštiti i sl. △ ***blagajna uzajamne ~i*** *pov.* novčani fond stvoren udjelom zaposlenih, iz kojega se daju beskamatne pozajmice; ***prva*** ~ *med.* pomoć koja se pruža postradalom odmah nakon stradanja; **pòmoćn|ī** *prid.* **1.** koji olakšava izvršenje osnovne radnje ili se dobiva usput; sporedan, uzgredan **2.** koji služi za ukazivanje pomoći △ ***~i glagol*** *gram.* glagol koji služi za tvorbu složenih glagolskih oblika; ***~o mjesto*** u kazalištu, kinu i sl., stolica postavljena sa strane uz ostala mjesta; **pomòćnica**[1] *ž*, *v.* pomoćnik △ ***kućna*** ~ osoba unajmljena za kućne poslove; **pomòćničin** *prid.* koji pripada pomoćnici; **pomòćnīčkī** *prid.* koji se odnosi na pomoćnike i pomoćnice; **pomòćnīčki** *pril.* kao pomoćnik, na način pomoćnika; **pomòćnīk** *m* ⟨G pomoćníka, V pȍmoćnīče, N *mn* pomoćníci⟩ **1.** onaj koji pomaže u čemu **2.** službena osoba, neposredno odgovorna glavnom voditelju, koja mu pomaže i zamjenjuje ga **3.** osoba koja pomaže majstoru ili vlasniku obrtničke radionice; **pȍmoću** *prij.* (s G) preko, putem (koga ili

čega), s pomoću, uz pomoć [*uspjeh ~ novca*]
✧ PO- + *v.* moć, moći
pomòćnica² *ž bot.* **1.** jednogodišnja biljka (*Solanum nigrum*) s pravilnim bijelim cvjetovima i crnim, sočnim plodovima iz porodice pomoćnica **2.** (*mn*) porodica dvosupnica (*Solanaceae*), zeljaste biljke ili grmovi s dvostrukim peteročlanim ocvijećem, mnoge sadrže otrovne alkaloide (velebilje, kužnjak), neke su važne jestive i kultivirane biljke (krumpir, rajčica, paprika, duhan)
✧ *v.* pomoći
pȍmōdan *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji je po posljednjoj trenutnoj modi, koji je neko vrijeme u modi // **pomòdār** *m* ⟨G pomodára⟩ onaj koji se drži svake mode, koji se stalno vlada, odijeva itd. po modi ili po pomodnostima; **pomodárev** (**pomodárov**) *prid.* koji pripada pomodaru; **pomòdārka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* pomodar; **pomòdārskī** *prid.* koji se odnosi na pomodnost i pomodare; **pomòdārski** *pril.* kao pomodar/pomodarka, na način pomodara/pomodarke; **pomodárstvo** *sr* povođenje za modom; **pȍmōdno** *pril.* po modi, povodeći se za modom; **pomódnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ činjenica ili pojedinost koja je pomodna [*trenutačna ~*]
✧ PO- + *v.* moda
pomòdriti *svrš.* ⟨*prez.* pòmodrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pomòdrio/pomòdrila *ž*⟩ učiniti što modrim // **pomòdrjeti** *svrš.* ⟨*prez.* pòmodrīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pomòdrio/pomòdrjela *ž*⟩ postati modar; poplavjeti
✧ PO- + *v.* modar
pomòkriti *svrš.* ⟨*prez.* pòmokrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòmokren⟩ **1.** (koga, što) smočiti mokraćom **2.** (se) ispustiti mokraću; pustiti vodu, urinirati
✧ PO- + *v.* mokraća, mokriti
pȍmokultūra *ž agr.* grana voćarstva, bavi se uzgajanjem voća s mesnatim plodom (jabuka, kruška, dunja)
✧ *lat.* pomum: voće + *v.* kultura
pomòliti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòmolīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pomòlio⟩ pokazati (ob. iza zaklona) pojaviti se pred očima, iskrsnuti [*ni nosa da pomoli (nije pomolio)* ni da bi se pojavio, nije se ni pojavio] // **pòmol** *m*, ob. u: △ ***na ~u*** na vidiku, u blizini [*na ~u su veliki događaji*]; **pomáljati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòmāljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomoliti
✧ PO- + moliti: kretati se ≃ *v.* militi

pomòliti se *svrš.* ⟨*prez.* pòmolīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pomòlio se⟩ izreći molitvu, obratiti se molitvom
✧ PO- + *v.* moliti
pomològija *ž agr.* grana voćarstva, bavi se opisom, sistematizacijom i istraživanjem voćnih vrsta i sorti // **pomòlog** *m* ⟨N *mn* -ozi⟩ *agr.* stručnjak za voće i voćarstvo; **pomòloškī** *prid.* koji se odnosi na pomologiju i pomologe
✧ *lat.* pomum: voće + -LOGIJA
pòmor, *v.* pomrijeti
pòmorac *m* ⟨G -ōrca, V -ōrče, N *mn* -ōrci⟩ onaj koji po zanimanju (bez obzira na zvanje i čin) plovi morem // **pòmoračkī** *prid.* koji se odnosi na pomorce; **pòmōrčev** *prid.* koji pripada pomorcu; **pòmōrje** *sr geogr.* kraj uz more; primorje; **pòmōrka** *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* pomorac; **pòmōrkinj|a** *ž*, ob. u: △ ***vila ~a*** [*Mletačko dr'jevo nosilo je tvoga/Kneza daleko na to more sinje/A za njim naše vile ~e/Klicahu diljem vala plavetnoga*]; **pòmorsk|ī** *prid.* koji se odnosi na pomorce i pomorstvo [*~a katastrofa*; *~a privreda*] △ ***~a meteorološka služba*** *meteor.* meteorološka organizacija koja prikuplja i distribuira vremenske podatke s mora i oceana te izdaje prognoze i upozorenja o vremenu za brodove na moru i za priobalna područja; ***~o pravo*** *pravn.* **1.** skup pravila koja reguliraju odnose što nastaju iz djelatnosti u neposrednoj vezi s morem (plovidba i dr.) **2.** pravna znanost koja proučava i radi na unifikaciji pomorskoga prava; ***~o svjetlo*** optički signal s vlastitim izvorom svjetlosti, ob. postavljeno na navigacijski važnim točkama; **pomòrstvenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ područje brodske hidrodinamike, bavi se proučavanjem ponašanja i svojstava broda pri plovidbi na valovitom moru; **pòmōrstvo** *sr* **1.** sva djelatnost na moru i u vezi s morem; moreplovstvo **2.** umijeće upravljanja i manevriranja brodom **3.** djelatnost koja objedinjuje brodogradnju i brodarstvo
✧ PO- + *v.* more
Pȍmorāvlje *sr* krajevi uz Moravu te naseljena mjesta uz Moravu (ob. *geogr.* uz Veliku Moravu u Srbiji, bez Zapadne, Južne i Binačke Morave) // **Pomorávac** *m* (**Pomòrāvka** *ž*) ⟨G -vca, V -vče, N *mn* Pomorávci, G Pomòrāvācā⟩ stanovnik

Pomoravlja; **pȍmoravskī** *prid.* koji se odnosi na Pomoravlje

◈ *pr.* (etnik): **Pomorávec** (Sisak, Karlovac)

pòmōrčice *ž mn* ⟨N pòmōrčica⟩ *zool.* potporodica morskih zmija otrovnica (*Hydrophiinae*) iz porodice guja, duge do 4 m, kote žive mlade, žive u Tihom i Indijskom oceanu (obična p., dvobojna p.)

✧ PO- + *v.* more

pòmōrje, *v.* pomorac

Pòmōrje *sr pov.* područje uz obalu Baltičkog mora između Odre i Visle; nakon 2. svjetskog rata u sastavu Poljske; Pomeranija

✧ *srlat.* Pomerania *polj.* Pomorze *njem.* Pommern

pòmozbōg *uzv. pravosl.* pozdrav pri susretu

✧ *srp.*, *v.* pomoći + *v.* bog

pômp|a *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ pretjeran vanjski sjaj, suvišna patetika u izrazu i izražavanju [*najaviti, objaviti, dočekati s ~om*] // **pȍmpēzan** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩, *v.* pompozan; **pȍmpēzno** *pril.*, *v.* pompozno; **pòmpōzan** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ koji sadrži pompu, koji se odvija s pompom; sjajan, raskošan, veleban, svečan, pompezan; **pòmpōzno** *pril.* na pompozan način; sjajno, velebno, svečano, pompezno; **pompóznōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pompozno ili osobina onoga koji je pompozan; svečanost, raskošnost

✧ *lat.* pompa ← *grč.* pompḗ

Pompadour (*izg.* Pompadûr), **Jeanne Antoinette Poisson, markiza** (1721–1764), utjecajna ljubavnica i miljenica francuskog kralja Luja XV (od 1744), važna pokroviteljica umjetnosti, simbol pametne žene koja vlada iz sjene // **pompàdūr** (I) (**pompadûr**) *m* ⟨G pompadúra⟩ manji cvjetni raznobojni motivi na tekstilu; **pompàdūr** (II) (**pompadûr**) *prid.* ⟨*indekl.*⟩ koji je sukladan modi što ju je promicala markiza od Pompadoura (o namještaju, ženskoj odjeći i frizurama) △ ***~-frizura*** *pov.* osebujna frizura s pramenovima kose uvijenima u visoke kovrče začešljane unatrag

Pòmpej, Gnej Veliki (105–48. pr. Kr.), rimski vojskovođa i državnik; s Cezarom i Krasom član prvog trijumvirata uperenog protiv Senata, zatim poražen od Cezara u građanskom ratu sklanja se u Egipat i biva ubijen nalogom kralja Ptolomeja Auleta

Pompèji *m* grad u Italiji kraj Napulja na *J* podnožju Vezuva, 22.000 stan. *Z* od mjesta, ostaci rimskoga grada (osnovan u 6. st. pr. Kr.) koji je zatrpan prilikom provale Vezuva (79), otkopan u 18. st. (iskapanja od 1748) // **Pompéjac** *m* (**Pòmpējka** *ž*) ⟨G -jca, V -jče, N *mn* Pompéjci, G Pòmpējācā⟩ stanovnik Pompeja; **pòmpejsk|ī** *prid.* koji se odnosi na Pompeje i Pompejce △ ***~o crvenilo*** nijansa crvene boje na pronađenim freskama i mozaicima

pȍmpēzan, *v.* pompa

Pompidou (*izg.* Pompidù), **Georges** (1911–1974), direktor banke Rothschild i francuski državnik; bliski suradnik i savjetnik generala de Gaullea, predsjednik vlade (1962–1968) i predsjednik Republike (1969–1974)

pompìjēr *m* ⟨G pompijéra⟩ *reg.* vatrogasac // **pompìjērsk|ī** *prid.* koji se odnosi na pompijere △ ***~a muzika*** *reg.* **1.** *glazb.* muzika vatrogasnog društva; pleh muzika **2.** *podr.* pretjerano patetična muzika (ob. uz suviše glasne limene puhače)

✧ *tal.* pompiere ← *fr.* pompier

pòmpōn *m* ⟨G pompóna⟩ **1.** ukrasna kićanka od cvijeća, traka i sl. na šeširima, cipelama itd. žena, djece **2.** *rij.* rojta na vojničkoj kapi **3.** *reg.* kuglica od obrezane vune na kapi; cof, pumpun

✧ *fr.* pompon

pomráčiti *svrš.* ⟨*prez.* pòmrāčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòmrāčen, *gl. im.* pomračénje⟩ **1.** (se) **a.** postati mračan, ostati bez svjetla, utonuti u mrak, obaviti se mrakom **b.** *astron.* izgubiti potpuno ili djelomično svjetlost (o nebeskom tijelu) **2.** (što) **a.** učiniti da se slabije vidi, zamagliti **b.** jako oslabiti, smanjiti sposobnost primanja svjetlosti i vanjskih dojmova i podražaja (o vidu, svijesti) // **pòmrāčenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pomračeno; **pomračénje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pomračiti **2.** naglo nastalo stanje mraka i nevidjelice kao posljedica nestanka svjetla △ ***~ uma*** **1.** *pat.* gubitak sposobnosti normalnog rasuđivanja **2.** *razg.* stanje krajnje neodgovornosti u javnom djelovanju; **pomračívati** (se, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pomràčujēm, *pril. sad.* pomràčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomračiti; **pȍmrčina** *ž* **1.** mrak (na otvorenom prostoru), stanje bez svjetla i vidjela Mjeseca **2.** *astron.* potpuno ili djelomično zasjenjivanje nebeskog tijela kad jedno tijelo pokrije drugo [*~ Mjeseca*; *~ Sunca*]; **pòmrčiti** *svrš.* ⟨*prez.* pòmrčīm, *pril. pr.* -īvši,

prid. trp. pòmrčen⟩ **1.** učiniti mrkim; pocrniti **2.** iskrižati, precrtati
✧ PO- + *v.* mrak

pòmrijēti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pȍmrēm, *pril. pr.* pòmr̄vši/pòmrijēvši, *prid. rad.* pȍmrō⟩, *v.* mrijeti // **pòmor** *m* naglo i opće umiranje ljudi ili ugibanje stoke od bolesti ili gladi; **pomòriti** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòmorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòmōren⟩ usmrtiti, uništiti u velikom broju (od bolesti, gladi, suše i sl.); **poùmirati** *svrš.* ⟨*prez.* (*1. l. mn*) poùmiremo, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* (*3. l. mn*) poùmirali⟩ svi redom umrijeti; pomrijeti
✧ PO- + *v.* mrijeti

pomŕsiti *svrš.* ⟨*prez.* pòmr̄sīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòmr̄šen⟩ učiniti što zamršenim, zapletenim [~ *konce*]
✧ PO- + *v.* mrs, mrsiti

pòmučiti se *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pòmučio se⟩ uložiti trud, napor, potruditi se, *usp.* mučiti (se)
✧ PO- + *v.* muka

pòmūćen, *v.* pomutiti

Pòmūrje *sr geogr.* krajevi i naselja uz rijeku Muru // **Pomúrac** *m* (**Pòmūrka** *ž*) ⟨G -rca, V Pȍmūrče, N *mn* Pomúrci, G Pòmūrācā⟩ stanovnik Pomurja; **pòmūrskī** *prid.* koji se odnosi na Pomurje i Pomurce

pòmusti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pomúzem, *pril. pr.* -uzāvši, *imp.* pomúzi, *prid. trp.* pomùzen⟩ muzenjem izvući, izmusti mlijeko iz vimena (krave, koze, ovce); podojiti, *usp.* musti
✧ PO- + *v.* musti

pomuškárčiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pomùškārčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pomùškārčen⟩ učiniti da tko postane muškarac po nekim svojstvima, učiniti da dobije ili dobiti obilježja muškarca, postati muškarac, *opr.* feminizirati // **pomuškarčívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pomuškàrčujēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomuškarčiti
✧ PO- + *v.* muško, muškarac

pomútiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòmūtīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòmūćen⟩ **1.** *v.* zamutiti **2.** *pren.* **a.** učiniti mutnim, manje jasnim, nejasnim, nerazumljivim **b.** dovesti u stanje kad se slabo rasuđuje [~ *pamet*] **3.** omesti stanje i razvoj čega, narušiti, pokvariti što [~ *planove*] // **pòmūćen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je zasmetan, pokvaren ili umanjen djelovanjem izvana [~*a radost*; ~*o veselje*]; **pòmūćenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je pomućeno; **pomućívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pomùćujēm, *pril. sad.* pomùćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pomutiti; **pomútnja** *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ **1.** zbunjenost, smetenost **2.** nered, zbrka, metež
✧ PO- + *v.* mutiti

ponačìniti se (∅) *svrš.* ⟨*prez.* ponàčinīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* ponačìnio se, *prid. trp.* ponàčinjen⟩ *razg.* izvršiti/obaviti veliku nuždu, »ići od sebe«, imati stolicu na nepriličan ili nekontroliran način; opoganiti se, iznerediti se
✧ PO- + *v.* način

pȍnad *prij. jez. knjiž. ekspr. retor.*, *v.* iznad, nad
✧ PO- + *v.* nad

ponádati se *svrš.* ⟨*prez.* pònādām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* ponádao se⟩ gajiti za čas ili za kraće vrijeme nadu u koga ili što
✧ PO- + *v.* nada

PONAJ- kao prefiks u tvorbi pridjeva i priloga ublažava superlativno značenje [*ponajljepša djevojka* jedna od najljepših, među najljepšima]
✧ PO- + NAJ-

pònājbližī *prid.* koji je među najbližima [~ *prijatelj*]
✧ PONAJ- + *v.* bliz, blizak

pònājboljī *prid.* koji je među najboljima, jedan od najboljih
✧ PONAJ- + *v.* bolji

pònājdražī *prid.* koji je među najdražima, jedan od najdražih
✧ PONAJ- + *v.* drag

pònājljepš|ī *prid.* koji je među najljepšima [~*a djevojka u kolu*]
✧ PONAJ- + *v.* lijep

pònājmanje *pril.* gotovo najmanje [~ *vjerovati najbližima*]
✧ PONAJ- + *v.* mal[1], manje

pònājprije *pril.* u prvom redu, prvo [~ *dolaze najmanji*]
✧ PONAJ- + *v.* prije

ponàjvećma *pril.* najviše, u najvećem dijelu, ponajviše, većinom, uglavnom [*to su ~ književni izvori njegove poezije*] // **pònājviše** *pril.* gotovo najviše, najvećim dijelom; **pònājviš|ī** *prid.* koji je jedan od najviših [~*e stablo*]
✧ PONAJ- + *v.* velik, veći

ponàmjestiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* ponàmjestīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* ponàmješten⟩, *v.* ponamještati // **ponamjéštati**

(koga, što, se) *dv.* ⟨*prez.* ponàmjēštām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ namjestiti/namještati sve redom ili mnoge jedno po jedno [~ *čunjeve na kuglani* ~ zemljake na dobra mjesta]

ponaòsob *pril. retor.* pojedinačno, svaki posebno, svaki za sebe; posebice, zasebno, odvojeno

✧ PO- + *v.* na + *v.* osoba

ponàpiti se *svrš.* ⟨*prez.* pȍnapijēm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pȍnapio se/pȍnapīla se *ž*⟩ **1.** dosta se napiti **2.** svi se redom napiti // **pȍnapit** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je dosta pijan

✧ PO- + *v.* napiti

ponàrāsti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* ponarástēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* ponàrāstao⟩ nešto narasti, postati više, dosegnuti dio od buduće konačne visine // **ponarástati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* ponàrāstām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* ponarasti

✧ PO- + *v.* narasti

ponášati se, *v.* ponijeti

pȍnat[1] *m*, *v.* punat

pȍnat[2] *m reg.* improvizirani mostić (ob. od dasaka)

✧ *tal.* ponte

ponávljati, *v.* ponoviti

pónčo *m* ⟨N *mn* -osi/-i *rij.* -a *sr rij.*⟩ *etnol.* dio nošnje Indijanaca (uglavnom Južne Amerike); prostran vuneni ogrtač široka kroja i karakterističnih šara

✧ *amer.šp.* poncho ← *egz.* (*araukanski*)

pȍnd *m fiz.* stara jedinica za silu u tehničkom sustavu definirana kao masa jednog grama; izvedena osnovna jedinica: kilopond

✧ *lat.* pondus: teret

ponderírati (što) *dv.* ⟨*prez.* pondèrīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ odrediti/određivati, (iz)mjeriti što [*to se ne može* ~, *razg.* nije izrazivo nikakvim mjernim jedinicama, ne može se podvrgnuti egzaktnom mjerenju] // **pȍnder** *m* **1.** *ekon.* faktor važnosti za ponderiranje, iskazuje se apsolutno ili relativno **2.** *psih.* relativni doprinos nekog rezultata u zbroju dvaju ili više rezultata testa ispitanika; **pȍnderabīl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji je predvidiv, izmjerljiv, mjerljiv △ **~*na prosječna cijena*** *ekon.* cijena koja se primjenjuje ako ima više različitih cijena za istu robu; **~*na sredina*** *term.* vagana sredina, utvrđuje se u skladu s prirodom istraživanih podataka (aritmetička, geometrijska i sl.); **ponderabìlije** *ž mn* **1.** stvari kojima se može mjeriti težina, ono što se može vagati **2.** stvari i događaji koji se mogu unaprijed predvidjeti i procijeniti ili podvrgnuti mjerenju; **ponderírānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* ponderirati **2.** *ekon.* određivanje odgovarajuće važnosti pojedinih veličina nekoga niza prilikom izračunavanja srednje vrijednosti **3.** *psih.* davanje težine pojedinom rezultatu među ostalim rezultatima u pojedinim testovima △ ~ ***glasova*** *pol.* ocjenjivanje glasova po vrijednosti, pridavanje veće težine pojedinim glasovima

✧ *lat.* pendēre: visiti ≃ pondus: uteg, težina, teret; ponderabilis: izmjerljiv

ponèdjeljak *m* ⟨G -ēljka, N *mn* -ēljci⟩ prvi dan u tjednu; dan poslije nedjelje

◆ *pr.* (nadimačka, kao ime djeci rođenoj u ponedjeljak): **Pondèlak** (Zagreb, Bjelovar), **Pondèljak** (180, Pregrada, Zagorje), **Ponèdeljak** (Križevci, Vrbovec), **Ponèdiljak** (Virovitica, Glina)

✧ PO- + *v.* nedjelja

pònegdje *pril.* na nekim mjestima, ovdje-ondje, tu i tamo

✧ PO- + *v.* negdje

pònekad *pril.* od vremena do vremena, katkad [~ *viđati koga*]

✧ PO- + *v.* nekad

pònekī *prid. zam.* ⟨G -ōg(a)⟩ neki među mnogima, tu i tamo neki; pokoji, pogdjekoji, ponekoji

✧ PO- + *v.* neki

pȍnent *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *meteor.* topli i vlažni *Z* vjetar, koji puše na području Sredozemlja i Jadrana; pulenat, pulent, punenat

✧ *tal.* ponente

ponèsta|ti *svrš.* ⟨*prez.* -anēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* ponèstao⟩ nestati u velikoj mjeri [~*lo mi daha*] // **ponèstaj|ati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -jēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ polako, pomalo nestajati [~*e mi snage*]

✧ PO- + *v.* nestati

pònešto (I) *zam.* ⟨G ponečeg(a)⟩ neki predmet, tu i tamo nešto [~ *se miče*] // **pònešto** (II) *pril.* pomalo, tu i tamo, nešto malo [~ *se i zaradi*]

✧ PO- + *v.* nešto

pònetko (**pòneko**) *zam.* gdjetko, netko [*uvijek* ~ *naiđe*]

✧ PO- + *v.* netko

pongídi *m mn* ⟨N pòngīd, G pongída⟩ *zool.*

antropoidi; čovjekoliki majmuni (čimpanza, orangutan, gorila)
✧ *nlat.* pongidae ← *egz.* (*kongoanski*) mpongi, mpungu: čovjekoliki majmun
pôngo *m zool.* uskonosni čovjekoliki majmun (*Pongo pygmaeus*), biljožder; orangutan
✧ *v.* pongidi
pònī *m* ⟨G -ja, N *mn* -ji, G -jā⟩ **1.** *zool.* rasa niskog konja **2.** tip malog složivog bicikla
✧ *engl.* pony
ponènte *m meteor.* jak *Z* vjetar u Gibraltarskim vratima i *Z* od njih; puše neposredno nakon hladne fronte i donosi vedrinu
✧ *port.*
pònijēmčiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pònijēmčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pònijēmčen⟩, *v.* germanizirati // **ponjemčívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* ponjèmčujēm, *pril. sad.* ponjèmčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* ponijemčiti
✧ PO- + *v.* Njemačka, Nijemac
pònijēti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* ponèsēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* ponèsi, *prid. rad.* pònio, *prid. trp.* ponèsen⟩ **1. a.** uzevši u ruku ili zabacivši na tijelo premjestiti što **b.** odlazeći uzeti sa sobom [~ *na put*] **c.** prenijeti na određeno mjesto (poruku, želju i sl.) **2.** malo nositi, početi nositi [*ponesi ovaj paket*] **3.** *pren.* povući, zaokupiti koga da se potpuno oda čemu; očarati, osvojiti [*taj je govor ponio masu*] // **ponášati se** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pònāšām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ odnositi se prema drugima; vladati se; **ponesèno** *pril.* sa zanosom, nadahnuto; **ponèsenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je ponesen, koji se čemu posve predao; nadahnuće, zanesenost; **pònijēti se** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* ponèsēm se, *pril. pr.* -ēvši se, *prid. rad.* pònio se⟩ **1.** postati ohol, uzoholiti se **2.** (prema komu) odnositi se prema drugome u nekoj situaciji [*lijepo se ponio/ružno se ponio*; *ponio se kao prostak/gospodin*] **3.** ostaviti određen dojam u ophođenju ili u odnosu prema drugome [~ *gospodski*; ~ *bijedno*; ~ *kukavički*]
✧ PO- + *v.* nositi
pòniklati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòniklān⟩ prevući niklom
✧ PO- + *v.* nikal
pòniknuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pòniknuo/pònikao/pònikla *ž*⟩ **1.** (-svuda) niknuti (o biljkama) [*ponikao kukuruz*] **2.** pokunjiti se, oboriti pogled [~ *glavom*; ~ *pogledom*] // **pònicati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ičēm, *pril. sad.* -ičūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poniknuti // **pònići** (∅) *svrš.*, *v.* poniknuti; **pònikva** *ž* ⟨G *mn* -kāvā/-ī/-ā⟩ **1.** mjesto gdje voda ponire pod zemlju, osobito u kršu, ponor **2.** veća udubina u kršu; škrapa, *usp.* vrtača
◈ *pr.* (etnik): **Pònikvar** (Slavonija) ◇ *top.* (često u *mikrotop.*, ob. za naplavna polja, vrela ili potoke krškog područja te na otocima): **Pòničāj** (Krk), **Pònikva** (Istra, Dubrovnik, Marindol, Krk, Dugi otok, Zverinac itd.), **Pònikve** (Molat, Ston, Ogulin, Istra, Krk), **Pònikvice** (Gorski kotar); (naselja): **Pònikve** (Krk, 56 stan.; Ogulin, 179 stan.)
✧ PO- + *v.* NIKNUTI
Pònikvāri *m mn* naselje (u blizini Gvozda), 712 stan. // **pònikvārskī** *prid.* koji se odnosi na Ponikvare
◈ *v.* ponikva
pònira|ti *nesvrš.* ⟨*prez.* -rēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** uvirati, gubiti se u zemlji (o rijekama ponornicama) **2.** naglo se (često i nekontrolirano) spuštati k zemlji [*avion ponire*] **3.** *pren.* ulaziti u dubinu čega [*~ti u probleme*] △ *~nje vode geogr.* protok vode kroz površinu tla u porozno okružje; infiltracija // **pònor** *m* **1. a.** provalija velike dubine; bezdan, ambis **b.** mjesto na kojem rijeka ponornica ponire pod zemlju **2.** *pren.* propast, pogibija [*srljati u ~*; *na rubu ~a*]; **ponòriti** *svrš.* ⟨*prez.* pònorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pònoren⟩ *reg.* zaroniti, potopiti; **pònōrnica** *ž geogr.* tekućica što se gubi u ponorima krškog terena; **pònōrničkī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na ponornice
◈ *pr.* (etnik): **Pònorac** (Požega, *Z* Slavonija) ◇ *top.* (ob. za potoke, ponornice): **Pònor** (Split), **Pònorac** (Mrežnica), **Pònor Gáckē** (Senj), **Pònori** (Poljica), **Ponòrine** (Metković), **Pònorskō jèzero** (Senj), **Vèlikī pònor** (Split); (naselja): **Pònor** (Slunj, 159 stan.), **Pònor Korèničkī** (Korenica, 19 stan.), **Pònorac** (Karlovac, 65 stan.), **Pònorac Perjàsičkī** (Duga Resa, 50 stan.), **Pònori** (Otočac, 258 stan.)
✧ PO- + *prasl.* *nora: rupa, ponor (*rus.* norá, *polj.* nora, nura), *lit.* nerti: roniti ≃ *engl.* narrow: uzak
pònistr|a *ž* ⟨G *mn* pònistārā/pònistrī/-ā⟩ *reg.* prozor [*stajati na ~i* gledati s prozora u uobičajenom stavu; nalaktiti se]
✧ *tal.* finestra
pòništiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši,

prid. trp. pòništen⟩ učiniti ništavnim, obesnažiti, obezvrijediti [~ *odluku*] // **poništávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* ponìštāvām, *pril. sad.* poništávajūći, *gl. im.* poništávānje⟩ **1.** *v.* poništiti **2.** ukidati se [*kod množenja i dijeljenja minus i minus se poništavaju i daju plus*]; **pòništenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je poništeno

✧ PO- + *v.* ništa

poníziti *svrš.* ⟨*prez.* pònīzīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pònīžen, *gl. im.* ponižénje⟩ **1.** (koga, što) zlonamjerno umanjiti čije značenje, uvrijediti, povrijediti čiji ugled ili dostojanstvo **2.** (se) dovesti se u nedostojan položaj // **pȍnīzan** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ **1.** koji je pokoran, poslušan, skrušen **2.** koji izražava pokornost, poslušnost; **ponizívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* ponìzujēm, *pril. sad.* ponìzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* ponižavati, poniziti; **pȍnīzno** *pril.* na ponizan način, s poniznošću; skrušeno, pokorno, poslušno; **poníznōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je ponizan, ponizno ponašanje; pokornost, skrušenost; **ponižávajūće** *pril.* ono što ponižava [*to je* ~; ~ *je raditi pod takvim uvjetima*]; **ponižávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* ponìžāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poniziti, ponizivati; **pònīžen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ onaj koga su ponizili, koji je izložen uvredama; **pònīženōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je ponižen; **ponižénje** *sr* ⟨*gl. im.*⟩, *v.* poniziti [*nanijeti* ~; *doživjeti* ~]

✧ PO- + *v.* nizak

pónoć *ž* ⟨I -i⟩ **1.** sredina noći, točno u dvadeset četiri sata [*otkucala je* ~ točno su dvadeset četiri sata]; polnoć **2.** vrijeme oko dvadeset četiri sata **3.** *astron.* trenutak kad je Sunce u svojoj najnižoj točki // **pónoćka** (**pólnoćka**) *ž* ⟨D L -i⟩ misa koja se služi o ponoći s Badnjaka na Božić; **pónoćn|ī** *prid.* koji se zbiva oko ponoći, koji se odnosi na ponoć [~*a misa*; ~*i sati*; ~*i duhovi*]

✧ PO- + *v.* noć

pȍnometar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *psih.* naprava koja služi za indirektno mjerenje napora ispitanika

✧ *grč.* pónos: bol, trud + -METAR

pònor, *v.* ponirati

ponòsiti se *nesvrš.* ⟨*prez.* pònosīm se, *pril. sad.* -sēći se, *gl. im.* pònošēnje⟩ biti ponosan, dičiti se // **pònos** *m* osjećaj časti i dostojanstva, sposobnost samopoštovanja [*imati/nemati* ~*a*]; **pònosan** *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ koji ima osjećaj ponosa, koji drži do sebe; ponosit; **pònosit** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* ponosan; **pònosito** *pril.* ponosno; **pònositōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je ponosit; **pònosno** (**pònosito**) *pril.* s ponosom

✧ PO- + *v.* nositi

ponòviti *svrš.* ⟨*prez.* pònovīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pònovljen⟩ **1.** (što) **a.** ponov(n)o učiniti (reći itd.) isto **b.** obnoviti u pameti ono što je bilo rečeno, naučeno [~ *pjesmicu*] **2.** (se) **a.** dogoditi se ponovno **b.** nabaviti što novo (ob. odjeću ili dio odjeće), opremiti se čim novim **3.** reći ili izvijestiti o čemu (što se čulo) [~ *priču*] **4.** ponovno se javiti (bolest se ponovila) **5.** u različitim kontekstima u zn. pojačavanja [*neću ići s Vama, ponavljam, ne želim ići*] // **ponàvljāč** *m* ⟨G ponavljáča, V pȍnavljāču⟩ učenik koji ponavlja razred; ponovac (**1**) repetant; **ponavljàčica** *ž*, *v.* ponavljač; **ponàvljāčkī** *prid.* koji se odnosi na ponavljače; **ponàvljāčki** *pril.* kao ponavljač, na način ponavljača; **ponavljáštvo** *sr* stanje ponavljača kao pojava, ponavljanje razreda u školi zbog slabog uspjeha; **ponávljati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pònāvljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* ponoviti; **pònovac** *m* ⟨G -ōvca, V -ōvče, N *mn* -ōvci⟩ **1.** *v.* ponavljač **2.** *reg.* snijeg koji ponovo padne (na prvi snijeg); **pȍnovan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji se ponavlja; opetovan; **pȍnōvno** (**pȍnovo**) *pril.* opet, još jednom, iznova, nanovo

✧ PO- + *v.* nov

Pȍnt *m* **1.** *mit.* grčki bog dubina unutarnjeg mora, utjelovljenje mora, Gejin sin **2.** *geogr. pov.* antička država u *SI* Maloj Aziji koja je propala u ratovima s Rimom (88–64. pr. Kr.) **3.** *ant.* Crno more

pòntifeks *m* **1.** *pov.* u antičkom Rimu, svećenik, član patricijskog svećeničkog kolegija [~ *maksimus* vrhovni svećenik] **2.** *kat.* jedna od papinih titula, rimski biskup // **pontifikāl** *m* ⟨G pontifikála⟩ *crkv.* **1.** svečana misa koju služi viši crkveni dostojanstvenik; pontifikalna misa **2.** knjiga obreda koji su pridržani biskupu; **pòntifikālnī** *prid.* koji se odnosi na pontifikal; **pontifikāt** *m* ⟨G pontifikáta⟩ *kat.* **1.** vrijeme pastirske službe jednog pape **2.** čin, dostojanstvo pape

✧ *lat.* pontifex ← Pontifex Maximus: vrhovni svećenik; pontificalis: vrhovnosvećenički

pòntīn *m* ⟨G pontína⟩ *pom.* filipinski jedrenjak građen po uzoru na španjolske jedrenjake s palubom preko cijele dužine
✧ *v.* ponto

pônto (**n**) *m* ⟨N *mn* pônti⟩ *pov.* rimski (galski) trgovački jedrenjak čvrsta, okrugla i zdepasta trupa; dva jarbola, pramac i krma uzdignuti i uzvijeni
✧ *lat.* ponto ← *gal.*

pòntōn *m* ⟨G pontóna⟩ *pom.* **1.** plovni objekt plosnata četverokutnog dna, čvrste konstrukcije prekrivene palubom; upotrebljava se za prijevoz otpadaka, opreme; na njemu se montiraju dizalice, skele i sl. **2. a.** plosnati plovni objekt **b.** dio pontonskog mosta ili u funkciji plutajućeg pristana **c.** *meton. razg.* naziv za cijeli pontonski most // **pontónac** *m* ⟨G -nca, N *mn* -nci, G pòntōnācā⟩, *v.* pontonir; **pontònīr** *m* ⟨G pontoníra⟩ **1.** *vojn.* vojnik jedinice specijalizirane za izgradnju pontonskih mostova, pontonac **2.** *tehn.* stručnjak u gradnji pontonskih mostova; **pòntōnskī** *prid.* koji je izgrađen kao ponton, koji se odnosi na ponton △ ~ ***most*** privremeni most na rijeci ili kanalu, sastavljen od više usidrenih pontona preko kojih se postavljaju nosači i oplata (ob. se grade u ratu, dio mosta može se otvarati radi prolaska brodova)
✧ *fr.* ponton ≃ *lat.* pons: most

pònudi|ti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pònuđen⟩ **1.** (što) predstaviti, predložiti komu da što prihvati, odbije ili razmisli [*~ti na prodaju*] **2.** iskazati spremnost ili pokazati namjeru [*~o sam da im pričuvam djecu*] **3.** dati mogućnost; osigurati, pobrinuti se [*ovaj nam je dan ~o mnogo uzbuđenja*] **4.** (se) **a.** izraziti volju da se pomogne, sudjeluje u radu **b.** promovirati sa ciljem da se dobije kakav posao ili učini usluga **5.** (koga, komu) pozvati koga da se posluži jelom, pićem i sl. // **pȍnud|a** *ž* **1.** izjava ili tekst o pripravnosti, želji da se prihvati posao, pomogne, surađuje [*dati ~u*] **2.** ono što se nudi na prodaju, količina robe koja se nudi na tržištu **3.** jelo ili piće koje se nudi gostu ili se donosi pred koga, ono od čega će se poslužiti onaj kome je doneseno ili kome je ponuđeno [*po običaju na selu susjedi bolesnika posjećuju i donose mu razne ~e*] △ ***zakon ~e i potražnje*** *ekon.* odnos između ponude, potražnje i cijene robe; **pònudbenī** *prid.* koji se odnosi na ponudu; **ponùditelj** *m*, *v.* ponuđač; **ponùđāč** *m* ⟨G ponuđáča⟩ **1.** onaj koji na licitaciji nudi, daje ponudu; ponuditelj **2.** onaj koji nudi robu; **ponuđàčica** *ž*, *v.* ponuđač; **ponùđāčk|ī** *prid.* koji se odnosi na ponudu i ponuđače [*~a cijena*]
✧ PO- + *v.* nuditi

ponùđāč, *v.* ponuditi

pònukati (koga, što, na što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pònukān⟩ pobuditi, obodriti; potaknuti
✧ PO- + *v.* nu, nukati

pònutrica *ž*, *v.* iznutrica

pònjava *ž* **1.** prostirač domaćeg tkanja izrađen od raznobojnih krpa **2.** *lokal.* **a.** pokrivač, *v.* **b.** plahta, *v.*
◆ *pr.* (nadimačka i prema zanimanju): **Pònjavić** (Slavonija, Buje), **Pònjević** (Slavonija, sred. Dalmacija)
✧ *prasl.* i *stsl.* ponjava (*rus.* ponjáva, *slov.* ponjava) ≃ *pęti: napinjati

ponjemčívati, *v.* ponijemčiti

pònjušiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pònjušen⟩ malo onjušiti; pomirisati [*~ hranu*]
✧ PO- + *v.* njuh, njušiti

pòočim *m* čovjek koji je usvojio dijete prema tome djetetu (posvojčetu) // **pòočimskī** *prid.* koji se odnosi na poočime
✧ PO- + *v.* otac

pȍodāvno *pril.* dosta, prilično odavno

poodmàknuti (**poòdmaći**) (∅, kome, pred kim, od koga) *svrš.* ⟨*prez.* poòdmaknēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* poodmàknuo⟩ u prostoru ili vremenu izvršiti veći pomak ispred koga ili u protjecanju radnje u vremenu ili samoga vremena, ob. kad se može osjetiti manjak [*hodali su brže i poodmakli od nas/pred nama*; *vrijeme je poodmaklo*; *posao je poodmakao do ručka, pa je bilo gotovo do večere*] // **poòdmicati** (∅, komu, pred kim, od koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ičēm, *pril. sad.* -ičūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poodmaknuti
✧ PO- + *v.* odmaknuti

pool, *v.* pul

poona (*izg.* pûna) *ž sport* indijska igra, preteča badmintona
✧ *engl.*, prema istoimenom gradu u Indiji

poòpćiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòopćīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòopćen⟩ učiniti da bude općenito, shvatiti ili definirati kao općenito; uopćiti // **poopćívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poòpćujēm, *pril. sad.* poòpćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poopćiti
✧ PO- + *v.* opći, općiti

poòrati *svrš.* ⟨*prez.* pòorēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍorān⟩ izorati sve [~ *njivu*]
✧ PO- + *v.* orati

pȍoštar *prid.* ⟨*odr.* -trī⟩ koji je oštrȉji; stroži // **pooštrávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poòštrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pooštriti; **pòoštrenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pooštren, svojstvo onoga što je pooštreno; **poòštriti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòoštrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòoštren, *gl. im.* pooštrénje⟩ učiniti strožim [~ *mjere opreza*]
✧ PO- + *v.* oštar

poòtimati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām/-imljēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* poòtimao⟩ oteti sve redom ili svima redom, *usp.* otimati, oteti
✧ PO- + *v.* oteti, otimati

pootkídati *svrš.* ⟨*prez.* poòtkīdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* poòtkīdān⟩ otkinuti sve [~ *grane*]
✧ PO- + *v.* otkinuti, otkidati

pootvárati (što) *svrš.* ⟨*prez.* poòtvārām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* poòtvārān⟩ otvoriti sve redom [~ *sva vrata*]
✧ PO- + *v.* otvoriti, otvarati

POP *krat. int.* protokol za prijenos elektronske pošte namijenjen klijentima koji se na internet spajaju povremeno
✧ *engl.* **P**ost **O**ffice **P**rotokol

POP- kao prvi dio riječi znači da je pučko, općenito popularno i da predstavlja najpristupačniji oblik onoga što znači drugi dio [*popkultura*]
✧ *engl.* pop ← popular ← *lat.* popularis: narodni, pučki

pȍp¹ *m* ⟨G pòpa, N *mn* pòpovi⟩ **1.** *crkv.* svjetovni svećenik, ob. katolički ili pravoslavni **2.** *reg. pejor.* svećenik, *v.* // **popàdija** *ž* **1.** *crkv.* supruga, ob. pravoslavnog ili grkokatoličkog popa **2.** (+ *potenc.*) *reg.* sorta jabuke; **popèskar|a** *m* ⟨N *mn* -e⟩ *pejor.* od pop; popina; **pòpić** *m razg.* **1. a.** *pejor.* od pop **b.** *hip.* od pop **2.** onaj koji uči za popa; klerik, učenik vjerske škole [*dali ga za ~a*]; **pòpina** *m* ⟨N *mn* -e⟩ *pejor.* od pop, onaj koji skladom života nije na visini tražene ili očekivane vrline i općeg dojma; poponja; **póponja** *m*, *v.* popina; **popòvati** (∅, komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòpujēm, *pril. sad.* pòpujūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *rij.* biti pop, obavljati službu popa **2.** *iron.* nametljivo poučavati, savjetovati, govoriti kao pop, držati propovijedi; **pòpovskī** *prid.* koji se odnosi na popove [~ *stil izražavanja*]; **pòpovski** *pril.* kao pop, na način popova
◈ *pr.* (prema zanimanju, nadimačka i etnici): **Pȁp** (540, Vukovar, *I* Slavonija, ← *mađ.*), **Pàpec** (190, Varaždin, Zagreb, ← *mađ.*), **Pàpeš** (320, Zagreb, Krapina, Zagorje, okolica Zagreba, ← *mađ.*), **Pàpež** (110, Koprivnica, Ivanić Grad, Ogulin, Pokuplje), **Páponja** (100, Požega, Đakovo, Slavonija, *J* Dalmacija), **Papòušek** (Pakrac, Požega), **Papp** (*izg.* Pȁp) (Osijek, Varaždin, Hrvatsko zagorje, *I* Slavonija), **Pȍp** (Bjelovar, Slavonija), **Pòpāč** (**Popâč**) (Sesvete), **Pòpadić** (480, Vukovar, Slavonija, Imotski), **Pòpek** (160, Zagreb, Donja Stubica, Slavonija, Prigorje), **Pópić** (650, Slavonski Brod, Metković, Slavonija), **Popìnjač** (**Popinjâč**) (Kutina, Zagreb i okolica), **Pòpov** (290, Šibenik, Dalmacija, Primorje, Istra), **Pòpovac** (180, *J* i sred. Dalmacija), **Pòpovačkī** (120, Duga Resa), **Pòpōvčić** (130, Turopolje, Banovina), **Pòpović** (10340, Knin, Lika, Kordun, *I* Slavonija, Dalmacija), **Popòvskī** (Zagreb, Istra, Primorje) ◊ *top.* (često u *mikrotop.*): **Popov dol**, **Popovo polje** i sl.; (naselja): **Pòpova Lúka** (Dubrovnik, 56 stan.), **Pòpovac** (Slatina, 43 stan.), **Pòpovac Sùbockī** (Novska, 53 stan.), **Pòpovača Pazàriškā** (Gospić, 175 stan.), **Pòpovci** (Pakrac, 68 stan.), **Pòpovec Kâlničkī** (Križevci, 135 stan.), **Pòpović Bȓdo** (Karlovac, 358 stan.), **Pòpovići** (Dubrovnik, 296 stan.; Benkovac, 543 stan.), **Pòpovo Sèlo** (Ogulin, 50 stan.)
✧ *prasl.* i *stsl.* popъ (*rus.* i *polj.* pop) ← *stvnjem.* phaffo ← *grč.* papâs

pȍp² (I) *m* (samo *jd*) *razg.* **1.** popularna glazbena produkcija, karakteristična po komercijalnosti; različita od narodne ili elitističke umjetnosti **2.** popularna glazba koju karakteriziraju jednostavne melodije // **pȍp²** (II) *prid.* ⟨*indekl.*⟩ *razg.* koji se odnosi na popularnu umjetnost, modu, glazbu itd. [~-*glazba*; ~-*grupa*; ~-*idol*; ~-*moda*; ~-*pjevač*; ~-*scena*; ~-*zvijezda*] △ ~ ***rock*** (*izg.* pȍp rȍk) *glazb.* iskaz koji objedinjuje melodioznost i prijemčivost pop skladbe te producentske i aranžerske zahvate preuzete iz rocka; ~ ***song*** (*izg.* pȍp sȍng) *glazb.* zabavna melodija, osobito ona bazirana na bluzu i američkim narodnim popijevkama, tzv. country
✧ *krat.*, *engl.* ← popular: popularno ← popularis: narodni

Pòpa, Vasko (1922–1991), moderni srp. pjesnik; aforističnim i eliptičnim stilskim oblicima, često iz narodne književne tradicije, stvorio osoben lirski izraz, metaforično-simboličan, širokih asocijativnih mogućnosti (*Kora*, *Nepočim-polje*, *Sporedno nebo*)

pòpadati, *v.* pòpasti

popáliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòpālīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòpāljen⟩ **1.** spaliti redom **2.** *žarg.* ukrasti

✧ PO- + *v.* paliti

pòpanak *m* ⟨G -ānka, N *mn* -ānci⟩ *bot.* biljni rod (*Heracleum*) iz porodice štitarki (*Umbelliferae*); šapika

pòpapriti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòpapren⟩ **1.** posuti paprom (o jelu) [~ *meso*] **2.** *pren.* namjestiti kome igru, uvaliti koga u nevolju

✧ PO- + *v.* papar, papriti

pòpariti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòparīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòparen⟩ izložiti pari, *usp.* pariti // **pȍpar|a** *ž kulin.* toplo jelo načinjeno od stara kruha, poparena i zamašćena

♦ *pr.* (nadimačka): **Pȍpara** (210, Glina, Banovina, *Z* Slavonija), **Pòparić** (Kaštela, Sinj)

✧ PO- + *v.* para, pariti

pȍp-ârt *m* ⟨G -a⟩ *umj.* pravac u suvremenoj likovnoj umjetnosti koji se koristi neposrednim, svakodnevnim proizvodima potrošačkog društva (stari i istrošeni predmeti, limenke, novine i sl.) // **pȍp-àrtist** *m* umjetnik koji pripada umjetničkom pravcu pop-arta; **popartìstičkī** *prid.* koji se odnosi na pop-art i popartiste

✧ *krat.*, *engl.* pop(ular) art

pòpasti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòpadnēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòpadni, *prid. rad.* pòpao⟩ **1.** zgrabiti, zaokupiti, spopasti **2.** napadati odozgo [*popalo inje*] // **pòpadati** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòpadān⟩ pasti svi redom, *usp.* padati

✧ PO- + *v.* pasti

pòpāsti (što) *svrš.* ⟨*prez.* popásem, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòpāsao⟩ pasući pojesti dokraja [~ *travu*; ~ *djetelinu*]

✧ PO- + *v.* pâsti

pópci *m mn* ⟨N pópac, G -pca, V pȍpče, G *mn* pôpācā⟩ *zool.* kukci (*Gryllidae*); cvrčci, zrikavci, šturci

♦ *pr.* (nadimačka): **Pópac** (Drniš, Vukovar, sred. Dalmacija, *v.* i pop[1]), **Pópec** (100, Đurđevac, Zagreb i okolica, *v.* i pop[1])

Pȍp Dùkljanin (o.1100–druga pol. 12. st.), svećenik (biskup?) Dukljansko-barske nadbiskupije, po kojem nosi naslov poznati *Ljetopis popa Dukljanina*, ali autorstvo nije utvrđeno, *usp.* ljetopis △

Pope (*izg.* Pôup), **Alexander** (1688–1744), engleski pjesnik, autor satiričkih (*Dunciada*, *pjesma o glupanima*) i moralno-filozofskih poema (*Esej o kritici*) iz kojih su mnoge rime ušle u engleski govorni jezik kao poslovice (»Griješiti je ljudski, uzvišeno je oprostiti«); zastupao ideje prosvjetiteljstva i književne forme klasicizma

pòpečci *m mn* ⟨N pòpečak, G -čka, G *mn* pòpečākā⟩ *kulin.* **1.** komadi mesa prženi na ulju **2.** prženi slani kolačići [~ *od krumpira*]

✧ PO- + *v.* peći

popèčitelj *m pov.* (u Kneževini Srbiji) član vlade na čelu jedne grane uprave; ministar // **popečitèljstvo** *sr pov.* (u Kneževini Srbiji) odjel državne administracije koji vodi jedan ministar; ministarstvo

✧ *rus.* popečítel'

popèlīn *m* ⟨G popelína⟩ čvrsta tkanina fino satkana od pamuka, umjetne svile ili vune, upotrebljava se za košulje, bluze, zastore i sl.; poplin // **popèlīnskī** *prid.* koji se odnosi na popelin

✧ *fr.* popeline ← *tal.* papalina (papalino): papinski, prema francuskom papinskom mjestu (Avignonu) gdje se proizvodio

popènđati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* popènđao⟩ *reg.* uludo potrošiti, straćiti, protraćiti (novac)

✧ *v.* spenđati

pòpēti se *svrš.* ⟨*prez.* pȍpnēm se, *pril. pr.* -ēvši se, *imp.* pòpni se, *prid. rad.* pȍpeo se⟩ **1.** dospjeti na visinu, uspeti se, vozilom ili hodanjem [~ *na brdo*] **2. a.** povećati se, povisiti se [*popele su se cijene*] **b.** *razg.* uzvisiti (se) do položaja, vlasti, službe i sl. **3.** pojaviti se iznad horizonta (o Mjesecu, o Suncu) **4.** postati viši (po vrijednosti, cijeni)

✧ PO- + *v.* penjati se (peti se)

pòpīć *m* ⟨G popíća⟩ *zool.* vrsta kućnog kukca; rus

✧ *v.* pop[1]

pòpijēvka, *v.* popjevati

pòpiknuti se *svrš.* ⟨*prez.* pòpiknēm se, *pril. pr.* -ūvši se, *prid. rad.* pòpiknuo se⟩ *reg.* spotaći se // **popikávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* popìkāvām

se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popiknuti
✧ PO- + *v.* pik[1], pikati
pòpipati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòpipao⟩ jednokratnim ili kraćim pipanjem istražiti tvrdoću ili čvrstoću čega, *usp.* pipati
✧ PO- + *v.* pipati
popísati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòpīšēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* popíši, *prid. trp.* pòpīsān⟩, *v.* popisivati // **pòpis** *m* **1.** evidentiranje radi utvrđivanja količine i drugih značajki [~ *imovine*]; popisivanje **2.** *meton.* papir s podacima popisivanja; lista △ ~ ***stanovništva*** *sociol.* postupak i ishod pismenog bilježenja broja ljudi u zemlji ili kraju, njihovih demografskih podataka i drugih obilježja; **popisìvāč** *m* ⟨G popisiváča, V pȍpisivāču⟩ onaj koji popisuje; **popisivàčica** *ž*, *v.* popisivač; **popisìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na popis i popisivače; **popisívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* popìsujēm, *pril. sad.* popìsujūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** stavljati na popis **2.** prebrojavati, evidentirati radi utvrđivanja količine; **pòpisnī** *prid.* koji se odnosi na popis [~ *list*; ~ *podatak*]; **pòpisnica** *ž* tiskanica na koju se što upisuje
✧ PO- + *v.* pisati
popìšati *svrš.* ⟨*prez.* popìšām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍpišān⟩ *vulg.* **1.** (što) izvrgnuti mokrenju, obliti mokraćom vršeći malu nuždu, učiniti da se što smoči uriniranjem **2.** (se) pomokriti se // **popišánac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G popìšānācā⟩ *fam.* **1.** onaj koji mokri, onaj koji se pri mokrenju skvasi **2.** *pren.* slaba, nikakva osoba; **popìškiti se** *svrš.* ⟨*prez.* popìškīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* popíškio se⟩ *hip.*, *v.* popišati (se); **popìšulja** *ž*, *v.* pišulja
✧ PO- + *v.* pišati
popišmániti (se) (∅, za čim) *svrš.* ⟨*prez.* popìšmānīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. rad.* popišmánio (se)⟩ **1.** *razg. ekspr. iron.* odati se neumjerenim oblicima ponašanja, predati se emocijama koje proizvode neodmjerene postupke i odnose, nastojati učiniti više nego što se može bez osjećaja za mjeru [*bio je kao svi mi, a sad se popišmanio s tim ludim putovanjima*] **2.** *pov. reg.* iskočiti iz sklopljenog ugovora, prekršiti ugovor ili dogovor o čemu, odustati od onoga što je bilo uglavljeno **3.** *ekspr.* predomisliti se // **popišmanjívati se** (∅, za čim) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ànjujēm se, *pril. sad.* -ànjujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popišmaniti (se)
✧ PO- + *v.* pišman
pòpiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍpijēm, *pril. pr.* -īvši, *imp.* pòpīj, *prid. rad.* pòpio⟩ **1.** pijući primiti u organizam sve do kraja, *usp.* piti **2.** *žarg.* dobiti što, fasovati (ob. vrlo nelagodno) [~ *batine*; ~ *pet komada* (golova u nogometu)]
◈ *pr.* (nadimačka): **Pòpijač** (220, Ivanec, Podravina, Slavonija), **Pòpīlka** (Nova Gradiška, Slavonski Brod), **Pòpivoda** (Zagreb)
✧ PO- + *v.* piti
popízditi *svrš.* ⟨*prez.* pòpīzdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* popízdio⟩ *vulg.* **1.** (∅) **a.** poludjeti od ljutnje, jako se razljutiti, izgubiti prisutnost duha, postati neuračunljiv (u jednom času) **b.** izgubiti duševnu svježinu, postati sklerotičan ili senilan, postati dementan **2. a.** (za kim) zaljubiti se u koga **b.** (za čim) po svaku cijenu željeti doći do čega; silno željeti [*popizdio za automobilom*] // **popižđívati** (∅, za kim, za čim) *nesvrš.* ⟨*prez.* popìžđujēm, *pril. sad.* popìžđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popizditi
✧ PO- + *v.* pizda
pòpjevati *svrš.* ⟨*prez.* pòpjevām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòpjevao⟩ malo zapjevati, *usp.* popijevati // **popijévati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòpijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ pomalo pjevati, pjevati s prekidima; **pòpijēvka** *ž* ⟨D L -vci, G *mn* -vākā/-ī/-ā⟩ lirska pjesma jednostavne melodije, ob. jednoglasna ili dvoglasna
✧ PO- + *v.* pjevati
pȍpkorn *m kulin.* pečeno zrnje posebne vrste kukuruza, jede se posoljeno i ponekad uz dodatak maslaca; kokice
✧ *engl.* popcorn
popláćati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòplāćām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* popláćao⟩ jedno za drugim platiti, sve redom platiti [~ *račune*; ~ *težake*]
✧ PO- + *v.* platiti
popláhnuti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòplāhnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* popláhni, *prid. rad.* popláhnuo⟩ isprati laganim prometanjem kroz vodu ili izlaganjem mlazu i sl.; proprati [~ *košulju*; ~ *rublje*] // **poplahnjívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poplàhnjujēm, *pril. sad.* poplàhnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poplahnuti
pòplakati *svrš.* ⟨*prez.* pòplačēm, *pril. pr.* -āvši,

prid. rad. pòplakao/pòplakala *ž*⟩ malo plakati, kratko zaplakati
✧ PO- + *v.* plakati
pòplašiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòplašen⟩ sve ili više njih uplašiti [~ *ptice*], *usp.* plašiti
◈ *pr.* (nadimačko): **Pòplašen** (100, Đakovo, Posavina)
✧ PO- + *v.* plah, plašiti
pòplat (**pòtplat**) *m* donji dio cipele i druge obuće, dir koji pokriva taban, *usp.* đon, šjola
poplávitiˡ *svrš.* ⟨*prez.* pòplāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* poplávio/poplávila *ž*⟩ učiniti što plavim // **poplávjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòplāvīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* poplávio/poplávjela *ž*⟩ postati plav [~ *od hladnoće*]; **poplavljívatiˡ** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poplàvljujēm, *pril. sad.* poplàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poplávitiˡ, poplávjeti
✧ PO- + *v.* plav, pláviti
poplávitiˢ (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòplāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòplāvljen⟩ izlijevanjem iz korita proširiti se na okolno područje (o rijeci), *usp.* plȁviti // **pȍplava** *ž* **1.** *hidr.* pojava velike vode nakon što ona izađe iz korita rijeke; povodanj **2.** *pren.* veliko mnoštvo čega [~ *ideja*]; **poplavljènica** *ž*, *v.* poplavljenik; **poplavljènīčkī** *prid.* koji se odnosi na poplavu i poplavljenike; **poplavljènīk** *m* ⟨G poplavljeníka, V pȍplavljenīče, N *mn* poplavljeníci⟩ onaj koji je poplavljen; **poplavljívatiˢ** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poplàvljujēm, *pril. sad.* poplàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poplávitiˢ; **pȍplāvnī** *prid.* koji se odnosi na poplavu [~*o područje*]
✧ PO- + *v.* plȁviti
pòplesti *svrš.* ⟨*prez.* poplètēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* poplèten⟩ **1.** isplesti sve [~ *rukavice*] **2.** pletući potrošiti pređu [~ *vunu*] // **pòplet** *m* mreža šiblja koja se oblijepi ilovačom i tako oblikuje plot ili zid obora za svinje; **pòpletati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòplećēm, *pril. sad.* -ećūći, *gl. im.* -ānje⟩ plesti sve redom
✧ PO- + *v.* plesti
poplijésniti (se) *svrš.* ⟨*prez.* pòplijēsnīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. rad.* poplijésnio⟩ biti zahvaćen djelovanjem plijesni, biti pljesniv // **pòpljesniviti** *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòpljesnivio⟩ postati pljesniv [*sir je popljesnivio*]; plijesan, pljesniviti; **popljèšnjívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* popljèšnjujēm (se), *pril. sad.* popljèšnjujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poplijesniti (se)
✧ PO- + *v.* plijesan
pòplīn *m*, *v.* popelin
pòpločati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòpločān⟩ prekriti pločama // **pòpločiti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòpločīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòpločen, *gl. im.* popločénje⟩ obložiti pločama, učiniti da što bude pokriveno pločama (od kamena, keramike itd.), izvesti popločenje
✧ PO- + *v.* ploča
pòplućnica *ž*, *v.* pleura
pòplun *m* vatiran ili drugačije punjen deblji pokrivač kao dio posteljnog rublja; jorgan, imbotilja // **poplùnār** *m* ⟨G poplunára⟩ onaj koji izrađuje poplune, jorgandžija; **poplùnčić** *m dem.* od poplun
✧ *srgrč.* páplōma
pòpljačkati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòpljačkān⟩ sve redom do kraja opljačkati
✧ PO- + *v.* pljačka
popljùvati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòpljujēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòpljūj, *prid. trp.* pȍpljuvān⟩ **1.** prekriti pljuvačkom, pljuvanjem nabacati pljuvačku na površinu čega **2.** *pren. žarg.* **a.** ružno se izraziti o kome; nagrditi koga **b.** negativno što ocijeniti; omalovažiti, dokusuriti // **popljuvávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* popljùvāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popljuvati
✧ PO- + *v.* pljuvati
Popocatépetl (*izg.* Popokatepêtl) *m geogr.* neaktivni vulkan *Z* od Puebla, Meksiko, visok 5452 m
popódne *sr* ⟨G -eva, N *mn* -evi/-eva⟩ vrijeme od podne do večeri; poslijepodne [*danas* ~] // **popódnēvnī** *prid.* ⟨*neodr.* -van (u samostalnoj upotrebi)⟩ u složenim izrazima u zn. koji se događa poslije podne, koji polazi ili dolazi poslije podne, koji se odnosi na poslijepodne [~ *vlak*; ~ *program*]
✧ PO- + *v.* podne
pȍpola *pril.* na dva približno ili potpuno jednaka dijela, na dvije polovine [*podijeliti* ~]
✧ PO- + *v.* pola
pòpona *ž rib.* vrsta mreže za ribolov na moru
póponja, *v.* pop¹
Pòpovac *m* ⟨G -ōvca⟩ naselje (u blizini Belog Manastira), 1582 stan. // **pòpovačkīˡ** *prid.* koji se odnosi na Popovac i Popovčane;

Pòpovčanin *m* (**Pòpovčānka** *ž*) ⟨N *mn* Pòpovčani⟩ stanovnik Popovca
◈ *v.* pop[1]

Pòpovača *ž* naselje (u blizini Kutine), 3596 stan. // **Pòpovačanin** *m* (**Pòpovačānka** *ž*) ⟨N *mn* Pòpovačani⟩ stanovnik Popovače; **pòpovačkī**[2] *prid.* koji se odnosi na Popovaču i Popovačane
◈ *v.* pop[1]

Pòpovec *m* ⟨G -ōvca⟩ naselje (u blizini Zagreba), 737 stan. // **pòpovečkī** *prid.* koji se odnosi na Popovec

Pòpović, **Jovan Sterija** (1806–1856), srp. književnik, tvorac srpske drame, vrstan komediograf (*Kir Janja*, *Pokondirena tikva*)

pòpōvka *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩ *bot.* jestiva gljiva (*Coprinus comatus*); velika gnojištarka
✧ *v.* pop[1]

Pòpovō pȍlje *sr* ⟨G Pòpovā pȍlja⟩ *geogr.* krško polje u *JI* Hercegovini, 46 km²
◈ *v.* pop[1]

Popper (*izg.* Pȍper), **Karl**, **Sir** (1902–1994), austrijsko-engleski filozof društvenih i prirodnih znanosti; ugledni teoretičar suvremene liberalne misli i liberalne demokracije (*Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji*, *Bijeda historicizma*, *Postscriptum logici znanstvene spoznaje* u tri sveska)

pòprati (što) *svrš.* ⟨*prez.* popèrēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* popèri, *prid. trp.* pȍprān⟩ malo oprati po površini, vodom ili drugom tekućinom učiniti da površina bude čista [~ *korito*] // **pòpirati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -rēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poprati
✧ PO- + *v.* prati

pòpratiti (što, čime) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòpraćen⟩ **1.** dodati/dodavati jedno uz drugo, slijediti kao izraz čega [~ *suzama*; ~ *pljeskom*] **2.** *zast. neob.* ispratiti, *v.*, dopratiti, *v.* // **popraćívati** (što, čime) *nesvrš.* ⟨*prez.* popràćujēm, *pril. sad.* popràćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popratiti; **pòpratnī** *prid.* **1.** koji se događa u isto vrijeme kao pratnja čega [~*e manifestacije*] **2.** koje/što se upućuje, šalje u isto vrijeme s kim, s čim [~*o pismo*]; **pòpratnica** *ž* (+ *potenc.*) papir koji sadrži podatke uz ono što se šalje; popratni akt
✧ PO- + *v.* pratiti

pòpraviti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòpravljen⟩ **1.** (koga, što) ukloniti kvar, neispravnost ili nepotpunost; izvršiti popravak; učiniti ispravnim ili boljim [~ *bicikl*; ~ *tekst*]; opraviti, *opr.* pokvariti **2.** (se) **a.** postati bolji oslobodivši se nedostataka, loših osobina i sl. **b.** oporaviti se, ojačati poslije iscrpljenosti ili bolesti, udebljati se // **pòpravak** *m* ⟨G -āvka, N *mn* -āvci⟩ postupak koji čini što ponovno ispravnim ili boljim [*izvršiti* ~]; oprava; **popràvilīšnī** *prid.* koji se odnosi na popravilište [~ *red*; ~ *režim*]; **popràvilīšte** *sr pov. razg.* odgojna ustanova za maloljetne prijestupnike; popravni dom; **popràvkāš** *m* ⟨G popravkáša⟩ **1.** onaj koji je upućen na popravni ispit **2.** *pejor.* onaj kojemu se to češće dešava; **popràvljāč** *m* ⟨G popravljáča⟩ onaj koji što popravlja, korigira, reparira; **popravljàčica** *ž*, *v.* popravljač; **popravljaónica** *ž* obrtnička ili kakva druga prostorija u kojoj se što popravlja, ispravlja, podešava; **pòpravljati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popraviti; **popràvljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može popraviti, *opr.* nepopravljiv; **pòprāvnī** *prid.* **1.** koji služi za popravak **2.** koji se odnosi na popravak [~ *rok*] △ ~ ***dom*** odgojna ustanova za maloljetne prijestupnike; popravilište; ~ ***ispit*** ispit nakon zaključenja školske godine kako bi se popravila nedovoljna ocjena; popravni; **pòprāvni** *m* ⟨G -nōg⟩ djelatnost/rad/posao popravljanja čega
◈ *pr.* (nadimačko): **Pòpravak** (Gospić, Zagreb)
✧ PO- + *v.* praviti

popravosláviti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* popravòslāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* popravòslāvljen⟩ učiniti pravoslavnim, postati pravoslavan // **popravoslavljívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* popravoslàvljujēm, *pril. sad.* popravoslàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popravoslaviti
✧ PO- + *v.* pravoslavan, pravoslavlje

popȑdljiv *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *vulg.* koji često prdi // **popȑdljivac** *m* ⟨G -īvca, V -īvče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji je poprdljiv; **popȑdljivica** *ž*, *v.* poprdljivac; **popȑdljivōst** *sr* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je poprdljiv, ob. u zn. obijest
✧ PO- + *v.* prdjeti (prditi)

pȍprečan, *v.* poprijeko

pòpret *m* žeravica zapretana pepelom, popretana žeravica
✧ PO- + *v.* pretati

popríčati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòprīčām, *pril. pr.* -āvši,

prid. rad. popríčao⟩ provesti neko vrijeme u pričanju, porazgovarati (ob. nevezano)
✧ PO- + *v.* priča, pričati

popr̀čekati (∅, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* popr̀čekao⟩ pričekati, malo pričekati, neko vrijeme pričekati, strpjeti se
✧ PO- + *v.* pričekati

popríčes|tan *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩, ob. u: △ *~na* ***molitva*** *kat.* službena molitva kojom svećenik, stojeći na oltaru ili kod svećeničkog sjedišta, zaključuje pričesni ophod i pričesnu pjesmu
✧ PO- + *v.* pričest

pȍprijēko *pril.* **1. a.** po širini čega; poprečke **b.** najkraćim putem; po dijagonali; prijeko **2.** *razg. ekspr.* odreda [*ogovarala je sve ~*] **3.** *razg.* prosječno, odoka, upoprijeko **//** **pȍpreč|an** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji stoji, vodi, koji je postavljen poprijeko [*~na greda*]; **pȍprečicē** *pril.*, *v.* poprečke; **pȍprečkē** (∅) *pril.* tako da se što prijeđe, prereže itd. ili naznači zamišljena linija kao najkraća mogućnost [*prijeći livadu ~*]; poprijeko, poprečice, *opr.* okolo (I); **pȍprečnica** *ž*, *v.* transverzala; **pȍprečno** *pril.* **1.** poprijeko **2.** u prosjeku, prosječno; **pȍprečnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je poprečno
✧ PO- + *v.* prijek, prijeko

poprijétiti (komu) *svrš.* ⟨*prez.* pòprijētīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* poprijétio⟩ lagano zaprijetiti, malo prijetiti, *usp.* prijetiti **//** **poprećívati** (komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* poprèćujēm, *pril. sad.* poprèćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poprijetiti
✧ PO- + *v.* prijetiti

poprìličan *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ dosta velik, povelik; dosta izražen **//** **poprìlično** *pril.* u znatnoj mjeri, dosta (uz pridjev); prilično, dobrano [*~ glup*]
✧ PO- + *v.* prilik, priličan

poprímiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòprīmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* poprímio⟩ primiti, dobiti izgled, oblik, svojstvo i sl. nakon izloženosti, nakon utjecaja [*~ samrtnički izraz*; *~ manire malograđanina*] **//** **poprímati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòprīmām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poprimiti
✧ PO- + *v.* primiti

pȍprīšte *sr* **1.** mjesto gdje se vodi bitka ili borba [*~ borbe*] **2.** *sport pren.* mjesto natjecanja
✧ *rus.* popríšče

popríštiti se *svrš.* ⟨*prez.* pòprīštīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* pòprīšten/pòprīšćen⟩ oprištaviti
✧ PO- + *v.* prišt

poprodávati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* popròdāvām/popròdājēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ prodavati jedno za drugim; isprodavati, *usp.* prodati
✧ PO- + *v.* prodati, prodavati

poprostáčiti se *svrš.* ⟨*prez.* popròstāčīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* poprostáčio se⟩ postati prostak
✧ PO- + *v.* prost, prostak

pòpr̄sje *sr* **1. a.** prednji dio tijela osobe od vrata do pasa **b.** *lik.* kiparski rad, skulptura koja prikazuje taj dio tijela; bista **2.** dio oklopa kojim se zaštićuju prsa
✧ PO- + *v.* prsa

popŕskati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòpr̄skām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòprskān⟩ poškropiti sitnim kapljicama, prskajući, škropeći skvasiti, smočiti **//** **poprskávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* popr̀skāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poprskati
✧ PO- + *v.* prskati

pòprug *m* ⟨N *mn* -uzi, G pȍprūgā⟩ pojas kojim se privezuje sedlo ili samar; kolan
✧ PO- + *v.* pružiti

pòpržiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòpržen⟩ **1.** pržeći pripraviti [*~ ribu*] **2.** obaviti jedan stupanj prerade [*~ kavu*]
❖ *pr.* (nadimačka): **Pòpržan** (Zagreb, *Z* Slavonija), **Popržánović** (Zagreb), **Pòpržen** (Zagreb, Grubišno Polje)
✧ PO- + *v.* pržiti

pòpucati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòpucān⟩ zadobiti, imati na sve strane pukotine
✧ PO- + *v.* pucati[1]

pòpudbina *ž* **1.** hrana i piće za putovanje; poputnina **2.** putni trošak **//** **pòputnina** *ž*, *v.* popudbina
✧ PO- + *v.* put

popúhnuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòpūhnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* popúhnuo⟩, *v.* popuhivati **//** **popuhívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* popùhujēm, *pril. sad.* popùhujūći, *gl. im.* -ānje⟩ puhati na prekide, na mahove puhati umjerenom snagom (o vjetru)
✧ PO- + *v.* puhati

pòpukati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòpukān⟩ *reg.* počupati, *v.* **// popu-**

kávati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* popùkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popukati
✧ PO- + *v.* puknuti, pukati

populácija *ž* **1. a.** svi stanovnici određene zemlje ili područja promatrani zajedno; stanovništvo **b.** broj stanovnika određene zemlje ili područja **2.** skupina ili uzorak koji je predmet statističkog, sociološkog i sl. istraživanja **3.** *biol.* biljke i životinje iste vrste koje žive na određenom području // **populácījsk|ī** *prid.* koji se odnosi na populaciju △ *~a* ***politika*** *term.* sustav mjera i akcija usmjerenih na željeno oblikovanje demografskih procesa i pojava; provodi je država radi postizanja društveno poželjnog razvoja stanovništva; **pòpulaciōnī** *prid.* koji je svojstven populaciji, koji pripada populaciji
✧ *lat.* populatio ← populus: narod

pȍpulār|an *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ **1.** koji je poznat, koji uživa simpatiju, povjerenje u širokim krugovima ljudi; obljubljen, omiljen [*~an pjevač*; *~na ličnost*] **2.** koji je pristupačan, razumljiv širim slojevima naroda; pučki [*~na književnost*] △ *~na* ***cijena*** *trg.* prodaja robe po nižim cijenama kako bi se promovirao taj i slični proizvodi // **popularizácija** *ž* nastojanje i djelovanje da se znanstvene itd. spoznaje izlože i prikažu na pristupačan način [*~ znanosti*]; **popularizácījskī** *prid.* koji se odnosi na popularizaciju; **popularìzātor** (**popularizâtor**) *m* onaj koji popularizira; **popularìzātorica** *ž*, *v.* popularizator; **popularìzātorka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* popularizator; **popularìzātōrskī** *prid.* koji se odnosi na popularizatore; **popularizírati** *dv.* ⟨*prez.* popularìzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (se) (u)činiti (se) popularnim **2.** (što) objasniti/objašnjavati što na jednostavan način, (u)činiti pristupačnim; **pȍpulārno** *pril.* na popularan način, na pristupačan način; **populárnō|st** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je popularan i svojstvo onoga što je popularno [*steći/postići ~st*; *dobivati na ~sti*; *težiti za ~šću*]; omiljenost, omiljelost, obljubljenost
✧ *lat.* popularis: narodni, *usp.* pȍp[2] (I)

popùlati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* popùlao⟩ *reg.* ukrasiti odjeću ili kapu žutim kolutićima od metala ili kakvim drugim lijepim stvarčicama od metala
✧ *tur.* pula, pul ← *perz.* pūl: novac

populìzam *m* ⟨G -zma, N *mn* -zmi⟩ ideologija i društveni pokret koji povlađuje predrasudama, strastima i duhovnim dometima širih društvenih slojeva [*revolucionarni ~*; *nacionalistički ~*] // **popùlist** (**populȉst**) *m* **1.** onaj koji vodi politiku populizma, stvaralac populizma **2.** onaj koji pristaje uz praksu populizma; **populìstičkī** *prid.* koji se odnosi na populizam i populiste [*~ pokret*]; **populìstički** *pril.* kao populist, na način populista; **popùlistkinja** *ž*, *v.* populist
✧ *lat.* populus: narod + -IZAM

populus (*izg.* pȍpulus) *m* narod, naročito u političkom smislu [*~ romanus* rimsko građanstvo, prvo patriciji, a poslije i plebejci]
✧ *lat.*

pòpuniti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòpunjen⟩ **1.** (što) ispuniti praznine, *usp.* puniti **2.** (se) *razg.* udebljati se // **pȍpuna** *ž* popunjavanje, dodavanje onoga što nedostaje, dopunjavanje čega onim što nedostaje; **popúnjati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòpūnjām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popuniti; **popunjávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* popùnjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popuniti △ ***popunjavanje ciklone*** *sr meteor.* porast tlaka zraka u cikloni vezan u pravilu i s poboljšanjem vremena
✧ PO- + *v.* pun, puniti

pop-up, ob. u: △ ~ **menu** (*izg.* pȍp-ăp mênju) *inform.* u grafičkom korisničkom softveru izbornik koji se pojavljuje na ekranu kada se odabere neka opcija
✧ *engl.*

popùsti|ti *svrš.* ⟨*prez.* pòpustīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòpušten⟩ **1.** (što) učiniti da što postane manje napeto ili zategnuto **2.** (∅) **a.** postati manje zategnut; olabaviti (se) **b.** postati manje krut, tvrd; omekšati. [*led je ~o*] **c.** smanjiti se u snazi [*~la zima*] **3.** (komu, u čemu) prestati se protiviti, pomiriti se s čim [*pametniji popušta*] **4.** (u čemu) prestati biti vrstan, biti slabiji od onoga što se očekivalo [*~ti u učenju*] // **pòpust** *m* dio od cijene kojim se određuje ili dogovara sniženje; onoliko za koliko je cijena snižena [*veliki ~*; *mali ~*; *kupiti s ~om*; *dati, odobriti ~*]; **popùstljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je sklon popuštanju; pomirljiv, tolerantan, snošljiv; **popùstljivac** *m* ⟨G -īvca, V -īvče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji popušta čemu/kome; **popùstljivica** *ž*, *v.* popustljivac; **popùstljivo** *pril.* na popustljiv način; pomirljivo, tolerantno; **popùstljivōst** *ž* ⟨G -osti, I

-osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je popustljiv i svojstvo onoga što je popustljivo; **popúštati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòpūštām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* popustiti

✧ PO- + *v.* pustiti

pòpušiti (∅, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòpušen⟩ **1.** završiti s pušenjem (cigarete, lule i sl.), *usp.* pušiti **2.** *žarg.* **a.** loše proći, izgubiti, propasti [~ *novac*] **b.** nasjesti (na laž), progutati laž, pokazati se naivan prema trikovima, povjerovati u neku neuvjerljivu priču, glupo ili naivno prihvatiti što kao istinu [~ *foru*] **c.** učiniti felaciju

✧ PO- + *v.* pušiti

pòpūt (koga, čega) *prij.* (s G) kao [*on nije ~ mene*]

✧ PO- + *v.* put

pór|a *ž* ⟨G *mn* pórā⟩ **1.** (ob. *mn*) *anat.* sitni otvor znojne žlijezde na površini kože; bušljika **2.** otvor, rupica, šupljina između čestica tvari // **pòrōzan** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ koji ima pore, koji je šupljikav, koji propušta tekućinu; **poróznōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onog što je šupljikavo; šupljikavost

✧ *grč.* póros: prolaz

pòrabiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòrabljen⟩, *v.* upotrijebiti // **pòraba** *ž knjiš.*, *v.* upotreba

✧ PO- + *v.* rabiti

pòrāće, *v.* poratni

pòradi (čega) *prij. knjiš. retor.* izriče **1.** namjeru, cilj, svrhu [~ *općeg dobra* radi općeg dobra, za opće dobro, na opće dobro], *usp.* radi **2.** uzrok koji dolazi izvan subjekta: zbog [*propao je ~ rata* zbog rata; *ne mogu nikako ~ briga* od briga]

✧ PO- + *v.* radi

poráditi (na čemu) *svrš.* ⟨*prez.* pòrādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* porádio⟩ potruditi se oko čega, uznastojati na čemu

✧ PO- + *v.* rad[1], raditi

pòradovati se *svrš.* ⟨*prez.* pòradujēm se, *pril. pr.* -āvši se, *imp.* pòradūj se, *prid. rad.* pòradovao se⟩ osjetiti radost zbog čega

✧ PO- + *v.* radost, radovati se

Pòrājnje *sr geogr.* krajevi uz Rajnu i naselja i gradovi uz Rajnu // **pòrājnskī** *prid.* koji se odnosi na Porajnje, na kraj ili područje uz Rajnu

pòraniti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòranio⟩ **1.** rano ujutro ustati; uraniti **2.** početi što činiti prije nego što je predviđeno, dogovoreno itd.

✧ PO- + *v.* rani, raniti

pòrāsti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* porástem, *pril. pr.* pòrāstāvši, *prid. rad.* pòrāstao⟩ **1.** postati stasom viši; poodrasti **2.** steći potpun stas; odrasti **3.** postati veći // **pȍrāst** *m* **1. a.** povišenje [~ *vodostaja*] **b.** brojčano povećanje [~ *nataliteta*] **2. a.** jačanje, pojačavanje u stupnju intenziteta [~ *strujnog napona*] **b.** razvitak, razvoj [~ *industrijske proizvodnje*]; **porástati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòrāstām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* porasti

✧ PO- + *v.* rasti

pȍr|at *m* ⟨G pôrta, N *mn* pôrti, G pȍrātā⟩ *reg.* **1.** uređen dio obale za pristajanje brodova; luka **2.** *meton.* pogodna uvala za sklanjanje i pristajanje brodova; utočište, sklonište [*ući u ~at*; *kupati se u ~tu*]

◆ *top.* (često u *mikrotop.* obalnoga područja; naselje): **Pȍrat** (Krk, 109 stan.)

✧ *tal.* porto ← *lat.* portus

pòratnī *prid.* koji pripada vremenu poslije rata, poslijeratni, koji pripada u poraće // **pòrāće** *sr* ⟨G pòrāća⟩ *retor.* razdoblje poslije rata, poratno vrijeme, poslijeratno doba

✧ PO- + *v.* rat

poràvnati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍravnān/pȍravnāt⟩ **1.** učiniti ravnim, dovesti u ravnu crtu [~ *redove*] **2.** učiniti da površina bude ravna [~ *krevet*] **3.** *tisk.* urediti tekst u odnosu na margine ili rubove papira, *usp.* poravnanje // **pȍravnāno** *pril.* tako da je dovedeno u ravnu crtu, izravnano, ujednačeno; **poravnánje** *sr* **1.** sporazumno rješenje u nekom sporu; nagodba **2.** *sport* izjednačenje (rezultata) **3.** *tisk.* operacija ravnanja teksta tako da svi reci imaju istu udaljenost u odnosu na rubove stranice ili papira; **poravnávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* poràvnāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poravnati

✧ PO- + *v.* ravan, ravnati

porazbàcati *svrš.* ⟨*prez.* porazbàcām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍrazbacān⟩ razbacati sve posvuda [~ *stvari po sobi*]

✧ PO- + *v.* razbacati

porazbíjati (što) *svrš.* ⟨*prez.* poràzbījām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* poràzbijān⟩ razbiti sve redom

✧ PO- + *v.* razbiti

porazbolijévati se *svrš.* ⟨*prez.* (*1. l. mn*) porazbòlijēvāmo se, *pril. pr.* -āvši se, *prid.*

rad. (*3. l. mn*) porazbolijévali se⟩ razboljeti se svi redom
✧ PO- + *v.* razboljeti se, razbolijevati se

porazdávati *svrš.* ⟨*prez.* poràzdājēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* poràzdāvān⟩ razdati sve [~ *svu imovinu*]
✧ PO- + *v.* razdati, razdavati

porazdijéliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* poràzdijēlīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* poràzdijēljen⟩ razdijeliti sve redom // **porazdjeljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* porazdjèljujēm, *pril. sad.* porazdjèljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* porazdijeliti
✧ PO- + *v.* razdijeliti

porazgovárati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* porazgòvārām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* porazgovárao⟩ malo, kratko razgovarati
✧ PO- + *v.* razgovarati

poráziti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòrāzīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòrāžen⟩ **1.** nanijeti poraz, učiniti da tko izgubi (u borbi, utakmici, natjecanju) **2.** zaprepastiti, ošamutiti, izazvati snažan dojam u lošem smislu [*ta me vijest porazila*] // **pòrāz** *m* potpun neuspjeh u čemu protiv neprijatelja, protivnika ili prema ciljevima s teškoćama koje treba savladati [~ *u ratu*; ~ *u sportskom susretu*; ~ *u životu*]; **pòrāz|an** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ **1.** koji sadrži poraz, koji se sastoji u porazu, koji je poraz **2.** koji je vrlo loš, nikakav [*(završiti) s ~nim rezultatom* vrlo loše; katastrofalno]; **pòrāzno** *pril.* vrlo loše, kobno, katastrofalno; **pòrāznōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je porazno; **poražávajūće** *pril.* tako da djeluje porazno, da poražava [*vijest je djelovala* ~]; **poražávajūćī** *prid.* onaj koji djeluje porazno, koji poražava, koji djeluje tako da zaprepašćuje, koji proizvodi krajnje nepovoljne ili neugodne učinke [~ *rezultat*; ~ *ishod*; ~ *dojam na koga ili što*]; **poražávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poràžāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poraziti; **pòrāženo** *pril.* pokislo, tužno, neveselo, kao poslije poraza [*držati se* ~]; **pòrāženōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je poražen
✧ PO- + *v.* raz

poràzmisliti (∅, o čemu) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* poràzmislio⟩ malo razmisliti, naknadno razmisliti
✧ PO- + *v.* razmisliti

poràzmjestiti (se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. rad.* poràzmjestio (se)⟩ razmjestiti sve redom // **porazmjéštati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* poràzmjēštām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* porazmjestiti
✧ PO- + *v.* razmjestiti

pórcij|a (**pòrcija**) *ž* **1. a.** određena količina obroka **b.** jelo, piće za jednog čovjeka (u gostionici, vojsci) **2.** (*mn*) posude koje se slažu jedna na drugu, ulaze jedna u drugu dnom i povezane okvirom služe za nošenje jela (npr. iz javnih kuhinja, u bolnice i sl.); gamele, kohšale **3.** *term.* određeni, posebni dio nekog organa // **porcijášiti** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* porcìjāšīm, *pril. sad.* -āšēći, *gl. im.* -ášēnje⟩ *pejor.* praviti porcije, dijeliti na porcije za stolom, sitničariti i odmjeravati količinu jela (umjesto da se svi služe koliko žele)
✧ *njem.* Portion ← *lat.* portio: udio, dio

porcùlān *m* ⟨G porculána⟩ **1.** mineralna masa od finih vrsta gline s raznim primjesama, upotrebljava se za izradu raznih predmeta **2.** posuđe od takve mase, najfinija vrsta keramike // **porculànača** *ž* glina od koje se izrađuje porculan, *usp.* kaolin; **porcùlānskī** *prid.* koji je od porculana, koji se odnosi na porculan
✧ *njem.* Porzellan ← *tal.* porcellana: porcelan, vrsta puža čija je kućica slična porculanu ≃ porcellano: krmača, vulva

porebàrkē *pril.* na rebra, na bok, bočno, pobočke [*pasti* ~; *postaviti* ~]
✧ PO- + *v.* rebro

pòrebrica *ž* **1.** *anat.* plućna ovojnica, pleura **2.** *meton.* oko rebara
✧ PO- + *v.* rebro

pȍreč *m bot.* jednogodišnja južnoeuropska biljka (*Borago officinalis*) iz porodice oštrolista (*Boraginaceae*), ima kosmate listove i stabljiku, upotrebljava se u medicini i za jelo kao salata; borač, boražina

Pȍreč *m* (*ant.* Parentium) naselje i luka na srednjem dijelu *Z* istarske obale, 7585 stan. // **Pòrečanin** *m* (**Pòrečānka** *ž*) ⟨N *mn* Pòrečani⟩ stanovnik Poreča; **pòrečkī** *prid.* koji se odnosi na Poreč i Porečane; **Poréština** *ž* mikroregija u Istri (kraj koji gravitira gradu Poreču)

pòreći (što) *svrš.* ⟨*prez.* porèčēm/pòreknēm, *pril. pr.* -ekāvši, *imp.* porèci, *prid. rad.* pòrekao, *prid. trp.* porèčen⟩ **1.** ne priznati nešto što je rečeno, odreći se svojih riječi, opozvati svoje riječi **2.** ne priznati kome što [~ *njegovo pravo*] **3.** protivno dokazati; pobiti, opovrgnuti [~ *tvrdnju*] // **porèciv** *prid.*

⟨*odr.* -vī⟩ koji se može poreći [~ *dokaz*; ~*a tvrdnja*]; oboriv; **porècivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što se može poreći; **poreknúće** *sr* čin, riječi ili pisani tekst kojim se što porekne; **pòreknuti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* porèčen⟩, *v.* poreći; **porícānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* poricati **2.** *psih.* nesvjesni obrambeni mehanizam koji se rabi radi rješavanja emocionalnog sukoba i ublažavanja anksioznosti nijekanjem misli, osjećaja, želja ili potreba koji se u svijesti ne mogu podnijeti; **porícati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòrīčēm, *pril. sad.* poríčūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poreći

✧ PO- + *v.* riječ, reći

pòred (čega) *prij.* **1.** (za mjesto i za pravac kretanja) u neposrednoj blizini do, (po)kraj, pri, uz [~ *zida*] **2.** *razg.* za dodavanje; uz, osim [~ *mene, bilo je tu i drugih ljudi*] **3.** za dopuštanje; unatoč, usprkos, i pored, uza sve, kraj (svih, svega) [*uspio je ~ svih nevolja*]

✧ PO- + *v.* red

pòredak *m* ⟨G -etka, N *mn* -eci⟩ **1.** stanje uređenosti, sustavnosti u čemu [~ *dijelova u cjelini*] **2.** utvrđeni raspored dijelova neke cjeline [~ *po brojevima*] **3. a.** pravila, propisi po kojima se što obavlja [*pravni* ~] **b.** postojeće društveno ili državno uređenje; režim △ ***novi*** ~ *pol.* preuređenje odnosa u Europi ili u svijetu kako se projektira u raznim okolnostima u 20. stoljeću **a.** *pov.* uređenje Europe na čelu s Trećim Reichom **b.** uređenje u duhu Europske unije // **porédati** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòrēdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòrēdān⟩ **1.** postaviti, svrstati u red **2.** smjestiti po rednom broju, po redu koji bi se mogao označiti rednim brojevima; **pòredba** *ž* ⟨G *mn* -dābā/-ī/-ā⟩ **1.** uspoređivanje, sravnjivanje; usporedba **2.** *retor.* figura u kojoj se uspoređuje što nepoznato ili manje poznato s čim poznatijim; komparacija △ ~ ***pridjeva*** *gram.* oblik opisnih pridjeva koji pokazuje različit stupanj svojstva koje se označava pridjevom; komparacija; **pòredben** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se zasniva na poredbi, uspoređivanju uzajamnih odnosa; komparativan; **pòredbenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je poredbeno (ob. u metodi); **pòrediti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòredio⟩ usporediti, *v.*; **poređívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* porèđujēm, *pril. sad.* porèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* porediti, uspoređivati

✧ PO- + *v.* red

porèmetiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* porèmetīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* porèmećen⟩ prouzrokovati poremećaj, *usp.* remetiti // **pòremećāj** *m* narušenost pravilnosti, reda, poretka, funkcioniranja čega [~ *u radu bubrega*] △ ***duševni*** ~ *pat.* ponašajni ili psihološki sindrom koji uzrokuje značajne smetnje, određenu nesposobnost ili značajno povišen rizik od smrti, boli ili gubitka slobode; **porèmećen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se poremetio, koji se pomiješao u redoslijedu, koji više nema predviđenog ili prijašnjeg reda **2.** koji nije više duševno zdrav [*duševno* ~]; pomaknut, udaren; **poremećènica** *ž*, *v.* poremećenik; **poremećènīk** *m* ⟨G poremećeníka, V -īče, N *mn* poremećeníci⟩ onaj koji je poremećen; **porèmećeno** *pril.* na poremećen način; nenormalno [*ponašati se* ~]; **porèmećenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje ili osobina onoga koji je poremećen, svojstvo onoga što je poremećeno; **poremećívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poremèćujēm, *pril. sad.* poremèćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poremetiti

✧ PO- + *v.* remetiti

porencefàlija *ž pat.* prirođena ili rano u životu stečena lezija sive moždane tvari, osobito kore; ob. se prirodno kompenzira, ali može uzrokovati paralizu i epilepsiju

✧ *grč.* póros: prolaz + egképhalos: mozak

pòrez *m* dio prihoda od imanja, rada itd. koji se daje državi ili administrativnoj jedinici [*općinski* ~; ~ *na promet*] // **pòreznī** *prid.* koji je u vezi s porezom [~ *obveznik*]; **pòreznīčkī** *prid.* koji se odnosi na poreznike; **pòreznīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** službenik koji skuplja porez **2.** *razg.* onaj koji radi s porezom, koji obračunava porez; **porezòvnīk** *m* ⟨G porezovníka, N *mn* porezovníci⟩ *pov.* onaj koji stječe određena prava na temelju plaćanja poreza (npr. pravo glasa)

✧ PO- + *v.* rez

pòrezati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòrežēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòrezān⟩ **1.** posjeći, *v.* **2.** (se) ozlijediti se oštrim predmetom; posjeći se // **porezòtina** *ž* posjekotina

✧ PO- + *v.* rez, rezati

porèžina *ž bot.*, *v.* broćanica

pòrfīn *m* ⟨G porfína⟩ *kem.* prstenasti spoj sastavljen od 4 pirolova prstena, osnovna je struktura porfirin

✧ *v.* porfir + -IN

pòrfīr *m* ⟨G porfíra⟩ *min.* površinska eruptivna

stijena // **pòrfīrn|ī** *prid.* koji je od porfira, koji ima svojstva porfira [*~a struktura*]
✧ *njem.* Porphyr ≃ *tal.* porfiro ≃ *grč.* porphýra: grimiz

Pòrfīrijev *prid.*, ob. u: △ *~o* ***stablo*** *log.* shematski prikaz nadređenih i podređenih rodova i vrsta supstancija da bi se razjasnili pojmovi reda, razlike te vrste i predočilo njihovo isprepletanje
✧ prema Porfiriju, rimskom neoplatoniku iz 4. st.

porfiríni *m mn* ⟨N porfìrīn, G porfirína⟩ *kem.* crveno obojeni kemijski spojevi sa 4 pirolske jezgre u molekuli, tvore aktivnu jezgru molekule klorofila, hemoglobina, citokroma, katalaze i peroksidaze (npr. koporfirin) // **porfìrija** *ž pat.* metabolički poremećaj obilježen izlučivanjem porfirina u urinu i pratećim napadima bolova u abdomenu ili kožnim promjenama
✧ *v.* porfir

porfìrīt *m* ⟨G porfiríta⟩ *min.* svjetlosiva površinska eruptivna stijena, po sastavu odgovara andezitu, ali je nastala prije tercijara
✧ *grč.* porphýra: grimiz + -IT

pȏrga *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ *reg. zast.* davanje čega na vjeru, na dug, na poček; zajam *reg.*
✧ *njem.* Borgen

pòribiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòribljen⟩ puštanjem mlađa učiniti da rijeka, ribnjak itd. postanu bogati ribom [*~ jezero*] // **poribljávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* porìbljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pòribiti
✧ PO- + *v.* riba

pòridž *m kulin.* žitko kašasto jelo priređeno od zobenih pahuljica i kipućeg mlijeka; zobena kaša
✧ *engl.* porridge

pòrigati *svrš.* ⟨*prez.* pòrigām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòrigān⟩ **1.** rigajući sve zaprljati [*~ kupaonicu*] **2.** (se) povratiti (2)
✧ PO- + *v.* rigati

pòrihtati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòrihtān⟩ *reg.* **1.** poravnati (krevet, stolnjak i sl.), urediti, pospremiti (stan i sl.) **2.** uskladiti (izvještaj, instrument, sat), *usp.* rihtati
✧ PO- + *v.* rihtati

porijékl|o (podrijétlo) *sr* **1.** početak ili početna točka; izvor, ishodište [*riječ latinskog ~a; masnoće biljnog ~a*] **2.** preci neke osobe (ob. u etničkom ili geografskom smislu) [*seljačkog ~a*]
✧ od starijega *poreklo (pseudojekavizam) ← *prasl.* *poreklo ≃ PO- + *v.* riječ, reći

pòriluk *m bot.* vrsta luka produžene lukovice (*Allium porrum*) iz porodice ljiljana (*Liliaceae*), jede se kuhan; poljski češnjak, pras, prasa, *usp.* luk
✧ *lat.* porrum: vlašac + *v.* luk

pòrinuti *svrš.* ⟨*prez.* pòrinēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pòrinūt⟩ **1.** malo rinuti, gurnuti **2.** (što) obaviti porinuće [*~ brod*] **3.** (se) *reg. ekspr. pejor.* pogurnuti se (ob. na bolji položaj i sl.) // **porinúće** *sr* spuštanje broda u more itd. s navoza
✧ PO- + *v.* rinuti

poriomànija *ž psih.* neodoljiv nagon za besciljnim putovanjem, skitanjem; karakterističan za određena psihička stanja i ponekad pubertet
✧ *grč.* póros: prolaz + -MANIJA

pòriti (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -rēći, *gl. im.* -rēnje⟩ parati, rašivati
✧ *v.* parati

pȍriv *m* snažan unutrašnji poticaj; nagon
✧ *rus.* porýv

pórjēčje *sr* ⟨G -a⟩ *geogr.* područje s kojeg se sve vode tekućice slijevaju u jednu rijeku, jezero ili more
◈ *top.* (naselje): **Pȍreč** (Požega, 250 stan.)
✧ PO- + *v.* rijeka

pòrječkati se *svrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pòrječkao se⟩ uputiti, međusobno razmijeniti oštre riječi; posvaditi se // **porječkávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* porjèčkāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* porječkati se
✧ PO- + *v.* riječ

pȏrko *m reg. pejor.* **1.** prljav, neuredan čovjek **2.** *pren.* karakterno ništavan čovjek; svinja, prasac // **porkàrija** *ž reg. pejor.* svinjarija
✧ *tal.* porco

pòrkulāb (pòrkolāb) *m pov. zast.* **1.** zapovjednik, namjesnik, upravitelj kakvog grada ili tvrđave; kaštelan **2.** sudski glasnik
✧ *mađ.* porkoláb ← *njem.* Burggraf ← *češ.* Purkrali

pȍrno *m* **1.** vrsta književnog, filmskog, video i dr. izražavanja kojim se nastoji izazvati seksualno uzbuđenje pornografijom; pornić **2.** ono što je u vezi s pornografijom [*~kino*]
✧ *krat.* ← *v.* pornografija

pȍrnofilm *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ film koji prikazuje

pornografiju, film s pornografskom temom
✧ *v.* porno + *v.* film

pornogràfija *ž* opisivanje ili vizualno prikazivanje seksualnih objekata i radnji lišeno estetskih sadržaja, upravljeno na razbuđivanje mašte čitatelja ili gledatelja △ ***meka*** ~ manje eksplicitna i društveno prihvatljivija u načinu prezentiranja; soft core; ***tvrda*** ~ izravna i vrlo nasilna u iskazu, neposredno prikazuje spolni čin; hard core // **pornògraf** *m* onaj koji piše pornografske tekstove, onaj koji proizvodi pornografiju; **pornògrafkinja** *ž*, *v.* pornograf; **pornògrafskī** *prid.* koji se odnosi na pornografiju i pornografe; **pornògrafski** *pril.* kao pornograf, na način pornografa
✧ *grč.* pornographía ≃ pórnē: bludnica + -GRAFIJA

pȍrnokīno *m* (*sr*) ⟨N *mn* -a⟩ kinematograf u kojem se prikazuju pornofilmovi [*ovaj (ovo)* ~]
✧ *v.* porno + *v.* kino

pornolàgnija *ž psih.* perverzna sklonost za spolnim općenjem samo s prostitutkama
✧ *grč.* pórnē: bludnica + lagneía: tjelesno uživanje, blud

poròbiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòrobīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòrobljen⟩ osvojiti i opljačkati drugu zemlju, područje ili grad // **porobljávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poròbljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* porobiti, porobljivati; **porobljìvāč** *m* ⟨G porobljiváča⟩ onaj koji porobljuje ili koji je porobio; **porobljivàčica** *ž*, *v.* porobljivač; **porobljìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na porobljivače; **porobljìvāčki** *pril.* kao porobljivač, na način porobljivača; **porobljívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poròbljujēm, *pril. sad.* poròbljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* porobiti, porobljavati
◈ *pr.* (nadimačka): **Pòrobić** (120, Dubrovnik, Dalmacija, *Z* Slavonija), **Poròbija** (110, Sinj, *J* i sred. Dalmacija)
✧ PO- + *v.* rob

pȍročan, *v.* porok

pòrodica *ž* **1. a.** *pov.* široka rodbinska zajednica; svojta, familija **b.** obitelj po slijedu naraštaja (pradjed, djed, otac, sin) **c.** *razg.* (+ *srp.*), *v.* obitelj **2.** krug, skup ljudi koje veže sličan cilj, misao, rad i sl. [~ *nadrealista*] **3.** *biol.* sistematska kategorija u podjeli biljnog i životinjskog svijeta, viša od roda, niža od reda **4.** (+ *potenc.*) ukupnost srodnih proizvoda, ob. nastalih u okviru jednog proizvodnog programa **5.** *lingv.* skupina genetski srodnih jezika // **pòrodičn|ī** *prid.* koji se odnosi na porodicu, koji pripada porodici △ ***~o pravo*** skup propisa kojima se uređuju pravni odnosi u porodici; ***~o stablo*** grafički prikaz slijeda naraštaja unutar jedne porodice
✧ *v.* poroditi

poròditi (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòrodīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòrođen⟩, *v.* roditi // **poráđati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòrāđām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poroditi; **pòrod** *m* **1.** rođenje (djeteta) **2.** porođaj **3.** potomstvo [*imati/nemati ~a*]; **poròdīlja** *ž* žena koja će uskoro roditi ili koja je tek rodila; rodilja; **pòrodīljnī** *prid.* koji pripada porodilji, koji joj je svojstven; **pòrodīljskī** *prid.* koji se odnosi na porodilje; **porodíljstvo** *sr* **1.** grana medicine koja se bavi trudnoćom i porođajem; akušerstvo, porodništvo **2.** školski predmet koji se osniva na takvom programu; **pòrodničār** *m med.* liječnik/ginekolog koji prati porod; **pòrodničārka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* porodničar; **pòrodničkī** *prid.* koji se odnosi na porod i porodničare; **pòrodnīštvo** *sr* porodiljstvo; **pȍrođāj** *m* fiziološki proces i prirodni čin rađanja djeteta [*lagan/težak* ~]; **pȍrođājn|ī** *prid.* koji je u vezi s porođajem [*~i bolovi*; *~e muke*, *pren.* problemi na početku nekog posla]; **porođénje** (∅, koga) *sr* čin porađanja, čas kad se tko rodio, dolazak ljudskoga bića na svijet [~ *ditića od Divice Marije*]
✧ PO- + *v.* rod, roditi

pòrok *m* ⟨N *mn* -oci, G pȍrōkā⟩ **1. a.** kriminalno ili nemoralno ponašanje **b.** osobit oblik takva ponašanja (prostitucija, narkomanija i sl.) **2.** nedostatak, mana u ponašanju ili slabost karaktera (sklonost piću, cigaretama i sl.) [*imati/nemati ~a (odati se) prepustiti se porocima*] // **pȍročan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji je zahvaćen porokom ili je sklon poroku; **pȍročno** *pril.* na poročan način; **pȍročnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina ili stanje onoga koji je poročan
✧ *prasl.* i *stsl.* *porokъ (*rus.* porók) ≃ PO- + *v.* riječ, reći

pòrom *m pat.* benigni epitelni tumor, promjene se ob. očituju na tabanima i dlanovima
✧ *v.* pora + -OM

pororoca (*izg.* pororȍka) *ž term.* plimni val na rijeci Amazoni, visine do 5 m, brzine 20–27 km/h, prodire iz Atlantika i do 1100 km od ušća
✧ *port.*

poròsiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòrosīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòrošen⟩ **1.** pokriti rosom, orositi **2.** poškropiti, malo skvasiti, namočiti, ovlažiti // **porošávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poròšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* porositi, porošivati; **porošívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poròšujēm, *pril. sad.* poròšujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* porošavati, porositi
✧ PO- + *v.* rosa

pòrōst *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ *bot.* biljka (*Posidonia oceanica*) iz porodice *Potamogetonaceae*

pòroškati se *svrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pòroškao se⟩ pobosti se roščićima (o mladim ovnovima, jarčićima itd.) // **poroškávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* poròškāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poroškati se
✧ PO- + *v.* rog

pȍrota *ž* **1.** sudsko tijelo sastavljeno od građana koje sudjeluje u donošenju presude **2.** *razg.* skup ljudi koji na temelju iznesenih argumenata donose konačni zaključak, odluku [*TV* ~] // **pȍrotnī** *prid.* koji se odnosi na porotu; **pòrotnica** *ž*, *v.* porotnik; **pòrotničkī** *prid.* koji se odnosi na porotnike; **pòrotnički** *pril.* kao porotnik, na način porotnika; **pòrotnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ član porote; **pòrotnīštvo** *sr* djelatnost porotnika
✧ PO- + *prasl.* i *stsl.* rota: zakletva (*rus.* rotá, *polj.* rota) ← *ie.* *wroto- (*skr.* vrata-: zakletva)

pȍrōzan, *v.* pora

porporèla *ž* ⟨G *mn* porporélā⟩ *pom. reg.* umjetna zaštita luke od valova, izgrađena od različita materijala; lukobran
✧ *mlet.* porporèla

port (*izg.* pôrt) *m inform.* hardverski ili softverski ulazno-izlazni međusklop za protok podataka [*serijski* ~; *paralelni* ~]
✧ *engl.*

pôrta *ž* **1.** vrata (naročito crkvena); dveri **2.** sobica za vratara (portira) na ulazu u poduzeća, ustanove itd.; vratarnica, portirnica **3.** *anat.* vrata, ulaz (npr. mjesto ulaza krvnih žila u neki organ) △ ***Visoka Porta*** *pov.* diplomatski naziv za vladu u Osmanskom Carstvu
✧ *lat.*

PORTA- kao prvi dio riječi znači da se nosi, pridržava ili prihvaća ono što znači drugi dio [*portauovi* stalak iz kojeg se jede kuhano jaje]
✧ *tal.* portare ← *lat.*

portábl *prid.* koji je lako prenosiv (predmet), koji je podoban za prenošenje, putovanje i sl. [~ *kompjuter* prenosivi kompjuter]; portativan
✧ *fr.* portable ← *lat.* portabilis

portabôrsa (**portàbōrša**) *m* (ž) *reg. podr. pejor.* **1.** onaj koji nošenjem torbe za spise želi ostaviti dojam važnosti (diplomatski činovnik, poslovni čovjek, trgovački agent itd.) **2.** onaj koji obavlja manje važne poslove takvim ljudima, niži prema njima u hijerarhiji; nosač, treger
✧ *tal.*

portàfolj *m*, *v.* portfelj (**2a**)

pȍrtafōn *m tehn.* uređaj pomoću kojega se iz kuće ili stana uspostavlja kontakt s posjetiteljem i mogu otvoriti ulazna vrata zgrade ili kuće
✧ PORTA- + *v.* (tele)fon

portafortûna *ž reg.* ono što donosi sreću, manji predmet koji se nosi ili drži uza se za sreću i zaštitu od nesreće; amulet, (h)amajlija, talisman
✧ *tal.*

portàkal *m* ⟨G -kla, N *mn* -kli⟩ *reg.* naranča
✧ *tur.* portakal: Portugal

pòrtāl *m* ⟨G portála⟩ *arhit.* glavni ulaz na pročelju dvora, palače, crkve ili veće građevine, izrazito likovno obrađen (skulpturama i reljefima) // **pòrtālnī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na portal i portale
✧ *njem.* Portal ← *srlat.* portale

portamênto *m glazb.* u vokalnoj puhaćoj i gudačkoj izvedbi povezivanje dvaju tonova različite visine brzim pasažom
✧ *tal.*

portamòneta *ž reg.* novčanik (ob. za kovanice), novčanik za sitniš, *usp.* munita
✧ *tal.*

portàntīn *m* ⟨G portantína⟩ *reg.* zatvorena nosiljka s kabinom, u kojoj se nose dostojanstvenici // **portàntīne** *ž mn* ⟨D *mn* -ama⟩ *reg.* zdjelice (ob. složene jedna na drugu i učvršćene držačem) u kojima se prenosi hrana; kostšale
✧ *tal.* portantina

portàpak *m* ⟨N *mn* -aci⟩ *reg. zast.* prtljažnik
✧ *tal.* portare: nositi + *v.* paket

portapèj|a *ž* ⟨G *mn* portapéjā⟩ *reg.* **1.** gajtan i kićanka oko balčaka sablje; portepeja **2.** traka od kože ili drugoga materijala; uprtač, re-

men [*nositi ~u*, *zast.* nositi sablju u zn. biti časnik]
✧ *fr.* porte-épée: nosač sablje

portàtil *m kat.* mali prenosivi oltar koji služi za obrede izvan crkve; ima osnovni oblik omanje ploče, u njoj je kamen koji pokriva relikvije (u doba romanike bogato dekorirani)
✧ *tal.* portatile: prenosiv

portàtīv *m* ⟨G portatíva⟩ *glazb. pov.* male prijenosne orgulje (kasni srednji vijek) kao instrument crkvenih procesija i kućnog muziciranja // **pȍrtatīvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩, *v.* portabl
✧ *srfr.* portatif

portâto *pril. glazb.* način artikulacije tonova: izvoditi široko, bez povezivanja tonova
✧ *tal.*

portavôče *m reg.* **1.** megafon **2.** *pren.* nečiji glasnik, onaj koji govori u nečije ime; izvjestitelj, glasonoša
✧ *tal.* portavoce

pòrter *m* ⟨N *mn* portéri⟩ *ekon.* donositelj, vlasnik vrijednosnih papira
✧ *engl.* porter

Porter (*izg.* Pórter), **Cole** (1892–1964), američki kompozitor i tekstopisac zabavne glazbe s elementima jazza i mjuzikla (*Anything Goes*, *Kiss Me Kate*, *Silk Stockings*), jedan od najsofisticiranijih pisaca urbanog šlagera američke scene 1930-ih do 1950-ih

pòrtfelj *m* ⟨G portfèlja⟩ **1.** *ekon.* skup dionica i drugih vrijednosnih papira što ih posjeduje neka tvrtka ili pojedinac [~ *ulaganja* neizravna ulaganja, najčešće u obveznice i vrijednosne papire što ih izdaje neka strana država]; portofolio **2. a.** novčanik za držanje dokumenata, kartica i novca; lisnica, portafolj **b.** kožnati ili plastični omot u kojem se čuvaju spisi **3.** *pren.* posao pojedinog ministra u vladi; ministarski resor △ ***ministar bez ~a*** ministar koji ne vodi poseban resor
✧ *fr.* portefeuille ← porter: nositi + feuille: list

pòrtik *m* ⟨N *mn* -ici⟩ *arhit.* **1.** ulazni trijem, predvorje; natkriveni, ali otvoreni prostor što ga oblikuje niz stupova pred glavnim ulazom građevine **2. a.** natkriveni hodnik sa stupovima duž zgrade **b.** prostor u obliku dvorane stupova pred zatvorenom pozadinom
✧ *tal.* portico ← *lat.* porticus

pòrtīr *m* ⟨G portíra⟩ vratar, čuvar // **pòrtīrka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* portir; **pòrtīrnica** *ž* prostorija u kojoj sjedi portir; **pòrtīrskī** *prid.* koji se odnosi na portire
✧ *njem.* Portier ≃ *fr.* portier

porto (*izg.* pôrto) *m* ⟨*indekl.*⟩ način dostave pošiljke uz pristojbu koju plaća onaj koji prima [*poslati* ~] △ ~ ***franco*** (*izg.* ~ frànko) slobodna luka, bescarinska lučka zona; ***~-blagajna*** priručna blagajna koja isplaćuje poštanske marke i biljege
✧ *tal.*: poštarina

pôrto *m agr.* jako slatko vino
✧ *port.*, prema gradu Pôrto

portofôlio *m*, *v.* portfelj (1)

portokoláda *ž reg.* piće od soka naranče; narančada, oranžada
✧ PORTO- + *v.* kolo, kola + -ADA

Portorìko *m geogr.* otočna država u Velikim Antilima (Srednja Amerika), 9104 km², 3.612.000 stan., glavni grad San Juan // **Portorikánac** *m* (**Portorìkānka** *ž*) ⟨G -nca, V Pȍrtorikānče, N *mn* Portorikánci⟩ stanovnik ili državljanin Portorika; **portorìkanskī** *prid.* koji se odnosi na Portoriko i Portorikance

Pȍrtorōž (**Portorôž**) *m* naselje u *SZ* Istri, na obali Piranskog zaljeva (R Slovenija), 3000 stan. // **pȍrtoroškī** *prid.* koji se odnosi na Portorož i Portorožane; **Portoróžanin** *m* (**Portoróžānka** *ž*) ⟨N *mn* Portoróžani⟩ stanovnik Portoroža

portpàrol (**portparȍl**) *m* ⟨G portparòla⟩ onaj koji je ovlašten davati službene izjave ili održavati odnose s javnošću na posebnim konferencijama za novinare; izvjestitelj, spiker, glasnogovornik [~ *vlade*; ~ *ministarstva*]
✧ *fr.* porte-parole

pòrtrēt *m* ⟨G portréta⟩ *umj.* **1.** u likovnim umjetnostima prikazivanje individualnog izgleda osobe **2.** u književnosti i publicistici prikazivanje karaktera i lika osobe // **portrètić** *m dem.* od portret, u zn. portret maloga formata; **portretírati** (koga) *dv.* ⟨*prez.* portrètīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ izraditi/izrađivati portret(e); **portrètist** (**portretȉst**) *m umj.* **1.** likovni umjetnik koji radi portrete **2.** pisac koji umije opisati neku osobu, karakter ili lik; **portretȉstičkī** *prid.* koji se odnosi na portretiste; **portretȉstički** *pril.* kao portretist, na način portretista; **portrètistkinja** *ž*, *v.* portretist; **portretȉzam** *m* ⟨G -zma⟩ ukupnost izrađivanja, društvenih narudžaba i potreba te estetskih odlika portreta (ob. u slikarskim tehnikama) [~ *u Firenzi*, *pov.*]
✧ *njem.* Porträt ← *fr.* portrait

Port-Royal (*izg.* Pôr-Roajàl) ženska cistercitska opatija u blizini Versaillesa, žarište janseni-

zma, *v.*; izvršila snažan utjecaj na školski, intelektualni i društveni život Francuske

Pòrtugal *m geogr.* država u *JZ* dijelu Pirenejskog poluotoka s izlazom na Atlantski ocean, 92.389 km², 9.823.000 stan., glavni grad Lisabon // **Portugálac** *m* (**Portùgālka** *ž*) ⟨G -lca, V Pòrtugālče, N *mn* Portugálci, G Portùgālācā⟩ stanovnik ili državljanin Portugala; **pòrtugālskī** *prid.* koji se odnosi na Portugal i Portugalce △ ~ ***jezik*** *lingv.* romanski jezik iberoromanskog ogranka, blisko srodan španjolskomu i katalonskomu; govori se u Portugalu, Brazilu, te u nekadašnjim portugalskim kolonijama

portugízac *m* ⟨G -sca, V pòrtugišče⟩ **1.** *agr.* **a.** vrsta vinove loze **b.** vino od te loze; portvajn **2.** (Portugizac) *zast.* Portugalac

✧ *njem.* Portugieser

portúlak *m* ⟨G -lka, N *mn* -lci, G pòrtūlākā⟩ *bot.*, *v.* tušanj

portùlān *m* ⟨G portulána⟩ *pom.* **1.** *pov.* višebojne pomorske karte crtane rukom na pergamenu ili koži (13–17. st.), opremljene uputama za plovidbu, podacima o obalama i lukama i sl.; zamijenila ih karta u Mercatorovoj projekciji **2.** *reg.* onaj koji vodi uplovljavanje broda u luku ili upravlja brodom u opasnim vodama; lučki pilot, peljar, portolan // **portòlān** *m*, *v.* portulan

✧ *tal.* portolano

pòrtūn *m* ⟨G portúna⟩ *reg.* velika kućna vrata; veža, haustor

✧ *tal.* portone

pòrtvajn *m reg. zast.*, *v.* portugizac

✧ *njem.* Portwein

pòrub *m* porubljeni kraj; opšitak, zarub // **pòrubak** *m* ⟨G -pka, N *mn* -pci⟩, *v.* porub; **porúbiti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòrūbīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòrūbljen⟩ izvesti rub, zavrnuti, posuvratiti i ušiti rub platna ili tkanine; **porubljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* porùbljujēm, *pril. sad.* porùbljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* porubiti; **pòrupčić** *m dem.* od porub

◆ *pr.* (nadimačko): **Pòrubić** (100, Ogulin)

✧ PO- + *v.* rub

porúčiti, *v.* poruka

pòručnīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *vojn.* **1.** časnički čin u nekim vojskama **2.** najniži od nižih časničkih činova u vojsci Republike Hrvatske; iznad časničkog namjesnika, a ispod natporučnika // **pòručnica** *ž*, *v.* poručnik; **pòručničkī** *prid.* koji se odnosi na poručnike [~ *čin*]; **pòručnički** *pril.* kao poručnik, na način poručnika

✧ *češ.* poručník

pòrug|a *ž* ⟨D L -uzi⟩ uvredljiva riječ, čin, postupak kojima se koga vrijeđa; ruganje, sramoćenje [*služiti za ~u*]

✧ PO- + *v.* rugati se

pòruk|a *ž* ⟨D L -uci⟩ **1.** obavijest, vijest, novost, sadržaj koji se po kome prenosi ili šalje [*prenijeti ~u*; *poslati ~u (po kome)*; *skratiti poruku* razumjeti što se želi reći] **2.** *pren.* osnovna misao koju autor nekog umjetničkog djela želi prenijeti // **pòručica** *ž dem.* od poruka, ob. u zn. kratka, brzo napisana poruka o čemu manje važnosti, ležernom dogovoru i sl.; **porùčilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩, *v.* poručitelj; **porùčitelj** *m* onaj koji šalje poruku; poručilac; **poručitèljica** *ž*, *v.* poručitelj; **porúčiti** *svrš.* ⟨*prez.* pòrūčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòrūčen⟩ **1.** (što) predati poruku, javiti što kome porukom **2.** (po koga, za koga) pozvati koga porukom **3.** *reg.* naručiti, *v.*; **poručívati** (što, po koga, za koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* porùčujēm, *pril. sad.* porùčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poručiti

✧ PO- + *v.* ruka

porumèniti *svrš.* ⟨*prez.* porùmenīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* porumènio/porumènila *ž*⟩ učiniti što rumenim // **porumènjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* porùmenīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* porumènio/porumènjela *ž*⟩ postati rumen

✧ PO- + *v.* rumen, rumeniti

pòrušiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòrušen⟩ **1.** (što) srušiti sve redom **2.** (se) fizički propasti (o osobi) // **pòrušen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je srušen u dijelovima, kojemu su srušeni svi ili mnogi dijelovi [*grad ~ u potresu*] **2.** *pren.* koji je fizički propao (o osobi); **pòrušenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** stanje onoga što je porušeno [~ *grada* (nakon bombardiranja i sl.)] **2.** osobina onoga koji je porušen, koji je fizički propao, *usp.* porušen (**2**) **3.** *v.* ruševnost

✧ PO- + *v.* rušiti

porúžniti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòrūžnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* porúžnio/porúžnila *ž*, *prid. trp.* pòrūžnjen⟩ učiniti ružnim ili ružnijim // **porúžnjeti** (∅, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòrūžnīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* porúžnio/porúžnjela *ž*⟩ posta(ja)ti ružan ili ružniji; **poružnjívati** (∅, se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* porùžnjujēm,

pril. sad. porùžnjujūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* poružniti, poružnjeti
✧ PO- + *v.* rugati se, ružan
poȑvati se *svrš.*, *v.* pohrvati se
pȍsada *ž* **1.** momčad, ljudstvo koje upravlja i održava brod, avion i sl. **2.** *vojn.* vojnici (policajci i sl.) koji upravljaju oklopnim vozilima, strojem, brodom, avionom **3.** *vojn.* vojnici (policajci i sl.) kontrolne postaje na cesti (mostu i sl.); vojnici u bunkeru i tvrđavi **//** **pȍsadnī** *prid.* koji se odnosi na posadu
✧ *v.* posaditi (pod utjecajem *češ.* posádka)
posáditi *svrš.* 〈*prez.* pòsādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsāđen〉 **1.** (što) staviti, zakopati korijen sadnice u zemlju; zasaditi **2.** (koga) *razg.* ponuditi, staviti koga gdje da sjedi, posjesti koga **//** **posađívati** (koga, što) *nesvrš.* 〈*prez.* posàđujēm, *pril. sad.* posàđujūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* posaditi (ob. u zn. (**2**)), saditi
✧ PO- + *v.* sad, saditi
posakrívati *svrš.* 〈*prez.* posàkrīvām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* posàkrīvān〉 **1.** (koga, što) sakriti sve redom **2.** (se) sakriti se svi redom
✧ PO- + *v.* sakriti, sakrivati
posalȉžati *svrš.* 〈*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍsaližān〉 *reg.* prekriti pločama; popločati, potaracati
✧ *mlet.* salizo: kaldrma, popločana ulica
pòs|ao *m* 〈G -sla, N *mn* -slovi/-sli *arh. reg.*/pòsla (samo u kontekstu), G pȍslōvā/posálā *reg.*〉 **1.** rad, djelovanje na izvršenju čega [*fizički ~ao, umni ~ao*] **2.** rad kao stalno zanimanje [*~ao krojača*] **3. a.** zadatak, dužnost, obveza **b.** ono što tko radi, predmet rada [*~ao mi je da pazim na djecu*] **c.** proizvod, rezultat rada [*dobro obavljen ~ao*] △ ***opis ~la*** popis dužnosti, ograničenja i odgovornosti kojih se radnik mora pridržavati pri obavljanju nekog posla; ***Sizifov ~ao*** *mit.* neprekidan, uzaludan, beskrajan posao **//** **pòsleničkī** *prid.* koji se odnosi na poslenike; **pòslenički** *pril.* kao poslenik, na način poslenika; **pòslenīk** *m* 〈V -īče, N *mn* -īci〉 *retor.* osoba koja radi posao od općeg interesa; djelatnik, marnik, trudbenik; **pòslenīštvo** *sr* djelatnost poslenika; **pòslić** *m dem. pejor.* od posao u zn. koji ne obrće veliki novac; **pȍslōv|an** *prid.* 〈*odr.* -vnī〉 **1.** koji je u vezi s poslom, koji se odnosi na posao [*~ni razgovor*] **2.** koji vodi i organizira posao; poduzetan △ ***~na analiza*** *ekon.* postupak skupljanja podataka o svim zadacima, aktivnostima, i zahtjevima potrebnim pri obavljanju nekog posla; ***~ni čovjek, ~ni ljudi*** onaj koji se bavi poslovima (ob. u bankarstvu, velikoj trgovini i industrijskim djelatnostima); biznismen; ***~ni duh*** osobina onoga koji ima smisla za vođenje poslova; **poslovánj|e** *sr* rad poduzeća, ustanove itd. izražen mjerilima i brojkama poslovnih knjiga [*bankovno ~e*; *kontrola ~a*; *uspješno ~e*]; **poslòvati** (∅) *nesvrš.* 〈*prez.* pòslujēm, *pril. sad.* pòslujūći, *gl. im.* -ānje〉 voditi posao/poslove; raditi, djelovati; **poslóvnica** *ž* posebna poslovna prostorija, odijeljen dio poduzeća u kojem se obavljaju određeni poslovi [*turistička ~*]; **poslòvnīčkī** *prid.* koji se odnosi na poslovnik; **poslòvnīk** *m* 〈G poslovníka, N *mn* poslovníci〉 skup propisa o načinu vođenja (sjednice parlamenta, skupštine društava itd.); **pȍslōvno** *pril.* na poslovan način, s poslovnošću; **poslóvnōst** *ž* 〈G -osti, I -osti/-ošću〉 osobina onoga koji je poslovan
◆ *pr.* (nadimačka): **Pòsel** (Međimurje), **Pòslek** (240, Klanjec, Zagorje)
✧ *posьlъ ≃ PO- + *v.* slati
Pȍsavina *ž geogr.* regija s obje strane dijela toka rijeke Save △ ***Bosanska ~*** kraj na desnoj obali Save; ***Slavonska ~*** kraj na lijevoj obali **//** **Pȍsavac** *m* (**Pòsāvka** *ž*) 〈G -āvca, V -āvče, N *mn* Pòsāvci〉 stanovnik Posavine (bez obzira na određenje Slavonska P., Bosanska P.); **pòsavačkī** *prid.* koji se odnosi na Posavca; **Posàvljāk** *m* (**Posàvljānka** *ž*) 〈G Posavljáka, V Pȍsavljāče, N *mn* Posavljáci〉 *reg.* onaj koji je iz Bosanske Posavine, iz Posavine s desne strane Save, Posavac (iz Bosanske Posavine); **Pòsāvlje** *sr geogr.* krajevi uz tok Save kao hidrografski pojam (obuhvaća i Posavinu) [*brodsko ~*]; **pòsavskī** *prid.* koji se odnosi na Posavlje i Posavce, na krajeve uz Savu [*~ konj*; *~ gonič* rasa psa]
◆ *pr.* (etnici): **Pȍsavac** (740, Podravina, Slavonija, Baranja), **Posávčević** (100, Đakovo, Nova Gradiška), **Pȍsavčić** (Vinkovci, Kutina, Slavonija), **Pȍsavec** (4340, Međimurje, Podravina, Zagorje, Banovina)
posávjetovati *svrš.* 〈*prez.* -ujēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* posávjetovān〉 **1.** (koga) dati savjet **2.** (se s kim) **a.** pitati za savjet (koga) **b.** savjetovati se međusobno
✧ PO- + *v.* savjet, savjetovati
Pòsavskī Brêgi *m mn* naselje (u blizini Ivanić Grada), 735 stan. **//** **pȍsavskobrēškī** *prid.* koji se odnosi na Posavski Breg
◆ *v.* Posavina

póseban *prid.* ⟨*odr.* -bnī⟩ **1.** koji je odijeljen, odvojen od drugih, koji nije spojen u cjelinu **2.** koji se razlikuje od drugih, ob. po poželjnim svojstvima [~ *čovjek*] // **pósebicē** *pril.* **1.** odvojeno od drugih; posebno, zasebno, pojedinačno **2.** razlikujući se; naročito, osobito, posebno; **pósebnica** *ž*, *v.* posebnik; **pósebničkī** *prid.* koji se odnosi na posebnike; privatni, privatnički; **pósebnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *zast.* **1.** pojedinac **2.** privatnik; **pósebnīštvo** *sr* ukupnost djelatnosti (u proizvodnji itd.) posebnika, privatna djelatnost i inicijativa (za razliku od državne); **pósebno** *pril.* **1.** za sebe, odijeljeno od drugih ili drugog čega [*stanovati* ~; *izračunati* ~; *promatrati kao problem* ~]; (svatko, svaki) za sebe, zasebno, odijeljeno, odjelito, izdvojeno, izolirano **2.** ističući se, izdvajajući, osobito, naročito, više nego drugi ili drugo, posebice [*problem mu je sve,* ~ *znanje matematike*]; **pósebnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ odlika onoga koji je poseban ili onoga što je posebno; iznimnost, izuzetnost

✧ PO- + *v.* sebe

Pòsedārje *sr* naselje (u blizini Zadra), 1355 stan. // **pòsedārskī** *prid.* koji se odnosi na Posedarje

poségnuti *svrš.* ⟨*prez.* pòsēgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* poségnuo/pòsēgao/pòsēgla *ž*⟩ **1.** (za čim) mašiti se čega, pružiti (ruku) da se što uzme **2.** (za kim, za čim) pokušati steći, zadobiti, dobiti koga ili što // **posézati** (za čim, za kim) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòsēžēm, *pril. sad.* -ēžūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posegnuti

✧ PO- + *prasl.* *sęgnǫti (*rus.* sjagát', *polj.* sięgnąć), *lit.* segti: privezati ← *ie.* *seg- (*skr.* sajati: privezuje)

Posèjdōn (**Pòsidon**) *m* ⟨G Posejdóna⟩ *mit.* bog mora i vladar nad svim drugim morskim božanstvima, zajedno s braćom Zeusom i Hadom jedan od trojice najmoćnijih grčkih bogova; oružje mu je trozub, s kojim je uvijek prikazivan; u njegovu su se čast davale Istmijske igre; u Rimu mu odgovara Neptun

poselámiti *svrš.* ⟨*prez.* posèlāmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* poselámio⟩ *reg. isl.* reći, uputiti kome pozdrav, prenijeti komu čiji pozdrav

✧ PO- + *v.* selam

poseljáčiti *svrš.* ⟨*prez.* posèljāčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* posèljāčen⟩ **1.** (koga) učiniti seljakom **2.** (se) postati seljak // **poseljačívati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* poseljàčujēm, *pril. sad.* poseljàčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poseljačiti

✧ PO- + *v.* selo, seljak

poseníliti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* posènīlīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* poseníli o⟩ postati senilan, duševno oslabiti u starosti // **poseniljívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* posenìljujēm, *pril. sad.* posenìljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poseniliti

✧ PO- + *v.* senilan

posèsija *ž knjiš.* posjedovanje, uživanje posjeda, vlasništvo; posjed, imanje, imetak // **pȍsesīv|an** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ **1.** koji je prožet potrebom za posjedovanjem **2.** *gram.* posvojni [~*ni genitiv*]; **posesívnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je posesivan, svojstvo onoga što je posesivno; **pȍsesōran** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji se odnosi na posjedovanje; posjednički, posjedovni

✧ *lat.* possessio

pòsestrima *ž* prijateljica izabrana za sestru, *usp.* pobratim // **posestrímiti** *svrš.* ⟨*prez.* posèstrīmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* posèstrimio⟩ prihvatiti koga za posestrimu, postati čija posestrima; **pòsestrīmskī** *prid.* koji se odnosi na posestrime; **pòsestrīmski** *pril.* kao posestrima, na način posestrima; **pòsestrīmstvo** *sr* ukupnost odnosa posestrima

✧ PO- + *v.* sestra

pȍsezōna *ž* vrijeme poslije sezone // **pȍsezōnskī** *prid.* koji se odnosi na posezonu

✧ PO- + *v.* sezona

pȍsibīlan *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji se može izvesti; izvodljiv, ostvarljiv **2.** koji je moguć; vjerojatan // **posibìlije** *ž mn* teološki stav o mogućnosti neke egzistencije kao nečeg što može biti, moguće je te ima i unutarnju zamislivost; **posibìlist** (**posibilȉst**) *m* pristalica posibilizma (3); **posibilȉzam** *m* ⟨G -zma⟩ **1.** praktičnost, prilagodljivost **2.** *pol. pov.* istraživanje granica mogućnosti i djelovanje u tim granicama [*politički* ~ politika u granicama mogućnosti (bez avanturizma i akcija koje bi mogle dovesti do poraza); »umjetnost mogućeg«] **3.** *pol.* umjerena struja u socijalističkom pokretu (osobito francuskom) krajem 19. st. koja se zalagala za politiku malih koraka

✧ *lat.* possibilis

pȍsigūrno *pril. razg.* sa sigurnošću (kad se što procjenjuje, ob. uz glagole reći, tvrditi i sl.) [~ *ne mogu reći*; *ne mogu tvrditi* ~]

✧ PO- + *v.* siguran

pòsijati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsijēm, *pril. pr.* -āvši,

prid. trp. pòsijān⟩, *v.* sijati // **pòsije** *ž mn* mekinje
✧ PO- + *v.* sijati

posijéditi *svrš.* ⟨*prez.* pòsijēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* posijédio/posijédila *ž*⟩ učiniti sijedim // **posijédjeti** *svrš.* ⟨*prez.* pòsijēdīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* posijédio/posijédjela *ž*⟩ postati sijed
✧ PO- + *v.* sijed

posijélo, *v.* posjesti

pòsīlnī *m* ⟨G -ōga⟩ **1.** *pov.* vojnik dodijeljen oficiru (ob. vojska Kraljevine Jugoslavije) kao svakodnevna pomoć u kućnim poslovima **2.** *pren. pejor.* onaj koji ima položaj sluge, koji se ponaša kao sluga; slugan, poslušnik // **pòsīlničkī** *prid.* koji se odnosi na posilne; **pòsīlnički** *pril.* kao posilni, na način posilnoga
✧ *rus.* posíl'nyj

posíniti (koga) *svrš.* ⟨*prez.* pòsīnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsīnjen⟩ usvojiti muško dijete // **pòsinak** *m* ⟨G -īnka, V -īnče, N *mn* -īnci⟩ onaj koga je tko posinio; posinče; **pòsīnče** *sr* ⟨G -ta⟩, *v.* posinak; **posinjívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* posìnjujēm, *pril. sad.* posìnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posiniti
◆ *pr.* (nadimačka): **Pòsinak** (Jastrebarsko, Rijeka, Vukovar), **Posìnjāk** (**Posinjâk**) (Zlatar Bistrica), **Posínković** (Hvar, sred. Dalmacija)
✧ PO- + *v.* sin

pòsipati (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -pām/-pljēm (se), *pril. sad.* -ajūći/pòsipljūći (se), *gl. im.* -ānje⟩ nešto sipko istresati po površini čega [~ *šećerom*; ~ *pijeskom*] // **posìpāč** *m* ⟨G posipáča⟩ onaj koji posipa (koga/što); **posipàčica** *ž*, *v.* posipač; **posipávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* posìpāvām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posipati; **pòsūti** (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pȍspēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pȍsūt⟩, *v.* posipati
✧ PO- + *v.* sipati

pòsisati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -sām/-šēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòsisāj/pòsiši, *prid. trp.* pòsisān⟩ sisanjem sve uvući [~ *mlijeko*], *usp.* sisati // **posisávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* posìsāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posisati
✧ PO- + *v.* sisa, sisati

posíviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsīvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* posívio/posívila *ž*⟩ učiniti sivim, obojiti u sivo // **posívjeti** *svrš.* ⟨*prez.* pòsīvīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* posívio/posívjela *ž*⟩ **1.** postati siv **2.** *žarg.* doći u stanje kad što dodija, postati uznemiren (od dosade, gnjavaže itd.)
✧ PO- + *v.* siv, siviti

pòsjeći *svrš.* ⟨*prez.* posijéčem, *pril. pr.* -ekāvši, *imp.* posijéci, *prid. rad.* pòsjekaoposjecati, *prid. trp.* posjèčen⟩ **1.** (koga, što) **a.** *jez. knjiž. ekspr.* usmrtiti sabljom u boju **b.** nanijeti ranu oštrim predmetom **c.** sasjeći stabljiku, oboriti stablo [~ *hrast*] **2.** (se) porezati se // **pòsjecati** (se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posjeći; **pòsjeklina** *ž*, *v.* posjekotina; **posjekòtina** *ž* posječeno mjesto na tijelu, trag predmeta koji siječe ili reže; porezotina, posjeklina
✧ PO- + *v.* sjeći

pòsjesti *svrš.* ⟨*prez.* pòsjednēm, *imp.* pòsjedni, *prid. rad.* pòsjeo/pòsjela *ž*⟩ **1.** (∅) sjesti jedno po jedno; zauzeti mjesta **2.** (koga) smjestiti, posaditi, metnuti koga u sjedeći položaj [~ *oko stola*] △ ***posjela cura*** *reg.* stara djevojka, ona koja se nije udala; usidjelica // **posijélo** *sr etnol.* sastajanje u kući kad se uz pjesmu i priču zajednički obavljaju neki poslovi; **pósjed** *m* **1.** nepokretno imanje (kuća, zemlja i sl.) **2.** ukupnost vlasništva [*biti u ~u čega* imati što; *doći u ~ čega* dobiti što; *uvesti u ~* ozakoniti da nasljednik, kupac itd. raspolaže nepokretnom imovinom kao svojim vlasništvom]; imovina **3.** *pov.* **a.** zemlja koja u smislu feudalno shvaćenog suvereniteta pripada nekoj dinastiji [*austrijski* ~; *habsburški* ~] **b.** zemlja, teritorij itd. u stupnju kolonijalne ili slične zavisnosti prema matičnoj zemlji [*britanski prekomorski* ~]; **pòsjedati** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* (*1. l. mn*) -amo, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* (*3. l. mn*) pòsjedali⟩ sjesti svi redom; **posjèditi** (**posjèdjeti**) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši⟩ malo ili neko vrijeme provesti u razgovoru i sl.; **pósjednica** *ž*, *v.* posjednik; **pósjedničkī** *prid.* koji se odnosi na posjednike; **pósjednički** *pril.* kao posjednik, na način posjednika; **pósjednīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji ima posjed **2.** *v.* vlasnik; **pósjednīštvo** *sr* položaj posjednika, ukupnost onoga što čini posjednika, društveni položaj posjednika kao pojava; **posjedòvatelj** *m* onaj koji posjeduje vrijednosne stvari; **pósjedovati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -dujēm, *pril. sad.* -ujūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** držati u posjedu, imati kao svoje [~ *kuću*; ~ *imanje*] **2.** *retor.*

imati kao svojstvo ili osobinu; imati [~ *slikarski duh*]; **pósjedōvnī** *prid.* koji se odnosi na posjedovanje [~ *odnosi*]; **posjedóvnica** *ž* dio zemljišnoknjižnog uloška
✧ PO- + *v.* sjediti

pòsjetiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsjećen⟩ **1. a.** doći kome i zadržati se neko vrijeme; obići, pohoditi **b.** odlazak liječniku ili zubaru **2.** *pren.* doći, nastupiti, pojaviti se (o događaju, stanju i sl.) **3.** obići kakva mjesta [~ *spomenike*; ~ *muzeje*; ~ *(čiji) grob*] // **pòsjećenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je posjećeno; **posjećívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* posjèćujēm, *pril. sad.* posjèćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posjetiti; **pȍsjet** *m* (**pȍsjeta** *ž*) *razg.* **1.** dolazak u goste **2.** obilazak kakva mjesta ili znamenitosti **3.** *int.* jedno učitavanje sadržaja neke web-stranice [*imati na tisuće ~a*]; hit △ ***kućni*** ~ liječnički pregled bolesnika u njegovu domu; **posjètilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩ posjetitelj; **posjètilačkī** *prid.* koji se odnosi na posjetioce; **posjètitelj** *m* onaj koji dolazi na neko mjesto, koji po svom interesu pohodi; posjetilac, posjetnik [~ *izložaba*; ~ *svetog mjesta*]; **posjetitèljica** *ž*, *v.* posjetitelj; **posjetitèljičin** *prid.* koji pripada posjetiteljici; **posjètitēljka** *ž rij.*, *v.* posjetitelj; **posjètiteljskī** *prid.* koji se odnosi na posjetitelje; **posjètiteljski** *pril.* kao posjetitelj, na način posjetitelja; **pòsjetnica** *ž* **1.** grafički oblikovan listić za predstavljanje s imenom i prezimenom, brojem telefona, adresom i zanimanjem; vizitkarta **2.** *v.* posjetnik; posjetiteljica; **pòsjetničkī** *prid.* koji se odnosi na posjetnike; **pòsjetnički** *pril.* kao posjetnik, na način posjetnika; **pòsjetnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩, *v.* posjetitelj
✧ *prasl.* i *stsl.* posětiti (*rus.* posetít') ≃ PO- + *prasl.* *sětъ: gost *lit.* svečias ≃ *grč.* hétairos

poskákati, *v.* poskočiti

pòskapati *svrš.* ⟨*prez.* (*1. l. mn*) pòskapamo, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* (*3. l. mn*) poskápali⟩ svi pougibati; pocrkati [~ *od žeđi*]
✧ PO- + *v.* skapati

poskídati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòskīdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòskidān⟩ sve redom skinuti, skinuti sve, skinuti više predmeta s nečega na čemu je stajalo na većoj visini ili bilo obješeno ili izvješeno [*poskidati s police*; *poskidati zastave s jarbola* ili; *s pročelja*]
✧ PO- + *v.* skinuti/skidati

pòsklanjati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòsklanjān⟩ sve redom skloniti da ne smeta, više predmeta staviti na svoje mjesto [*suđe treba ~ sa stola*]
✧ PO- + *v.* sklon, sklanjati

posklíznuti se *svrš.* ⟨*prez.* pòsklīznēm se, *pril. pr.* -ūvši se, *imp.* posklízni se, *prid. rad.* pòskliznuo se⟩ pokliznuti se // **pȍsklīz** *m knjiž. med.*, ob. u: △ ~ ***kralješaka*** stanje koje nastaje oštećenjem uz pomak prema naprijed jednog kralješka prema drugome; **posklizívati se** (**posklizávati se**) *nesvrš.* ⟨*prez.* posklìzujēm se, *pril. sad.* posklìzujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poskliznuti se
✧ PO- + *v.* sklizak, sklizati

poskòčiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòskočīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* poskòčio⟩ jednom malo skočiti, *usp.* skočiti // **poskákati** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòskāčēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* poskákao⟩ skočiti svi zajedno, u isto vrijeme ili jedan za drugim, skočiti svi do jednoga; **poskakívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* poskàkujēm, *pril. sad.* poskàkujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poskočiti; **pòskočica** *ž etnol.* pjesma koja se pjeva uz kolo i poskakivanje; **pòskok**[1] *m* ⟨N *mn* -oci⟩ mali skok uvis, ob. u nizu, u poskakivanju
✧ PO- + *v.* skok, skočiti

pòskok[2] *m* ⟨V -oče, N *mn* -oci, G pȍskōkā⟩ *zool.* **1.** otrovna zmija (*Vipera ammodytes*) [*ljut kao* ~ vrlo ljut (o osobi)] **2.** morska riba (*Scomberesox saurus*) iz porodice skušovki (*Sombridae*)
✧ PO- + *v.* skok

poskúpiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòskūpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòskūpljen⟩ učiniti da što postane skupo // **poskúpjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòskūpīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* poskúpio/ puskúpjela *ž*⟩ postati skup, postati skuplji, *opr.* pojeftiniti; **poskupljénj|e** *sr* podizanje cijena, povišenje cijene [*došlo je do ~a*; *veliko/malo ~e*]; **poskupljívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poskùpljujēm, *pril. sad.* poskùpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poskupjeti, poskupiti
✧ PO- + *v.* skûp

pȍskura *ž*, *v.* prosfora

pòslastica *ž* **1.** ukusno jelo koje se odlikuje iznimnošću po kvaliteti i načinu priređivanja; specijalitet **2.** *pren.* ono u čemu se osobito uživa; poseban užitak
✧ PO- + *v.* slast

pòslati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍšaljēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pošàlji, *prid. trp.* pȍslān⟩

1. a. upraviti što na čiju adresu [~ *pismo*] **b.** *žarg.* opsovati [~ *u rodno mjesto*] **c.** dodijeliti, namijeniti, kazniti (o Bogu, providnosti i sl.) [*Bog nam je napokon poslao kišu*] **2.** učiniti da tko ode na neko mjesto s nekim zadatkom ili razlogom // **pòslanic|a** *ž* **1.** *pov.* pismo, poruka s općim sadržajem (ob. pisac pisma ili autor većem broju ljudi) **2. a.** *arh.* službena poruka vladara narodu ili zakonodavnom tijelu **b.** poruka crkvenog poglavara svećenstvu i pastvi **3.** apostolsko pismo u Novom zavjetu **4.** *v.* poslanik; **pòslaničkī** *prid.* **1.** koji se odnosi na poslanike **2.** koji se odnosi na poslanice [~ *stil* stil kojim se pišu poslanice]; **pòslanički** *pril.* kao poslanik, na način poslanika; **pòslanīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** zastupnik političke stranke ili izborne jedinice u skupštini (parlamentu), društveno-političke jedinice (općine, države); zastupnik **2.** osoba koja u drugoj državi predstavlja i zastupa svoju zemlju; **poslánstvo** *sr* ⟨G *mn* pòslānstāvā/-ā⟩ **1.** poslanje, misija **2. a.** niže predstavništvo jedne države u drugoj **b.** *meton.* zgrada u kojoj je predstavništvo **3.** skup ljudi poslan s kakvim zadatkom; **poslánje** *sr retor.* određenost, poziv koji se osjeća u nečemu značajnom; misija, povijesna zadaća [~ *velikog čovjeka*] △ ***Božje*** ~ sretan rasplet, događaj i sl. koji kao da je djelo Božje ili prst Božji; **pošìljalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ osoba koja šalje pošiljku (pismo, paket, poruku i sl.); pošiljatelj; **pošìljatelj** *m konstr.*, *v.* pošiljalac; **pošiljatèljica** *ž*, *v.* pošiljalac; **pošíljati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòšiljēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poslati; **pȍšīljka** *ž* ⟨D L -ljci, G *mn* -iljākā/-ī/-ā⟩ pismo, paket ili novac koji se šalje poštom
✧ PO- + *v.* slati

poslavéniti *svrš.* ⟨*prez.* poslàvēnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* poslàvēnjen⟩ **1.** (koga, što) učiniti koga Slavenom **2.** (se) postati Slaven // **poslavenjívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* poslavènjujēm, *pril. sad.* poslavènjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poslaveniti

pòslenīk, *v.* posao

POSLIJE- prvi dio složenih pridjeva koji se odnosi na nešto što se dogodilo poslije onoga što znači drugi dio složenice [*poslijeratni*]
✧ *v.* poslije

pȍslije (I) *prij.* (koga, čega) **1.** po svršetku čega, odmah za kim ili čim u vremenskom smislu [~ *mene*; ~ *kiše*]; nakon, iza **2.** *pren.* označuje ono što je nakon čega u prostoru, redoslijedu po važnosti i sl., pod njim, do njega (odmah) [~ *šefa on je prvi po redoslijedu*]; nakon, iza // **pȍslije** (II) *pril.* (∅) u nekom vremenu u budućnosti u odnosu na nešto prije [*to se dogodilo* ~; *to je odlučeno* ~; *ljudi nešto žele a* ~ *se kaju*]; kasnije; **pȍslije** (III) *vezn.* (s riječi nego u vremenskom značenju) [~ *nego su izmijenili mišljenja*]; nakon što, pošto[1]
✧ *prasl.* i *stsl.* poslě (*rus.* posle, *stčeš.* poslé)

poslijélog *m gram.* nepromjenljiva vrsta riječi koja stoji iza imenskih riječi i izražava razne odnose; postpozicija (tomu unatoč, toga radi), *usp.* prijedlog
✧ *v.* poslije + *v.* ležati

poslijepódne *sr* ⟨G -eva⟩ popodne [*cijelo* ~] // **poslijepódnevnī** *prid.* koji se odnosi na poslijepodne; popodnevni [~ *program*]
✧ POSLIJE- + *v.* podne

pȍslijeratnī *prid.* koji pripada, koji se odnosi na vrijeme poslije rata, *opr.* prijeratni
✧ POSLIJE- + *v.* rat, ratni

pòslikati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòslikān⟩ naslikati sve [~ *razred*]
✧ PO- + *v.* slika, slikati

poslodávac *m* ⟨G -vca, V poslòdāvče, N *mn* -vci, G poslòdāvācā⟩ onaj koji daje posao, zapošljava, koji uzima pod najam radnu snagu // **poslodàvačkī** *prid.* koji se odnosi na poslodavce; **poslodàvački** *pril.* kao poslodavac, na način poslodavaca; **poslòdāvka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* poslodavac
✧ *v.* posao + *v.* dati

posloprímac *m* ⟨G -mca, V pȍsloprīmče, N *mn* -mci, G poslòprīmācā⟩ *konstr.* osoba koja dobiva posao, koja se zapošljava; radnik, službenik // **poslopr̀imačkī** *prid.* koji se odnosi na posloprimce; **poslopr̀imački** *pril.* kao posloprimac, na način posloprimaca
✧ *v.* posao + *v.* primiti

poslòvati, *v.* posao

pòslovica *ž* sažeta, gramatički dovršena izreka, kao izraz životnog iskustva ili mudrosti // **pòslovič|an** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ o kojem bi se moglo govoriti u poslovicama (zbog izuzetnih dobrih ili loših osobina) [~*na lijenost*]; **pòslovično** *pril.* kao da je u poslovici, vrijedno da uđe u poslovicu [~ *dobar čovjek*; ~ *kasne*]
✧ PO- + *v.* slovo

poslovòdstvo *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩ radno tijelo koje

kao dio uprave vodi poslove // **pȍslovođa** *m* ⟨N *mn* -e⟩ onaj koji upravlja ili vodi tehničke poslove u poduzeću; **poslòvotkinja** *ž*, *v.* poslovođa
✧ *v.* posao + *v.* voditi
poslòžiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsložīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsložen⟩ **1.** (što) *razg.* složiti što po redu i smislu, staviti sve na svoje mjesto, dovesti u red [~ *knjige*; ~ *povrće u izlogu*]; poredati, sortirati, srediti (što), razvrstati **2.** (se) *žarg.* **a.** uskladiti [*neki čimbenici su se posložili*] **b.** shvatiti [*posložio je određene stvari u svojoj glavi*] // **poslágati** *svrš.* ⟨*prez.* pòslāžēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòslāgān⟩ sve složiti u nit [~ *cigle*; ~ *knjige*]
✧ PO- + *v.* složiti
pȍslug|a *ž* ⟨D L -uzi⟩ **1.** najmljene osobe koje u kući, hotelu, ustanovi i sl. obavljaju jednostavnije poslove (čišćenje, pranje, posluživanje) **2.** pružanje ugostiteljske usluge [~*a brza i točna*]; podvorba, posluživanje **3.** *vojn.* ljudstvo potrebno za održavanje i upotrebu oruđa, uređaja i sprava [~*a topa*; ~*a radara*] // **poslùžāvnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ pladanj s kojega se izravno gosti poslužuju jelom i pićem (ob. na primanjima na kojima se stoji); **poslužénje** *sr* **1.** ono što se na poslužavniku iznese pred gosta odmah nakon što dođe u kuću (osvježenje ili kava) **2.** pojedini dio većega obroka (ručka ili večere) ili gozbe koji se posluži gostima (predjelo, glavno jelo, prvo jelo, drugo jelo); **poslùžilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩ onaj koji poslužuje, koji što dodaje [~ *stroja*]; **poslùžitelj** *m* podvornik; **poslužitèljica** *ž*, *v.* poslužitelj; **poslùžiteljskī** *prid.* koji se odnosi na poslužitelje; **poslùžiteljski** *pril.* kao poslužitelj, na način poslužitelja; **poslužitéljstvo** *sr* služba poslužitelja; **poslúžiti** *svrš.* ⟨*prez.* pòslūžīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòslūžen⟩ **1.** (što) ponuditi ili donijeti jelo i sl. pred koga [~ *kolače*] **2.** (koga čime) ponuditi jelom koga [~ *voćem*] **3.** (čemu) biti koristan za što [*lopata može za svašta* ~] **4.** (se) uzeti ponuđeno jelo ili piće; **poslužívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* poslùžujēm, *pril. sad.* poslùžujūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* poslužiti (2) **2.** pomagati u kući, kod podvorbe oko stola i sl.; dvoriti, servirati, služiti
✧ PO- + *v.* sluga, služiti
pȍslūh *m* ⟨N *mn* -ūsi⟩ poslušnost △ ~! *arh.* traženje da se obrati pažnja i čuje ono što će se reći; pozor! pažnja!, slušajte!; slušaj ovamo!; ***uskraćivanje građanskog ~a*** *pol.* neizvršavanje zakonskih propisa kao sredstvo borbe za prava, samostalnost i sl. // **poslúhnuti** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòslūhnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* poslúhni, *prid. rad.* poslúhnuo⟩ **1.** malo poslušati, obratiti pozornost na ono što se kaže **2.** malo poslušati ono što se slabo čuje; osluhnuti [~ *povjetarac*]; **pȍslūšan** *prid.* ⟨*odr.* -šnī⟩ koji sluša tuđe naredbe, koji se ne opire; pokoran; **pòslušati** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòslušao⟩ **1.** (što) **a.** zakratko registrirati osjetilom sluha [~ *zvukove*] **b.** ležerno slušati [~ *simfoniju*] **2.** (koga) postupiti po naredbi ili po savjetu [~ *savjet*] **3.** (koga) učiniti komu sitnu uslugu koju obično čini mlađi starijemu ili dijete roditeljima [*Dođi da me nešto poslušaš. Idi kupi mlijeko i kruh.*]; **pòslūšnica** *ž*, *v.* poslušnik; **pòslūšničkī** *prid.* koji se odnosi na poslušnike; **pòslūšnički** *pril.* kao poslušnik, na način poslušnika; **pòslūšnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** *pejor.* onaj koji je poslušan, koji sluša bez pogovora **2.** *crkv.* onaj koji se u crkvenom redu zavjetovao na posluh; **pòslūšnīštvo** *sr* položaj ili ponašanje poslušnika; **pȍslūšno** *pril.* slušajući bez opiranja; **poslúšnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onog koji je poslušan
✧ PO- + *v.* sluh
pòsljednj|ī *prid.* **1.** koji se nalazi ili slijedi na kraju čega, za kojim ne slijedi ništa; zadnji **2.** koji je jedini ostao, koji je preostao **3.** koji prethodi sadašnjemu, koji je upravo spomenut, koji se događa neposredno prije sadašnjega; potonji [*ovaj ~i*] **4.** koji se upravo pojavio; najnoviji [~*i modni krik*] **5.** konačni, zaključni, definitivni [~*i sud*; ~*a instanca*] **6.** *razg.* najbeznačajniji, najgori, najlošiji [~*i ološ*] △ ***~a pomast*** *kat.* sakrament, pomazanje teških bolesnika posvećenim uljem; bolesničko pomazanje; ***~a večera*** *rel.* Kristova posljednja večera s učenicima večer prije raspeća, održana prema svim pravilima obredne pashalne večere; ***~i Mohikanac*** onaj koji je još jedini preostao [~*i Mohikanac koji još lovi potočne rakove*] // **pòsljedak** *m* ⟨G pòsljetka, N *mn* pòsljeci⟩ *knjiš.* ono što je dobiveno kao posljedica rada, nastojanja i sl.; rezultat; **pòsljedic|a** *ž* ono što nužno slijedi, nastaje, (pro)izlazi iz uzroka; konzekvencija [*snositi ~e*]; **pòsljedičn|ī** *prid.* **1.** koji se

javlja kao posljedica čega **2.** kojim se izriče posljedica [*~a rečenica*]

✧ PO- + *v.* slijed, slijediti

posmàknuti se (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòsmaknēm se, *pril. pr.* -ūvši se, *prid. rad.* posmàknuo se/posmàknula se *ž*⟩ omaknuti se, izmaći se [*posmakla se noga* (o onome što stoji na čemu ili o onome što nosi, drži, na kojemu što počiva kao teret)] **//** **pȍsmāk** *m*, ob. u: △ ***na*** ~ tako da se posmiče u zn. da se stavlja u pokret na jednoj crti, traverzi i sl., a ne u osi [*vrata na* ~, *žarg.* posmična vrata za razliku od vrata koja su uglavljena i koja se ne »miču« nego otvaraju]; **pòsmicati** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsmičēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* posmícao⟩ sve redom smaknuti, poskidati glave, osuditi na smrt [*Posmica ih, srca ne iskali, što bez straha svi su pred njim pali*]; **pòsmič|an** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji je na posmak [*~na vrata*]; **pòsmik** *m* ⟨N -ici⟩ **1.** *fiz.* protusmjerno gibanje dijelova tijela pod utjecajem para sila **2.** *tehn.* pomicanje dviju paralelnih površina jedne prema drugoj

✧ PO- + *v.* smaknuti

posmòtriti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsmotrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* posmòtrio⟩ pogledati koga tako da se uoče neka, ob. vanjska svojstva, baciti pogled na koga ili što s takvom namjerom, pokušati na brzinu uočiti glavne osobine koga ili čega kratkim promatranjem

✧ PO- + *v.* smotriti

pòsmrtn|ī *prid.* **1.** koji se odnosi na vrijeme poslije smrti **2.** koji je obavljen poslije čije smrti △ ***~a maska*** otisak s lica umrlog; ***~i govor***, ***~o slovo*** govor pokojniku nad otvorenim grobom; ***~i marš*** glazbena skladba koja se ob. svira na pogrebu; ***~i ostaci*** tijelo umrloga, pepeo umrloga **//** **pòsmrčād** *ž zb.* ⟨I -i⟩, *v.* posmrče; **pòsmrče** *sr* ⟨G -ta, *zb.* -ād⟩ dijete rođeno nakon očeve smrti; **pòsmrtnica** *ž* posmrtni marš, *v.* posmrtni △; **posmrtnìna** *ž* **1.** *knjiš. rij. neol.* ono što pokojnik ostavlja; nasljedstvo **2.** novčana pomoć koja se daje obitelji umrloga

✧ PO- + *v.* smrt

pȍsno, *v.* pôst

pòsōblje *sr* tkanine i drugi materijali za opremu sobe (zastori, tepisi, rolete, prostirke) **//** **pòsobnī** *prid.* koji se odnosi na posoblje [~ *predmeti*]

✧ PO- + *v.* soba

posòliti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsolīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsoljen⟩ zasipati količinom soli, *usp.* soliti

✧ PO- + *v.* sol[1], soliti

pòspati *svrš.* ⟨*prez.* (*1. l. mn*) pòspīmo, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* (*3. l. mn*) pòspali⟩ zaspati svi redom **//** **pospávati** *svrš.* ⟨*prez.* (*1. l. mn*) pòspāvāmo, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* (*3. l. mn*) pospávali⟩, *v.* pospati; **pȍspān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1. a.** kome se spava, koji je sanjiv, dremljiv **b.** koji uspavljuje [*~o vrijeme*]; uspavljujući **2.** *pren.* koji je bez inicijative, koji ne daje pobude; spor, neživotan; **pospánac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G pòspānācā⟩ osoba koja voli mnogo spavati; **pospánčev** *prid.* koji pripada pospancu; **pòspānka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* pospanac; **pospánko** *m hip. fam.* pospanac, spavalo; **pȍspāno** *pril.* na pospan način, sanjivo; **pȍspānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje ili osobina onoga koji je pospan

✧ PO- + *v.* spavati, spati

pòspješiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòspješen⟩ ubrzati neki proces; potaknuti **//** **pospješívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pospjèšujēm, *pril. sad.* pospjèšujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pospješiti; **pòspješnica** *ž*, *v.* požurnica

✧ PO- + *v.* spješiti

pòsprdan *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji je podrugljiv, porugljiv **//** **posprdljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ *razg.*, *v.* posprdnost; **pòsprdno** *pril.* sprdajući se, sa sprdnjom; **pòsprdnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina ili postupak, način razgovora i sl. onoga koji je posprdan ili onoga što je posprdno; posprdljivost

✧ PO- + *v.* sprdati se

posprémati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòsprēmām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ dovoditi u red stan, kuću i sl. gdje se više predmeta vraća ili stavlja i postavlja na svoje mjesto **//** **posprémānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pospremati **2.** *publ. razg.* sređivanje odnosa u društvu, u organizaciji, poduzeću, polaganje računa, prestrukturiranje, ulaženje u novi odnos snaga [*tu će biti veliko* ~]; **posprémiti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsprēmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsprēmljen⟩, *v.* pospremati

✧ PO- + *v.* spremiti, spremati

posràkapa *m* ⟨N *mn* -e⟩ *ekspr. podr. razg. vulg.* onaj koji se osramotio nekim postupkom, onaj koji se blamirao, onaj koji se posrao (u

smislu lošeg ili nečasnog postupka), onaj koji više ne vrijedi, onaj koji je potrošen kao ljudska vrijednost
✧ *v.* posrati + *v.* kapa²

posrámi|ti *svrš.* ⟨*prez.* pòsrāmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsrāmljen⟩ **1.** (koga, što) učiniti da se tko počne sramiti **2.** (se) biti obuzet sramom **3.** (se pred kim/čim) izdržati usporedbu s kim/čim uzornim, priznatim, kvalitetnim ili općenito poznatim kao valjanim [*ovo se ne bi ~lo bakinih kolača*] // **pòsrāmljeno** *pril.* na posramljen način; **pòsrāmljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je posramljen; **posramljívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* posràmljujēm, *pril. sad.* posràmljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posramiti
✧ PO- + *v.* sram, sramiti se

pòsrati *svrš.* ⟨*prez.* pòserēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍsrān⟩ *vulg.* **1.** (koga, što) onečistiti izmetom, opoganiti **2.** *pejor. žarg.* izvrijeđati, poniziti **3.** (se) **a.** izvršiti nuždu **b.** *pren. žarg.* pokazati se u lošem svjetlu; zakazati, osramotiti se // **pȍsrān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *vulg.* **1.** koji je onečišćen izmetom, prljav od izmeta [*~e gaće*] **2.** *pren.* koji je vrlo loš, nikakav (2) [*~ dan*]; **posránac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G pòsrānācā⟩ *fam. vulg.* **1.** onaj koji se posrao **2.** *pejor.* **a.** nesposobnjaković **b.** mlakonja; **posránčev** *prid.* koji pripada posrancu; **pòsrānka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* posranac; **pȍsrāno** *pril.* na posran način [*držati se ~*]
✧ PO- + *v.* srati

posrèbriti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsrebrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsrebren⟩ dati podlozi sloj srebra // **posrebrívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* posrèbrujēm, *pril. sad.* posrèbrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posrebriti
✧ PO- + *v.* srebro

pòsrećiti se *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pòsrećio se⟩ imati sreće, poći za rukom, uspjeti // **posrećívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* posrèćujēm se, *pril. sad.* posrèćujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posrećiti se
✧ PO- + *v.* sreća

pòsred (čega) *prij.* s riječju ili izrazom na koji se odnosi označava: **1.** samu sredinu mjesta ili prostora onoga što riječ ili izraz u genitivu znači [*~ lica*] **2.** samu sredinu između početka i svršetka onoga što riječ u genitivu znači [*~ dana*] // **posrijédi** *pril.*, ob. u: △ ***što je ~?*** o čemu se radi? (vidjet ćemo) o čemu se radi; ***to je ~*** o tome se radi
✧ PO- + *v.* sredina, sred

pòsred|an *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ **1.** koji ne djeluje izravno, nego posredstvom čega; neizravan, indirektan [*~no glasanje*] **2.** koji nije jasan, koji nije otvoren [*doći do informacije na ~an način*] **3.** koji nije u direktnom srodstvu // **pòsrednica** *ž*, *v.* posrednik; **pòsredničkī** *prid.* koji se odnosi na posrednike; **pòsrednički** *pril.* kao posrednik, na način posrednika; **pòsrednīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji pomaže da dođe do pogodbe, do sporazuma, da se što uspješno obavi **2.** onaj koji pomaže da dođe do izmirenja **3.** onaj koji prodaje robu i posluje na putu od proizvođača ili prvog prodavača do kupca; posredovatelj, menadžer; **pòsrednīštvo** *sr* organizirano djelovanje posrednika, ukupnost radnji posredovanja [*razvijeno ~*]; **pòsredno** *pril.* na posredan način; indirektno, iz druge ruke; **pòsrednōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je posredno; **posredòvatelj** *m* posrednik; **posredovatèljica** *ž*, *v.* posredovatelj; **posredovatèljičin** *prid.* koji pripada posredovateljici; **pòsredovati** (∅, u čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòsredujēm, *pril. sad.* pòsredujūći, *gl. im.* -ānje⟩ biti posrednik, baviti se posredničkim poslom, posredovanjem; **pòsredstvo** *sr* posredovanje
✧ PO- + *v.* sredina

posŕkati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsr̄čēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* posŕkao, *prid. trp.* pòsr̄kān⟩ srkanjem pojesti/popiti što do kraja [*~ juhu*; *~ čorbu*], *usp.* srkati
✧ PO- + *v.* srkati

posŕnuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòsr̄nēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* posŕni, *prid. rad.* posŕnuo⟩ **1.** *v.* posrtaj **2.** *pren.* klonuti duhom, unazaditi se, za trenutak zastati u napredovanju **3.** *pren.* propasti, iskvariti se [*moralno ~*] // **posrnúće** *sr* trenutak kad je tko posrnuo; ob. moralni pad; **pȍsrtāj** *m* jednokratno zanošenje tijela kad se spotakne, pogrešno nagazi, izgubi snaga ili ravnoteža i sl.; **pòsrtāljka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩ *pom.* čelična šipka koja stoji okomito na kosnik; **pòsrtati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -rćēm, *pril. sad.* -rćūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posrnuti
✧ PO- + *v.* srnuti

pôst *m* ⟨G pȍsta, N *mn* pȍstovi⟩ **1.** *rel.* uzdržavanje vjernika od hrane kao izraz pokore, kajanja i priprave za blagdan **2.** *meton.* vrijeme

kad se posti **3. a.** *razg.* pretjerano uzdržavanje od hrane **b.** *žarg.* uzdržavanje od tjelesnih užitaka **//** **pȍsnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji posti; **pȍsno** *pril.* na postan način; prirediti tako da bude posno, *opr.* masno; **pȍsnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je posno; **pòstāč** *m* ⟨G postáča⟩ onaj koji poštuje post kao vjersku dužnost (ob. u islamu); **postàčica** *ž*, *v.* postač; **pòstan** *prid.* ⟨*odr.* pȍsnī⟩ **1.** koji ne sadržava masnoće [*posna zemlja*], *opr.* mastan **2.** *pren.* koji je kao u postu; gladan, prazan, oskudan [*posna godina*]; **pòstilac** *m* ⟨G pòstioca, V -ioče⟩ onaj koji posti; **pòstiti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -tēći, *gl. im.* pȍšćēnje⟩ ne jesti, uzdržavati se od jela

◈ *pr.* (nadimačka): **Pòstek** (Sesvete), **Póstić** (Turopolje, Rijeka)

✧ *prasl.* i *stsl.* postъ (*rus.* post, *polj.* post) ← *stvnjem.* fasto

pȍst *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ **1.** kolac, stup, motka **2.** *sport* u košarci, visok igrač koji u napadu stoji na liniji bacanja i ob. pivotira **3.** *int.* članak (**2b**), *v.*

✧ *engl.* ← *lat.* positus: smješten ← ponere: smjestiti

POST- kao prvi dio riječi znači iza, straga; po-, poslije-, za- [*postdatirati*]

✧ *lat.* pos-; post (*prij.*)

pȍstaja *ž* **1.** mjesto gdje se kraće zadržavaju prijevozna sredstva da iskrcaju ili prime putnike; stanica, stajalište [*željeznička* ~; *autobusna* ~] **2.** zgrada u kojoj se stalno obavljaju određeni javni poslovi; stanica [*policijska* ~] **3.** *rel.* mjesto na kojem zastaje procesija simbolizirajući Isusovu patnju **//** **pòstaja|ti**[1] (∅) *svrš.* ⟨*prez.* postòjīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòstajao⟩ **1.** neko vrijeme se zadržati na nekom mjestu **2.** neko vrijeme stajati, počekati u stojećem stavu [*nije bilo mjesta za sjedenje pa smo ~li (na nogama)*]; **pȍstājnī** *prid.* koji pripada postaji; **pòstati**[1] (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòstanēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòstao⟩ malo stati, zastati, *usp.* postaja (**1**)

✧ PO- + *v.* stati

postàment (**postàmenat**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ podnožje kipa ili stupa; postolje

✧ *njem.* Postament ← *lat.* postamentum

pòstarati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòstarān⟩ **1.** (koga, što) učiniti starim **2.** (se) postati star **//** **pòstarati se** *svrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pòstarao se⟩ (za koga, za što, o kome, o čemu) pobrinuti se; **pȍstarijī** *prid.* već starije dobi, koji je u godinama, koji ide prema starosti

✧ PO- + *v.* star

pòsta|ti[2] (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòstanēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòstani, *prid. rad.* pòstao, *gl. im.* postánje⟩ **1.** početi što biti [*~ti predsjednik*; *~t će slavna*] **2.** nastati, stvoriti se [*i ~de tama*] **3.** promijeniti se u koga ili što [*od dječaka je ~o čovjek*] **//** **pòstajati**[2] (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -jēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ajānje⟩, *v.* postati; **pòstan|ak** *m* ⟨G -ānka, N *mn* -ānci⟩ **1.** pojava, pojavljivanje, nastanak čega **2.** prvi trenutak u razvoju čega; postanje △ ***Knjiga ~ka*** prva od biblijskih knjiga, koja govori o postanku svijeta; **postánje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* postati[2] **2.** postanak

✧ PO- + *v.* stati

pȍstavangārda *ž* *umj.* razdoblje koje slijedi nakon avangarde; u svim umjetnostima odlikuje se pomirenošću s dotadašnjim i reinterpretacijom tradicije

✧ POST- + *v.* avangarda

pòstaviti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòstavljen⟩ **1. a.** (što) staviti da stoji i ne pada **b.** (koga) dovesti na mjesto u službi, dati mu postavljenje **2.** (se) **a.** zauzeti stav **b.** *pren.* zauzeti određen odnos prema drugim ljudima, pojavama ili stvarima **//** **pȍstāv** *m* **1.** izbor izložaka iz fundusa muzeja, galerije i sl. [*stalni* ~] **2.** *pov.* *arh.* položaj vojske u pozicionom ratovanju (nastambe, zemunice, rovovi itd.); **pȍstava** *ž* **1.** raspored uloga u izvedbi scenskog djela **2.** *sport* momčad koja trenutno igra na terenu [*prva (druga, treća)* ~]; **pòstāvka** *ž* ⟨D L -vci, G *mn* -avākā/-ī/-ā⟩ **1.** tvrdnja koja se javno iznosi kao stav **2.** osnovno pravilo, načelo **3.** *zast.* postava, *v.*; **postàvljāč** *m* ⟨G postavljáča⟩ onaj koji postavlja [~ *čunjeva*]; **postàvljāčkī** *prid.* koji se odnosi na postavljače; **pòstavljati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* postaviti; **postavljénje** *sr* čin kojim se tko postavlja u službu [*dobiti* ~]; **pòstāvnica** *ž* uređaj ili postrojenje za upravljanje skretnicama i signalima

✧ PO- + *v.* stav, staviti

postcedèntan *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji slijedi nakon čega, koji se dogodio neposredno nakon onoga o čemu je riječ, *opr.* antecedentan

✧ POST- + *lat.* cedere: ići, nositi

postdatírati (što) *dv.* ⟨*prez.* postdàtīrām, *pril.*

sad. -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ na ispravi ili pismu (u)pisati kasniji datum, *opr.* antedatirati

✧ POST- + *njem.* datieren: upisati datum

postdèbit *m* ⟨N *mn* postdebíti⟩ otprema tiskovina (printed matter, Drucksache, tiskanica, štampane stvari) poštom uz sniženu tarifu

✧ *njem.* Postdebit ≃ Post: pošta + *lat.* debitum: dug

pòstdentālan *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ *fon.* koji se tvori iza zuba; izazubni, zazubni

✧ POST- + *v.* dentalan

postdiplòmand, *v.* postdiplomski

pòstdiplōmskī *prid.* koji se odnosi na vrijeme nakon stjecanja fakultetske diplome; poslijediplomski [~ *ispit*] △ ~ ***studij*** *term.* specijalistički studij koji slijedi nakon stjecanja diplome, ob. u trajanju od dvije godine; njegovim uspješnim završetkom (nakon obrane magistarske radnje) dobiva se titula magistra // **postdiplómac** *m* ⟨G -mca, V -mče, N *mn* -mci⟩ *žarg.* onaj koji studira na poslijediplomskom studiju; postdiplomand; **postdiplòmand** *m* ⟨G *mn* -nādā⟩, *v.* postdiplomac

✧ POST- + *v.* diploma, diplomski

postèćija *ž reg.* učinjena koža bravčeta, s koje nije ostrižena vuna; služi kao serdžada

✧ *tur.* pösteki ← *perz.* pūstekī ← pūst: ovčja koža

pòstelj|a *ž* krevet, ležaj za odmor i spavanje [*raspremiti ~u*] // **pòsteljār** *m pejor.* onaj koji iznajmljuje postelje, onaj koji zarađuje iznajmljujući turistima i putnicima krevete; **pòsteljārka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* posteljar; **pòsteljica** *ž* **1.** *dem.* od postelja **2.** *anat.*, *v.* placenta (1); **posteljìna** *ž* platnena oprema za krevet, posteljno rublje (plahte, jastuci, jastučnice i navlake); **pòstēljn|ī** *prid.* koji pripada postelji, krevetu, koji se odnosi na postelju [*~o rublje*]; **pòstēljnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *pov.* službenik na srednjovjekovnom dvoru; kamerarij

✧ *prasl.* *posteljь, *postelja (*rus.* postél', *češ.* postel) ≃ PO- + *stelti: prostirati (*rus.* stlat')

pòstepen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *razg.* **1.** postupan, *v.* **2.** koji je polagan, umjereno brz // **pòstepeno** *pril.* postupno, *v.*; **pòstepenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩, *v.* postupnost

✧ PO- + *v.* stepen

pòster *m* plakat ili kopija većih dimenzija, ob. s likovnim motivom trajnije vrijednosti namijenjen ukrašavanju prostorija, propagandi i reklami // **posterizírānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* posterizirati **2.** *inform.* postupak u računalnoj grafici kojim se povećava prostor prijelaza između dviju boja čime se umanjuje oštrina prijelaza jedne boje u drugu; **posterizírati** *dv.* ⟨*prez.* posterìzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ *inform.* umanjivati oštrinu prijelaza između boja

✧ *engl.* poster

poste restante (*izg.* pòst restânt) *m* pismo ili pošiljka što ih adresat preuzima na pošti

✧ *fr.* ≃ poste: *v.* pošta + restante: koja ostaje

pòsteriōr|an *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ **1.** koji se dogodio poslije čega drugoga; kasniji **2.** koji je na redu, koji slijedi, odmah za kim ili čim; naredni, idući, sljedeći **3.** koji se nalazi straga; zadnji, stražnji △ *~**na vjerojatnost*** *term.* statistička, empirijska vjerojatnost, granična vrijednost relativne frekvencije slučajnog događaja, koji nastupa po zakonu velikih brojeva // **posteriorìtēt** *m* ⟨G posterioritéta⟩ *sociol.* stanje i položaj onoga koji je podčinjen, pokoren; **posteriórnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je posteriorno, što dolazi nakon čega, kašnjenje, zaostajanje

✧ *lat.* posterior ← posterus: (koji stiže) poslije

pòstfah *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ *reg.* poštanski pretinac, poštanski fah u samoj pošti za adresate s brojnim svakodnevnim pošiljkama

✧ *njem.* Postfach

postfeminìzam *m* ⟨G -zma⟩ razdoblje u razvoju pokreta za ženska prava (feminističkom pokretu) pošto je u mnogim segmentima društva izborena ravnopravnost muškaraca i žena (ob. se na Zapadu smatra od 1970-ih)

✧ POST- + *v.* femina, feminizam

post festum (*izg.* pòst fèstum) *pril.* pošto se već dogodilo, prekasno

✧ *lat.*

pòsthūman *prid.*, *v.* postuman

posticipácija *ž* zaostatak u plaćanju, plaćanje unatrag

✧ *tal.* posticipazione ≃ posticipare: odgoditi

posticipàndo *pril. glazb.* oznaka na partituri u zn. poslije čega, obično poslije kraja, nakon što je završeno; naknadno, unatrag

✧ *tal.* posticipando

pòstići (**postignuti**) (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòstignēm, *pril. pr.* pòstigāvši, *imp.* pòstigni, *prid. rad.* pòstigao⟩ **1.** doći do čega uz trud, dobiti ono za čim se težilo [~ *uspjeh*] **2.** steći kakav stu-

panj razvoja, veličine, brzine i sl. [~ *veliku brzinu*] // **postignúće** *sr* ono što je postignuto; uspjeh, dostignuće; **pòstizati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ižēm, *pril. sad.* -ižūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* postići
✧ PO- + *v.* stignuti (stići)

postíđjeti *svrš.* ⟨*prez.* pòstīdīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* pòstīđen⟩ **1.** (koga) učiniti da se tko počne stidjeti **2.** (se) biti obuzet stidom, *usp.* posramiti // **postiđívati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* postìđujēm, *pril. sad.* postìđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* postidjeti; **pòstīđenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je postiđen
✧ PO- + *v.* stid

pòstijēr *m* ⟨G postijéra⟩ *reg.* poštar, *v.*
✧ *tal.* postiere

postìla *ž* ⟨G *mn* postîlā⟩ **1.** *kat.* zbirka nedjeljnih i blagdanskih ulomaka poslanica i evanđelja **2.** *rij.* komentari na rubu stranice u knjizi poslije pročitanoga; bilješke, opaske
✧ *lat.* post illa (verba): poslije ovih riječi

postimpresionìzam *m* ⟨G -zma⟩ *lik.* faza u razvoju slikarstva poslije francuskog impresionizma; neoimpresionizam
✧ POST- + *v.* impresionizam

postindùstrījsk|ī *prid.*, ob. u: △ ~***o društvo*** *term.* ekonomski razvijeno društvo u kojem opada važnost industrije, a širi se uslužni sektor, smanjuje broj radnika, a raste broj stručnjaka, intenzivno koristi visoka informatička tehnologija
✧ POST- + *v.* industrija, industrijski

postînfarktnī *prid. med.* koji slijedi poslije infarkta, poslijeinfarktni [~ *oporavak*]
✧ POST- + *v.* infarkt

Pòstira *sr mn* naselje na otoku Braču, 1287 stan. // **Pòstiranin** *m* (**Pòstirānka** *ž*) ⟨N *mn* Pòstirani⟩ stanovnik Postira; **pòstirskī** *prid.* koji se odnosi na Postira i Postirane

postírati *dv.* ⟨*prez.* pòstīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ staviti/stavljati što da ne pada; postavljati, namještati, namjestiti
✧ *njem.* postieren ← *fr.* poster

postklàsičn|ī *prid.* koji se zbiva poslije razdoblja u nekoj oblasti nazvanog klasično, klasika i sl. △ ~***a ekonomija*** *term.* neoklasična ekonomika, pravac ekonomske teorije koja oživljava interes za mikroekonomiju (za probleme optimizacije, individualnog ponašanja i sl.)
✧ POST- + *v.* klasičan

postkomunìzam *m* ⟨G -zma⟩ *sociol. publ. pol.* stanje društva poč. 1990-ih nakon raspada projekta komunizma i propasti komunističkih režima u zemljama Srednje, Istočne i Jugoistočne Europe i bivšeg SSSR-a // **postkomunìstičkī** *prid.* koji se odnosi na postkomunizam; **postkomunìstički** *pril.* kao u postkomunizmu, na način postkomunizma
✧ POST- + *v.* komunizam

pȍstlūdīj *m glazb.* **1.** kraća instrumentalna kompozicija koja se izvodi nakon većeg djela (ob. u orguljaškoj praksi kompozicija kojom završava bogoslužje) **2.** kraći instrumentalni odlomak na završetku kompozicije
✧ *srlat.* postludium ≃ POST- + *lat.* ludus: igra

pȍstmen *m sport* u rukometu igrač u napadu koji izvršava dio zadataka vanjskog i kružnog napadača, ob. leđima okrenut vratima, na o. 8 m
✧ *engl.* postman

pȍstmenopauza *ž fiziol.* životno razdoblje žene nakon menopauze; lučenje estrogena se postupno smanjuje, događaju se razne promjene (fizičke, psihičke)
✧ POST- + *v.* menopauza

post meridiem (*izg.* pȍst merídiem) oznaka za vrijeme; poslije podne (12–24 h), *krat.* p. m., *opr.* ante meridiem
✧ *lat.*

postmodernìzam *m* ⟨G -zma⟩ **1.** duhovni i umjetnički pravac s kraja 20. st.; otpor ustanovljenim autoritetima avangarde i modernizma, otklon od njih; eklektičko korištenje i citiranje ranijih umjetničkih pravaca **2.** *fil.* pravac koji objašnjava prilike i stanje u kojima nestaju ideje prosvjetiteljstva, idealizma i marksizma koji su nastojali dati jedinstveno tumačenje stvarnosti i provesti opću emancipaciju čovjeka (J.-F. Lyotard) // **pȍstmoderna** *ž*, *v.* postmodernizam; **pȍstmodernist** *m* onaj koji stvara u duhu postmoderne
✧ POST- + *v.* moda, modernizam

postmolári *m mn* ⟨N postmòlār, G postmolára⟩ *anat.* zubi kutnjaci
✧ POST- + *v.* molari

post mortem (*izg.* pȍst mȍrtem) *pril.* **1.** poslije smrti **2.** *pren.* poslije nekog događaja, radnje ili zbivanja koje je konačno i nepovratno završeno // **pȍstmortālan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji se dešava poslije smrti, koji se odnosi na vri-

jeme poslije smrti, koji je objavljen poslije čije smrti; posmrtan
✧ *lat.*: poslije smrti, posmrtno

pȍstnatālan *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji se zbio, dogodio poslije rođenja
✧ POST- + *lat.* natalis: koji pripada rođenju

postnomìnāl *m* ⟨G postnomināla⟩ *gram.* glagol izveden od nekog gramatičkog imena; denominativ
✧ POST- + *v.* nominalan

pȍstō *pril.* postotak izražen brojem // **pòstotak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -oci⟩ **1. a.** stoti dio nekog broja, uzet kao jedinica; procent, procenat [*radi na* ~] **b.** količina čega izmjerena u stotim dijelovima **2.** dohodak, prihod na svakih sto novčanih jedinica; **pòstot|an** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji je izmjeren ili izražen u postocima △ *~ni račun mat.* relativni broj koji određuje postotak jedinica na sto jedinica; **postotkáriti** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* postòtkārīm, *pril. sad.* -rēći, *gl. im.* -rēnje⟩ *razg.* **1.** raditi na postotak, uzimati postotke **2.** *pol. pejor.* dijeliti po postocima ono što se ne može dijeliti (zemlju, državu, civilizaciju), u postocima izražavati utjecaj; **pòstotno** *pril.* u postocima, izraženo u postocima
✧ PO- + *v.* sto[1] (*kalk.* prema *lat.* per centum)

póstojati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -jīm, *pril. sad.* -jēći, *gl. im.* -ānje⟩ ostvarivati se, biti, bivstvovati, opstojati, egzistirati [*otkad svijet postoji* otkad je svijeta; *to nigdje ne postoji* toga nigdje nema], *usp.* biti[1], imati // **póstojān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se ne prekida, neprekidan, koji nije podvrgnut promjenama; stalan [~ *pritisak*] **2.** koji je stalan u sklonostima, navikama; čvrst, nepokolebljiv, ustrajan [~ *karakter*]; **póstojāno** *pril.* na postojan način, s postojnošću; **póstojānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je postojan ili svojstvo onoga što je postojano; **póstojānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* postojati **2.** *fil.* stanje onoga što jest; egzistencija; **póstōjbina** *ž* zemlja, podneblje, kraj odakle tko ili što potječe ili stalno boravi [~ *orla*]; **póstojēćī** *prid.* **1.** koji postoji, koji jest; egzistirajući, stvarni **2.** kojeg ima u onome o čemu se govori (o stvarima, sastavnim dijelovima smjesa, kemijskih spojeva itd.) [~ *problemi*]; **póstōlj|e** *sr* **1.** čvrsto građen temelj na kojem stoji spomenik; podnožje, postament **2.** ono što služi kao podupirač, nosač čega [*aparat na* ~*u*]; nožice
✧ PO- + *v.* stati, stajati

Pòstōjna *ž* naselje u Notranjskoj (R Slovenija), 8200 stan. // **póstōjnskī** *prid.* koji se odnosi na Postojnu △ ***Postojnska jama*** *geogr.* najveća jama šireg područja, ukupna dužina 25 km
◈ *pr.* (etnik): **Pòstōnjskī** (Zabok, Zagreb i okolica), **Pòstōjnskī** (Turopolje)

postòla *ž* (**pòstōl** *m*) ⟨G *mn* postólā⟩ *reg. razg.*, *v.* cipela // **postòlār** *m* ⟨G postolára⟩ *term.* onaj koji izrađuje i popravlja postole, cipele; cipelar, crevljar, obućar, šuster; **postolàrija** *ž* **1.** postolarska radionica **2.** postolarski obrt, *usp.* postolarstvo; **postòlārskī** *prid.* koji se odnosi na postolare; **postolárstvo** *sr* djelatnost, služba postolara
◈ *pr.* (prema zanimanju): **Postòlov** (Trogir, Poreč, Osijek), **Postólović** (Pula)
✧ *prasl.* *postolъ (*slov.* postol, *polj.* postoł)

pȍstolūjnī *prid.* *pol. publ. pov.* koji dolazi poslije vojne operacije Oluja u kolovozu 1995.
✧ POST- + *v.* Oluja

póstōlje, *v.* postojati

pȍstoperatīv|an *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji se događa poslije operacije [~*ni tijek bolesti*]
✧ POST- + *v.* operacija, operativan

postòstručiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* postòstručen⟩ učiniti da što bude sto puta veće, za te tvorbe, *usp.* -struk, -stručiti // **postostručávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* postostrùčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* postostručiti
✧ PO- + *v.* stostruk

postponírati (*što*) *dv.* ⟨*prez.* postpònīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** staviti/stavljati što poslije čega, svrstati/svrstavati kao manje važno prema čemu drugome; zapostaviti, podrediti **2.** pomaknuti/pomicati rok čemu, (o)staviti na stranu, (o)staviti da stoji dok ne bude potrebno, na kraće vrijeme; odgoditi/odgađati
✧ *lat.* postponere ≃ POST- + ponere: smjestiti, staviti

postpozícija *ž* zapostavljanje, podređivanje
✧ POST- + *v.* pozicija

pȍstpozitīvan *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ *gram.* koji ima položaj iza čega u vezi riječi
✧ *lat.* postpositivus ≃ POST- + *v.* pozitivan

pȍstprandijālnī *prid.* koji nastaje nakon obroka hrane, nakon jela (ob. o zdravstvenim tegobama)
✧ *lat.* post prandium: poslije doručka (jela)

post punk (*izg.* pȍst pȁnk) *m glazb.* žanr proizašao iz izvornog punka poč. 1980-ih (uz new

wave i hard core); sklon eksperimentiranju i slojevitijim glazbenim rješenjima
✧ POST- + *v.* punk

postrádati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòstrādām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* postrádao⟩, *v.* stradati
✧ PO- + *v.* stradati

pòstran *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je sa strane, koji čini jednu od strana [*~a površina*] // **pòstrancē** *pril.* **1.** u stranu, na stranu [*zaći ~*; *držati se ~* biti povučen, ne miješati se] **2.** po strani; **postráni** (mogući način pisanja uz: po strani) *pril.* **1.** (∅) na stranu, tako da je zabačen ili zametnut, dalje od sredine ili od mjesta gdje se što zbiva [*ostavljen ~*]; zanemaren **2.** (čega) tako da se penje ili stoji uz jednu stranu čega [*~ brda*]; **pòstraničan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji je postran; **pòstrano** *pril.* sa strane
✧ PO- + *v.* strana

Pòstrānje *sr* naselje (u blizini Imotskoga), 1577 stan. // **Postránjac** *m* (**Pòstrānjka** *ž*) ⟨G -njca, V -njče, N *mn* Postránjci⟩ stanovnik Postranja; **pòstrānjskī** *prid.* koji se odnosi na Postranje

post rem (*izg.* pȍst rȅm) poslije stvari
✧ *lat.*

pòstrići (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* postrížem, *pril. pr.* pòstrigāvši, *prid. trp.* postrìžen⟩, *v.* strići // **pòstrig** *m* ⟨N *mn* -izi, G pȍstrīgā⟩, *v.* tonzura; **postrižènīk** *m* ⟨G postriženíka, V pȍstriženīče⟩ **1.** onaj koji je ošišan do kože **2.** redovnik koji brije glavu
✧ PO- + *v.* strići

postrijéljati (koga) *svrš.* ⟨*prez.* pòstrijēljām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòstrijeljān⟩ ubiti sve strijeljanjem
✧ PO- + *v.* strijela, strijeljati

pòstrnī *prid. agr.* koji se sije nakon žetve strnih žitarica // **pòstrnak** *m* ⟨G pòstr̄nka⟩ *agr.* jesenski kukuruz koji se sije po strništu
✧ PO- + *v.* strn, strnište

postròjiti *svrš.* ⟨*prez.* pòstrojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòstrojen⟩ **1.** (koga, što) postaviti u stroj, razmjestiti u redove **2.** (koga, što) postaviti, urediti **3.** (se) stati u red, zauzeti položaj (kao) u stroju // **pòstroj** *m* ⟨G *mn* póstrōjā⟩ *zast.* **1.** sastav, sklop građe, raspored **2.** *vojn.* stroj, red, vrsta; **postrojávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* postròjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* postrojiti, postrojba, stroj²; **pòstrojba** *ž* ⟨G *mn* -ōjbā/-ōjbī⟩ **1.** *vojn.* formacija, stroj, jedinica **2.** oblik državno-političke staleške organizacije u NDH [*staleška ~*]; **postrojénje** *sr* kombinacija uređaja na velikom ili otvorenom prostoru namijenjena jednoj radnji (destilaciji i sl.), ob. rukuje više osoba u svakoj fazi rada; **pòstrōjnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *ideol. neol. 1941.* naslov onoga koji je vođa staleške postrojbe [*državni ~*], *usp.* postrojba (**2**)
✧ PO- + *v.* stroj², strojiti

pòstrožiti *svrš.* ⟨*prez.* pòstrožīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòstrožen⟩ **1.** (što) učiniti strožim, učiniti da neki propis ili postupak bude stroži nego što je bio **2.** (se) postati stroži // **postrožívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* postròžujēm, *pril. sad.* postròžujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* postrožiti
✧ PO- + *v.* strog

Pòstružnīk, Oton (1900–1978), slikar složene razvojne preobrazbe od neorealizma u grupi *Zemlja*, preko kolorističkih iskustava i poetskog intimizma do figuralnih motiva svedenih na simbole

pȍstscēnīj *m kazal.* prostor iza pozornice, u dubini scene
✧ POST- + *v.* scena

PostScript (*izg.* PȍstSkrȉpt) *m inform.* programski jezik za programiranje laserskih pisača
✧ *engl.*, *v.* post scriptum

post scriptum (*izg.* pȍst skrȉptum) dodatak završenom i potpisanom pismu; kratica p. s.; P. S.
✧ *lat.* ≃ POST- + scriptum: napisano ← scribere: pisati

postsezóna *ž* sezona poslije glavne sezone [*turistička ~*], *usp.* predsezona // **postsèzōnskī** *prid.* koji se odnosi na postsezonu [*~e cijene*], *opr.* predsezonski
✧ POST- + *v.* sezona

pȍsttraumatskī *prid.* koji se javlja, koji nastupa poslije traume [*~ poremećaj*] △ ~ ***stresni poremećaj (PTSP)*** *psih.* skupina psihičkih poremećaja koji nastaju kao posljedica izloženosti traumatskim iskustvima (rat, prirodne katastrofe, prometne nesreće i sl.)
✧ POST- + *v.* trauma, traumatski

postùlāt *m* ⟨G postuláta⟩ **1.** osnovna pretpostavka od koje se polazi koja se ne može dokazati, ali je neophodna; polazište, postavka **2.** zahtjev, traženje // **postùlant** (**postulȁnt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *kat.* pripravnik za redovnički stalež u razdoblju provjere, prije primanja u novicijat; **postulatúra** *ž kat.* položaj postulanta; **postulírati** *dv.* ⟨*prez.* postùlīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** uze-

ti/uzimati što kao istinito, primiti/primati kao polaznu točku; pretpostaviti/pretpostavljati **2.** (za)tražiti, zahtijevati

✧ *lat.* postulatum; postulans: koji traži ← postulare: tražiti, zahtijevati

pòstumus *m* dijete rođeno poslije očeve smrti; posmrče // **pòstūman** (**pòsthūman**) *prid.* ⟨*odr.* -mnī⟩ koji se događa nakon nečije smrti (ob. autorove); posmrtan

✧ *lat.* postumus

pòstup *m agr.* crno vino s otoka Pelješca (dobiva se djelomice od suhoga grožđa, plavac mali)

pòstupan *prid.* ⟨*odr.* -pnī⟩ **1.** koji se zbiva stupanj po stupanj od jedne do druge mjerljive ili označene točke **2.** *v.* polagan // **pòstupicē** *pril.*, *v.* postupno; **pòstupno** *pril.* **1.** pomalo i u fazama, sa zaustavljanjem u nekim jedinicama mjere, od točke do točke; postupice **2.** pomalo, umjerenom brzinom, osrednjim tempom, pomalo se mičući ili napredujući, polagano; **pòstupnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je postupno; postepenost

✧ *v.* postupati

postúpati (s kim, s čim) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòstūpām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** odnositi se prema kome ili čemu [~ *oprezno*; ~ *pažljivo*] **2.** poduzimati mjere u odnosu prema problemu, osobi itd., osobito ako se nešto riješi // **pòstupak** *m* ⟨G -pka, N *mn* -pci⟩ **1.** radni proces i način na koji se što obavlja [~ *destilacije*] **2.** oblik ponašanja (prema kome, čemu) **3.** vođenje službenih poslova po utvrđenom redu [*pravni* ~]; **postúpiti** *svrš.* ⟨*prez.* pòstūpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* postúpio⟩ **1.** (∅) izvršiti što, obaviti [~ *pametno*; ~ *po dogovoru*] **2.** (s kim) provesti kakav postupak, ponijeti se na kakav način prema kome [~ *pravedno/nepravedno*]; **pòstupnica** *ž lokal.* kolač koji se mijesi kad dijete prohoda, u koji se stavlja novac (ob. kovani, ako odgovara po vrijednosti, ili zlatnik u imućnih ljudi)

✧ PO- + *v.* stupiti, stupati

pòstverbāl *m* ⟨G postverbála⟩ *gram.* riječ izvedena od glagola

✧ POST- + *v.* verbalan

pòsud|a *ž* predmet različitih oblika i veličina od raznih materijala u kojem se drži, priprema ili poslužuje hrana, u kojem se što čuva [*drvena ~a*; *limena ~a*]; sud △ ***noćna ~a*** posuda u koju se obavlja nužda; ***zakon spojenih ~ā*** **1.** *fiz.* općevažeća činjenica da tekućina u spojenim posudama uvijek ima istu razinu (jednaku visinu površine) **2.** *sociol. publ.* pojava u društvu koja svjedoči o međuzavisnosti postupaka, ideoloških podloga u političkoj taktici itd. između neprijatelja ili protivnika [*netrpeljivost kod njih po zakonu spojenih ~ā širi se i kod nas*] // **pòsuđe** *sr zb.* ukupnost posuda (lonaca, tanjura, šalica, itd.) koje služe za kuhanje i posluživanje jela; suđe [*kuhinjsko ~*; *bolničko ~*; *medicinsko ~*]

✧ PO- + *v.* suđe

posúditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsūdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsūđen⟩ **1.** *term.* dati ili uzeti na neko vrijeme predmet uz obvezu vraćanja **2.** *razg.* pozajmiti // **pòsudba** *ž* ⟨G *mn* -dābā/-ī/-ā⟩ uzimanje čega od drugoga (ob. na određeno vrijeme) uz obvezu vraćanja; posuđivanje, posudbina; **pòsudben|ī** *prid.* u kojem se obavlja posudba, gdje se posuđuje [*~a knjižnica*]; **posudbènica** *ž* tiskanica koju posuđivač ispunjava prilikom posudbe arhivske građe; zahtjevnica, revers; **pòsudbina** *ž*, *v.* posudba; **posudiónica** *ž* dućan koji uz naknadu posuđuje određene stvari, ob. odjeću; **posùditelj** *m* onaj koji što posuđuje komu; **posuđènica** *ž lingv.* **1.** riječ preuzeta iz drugog jezika i prilagođena jeziku koji preuzima **2.** naziv koji se upotrebljava u jednom području ili struci, a koji je u nju preuzet iz neke druge struke (npr. »subjekt« u lingvistici je preuzet iz logike) △ ***semantička ~*** *lingv.* domaća riječ koja pod utjecajem strane riječi dobiva novo, dodatno značenje (npr. »miš« u računalstvu prema engleskome »mouse«); **posuđìvāč** *m* ⟨G posuđiváča⟩ onaj koji posuđuje drugome i od drugoga [~ *knjiga*]; **posuđivàčica** *ž*, *v.* posuđivač; **posuđìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na posuđivače; **posuđívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* posùđujēm, *pril. sad.* posùđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posuditi

✧ PO- + *v.* sud[1], suditi

posùkljati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* posùkljao⟩ početi sukljati // **posukljávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* posùkljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posukljati

✧ PO- + *v.* sukljati

posúmnjati *svrš.* ⟨*prez.* pòsūmnjām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* posúmnjao⟩ početi sumnjati, malo sumnjati, osjetiti sumnju

✧ PO- + *v.* sumnjati

posùstati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -anēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* posùstani, *prid. rad.* posùstao⟩ na tren, kratko sustati // **posùstajati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -jēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ gubiti snagu, pomalo sustajati, slabiti, malaksati; **posùstalost** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je posustao
✧ PO- + *v.* sustati

posúšiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòsūšīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsūšen⟩ učiniti da bude suho, *usp.* sušiti // **posùšilo** *sr* pomagalo kojim se suši tintom ispisan rukopis (u obliku dijela valjka s ručkom kojom se drži); **posušívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* posùšujēm, *pril. sad.* posùšujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posušiti
✧ PO- + *v.* suh, sušiti

Pòsūšje *sr* **1.** *geogr.* krško polje u Hercegovini, *SI* od Imotskog, 15 km^2 **2.** naselje u Hercegovini, o. 3600 stan. // **Posùšāk** *m* (**Posùšānka**, **Pòsuška** *ž*) ⟨G Posušáka, N *mn* Posušáci⟩ stanovnik Posušja; **pòsuškī** *prid.* koji se odnosi na Posušje

Pòsuška *ž*, *v.* Posušak, Posušje

pòsūti, *v.* posipati

posuvrátiti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* posùvrātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* posùvrāćen⟩ **1.** pregibajući, prevrnuti (se), zavrnuti (se) **2.** *pren.* izokrenuti (se), izopačiti (se), pokvariti (se) // **posuvraćívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* posuvràćujēm, *pril. sad.* posuvràćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posuvratiti; **posùvratak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -aci⟩ **1.** dio odjeće (na rukavu ili na rublju) koji je posuvraćen; manšeta, polša **2.** posuvraćeno, zavrnuto i prošiveno mjesto; porub, suvratak
✧ PO- + *v.* suvratak

pòsvaditi *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsvađen⟩ **1.** (koga) učiniti da tko s kim bude u svađi, zavadi **2.** (se) ući s kime u svađu; zavaditi se // **pòsvađeno** *pril.* na posvađen način; zavađeno; **pòsvađenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je u svađi
✧ PO- + *v.* svađa

pòsve *pril.* (*čest.*) **1.** sasvim, sasma, potpuno **2.** dokraja (ob. u zn. među mnogim ljudima, na velikom prostoru, posvuda i sl.) [*strasti su ~ prevladale*] **3.** *knjiš.* kvantificira, tj. izriče intenzitet ili veličinu itd. onoga što znači riječ uz koju stoji, a znači neko nemjerljivo ili odoka određeno svojstvo [*~ tvrd*; *~ bijel* (ne može se reći: »posve pet metara širok«)]; sasvim, potpuno // **posvèma** **1.** *pril. knjiš.*, *v.* posve **2.** *čest.*, *v.* posve; **pòsvemašnj|ī** *prid.* koji je jako izražen u svojstvima i općenito proširen među ljudima ili na većem području [*~e siromaštvo*; *~a bijeda*]
✧ PO- + *v.* sve

posvétiti *svrš.* ⟨*prid.* pòsvētīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsvēćen⟩ **1.** (što, koga) **a.** učiniti posvećenim obavivši nad čim crkveni obred [*~ crkvu*] **b.** učiniti što važećim, poštovanim, uobičajenim **2.** (se, komu, čemu) **a.** predati se (radu, zanimanju, pozivu i sl.) [*~ se odgoju djece*] **b.** obratiti u potpunosti pažnju na što **3. a.** predati se sasvim čemu **b.** izabrati što kao poziv, zanimanje **4.** (komu) namijeniti što (knjigu, radnju) kao znak poštovanja, napisati posvetu // **pòsvēćen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ (u što, u čemu) koji je upućen u kakvo više znanje ili u kakve znanstvene ili stručne tajne, dublje spoznaje ili u veliko znanje, koji pripada među znalce [*~ u filozofiju*; *~ u filozofiji*]; **posvećènica** *ž*, *v.* posvećenik; **posvećènīk** *m* ⟨G posvećeníka, V -īče, N *mn* posvećeníci⟩ onaj koji je posvećen, koji će biti posvećen, kojega posvećuju; **pòsvēćenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** svojstvo onoga što je posvećeno **2.** upućenost u tajne ili u znanja nedostupna mnogima **3.** ustaljenost, stanje onoga što je posvećeno običajima ili praksom; **posvećénje** *sr* **1.** ono što se prinosi kao žrtva ili posvećuje **2.** čin kojim se posvećuje; **posvećívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* posvèćujēm, *pril. sad.* posvèćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posvetiti; **pȍsveta** *ž* **1.** *rel.* obred kojim se što posvećuje **2.** kratak tekst (najčešće kao uvod na početku djela) kojim pisac posvećuje djelo; **posvètitelj** *m* svećenik koji posvećuje; **pòsvetnica** *ž crkv.*, *v.* kalež
✧ PO- + *v.* svet

posvijétliti *svrš.* ⟨*prez.* pòsvijētlīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsvijētljen⟩ **1.** (što) baciti mlaz svjetla **2.** (∅) postati svijetao // **posvjetljívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* posvjètljujēm, *pril. sad.* posvjètljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posvijetliti
✧ PO- + *v.* svjetlo, svijetliti

posvjedòčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* posvjèdočīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* posvjèdočen⟩ **1.** izvršiti čin svjedočenja, iskazati ono što zna u svojstvu svjedoka, *usp.* svjedočiti **2.** dati iskaz o čemu ili potvrditi iskaz koga drugoga // **posvjedočívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.*

posvjedòčujēm, *pril. sad.* posvjedòčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posvjedočiti
✧ PO- + *v.* svjedok, svjedočiti

posvjetòviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* posvjètovīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* posvjètovljen⟩ učiniti svjetovnim; laicizirati, sekularizirati // **posvjetovljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* posvjetòvljujēm, *pril. sad.* posjetòvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posvjetoviti
✧ PO- + *v.* svijet

posvòjiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòsvojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòsvojen⟩ **1.** prihvatiti (koga ili što) kao svoje **2.** uzeti pod svoje; usvojiti // **posvájati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòsvājām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* posvojiti; **pòsvōj|an** *prid.* ⟨*odr.* -jnī⟩ **1.** koji posvaja, čini svojim; posesivan **2.** ⟨*odr.* -ī⟩ *lingv.* koji kazuje pripadanje komu ili čemu; posesivni [*~ nazamjenica*; *~ nipridjev*]; **pòsvojčād** *ž zb.*, *v.* posvojče; **pòsvōjče** *sr* ⟨G -ta, *zb.* pòsvojčād⟩ usvojeno dijete; **posvojènica** *ž*, *v.* posvojenik; **posvojènīk** *m* ⟨G posvojeníka, V pȍsvojenīče, N posvojeníci⟩ onaj koji je posvojen, adoptiran; **posvòjitelj** *m* onaj koji je što posvojio, ob. dijete; **posvojitèljica** *ž*, *v.* posvojitelj
✧ PO- + *v.* svoj

posvršávati (što) *svrš.* ⟨*prez.* posvr̀šāvām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* posvr̀šāvān⟩ obaviti sve poslove do kraja [*~ radove*]
✧ PO- + *v.* svrha, svršiti

pòsvud (**pòsvuda**) *pril.* **1.** na svakom mjestu [*cvijeće se nalazi ~*]; svuda, svugdje **2.** u svim pravcima [*kreću se ~*]; svukuda // **posvùdašnj|ī** *prid.* koji je kao pojava općenit i vrlo raširen, kojega ima posvuda, koji zahvaća veliki broj ljudi ondje gdje žive [*~e siromaštvo*; *~a bijeda*]; **posvùdašnjōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩, *v.* posvudnost; **pòsvudnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga koji/onoga što je posvuda, koji/što nije vezan za jedno mjesto [*Božja ~*]; posvudašnjost
✧ PO- + *v.* svuda

pȍša *ž* ⟨G *mn* pôšā⟩ *reg.* **1.** *pov.* nekadašnja vojnička janjičarska kapa, slična saruku ili turbanu **2.** kupovni kockasti šal koji se omotava oko fesa
✧ *tur.* puu ← *perz.* pūš ← pūšīden: pokriti

pòšāda *ž reg.* **1.** pojedinačan komad pribora za jelo **2.** nož za jelo **3.** (*mn*) pribor za jelo kao cjelina
✧ *mlet.* possàda, *tal.* posata

pòšaliti se *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se⟩ malo se našaliti // **pòšalica** *ž* kratka šaljiva pričica
✧ PO- + *v.* šala, šaliti se

pošandŕcati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pošàndr̄cām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pošandŕcao⟩ *razg. podr.* početi pokazivati znake neodmjerenog ponašanja, početi gubiti kontrolu nad svojim društveno prihvatljivim postupcima // **pošandrcávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pošandr̀cāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pošandrcati
✧ *ekspr.*

pȍšāst *ž* ⟨I -i/-šću⟩ **1.** opasna zarazna bolest; epidemija **2.** *pren.* nesreća koja se širi // **pȍšāsnī** *prid.* koji ima oblik pošasti, ob. u složenim izrazima [*nesreća ima ~ karakter*]
✧ *prasl.* *pošastь (*slov.* pošast, *ukr.* pošest)

pòšašaviti (**pòšašavjeti**) (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši/-ēvši, *prid. rad.* pošašávio⟩ *razg.* postati šašav, luckasto se ponašati // **pošašavljívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pošašàvljujēm, *pril. sad.* pošašàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pošašaviti
✧ PO- + *v.* šašav

pošemériti *svrš.* ⟨*prez.* pošèmērīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pošemério⟩ *ekspr.* **1.** (se) pomaknuti se tako da se poremeti red, pomiješati se (o stvarima) **2.** (∅) prestati biti potpuno normalan, izgubiti sposobnost rasuđivanja, *usp.* pomaknut // **pošèmerenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje ili osobina onoga koji je pošemerio, svojstvo onoga što je pošemereno; **pošemerívati** (∅, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pošemèrujēm, *pril. sad.* pošemèrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pošemeriti

pošéviti (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòšēvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pošévio⟩ *vulg.* obaviti spolni akt
✧ PO- + *v.* ševiti

pošíljati, *v.* poslati

pòšip *m agr.* **1.** vrsta bijeloga grožđa **2.** dalmatinsko bijelo desertno vino

pošírati *dv.* ⟨*prez.* pòšīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ pripremiti/pripremati jela koja se lako raspadaju stavljanjem u uzavrelu vodu koja se zatim grije na malom plamenu [*~ jaja*; *~ okruglice*]
✧ *njem.* poschieren ← *fr.* pocher

pošíziti *svrš.* ⟨*prez.* pòšīzīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pošízio⟩ *žarg.* **1.** (∅) početi ludovati, postati lud; poludjeti **2. a.** (za čim) silno jako željeti **b.** (za kim) jako se zaljubiti **3.** (na što) jako se naljutiti, razbjesniti se
✧ PO- + *v.* shizofrenija, šiziti

poškàkljati (koga) *svrš.* ⟨*prez.* poškàkljām/pòškakljēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* poškàkljāj/poškàklji, *prid. trp.* pòškakljān⟩ kratko škakljati
✧ PO- + *v.* škakljati

poškròpiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòškropīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòškropljen⟩ izložiti škropljenju ili škropcu, učiniti da se ovlaži kapima (iz boce iz koje tekućina izlazi na rupice u kapima) prožeti vlažnošću djelovanjem škropca [~ *svetom vodom*], *usp.* pljusak, škropac, škropiti // **poškropljívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* poškròpljujēm, *pril. sad.* poškròpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poškropiti
✧ PO- + *v.* škropiti

pòšlihtati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòšlihtān⟩ *reg.* postaviti, svrstati u red, staviti što u određeni oblik; poslagati, naslagati, poredati
✧ PO- + *njem.* schlichten

pošljùnčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòšljunčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòšljunčen⟩ posuti šljunkom, načiniti gornji sloj čega od šljunka [~ *stazu* (u parku)] // **pošljunčívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pošljùnčujēm, *pril. sad.* pošljùnčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pošljunčiti
✧ PO- + *v.* šljunak

pošórati se *svrš.* ⟨*prez.* pòšōrām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pošórao se⟩ *žarg.* **1.** pomokriti se **2.** potući se
✧ PO- + *v.* šora, šorati

pȍšta *ž* ⟨G *mn* pȏštā⟩ **1.** ustanova koja se bavi prenošenjem poruka i dostavljanjem pošiljaka (pisama, paketa, novca i sl.) prema utvrđenoj cijeni **2.** *meton.* zgrada u kojoj se nalazi takva ustanova **3.** ono što se šalje, dostavlja putem takve ustanove [*došla je* ~] **4.** *reg.* posebno povoljno mjesto za postavljanje meke za ribe, mjesto na kojem riba grize △ ***šaljiva*** ~ vrsta društvene igre; ***vojna (ratna)*** ~ **1.** vojna jedinica koja se u ratu formira za poštansku službu **2.** broj koji zamjenjuje službeni, formacijski naziv vojne jedinice // **pȍštansk|ī** *prid.* koji se odnosi na poštu △ ~***a štedionica*** novčana ustanova organizirana u poštanskom sustavu tako da se u svakom poštanskom uredu mogu ulagati i podizati štedni ulozi; ~***a uputnica*** novčana uputnica kojom se dostavlja novac primaocu tako da pošiljalac u jednoj pošti uplati, a druga pošta isplati primaocu; ~***i broj*** šifra od brojeva ili slova, ili kombinacija i jednih i drugih, posebna za svako naselje ili dio naselja, kako bi se omogućilo brzo strojno razvrstavanje pošiljki; ~***i pretinac*** brojem označeni pretinac u pošti u kojem se čuvaju pošiljke za neku fizičku ili pravnu osobu koje primalac sam preuzima; ~***i sandučić*** **a.** ugrađena ili postavljena kutija u koju se adresatu ubacuju pisma i slične pošiljke **b.** *inform.* područje pohrane podataka na disku predviđeno za primanje poruka elektroničke pošte; **pȍštār** *m* **1.** poštanski službenik **2.** raznosač poštanskih pošiljaka, listonoša; **pȍštārev** (**pȍštārov**) *prid.* koji pripada poštaru; **pȍštarica** *ž*, *v.* poštar; **pȍštaričin** *prid.* koji pripada poštarici; **poštàrina** *ž* iznos, taksa, pristojba koja se plaća za poštanske usluge; **poštàrīnsk|ī** *prid.* koji čini poštarinu, koji se odnosi na poštarinu [~*e pristojbe*]; **pȍštārsk|ī** *prid.* koji se odnosi na poštare [~*a torba*; ~*a uniforma*]; **pȍštārski** *pril.* kao poštar, na način poštara
✧ *mlet.* posta ← *tal.* posta ← *srlat.* posita: stanica ← posita statio

poštápati se (∅, o što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòštāpām se, *pril. sad.* -ājući se, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** oslanjati se u hodu o štap **2.** *pren. iron.* **a.** upotrebljavati poštapalice (**2**) **b.** u izlaganju, razvijanju misli itd. stalno se pozivati, vraćati, oslanjati itd. na iste razloge ili ideje // **poštápalica** *ž* **1.** *iron.* onaj koji kome služi kao oslonac u životu **2.** *pren.* riječ kojom se tko često služi u govoru bez potrebe (ovaj, pa i sl.)
✧ PO- + *v.* štap

poštédjeti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòštēdīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* poštédio/poštédjela *ž*, *prid. trp.* pòštēđen⟩ sačuvati koga od kakve neugodnosti // **pȍšteda** *ž* **1.** čuvanje koga od napornijeg rada **2.** kratkotrajno oslobađanje od obavljanja kakve dužnosti zbog ozljede ili bolesti; **pȍštednī** *prid.* koji se odnosi na poštedu; **pošteđívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* poštèđujēm, *pril. sad.* poštèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poštedjeti
✧ PO- + *v.* štedjeti

pòšten *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1. a.** koji se odlikuje poštenjem; častan, čestit **b.** koji proizlazi iz poštenja i tako ostvaren [~*a zarada*] **2.** koji je onakav kakav treba biti; valjan [~ *napor*] **3.** *razg.* jak, snažan [~ *udarac*; ~*a ozljeda*] // **poštèno** *pril.* **1.** na pošten način, s poštenjem **2. a.** kako treba, kako priliči **b.** mnogo, jako, u velikoj mjeri [~ *se namučio*]; **poštenjàčina** *ž* (*m*) *hip.* vrlo pošten čovjek

[*ta/velika* ~]; poštenjaković; **poštènjāčkī** *prid.* koji se odnosi na poštenjake; **poštènjāčki** *pril.* kao poštenjak, na način poštenjaka; **poštènjāk** *m* ⟨G poštenjáka, V pȍštenjāče, N *mn* poštenjáci⟩ *razg.* onaj koji se odlikuje poštenjem; častan, valjan čovjek; poštenjaković, poštenjačina; **poštenjáković** *m razg.*, *v.* poštenjak, poštenjačina; **pošténj|e** *sr* **1.** častan i ispravan postupak prema drugome, njegovoj imovini i interesima **2.** ispravnost u odnosu na vladajuće moralne norme

◈ *pr.* (nadimačka): **Poštènīk** (Koprivnica), **Poštènjāk** (Imotski, sred. Dalmacija)

✧ *prasl.* *počьtenъ ≃ PO- + *čьtati: štovati, *v.* čast

pȍšto[1] *vezn.* **1.** vremenski, izriče da se radnja glavne rečenice događa poslije radnje zavisne vremenske rečenice, kad(a), kako [*odmorili smo se odmah* ~ *smo stigli*] **2.** *razg.* izriče uzrok radnje glavne rečenice [*ne mogu* ~ *nemam vremena*]; jer, budući da, zato što, zbog toga što

✧ PO- + *v.* što

pȍšto[2] *pril. razg.* po koju cijenu, po kojoj cijeni, po koliko, koliko (stoji)

✧ PO- + *v.* što

poštòvati (koga, što) *dv.* ⟨*prez.* pòštujēm, *pril. sad.* -tujūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** osjećati i izražavati svijest o tome da tko ili što posjeduje dobre i poželjne odlike; štovati, uvažavati, cijeniti **2. a.** izbjegavati uplitanje, prekidanje, ozljeđivanje [~ *akademsku četvrt*] **b.** sustezati se [~ *čiju privatnost*] **3.** uvažavati, držati se (koga, čega) [~ *dogovor*] // **poštòvalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ osoba koja osjeća i iskazuje poštovanje prema komu ili čemu; štovalac; **pȍštovān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji uživa poštovanje; štovani; **poštovánje** *sr* **1.** osjećaj da tko ili što posjeduje istaknute i poželjne odlike, da ima zasluge; štovanje, uvažavanje **2.** pozdrav kao izraz uvažavanja pri susretu ili pri sastanku; **poštòvatelj** *m konstr.* poštovalac; **poštovatèljica** *ž*, *v.* poštovatelj

✧ PO- + *v.* štovati

pòšumiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòšumljen⟩ zasaditi sadnice stabala na području gdje nema šume // **pošumljìvāč** *m* ⟨G pošumljiváča⟩ onaj koji pošumljuje (što); **pošumljivàčica** *ž*, *v.* pošumljivač; **pošumljívati (pošumljávati)** *nesvrš.* ⟨*prez.* pošùmljujēm, *pril. sad.* pošùmljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pošumiti

✧ PO- + *v.* šuma

pȍt *m reg.* znoj, *v.* // **pȍtiti se** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. sad.* pòtēći se, *gl. im.* pòćenje⟩ *reg. ekspr.* znojiti se [»noćas se moje vjeđe pote«, T. Ujević]

✧ *prasl.* i *stsl.* potъ (*rus.* pot, *polj.* pot) ← *ie.* *pok^{w}tos ≃ *pek^w-: kuhati, peći, *v.* peći

pòtačkati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòtačkao⟩ *razg.* pobosti pritke u zemlju za lozu ili biljku penjačicu; potakljati [~ *vinograd*] // **potačkávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potàčkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potačkati

pòtaći *svrš.*, *v.* potaknuti

pȍtāj|an *prid.* ⟨*odr.* -jnī⟩ **1.** koji je prikriven, u potaji; tajan [~*an plan*] **2.** koji je skriven duboko u unutrašnjosti duše (svijesti) [~*na želja*] // **pȍtaj|a** *ž* pritajenost; **pȍtajicē** *pril.* potajno, krišom; **pȍtājno** *pril.* tajno, kradom, krišom, u potaji; **pȍtājnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je potajno

✧ PO- + *v.* tajiti

pòtājnica *ž bot.* zeljasta biljka nametnica (*Lathraea squamaria*) iz porodice zijevalica (*Scrophulariaceae*), parazitira na korijenju šumskog drveća i grmlja; grozničarka

✧ *v.* potaja

potàknuti (pòtaći) (koga, što) **1.** *svrš.* ⟨*prez.* pòtaknēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* potàkni, *prid. trp.* pòtaknūt⟩ izazvati u pojedincu ili u više ljudi kakvo drugačije raspoloženje, navesti na kakvu aktivnost, pobuditi volju; obodriti, osokoliti **2.** (što) podjariti, čarnuti vatru da bolje gori // **pȍticāj** *m* ono što potiče na kakvu djelatnost, postupak i sl.; pobuda, stimulans; **pȍticājan** *prid.* ⟨*odr.* -jnī⟩ koji potiče, koji u sebi nosi poticaj; **pȍticājno** *pril.* na poticajan način; stimulativno; **poticájnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je poticajan ili svojstvo onoga što je poticajno; **potìcatelj** *m* onaj koji potiče na što; **potìcatēljka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* poticatelj; **pòticati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ičēm, *pril. sad.* -ičūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potaknuti

✧ PO- + *v.* taknuti

pȍtamān (komu, čemu) *pril.* po volji, kako treba, zgodno [*nije mu (sve baš)* ~]

✧ PO- + *v.* taman

potamániti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* potàmānīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* potámnio/potámnila

ž, prid. trp. potàmānjen⟩ tamaneći uništiti sve redom, *usp.* tamaniti // **potamanjívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potamànjujēm, *pril. sad.* potamànjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potamaniti
✧ PO- + *v.* tamaniti

potámniti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtāmnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* potamánio/potamánila *ž, prid. trp.* pòtāmnjen⟩ učiniti da što postane tamno [~ *sliku*] // **potámnjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòtāmnīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* potámnio/potámnjela *ž*⟩ postati taman [~ *od sunčanja*]; **potamnjívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potàmnjujēm, *pril. sad.* potàmnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potamniti, potamnjeti
✧ PO- + *v.* tama, tamniti

potamofòbija *ž psih.* patološki strah od rijeka i tekućih voda uopće
✧ *grč.* potamós: rijeka + -FOBIJA

potamokultúra *ž* umjetno uzgajanje ribe i drugih organizama u vodi kao privredna djelatnost
✧ *grč.* potamós: rijeka + *v.* kultura

potamològija *ž hidr.* grana hidrologije koja proučava površinske tokove i njihove vodne režime, a bavi se i osnovnim fizičkim i kemijskim osobinama riječne vode i biologijom rijeka // **potamòlog** *m* ⟨N *mn* -ozi⟩ onaj koji se bavi potamologijom, kojem je struka potamologija
✧ *grč.* potamós: rijeka + -LOGIJA

pȍtanko *pril.* ⟨*komp.* pȍtanjē⟩ podrobno, detaljno // **pȍtankōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ sitna pojedinost; podrobnost, detalj [*ulaziti/ne ulaziti u ~i*]; **pȍtanjē** *pril.*, *v.* potanko
✧ PO- + *v.* tanak

potápati, *v.* potopiti

potàpšati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtapšēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòtapšān⟩ podlanicom nekoliko puta lagano udariti u znak odobravanja ili simpatija [~ *po ramenu*]
✧ PO- + *v.* tapšati

pȍtaša *ž kem.* kalijev karbonat, otopljen u vodi izrazito lužnat; upotrebljava se u industriji stakla, porculana, sapuna
✧ *njem.* Pottasche ≃ Pott: lonac + Asche: pepeo

pòtāž (**potâž**) *m* ⟨G potáža⟩ *kulin.* gusta juha od povrća u koju je ukuhano tijesto ili zrnasti biljni proizvodi
✧ *fr.* potage

pòteći (∅) *svrš.* ⟨*prez.* potèčēm/pòteknēm, *pril. pr.* pòtekāvši, *prid. rad.* pòtekao/pòtekla *ž*⟩ **1.** početi teći **2.** *v.* potjecati **3.** *arh.* požuriti, pohitati // **pòtjecati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtječēm, *pril. sad.* pòtječūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅, od koga/čega) voditi porijeklo od koga, od čega **2.** (iz čega) proizlaziti iz čega, imati izvor u čemu [*to potječe iz (od) mržnje*]
✧ PO- + *v.* teći

potégnuti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtēgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* potégnuo/pòtēgao/pòtēgla *ž*⟩ **1.** uhvativši kraj čega snažnije povući **2.** *pren.* **a.** povući, izvršiti što teško, jako raditi neko vrijeme [*žestoko ~*] **b.** *razg. fam.* poživjeti [~ *do stote*] **3. a.** izvaditi što odakle, izvući **b.** naglo povući, trgnuti **4.** *reg.* zamahnuti čim (rukom, predmetom) nanoseći udarac, udariti [~ *kamenom*] **5. a.** povući iz čega pijući [~ *iz boce*; *dobro ~*] **b.** povući dim pušeći **6.** (∅) *reg.* uputiti se nekud (ob. daleko ili brzo) [~ *do grada*] **7.** povući, naznačiti, nacrtati, odrediti u obliku stvarne ili zamišljene crte [~ *granicu*; *~ crtu*] // **pòteg** *m* ⟨N *mn* -ezi⟩ *rib.* jednokratno povlačenje mreže, ob. u morskom ribolovu; potega, vlak tir; **pȍtega** *ž* ⟨D L -egi⟩ **1.** dio na kolima (ob. od željeza koji služi za penjanje) **2.** jedna od dviju šipki na plugu **3.** potpasač, pojas za pojedine dijelove tijela [~ *za kilu*] **4.** *v.* poteg; **potègača** *ž lokal.* **1.** pomagalo kojim se izvlači piće iz bačve; nategača **2.** *rib.* vrsta mreže za obalni ribolov koja se vuče po dnu **3.** *pom.* **a.** lanac ili uže za vuču **b.** konopac na jarbolu za dizanje jedra; braganja; **pȍtēz** (**pótez**) *m* **1. a.** crta povučena na kakvoj površini **b.** linija kao osnovni element crteža **2.** crta, linija (stvarna ili zamišljena) koja određuje granicu između čega, koja spaja što i sl. **3.** oblik koji se određuje ili prepoznaje kao potez [~ *obrva*] **4. a.** pokret figure u šahu [*sad si ti na ~u* sad je na tebi red (u politici, odnosima među ljudima itd.)] **b.** pokret rukom ili kakvim predmetom (perom i sl.) [*(jednim) ~om (pera)* **a.** u jednom mahu, bez prekida **b.** brzo običnim potpisom odlučiti o čemu važnom] **5.** *pren.* postupak učinjen s kakvom namjerom, korak, gest [*dobar, loš ~*] **6.** radnja kojom se mreža izvlači iz mora [*riba od posljednjeg ~a*]; **potézati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtēžēm, *pril. sad.* potéžūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potegnuti (**1–5**, *rij.* **6**); **pȍtēznī** *prid.* koji se odnosi na potez; **pòteznica** *ž pom.* koloturje koje spaja krajeve gornjega i donjega košnog križa jedrenjaka
✧ PO- + *prasl.* *tęgnǫti *v.* težak

Potemkin (*izg.* Pòtemkin), **Grigorij Aleksandrovič** (1739–1791), ruski visoki oficir i državnik; miljenik i ljubavnik carice Katarine II i potom 17 godina najutjecajnija osoba u carstvu // **Pòtemkinov** *prid.* koji pripada Potemkinu △ ~***a sela*** **1.** *pov.* sela koja je Potemkin izgradio na brzinu uz glavnu cestu na Krimu, djelomično samo fasade, da bi carici na njenom putovanju prikazao blagostanje kao rezultat svoje kolonizacije **2.** *pren.* sjajna fasada iza koje se skriva krajnja bijeda; privid sjaja, opsjena, puki dekor

potèncija *ž* **1.** mogućnost, sposobnost koja postoji u latentnom stanju i koja dolazi do izražaja u određenim uvjetima; moć, snaga **2.** *biol.* sposobnost jedne stanice ili skupina stanica da proizvedu novi organ ili dio organa **3.** *fiziol.* spolna sposobnost muškarca koja uključuje **a.** prirodan spolni nagon i spolnu žudnju (libido) **b.** sposobnost snošaja **c.** sposobnost oplodnje **4.** *mat.* **a.** realnog broja x prirodnim brojem n je broj x^n jednak umnošku $x \cdot x \dots \cdot x$ s n faktora, pri čemu se x naziva bazom potencije, a n eksponentom; prirodno se proširuje na eksponent u skupu racionalnih, a pomoću limesa i na eksponente u skupu realnih brojeva **b.** funkcija koja varijabli x pridružuje x^a za zadani eksponent a **c.** u geometriji, potencija točke s obzirom na kružnicu je umnožak udaljenosti točke od sjecišta s kružnicom bilo koje sekante koja prolazi tom točkom **5.** *fil. pol.* u tomističkoj filozofiji, jedan od dva temeljna načina bitka zbog mijenjanja svega što jest u različita stanja (drugi način je akt); mogućnost // **potencìjāl** *m* ⟨G potencijála⟩ **1. a.** stupanj potencije, energija koju tko ili što ima u sebi **b.** sva sredstva kojima se raspolaže u nekoj grani djelatnosti [~ *hrvatskog turizma je velik*] **2.** *fiz.* radnja potrebna da se neka jedinična veličina iz neizmjernosti dovede u određenu točku fizikalnog polja; **pòtencijālan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji još nije aktualan ili realan; latentan, moguć [~ *problem*] **2.** koji je sposoban da se razvije [~ *izvor energije*]; **pòtencijālno** *pril.* s mogućnošću, s vjerojatnošću (da se pokaže, ostvari); **potencijálnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je potencijalno; **potencíra|ti** (se, što) *dv.* ⟨*prez.* potèncīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* potèncīrān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** pojačati/pojačavati, uvećati/uvećavati [*napetost je ~ na do neizdrživih razmjera*] **2.** *mat.* odrediti/određivati vrijednost potencije **3.** *razg.* naglasiti/naglašavati [*ja bih to ~o u svom govoru*]; **potèntan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** koji je sposoban za izvršenje čega; snažan, moćan **2.** *razg.* spolno sposoban, *usp.* potencija (**3**); **potèntnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je potentan, ili svojstvo onoga što je potentno

✧ *lat.* potentia ≃ potens: moćan

pòtenciometar *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ *fiz.* **1.** instrument za mjerenje razlike električnih potencijala dviju točaka **2.** promjenjivi otpornik za smanjivanje napona električnog izvora, napona prema zemlji, određenih točaka u strujnom kolu itd.

✧ *v.* potencija, potencijal + -METAR

potèntāt *m* ⟨G potentáta⟩ onaj koji u upravljanju društvom i u vlasti raspolaže velikom moći (ob. u feudalnom); vladar, velmoža, moćnik

✧ *njem.* Potentat ← *tal.* potentato, *v.* potencija, potentan (**1**)

potépati se *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtēpām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ biti potepuh, ponašati se kao potepuh; tepsti se, klatariti se, skitati se // **potèpūh** (**potepûh**) *m* ⟨G potepúha, V pòtepūše, N *mn* potepúsi⟩ *reg.* onaj koji se potepa, skita; skitnica

◈ *pr.* (nadimačka): **Pòtepān** (Rijeka)

✧ PO- + *v.* tepsti

pótes *m* dio zemljišta iste administrativne jedinice ograničen prirodnim granicama (putovima, rijekama, potocima i sl.)

✧ *lat.* potes

potèstas *m* ⟨G potestáta⟩ *pov.* u rimskom pravu, moć magistrata // **pòtestatīv|an** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji se temelji na snazi, na pravu jačega, na boljem položaju (pravnom, političkom i sl.) od drugoga △ ~***no pravo*** *pravn.* ovlast pravnog subjekta da jednostranom izjavom zasnuje, promijeni ili okonča građanskopravni odnos s drugim subjektom bez njegova pristanka

✧ *lat.* potestas: moć, vlast, oblast

potèstāt *m pov.* u srednjem vijeku, prvotno šef policije, kasnije načelnik pojedinih autonomnih gradova s najvišom vojnom i civilnom vlašću (u hrvatskim primorskim gradovima, gradski načelnik); podesta, podestat

✧ *tal.* potestà: moć, *v.* potestas

pòtēško, *v.* potežak

-POTEZ kao drugi dio riječi kaže od koliko se

poteza sastoji problem [*dvopotez*; *tropotez*; *četveropotez*; *višepotez* (više od četiri)]
✧ *v.* potegnuti, potez

pòtēz, *v.* potegnuti

pòtēžak *prid.* ⟨*odr.* -ēškī⟩ *razg.* koji je dosta, prilično težak, koji je nešto teži od poželjnoga ili očekivanoga // **pòtēško** *pril.* ⟨*komp.* pòtežē⟩ s dosta teškoća, s priličnim teškoćama [*to će ići* ~]; **poteškòć|a** *ž* ⟨G *mn* poteškóćā⟩ prepreka u izvršenju nekog posla, obavljanju rada ili postizanju cilja; teškoća, smetnja [*uz velike, znatne* ~*e*]; **pòtežē** *pril.* dosta teško, prilično teško [*sve što se činilo išlo je malo* ~]
✧ PO- + *v.* težak

potfŕknuti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtfr̄knēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pòtfrknūt⟩ *reg.* posuvratiti, podviti (**1 a**)
✧ POD-¹ + *v.* frkati

pòthodnīk *m* ⟨N *mn* -īci⟩ prolaz za pješake ispod razine ulice ili pruge, često uređen (s trgovinama i uslužnim lokalima)
✧ POD-¹ + *v.* hod, hodnik

pothrániti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòthrānīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòthrānjen⟩ **1.** nedovoljno ishraniti **2.** hraneći učiniti da dobije na težini koliko treba (ob. o životinjama za klanje), *usp.* hraniti // **pòthrānjen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je nedovoljno, slabo hranjen; neishranjen; **pòthrānjenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je pothranjen; **pothranjívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pothrànjujēm, *pril. sad.* pothrànjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pothraniti
✧ POD-¹ + *v.* hrana, hraniti

pòthvāt *m* **1.** smiono, hrabro i značajno djelo; podvig, poduhvat **2.** *sport* položaj i pokret ruke pri hvatanju odozdo
✧ POD-¹ + *v.* hvatati

pòticāj, *v.* potaknuti

pòtiho *pril.* **1.** tako da bude tiho, na tih način pjevati **2.** *pren.* bez mnogo riječi, šutke, ne pričajući mnogo, ne dižući buku; tajno, diskretno [*na toj stvari i treba raditi* ~]
✧ PO- + *v.* tih, tiho

pòtiljak *m* ⟨G -īljka, N *mn* -īljci⟩ *anat.* zadnji dio lubanje; zatiljak
✧ ≃ PO- + *prasl.* *tylъ: stražnja strana, potiljak (*rus.* tyl, *polj.* tył)

Pòtīsje *sr geogr.* krajevi uz rijeku Tisu i naseljena mjesta uz Tisu // **pòtīskī** *prid.* koji se odnosi na Potisje

pòtisnuti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtisnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pòtisnūt⟩ **1.** pritisnuti naniže **2.** prisiliti koga da se makne, ukloni; odgurnuti (u službi, u borbi za položaj) **3.** prisiliti na povlačenje (u borbi) [~ *neprijatelja*] **4.** s naporom postići da ostane u nutrini, da ne izađe, da se ne očituje; zatomiti, prigušiti [~ *strast*; ~ *želje*] // **pòtisak** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ sila koja djeluje, koja tlači odozdo naviše; **potiskívāč** *m* ⟨G potiskiváča⟩ brod s vlastitim pogonom, ispred sebe potiskuje/gura plovilo bez pogona; **potiskívānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* potiskivati **2.** *psih.* nesvjesni obrambeni mehanizam koji uklanja neprihvatljive ideje, maštanja, afekte ili porive u svijesti; **potiskívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potìskujēm, *pril. sad.* potìskujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potisnuti; **pòtisnī** *prid.* koji je na potisak, koji djeluje na potisak, koji je posljedica potiska, koji se odnosi na potisak; **pòtisnica** *ž* plovni objekt bez vlastitog pogona, vezana uz potiskivač i njegov pogon; **potisnúće** *sr* **1.** pritisak naniže ob. izražen mjerom **2.** *psih.* prenošenje u podsvijesti neugodnih doživljaja, neostvarenih želja i sl. kao posljedica različitih psihičkih poremećaja
✧ PO- + *v.* tiskati

pòtīšten *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je utučen, snužden, tužan // **pòtīšteno** *pril.* s potištenošću; utučeno, snuždeno; **pòtīštenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je potišten [*opća* ~; ~ *ljudi*; ~ *u društvu*]
✧ PO- + *v.* tiskati

pòtjecati, *v.* poteći

pòtjerati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòtjerān⟩ **1.** početi tjerati, malo tjerati (koga, što) **2.** *razg.* staviti u pogon (automobil) **3.** otvoriti stolicu, djelovati na probavu otvarajući // **pòtjera** *ž* **1.** gonjenje, hvatanje onoga koji bježi **2.** *meton.* oni koji gone koga s ciljem da ga uhvate; **pòtjērnic|a** *ž* pismeni nalog, naredba o traženju i nalogu za uhićenje koga [*raspisati* ~*u*; *izdati* ~*u*]; **pòtjērničkī** *prid.* koji se odnosi na potjeru i potjernicu
✧ PO- + *v.* tjerati

pòtješiti (koga) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòtješio⟩ malo utješiti, olakšati komu tugu
✧ PO- + *v.* tješiti

pòtka *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ī⟩ poprečne niti koje se utkivaju u osnovu (pri tkanju)
✧ PO- + *v.* tkati

pòtkačiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtkačen⟩ *ekspr.* **1.** zahvatiti, zakačiti, poduhvatiti odozdo tako da se saplete i sl. **2.** *pren.* ozlijediti koga // **potkačívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potkàčujēm, *pril. sad.* potkàčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potkačiti
✧ POD-¹ + *v.* kačiti

pòtkājlati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòtkājlān⟩ *reg.* **1.** (što) postaviti kolac i sl. da se što ne nakrivi ili ne sruši, osloniti o što; podbočiti, poduprijeti **2.** (koga) *pren.* podmetnuti komu nogu, napraviti što (ob. potajno) da se komu učini što nažao
✧ POD-¹ + *njem.* Keile: klin

pòtkapa *ž* kapica koja pristaje krojem uz glavu i nosi se ispod druge kape, šešira, mitre itd., *usp.* ćepica, ćelepoš
✧ POD-¹ + *v.* kapa²

potkázati (koga) *svrš.* ⟨*prez.* pòtkāžēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* potkáži, *prid. trp.* pòtkāzān⟩ odati koga, prijaviti, denuncirati // **potkazìvāč** *m* ⟨G potkaziváča⟩ onaj koji potkazuje; doušnik, patvoritelj; **potkazivàčica** *ž*, *v.* potkazivač; **potkazìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na potkazivače; **potkazìvāčki** *pril.* kao potkazivač, na način potkazivača; **potkazívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* potkàzujēm, *pril. sad.* potkàzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potkazati
✧ POD-¹ + *v.* kazati

pòtkoljenica *ž anat.* dio noge između koljena i stopala // **pòtkoljeničnī** *prid.* koji se odnosi na potkoljenicu
✧ POD-¹ + *v.* koljeno

potkontìnent (**potkontinènt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *geogr.* veliki dio kontinenta s posebnim svojstvima △ ***Indijski*** ~
✧ POD-¹ + *v.* kontinent

potkòpati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *imp.* -āj, *prid. trp.* pòtkōpān⟩ **1.** (što) iskopati jarak, prolaz itd. ispod čega **2.** (koga) radeći podmuklo rušiti koga s položaja // **potkápati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtkāpām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potkopavati, potkopati; **pòtkop** *m* horizontalni tunel u rudnicima, služi za izvlačenje otkopane rude i otjecanje vode; **potkopávati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* potkòpāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potkopati
✧ POD-¹ + *v.* kopati

pòtkornjāk *m* ⟨N *mn* -āci⟩ *zool.* **1.** svaki kukac nametnik pod korom drveta **2.** (*mn*) porodica kukaca kornjaša, štetnici (*Ipidae*) (npr. veliki smrekov p., drvotoč)
✧ POD-¹ + *v.* kora

pòtkošulja *ž* majica koja se nosi ispod košulje
✧ POD-¹ + *v.* košulja

potkòvati (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtkujēm (se), *pril. pr.* -āvši (se), *imp.* pòtkūj (se), *prid. trp.* pȍtkovān⟩ **1.** prikovati, prikucati potkovu **2.** *pren.* steći znanje, iskustvo **3.** (koga) *pov. jez.*, *knjiž.* udariti kome za kaznu batine po tabanima, za kaznu izbatinati po tabanima // **potkìvāč** *m* ⟨G potkiváča⟩ onaj koji potkiva (konje, volove za vuču); **potkìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na potkivače; **potkìvāčki** *pril.* kao potkivač, na način potkivača; **potkìvāčnica** *ž* prostorija u kojoj se potkiva; **potkívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtkīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potkovati; **pòtkova** *ž* **1.** savijen polukružni vijenac od željeza koji se prikiva konjima radi zaštite kopita **2.** ploča koja se prikiva volovima radi zaštite papaka; **pȍtkovān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** ⟨*prid. trp.*⟩, *v.* potkovati **2.** *pren. razg.* koji što dobro poznaje, koji se u što razumije [~ *znanjem*]; **pȍtkovānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** stanje potkovanoga (konja ili vola) **2.** *pren.* osobina onoga koji je potkovan, koji se u što dobro razumije, koji ima znanje; **pòtkovast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je oblikom sličan konjskoj potkovi; **pòtkovica¹** *ž* **1.** (+ *potenc.*) *dem.* od potkova **2.** potkova; **pòtkovičast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je nalik potkovi
◈ *pr.* (prema zanimanju, nadimačka i etnici): **Pòtkovac** (Podravska Slatina, Slavonija), **Pòtkōvčić** (Đurđevac, Grubišno Polje), **Pòtković** (Varaždin, Ivanić Grad)
✧ POD-¹ + *v.* kovati

pòtkovica² *ž bot.* biljni rod (*Hippocrepis*) iz porodice leptirnjača (*Papilionaceae*)
✧ *v.* potkovati

pòtkož|an *prid.* ⟨*odr.* -žnī⟩ **1.** koji je pod kožom [~*an čir*] **2.** koji se daje, ubrizgava pod kožu [~*na injekcija*] // **pòtkožiti se** *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* pòtkožen⟩ *razg.* **1.** *rij.* udebljati, steći salo **2.** *pren.* materijalno ojačati, postati dobrostojeći; **pòtkožno** *pril.* tako da bude ispod kože; supkutano; **pòtkožnjāk¹** *m* ⟨N *mn* -āci⟩ *razg.* potkožni čir
✧ POD-¹ + *v.* koža

pòtkožnjāk² *m* ⟨N *mn* -āci⟩ *zool.* ličinka potkožnog kukca (*Dracunculus medineusis*), izaziva upale i gnojenja pod kožom
✧ POD-¹ + *v.* koža

pòtkrāj *pril.* pri svršetku čega (u vremenu), na kraju, krajem, na koncu, koncem [~ *dana*]
✧ POD-[1] + *v.* kraj

pòtkrasti *svrš.* ⟨*prez.* potkrádem, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* potkràđen⟩ **1.** (koga, što) ukrasti malo **2.** (se) nastati zbog nepažnje, omaknuti se [*u prijepisu se potkrala pogreška*] // **potkrádati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtkrādām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ malo-pomalo krasti, stalno krasti; **potkrádati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtkrādām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** prikradati se, neprimjetno prilaziti **2.** ostajati neprimijećen [*potkradaju se greške*]
✧ POD-[1] + *v.* krasti

potkrátiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtkrātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtkrāćen⟩ učiniti kraćim (o odjeći, predmetima i sl.), *opr.* produžiti // **potkraćívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potkràćujēm, *pril. sad.* potkràćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potkratiti
✧ POD-[1] + *v.* kratak, kratiti

potkrèsati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtkrešēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* potkrèši, *prid. trp.* pȍtkresān⟩ kresanjem skratiti ili ukloniti // **potkresávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potkrèsāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potkresati, potkresivati; **potkresívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potkrèsujēm, *pril. sad.* potkrèsujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potkresati, potkresavati
✧ POD-[1] + *v.* kresati

potkrijépiti *svrš.* ⟨*prez.* pòtkrijēpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtkrijēpljen⟩ **1.** (se) malo ojačati hranom i pićem **2.** (što) *pren.* potvrditi rečeno ili napisano [~ *priču dokazima*] // **pȍtkrep|a** *ž* **1.** ono što služi da se što podrži ili ojača činjenicama ili argumentima, dodani argument kakvoj tvrdnji, u tu svrhu podnesen dokument, dokaz, potvrda i sl. [*za ~u*] **2.** *v.* okrepa; **potkrèpljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se da potkrijepiti; **potkrepljívati** (se, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potkrèpljujēm, *pril. sad.* potkrèpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potkrijepiti
✧ POD-[1] + *v.* krepak, krijepiti

potkrížati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtkrīžām, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtkrīžān⟩ *zast. jez. knjiž.* podcrtati, *v.*
✧ POD-[1] + *v.* križati

pòtkrōvlje *sr* **1.** prostor ispod krova kuće; tavan **2.** stambena prostorija pod krovom, soba na tavanu; mansarda // **pòtkrōvnī** *prid.* koji pripada potkrovlju, koji se odnosi na potkrovlje, koji je dio konstrukcije pod krovom; **pòtkrōvnica** *ž*, *v.* mansarda
✧ POD-[1] + *v.* krov

potkúpiti (koga) *svrš.* ⟨*prez.* pòtkūpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtkūpljen⟩ privući koga čime na svoju stranu, pridobiti koga novcem ili čim drugim; podmititi, potplatiti // **potkùpljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može potkupiti; podmitljiv; **potkupljìvāč** *m* ⟨G potkupljiváča⟩ onaj koji potkupljuje (koga); **potkupljivàčica** *ž*, *v.* potkupljivač; **potkupljívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* potkùpljujēm, *pril. sad.* potkùpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potkupiti; **potkùpljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je potkupljiv
✧ POD-[1] + *v.* kupiti

potkúsiti (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòtkūsīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. rad.* potkúsio (se)⟩ *razg. podr.* (ob. u šali) pretjerano podšišati koga, skinuti previše kose
✧ POD-[1] + *v.* kusiti

potkusúriti *svrš.* ⟨*prez.* potkùsūrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* potkùsūren⟩ **1.** (što) *reg.* platiti ostatak, izravnati, namiriti račun **2.** (se) *ekspr.* namiriti se, poravnati se // **potkusurívа|ti** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* potkusùrujēm, *pril. sad.* potkusùrujūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) *reg.* platiti ostatak, izravnati, namiriti račun **2.** (se) *ekspr.* namiriti se, poravnati se
✧ POD-[1] + *v.* kusur

potkùvetiti (se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* potkùvećen⟩ *reg. ekspr.* ojačati se dobrom ishranom, okrijepiti se hranom, osnažiti se, *usp.* kuvet
✧ *tur.* kuwet ← *arap.* quwa

pȍtlačiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtlačīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtlačen⟩ podvrgnuti koga tlačenju; podjarmiti [~ *narod*] // **pòtlačenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je potlačen; **potlàčitelj** *m* onaj koji koga podjarmljuje, podvrgava tlačenju; **potlačívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potlàčujēm, *pril. sad.* potlàčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potlačiti
◈ *pr.* (nadimačka): **Pòtlaček** (110, Novi Marof, Prigorje), **Pòtlačnik** (Zagreb)
✧ POD-[1] + *v.* tlak, tlačiti

potlèuša *ž* niska, vrlo skromna kućica; kućerak, straćara // **potlèušica** *ž dem.* od potleuša; **pòtloška** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -šākā/-ī/-ā⟩ *reg.* suhozidna prizemnica, kuća od jedne prostorije s podom od gline, bez prozora (u primorskim

i drugim krajevima gdje je kamen osnovni građevni materijal)
✧ PO- + *v.* tlo, tle

pòtmu|o *prid.* ⟨*odr.* -ulī⟩ **1.** mukao, prigušen, tup (o zvuku) [*~la grmljavina*] **2.** *pren.* namršten, natušten [*~o izraz lica*] **3.** podmukao, tup (o boli) [*~la bol u trbuhu*], *opr.* ȍštar // **pòtmulo** *pril.* na potmuo način; **pòtmulōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je potmulo
✧ PO- + *v.* muk, muklo

Pòtnjani *m mn* naselje (u blizini Đakova), 563 stan. // **pòtnjanskī** *prid.* koji se odnosi na Potnjane

pȍto *m zool.* rod sitnih polumajmuna (*Loris*) s Cejlona, iz Indije; lori
✧ *nizoz.* ← *egz.* (*volof*) pata: bezrepi majmun

potòčara[1] *ž bot.* vrsta mahovine (*Fontinalis*) iz porodice *Fontinalaceae*; raste pored vode
✧ *v.* potok

pòtočārka *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩ *zool.* **1.** vodena ptica *Salicaria fluvialis* **2.** zmija slična bjelouški *Natrix tesselata*, živi u vodi
✧ *v.* potok

pòtočnic|a *ž bot.* **1.** biljni rod (*Myosotis*) iz porodice oštrolista (*Boraginaceae*) s o. 40 vrsta poljskih i ukrasnih biljaka **2.** cvijet plave boje (*M. palustris*), raste uz vodu [*boje ~e*; *kao ~a* lijepe otvoreno plave boje (ob. o očima i sl.)]; nezaboravak, spomenak, fergismajniht, plavomilje
✧ *v.* potok

Pòtočnjāk 1. Franko (1862–1932), hrv. pravnik, političar i publicist, urednik pravaškog časopisa *Hrvatska domovina*, zatim pokrenuo časopis *Narodna misao*; jedan od tvoraca Hrvatsko-srpske koalicije, sudjelovao u izradi Krfske deklaracije **2. Vladimir** (1904–1952), hrv. arhitekt, predstavnik moderne hrvatske arhitekture između 1. i 2. svjetskog rata

pòtok *m* ⟨N *mn* -oci, G pȍtōkā⟩ voda tekućica manja i kraća od rijeke // **pòtocima** *pril.* u velikim količinama, na potoke; **potòčara**[2] *ž* vodenica na potoku; **pòtočić** *m hip.* i *dem.* od potok; **pòtočnī** *prid.* **1.** koji se odnosi na potoke, koji živi u potocima **2.** koji je svojstven potocima
◈ *pr.* (etnici): **Pòtockī** (Županja, Slavonski Brod), **Pòtoč** (Slavonski Brod), **Potočánac** (Požega), **Pòtočār** (Osijek, Našice), **Pòtočić** (100, Vrbovec, Vukovar), **Pòtočkī** (780, Krapina, Zagorje, Prigorje), **Pòtočnīk** (260, Ludbreg, Podravina, Zagorje), **Pòtočnjak** (330, Primorje, Međimurje, Podravina), **Pòtokar** (Sesvete, Prigorje) ◇ *hidronim.*: **Nàpotoci** (Krk), **Pòtok** (mnogobrojna imena potoka i jaruga u Istri, Gorskom kotaru, Primorju, Lici, Slavoniji), **Potóčak** (Čakovec), **Pȍtočāni** (Slatina), **Pòtočić** (Rijeka, Slavonija), **Pòtočina** (Rijeka, Brač), **Pòtočine** (presušeno korito, Poljica, Rab), **Pòtočnica** (l. pritok Save kod Samobora), **Zàpotok** (Pakrac, Rijeka); mnogo su češća dvočlana imena, ob. uz ime vlasnika parcele, ali i uz druge pridjeve: **Bȁbin pòtok** (posvuda), **Bijȇī pòtok**, **Blȁtnī pòtok**, **Bùkovī potok**, **Cèzara pòtok** (Istra), **Cìgānskī pòtok** (Čakovec), **Cìglenskī pòtok** (Bjelovar), **Cȑnī pòtok** (posvuda), **Cȑvenī pòtok** (Brod), **Čȅmērničkī pòtok** (Slatina), **Djédin pòtok** (Brod), **Dùbokī pòtok** (posvuda), **Dùgačkī pòtok** (Kostajnica), **Gȃjskī pòtok** (Petrinja), **Glìbok pòtok** (Čakovec), **Gràbrov pòtok** (Petrinja), **Gvȍzdenī pòtok** (Brod), **Mȍkrī pòtok** (Kostajnica), **Mrȁčāj pòtok** (Knin), **Ràkov Pòtok** (Zagreb), **Slȃnī pòtok** (Kaštela, Zagreb), **Sȗhī pòtok** (Rijeka), **Súšak pòtok** (Istra), **Šìrokī pòtok** (Požega, Slatina), **Tȍplī pòtok** (Ogulin), **Vèlikī pòtok** (posvuda), **Vìliručkī pòtok** (Pakrac), **Vlȁškī pòtok** (Požega); ◇ *top.* (naselja): **Pòtočāni** (Daruvar, 130 stan.; Požega, 194 stan.), **Potòčec** (Vrbovec, 98 stan.), **Pòtočnica** (Pag, 2 stan.), **Pòtok** (Garešnica, 63 stan.), **Pòtok Bosíljevskī** (Duga Resa, 27 stan.), **Pòtok Kȃlničkī** (Križevci, 233 stan.), **Pòtok Mȕsulīnskī** (Ogulin, 145 stan.), **Pòtok Tòūnjskī** (Ogulin, 151 stan.)
✧ PO- + *v.* tok[1], teći

Pòtok *m* naselje (u blizini Kutine), 931 stan. // **pòtočkī** *prid.* koji se odnosi na Potok

pòtolina *ž geogr.* spušteni dio, udubljenje na površini Zemlje ispod razine mora; depresija

pòtōm *pril.* **1.** vremenski: zatim, poslije toga **2.** u nabrajanju čega: nakon toga, zatim // **pòtomak** *m* ⟨G -ōmka, V -ōmče, N *mn* -ōmci⟩ onaj koji potječe rođenjem (od roditelja i predaka) [*~ starog plemstva*]; **pòtōmstvo** *sr* mladi, novi naraštaji (prema roditeljima i precima); **pòtōnjī** *prid.* **1.** koji je vremenski poslije drugih, koji se kasnije javlja; kasniji **2.** upravo spomenuti [*ovaj ~*]; posljednji **3.** *arh.*, *v.* posljednji (u slijedu vremena)
✧ PO- + *v.* to

potònuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòtonēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* potònuo⟩ pasti pod površinu vode ili na dno // **potonúće** *sr* ukupnost događanja kad brod potone, čas kada brod potone
✧ PO- + *v.* tonuti

potòpiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtopīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtopljen⟩, *v.* potapati // **potápati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtāpām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (se) tonuti u more ili u drugu veliku vodu, tonuti, nestajati s površine, gubiti se pod površinom mora ili vode **2.** (što) uranjati u vodu zato da se potpuno namoči, omekša ili raskvasi **3.** (koga) **a.** uroniti mu glavu pod površinu (u igri, za šalu i sl.) **b.** *pren.* činiti da tko propadne, poduzimati radnje koje su za drugoga štetne, činiti da nestane iz javnosti, s pozornice javnog ili društvenog života; **pòtop** *m* velika poplava; povodanj △ ***opći*** ~ **1.** *bibl.* kazna zbog ljudskih grijeha koja je stigla čitavu zemlju **2.** *pren.* jaki pljusak, provala oblaka; **pòtopnī** *prid.* koji se odnosi na potop [~ *kraj*]
✧ PO- + *v.* topiti

Potosi *m pov.* grad u Peruu u čijoj su okolici bili glasoviti rudnici srebra, na vrhuncu potrage za srebrom o. 1600. drugi grad po veličini na svijetu

potòvariti *svrš.* ⟨*prez.* potòvarīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* potòvaren⟩ **1.** (što) staviti sav tovar (ob. od više komada) na neku površinu koja je uzdignuta ili preko kakvog drugog tovara **2.** (koga, što) zatrpati koga kao teškim tovarom, pasti na koga težinom tovara, učiniti da tko ostane zatrpan tovarom ili nečim što je teško ili pritišće kao tovar [*potovarilo ga sijeno* (kad od vlage skrutnuto sijeno padne na koga s plasta ili s kamare)] // **potovarívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potovàrujēm, *pril. sad.* potovàrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potovariti
✧ PO- + *v.* tovar

potpáliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtpālīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtpāljen⟩ **1.** učiniti da se razgori, da se zapali; podžeći **2.** *pren.* podmetnuti zlo, nahuškati [~ *rat*] // **pȍtpal|a** *ž* **1.** iverje, sitnina, papir i sl. za potpaljivanje vatre **2.** potpaljivanje [*drvo za ~u*]; **potpaljȉvāč** *m* ⟨G potpaljiváča, V pȍtpaljivāču⟩ **1. a.** (+ *potenc.*) onaj koji potpaljuje **2.** *pren.* onaj koji potiče na zlodjelo; huškač; **potpaljivàčica** *ž*, *v.* potpaljivač (**2**); **potpaljȉvāčkī** *prid.* koji se odnosi na potpaljivače; **potpaljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potpàljujēm, *pril. sad.* -ljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potpaliti
✧ POD-[1] + *v.* paliti

pòtpalūblj|e *sr* unutrašnji dio broda, dio broda pod palubom [*putnici iz ~a*] // **pòtpalūbnī** *prid.* **1.** koji se odnosi na potpalublje **2.** koji je pod palubom [~ *prostor*]
✧ POD-[1] + *v.* paluba

pòtpasati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòtpašēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòtpasān⟩ staviti pas tako da drži donju stranu onoga što se spušta, opasati odozdo, s donje strane [~ *želudac*] // **potpasívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* potpàsujēm (se), *pril. sad.* potpàsujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potpasati
✧ POD-[1] + *v.* pas[1], pasati

pòtpasti (pod što, pod koga) *svrš.* ⟨*prez.* -adnēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòtpadni⟩ dospjeti pod čiju vlast ili utjecaj [~ *pod okupatorsku vlast*] // **pòtpadati** (pod što, pod koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potpasti
✧ POD-[1] + *v.* pasti

potpéčiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtpēčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtpēčen⟩ *ekspr.* **1.** poduprijeti čirne, učvrstiti odozdo **2.** podmetnuti komu nogu ili kakvom sličnom radnjom usmjerenom odozdo prema gore učiniti da padne, da se od boli presavije i sl. // **potpečívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potpèčujēm, *pril. sad.* potpèčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potpečiti
✧ POD-[1] + *v.* pečiti

pòtpetica *ž* zadnji donji dio cipele koji podržava petu [*visoka, niska* ~]; peta
✧ POD-[1] + *v.* peta

pòtpirati, *v.* potprijeti

potpíriti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtpīrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtpīren⟩ **1.** pireći potpaliti vatru **2.** *pren.* potaknuti zlo, pridonijeti širenju nevolje među drugima [~ *svađu*] // **potpirȉvāč** *m* ⟨G potpiriváča, V pȍtpirivāču⟩ onaj koji potpiruje; potpaljivač, huškač; **potpirívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potpìrujēm, *pril. sad.* potpìrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potpiriti
✧ POD-[1] + *v.* piriti

potpísati *svrš.* ⟨*prez.* pòtpīšēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* potpíši, *prid. trp.* pòtpīsān⟩ **1.** (se, što) staviti svoj potpis **2.** (što) primiti kakve obveze, uvjete i sl. potvrđujući to svojim potpisom [~ *povelju*] **3.** napisati što ispod čega [~ *tekstom ilustraciju*] // **pòtpis** *m* **1.** ime i prezi-

me napisano vlastitom rukom [*vlastoručni ~*] **2.** tekst ispod čega [~ *pod slikom* tekst ispod fotografije u novinama]; **pòtpīsānī** *prid.* koji se potpisao [*dolje ~*]; **potpisívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* potpìsujēm, *pril. sad.* potpìsujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potpisati; **pòtpisnica** *ž*, *v.* potpisnik; **pòtpisničkī** *prid.* koji se odnosi na potpis i potpisnike; **pòtpisnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *pravn.* onaj koji je stavio svoj potpis na kakav dokument, koji se svojim potpisom obvezao na što [*zemlje potpisnice povelje UN*]
✧ POD-¹ + *v.* pisati

potpítānje *sr* pitanje koje slijedi za glavnim pitanjem i odnosi se na neku pojedinost
✧ POD-¹ + *v.* pitati, pitanje

pòtplat *m*, *v.* poplat

potplátiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtplātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtplāćen⟩ podmititi, potkupiti // **pòtplāćen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** onaj koji je primio mito, kojega su potplatili **2.** *konstr.* nedovoljno plaćen, loše plaćen; **potplaćívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* potplàćujēm, *pril. sad.* potplàćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potplatiti
✧ POD-¹ + *v.* platiti

pòtplesti *svrš.* ⟨*prez.* potplètēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* potplèten⟩ odozdo isplesti, pletenjem učvrstiti odozdo // **pòtpletati** (**pòtplitati**) (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ećēm, *pril. sad.* -ećūći, *gl. im.* -etānje⟩, *v.* potplesti
✧ POD-¹ + *v.* plesti

potpòmoći *svrš.* ⟨*prez.* potpòmognēm, *pril. pr.* potpòmogāvši, *imp.* potpòmogni/potpomòzi, *prid. trp.* potpòmognūt⟩ **1.** (koga) pomoći malo komu da što učini [~ *da ustane*] **2.** (koga, što) pomoći koga ili što materijalno [~ *novcem*] **3.** (se) *razg.* materijalno se uzdići, obogatiti se // **potpomàgāč** *m* ⟨G potpomagáča⟩ onaj koji pomaže u kakvu nečasnom poslu; **potpomagàčica** *ž*, *v.* potpomagač; **potpomágati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* potpòmāžēm (se), *pril. sad.* -ážući (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potpomoći (se)
✧ POD-¹ + *v.* pomoći

pȍtpora *ž* **1.** *rij.* podupirač, potporanj **2.** *pren.* oslonac [*sin je moja ~*] **3.** novčana pomoć **4.** *v.* podrška // **pȍtpōranj** *m* ⟨G -rnja, N *mn* -rnji, G -r̄njā⟩ ono što podupire što; podupirač [~ *galerije u rudniku*]; **pȍtpōrnī** *prid.* koji podupire [~ *stupovi*; ~ *zid*]
✧ ≃ POD-¹ + *prasl.* *-porъ (*rus.* zapór: zatvor, upór: otpor), *v.* otpor

pȍtporučnīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *vojn.* **1.** čin ispod poručnika u nekim vojskama **2.** osoba koja nosi taj čin // **pȍtporučnica** *ž*, *v.* potporučnik; **pȍtporučničkī** *prid.* koji se odnosi na potporučnike [~ *čin*]
✧ POD-¹ + *v.* poručnik

potprášiti *svrš.* ⟨*prez.* pòtprāšīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtprāšen⟩ *razg. iron.* **1.** (∅) pobjeći [~ *pete*] **2.** (komu) natjerati u bijeg i sl. pucanjem iz vatrenog oružja // **potprašívati** (∅, komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* potpràšujēm, *pril. sad.* potpràšujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potprašiti
✧ POD-¹ + *v.* prah, prašiti

potprédsjednīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji zamjenjuje, koji je u hijerarhiji odmah ispod predsjednika // **potprédsjednīca** *ž*, *v.* potpredsjednik; **potprédsjedničin** *prid.* koji pripada potpredsjednici; **potprédsjedničkī** *prid.* koji se odnosi na potpredsjednika; **potprédsjedništvo** *sr* djelatnost i služba potpredsjednika
✧ POD-¹ + *v.* predsjedati, predsjednik

potprèdstavljenōst *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩, *opr.* natpredstavljenost
✧ POD-¹ + *v.* predstaviti, predstavljati

pòtprijēti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍtprēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* pȍtpr̄t⟩ poduprijeti (**1**) // **potpìrāč** *m* ⟨G potpiráča⟩ komad jakog kolca, kolac, komad zida itd. koji potpire; podupirač; **pòtpirati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -irēm, *pril. sad.* -irūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potprijeti
✧ ≃ POD-¹ + *prasl.* *perti: uprijeti (*rus.* perét')

potprògram *m inform.* skup operacija koje čine cjelinu ili rutinu unutar nekog drugoga, nadređenog programa, *usp.* program (**6**)
✧ POD-¹ + *v.* program

pòtprug *m* ⟨N *mn* -uzi⟩ kolan
✧ POD-¹ + *v.* prug

pȍtpukōvnīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *vojn.* **1.** čin ispod pukovnika u nekim vojskama **2.** osoba koja nosi taj čin // **pȍtpukōvnica** *ž*, *v.* potpukovnik; **pȍtpukōvničkī** *prid.* koji se odnosi na potpukovnike [~ *čin*]
✧ POD-¹ + *v.* puk², pukovnik

pòtpun *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji ima sve potrebne i uobičajene dijelove; kompletan, cijeli [~*a serija*] **2.** koji ima punu mjeru sadržaja, koji je postigao sva potrebna svojstva [~ *čovjek*] // **pòtpuno** *pril.* u punoj mjeri, u potpunosti; potpunoma; **potpunòma** *pril. arh.*, *v.* potpuno; **pòtpunōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje kad je što potpuno
✧ POD-¹ + *v.* pun

potpùri (**potpurī**) *m* ⟨G potpurìja⟩ *glazb.* izbor odlomaka raznih muzičkih djela jednog ili više autora, bez bitne unutarnje povezanosti, najčešće za orkestar [*operetni* ~]
✧ *fr.* pot-pourri

pȍtrag|a *ž* ⟨D L -azi⟩ **1.** (za čim) **a.** traženje [*~a za blagom*] **b.** težnja da se do čega dođe, da se što postigne [*~a za srećom*] **2.** (za kim) traženje onoga koji bježi, koji se skriva ili je nestao; potjera [*~a za zločincem*] // **potràžitelj** *m* onaj koji potražuje, onaj koji nakon nekog obračuna novca, poena u igri bilježi dobitak; **potražitèljica** *ž*, *v.* potražitelj; **potrážiti** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtrāžīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* potrážio⟩ kraće vrijeme tražiti, potruditi se da se što nađe; **potražívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potràžujēm, *pril. sad.* potràžujūći, *gl. im.* -ānje⟩ imati pravo na naplatu duga ili razlike u obračunu; **pòtrāžnica** *ž* pisani zahtjev, dopis kojim se što potražuje; **potrážnj|a** *ž* stanje kad postoji zanimanje za koga ili što (robom na tržištu i sl.) [*velika/mala ~a*]; tražnja, *opr.* ponuda △ ***zakon ponude i ~e*** *ekon.*, *v.* ponuda △
✧ PO- + *v.* trag, tražiti

potràjati (što) *svrš.* ⟨*prez.* potràjām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* potràjao⟩ potratiti, protratiti // **pòtratiti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtratīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòtratio⟩, *v.* protratiti
✧ PO- + *v.* tratiti

pòtraja|ti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòtrajēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòtrajao⟩ odužiti se u vremenu [*sjednica je ~la*; *pregovori su ~li duže od godinu dana*]
✧ PO- + *v.* trajati

Pòtrāvlje *sr* naselje (u blizini Sinja), 1006 stan. // **Pòtrāvljanin** *m* (**Pòtravljānka** *ž*) ⟨N *mn* Pòtravljani⟩ stanovnik Potravlja; **pòtrāvskī** *prid.* koji se odnosi na Potravlje i Potravljane

pòtrbušnic|a *ž* **1.** *anat.* tanka ovojnica koja s unutrašnje strane pokriva trbušnu šupljinu i prelazi na neke trbušne organe *peritonaeum parietale*, *p. viscerale* **2.** meso ili slanina s trbuha životinje; panceta, potrbušina △ ***mekana ~a*** *pol.* strateški slabo branjeno područje, slabo mjesto u smislu obrane od vojnog napada [*neki su Sredozemlje nazivali mekanom ~om Europe*] // **pȍtrbuškē** *pril.* cijelom dužinom prednje strane tijela na podlozi; na trbuhu, po trbuhu [*ležati ~*; *puziti ~*], *opr.* poleđuške
✧ PO- + *v.* trbuh

pȍtr̄ci *m mn* ⟨N pȍtr̄k⟩ *zool.* porodica stepskih ptica vivčarica (*Otididae*) (npr. mali p., *Otis tetrax*veliki p., *O. tarda*)
✧ PO- + *v.* trk, trčati

potȑčati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* potȑčīm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* potȑči, *prid. rad.* potȑčao⟩ **1.** početi trčati **2.** *pren.* požuriti u odluci, u provedbi namjere // **potȑčko** *m* ⟨N *mn* -čci⟩, *v.* potrkivalo, pikolo [*on/ona je (jedan običan) ~*]; **pȍtr̄k** *m* ⟨N *mn* -rci⟩, *v.* potrkalo, potrkivalo; **potȑkalo** *m pejor.*, *v.* potrkivalo; **potrkìvalo** *sr* onaj kojega uzimaju za kojekakve sitne poslove; potrčko, potrk, potrkalo, pikolo; **potrkívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* potȑkīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *razg.*, *v.* šutati (**2**); **potȑkuša** *ž* (*m*) **1.** onaj koji obavlja najjednostavnije poslove ondje gdje ga šalju, na raznim mjestima, kojega šalju da trkne i obavi što [*obična ~*], *usp.* potrčko, potrkivalo **2.** žena koja radi sitne svakodnevne poslove [*kućna ~*]; **potrkúšci** *m mn* ⟨N potrkúšac, G *mn* potȑkūšācā⟩ *mn* ptići koji još ne lete, nego samo potrkuju
◆ *pr*: (nadimačka): **Pȍtrka** (Split), **Potȑkāč** (Kutina, Sisak)
✧ PO- + *v.* trčati

pȍtreb|a *ž* **1.** ono što je potrebno; želja, zahtjev [*moja je prijeka ~a stan*] **2.** okolnosti koje traže neko djelovanje; neophodnost, nužnost [*nema ~e da se pretjerano brinete*; *postoji ~a za organiziranjem*; *nema ~e* nije potrebno; *po ~i službe* služba zahtijeva; *u ~i, u slučaju ~e* ako ustreba, ako bude potrebno; *to je životna ~a* to je vrlo potrebno, to je potreba od najveće važnosti] **3.** tjelesna nužda [*imati ~u*] **4.** (*mn*) ukupnost onoga što čini život ili neku njegovu sferu [*životne ~e*; *kulturne ~e*] **5.** *reg. pejor.* jadnik, siromašak [*~o jedna*; *bijeda i ~a*] // **pȍtreban** *prid.* ⟨*odr.* -bnī⟩ **1. a.** koji se želi radi ostvarenja čega **b.** bez koga je teško ili nemoguće biti [*prijeko ~* vrlo, jako potreban]; nužan **2.** koji se ne može izbjeći; bezuvjetan **3.** *razg.* potrebit (**2**), *v.*; **pȍtrebica** *ž dem.* od potreba; **pȍtrebit** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** *arh.*, *v.* potreban (**1,2**) **2.** *razg.* koji nema, koji oskudijeva u dobrima, koji treba tuđu pomoć; siromašan, sirot; **pȍtrebnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je potrebit (2); siromah; **pȍtrebnica** *ž*, *v.* potrebnik; **pȍtrebitōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina i stanje onoga koji je potrebit (**2**); **pòtrebovati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -bujēm, *pril. sad.* -bujūći, *gl.*

im. -ānje⟩ *knjiš.* trebati, *v.*; **potrèpštin|a** *ž* (ob. *mn*) predmeti koji su potrebni za neposrednu upotrebu [*kućne ~e*; *sportske ~e*]

◆ *pr.* (nadimačka, *v.* i trijebiti): **Pòtrebica** (Dubrovnik), **Pòtrebić** (120, Gospić, Slavonija, Moslavina)

✧ POD-¹ + *v.*. trebati

pòtrefi|ti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòtrefio⟩ *žarg.* **1.** udariti u cilj pri gađanju, bacanju čega i sl.; pogoditi **2.** *pren.* snaći, zadesiti [*~la ga bolest*]; strefiti

✧ POD-¹ + *njem.* treffen

pòtrēsti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* potrésem, *pril. pr.* -āvši, *imp.* potrési, *prid. trp.* potrèsen⟩ **1.** laganim udarcem ili pomicanjem učiniti da se tko ili što pomakne [*~ voćku*] **2.** *pren.* reći ili učiniti što da se tko duševno uzbudi u negativnom smislu [*nesreća ga je potresla*] **//** **pòtres** *m* **1. a.** *geol.* pokret Zemljine kore izazvan tektonskim pomicanjem ili djelovanjem vulkana, zemljotres **b.** iznenadan i kratkotrajan pokret čega kao posljedica jakog udarca, eksplozije i sl.; trus **2.** *pren.* **a.** teško, jako uzbuđenje, uznemirenje; stres **b.** nagla promjena, velik i nagao sukob [*društveni ~*; *~ na burzi*] △ ***nervni, živčani*** *~ pat.* poremećaj funkcija živčanog sustava kao posljedica fizičke ozljede ili jakog uzbuđenja; *~* ***mozga*** *pat.* stanje koje je posljedica pada ili jakog udarca po glavi; **pòtres|an** *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ koji izaziva snažnu emotivnu reakciju; ganutljiv, dirljiv, šokantan [*~ne scene s mjesta nesreće*]; **potrésati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtrēsām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.*. potresti (se); **potrèsen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je vrlo uzbuđen, koji je u šoku; **potrèsenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je potresen; **pòtresno** *pril.* vrlo uzbudljivo; ganutljivo; **pòtresnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je sklono potresu (**1**)

✧ POD-¹ + *v.*. tres, tresti

pòtrgati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòtrgān⟩ **1.** trganjem skinuti i sl. sve redom [*~ vinograd*] **2.** rabiti, uništiti [*~ igračku*] **//** **pòtrgānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je potrgano

✧ POD-¹ + *v.* trgati

potròšiti *svrš.* ⟨*prez.* pòtrošīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtrošen⟩ **1.** (što, se) trošenjem iscrpsti, učiniti da nestane, da ga više ne bude u prijašnjoj količini itd. [*~ novac*; *~ zalihe*] **2.** (se) *pren.* iscrpsti se, jako fizički oslabiti **3.** (koga) *žarg.* **a.** učiniti da se tko obezvrijedi [*~ političara*] **b.** obaviti s kim spolni odnos (ob. bez emotivnog angažmana) **//** **potròšāč** *m* ⟨G potrošáča⟩ **1.** pojedinac, poduzeće itd. koje troši (robu, energiju, sirovine i sl.) **2.** kupac, mušterija; **potrošàčica** *ž*, *v.* potrošač; **potròšāčk|ī** *prid.* koji se odnosi na potrošače (2) △ *~****a košara*** *razg.* prosječna cijena namirnica (i drugih roba i usluga) koja se određuje u statističke svrhe; *~****o društvo*** društvo koje se odlikuje velikim materijalnim potrebama građana i prema tim potrebama izgrađenom ljestvicom vrijednosti; **pòtrošak** *m* ⟨G -ška, N *mn* -šci⟩ ono što se potroši, ono što je potrošeno izračunato za neko razdoblje i izraženo odgovarajućim mjerama [*~ struje*]; **potròšiv** (**potròšljiv**) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može potrošiti, kojemu trošenjem može doći kraj [*~ materijal*; *~o dobro*; *~a zaliha*; *~a životna snaga*]; **potròšivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je potrošivo ili osobina onoga koji je potrošiv; **pòtrošn|ī** *prid.* koji je predviđen da se brzo troši, zamjenjuje i sl. [*~a roba*; *~i dijelovi stroja*] △ *~****a dobra*** *ekon.* materijalna dobra namijenjena osobnoj potrošnji; **potròšnja** *ž* proces trošenja prirodnih i proizvedenih dobara, *opr.* proizvodnja [*društvena ~*]

◆ *pr.* (nadimačko): **Potróško** (100, Koprivnica, Đurđevac)

✧ PO- + *v.*. trošiti

potròvati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòtrujēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pòtrūj, *prid. trp.* pȍtrovān⟩ trovanjem uništiti sve redom, *usp.* trovati

✧ PO- + *v.*. trovati

potȑpati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍtrpān⟩ teret (sijeno, proizvode) smjestiti na željeno mjesto, ob. bez sređivanja po pojedinim predmetima [*~ sijeno*; *~ krumpir u vreću*], *usp.* poredati, posložiti

✧ PO- + *v.*. trpati

pòtrti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍtrēm/pòtarēm, *pril. pr.* -r̄vši, *imp.* pòtri/potàri, *prid. rad.* pòtrō, *prid. trp.* potȑven/pȍtr̄t⟩ **1.** tarući zgnječiti, zgaziti, pobiti [*~ mrave*; *~ narode*] **2.** poništiti [*~ ugovor*] **3.** tarući ukloniti [*~ znoj*] **//** **potŕljati** *svrš.* ⟨*prez.* pòtr̄ljām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòtr̄ljān⟩ početi trljati, potrti

✧ PO- + *v.*. trti

potrúditi se *svrš.* ⟨*prez.* pòtrūdīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* potrúdio se⟩ uložiti napor

da se što postigne; pomučiti se, pobrinuti se, založiti se
✧ PO- + *v.* trud[1], truditi se

potúcati se *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtūcām se, *pril. sad.* potúcajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ *pejor.* stalno ići iz mjesta u mjesto, od jednog do drugog čovjeka i sl. // **potúcalo** *sr* (*m*) onaj koji se potuca, skita od mjesta do mjesta; skitnica; **potùkāč** *m* ⟨G potukáča, V pòtukāču⟩ potucalo, skitnica
✧ PO- + *v.* tucati

pòtūći (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* potúčem, *pril. pr.* potúkāvši, *imp.* potúci, *prid. rad.* pòtūkao, *prid. trp.* potùčen⟩ **1.** sve uništiti (o tuči) [*tuča potukla pšenicu*] **2.** uništiti, pobiti sve, pobijediti sve [~ *neprijatelja*] **3.** *sport* pobijediti, savladati sve redom [~ *protivnike*; ~ *do nogu* potpuno potući] // **pòtucati** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòtucao⟩ **1.** tucajući razbiti, usitniti i sl. jedno za drugim, redom [~ *jaja o Uskrsu*] **2.** *žarg.* izvršiti obljubu, imati sve (žene) redom
✧ PO- + *v.* tući

potúliti (se) *svrš.* ⟨*prez.* pòtūlīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* pòtūljen⟩ **1.** uvući se u sebe u lošem raspoloženju; pokunjiti se, poniknuti, snuždīti se **2.** prikriti se; šćućuriti se **3.** (što) utuliti sve redom, ugasiti, *usp.* utuliti // **pòtūljen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je zguren, poguren **2.** koji je neveseo, bezvoljan **3.** koji je prikriven; **pòtūljeno** *pril.* **1.** neveselo, bezvoljno **2.** zgureno, pogureno **3.** prikriveno; **pòtūljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je potuljen (ob. **1**, **2**); **potuljívati** (se, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* potùljujēm, *pril. sad.* potùljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potuliti
✧ PO- + *v.* tuliti

potùmplati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* potùmplān⟩ staviti (pribiti, nalijepiti) poplate na cipele; pođoniti // **pòtūmplān** (**potùmplan**) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *reg.* popravljen poplat ili peta cipele, ob. novim komadom kože, gume ili plastike [*imati ~e uši*, *pren.*] **1.** [biti bez sluha] **2.** [praviti se gluh, ne željeti čuti što neugodno; *imati ~ mozak* biti priglup, bedast]
✧ PO- + *v.* tumpl

pòtūrčiti (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòtūrčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtūrčen⟩ *pov.* učiniti Turčinom (u zn. muslimanom), učiniti da tko primi islam // **pòtur** *m pov.* onaj koji je primio islam u vrijeme Osmanskog Carstva u našim zemljama (prema nazivanju vjera po zemljama ili narodima: turska/islam; latinska/katolička; vlaška/pravoslavna); **poturčènica** *ž*, *v.* potur; **poturčènjāk** *m* ⟨G poturčenjáka, V pòturčenjāče, N *mn* poturčenjáci⟩ *razg.* onaj koji se poturčio, koji je primio tuđu vjeru; **poturčívati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* potùrčujēm, *pril. sad.* potùrčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poturčiti; **pòturic|a** *m* ⟨N *mn* -e⟩ onaj koji se poturčio [*taj/ta ~a*; *ti/te ~e*]; **pòturičin** *prid.* koji pripada poturici
◈ *pr.* (nadimačka i etnonimi): **Pòturak** (Osijek), **Pòturica** (380, Donja Stubica, Pokuplje, okolica Zagreba), **Poturìček** (Vrbovec, Dugo Selo), **Pòturičić** (Garešnica, Zagreb), **Pòturić** (Turopolje, Zagreb), **Potúrović** (Makarska, Nova Gradiška)
✧ PO- + *v.* Turska, Turčin

pòturiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòturen⟩ **1.** (što, se) podmetnuti **2.** (komu što) podmetnuti, pripisati bez razloga, podvaliti // **potúrati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòtūrām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ stavljati što pod što pokretima koji savlađuju otpor podloge i onoga što je na njoj; podmetati turanjem (i *pren.*)
✧ PO- + *v.* turiti

potúžiti se (na što, na koga) *svrš.* ⟨*prez.* pòtūžīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* potúžio se⟩ požaliti se, *usp.* tužiti (II)
◈ *pr.* (nadimačko): **Pòtužak** (Kutina)
✧ PO- + *v.* tuga, tužiti se

potvòriti *svrš.* ⟨*prez.* pòtvorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtvoren⟩ učiniti potvoru; oklevetati, obijediti // **pòtvora** *ž arh.* iznošenje i širenje neistina o kome; kleveta, objeda; **potvòritelj** *m* onaj koji širi potvoru; klevetnik, opadač; **potvoritèljica** *ž*, *v.* potvoritelj; **potvòriteljskī** *prid.* koji se odnosi na potvoru i potvoritelje; objediteljski, klevetnički
✧ PO- + *v.* tvoriti

potvŕditi *svrš.* ⟨*prez.* pòtvrdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòtvrđen⟩ **1.** (što) **a.** posvjedočiti pravilnost, točnost onoga što je rečeno, učinjeno i sl. **b.** posvjedočiti istinitost čega (potpisom, pečatom); ovjeriti **2.** (koga, što) na višoj razini vlasti ili mjerodavnosti prihvatiti odluku niže instance; sankcionirati [~ *odluku o imenovanju ravnatelja*] **3.** (se) **a.** pokazati se točnim (o pretpostavci, hipotezi, mišljenju, predviđanju itd.) **b.** postati, dokazati se, pokazati se kao što [~ *kao stručnjak*] // **pòtvrda** *ž* **1. a.** ono čime se što potvrđuje **b.** pisani

dokument kojim se što potvrđuje, ovjerava [*liječnička ~ o bolesti*]; uvjerenje **2.** drugi sakrament u Rimokatoličkoj crkvi; krizma, firma; **pòtvrd|an** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji potvrđuje što, koji izražava suglasnost, odobravanje [*~an odgovor*], *opr.* niječan △ *~**na rečenica** gram.* rečenica koja izriče tvrdnju, ono što jest, što je bilo; *~**ni sudovi** log.* sudovi koji sadrže potvrdu čega, *opr.* odričan (odrečan); **potvr̀ditelj** *m* onaj koji što potvrđuje; potvrđenik; **pòtvrdno** *pril.* na potvrdan način, afirmativno; **potvrđènica** *ž*, *v.* potvrđenik; **potvrđènički** *prid.* koji se odnosi na potvrđenike; **potvrđènīk** *m* ⟨G potvrđeníka, V -īče, N *mn* potvrđeníci⟩, *v.* potvrditelj; **potvrđívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* potvr̀đujēm, *pril. sad.* potvr̀đujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* potvrditi

✧ PO- + *v.* tvrd, tvrditi

poubíjati *svrš.* ⟨*prez.* poùbījām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* poùbījān⟩ sve redom ubiti

✧ PO- + *v.* ubiti

poùčiti (koga, što, čemu) *svrš.* ⟨*prez.* pòučīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòučen⟩ **1.** dati pouku komu [*~ u matematici*] **2.** pridonijeti čijem iskustvu [*život će te ~* život donosi iskustvo i sklonost] // **pòučak** *m* ⟨G -čka, N *mn* -čci⟩ načelo, pravilo koje izražava određenu zakonitost, pravilnost, odnos (kakvih pojava, uvjeta i sl.) [*Pitagorin ~*]; **pòuč|an** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji sadrži pouku [*~no štivo*; *~an primjer*]; **poučávati** (koga, što, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* poùčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. trp.* pòučāvān, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poučiti; **poučàvatelj** *m* onaj koji poučava, učitelj, mentor, instruktor; **poučavatèljica** *ž*, *v.* poučavatelj; **pȍučica** *ž dem.* od pouka; **poùčljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se daje poučiti, pristupačan pouci; **poùčljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ odlika onoga koji je poučljiv i onoga što je poučljivo; **pòučno** *pril.* na poučan način, instruktivno; **pòučnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ odlika onoga što je poučno; **pȍuk|a** *ž* ⟨D L -uci⟩ spoznaja stečena iskustvom [*to mi je ~a*]

✧ PO- + *v.* učiti

pougljèniti (se) *svrš.* ⟨*prez.* poùgljenīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* poùgljenjen⟩ pretvoriti se u ugljen izgaranjem; karbonizirati (se) // **pougljenjívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pougljènjujēm (se), *pril. sad.* pougljènjujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pougljeniti; **poùgljiti** (se) *svrš.* ⟨*prez.* poùgljīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* pòugljen⟩ pougljeniti; **pougljívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* poùgljujēm (se), *pril. sad.* poùgljujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pougljiti

✧ PO- + *v.* ugalj, ugljeniti

Poulenc (*izg.* Pulânk), **Francis** (1899–1963), francuski moderni skladatelj i pijanist; pod utjecajem nadrealističke i avangardne poetike s elementima humora i groteske; majstor forme i orkestracije

poùmirati, *v.* pomrijeti

Pound (*izg.* Pàund), **Ezra** (1885–1972), američki pjesnik, esejist, kritičar, prevoditelj, glavni teoretičar imaginističkog pokreta; punih 50 godina nizao pjesme pod zajedničkim nazivom *Cantos* (1917–1969), kojima je u znatnoj mjeri oblikovao pjesništvo 20. st. i utjecao na njega; tijekom 2. svjetskog rata u Italiji, aktivan u službi talijanske fašističke propagande, poslije rata u SAD-u osuđen zbog izdaje, 12 godina proveo u zatvorskoj bolnici

Pòūnje *sr geogr.* krajevi uz Unu i naseljena mjesta uz Unu // **Pòunjanin** *m* (**Pòunjānka** *ž*) ⟨N *mn* Pòunjani⟩ stanovnik naselja uz Unu; **pòūnjskī** *prid.* koji se odnosi na Pounje

pòusmina *ž anat.* površinski sloj kože; pokožica *epidermis*

✧ PO- + *v.* usmina

Poussin (*izg.* Pusên), **Nicolas** (1594–1665), francuski slikar klasicizma; formirao se u dvorskoj maniri rokokoa; veći dio života proveo u Rimu; visoko stilizirani individualni način prikazivanja religioznih i klasično-mitoloških tema

pòuzdān *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** u koga se može pouzdati, koji zaslužuje povjerenje, koji se ne kvari [*~ aparat*]; siguran **2.** koji ne izaziva sumnje [*~ čovjek*; *~ službenik*]; siguran, provjeren // **pouzdànica** *ž*, *v.* pouzdanik; **pouzdàničin** *prid.* koji pripada pouzdanici; **pouzdànīčkī** *prid.* koji se odnosi na pouzdanike; **pouzdànīk** *m* ⟨G pouzdaníka, V pȍuzdanīče, N *mn* pouzdaníci⟩ **1.** pouzdan čovjek, onaj kome se povjerava (posao, tajna i sl.) **2.** službena osoba kojoj je privremeno povjerena kakva dužnost; povjerenik; **pòuzdāno** *pril.* na pouzdan način, s pouzdanjem; sigurno [*isporučujemo robu brzo i ~*; *~ znam* vrlo sigurno, provjereno, nedvojbeno znam, nema mjesta sumnji; neosporno]; **pòuzdānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pouzdan i svojstvo onoga što je pouzdano; **pouzdánj|e** *sr* sigurnost u

sebe, odlučnost koja počiva na poznavanju svojih ili tuđih osobina, vjera u sebe, ili u drugoga, samouvjerenost [*imati ~a (u sebe, u koga)*]; **poùzdati se** (u koga, u što) *svrš.* 〈*prez.* poùzdām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. trp.* pòuzdān〉 imati povjerenja u koga, u što; uzdati se; **pouzdávati se** (u koga, u što) *nesvrš.* 〈*prez.* poùzdāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje〉, *v.* pouzdati se
✧ PO- + *v.* uzda

pouzéćem *pril.* način otpremanja pošiljke po kojem se pošiljka plaća prilikom uručenja [*naručiti knjigu ~*]
✧ PO- + *v.* uzeti

pòvaditi (koga, što) *svrš.* 〈*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòvađen〉 sve redom izvaditi
✧ PO- + *v.* vaditi

pováliti *svrš.* 〈*prez.* pòvālīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòvāljen〉 **1.** (koga, što) učiniti da padne svom dužinom; oboriti, svaliti, položiti **2.** (koga, što) učiniti da što polegne po zemlji [*vjetar povalio pšenicu*] **3.** (se) svi redom izvaliti se, ispružiti se, razlegnuti se [*~ se po travi*] **4.** (koga) *žarg.* izvršiti obljubu // **poválce** *pril.* tako da se povali, položi na najširu plohu [*položiti opeku ~*], *opr.* osovce; **pováljati** (koga, što, se) *svrš.* 〈pòvāljām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòvaljān〉 malo valjati; **povaljènica** *ž agr.* povaljena mlada niska grana voćke, *usp.* grebenica; **povaljívati** (koga, što, se) *nesvrš.* 〈*prez.* povàljujēm, *pril. sad.* povàljujūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* povaliti
✧ PO- + *v.* valjati

povampíriti se *svrš.* 〈*prez.* povàmpīrīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* povàmpīren〉 **1.** *etnol.* pojaviti se poslije smrti kao vampir **2.** *pejor.* iznenada pokazati loša svojstva [*gazdarica se povampirila i istjerala ga*] **3.** *pren.* (o negativnim pojavama) oživjeti, ponovo se javiti [*nacizam se povampirio*] // **povampirívati se** *nesvrš.* 〈*prez.* povampìrujēm se, *pril. sad.* povampìrujūći se, *gl. im.* -ānje〉, *v.* povampiriti se
✧ PO- + *v.* vampir[1]

pòvazdān *pril. razg.* **1.** neprestano, stalno **2.** (doslovno) po sav dan, po cijeli dan
✧ PO- + *v.* vazdan

pȍvečērje *sr* **1.** vrijeme poslije večere **2.** *vojn.*, *v.* mirozov (znak trube koji najavljuje vrijeme za spavanje) **3.** *crkv.* završna večernja služba na kraju molitvenog dana u Katoličkoj i u Pravoslavnoj crkvi; večernjica
✧ PO- + *v.* večer

pòvelik *prid.* 〈*odr.* -ī〉 koji je prilično velik // **povèćalo** *sr* optičko staklo za promatranje malih predmeta ili objekata ili njihovih detalja; uvećavajuće staklo; **pȍvećānōst** *ž* 〈G -osti, I -osti/-ošću〉 stanje onoga što je veće od predviđenog, normalnog ili očekivanog [*~ prostate*; *~ žlijezde*]; uvećanost, *opr.* umanjenost; **povećánje** *sr* porast količine ili veličine [*~ opsega*], *opr.* smanjenje; **povèćati** (što, se) *svrš.* 〈*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȍvećān〉 učiniti da što postane veće, obilnije, brojnije, *opr.* smanjiti [*~ prihode*; *~ vojsku*]; **povećávati** *nesvrš.* 〈*prez.* povèćāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* povećati; **pȍvećī** *prid.* koji je među većima u vrsti [*malo ~*; *nešto ~*]
✧ PO- + *v.* velik, veći

pòvelj|a *ž* **1.** svečani pisani akt likovno obrađen i ob. pisan svečanim stilom kojim se u širim odnosima među ljudima, narodima i državama najavljuje poželjna vizija budućnosti ili obilježavaju vrlo značajna djela **2.** *pravn.* dokument koji daje posebna prava pojedincu ili organizaciji [*~a o prijateljstvu*; *izdati/objaviti ~u*] △ ***Atlantska ~a*** *pov.* zajednička izjava iz 1941. koju su potpisali predsjednik SAD-a Roosevelt i predsjednik britanske vlade Churchill o američko-britanskom savezništvu i zajedničkim planovima o poslijeratnim međunarodnim odnosima; ***Povelja UN*** multilateralni međunarodni ugovor kojim su osnovani Ujedinjeni narodi (na snazi od 24. 10. 1945)
✧ ≃ PO- + *v.* velim

povènuti (∅) *svrš.* 〈*prez.* pòvenēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* povènuo〉 **1.** uvenuti (kad sve redom uvene) [*povenulo cvijeće*] **2.** izgubiti sirovost, doći do potrebne suhoće, mirisa i okusa prženjem ili drugim načinom (kad se tako obradi luk u tavi)
✧ PO- + *v.* venuti

pòveska *ž* 〈G *mn* -zākā/-ī/-ā〉 *bot.* biljni rod (*Rapistrum*) iz porodice krstašica (*Cruciferae*)
✧ PO- + *v.* vezati

pòvesti[1] (koga, što, se) *svrš.* 〈*prez.* povèzēm, *pril. pr.* pòvezāvši, *prid. rad.* pòvezao, *prid. trp.* povèzen〉 **1.** početi voziti ili malo voziti **2.** uzeti u prijevozno sredstvo [*~ do kuće*] // **póvoz** *m pov.* kmetska obveza da svojom zapregom služi vlastelinu
✧ PO- + *v.* voz, voziti

pòvesti², *v.* povod

povézati *svrš.* ⟨*prez.* pòvēžēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* povéži, *prid. trp.* pòvēzān⟩ **1.** (što) vezanjem učvrstiti, učiniti da se drži zajedno **2.** (koga s kim, se) *razg.* učiniti da dođe u doticaj, *usp.* vezati **//** **póvez** *m* komad platna koji se veže oko čega ili preko čega [~ *oko ruke*]; **povèzača** *ž* **1.** marama **2.** čalma **3.** bijela svilena ili platnena traka koja se stavlja na križ pri pogrebu; **pòvēzān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji povezuje, koji izražava vezanost [~*a priča*]; **pòvēzano** *pril.* na povezan način; povezujući [~ *govoriti*]; **pòvēzānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je (s kim) povezan, bliskost, zajedništvo; svojstvo onoga što je (s čim) povezano, kontaktnost; **povezívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* povèzujēm, *pril. sad.* povèzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* povezati; **pòveznica** *ž* **1.** (+ *potenc.*) ono što povezuje ili čime se povezuje kao materijalni predmet, dio sprave, stroja itd., neke cjeline kao što je program sastavljen od više točaka itd. [~ *programskog odabira bila je flauta*] **2.** *pov.* akt koji služi kao dokaz pripadnosti Komunističkoj partiji kad član mijenja ili se seli iz jedne u drugu osnovne organizacije
✧ PO- + *v.* vezati

povíjati, *v.* poviti

pȍvijēst *ž* ⟨I -i/-ēšću⟩ **1.** *term.* ukupnost prošlih činjenica, prošla stvarnost (*res gestae*) predmet bavljenja povjesničara **2.** *razg.* historija **3.** **a.** školski predmet **b.** *žarg. meton.* udžbenik za taj predmet △ ~ ***bolesti*** *med.* dokument o zdravstvenom stanju bolesnika koji ispunjava liječnik od trenutka kad počne liječiti bolesnika **//** **pȍvijēsnī** *prid.* koji se odnosi na povijest [~ *film*]; **pȍvjesnica** *ž zast.* **1.** opisana prošlost, povijest, historiografija **2.** stvarnost koja pripada prošlosti, povijesna zbilja; **pȍvjesničār** *m* onaj koji se bavi proučavanjem i pisanjem povijesti; povjesnik, historičar, historiograf; **pȍvjesničārev** (**pȍvjesničārov**) *prid.* koji pripada povjesničaru; **pȍvjesničārka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* povjesničar; **pȍvjesničarskī** *prid.* koji se odnosi na povjesničare; **pȍvjesničarski** *pril.* kao povjesničar, na način povjesničara; **pȍvjesničkī** *prid.* koji se odnosi na povjesnike; **pȍvjesnički** *pril.* kao povjesnik, na način povjesnika; **pȍvjesnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *zast.*, *v.* povjesničar; **pòvjestic|a** *ž knjiž.* pripovijetka povijesnoga sadržaja u stihovima [*Šenoine* ~*e*]
✧ PO- + *v.* vijest

povìjuša *ž bot.* biljka koja se penje povijajući se oko čega što se diže od podloge (grah, hmelj itd.)
✧ *v.* poviti

povíkati (∅, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòvīčēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* povíči, *prid. rad.* povíkao⟩ oglasiti se vičući; viknuti, *usp.* vikati **//** **pȍvīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ uzvik, usklik, poklič; **pȍvika** *ž* ⟨D L -ici⟩ glasno izražavanje nezadovoljstva, ozlojeđenosti, ljutnje; revolt; **povikívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* povìkujēm, *pril. sad.* povìkujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* povikati
✧ PO- + *v.* vikati

pòvinovati se *dv.* ⟨*prez.* pòvinujēm se, *pril. sad.* -nujūći se, *pril. pr.* -āvši se, *gl. im.* -ānje⟩ *razg.* (+ *srp.*) **1.** podčiniti se čemu, podrediti se [~ *volji šefa*] **2.** prilagoditi se [~ *okolnostima*]
✧ *stsl.* povinǫti sę *rus.* povinovát'sja

povíriti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòvīrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* povírio⟩ **1.** neprimjetno ili sasvim kratko pogledati u neki zatvoren prostor [~ *u sobu*; ~ *u gostionicu*], *usp.* viriti **2.** proviriti **//** **povirívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* povìrujēm, *pril. sad.* povìrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poviriti
✧ PO- + *v.* viriti

pȍvisok *prid.* ⟨*odr.* -ī, *komp.* -išī⟩ **1.** prilično visok **2.** nešto viši nego što treba, kojega treba malo potkratiti **//** **povìsilica** *ž glazb.* grafički znak ispred note, povisuje ton za kromatski polustupanj i mijenja naziv tona (npr. C povisuje u Cis), *usp.* povratilica; **povísiti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòvīsīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòvīšen⟩ **1.** učiniti višim [~ *plaću*; ~ *letvicu za skok uvis*] **2.** *glazb.* učiniti višim u tonu; **povisívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* povìsujēm, *pril. sad.* povìsujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* povisiti; **pȍvišē** *prij.* (s G) iznad čega, nad čim [~ *kuće*]; **pȍviše** *pril.* prilično mnogo, u znatnoj količini [*toga ima* ~]; **pòvīšen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* povisiti; **povišénje** *sr* razlika između višeg i nižeg stanja [~ *iznosa stanarine*]; **pȍvišic|a** *ž* **1.** ono za koliko je što povišeno **2.** *razg.* povećanje plaće [*dobiti* ~*u*; *tražiti* ~*u*]
✧ PO- + *v.* visok

pòviti (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍvijēm, *pril. pr.* -īvši, *imp.* pȍvīj, *prid. trp.* pȍvīt/povìjen⟩ **1.** učiniti da se što savije, spusti, sagne, pogne [*vjetar povija grane*] **2.** uviti u povoj, u pelene [~ *dijete*] **3.** metnuti zavoj na ranu; previti ranu [~ *ranu*] **4.** *pren.* prilagoditi se, prikloni-

ti se čemu [~ *se kako vjetar puše*] // **povíjati** (se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòvījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** pritiskivanjem ili mehaničkim opterećenjem savijati **2.** savijati pod naglim udarcem vjetra [~ *grane*; *granje se povija*]; **pòvoj** *m* **1.** tanko platno ili gaza za povijanje rane ili bolesnog dijela tijela; zavoj **2.** platno kojim se povijaju mala djeca; **pòvōjče** *sr* ⟨G -ta⟩ dijete u povoju

✧ PO- + *v.* viti

pòvjeriti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòvjeren⟩ **1.** (koga, što, kome) predati kome na čuvanje ili na brigu [~ *dijete skrbniku*] **2.** (što) **a.** reći kome što u povjerenju [~ *tajnu*] **b.** dati kome što da učini ili izvrši [~ *zadatak*] **3.** (se) reći komu što u povjerenju, uputiti ga u tajnu [~ *se majci*] // **povjerávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* povjèrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* povjeriti; **povjerènica** *ž*, *v.* povjerenik; **povjerènīčkī** *prid.* koji se odnosi na povjerenike; **povjerènīčki** *pril.* kao povjerenik, na način povjerenika; **povjerènīk** *m* ⟨G povjereníka, V pȍvjereníče, N *mn* povjereníci⟩ **1.** onaj kome se što povjerava, povjerljiva osoba **2. a.** punomoćnik, opunomoćenik **b.** službena osoba s posebnom punomoći državne vlasti; **povjereníštvo** *sr* ⟨G *mn* povjerènīštāvā/-ā⟩ **1. a.** ustanova kojoj je na čelu povjerenik **b.** zgrada u kojoj je takva ustanova smještena **2.** odjel ili niži stupanj u organizaciji poduzeća; **povjerènstvo** *sr* ⟨G *mn* povjerènstāvā/-ā⟩ *arh.* ← *neol. admin.* radno tijelo kojemu je što povjereno kao zadatak; komisija; **povjerénj|e** *sr* odnos u kojem se vjeruje, u kojem jedna strana drugoj ili dvije ili više strana međusobno prihvaćaju kao istinu ono što se tvrdi, prihvaćaju kao ispravan postupak drugoga bez provjeravanja unaprijed [*imati ~a*; *gajiti ~e*; *izraziti ~e*; *ukazati ~e (kome)* dati priliku kome da se iskaže, da pokaže što zna, da se pokaže u dobrim svojstvima; *iskazati (komu) ~e* dati priliku da se iskaže; *(reći) u ~u* ono što je rečeno mora ostati u tajnosti, između govornika]; **povjèrilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩ onaj koji daje što na dug; povjeritelj, vjerovnik, kreditor, zajmodavac; **povjèrilačkī** *prid.* koji se odnosi na povjerioce; **povjèritelj** *m* povjerilac; **povjeritèljica** *ž*, *v.* povjeritelj; **povjeritèljičin** *prid.* koji pripada povjeriteljici; **povjèriteljskī** *prid.* koji se odnosi na povjeritelje; **povjèrljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji nije za javnost; tajan [~*a vijest*] **2.** u kojeg se ima povjerenja; pouzdan [~ *prijatelj*] **3.** koji prilazi s povjerenjem [~ *pas*]; **povjèrljivo** *pril.* na povjerljiv način, u povjerenju △ ***strogo*** ~ kategorija tajnosti, samo za najuži krug; **povjèrljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je povjerljivo, osobina onoga koji je povjerljiv, koji se povjerava; **pòvjerovati** (što, komu) *svrš.* ⟨*prez.* -rujēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòvjerovao⟩ čiju poruku prihvatiti kao istinu

✧ PO- + *v.* vjera

pòvjesmo *sr* ⟨G *mn* -sāmā⟩ **1.** svežanj vune, kudjelje ili lana što se veže oko preslice **2.** vuna, kudjelja, lan // **pòvjesāmce** *sr dem.* od povjesmo

✧ PO- + *v.* vješati

pȍvjesničār, *v.* povijest

pòvješati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòvješān⟩ sve redom objesiti

✧ PO- + *v.* vješati

povjetárac *m* ⟨G -rca, V pȍvjetārče, N *mn* -rci, G povjètārācā⟩ slabi vjetar, jačine 2 bofora, osjeća se na licu, srednje brzine od 6 do 11 km/h

✧ PO- + *v.* vjetar

povláčiti, *v.* povući

povláditi *svrš.* ⟨*prez.* pòvlādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòvlāđen⟩, *v.* povlađivati // **povlađìvāč** *m* ⟨G povlađiváča⟩ onaj koji povlađuje; **povlađivàčica** *ž*, *v.* povlađivač; **povlađívati** (komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* povlàđujēm, *pril. sad.* povlàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩ s izraženom naklonošću odobravati čije postupke ili riječi

✧ PO- + *v.* vladati

povlástiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòvlāstīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòvlāšten⟩ dati povlastice, privilegije; privilegirati // **pòvlastic|a** *ž* izuzetno pravo na što; privilegij [*dati, odobriti ~u*]; **povlašćívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* povlàšćujēm, *pril. sad.* povlàšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* povlastiti; **povlaštènica** *ž*, *v.* povlaštenik; **povlaštènīk** *m* ⟨G povlašteníka, V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji uživa povlastice; **pòvlaštēnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je povlašten, privilegiranost

✧ PO- + *v.* vladati, vlast

pòvlašiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòvlašen⟩ *razg.* **1.** učiniti Vlahom **2.** (se) postati Vlah

Pôvlja (**Pôvje**) *lokal. sr mn* ⟨G Pȍvāljā⟩ naselje na *S* obali Brača, 678 stan. // **pȍvaljskī** *prid.* koji se odnosi na Povlja i Povljane

△ ***Povaljska listina*** *pov.* bilješka o presudi koju je donio brački i hvarski knez Brečko, ispisana 1184, najstariji sačuvani hrvatski ćirilski dokument; ***Povaljski prag*** *pov.* nadvratnik na crkvi Sv. Ivana u benediktinskom samostanu u Povljima, s ćirilskim natpisom, najstarijim sačuvanim zapisom hrvatskoga stiha; **Póvljanin** *m* (**Pȍvljānka** *ž*) ⟨N *mn* Póvljani⟩ stanovnik Povalja

Povljàna *ž* naselje na *J* obali Paga, 750 stan.

pòvod *m* ono što proizvodi, daje rezultat, ono što potiče kakvu radnju, pojam; neposredan uzrok čemu [~ *1. svjetskom ratu je atentat u Sarajevu*; *neposredan ~*; *tim ~om*] // **pòvesti²** (koga) *svrš.* ⟨*prez.* povèdēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* povèdi, *prid. rad.* pòveo/pòvela *ž*, *prid. trp.* povèden⟩ uzeti koga sa sobom i otići; **pòvesti se** (za kim) *svrš.* ⟨*prez.* povèdēm se, *pril. pr.* -ēvši se, *prid. rad.* pòveo se⟩ postupati pod čijim utjecajem, pasti pod čiji utjecaj, raditi prema drugome; **pòvodac** *m* ⟨G -oca, N *mn* -oci⟩ uže na kojem se vodi domaća životinja (ob. konj); ular, povodnik; **povòditi se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòvodīm se, *pril. sad.* pòvodēći se, *gl. im.* pòvođēnje⟩, *v.* povesti se; **povòdljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se lako povodi za drugim, koji lako podliježe utjecaju; **povòdljivac** *m* ⟨G-īvca, V -īvče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji za kim/čim povodi; **povòdljīvčev** *prid.* koji pripada povodljivcu; **povòdljivica** *ž*, *v.* povodljivac; **povòdljivo** *pril.* s povodljivošću, na povodljiv način; **povòdljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je povodljiv ili svojstvo onoga što je povodljivo [~ *općinstva*; ~ *mase*; ~ *publike*]; **pòvodnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** *v.* povodac **2.** uzica kojom se vodi [*voditi psa na ~u*]; **pòvodom** *prij.* (s G) u vezi s čim; prigodom; u povodu [~ *dodjele nagrada*]

✧ PO- + *v.* voditi

pȍvōdanj *m* ⟨G -dnja, N *mn* -dnji⟩ **1.** *hidr.* pojava velike vode koja prelazi granice korita površinskih voda ili uobičajene gornje razine podzemnih voda **2.** *ekspr.*, *v.* poplava // **pòvodnja** *ž* ⟨G *mn* -ī⟩ *ekspr.*, *v.* povodanj

✧ PO- + *v.* voda

pòvoj, *v.* poviti

Pòvōlžje *sr geogr.* krajevi uz Volgu i naseljena mjesta i gradovi uz Volgu // **pòvōlškī** *prid.* koji se odnosi na Povolžje [~ *gradovi* gradovi na Volgi]

pȍvōlj|an *prid.* ⟨*odr.* -ljnī⟩ koji je po volji, koji odgovara želji; prikladan, poželjan [*~na cijena*; *~ne okolnosti*] // **pȍvōljno** *pril.* **1.** uspješno, s izgledom na uspjeh [*sve se ~ razvija*] **2.** odobravajući, potvrdno, pozitivno [~ *riješena molba*]; **povóljnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je povoljno

◈ *pr.* (nadimačka): **Povòljnāk** (Turopolje), **Povòljnjāk** (Turopolje, Banovina)

✧ PO- + *v.* volja[1]

pòvōrka *ž* ⟨D L -rci, G *mn* -ā/-ī⟩ **1.** organiziran način kretanja više ljudi u hodu jedan za drugim [*pogrebna ~*] **2.** životinje koje se kreću jedna za drugom [~ *mrava*]

✧ od starijega *provorъ ≈, *v.* izvor, navrijeti

povràtič *m bot.* naziv za vrste krizantema (*Tanacetum parthenium*, *T. vulgare*) iz porodice glavočika (*Compositae*)

✧ PO- + *v.* vratiti

povrátiti *svrš.* ⟨*prez.* pòvrātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòvrāćen⟩ **1.** (što) **a.** *razg.* dati natrag ono što je netko primio, dao ili uzeo; vratiti **b.** (se) doći natrag, na mjesto odakle se pošlo **2.** (se) doći k sebi **3.** (što) izbaciti kroz usta sadržaj želuca; izbljuvati, izrigati // **pòvraćānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* povraćati **2.** izbacivanje hrane na usta zbog osjećaja mučnine; riganje, bljuvanje [*tjera (me) na ~*; *došlo mi je na ~*]; **pòvraćati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* povratiti; **pȍvrāt** *m* čin vraćanja (čega) [~ *novca*] △ ***u ~u*** *term.* ponovljeno [*zločin u ~u*]; **pòvratak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -aci⟩ **1. a.** svojom voljom, voljan dolazak na polazno mjesto [~ *kući*]; vraćanje **b.** vraćanje onoga što je bilo prekinuto, obustavljeno [~ *na staro*] **c.** *sociol.* okretanje migracijskog toka, useljavanje u istu zemlju iz koje se prije otišlo **2.** davanje natrag onoga što je bilo uzeto ili posuđeno; povrat [~ *imovine*]; **pȍvrāt|i** *m* (samo *mn*) *etnol.* posjet u koji svatovi dolaze mladom bračnom paru osam dana nakon vjenčanja [*ići/doći u ~e*]; **povràtilica** *ž glazb.* grafički znak ispred note koji ukida sve druge predznake, *usp.* povisilica, snizilica; **povràtljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** *konstr. neob.* koji se može povratiti **2.** *kem.* ob. proces reverzibilan; koji djeluje u jednom smjeru ili u jednom smislu i u suprotnom od toga smjera ili smisla; **pòvratn|ī** *prid.* **1.** koji se odnosi na povratak **2.** *lingv.* koji pokazuje da je subjekt istovremeno i objekt radnje ili da se radi o nečem što njemu pripada [*~i glagol*; *~a zamjenica*]

△ ~**a groznica** *pat.* akutna zarazna bolest izazvana različitim vrstama spiroheta iz roda *Borellia*; rekurens; **pòvratnica** *ž* **1.** *v.* povratnik **2.** potvrda o ispravno isporučenoj pošiljci koja se vraća pošiljaocu; **pòvratničin** *prid.* koji pripada povratnici; **pòvratničkī** *prid.* koji se odnosi na povratnike; **pòvratnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji se vraća otkuda **2.** iseljenik koji se vratio u svoju zemlju; **pòvratno** *pril.* tako da se učinak vrati [~ *djelovati*]

✧ PO- + *v.* vratiti

pȍvrāz *m* **1.** pokretna polukružna drška vjedra ili kotla, za koju se hvata kad se nosi **2. a.** uže, uzica **b.** uprta na torbi

pòvrće, *v.* povrtnjak

pȍvrći *svrš.* ⟨*prez.* pòvrgnēm, *pril. pr.* pòvrgāvši, *prid. rad.* pòvrgao⟩ odbaciti

❖ **Pòvržen** m. os. ime (narodno, profilaktičko, odnosno zaštitno), *zast.* ◇ *pr.*: **Povrzánović** (Pula, Primorje), **Pòvrženić** (250, Jastrebarsko, selo Prekrižje, Prigorje, Pokuplje)

✧ PO- + *v.* vrgnuti

pȍvreda, *v.* povrijediti

pòvremen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se pojavljuje od vremena do vremena [~*i napadi ludila*] // **pòvremeno** *pril.* od vremena do vremena, s vremena na vrijeme; **pòvremenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je povremeno, što se javlja povremeno

✧ PO- + *v.* vrijeme

pòvrh (čega) *prij.* **1.** izriče da se tko ili što nalazi iznad onoga što znači *im.* u genitivu, ob. bez izravnog doticaja [*galeb leti ~ mora*] **2.** osim, pored (toga), na to, uza sve to, k tome, plus toga // **pȍvrš** *ž* ⟨I -i/-ju⟩ *arh.* **1.** površina **2.** *geogr.* gornji dio, površinski dio, najviši i ujedno vidljivi sloj [*podveleška ~*]; **pòvršan** *prid.* ⟨*odr.* -šnī⟩ koji se ograničava samo na ono što je na površini, koji ne ulazi u bit, *opr.* temeljit; **pȍvršin|a** *ž* **1.** gornja, vanjska strana čega (vode, zemlje i sl.) **2.** zemljište kao predmet mjerenja [*velika/mala ~a*] **3.** *mat.* mjera dvodimenzionalnog skupa u ravnini ili prostoru, npr. četverokuta, kruga, sfere; ploština, oplošje; **pȍvršīnskī** *prid.* koji je na, koji se odnosi na površinu [*dubinski sloj rude*], *opr.* dùbīnskī, dubok; **pȍvršīnski** *pril.* po površini, površinom; **pȍvršje** *sr neob.* površina, *v.*; **pòvršno** *pril.* **1.** na brzu ruku, letimično [*pročitati ~*] **2.** ovlaš, bez udubljivanja [*uraditi, učiniti ~*]; **pòvršnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga koji je površan ili onoga što je površno

✧ PO- + *v.* vrh

povrijéditi (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòvrijēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòvrijēđen⟩ **1. a.** nanijeti tjelesnu povredu, učiniti da na tijelu dođe do loma, nagnječenja ili rane; ozlijediti, pozlijediti **b.** nanijeti duševnu bol; uvrijediti postupkom ili riječju **2.** prekršiti, narušiti (zakon, propis i sl.) [~ *zakon*; ~ *slovo zakona*; ~ *zračni prostor*] // **pȍvreda** *ž* **1.** ozljeda **2.** *admin.* čin kojim se prekoračuju dopuštene granice, kojim se ogrešuje o propise itd. [~ *zakona*]; **povrèdiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može povrijediti; **povređènica** *ž*, *v.* povređenik; **povređènīk** *m* ⟨G povređeníka, V pȍvređenīče⟩ onaj koji je povrijeđen; **povređívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* povrèđujēm, *pril. sad.* povrèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* povrijediti; **pòvrijēđeno** *pril.* tako da se nanese bol, da se ozlijedi; **pòvrijēđenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je povrijeđen

✧ PO- + *v.* vrijediti

pòvrtnica *ž bot.*, *v.* rotkva

pòvrtnjāk *m* ⟨V -āče, N *mn* -āci⟩ vrt u kojem se uzgaja povrće // **pòvrćār** *m* onaj koji proizvodi ili prodaje povrće; povrtlar; **pòvrćārstvo** *sr* **1.** bavljenje uzgojem, industrijskom proizvodnjom, prometom itd. povrća **2.** (ob. u ručnoj obradi i proizvodnji u vrtu) povrtlarstvo; **pòvrće** *sr* razne biljke, ob. vrtne, koje se sirove ili kuhane upotrebljavaju kao osnovna hrana ili prilog jelu (špinat, rajčica, paprika itd.); **pòvrtlār** *m*, *v.* povrćar; **povrtlàrija** *ž*, *v.* povrtlarstvo; **pòvrtlārskī** *prid.* koji se odnosi na povrtlarstvo i povrtlare; **pòvrtlārstvo** *sr* uzgajanje povrća; povrtlarija; **pòvrtn|ī** *prid.*, ob. u: △ ~**a biljka** biljka koja se uzgaja u vrtu (povrće, oskoruša, nar itd.)

✧ PO- + *v.* vrt

pòvūći *svrš.* ⟨*prez.* povúčem, *pril. pr.* pòvūkāvši, *imp.* povúci, *prid. trp.* povùčen⟩, *v.* povlačiti // **povláčēnje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* povlačiti **2.** *sociol.* opća društvena pasivnost u obliku alkoholizma, narkomanije itd.; bolesno udaljavanje od ljudi ili stvarnosti **3.** *vojn.* uzmicanje vojske pred neprijateljskom vojskom, uzmak, odstupanje; **povláčiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòvlāčīm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -čēnje⟩ **1. a.** (koga, što) vući po tlu **b.** (što) izvoditi radnju na podlozi [~ *crte*] **c.** (što)

zavlačiti, odugovlačiti [~ *tužbu*] **2.** (koga) *pejor.* spominjati koga u negativnom kontekstu, klevetati, sramotiti [~ *po novinama*] **3.** (se) **a.** *pejor.* vući se, tumarati besposlen; skitati se **b.** dugo trajati, odugovlačiti se, otezati se, zavlačiti se, trajati **4.** (se) uzmicati pred kim [~ *se pred neprijateljem*] **5.** (koga) potezati koga [~ *za rukav* **a.** potezati rukama **b.** silom koga za nešto tražiti; pozivati ga na odgovornost] **6.** odustajati, poništavati [~ *dokumente*] **7.** (se), *v.* vući se (**14**); **pȍvlaka** *ž* ⟨D L -aci⟩ pravopisni znak koji **1.** odjeljuje dio rečenice koji sadrži naknadno objašnjenje **2.** upućuje na pauzu između prethodnoga i sljedećega teksta; crta (za razliku od crtice) **3.** *neob. rij. knjiš.*, *v.* šlep[1]; **povùčen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je okrenut sebi; nenametljiv, stidljiv, introvertiran **2.** koji nije u optjecaju, koji nije u upotrebi [~ *novac*] **3.** koji je zadržan [~ *za dres*]; **povùčeno** *pril.* na povučen način [~ *živjeti*]; **povùčenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je povučen[1]; okrenutost sebi

✧ PO- + *v.* vući

Powell (*izg.* Pàuel) **1. Bud** (1924–1966), američki jazz-pijanist, postavio osnove modernog sinkopiranog pijanističkog fraziranja **2. Cecil Frank** (1903–1969), engleski nuklearni fizičar, za razvoj fotografske metode proučavanja nuklearnih subatomskih procesa i čestica (π-čestica) Nobelova nagrada za fiziku 1950.

PowerPoint (*izg.* PàuerPoint) *m inform.* korisnički program za grafičke prezentacije na računalima

✧ *engl.* prema nazivu programa iz programskog paketa MS Office®

power pop (*izg.* pàuer pȍp) *m glazb.* popularna glazba od poč. 1970-ih, karakteristična po jakoj ritam sekciji, praskavim gitarama i melodioznom popu s raskošnim i lako pamtljivim refrenima

✧ *engl.*: snažni, moćni pop

póz|a *ž* **1.** stav, položaj tijela [*zauzela je baletnu ~u*] **2.** namješteno, neprirodno, proračunato, usiljeno držanje // **pòzēr** *m* ⟨G pozéra⟩ onaj koji rado zauzima pozu, koji se neprirodno, namješteno drži, koji izvještačeno govori, koji unatoč tome malo radi ili što čini; **pòzērka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* pozer; **pòzērskī** *prid.* koji se odnosi na pozere; **pòzērski** *pril.* kao pozer, na način pozera; **pozérstvo** *sr* stav i ponašanje pozera; usiljenost, ukočenost, afektiranost; **pozírati** (∅, komu) *dv.* ⟨*prez.* pòzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1. a.** u likovnim umjetnostima, namjestiti/namještati se u stav odnosno određeni položaj prema kojem slikar ili kipar izvodi ljudski lik (za akt, za portret, za figuru u kompoziciji) **b.** namjestiti/namještati se u stav odnosno određeni položaj da bi bio fotografiran **2.** biti pozer **3.** *sport* javno demonstrirati fizički izgled na natjecanjima u atletskoj gimnastici

✧ *fr.* pose

pozàbaviti se *svrš.* ⟨-īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* pozàbavio se⟩ **1.** (∅) provesti neko vrijeme u zabavi **2.** (s kim, s čim) obratiti pozornost na koga ili što, latiti se čega, raspraviti o komu ili čemu, zanimati se čime

✧ PO- + *v.* zabava, zabaviti (se)

pozabíjati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pozàbījām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pozàbījān⟩ zabiti sve redom; pobiti[1]

✧ PO- + *v.* zabiti

pozabòraviti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pozabòravio⟩ zaboraviti sve redom, zaboraviti više stvari // **pozabòravljati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pozabòravljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pozaboraviti

✧ PO- + *v.* zaboraviti

pozádi (I) *pril. razg.* odostraga, ostrag [*torba je ~*] // **pozádi** (II) *prij.* (čega) *razg.* (+ *srp.*) sa stražnje strane [~ *kuće*], *usp.* iza; **pòzadin|a** *ž* **1. a.** ono što se nalazi pozadi, s one strane, iza čega [*krajolik s brdom u ~i*] **b.** *žarg.* (u šali) stražnjica **2.** *vojn.* područje koje je iza vojne linije [*biti, držati se, ostati u ~i* **a.** biti, nalaziti se iza borbene linije **b.** skriveno, tajno djelovati] **3.** *v.* naličje, poleđina **4.** *pren.* skriven uzrok kakvog događaja ili pojave [*u novcu je ~a sve te borbe*]; **pozadínac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G pozàdīnācā⟩ *vojn. razg.* onaj koji radi u pozadini, *opr.* frontaš; **pozadínčev** *prid.* koji pripada pozadincu; **pòzadīnskī** *prid.* koji se odnosi na pozadinu, koji se događa u pozadini [~ *rat*]

✧ PO- + *v.* zadnji

pozadijévati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pozàdijēvām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pozadíjevao⟩ zadjenuti jedno po jedno, sve redom

✧ PO- + *v.* zadjenuti

pozàjmiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòzājmīm, *pril. pr.*

-īvši, *prid. trp.* pòzājmljen⟩ **1.** (od koga) uzeti u zajam **2.** (komu) dati u zajam // **pòzajmic|a** *ž* ono što se daje ili uzima na zajam (ob. novac) [*dati ~u; uzeti ~u*]; **pozajmljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pozàjmljujēm, *pril. sad.* pozàjmljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pozajmiti

✧ PO- + *v.* zajam

pȍzamāš|an *prid.* ⟨*odr.* -šnī⟩ koji je prilično zamašan [*~na knjiga*], *usp.* ovelik, oveći, poveći

✧ PO- + *v.* zamah

pozamènter *m* onaj koji proizvodi ili prodaje sitnu galanterijsku robu (šnale, dugmad, kopče, konce, vrpce itd.) // **pozamentèrija** *ž* **1.** proizvodnja sitne galanterijske robe **2.** trgovina s takvom robom; **pozamèntērka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* pozamenter

✧ *njem.* Posamentier ← *fr.* passementier

pôz|an *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ *ekspr. jez. knjiž.* koji pripada posljednjim razdobljima ili mjerama vremena, koji se zbiva ili traje do kasnijih sati [*~no doba života; ~na večer*] // **pôznica** *ž*, *v.* poznik; **pôznīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *ekspr.* **1.** onaj koji kasni tako da dolazi u neko drugo doba dana (ob. u pozne sate dana) ili u vrijeme koje se razlikuje od onoga kad je trebao doći **2.** onaj koji historijski kasni kao pojava u društvu ili u kulturi; **pôzno** *pril.* u pozno doba; kasno; **póznōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pozno

◈ *pr.* (nadimačka, ob. za djecu koja su rođena poslije predviđenog roka): **Pôznić** (350, Slavonija, Baranja, Podravina), **Pôznik** (Drniš, Slavonija), **Pôžnjāk** (Zagreb, *I* Slavonija)

✧ *prasl.* *pozdьnъ (*rus.* pózdnij, *češ.* pozdě: poslije) ≃ *lit.* pas: uz, *lat.* post: nakon, iza

pozápaditi (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pozápađen⟩, *v.* pozapađivati // **pozapađívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pozapàđujēm, *pril. sad.* pozapàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩ podvrgavati procesu usvajanja navika Zapada [*pozapađivanje Istoka*]

✧ PO- + *v.* zapasti, zapad

pozatvárati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pozàtvārām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pozàtvārān⟩ sve redom zatvoriti

✧ PO- + *v.* zatvoriti

pozàuna *ž glazb. zast.* trombon

✧ *njem.* Posaune

pòzder *m* **1.** otpaci od lana i konoplje **2.** *pren.* **a.** nešto bezvrijedno **b.** čovjek bez vrijednosti **3.** *zool. lokal.* glista nametnik (*Oxyuris vermicularis*)

◈ *pr.* (nadimačka): **Pòzder** (360, Varaždin, Benkovac, Primorje, Podravina), **Pozdérac** (Jastrebarsko, Pokuplje), **Pozdérec** (Međimurje), **Pozdérović** (Zagreb, Labin)

pȍzdrāv *m* **1.** riječi i pokreti (glavom, rukom, tijelom) uobičajeni pri susretu ili rastanku kao znak prijateljstva, poštovanja ili formalne uljudnosti [*dignuti ~ (kome)* prestati ga pozdravljati (zbog uvrede)] **2.** takve riječi koje se kome upućuju u pismu ili preko druge osobe // **pòzdraviti** *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòzdravljen⟩ **1.** (koga, se) **a.** reći, uputiti kome pozdrav **b.** prenijeti kome čiji pozdrav **2.** (se) izmijeniti među sobom pozdrave; **pòzdravljati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pozdraviti; **pozdravljénje** *sr crkv.* **1.** zvono koje rano ujutro, u podne i uvečer poziva na molitvu **2.** molitva koja se moli u ta vremena; **pȍzdrāvnī** *prid.* koji sadrži pozdrav, kojim se izriče pozdrav [*~ govor*]

✧ PO- + *v.* zdrav

pozelèniti *svrš.* ⟨*prez.* pozèlenīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pozelènio/pozelènila *ž*⟩ učiniti (što) zelenim // **pozelènjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pozèlenīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pozelènio/pozelènjela *ž*⟩ **1.** postati zelen, poprimiti zelenu boju **2. a.** poprimiti zelenu, nezdravu boju lica zbog bolesti ili jakih negativnih emocija **b.** *pren.* reagirati jakim negativnim emocijama [*~ od bijesa, jada*]; **pozelenjívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pozelènjujēm, *pril. sad.* pozelènjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pozelenjeti

✧ PO- + *v.* zelen

pòzē|psti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pozébem, *pril. pr.* pòzēbāvši, *prid. rad.* pòzēbao⟩ *reg.* stradati od mraza, smrznuti se od zime (o nasadima, voćkama i voću i vinogradima) [*~be nam voće; ~bоše nam vinogradi* A. Kovačić] // **pòzeba** *ž agr.* oštećenje bilja od niskih temperatura

✧ PO- + *v.* zepsti

pòzēr, *v.* poza

pòzīcij|a *ž* općenito, položaj **1. a.** mjesto na kojemu se što nalazi s obzirom na nešto drugo, smještaj u prostoru [*~a Zemlje prema Suncu*] **b.** *vojn.* utvrđeni položaj vojnih snaga, položaj u vojnoj liniji **2.** *pren.* mjesto koje tko ima u društvu, u službi ili zvanju; rang [*zauzima važnu ~u*] **3.** *pren.* **a.** stanje uvjetovano okolnostima u kojima se tko, što nalazi (s obzi-

rom na financijsku situaciju, druge neprilike i sl.; u odnosu na partnera u nekim pregovorima) [*biti u lošoj ~i*] **b.** gledište, stajalište, polazište (u nekom intelektualnom problemu, društvenoj raspravi i sl.) [*s ~e sindikata*; *s ~e pravnika*] **4.** u knjigovodstvu: najniža podjela u proračunu ili budžetu; stavka **5.** *glazb.* raspored prstiju na žicama kod gudačkih instrumenata **6.** *šah* raspored figura na ploči prije ili nakon nekog određenog poteza **7.** *sport* **a.** položaj natjecatelja ili momčadi u ukupnom poretku ili u vrijeme natjecanja **b.** međusobni položaj boraca u borilačkim sportovima [*početna ~a*] **c.** mjesto igrača u postavi momčadi [*igrati na ~i napadača*] **//** **pozícījskī** *prid.* koji se odnosi na poziciju; **pȍziciōn|ī** *prid.* koji je svojstven poziciji, koji je u vezi s pozicijom [*~o svjetlo*] △ ***~a igra*** *šah* način igre sukladan općim načelima, nastoji se ovladati linijama, dijagonalama i središnjim poljima, osigurati kralja, vezivati protivničke figure i sl., *opr.* kombinatorna igra, *v.* kombinatoran; **pozicioníra|ti** (koga, se) *dv.* ⟨*prez.* poziciònīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ doći/dolaziti, postaviti/postavljati se na neki povoljan položaj **1.** u odnosu na neki predmet [*~ti brod*; *~ti bušotinu*] **2.** u hijerarhiji vlasti, politike itd. [*visoko ~n* koji je na visokom položaju, koji je postavljen na visok položaj, koji je visoko u hijerarhiji ili na ljestvici moći]; **poziciònist** (**pozicionȉst**) *m šah* onaj koji igra poziciono, koji pretpostavlja pozicionu igru akciji i kombinaciji; **pozicionȉstičkī** *prid.* koji se odnosi na pozicioniste; **pozicionȉstički** *pril.* kao pozicionist, na način pozicionista

✧ *lat.* positio

pȍzitīv|an *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ **1.** koji je potvrdan, afirmativan **2. a.** koji se temelji na iskustvu; realan **b.** koji se služi objektivnim metodama (mjerenjem, provjeravanjem i sl.) **3.** *razg.* koji je poželjan, dobar [*~an prijedlog*] **4.** koji iskazuje dobitak **5.** *pravn.* koji je na snazi [*~ni zakoni*] △ ***~na ekonomija*** *ekon.* objektivne ekonomske tvrdnje koje objašnjavaju što se događa i što se, uz određene uvjete, može očekivati (za razliku od normativne ekonomije, ona izbjegava vrijednosne sudove); ***~na nula*** *ekon.* poslovanje bez dobitaka i bez gubitaka, da se namire svi troškovi; ***~ni broj*** *mat.* realni broj veći od nule; ***~no pravo*** skup od države proglašenih pravila kojima se određuje ljudsko ponašanje u društvu **//** **pȍzitīv** *m* **1.** fotografska slika kopirana s negativa **2.** *gram.* prvi stupanj komparacije pridjeva [*dobar* prema *bolji* i *najbolji*] **3.** *glazb.* manje kućne, komorne ili crkvene orgulje, obično sa 3–7 registara i bez pedala; **pozitívac** *m* ⟨G -vca, V -vče, N *mn* -vci, G pozìtīvācā⟩, *opr.* negativac; **pozitívčev** *prid.* koji pripada pozitivcu; **pozitȉvist** (**pozitivȉst**) *m* onaj koji radi po metodi pozitivizma, sljedbenik, pristalica pozitivizma; **pozitivȉstičkī** *prid.* koji se odnosi na pozitivizam i pozitiviste; **pozitivȉstički** *pril.* kao pozitivisti, u skladu s načelima pozitivizma; **pozitȉvistkinja** *ž*, *v.* pozitivist; **pozitivȉzam** *m* ⟨G -zma⟩ *fil.* učenje i metoda koja ograničuje spoznaju na ono što se smatra materijalnom činjenicom i odriče vrijednost apstraktnoj misaonoj djelatnosti; **pozìtīvka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* pozitivac; **pȍzitīvno** *pril.* **1.** na pozitivan način; potvrdno [*~ odgovoriti*] **2.** korisno, povoljno, dobro [*~ djelovati*]; **pozitívnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pozitivan ili svojstvo onoga što je pozitivno

✧ *njem.* positiv ← *lat.* positivus

pȍzitrōn *m fiz.* elementarna čestica, antičestica elektronu, nosilac pozitivnog elementarnog električnog naboja

✧ *v.* pozi(tivan) + *v.* (elek)tron

pòzitrōnīj (**pozitrônīj**) *m fiz.* sustav sastavljen od jednog elektrona i jednog pozitrona, kako su elektron i pozitron čestica i antičestica pozitronij je nestabilan (dolazi do anihilacije čestice i antičestice), vrijeme poluživota pozitronija je o. 10^{-7} s

✧ *engl.* positronium (imenovao američki fizičar A. E. Ruark)

pozitúra *ž* **1.** položaj, držanje tijela **2.** *pren.* odnos prema komu ili čemu

✧ *lat.* positura

póziv, *v.* pozvati

pozlátiti *svrš.* ⟨*prez.* pòzlātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòzlāćen⟩ **1.** (što) **a.** pokriti pozlatom **b.** *pren.* dati čemu zlatast sjaj **2.** (se) višestruko se isplatiti, biti priznato **//** **pozlaćívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pozlàćujēm, *pril. sad.* pozlàćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pozlatiti; **pȍzlata** *ž* **1.** tanak sloj zlata nanesen na podlogu **2.** *pren.* **a.** boja zlata koju dobiva što osvijetljeno **b.** lažan, vanjski sjaj

✧ PO- + *v.* zlato

pozlijéditi (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pòzlijēdīm,

pril. pr. -īvši, *prid. trp.* pòzlijēđen⟩ *ekspr.*, *v.* povrijediti (1) // **pòzlijēđenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ raspoloženje ili stanje onoga koji je pozlijeđen; **pòzliti** (komu) *svrš.* ⟨*prez.* (*3. l. jd*) -ijē, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* (*3. l. jd*) pòzlilo⟩ **1.** osjetiti mučninu **2. a.** naglo oboljeti (ob. o infarktu i sl.) **b.** pretrpjeti pogoršanje simptoma bolesti; **pozljeđívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pozljèđujēm, *pril. sad.* pozljèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pozlijediti

✧ PO- + *zlěditi, *v.* zlo

Poznánovec *m* ⟨G -ōvca⟩ naselje (u blizini Zaboka), 1055 stan. // **poznánovečkī** *prid.* koji se odnosi na Poznanovec

pòzna|ti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòznām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pòznao⟩ **1.** prepoznati, raspoznati **2. a.** poznavati, biti upoznat [*~m tog čovjeka*] **b.** *razg.* posjedovati znanje; znati [*~m taj problem*] // **pòznanica** *ž*, *v.* poznanik; **pòznaničin** *prid.* koji pripada poznanici; **pòznaničkī** *prid.* koji se odnosi na poznanike; **pòznanički** *pril.* kao poznanik, na način poznanika; **pòznanīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ znanac; **poznánstvo** *sr* ⟨G *mn* pòznānstāvā/-ā⟩ veza među ljudima koji se poznaju; **pȍznāt** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** o komu/čemu se zna otprije [*~ problem*] **2.** *razg.* o kojemu mnogi znaju u javnosti; čuven [*~a ličnost*]; **pȍznātōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je poznat i onoga što je poznato; **poznàvalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ poznavatelj; **poznàvalačkī** *prid.* koji se odnosi na poznavaoce; **poznàvalački** *pril.* kao poznavalac, na način poznavalaca; **poznàvatelj** *m* onaj koji ima znanje o čemu, koji se razumije u što, koji je dobro obaviješten; poznavalac, stručnjak; **poznavatèljica** *ž*, *v.* poznavatelj; **poznavatèljičin** *prid.* koji pripada poznavateljici; **poznàvateljskī** *prid.* koji se odnosi na poznavatelje; **poznàvateljski** *pril.* kao poznavatelj, na način poznavatelja; **poznávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòznājēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ [*slabo/dobro ~ (koga)*], *v.* poznati; **poznávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòznajēm se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (s kim) biti u odnosima onih koji se poznaju, biti znanac s kim, biti u odnosima nakon sklopljenog poznanstva **2.** (∅) (ob. u *3. l. jd*) ostati kao trag čega, vidjeti se na tijelu ili podlozi kao ozljeda od udarca, manje oštećenje, ogrebotina i sl. [*poznaje se na koži*]

✧ PO- + *v.* znati

póznōst, *v.* pozan

pozòbati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòzobljēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pòzobān⟩ zobanjem pojesti sve // **pozobávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pozòbāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pozobati

✧ PO- + *v.* zob, zobati

pòzoj *m mit.* zmaj, neman // **pòzojica** *m* ⟨N *mn* -e⟩, *v.* pozoj

✧ PO- + *zojь, *v.* zijevati

pòzor *uzv.* **1.** *knjiš.* pozornost **2.** *pov. vojn.* u domobranstvu do 1918. i 1941–1945. zapovijed za nepomičan stav ruku uz tijelo; (mirno! u jugoslavenskoj vojsci 1918–1945. i od 1945) **3.** *vojn.* **a.** zapovijetka kojom se izriče zapovijed [*vojnici, ~!*] **b.** stav koji se zauzima nakon zapovijedi **4.** (po *admin.* i drugim uvedenim običajima) poziv na pozornost i obraćanje pozornosti (usmeno i ponovljeno: *pozor!, pozor!*) pazi ovamo! (bez utjecaja navike u *admin.* i sl.) pažnja! // **pózōran** *prid.* ⟨*odr.* pòzōrnī⟩ koji radi što s pozorom, koji je spreman na što; pažljiv; **pozórnic|a** *ž* **1.** prostor s odgovarajućim dekoracijama na kojem se izvodi predstava; bina **2.** *pren.* **a.** mjesto gdje se što zbiva ili izvodi **b.** područje rada, djelatnosti **3.** *v.* pozornik; **pózōrničkī** *prid.* koji se odnosi na pozornicu, koji se odnosi na pozornike; **pózōrnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** prvi čin vojnika i gardista Republike Hrvatske **2.** policajac koji nadzire red na ulici (u raznim zemljama); **pózōrno** *pril.* na pozoran način, pažljivo [*~ pratiti predavanje*]; **pozórnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** svojstvo ili stanje onoga koji je pozoran; pažnja **2.** *psih.* sposobnost održavanja koncentracije na jednoj djelatnosti

✧ PO- + *v.* zor[1]

pòzvati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pozòvēm (se), *pril. pr.* -āvši (se), *imp.* pozòvi (se), *prid. trp.* pȍzvān⟩ **1.** glasno zazvati; zavikati na koga da dođe **2. a.** uputiti kome poziv [*~ na sastanak*] **b.** uglaviti za koga da dođe ili bude nazočan [*~ taksi*] **3.** *rij.* nazvati (telefonom) **4.** (se) zasnivati; temeljiti zahtjev, molbu i sl. na čemu [*pozvao se na raniju sudsku presudu*] // **póziv** *m* **1. a.** molba ili traženje (pismeno ili usmeno) komu da nekamo dođe, da sudjeluje u čemu ili da učini što **b.** glas, riječ, pokret i sl. koji se upućuje komu da se pridruži ili odazove [*doći na ~*; *~ na sud*; *~ u vojsku*] **2.** stalno zanimanje, struka, profesija

[*po ~u nastavnik*]; **pozìvāč** *m* ⟨G poziváča, V pòzivāču⟩ onaj koji upućuje poziv; **pozivàčica** *ž*, *v.* pozivač; **pozìvār** *m* ⟨G pozivára⟩ *pov.* bubnjar koji javno čita službene pozive; **pozìvārskī** *prid.* koji se odnosi na pozivara; **pozívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pòzīvām/pòzīvljēm, *pril. sad.* -ajūći/pòzīvljūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pozvati; **pózīvnī** *prid.* koji služi za pozivanje, kojim se poziva [*~ znak*; *~ broj*]; **pózīvnica** *ž* oblik pismene obavijesti kojim se poziva na sudjelovanje u društvenom događaju [*~ na otvorenje izložbe*]; **pózīvnīk** *m* ⟨V īče, N *mn* -īci⟩ *crkv.* početni molitveni zaziv na početku moljenja časoslova; **pȍzvān** *prid.* **1.** ⟨*prid. trp.*⟩, *v.* pozvati **2. a.** ⟨*odr.* -ī⟩ koji je određen, obvezan, dužan što uraditi **b.** koji je sposoban, spreman **c.** koji je mjerodavan, nadležan; **pòzvanīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩, *v.* uzvanik; **pòzvanica** *ž*, *v.* pozvanik; **pȍzvānōst** (za što) *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ mjerodavnost za što, pravo i dužnost da o čemu govori, sudi ili pokaže znanje u čemu; kompetencija, *usp.* pozvan (**2c**)

✧ PO- + *v.* zvati

pozvòniti *svrš.* ⟨*prez.* pòzvonīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pozvònio⟩ **1. a.** (∅) kratko se oglasiti zvonom **b.** pritisnuti električno zvono **2.** (komu) pritisnuti zvono na vratima čijega stana ili kuće

✧ PO- + *v.* zvon, zvoniti

pòžaliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pòžalio⟩, *v.* žaliti

✧ PO- + *v.* žal[1], žaliti

pȍžār *m* **1. a.** velika vatra koja zahvaća sve što može gorjeti [*buknuo je ~*; *raširio se ~*] **b.** uništavanje čega vatrom **2.** *pren.* **a.** snažan razvoj čega što je dobilo vrlo velike dimenzije [*ratni ~*] **b.** *retor. jez. knjiž.* jak i neobuzdan osjećaj (strasti, ljubomore, mržnje i sl.) [*~ strasti*] // **pòžārčīti** *nesvrš.* ⟨*prez.* pòžārčīm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -čēnje⟩ obavljati službu požarnoga; **pòžarica** *ž reg.* bolest crveni vjetar (*erysipelas*); **pòžarīšte** *sr* mjesto gdje je harao požar; garište, zgarište; **pòžārn|ī** (I) *prid.* koji se odnosi na požar [*~e ljestve*] △ *~e* **stepenice** konstrukcija na vanjskom zidu kuće, služi za izlaz iz zgrade i spašavanje u slučaju požara; **pòžārnī** (II) *m* ⟨G -nōg(a)⟩ **1.** *vojn.* dežurni u dnevnoj ili noćnoj smjeni, nadzire oružje, opremu i drugu imovinu koja nije zaključana **2.** onaj koji pazi da ne izbije požar ili javlja da je izbio požar (ob. kao posebna dužnost); **pòžārničkī** *prid.* koji se odnosi na požarnike; **pòžārnički** *pril.* kao požarnik, na način požarnika; **pòžārnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ pripadnik požarne čete; vatrogasac; **požárstvo** *sr vojn.* dužnost i obveze požarnoga; **pòžeći** *svrš.* ⟨*prez.* požèžēm, *pril. pr.* pòžegāvši, *prid. trp.* požèžen⟩ **1.** (što) zapaliti, uništiti vatrom, spaliti [*~ sela*] **2.** (∅) biti uništen plamenom, stradati od požara; pogorjeti

◈ *pr.* (nadimačka ili etnici, prema mjestima nastalima na požarištu): **Pȍžār** (540, Pokuplje, *I* Slavonija, Banovina), **Pȍžarić** (110, Prigorje, Primorje), **Požàrina** (Zadar, Biograd), **Požárko** (Vukovar), **Pȍžeg** (Zagreb, Ozalj, Pokuplje), **Pȍžega** (570, Slunj, Slavonija, Pokuplje), **Požežánac** (Virovitica, Garešnica), **Požgàin** (Baranja, Osijek), **Pȍžgāj** (1050, Međimurje, Samobor, Podravina, Zagorje, ← *mađ.*), **Pȍžgājčić** (Zagreb), **Požgájec** (110, Varaždin, Sisak)

✧ PO- + *v.* žar

požděrati *svrš.* ⟨*prez.* pòžderēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* požděri, *prid. trp.* pòžderān⟩ **1.** (koga, što) *pejor.* lakomo, pohlepno, halapljivo pojesti **2.** (se) *pren.* pojesti se, izjesti se od srdžbe, pakosti, zloće // **požderávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* požděrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* požderati; **požděrūh** (**požderȗh**) *m* ⟨G požderúha, V pȍžderūše, N *mn* požderúsi, G požderúhā⟩ *pejor.* onaj koji pohlepno, halapljivo jede; izješa, izjelica, žderonja

✧ PO- + *v.* žderati

pòžeći, *v.* požar

Pȍžega *ž* grad u Slavoniji (Požeška kotlina) na rijeci Orljavi, 21.046 stan. (od 1921. do 1991. Slavonska Požega), od srednjeg vijeka središte županije, u okolici rimsko naselje Incerum // **pȍžeškī** *prid.* koji se odnosi na Požegu i Požežane; **Pȍžežanin** *m* (**Pȍžeškinja**, **Pȍžežānka** *ž*) ⟨N *mn* Pȍžežani⟩ stanovnik Požege

◈ *v.* požar

požègača *ž bot. reg.*, *v.* trnošljiva

✧ PO- + *v.* žeći

požèljeti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pòželīm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* požèli, *prid. rad.* požèlio/požèljela *ž*⟩ osjetiti želju prema komu/čemu // **pȍžēlj|an** *prid.* ⟨*odr.* -ljnī⟩ **1.** koji odgovara željama, koji se želi [*~an razvoj događaja*] **2.** koji izaziva osjećaj strastvene sklonosti

[~*na žena*]; **pȍžēljno** *pril.* na poželjan način; **pȍžēljnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je poželjan i onoga što je poželjno
✧ PO- + *v.* željeti
požèniti (se, koga) *svrš.* ⟨*prez.* pòženīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pòženjen⟩ oženiti sve redom, oženiti se svi redom
✧ PO- + *v.* žena, ženiti
Pȍžeškinja *ž*, *v.* Požežanin, Požega
pòžeti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòžanjēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* požànji, *prid. rad.* pòžeo, *prid· trp.* pȍžēt⟩ **1.** obaviti žetvu **2.** *pren.* obrati, pokupiti (ob. uspješno) // **pòžinjati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -njēm, *pril. sad.* -njūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* požeti; **pòžnjeti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pȍžnjēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* pòžnji, *prid. rad.* pòžnjeo, *prid. trp.* požnjèven⟩, *v.* požeti
✧ PO- + *v.* žeti
pòžidoviti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* požìdovljen⟩ *pejor.* poprimiti karakteristike židovstva
✧ PO- + *v.* Židovi
požȉvčaniti (∅, koga) *svrš.* ⟨*prez.* požìvčanīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* poživčànio⟩ izgubiti živce, doći u stanje velike nervoze, iznervirati se // **poživčanjívati** (∅, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ànjujēm, *pril. sad.* -ànjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poživčaniti
✧ PO- + *v.* živac
požȉvīnčiti (se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* požìvīnčen⟩ *pejor.* učiniti da postane kao živinče; pretvoriti se u životinju, *usp.* poživotinjiti // **poživinčívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* poživìnčujēm (se), *pril. sad.* poživìnčujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poživinčiti se
✧ PO- + *v.* živina
požívjeti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòžīvīm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* požívi, *prid. rad.* požívio/požívjela *ž*⟩ doživjeti do određene dobi ili vremena
✧ PO- + *v.* živ, živjeti
poživòtinjiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* poživòtinjen⟩ *pejor.* postati kao životinja, dobiti svojstva životinje, izgubiti odlike ljudskog bića // **poživotinjávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* poživotìnjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poživotinjivati, poživotinjiti; **poživotinjívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* poživotìnjujēm, *pril. sad.* poživotìnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* poživotinjiti, poživotinjavati
✧ PO- + *v.* životinja
pòžnjeti, *v.* požeti
pȍžrtvōvan *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji dužnostima udovoljava ne bojeći se žrtava; vrlo predan // **pȍžrtvōvno** *pril·* ne bojeći se žrtava; s požrtvovnošću; **požrtvóvnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je požrtvovan
✧ PO- + *v.* žrtva
požúdjeti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* požúdio/požúdjela *ž*⟩ strasno poželjeti što // **pȍžuda** *ž* strasna želja; strast, žudnja; **pȍžūdan** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ **1.** koji je prožet požudom, koji žudi **2.** koji izaziva požudu; **pȍžūdno** *pril.* izazivajući požudu, s požudom [~ *gledati*; ~ *piti*]; **pȍžūdnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je požudan ili svojstvo onoga što je požudno
✧ PO- + *v.* žudjeti
Pòžūn *m* ⟨G Požúna⟩ *pov.* staro hrvatsko ime za Bratislavu, Slovačka; od 1526. do 1848. glavni grad habsburškog dijela Ugarske, sjedište hrv.-ugarskog sabora i krunidbeni grad hrv.-ugarskih kraljeva // **pòžūnskī** *prid.* koji se odnosi na Požun
◆ *pr.* (etnik): **Pȍžūn** (Zagreb i okolica)
požúriti *svrš.* ⟨*prez.* pòžūrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* požúrio⟩ **1.** (koga) tražiti da bude brži, da udovolji obvezi u roku **2.** (se) užurbati se // **požurívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* požùrujēm, *pril. sad.* požùrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* požuriti se; **pòžūrnica** *ž* pismena opomena da se što obavi na vrijeme, kojom se podsjeća na neku obvezu u roku; pospješnica
✧ PO- + *v.* žuriti se
požútiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pòžūtīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* požútio/požútila *ž*, *prid. trp.* pòžūćen⟩ učiniti žutim, učiniti da dobije žutu boju // **požućívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* požùćujēm, *pril. sad.* požùćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* požutiti, požutjeti; **požútjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pòžūtīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* požútio/požútjela *ž*⟩ postati žut [~ *u licu*; *lišće je požutjelo*]
✧ PO- + *v.* žut, žutiti
PPP *krat. int.* standardni protokol za serijsko povezivanje osobnih računala s internetom preko modema i telefonske linije
✧ *engl.* **P**oint-to-**P**oint **P**rotocol
Pr *kem.* simbol za element praseodimij
pr. *krat.* primjerice, na primjer; npr.
PRA- kao prvi dio riječi znači **1.** početni, prvotni, iskonski stupanj čega, veliku starinu čega **2.** srodstvo u trećem koljenu prema uzlaznoj ili silaznoj liniji

✧ *prasl.* i *stsl.* pra- (*rus.* i *polj.* pra-), *lit.* pro- ≃ *v.* PRO-

pràbaba *ž* ⟨G *mn* prȁbābā⟩ babina ili djedova majka // **prabáka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* prababa
✧ PRA- + *v.* baba[1]

prabȉlježnīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *pov.* zapisničar u Hrvatskom saboru, čuvar pečata i nosilac sudske vlasti; protonotar // **prabȉlježničkī** *prid.* koji se odnosi na prabilježnike
✧ PRA- + *v.* biljeg, bilježnik

Pràcat (**Pràcatović**), **Miho** (o.1522–1607), dubrovački pomorac, trgovački poduzetnik i novčar; na brojnim trgovačkim putovanjima stekao veliki imetak koji je uglavnom ostavio Dubrovačkoj Republici za dobrotvorne svrhe; jedini dubrovački građanin kojem je Republika posmrtno postavila brončano poprsje (u Kneževu dvoru)

pràčovjek *m* ⟨N *mn* prȁljūdi⟩ **1.** *antrop.* prethodnik današnjeg čovjeka **2.** *pren.* primitivan čovjek // **pràčovječjī** *prid.* koji se odnosi na pračovjeka; **prȁljudskī** *prid.* koji se odnosi na praljude
✧ PRA- + *v.* čovjek

praćàkati se *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ praviti pokrete (ob. u vodi) kao riba na površini ili na suhom // **praćáknuti se** *svrš.* ⟨*prez.* pràćāknēm se, *pril. pr.* -ūvši se, *prid. rad.* praćàknuo se⟩, *v.* praćakati; **prȁćnuti se** *svrš.* ⟨*prez.* prȁćnēm se, *pril. pr.* -ūvši se, *prid. rad.* prȁćnuo se⟩ izvesti nagao pokret ili trzaj poput ribe u vodi, izbaciti se iz vode takvim pokretom
✧ *ekspr.*

prȁćk|a *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ćākā/-ī⟩ jednostavna naprava od rašlji i drška te gumene trake koja zatezanjem i naglim puštanjem gume izbacuje predmet pridržavan gumom [*ja sam jutarnji čovjek, iz kreveta ustajem k'o iz ~e, ne izležavam se*] // **prȁća** *ž* ⟨G *mn* prâćā⟩ **1.** vrsta primitivnog oružja (kamen umotan u sukno s dva utkana užeta) **2.** uže na samaru kojim se obuhvaća tovar i na kojem se drži noga kad se jaše **3.** *pom.* uže koje križno jedro dovodi u željeni položaj; **pràćati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prȁćām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *pom.* dovoditi križno jedro u najpovoljniji položaj prema vjetru; **prȁćkati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prȁćkām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) izbacivati praćkom, upućivati praćkom, stavljati praćkom u pokret [~ *(zračnu) jedrilicu*], *usp.* ispraćkati **2.** (se) gađati se međusobno kamenčićima iz praćke; **prȁćnuti** *svrš.* ⟨*prez.* prȁćnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* prȁćnuo⟩ (što) izbaciti kamen i sl. iz praćke
✧ *prasl.* *portja (*stsl.* prašta, *rus.* prášča, *polj.* proca) ≃ *porti: udarati (*rus.* prat')

pràdjed *m* ⟨N *mn* -i/-ovi⟩ **1.** djedov otac **2.** (*mn*) *retor.* praoci, preci; (naši) stari // **pràdjedovina** *ž* prapostojbina; **pràdjedovskī** *prid.* koji se odnosi na pradjedove; **pràdjedovski** *pril.* kao pradjed, na način pradjedova
✧ PRA- + *v.* djed

Prado (*izg.* Prâdo) *m* madridski muzej slikarstva i kiparstva

pradomòvina *ž* prvobitno, davno prebivalište plemena, naroda ili biološke vrste; mjesto gdje je što davno nastalo
✧ PRA- + *v.* domovina

pradòživljāj *m fil.* fundamentalni doživljaj u okviru kojeg se formiraju pojedinačni doživljaji (npr. apolonijski, faustovski i dr.)
✧ PRA- + *v.* doživjeti, doživljaj

prȁg *m* ⟨N *mn* pràgovi⟩ **1.** greda (od drveta, kamena ili metala) koja leži s donje strane vrata između dovratnika [*prijeći, preskočiti ~; stupiti preko ~a* ući u kuću] **2. a.** jedna od drvenih greda koje služe kao podloga željezničkih tračnica **b.** (+ *potenc.*) jedna od greda koje služe kao podloga mosta **3.** granica na kojoj se što događa [*na ~u uspjeha*; *na ~u pobjede*] △ ~ ***osjeta*** najmanji intenzitet podražaja dovoljan da izazove reagiranje jednog od osjetila; ~ ***tolerancije*** granica do koje je moguće ići u odnosima, iskorištavanju stroja itd. // **prȁžnica** *ž pom.* **1.** povišen rub oko palubnih otvora **2.** prag na vratima zatvorenih nadgrađa **3.** najniža vrza na jarbolnim priponama
✧ *prasl.* *porgъ (*rus.* poróg, *polj.* próg) ≃ *lit.* pergas: čamac

Prȁg *m* glavni grad Češke na rijeci Vltavi, 1.212.000 stan. // **prȁškī** *prid.* koji se odnosi na Prag i Pražane △ ***Praški listići (Praški odlomci)*** dva pergamentna lista pisana glagoljicom u 10–11. st. na moravskom području, pronađeni 1855; **Prȁžanin** *m* (**Prȁžānka** *ž*) ⟨N *mn* Prȁžani⟩ stanovnik Praga

pràgma *ž* ⟨G *mn* -ī⟩ djelovanje koje je uvjetovano ili upravljeno na neposrednu uspješnost i korist; pragmatika // **pragmàtičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** koji sadrži teoriju ili metode

pragmatizma **2.** koji je svrsishodan **3.** *razg.* koji je praktičan; **pragmàtičār** *m* onaj koji traži praktična rješenja koja donose neposrednu korist i poboljšanja; **pragmàtičārev** (**pragmàtičārov**) *prid.* koji pripada pragmatičaru; **pragmàtičārka** *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* pragmatičar; **pragmàtičarskī** *prid.* koji se odnosi na pragmatičare; **pragmàtičkī** *prid.* koji se odnosi na pragmatiku i pragmatizam △ ***Pragmatička sankcija*** *pov.* **1.** ukaz cara Justinijana 555. kojom se u Italiji zahtijeva povratak na društveno i imovinsko stanje prije rata protiv Ostrogota **2.** (Hrvatska pragmatička sankcija) saborski zaključak 1712. kojim se priznaje samo ona ženska loza Habsburgovaca koja bude uz Austriju posjedovala i unutrašnjoaustrijske Zemlje, čime se naglašava neovisnost Hrvatske spram Ugarske; **pragmàtički** *pril.* kao što traže pragmatika i pragmatizam, na način pragmatike i pragmatizma; **pragmàtično** *pril.* na pragmatičan način [~ *misliti*]; **pragmàtičnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pragmatičan, svojstvo onoga što je pragmatično; **pragmàtika** *ž* ⟨D L -ici⟩ **1.** pragma **2.** *lingv.* proučavanje onoga što povezuje čovjeka, njegovu psihu i njegov svijet s njegovim jezikom, s djelovanjem pomoću jezika i s namjerama njegova iskaza; dio semiotike u kojem se proučava odnos između znakova i konteksta njihova korištenja; **pragmàtist** (**pragmatȉst**) *m* stvaralac ili sljedbenik pragmatizma; **pragmàtistica** *ž*, *v.* pragmatist; **pragmatȉstičkī** *prid.* koji se odnosi na pragmatizam i pragmatiste; **pragmatȉstički** *pril.* kao pragmatist, na način pragmatista; **pragmàtistkinja** *ž*, *v.* pragmatist; **pragmatȉzam** *m* ⟨G -zma⟩ **1.** *fil.* utilitarističko filozofsko učenje koje priznaje istinitim ono što odgovara uspješnom djelovanju i što je korisno; ono što se ne odražava u praksi što je besmisleno i nekorisno **2.** teorija čiju provedbu i načela valja suditi po praktičnim rezultatima **3.** djelovanje koje je strogo prilagođeno svrsishodnosti, neposrednim praktičnim ciljevima odnosno potrebama; **prȁgmatskī** *prid.* koji se odnosi na pragmu

✧ *grč.* prâgma: djelo, posao ≃ prássein: činiti, djelovati

prâh *m* **1.** najsitnije čestice nastale drobljenjem ili mrvljenjem čega krutog [*šećer u ~u*] **2.** *zast.*, *v.* barut [*puščani ~*] **3.** *pren. retor. jez. knjiž.* posmrtni ostaci, pepeo pokojnika [*mir ~u njegovu!* formula pri opraštanju s pokojnikom] △ ***cvjetni*** ~, *v.* pelud; ***mlijeko u ~u*** mlijeko kojemu je radi trajnosti, konzerviranja i transporta promijenjeno agregatno stanje // **prášak** *m* ⟨G -ška, N *mn* -šci/-škovi, G prâšākā⟩ usitnjene čestice krute tvari namijenjene posebnoj svrsi [~ *za pranje rublja*]; **práš|an** *prid.* ⟨*odr.* prâšnī⟩ **1.** pun prašine, prekriven prašinom; prašnjav **2.** koji je od praha △ ***~na kiša*** *meteor.* kiša obojena primjesom prašine, crvenkastožute ili sive boje; ***~na snijet*** *agr.* bolest biljaka; **prášēnje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prašiti **2.** *bot.* pojava cvjetnog praha iz prašnica **3.** *agr.* plitko zaoravanje strnokosa; **prȁšić** *m razg. dem.* od prah u zn. sitan prah; **prášilica** *ž agr.* sprava ili stroj za zaprašivanje bilja; **pràšin|a** *ž* **1.** sitne (ob. mikroskopski) čestice koje nastaju mrvljenjem krutih tvari [*ulica puna ~e*; *alergija na ~u*; *brisati ~u*] **2.** sitne čestice koje nastaju raspršivanjem tekućine [*vodena ~a*] **3.** *pren.* neuspjeh, zaborav, propast, smrt [*pasti u ~u*; *postati ~a*] **4.** (ob. s uskličnikom) *žarg.* nestani!, gubi se!, (nakon čega nastaje oblak prašine) △ ***zvjezdana ~a*** *astron.* nakupina sitnih zvijezda; **pràšinār** *m vojn. žarg.* vojník pješak; **pràšinast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je kao prašina; **prášiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* prâšīm, *pril. sad.* prášēći, *gl. im.* prášēnje⟩ **1.** (∅) **a.** dizati prašinu [*ne praši tom metlom*] **b.** *pren.* juriti (predodžba dizanja prašine) [~ *niz cestu (raditi* i sl.)] **c.** *razg.* udarati koga [~ *po turu*] **d.** *razg.* pucati iz vatrenog oružja [~ *po neprijatelju*] **2.** (što) čistiti od prašine udaranjem; isprašivati [~ *tepihe*] **3.** (što) posipati praškom ili prahom [~ *puderom*]; **prȁšīvo** *sr agr.* sredstvo u prahu kojim se obavlja zaprašivanje; **prâšnī** *prid.* koji se odnosi na prah i prašinu [~ *oblak*]; **prâšnica** *ž bot.* dio prašnika u kojem se stvara cvjetni prah; peludnica; **prâšničkī** *prid.* koji se odnosi na prašnik; **prâšnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *bot.* muški rasplodni organ u cvijetu, sastoji se od prašničke niti i prašnica u kojima nastaje pelud, *usp.* tučak; **prȁšnjav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je prekriven prašinom, pun prašine, u prašini [~ *put*; *~a cesta*; *~a soba*]; **prȁšnjavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prašnjav ili svojstvo onoga što je prašnjavo

♦ *pr.* (nadimačka): **Pràšina** (Pula, Karlovac), **Prâšničkī** (200, Ivanec, Podravina), **Prâšnić-**

kī (Valpovo, Križevci), **Prâšnikār** (Zagreb, Osijek), **Prȁšnjāk** (140, Ivanec, Petrinja, Podravska Slatina)
✧ *prasl.* *porxъ (*stsl.* praxъ, *rus.* pórox, *polj.* proch) ← *ie.* *pers-/*pors- (*skr.* piršan-: šaren, *hetIT.* papparš-: prskati)

prahìstōrija *ž*, *v.* prethistorija // **prahistòrījskī** *prid.* koji se odnosi na prahistoriju; **prahistòrījski** *pril.* na način kao u prahistoriji
✧ PRA- + *v.* historija

prȁhnuti (komu) *svrš.* ⟨*prez.* (*3. l. jd*) prȁhnē, *pril. pr.* -ūvši⟩ naglo pasti na pamet, prohtjeti se komu, najedanput se sjetiti (ob. o prohtjevima, hirovima, neobrazloženim i neočekivanim postupcima) [*prahnulo mu da odvali veliku cijenu*]
✧ *ekspr.*, *v.* prasak, prasnuti

prairial, *v.* prerijal

praìzvesti (što) *svrš.* ⟨*prez.* praizvèdēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* praizvèden⟩ izvesti prvi put, izvesti premijerno // **prȁizvedba** *ž* ⟨G *mn* -dābā/-ī⟩ prva izvedba umjetničkog djela uopće; **praìzvedbenī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na praizvedbu; **praizvòditi** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* praìzvodīm, *pril. sad.* praìzvodēći, *gl. im.* praìzvođēnje⟩, *v.* praizvesti
✧ PRA- + *v.* izvesti[1]

praìzvor *m* prvi, prvobitni izvor

prajèzik *m* ⟨N *mn* -ici⟩ *lingv.* jezik iz kojeg su se razvili jezici neke porodice ili grane genetski srodnih jezika [*indoeuropski* ~] // **prajèzičnī** *prid.* koji se odnosi na prajezik
✧ PRA- + *v.* jezik

pràjmer *m* temeljna boja, grund
✧ *engl.* primer

prâjm-tâjm *m*, *v.* prime time

prajskùrant *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *reg. zast.* popis trgovačke robe ili usluga s cijenama; cjenik
✧ *njem.* Preiskurant ≃ Preis: cijena + *fr.* courant: tekući

pràjzelber *m bot. reg.*, *v.* brusnica
✧ *njem.* Preiselbeer

prȁkatur (**prakàtūr**) *m kat.* crkveni poslužitelj kojem je povjerena briga za čistoću i otvaranje crkve, pripravu liturgijske odjeće, zvonjenje i sl.; crkvenjak
❖ *pr.* (prema zanimanju): **Prakàtūr** (Baranja, Cres), **Prakatúrović** (Vinkovci, Slavonski Brod)
✧ *lat.* procurator

prȁkica *ž bot.*, *v.* hrastelj

prȁklica *ž biol.* prvotna klica; prazametak
✧ PRA- + *v.* klijati, klica

pràkljač|a (**pràtljač|a**) *ž* **1.** plosnat komad drveta s drškom kojim se udara rublje kad se pere na potoku i sl. **2.** *pren. pejor.* kratka glava, oblik glave koja je ravna na tjemenu; tavica
❖ *pr.* (nadimačko): **Pràtljačić** (Osijek, Slavonijâ)
✧ *ekspr.*

pràkrt *m lingv.* niz srednjoindijskih govornih pučkih idioma ili jezika, nastalih iz dijalekata staroindijskog jezika
✧ *skr.* prākrta-

prȁks|a *ž* **1.** stvarna, neposredno korisna djelatnost, *opr.* teorija **2. a.** primjena, provedba u djelo **b.** način rada ili postupanja **c.** običaj, navika, postupak **3. a.** obavljanje nekog stručnog rada [*privatna ~a*] **b.** stručni rad određenog trajanja poslije svršenog školovanja [*ići na ~u*; *biti na ~i*] **4.** *fil.* aktivan čovjekov odnos prema zbilji; prema nekim filozofskim teorijama, najvažniji atribut čovjeka, koji je biće prakse // **pràksist** (**praksȉst**) *m* onaj koji se nalazi na praksi (3) onaj koji obavlja praksu; **prakticírati** *nesvrš.* ⟨*prez.* praktìcīrām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1. a.** stjecati iskustvo; vježbati (se) **b.** obavljati praksu (2a) **2. a.** primjenjivati, provoditi u djelo; izvoditi **b.** imati običaj; običavati; **praktȉcist** (**prakticȉst**) *m* pristaša prakticizma; praktičar; **prakticìstičkī** *prid.* koji se odnosi na prakticizam i prakticiste; **prakticìstički** *pril.* na način prakticista, u skladu s principima prakticizma; **prakticìzam** *m* ⟨G -zma⟩ smisao za trenutne potrebe; praktičnost; **prȁktičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1. a.** koji se odnosi na praksu, koji je povezan sa stvarnim potrebama i mogućnostima **b.** koji daje prednost onome što donosi stvarne rezultate, od čega ima stvarne koristi **c.** koji se zna snaći u životu; snalažljiv, poslovan **2.** koji se odnosi na primjenu kakva znanja **3.** koji je primjenljiv; koristan, prikladan, podesan [~ *izum*]; **pràktičār** *m* onaj koji ima neposredno iskustvo u struci, koji je usmjeren na primjenu znanja [*liječnik* ~], *opr.* teoretičar; **pràktičārev** (**pràktičārov**) *prid.* koji pripada praktičaru; **pràktičārka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* praktičar; **pràktičārskī** *prid.* koji se odnosi na praktičare; **pràktičārski** *pril.* kao praktičar, na način praktičara; **prȁktički** *pril.* **1.** u praksi, u provođenju čega [*primijeniti* ~] **2.** *razg.* kad se bolje promisli,

kad se sve uzme u obzir; stvarno, zapravo [*to je ~ svejedno*]; **pràktično** *pril.* na praktičan način [*živjeti ~*]; **pràktičnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je praktičan ili svojstvo onoga što je praktično
✧ *grč.* prâksis: rad, posao; djelovanje
prakseològija *ž ekon.* **1.** pravac ekonomske misli koji proučava uvjete racionalnog djelovanja ljudi **2.** racionalna teorija izbora
✧ *v.* praksa + -LOGIJA
praksinòskop *m fiz.* optički uređaj, preteča filmskog projektora
✧ *fr.* praxinoscope ≃ *v.* praksa + -SKOP
Praksìtel (4. st. pr. Kr.), najveći grčki kipar svojega doba; slavan zbog poetičnosti i profinjenosti skulptura lišenih svake nadzemaljske uzvišenosti (*Afrodita Knidska*, *Hermes s malim Dionizom*)
praktikábl *m kazal.* velika kocka (kvadar) kao čvrst element na pozornici
✧ *njem.* praktikabel: upotrebljiv
pràktikum *m* **1.** oblik nastavnog rada usmjeren na praktičnu primjenu stečenog znanja; vježbanje **2.** prostorija gdje se takva nastava odvija [*arheološki ~*] // **praktìkant** (**praktikȁnt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *zast.* činovnik početnik; vježbenik; **praktìkantica** *ž*, *v.* praktikant; **praktìkantskī** *prid.* koji se odnosi na praktikante
✧ *njem.* Praktikum ← *nlat.* practicum, *v.* praksa
prȁlīk *m* ⟨N *mn* -ikovi/-īci *ekspr.*⟩ prva predodžba čega izražena u liku ili slici, obrisu i sl., prva pojava čega predočiva ili viđena kao lik
✧ PRA- + *v.* lik
pralìnē (**pralinê**) *ž mn* ⟨G pralinéā⟩ punjeni čokoladni bomboni
✧ *fr.* prema imenu César du Plessis-Praslina (1598–1675) čiji kuhar ih je izmislio
pralltriller (*izg.* praltrȉler) *m glazb.* melodijski ukras srodan mordentu; izmjena glavne note s njezinom gornjom sekundom
✧ *engl.* ← *njem.*
prâlja, *v.* prati
prȁljūdi *m mn*, *v.* pračovjek
prȁm *m* ⟨N *mn* pràmovi⟩ *pom. pov.* **1.** općenito, razna plovila koje su germanski narodi s Baltika i Sjevernog mora preuzeli od Slavena (željezne i drvene teglenice, otvoreni čamci s veslačkim klupama) **2.** ploveća baterija u ruskoj i austrijskoj mornarici u 18. st.
✧ *prasl.* *pormъ: veći čamac (*rus.* poróm, *polj.* prom) ≃ *stnord.* farmr: teret
prȁma *prij. reg.* prema, *v.*
prámac *m* ⟨G -mca, N *mn* -mci, G prâmācā⟩ prednji dio broda, čamca, jedrilice i većine drugih plovila [*sudar pramcima, pramcem o pramac*] // **pràmčanī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na pramac i pramce; **pramčànica** *ž pom.* oznaka smjera pramca ili uzdužnice broda
✧ *v.* pram
pràmājka *ž* ⟨D L -jci⟩ *ekspr. retor.* ona koja je na početku, začetnica roda ili vrste
✧ PRA- + *v.* majka
pramâna *ž fil.* u sustavu nyâya označuje četiri sredstva izravne spoznaje stvarnosti: percepciju, induktivno ili deduktivno rasuđivanje, svjedočenje i analogiju
✧ *skr.* pramāṇa-
prȁmēn *m* ⟨N *mn* -enovi/-i⟩ **1.** dio kose koji se ističe kao cjelina [*sijedi ~*; *~ na čelu*] **2.** *pren.* trak (magle, svjetla, sunca) **3.** sitan dio čega **4.** *pren.* skup pojedinačnih dijelova međusobno povezanih slično pramenu kose [*~ kudjelje*] △ ~ ***pravaca*** *mat.* skup svih pravaca u ravnini koji prolaze jednom zajedničkom točkom; ~ ***ravnina*** *mat.* skup svih ravnina u prostoru koje sadrže jedan zajednički pravac // **prâm** *m* ⟨N *mn* -i⟩ *ekspr.*, *v.* pramen (**1–3**); **praménak** *m* ⟨G -nka, N *mn* -nci⟩ *dem.* i *hip.* od pramen; **prȁmenast** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je nalik pramenu, koji ima osobine pramena; **pramènčić** *m dem.* od pramen; **prȁmenī** *prid.* koji se odnosi na pramen; **pràmēnka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -enākā/-ī/-ā⟩ *agr.* pasmina domaće ovce, izdržljive [*hercegovačka ~*]; **pràmēnje** *sr zb.*, *v.* pramen; **pramíčak** *m* ⟨G -čka, N *mn* -čci⟩ *dem.* od pramen; **pramìnjati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ gorjeti treptavim svjetlom, svjetlucati
✧ *prasl.* *pormy (*češ.* pramen, *polj.* promień)
pràmjera *ž arh. ekspr.*, *v.* parametar
✧ PRA- + *v.* mjera
prȁmōć *ž* ⟨I -i/-u⟩ prvobitna moć, moć prije svih moći, moć nad moćima, moć svih moći [*Biti jednom potpuno bez moći! Biti igračka u rukama ~i!*]
✧ PRA- + *v.* moć
prànger *m pov.* stup srama na koji su u srednjem vijeku i poslije vezali i kažnjavali osuđene za

neke prekršaje (često prostitucija, klevetanja, krađa) [*staviti na* ~]
✧ *njem.* Pranger
pràngija *ž reg.* naprava za pucanje domaće izrade, proizvodi samo prasak (bez hica), mali top; mužar, ključ, maškula, mačkula
✧ vjerojatno ≃ Franak, francuski mali top
pràoblīk *m* ⟨G praoblíka, N *mn* -īci⟩ prvobitni oblik
✧ PRA- + *v.* oblik
praónica, *v.* prati
praòtac *m* ⟨G -òca, V pràoče, N *mn* -òci/-òčevi, G praotácā⟩ **1.** (najstariji) predak **2.** *pren.* onaj koji je postavio početak ili začetak čemu; otac [~ *historije*]
✧ PRA- + *v.* otac
prapočélo *sr* osnovna pramaterija; počelo (**1**)
✧ PRA- + *v.* početi, počelo
pr̀apor *m geol.* drobljiva zemlja nastala od nataloženih naslaga vrlo sitnog pijeska; les
pr̀aporac *m* ⟨G -ōrca, N *mn* -ōrci⟩ (ob. *mn*) šuplja metalna loptica s kuglicom unutra koja pri potresanju zvecka (ob. na konjskoj opremi i sl.) // **pr̀aporčić** *m dem.* od praporac
✧ *prasl.* *porporъ (*rus.* prapor: zastava, *polj.* proporzec) ? ≃ *v.* pero
prapòršćik *m* ⟨N *mn* -ici⟩ *pov.* najniži časnički čin u vojsci carske Rusije
✧ *rus.* práporščik
pràpovijēst *ž* ⟨G -esti, I -esti/-ešću⟩ razdoblje ljudske povijesti prije pojave pisanih dokumenata; prethistorija (**1**) pretpovijest // **pràpovijēsnī** *prid.* koji se odnosi na prapovijest
✧ PRA- + *v.* povijest
PRAPRA- kao prvi dio složenice označava još veći stupanj starosti ili stupanj u uzlaznoj ili silaznoj genealoškoj liniji; dalji nego pra- [*prapradjed*]
✧ *v.* PRA-
Pràputnjāk *m* naselje (u blizini Rijeke), 581 stan. // **Pràputnjāčanin** *m* (**Pràputnjačānka** *ž*) ⟨N *mn* Praputnjáčani⟩ stanovnik Praputnjaka; **pràputnjāčkī** *prid.* koji se odnosi na Praputnjak i Praputnjačane
praròditelj *m* onaj od kojega je ljudski rod potekao, onaj od kojega su svi ljudi, otac svih ljudi [*Adam je naš* ~] // **praroditèljica** *ž*, *v.* praroditelj; **praroditèljičin** *prid.* koji pripada praroditeljici; **praròditeljskī** *prid.* koji se odnosi na praroditelje [~ *grijeh* prvi, istočni grijeh, grijeh koji prelazi na potomke]; predački
✧ PRA- + *v.* rod, roditelj
pr̀asa *ž bot.*, *v.* poriluk
✧ *tur.* pırasa ← *grč.* práson
prâsak *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ **1.** jak zvuk koji se čuje ili razlegne kad se što razbije, kad pukne, eksplodira i sl. [~ *bombe*] **2.** *pren. knjiž. ekspr.* naglo javljanje, dolaženje [~ *zore*] △ ***veliki*** ~ razdoblje, vrijeme, čas nagle promjene u prirodi i bitnih promjena u nastanku svijeta // **pr̀aska**[1] *ž* ⟨D L -sci/-i, G *mn* -sākā/-ī⟩ **1.** prasak **2.** *razg.* vika, vikanje u svađi (ob. više osoba); **pr̀askalica** *ž* **1.** sitna igračka za djecu koja izaziva slab prasak **2.** *v.* petarda; **pr̀askati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prasnuti [*»... viče, psuje, praska, kara...«*]; **pr̀askav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji baca iskre na sve strane, koji se rasprskava **2.** koji proizvodi prodorne zvukove; eksplozivan **3.** *pren.* koji je pretjerano živ; nagao, žestok △ ~***a živa*** *kem.* sol žive i fulminske kiseline, upotrebljava se kao inicijalni eksploziv; živin fulminat; ~***i glasovi (suglasnici)*** *lingv.* suglasnici koji se artikuliraju tako da se prolaz zračnoj struji zatvori, a zatim naglo otvori uz prasak (b, p); eksplozivni, *opr.* tjesnačni; ~***i pamuk*** *kem.* nitroceluloza s visokim sadržajem dušika, upotrebljava se za proizvodnju bezdimnoga baruta; ~***i plin*** smjesa od 2 volumna dijela vodika i 1 dijela kisika; zapaljena jako eksplodira; **pr̀askavo** *pril.* uz prasak, s praskom; na praskav način; **pr̀askavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je praskavo; **pr̀asnuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pr̀asnuo⟩ **1.** proizvesti prasak [*prasnula je čaša, bomba*] **2.** *pren.* naglo se rasrditi i dati oduška riječima; planuti, ražestiti se; **prâštati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prâštām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (komu) zaboravljati čiju krivnju, oslobađati koga odgovornosti; otpuštati, opraštati **2.** (se) **a.** rastajati se s kim pozdravljajući se [~ *se s majkom*] **b.** napuštati, ostavljati što [~ *se od domovine*]
◈ *pr*: (nadimačko): **Pr̀askalo** (Poreč, Podravina), **Pr̀askić** (Nova Gradiška)
✧ *prasl.* *praskъ (*rus.* i *polj.* prask)
prâse *sr* ⟨G pr̀aseta, *zb.* pr̀asād⟩ *zool.* **1.** mlado domaće i divlje svinje; krme, krmče, odojak, svinjče, pajcek **2.** *refer. fam.* onaj koji nespretnošću nešto uprlja [*baš si* ~] △ ***bodljikavo***

~ *zool.*, *v.* dikobraz // **prásac** *m* ⟨G -sca, V prâšče, N *mn* -sci, G prâsācā⟩ **1.** *zool.* **a.** mužjak domaće svinje; krmak, gudin **b.** muško prase **c.** vrsta morskog psa (*Centrina salviani*) **2.** *pren. pejor.* **a.** onaj koji je neuredan, nečist **b.** loš karakter, nečastan čovjek, onaj koji nema dostojanstva **3.** *bot. reg.* biljka (*Cytinus hypocistis*) iz porodice *Rafflesiaceae*; pasja ružica; **prȁsād** *ž zb.* ⟨G -i⟩, *v.* prase [*ove ~i*]; **prasénce** *sr* ⟨G -a/-ta⟩ *dem.* i *hip.* od prase; **pràsetina** *ž* **1.** meso odojka **2.** svinjetina; **pràsica** *ž* **1.** krmača, guda, *usp.* prasac **2.** *zool.* naziv za više vrsta morskih riba: *Bleninius sp.*, *Mugil saliens*, *Trigla sp.* **3.** *pejor.* ženska osoba koja radi ili je uradila nešto nekorektno ili nepošteno △ ***kasica*** ~ štedna kasica u obliku praseta; **pràsić** *m*, *v.* praščić; **prásiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* prâsīm, *pril. sad.* prásēći, *gl. im.* prásēnje/prášēnje⟩ **1.** (što) dati mlado (o krmači), *usp.* oprasiti **2.** (∅, što) **a.** prljati, mazati čime, prolijevati tekućinu tako da se podloga mora poslije oprati **b.** kvariti kakav plan, dobru namjeru, lijepu želju itd. glupim ili štetnim postupkom, *usp.* uprasiti; **prȁščić** *m dem.* i *hip.* od prase; prasić; **prȁščina** *m* ⟨N *mn* -e⟩ *pejor.* od prasac [*ona ~*; *velika ~*]

◆ *pr.* (nadimačko): **Práščević** (Rijeka)

◇ *top.* (naselja): **Práščevac** (Vrbovec, 151 stan.), **Prȁšćari** (Poreč, 21 stan)

✧ *prasl.* *porsę (*rus.* porosënok, *polj.* prosię), *lit.* paršas ← *ie.* *pork'os (*lat.* porcus, *stvnjem.* farah)

prasénca *sr mn* ⟨N prasénce⟩ *zool.* porodica južnoameričkih glodavaca (*Caviidae*), najveći živi glodavci (npr. veliko vodenprase, paka, divlji zamorčić, domaći zamorčić)

✧ *v.* prase

praseodímij (**prasedômīj**) *m kem.* element iz grupe lantanoida (simbol Pr, atomski broj 59); služi za bojanje stakla i porculana

prȁska[2] *ž* ⟨G *mn* -sākā⟩ *bot. reg.*, *v.* breskva

✧ *lat.* (malum) Persicum: perzijska jabuka

prȁskozōrje *sr ekspr. jez. knjiž.* **1. a.** vrijeme pred izlazak sunca, kad počne svitati **b.** svjetlost neba koja prethodi izlasku sunca **2.** *pren.* prvi, rani vremenski odsjek u razvitku čega [*~ čovječanstva*]

✧ *v.* prasak + *v.* zora

Praslavéni *m mn* Slaveni za vrijeme skupnog života u pradomovini (do prvih st. poslije Krista) // **Praslàvēn** *m* (**Praslàvēnka** *ž*) ⟨N *mn* Praslavéni⟩ pripadnik praslavenskog naroda, predaka Slavena; **prȁslavēnskī** *prid.* koji se odnosi na Praslavene [*~ jezik*]

pràšina, *v.* prah

pràšljika *ž bot.* vrsta vrba (*Salix pentadra*) iz porodice vrba (*Salicaceae*)

prâšnīk, *v.* prah

prȁštati, *v.* prostiti

pràšum|a *ž* **1.** *geogr.* **a.** gusta šuma specifičnih biljnih vrsta nastala dugotrajnim prirodnim razvojem [*~a Perućica*] **b.** gusta šuma močvarnih tropskih područja; džungla [*kroz pustinju i ~u*] **2.** *pren.* **a.** bilo koja gusta šuma **b.** bilo što gusto, neuredno, neprohodno [*~a kose*; *~a propisa*] // **pràšumskī** *prid.* koji je dio prašume, koji se odnosi na prašumu

✧ PRA- + *v.* šuma

pràtēćī, *v.* pratiti

Prater (*izg.* Práter) *m* zabavni park u Beču s jednim od simbola grada – Riesenradom, golemim kotačem vrteškom, s kabinama za posjetitelje

✧ *njem.*

pràtetka *ž* ⟨G *mn* -tākā/-ī⟩ očeva tetka (prema sinu)

✧ PRA- + *v.* tetka

prȁti *nesvrš.* ⟨*prez.* pèrēm, *imp.* pèri, *pril. sad.* pèrūći, *prid. rad.* prȁo/prála *ž*, *prid. trp.* prân, *gl. im.* pránje⟩ **1.** (koga, što, se) ispiranjem u tekućini (ob. u vodi) uklanjati nečistoću **2.** (se) *pren. razg. pejor.* opravdavati se, tražiti opravdanje // **pèrāč** *m* ⟨G peráča⟩ onaj koji pere [*~ automobila*]; **peràčica** *ž*, *v.* perač; **pèrāćī** *prid.* koji služi za pranje, kojim se pere, koji je sredstvo za pranje [*~ sapun*]; **pèrilica** *ž* **1.** uređen ulaz u more koji služi za pranje ribe, perilo **2.** (+ *potenc.*) *term.* stroj za pranje (rublja itd.); **pèrilo** *sr*, *v.* perilica (**1**); **prâlja** *ž* ona koja pere (rublje); **pránje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prati **2.** *term.* radnja uređenja kose primjenom vode i drugih sredstava △ ***bijelo*** ~ atipično lučenje iscjetka iz rodnice *fluor albus*; ~ ***automobila*** opis usluge (ob. na natpisima) koju pruža praonica automobila i drugih vozila; ~ ***novca*** financijska kriminalna radnja kojom se pribavlja zakonska ispravnost protuzakonito stečenog novca; ***suho*** ~ postupak kemijskog čišćenja tkanine itd. bez upotrebe vode; **praónica** *ž* prostorija za pranje [*~ automobila*; *~ rublja*]; **praònīk** *m* ⟨G praoníka, N *mn* praoníci⟩ umivaonik

◆ *pr.* (prema zanimanju): **Prȁlica** (190, Sisak, *Z* Slavonija, Moslavina)

✧ *prasl.* *pьrati: udarati, prati (*rus.* prat', *polj.* prać)

pȑatiti (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -tēći, *gl. im.* -ćēnje⟩ **1. a.** ići neko vrijeme uz koga koji odlazi **b.** ići do nekog mjesta s kime koji odlazi, praštajući se [~ *goste*] **c.** ići s kim ili uz koga radi njegove zaštite ili kontrole [~ *u zatvor*] **2. a.** događati se u isto vrijeme **b.** *pren.* teći, kretati se uz nešto **3.** raditi što istodobno s čim drugim **4. a.** ići za kim, slijediti koga **b.** uhoditi [*prati ga policija*] **5. a.** pažljivo slušati [~ *predavanje*] **b.** razumijevati, shvaćati [*ako dobro pratim*] **c.** čitati o čemu, skupljati obavijesti o čemu [~ *informacije*] **6.** *glazb.* pjevanjem ili sviranjem pridružiti se vokalnom ili instrumentalnom izvođenju pjesme itd. [~ *u terci*; ~ *na klaviru*] // **pràtēćī** *prid.* **1.** koji prati; uzgredan, popratan [~ *sadržaji u turizmu*] **2.** *vojn.* koji je određen za pratnju [~ *vod*; ~ *odred*]; **pràtilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩ **1. a.** onaj koji prati koga ili što **b.** onaj koji prati ili sprovodi koga radi zaštite ili sl. **2.** *pren.* popratna pojava [*bolest je* ~ *gladi*]; **pràtilačkī** *prid.* koji se odnosi na pratioca; **pràtilački** *pril.* kao pratilac, na način pratilaca; **pràtilica** *ž*, *v.* pratilac; **pràtīlja** *ž*, *v.* pratilac; **pràtnja** *ž* ⟨G *mn* -ī⟩ **1.** praćenje, *usp.* pratiti **2.** društvo koje prati kakvu uglednu osobu; svita **3.** *reg.* sprovod, *v.* **4.** *vojn.* **a.** odred naoružanih ljudi koji čuva koga ili što **b.** grupa naoružanih brodova ili aviona koja štiti transportne ili trgovačke brodove; eskortaža **5.** *glazb.* praćenje vokalne ili instrumentalne kompozicije [*klavirska* ~]

✧ samo *južnoslavenski* ≃ *bug.* praščam: pratim

pràtljača *ž*, *v.* prakljača

pràujāk *m* ⟨V -āče, N *mn* -āci⟩ očev ujak (prema sinu)

✧ PR̊A- + *v.* ujak

pràunuk *m* ⟨V -uče, N *mn* -uci⟩ unukov sin, sin unuka/unuke // **praùnučād** *ž zb.* ⟨G *mn* -ī⟩ praunuci kao cjelina bez obzira na spol; **pràunuče** *sr* ⟨G -ta⟩, *v.* praunuk; **praùnučica** *ž dem.* od praunuka; **pràunuka** *ž* ⟨D L -uci⟩ unukova kći, kći unuka/unuke

✧ PRA- + *v.* unuk

pȑav *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1. a.** koji je ravan, nesavijen, neiskrivljen **b.** koji nije valovit **2.** *pren. ekspr.* pravedan, *v.* // **práv|ac** *m* ⟨G -vca, N *mn* -vci, G prâvācā⟩ **1. a.** zamišljena ravna crta upravljena prema cilju kretanja **b.** *razg.*, *v.* smjer **2.** *mat.* osnovni geometrijski pojam, intuitivno beskonačna ravna crta u ravnini, određena bilo kojim svojim dvjema točkama; u Kartezijevim koordinatama u ravnini skup točaka zadan jednadžbom oblika *ax+-by+c=0* **3.** *pren.* **a.** put razvitka, tok, smjer djelovanja **b.** shvaćanje, pogledi ljudi (književnika, umjetnika, filozofa i dr.) povezanih istim idejama i metodama rada te njihova djelatnost [*književni ~ac*]; **pràvcat** *prid.*, *v.* prav; **prâv|ī** *prid.* **1.** koji je istinski, izvoran, prirodan, postojeći [*~i dijamant*; *~i novac*; *~i doživljaj*], *opr.* lažan, krivotvoren, umjetan **2.** koji odgovara predodžbi o valjanosti [*~i čovjek*; *~i momak*] **3.** koji odgovara potrebi [*~a stvar*; *~i dio stroja*] **4.** *razg.* za pojačavanje (često pojačano pravi pravcati) [*~i (pravcati) luđak*] △ ***~i kut***, *v.* kut △; ***~i podskup*** *mat.* podskup nekog skupa koji nije jednak cijelom skupu; **pravìca** *ž* ⟨G *mn* pravícā⟩ **1.** *reg. arh.*, *v.* pravda (1) **2.** (ob. *mn*) *pov.* stečeno pravo, povlastica; privilegij; **pràvičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji je pravedan (1, 2); **pràvično** *pril.* pravedno, prema pravici (1); **pràvičnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ pravednost; **pȑavo** *pril.* **1. a.** u pravoj liniji; ravno [*idi* ~ *kući*] **b.** *v.* uspravno [*stajati* ~] **c.** izravno, neposredno, direktno [*otišao je* ~ *šefu*] **2.** kako odgovara pravu, pravdi [*učiniti kako je* ~] **3.** kako odgovara istini, stvarnosti, istinito, točno [*imaš* ~; *reci* ~; ~ *kažeš*]

✧ *prasl.* i *stsl.* pravъ (*rus.* právyj, *polj.* prawy)

pravàštvo *sr pov. pol.* ideologija Stranke prava // **pràvāš** *m* ⟨G praváša⟩ *pov.* pripadnik ili sljedbenik Stranke prava; **pràvāškī** *prid.* koji se odnosi na pravaše; **pràvāški** *pril.* kao pravaš, na način pravaša

prâvd|a *ž* zakonom i običajima utemeljeno stanje u kojem svatko čuva ili dobiva materijalna i duhovna dobra bez štete po drugoga; pravednost, pravica (1) [*tražiti ~u*; *boriti se za ~u*] // **pràvdāš** *m* ⟨G pravdáša⟩ *pejor.* **1.** onaj koji se bavi istjerivanjem pravde **2.** onaj koji se pravda, onaj koji se prepire; **pravdášiti se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pràvdāšīm se, *pril. sad.* -šēći se, *gl. im.* -šēnje⟩ **1.** istjerivati pravdu putem suda, stalno se parničiti na sudu, voljeti suditi se i rješavati probleme na sudu **2.** prepirati se kao pravdaš; **pràvdāškī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na pravdaše; **pràvdāški** *pril.*

kao pravdaš, na način pravdaša; **pravdáštvo** *sr pejor.* istjerivanje pravde; pravdašenje; **prâvdati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (koga) dokazivati čiju pravednost ili nevinost, braniti (koga ili što) od prigovora **2.** *knjiš.* dokazivati dokumentima prihode i rashode **3.** (se) **a.** svađati se, prepirati se s kime **b.** opravdavati se; **pràvedan** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ **1.** koji je zasnovan na pravdi, koji je u skladu s pravdom [~ *zakon*]; pravičan **2.** koji radi po pravdi; pravičan **3.** koji je nevin, nedužan [*osuditi pravednog čovjeka*]; **pràvednīca** *ž*, *v.* pravednik; **pr̀avedničin** *prid.* koji pripada pravednici; **pràvednički** *prid.* koji se odnosi na pravednike; **pràvednički** *pril.* kao pravednik, na način pravednika; **pràvednīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je pravedan; **pràvedno** *pril.* po pravdi, istini [~ *osuditi zločinca*]; **pràvednōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** svojstvo ili postupak onoga koji je pravedan [*distributivna* ~; *komutativna* ~; *legalna* ~]; pravičnost **2.** *bibl.* svetost

◆ m. os. imena (narodna), *zast.*: **Pr̀avdimīr**, **Pr̀avdislav**, **Pr̀avdoljūb** i sl.; *hip.*: **Prášo**, **Pr̀aviša** ◇ *pr.* (prema zanimanju ili nadimačka, *usp.* Peruš, Prica, Pravica, Rotnik, Sudec i sl.): **Prášin** (Duga Resa, Karlovac), **Pràvdica** (Rijeka, Primorje), **Prâvdić** (130, Slavonija), **Pravìca** (170, Zagreb, Zagorje, *Z* Slavonija)

✧ *v.* prav

pravdoljùbiv *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji ima razvijen osjećaj za pravdu, koji voli da se uvažava pravda i pravičnost // **pravdoljúbac** *m* ⟨G -úpca, V -úpče, N *mn* -úpci, G pravdòljūbācā⟩ onaj koji zastupa pravdoljublje; **pravdoljùbivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pravdoljubiv; pravdoljublje; **pr̀avdoljūblje** *sr* ljubav prema pravdi; **pravdoljúpčev** *prid.* koji pripada pravdoljupcu

✧ *v.* pravda + *v.* ljubiti

pr̀avil|o *sr* stalan, čvrst, nepromjenljiv, uzajaman odnos kakvih pojava, u kojem dolazi do izražaja određena zakonitost; princip [*matematičko ~o*] △ ***~o desne ruke*** *fiz.* pravilo kojim se određuje smjer inducirane struje; ***~o trojno*** *mat.* izračunavanje nepoznanice *x* iz razmjera oblika *a:b = c:x*; ***zlatno ~o*** *razg.* najvažnije, ono što uvijek vrijedi [*limun tanka kora, naranča debela kora – to je zlatno ~o*] // **pr̀avīl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji se zasniva na pravilima, koji je u skladu s pravilima, koji se izvodi po pravilu [*~an postupak u slučaju opasnosti*] **2. a.** koji odgovara stvarnosti [*~an zaključak*]; istinit, ispravan **b.** kakav odgovara potrebama [*~an stav*]; pravi (3) **3.** koji zadovoljava pravila proporcije, simetrije i sl. [*~ne crte lica*]; **pràvīlničkī** *prid.* koji se odnosi na pravilnike; **pràvīlnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ pravni akt zasnovan na zakonu koji sadrži ukupnost propisa o načinu kako se trebaju obavljati poslovi [*interni* ~]; **pr̀avīlno** *pril.* na pravilan način, ispravno [~ *naglašavati*]; **pravílnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pravilno

✧ *v.* prav

pravitèljstvo *sr pov.* vlada Srbije i Crne Gore

✧ *rus.* pravítel'stvo: vlada

pr̀aviti *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -vēći, *gl. im.* -vljēnje⟩ **1.** (što) **a.** izrađivati, proizvoditi [~ *cipele*] **b.** stvarati, formirati, oblikovati [~ *planove*; ~ *red*] **c.** *razg.* spremati, pripravljati, priređivati [~ *ručak*] **2.** (u raznim vezama riječi) [~ *djecu*; ~ *gluposti*] △ ***~ čudesa*** **1.** biti tvorac čuda **2.** pretjerati u nezadovoljstvu, čuđenju, divljenju i sl. // **pr̀aviti se** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. sad.* -vēći se, *gl. im.* -vljēnje⟩ **1.** davati sebi svojstva koja ne odgovaraju stvarnosti, pretvarati se **2.** stvarati se, pojavljivati se, gomilati se

✧ *v.* prav

PRAVNO- kao prvi dio riječi znači: koji odgovara pravu, koji je u skladu s pravom [*pravnopovijesni*]

✧ *v.* pravo, pravni

práv|o *sr* **1. a.** ukupnost državnih i međunarodnih pravila koja uređuju životne odnose među ljudima i prema zajednici **b.** ono što pripada pravnoj osobi po odredbama pravnih propisa **2.** ukupnost zakona i propisa koji se odnose na kakvu oblast državnog uređenja, javnog života ili društvene djelatnosti, ovlaštenja ili stečenih povlastica [*pomorsko ~o*] **3. a.** ovlast da se mogu obavljati državni poslovi, da se može čime raspolagati **b.** mogućnost djelovanja, postupanja, vladanja čime **4.** prednost koja pripada kome prema društvenom položaju, godinama itd. [*~o starijega*] **5.** pravna znanost [*studirati ~o*] △ ***ekskluzivno ~o*** isključivo pravo koje pripada samo jednom subjektu; ***(steći) građansko ~o (~o građanstva)*** **1.** sve povlastice i dužnosti koje imaju građani neke zemlje **2.** legitimnost, priznanje; ***humanitarno ~o***

skup međunarodnog prava (posebno ratnog prava) koji se odnosi na zaštitu pojedinca; ***međunarodno ~o*** sustav pravnih pravila kojima se reguliraju odnosi među državama ili odnosi između država i međunarodnih organizacija; ***naravno ~o*** sustav zakona koji postoje prije pozitivnog prava koje je proglasila neka politička ili vjerska vlast; ***obiteljsko ~o*** skup propisa kojima se uređuju pravni odnosi bračnih partnera te odnosi između roditelja i djece; ***pomorsko ~o*** skup pravnih pravila unutarnjeg zakonodavstva kojima država regulira pitanja vezana za pomorsku plovidbu, korištenje morske obale i podmorja pod svojim suverenitetom; ***~a čovjeka*** ukupnost načela zabilježenih u temeljnim zakonima i poveljama organiziranog društva koja zaštićuju sva temeljna prava i slobode koje čovjek stječe rođenjem, neovisno o mjestu rođenja i prostoru u kojem živi, statusu, rasi, spolu, nacionalnosti i dobi; ljudska prava; ***~o glasa*** **1.** pravo svakog punoljetnog građanina za glasovanje na izborima **2.** *razg.* pravo na sudjelovanje u odlukama; ***ratno ~o*** međunarodne norme koje se primjenjuju za vrijeme rata i u vezi s ratom, prije svega u odnosima među zaraćenim državama // **prâvn|ī** *prid.* **1.** koji se odnosi na pravo, koji je u vezi s pravom [*~a osoba*] **2.** koji se zasniva na pravu, koji izražava propise ili norme prava △ ***~a država*** *pol.* naziv za zemlju u kojoj je osigurana vladavina prava; ***~a sposobnost*** svojstvo međunarodnog prava koje mu omogućuje da bude nositelj određenih prava i dužnosti; ***~i običaji*** običaji koji reguliraju društvene odnose, a zakonski im je propis svojom normom dao pravni karakter; **prâvničkī** *prid.* koji se odnosi na pravnike; **prâvnički** *pril.* kao pravnik, na način pravnika; **prâvnica** *ž*, *v.* pravnik; **prâvničin** *prid.* koji pripada pravnici; **prâvnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1. a.** stručnjak za pravne poslove; jurist **b.** onaj koji je stekao kvalifikaciju na pravnom fakultetu **2.** *razg.* student pravnog fakulteta

✧ *v.* prav (*kalk.* prema *njem.*Recht, *fr.* droit)

prȁvo, *v.* prav

PRAVO- kao prvi dio riječi znači **a.** koji se zasniva na pravu [*pravobranitelj*] **b.** koji ima pravnu snagu, koji je na snazi [*pravomoćan*] **c.** koji je u vezi s prȁvim, koji je prav [*pravolinijski*] **d.** koji je u veži s prâvim, koji je pravi [*pravovremen*]

✧ *v.* prav, pravo

pravobrànitēljstvo *sr* **1.** djelatnost pravobranitelja **2.** ustanova u kojoj rade pravobranitelji; pravobranilaštvo // **pravobrànilac** *m* ⟨G -ioca, V -oče, N *mn* -ioci⟩, *v.* pravobranitelj; **pravobrànilāštvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩ **1.** djelatnost pravobranioca **2.** ustanova u kojoj rade pravobranioci; pravobraniteljstvo; **pravobràniočev** *prid.* koji pripada pravobraniocu; **pravobrànitelj** *m* pravni stručnjak koji u sudovanju i rješavanju pravnih sporova ima posebno određen djelokrug obrane pravnih osoba; pravobranilac; **pravobranitèljica** *ž*, *v.* pravobranitelj; **pravobranitèljičin** *prid.* koji pripada pravobraniteljici

✧ PRAVO- + *v.* braniti

prȁvocr̄tan *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji se ostvaruje kao lik, šara, crtež itd. u prȁvim crtama bez izrazitih krivulja (za razliku od drhturav, krivudav); pravolinijski // **prȁvocr̄tno** *pril.* u pravcima, pravim crtama, ne skrećući, najkraćim putem (ob. zamišljenim kao najkraći razmak između dvije točke); pravolinijski, ravnocrtno; **prȁvocrtnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pravocrtno

✧ PRAVO- + *v.* crta

prȁvodoban *prid.* ⟨*odr.* -bnī⟩ koji se događa u pravi trenutak, u pravo vrijeme, u pravo doba; pravovremen, *opr.* zakašnjeli // **prȁvodobno** *pril.* u pravo doba; pravovremeno; **prȁvodobnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pravodobno; pravovremenost

✧ PRAVO- + *v.* dob, doba

prȁvokūt *m mat.* kut od 90°; pravi kut // **prȁvokūtan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji se odnosi na pravokutnik; **prȁvokūtnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *mat.* četverokut koji ima četiri prava kuta i po dvije suprotne usporedne jednake stranice; paralelogram

✧ PRAVO- + *v.* kut

pravolínījskī *prid.* **1.** *v.* pravocrtan **2.** *pol. ideol.* koji se strogo pridržava političke linije // **pravolínījski** *pril.* **1.** *v.* pravocrtno **2.** *pren. pol. ideol.* držeći se strogo političke linije, programa ili odluka o postupcima

✦ PRAVO- + *v.* linija, linijski

prȁvomoć|an *prid.* ⟨*odr.* -ćnī⟩ koji ima zakonsku snagu, koji djeluje (o zakonima i drugim pravnim tekstovima); pravosnažan [*~na*

presuda] // **prȁvomoćno** *pril.* na pravomoćan način [~ *presuditi*]; **prȁvomoćnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pravomoćno [*potvrditi ~ presude*]
✧ PRAVO- + *v.* moć

prȁvopīs *m* skup pravila za ispravno bilježenje riječi nekog jezika korištenjem odgovarajućeg sustava znakova; ortografija △ ***korijenski*** ~ način pisanja koji ne bilježi glasovne promjene unutar riječi [*poDhodnik: pothodnik*; *srDce: srce*; *zapovjedniČtvo: zapovjedništvo*; *iZprati: isprati*], *opr.* fonetski (fonološki) pravopis, *v.* fònetskī △ // **pravopísac** *m* ⟨G -sca, V prȁvopīšče, N *mn* -sci, G pravòpīsācā⟩ onaj koji piše pravopis, autor priručnika koji opisuje i određuje pravila pravopisa; **pravopìždžija** *ž* (*m*) *žarg. podr.* dosadan pedant i mediokritet koji zamara pravopisnim i pseudopravopisnim pravilima; **prȁvopīsn|ī** *prid.* koji se odnosi na pravopis [~*a pogreška*]
✧ PRAVO- + *v.* pisati (*kalk.* prema *njem.* Rechtschreibung i *fr.* orthographe)

prȁvorijēk *m* ⟨N *mn* -ēci⟩ *pravn.* pravomoćna sudska odluka; presuda, rješenje i sl.
✧ PRAVO- + *v.* riječ, reći

prȁvoslāvan *prid.* ⟨*odr*: -vnī⟩ koji se odnosi na jednu ili koji pripada jednoj od vjera ili crkava istočnog kršćanstva [*Srpska pravoslavna crkva, Makedonska pravoslavna crkva*] // **pravoslávac** *m* ⟨G -vca, V prȁvoslāvče, N *mn* -vci⟩ osoba pravoslavne vjere; **pravoslávčev** *prid.* koji pripada pravoslavcu; **pravoslavizácija** *ž* popravoslavljivanje; **pravòslāvka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* pravoslavac; **prȁvoslāvlje** *sr* koncepcija istočnog kršćanstva, jedan od oblika i jedna od crkava kršćanske religije
✧ PRAVO- + *v.* slava, slaviti (prema *srgrč.* orthodoksía)

prȁvoslōv|an *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ *zast.* koji se odnosi na pravo kao znanost △ ***~na akademija*** *pov.* visoka pravna škola
✧ PRAVO- + *v.* slovo

prȁvosnāžan *prid.* ⟨*odr.* -žnī⟩, *v.* pravomoćan // **prȁvosnāžno** *pril.* pravovaljano; **pravosnážnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pravosnažno; pravomoćnost
✧ PRAVO- + *v.* snaga

prȁvosūđe *sr* ukupnost organa pravnog sustava i njihove djelatnosti // **prȁvosūdnī** *prid.* koji se odnosi na pravosuđe
✧ PRAVO- + *v.* sud[1]

pravovàljān *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je valjan, koji je ispravan // **pravovàljāno** *pril.* na pravovaljan način, s punom zakonskom valjanošću ili osnovanošću; pravosnažno, pravomoćno; **pravovàljanōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pravovaljano
✧ PRAVO- + *v.* valjati, valjan

prȁvovjēran *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ **1. a.** koji se strogo pridržava dogme, vjerskog propisa; ortodoksan, *opr:* heretičan **b.** koji pripada vjeri za koju njezini vjernici misle da je jedina prava; ortodoksan **2.** koji se strogo pridržava kakvog učenja, pravca, nazòra; ortodoksan // **pravovjérac** *m* ⟨G -rca, V -rče, N *mn* -rci⟩, *v.* pravovjernik; **prȁvovjērje** *sr*, *v.* pravovjernost; **prȁvovjērnica** *ž*, *v.* pravovjernik; **prȁvovjērničkī** *prid.* koji se odnosi na pravovjernost i pravovjernike; **prȁvovjērnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji se strogo pridržava određene vjere, kakve ideje; pravovjerac; **prȁvovjērno** *pril.* na pravovjeran način; **pravovjérnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo i stanje onoga koji je pravovjeran; pravovjerje, ortodoksija, ortodoksnost, *opr.* heretičnost, hereza
✧ PRAVO- + *v.* vjera

prȁvovremen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* pravodoban // **prȁvovremeno** *pril.*, *v.* pravodobno; **prȁvovremenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pravovremeno; pravodobnost
✧ PRAVO- + *v.* vrijeme

Praxis (*izg.* Pràksis) *m* filozofski dvomjesečnik, izlazi 1964–1974. u Zagrebu, zastupao antidogmatsku, antistaljinističku struju unutar marksističke filozofije; velik utjecaj na jačanje kritičkih, reformatorskih ideja unutar SKJ i u hrv. i jugoslavenskom društvu (»praksisovci«)

práz|an *prid.* ⟨*odr.* prȃznī⟩ **1. a.** u kojem nema ništa, koji nije ničim ispunjen [~*an sanduk*], *opr.* pun **b.** u kojem nitko ne stanuje, u kome nema nikoga [~*na kuća*] **c.** koji nije zaposjednut ili zauzet [~*no mjesto*] **d.** *kulin.* koji nije ničim začinjen, bez mesa [~*na juha*] **e.** koji je čist, neispunjen, neispisan [~*an papir*; ~*an formular*] **f.** koji je bez sadržaja (o osobi); isprazan **2.** *pren.* **a.** koji nema važnosti, neosnovan [~*ne riječi*; ~*ne tvrdnje*] **b.** koji nije ispunjen sadržajem, jalov, štur, besadržajan, beznačajan [~*ne priče*] **c.** bezizražajan, tup [~*an pogled*] △ ***~ni skup*** *mat.* aksiomatski uvedeni skup koji nema niti jedan

element, jedinstven je i smatra se podskupom svakog skupa; oznaka ∅ // **prȁznica** *ž* prazna košnica; **praznìna** *ž* **1.** svojstvo neispunjena prostora, svojstvo onoga što je prazno **2.** *pren.* odsutnost, nepostojanje sadržaja, manjak sadržaja; ništavnost [~ *misli*; ~ *duše*] △ **zakonska** ~ *pravn.* slučaj kad u zakonu nije što predviđeno (kad se presuda donosi po zdravom razumu, po pravnoj analogiji); **prázniti** (se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prâznīm, *pril. sad.* -nēći, *gl. im.* prážnjēnje⟩ **1.** uklanjajući sadržaj činiti što praznim [~ *posudu*] **2.** činiti siromašnim, osiromašivati [~ *džepove*; ~ *blagajne*] **3.** (se) **a.** postajati prazan, ispražnjavati se [*balon se prazni*] **b.** izgubiti električni naboj **4.** (se) *pren. eufem.* vršiti tjelesnu nuždu; **prâzno** *pril.* isprazno, tako da prevladava praznina, tako da se osjeća pomanjkanje smisla, pusto [~ *gledati*]; **prážnjēnje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prazniti **2.** *psih.* odterećivanje od tegoba, naglo olakšanje [*emocionalno* ~], *usp.* prazniti

✧ *prasl.* *porznъ (*stsl.* prazdьnъ, *rus.* poróžnyj, *češ.* prázdný)

prȁzēm *m* ⟨G prazéma⟩ *min.* zeleni prozirni kremen; koristi se za izradu mozaika i nakita

✧ *lat.* prasius ← *grč.* prásios

prâznī|k *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1. a.** svečan dan kojim se proslavlja kakav događaj iz života društva **b.** neradni dan, dan odmora [*državni ~k*; *ljetni ~ci*] **2.** *crkv.* blagdan; svetak // **prâznični** (**prâznički**) *prid.* koji pripada prazniku, koji se odnosi na praznik [~ *ugođaj*]; **prȁznovati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -nujēm, *pril. sad.* -nujūći, *gl. im.* -ānje⟩ provoditi praznike, biti u dokolici [~ *u brdima*; ~ *na moru*]

✧ *v.* prazan

praznòglav *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je prazne glave; glup, ograničen // **praznòglavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩ onaj koji je glup, ograničen; **praznòglavčev** *prid.* koji pripada praznoglavcu; **praznòglavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je praznoglav ili svojstvo onoga što je praznoglavo [*praznoglav čovjek*]

✧ *v.* prazan + *v.* glava

praznogovòrljiv *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji prazno govori, koji upotrebljava prazne riječi, koji drži prazne govore // **praznogovòrljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina ili postupak onoga koji je praznogovorljiv

✧ *v.* prazan + *v.* govor, govorljiv

praznorjèčiv *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji prazno govori, koji upotrebljava prazne riječi, riječi bez smisla // **praznorjèčivac** *m* ⟨G -īvca⟩ onaj koji je praznorječiv; **praznorjèčivica** *ž*, *v.* praznorječivac; **praznorjèčivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina ili postupak onoga koji je praznorječiv; **prȁznorjēčje** *sr* praznorječivost, praznoslovlje, retorika (2)

✧ *v.* prazan + *v.* riječ

prȁznoslōvlje *sr* praznorječje, praznorječivost, retorika (2)

✧ *v.* prazan + *v.* slovo

prȁznovjēran *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji je obuzet praznovjerjem; sujevjeran // **praznòvjerica** *ž*, *v.* praznovjerje; **prȁznovjērje** *sr* vjerovanje u djelovanje racionalno neobjašnjivih sila, magiju, čaranje ili u pripisane moći znakovima, obrambenim postupcima i sl. (npr. u nesretni broj 13, crnu mačku i sl.); praznovjerica, sujevjerje; **prȁznovjērno** *pril.* s praznovjerjem, na praznovjeran način

✧ *v.* prazan + *v.* vjera

prazòpāl *m* ⟨G prazopála⟩ *min.* vrsta zelenog opala; koristi se za izradu jeftinog nakita i u umjetnom obrtu

✧ *grč.* prásios: zelen poput poriluka + *v.* opal

prȁžetina *ž reg. kulin.* jelo od prženih jaja; kajgana

◈ *pr.* (nadimačko): **Prȁžetina** (Čazma, Zagreb)

✧ *v.* pržiti

prȁživotinje *ž mn* ⟨N prȁživotinja⟩ *zool.* jednostanične životinje koje se mogu vidjeti samo mikroskopom (*Protozoa*); praživi

✧ PRA- + *v.* životinja

pȑcoljak *m* ⟨G -ōljka, N *mn* -ōljci, G pȑcoljākā⟩ *pejor.* **1.** sitna osoba **2.** sitna, neznatna stvar // **prcúljak** *m* ⟨G -ljka, N *mn* -ljci, G pȑcūljākā⟩, *v.* prcoljak

◈ *pr.* (nadimačko): **Pŕce** (140, Dubrovnik, *J* Dalmacija, *I* Slavonija), **Pȑcela** (220, Sinj, Split)

✧ *ekspr.*

pȑč *m* ⟨N *mn* pȑčevi⟩ *reg.* jarić // **pȑčevina** *ž* meso od prča; jaretina; **prčèvit** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *razg.* (u šali) koji je pohotljiv (o muškarcima); jebežljiv; **prčèvitōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prčevit; **pȑčiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* pȑčēnje⟩ **1.** (koga) obavljati spolni čin **2.** (se) oholiti se, dizati nos

◈ *pr.* (nadimačko): **Pȑčan** (Dubrovnik), **Pȑčević** (Dubrovnik)
✧ *prasl.* *pьrčь (*polj.* parcz) ≃ *v.* prskati

pȑčkati (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** čeprkati, kopati [~ *po stvarima*] **2.** *pejor.* **a.** loše raditi, zadržavati u poslu **b.** okolišati // **pȑčkalo** *sr* onaj koji prčka, čeprkalo; **prčkàrija** *ž* sitna i bezvrijedna stvar, sitnarija; loše izveden posao
✧ *ekspr.* ? ≃ *v.* prč

pȑčvārnica *ž pejor.* neugledno, loše ugostiteljsko mjesto

pȑćast *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ kratak i izdignut (samo o nosu)
✧ *ekspr.*

pȑćija, *v.* prtiti[1]

pȑćiti *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -ēći, *gl. im.* -ēnje⟩ isturati usne (u uvrijeđenosti, srditosti, afektaciji)
✧ *ekspr.*

pr̀dimiš *prid.* ⟨*indekl.*⟩, ob. u: △ ~**-farba** *reg. podr.* pepeljasta, neodređena boja (npr. kose)

pr̀dizvēk *m* **1.** *ekspr.* (u šali) onaj koji glasno pušta vjetrove **2.** *žarg.* onaj koji mnogo i besmisleno govori, koji brblja gluposti **3.** *lokal. žarg.* vrsta graha // **pr̀dozvēk** *m*, *v.* prdizvek
✧ *v.* prdjeti + *v.* zvek, zveknuti

pr̀djeti (**pr̀diti**) (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pr̀dīm, *pril. sad.* pr̀dēći, *gl. im.* pr̀đēnje⟩ *vulg.* **1.** ispuštati plinove iz crijeva; puštati vjetrove **2.** *razg. pejor.* govoriti gluposti, pričati besmislice // **pŕda** *ž ekspr. fam.* stražnjica; **pȑdac** *m* ⟨G pȑca⟩ *dem.* od prdež *žarg.*; **pȑdalo** *sr razg.* osušen i napuhan svinjski mjehur kojim se djeca igraju kao balonom ili loptom; **pȑdavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩, *v.* prdonja; **pȑdež** *m vulg.* ispuštanje vjetrova; **pȑdnuti** *svrš.* ⟨*prez.* pȑdnēm, *pril. pr.* pȑdnūvši, *prid. rad.* pȑdnuo⟩, *v.* prdjeti; **pŕdonja** *m* ⟨N *mn* -e⟩ *pejor. vulg.* **1.** onaj koji stalno pušta vjetrove; prdavac **2.** *pren.* dosadna, nekorisna osoba [*stari* ~; *taj* ~]
◈ *pr.* (nadimačka): **Pèrdec** (Pula), **Prdèlet** (Makarska), **Pȑdić** (Kaštela, sred. Dalmacija)
✧ *prasl.* *pьrděti (*rus.* perdét', *polj.* pierdzieć), *lit.* persti ← *ie.* *perd- (*grč.* pérdesthai, *skr.* pardate: prdi)

PRE-[1] kao prvi dio riječi izražava **1.** u tvorbi glagola **a.** pravac, smjer radnje, kretanje iz jednog mjesta u drugo, s jedne strane čega na drugu, kroza što, preko čega [*pretrčati*] **b.** pretvaranje, prevođenje iz jednog stanja u drugo [*pretopiti*] **c.** ponavljanje radnje iznova ili drukčije [*prepričavati*] **d.** vršenje radnje u nepoželjno velikoj mjeri, s negativnim učinkom [*prepeći*; *pretjerati*] **e.** podjelu čega nadvoje ili više [*pregraditi*] **f.** provođenje vremena preko cjeline pojma [*prenoćiti*] **g.** radnju u maloj mjeri [*predahnuti*] **h.** konačnost radnje [*prestati*] **2.** u tvorbi pridjeva **a.** veću količinu poželjnog svojstva [*prelijep*] **b.** količinu svojstva koja je veća od potrebne ili poželjne [*predebeo*] **c.** *iron.* lažno ili pretjerano izražen u zn. pridjeva [*prevažan* = vevažan (tobože) važan, (kao) važan]
✧ *prasl.* *per- (*stsl.* prě-, *rus.* pere-, *polj.* prze-), *lit.* per- ← *ie.* *per(i) (*lat.* per-, *grč.* péri)

PRE-[2] kao prvi dio riječi znači pred-, pre-, prije- [*predeterminacija*]
✧ *lat.* prae-; prae (*prij.*)

prèambula (**preàmbula**) *ž pravn.* uvodni dio značajnih pravnih akata, svečano intoniran, s naznakom osnovnih načela
✧ *srlat.* praeambulum

preanimìzam *m* ⟨G -zma⟩ *rel.* stupanj u razvoju religija; prethodi animizmu
✧ PRE-[2] + *v.* animizam

prebáciti *svrš.* ⟨*prez.* prèbācīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèbāčen⟩ **1.** (što preko čega) **a.** baciti tako da dospije na drugu stranu čega [~ *loptu preko mreže*] **b.** ovlaš baciti na nešto, oko nečega tako da visi preko [~ *kaput preko ramena, preko ruke*] **2.** (na koga, na što) premjestiti s nekoga ili nečega na drugu osobu ili mjesto [~ *tovar na konja*; ~ *dužnosti*; ~ *krivicu*]; premetnuti **3.** (∅) predaleko hitnuti, pucati **4. a.** (koga preko čega) prevesti odgovarajućim prijevoznim sredstvom [~ *trupe preko vode*] **b.** (koga) povesti u automobilu; odbaciti [*prebacit ću te do kuće*] **5.** (se) prevesti se u odgovarajućem prijevoznom sredstvu [*trupe su se prebacile preko brda*]; premjestiti se **6.** (se) *razg.* prevariti se u planovima i namjerama **7.** (što na koga) pripisati komu što [~ *krivnju na nevinoga*] // **prebacìvāč** *m* ⟨G prebaciváča⟩ onaj koji što prebacuje; **prebacivàčica** *ž*, *v.* prebacivač; **prebacìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na prebacivanje i prebacivače; **prebacívati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prebàcujēm, *pril. sad.* prebàcujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prebaciti; **prȅbačāj** *m* **1.** prebacivanje zrna pri gađanju, hitac preko cilja **2.** učinak iznad određene norme; premašenje
✧ PRE-[1] + *v.* baciti

prebènda *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ **1.** crkveni posjed dan na uživanje svećeniku; nadarbina **2.** *meton.* prihod s tog imanja // **prebèndār** *m* ⟨G prebendára⟩ katolički svećenik koji uživa prebendu (zemlju ili prihod od zemlje); nadarbenik; **prebèndārskī** *prid.* koji se odnosi na prebendare

◈ *pr.* (nadimačko): **Prèbānda** (Šibenik, Split)

✧ *lat.* praebenda: ono što treba pružiti ← praebere: pružiti, dati

prèbirati *nesvrš.* ⟨*prez.* -ēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) trijebiti, uklanjati primjese [~ *grah*] **2.** (∅, što) izvoditi jednolične sitne pokrete [~ *rukama*; ~ *krunicu*] **3.** (po čemu) dodirivati žice, tipke izvodeći tonove [~ *po klaviru*; ~ *po tipkama*; ~ *po gitari*] **4.** (po čemu) **a.** premećući tražiti što [~ *po ladici*] **b.** *pren.* obnavljati u mislima (događaje, uspomene, dojmove i sl.) [~ *po sjećanju*] // **prebìrāč** *m* ⟨G prebiráča⟩ onaj koji prebire; **prebiràčica** *ž*, *v.* prebirač; **prebìrāljka** *ž* ⟨D L -i⟩ *glazb.* vrsta svirale; **prèbrati** (što) *svrš.* ⟨*prez.* prebèrēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* prebèri, *prid. trp.* prȅbrān⟩ očistiti od primjesa; odvojiti, odabrati ono što odgovara, što je bolje za upotrebu; otrijebiti [~ *grah*]

✧ PRE-[1] + *v.* birati

prèbiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prȅbijēm, *pril. pr.* -īvši, *imp.* prèbīj, *prid. trp.* prebìjen/prȅbīt⟩ **1.** jako istući [~ *k'o vola*]; premlatiti **2.** slomiti nadvoje [~ *motku*] **3.** poravnati, izmiriti financijskom i sl. operacijom [~ *dugove*] // **prebíjati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prèbījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* prebiti **2.** (se) **a.** mučiti se po raznim mjestima **b.** skitati se, potucati se u životnoj borbi; **prijéboj** *m rij.* **1.** tanak unutrašnji zid koji dijeli kakvu prostoriju; paravan **2.** *reg.* **a.** pregrada od kolja ili pruća u vodi radi lovljenja ribe **b.** nasip **c.** duboka dolina

✧ PRE-[1] + *v.* biti[2]

prebíva|ti (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèbīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ stanovati, živjeti, boraviti gdje (o živim bićima) [*ljudi ~ju*; *ptice ~ju*] // **prebívalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ onaj koji (gdje) prebiva, živi, stanuje; **prebìvalīšte** *sr* **1. a.** mjesto prebivanja, stanovanja, boravište ljudi **b.** *pravn.* mjesto stalnog boravka, prebivališta (sa stalnom adresom), *opr.* boravište (2) **2.** stanište; **prebìvaočev** *prid.* koji pripada prebivaocu

✧ PRE-[1] + *v.* biti[1], bivati

prèbjeći *svrš.* ⟨*prez.* prèbjegnēm, *pril. pr.* -egāvši, *prid. rad.* prèbjegao⟩ pobjeći na drugu stranu // **prèbjeg** *m* ⟨V -eže, N *mn* -ezi⟩ onaj koji je prebjegao (preko granice, drugoj zaraćenoj strani itd.); prebjeglica; **prèbjeglica** *m* ⟨N *mn* -e⟩, *v.* prebjeg; **prèbjeglīštvo** *sr* ukupnost pojave i djelovanja prebjeglica

◈ *pr.* (nadimačka, ob. za one koji su prebjegli pred Turcima): **Prèbeg** (660, Moslavina, Lika, Gorski kotar, Slavonija), **Prèbegović** (Ludbreg, Koprivnica), **Prèbežac** (Moslavina), **Prèbežić** (Ogulin, okolica Zagreba), **Prèbježić** (Koprivnica, Prigorje), **Prìbjegović** (Bjelovar, Grubišno Polje)

✧ PRE-[1] + *v.* bijeg, bježati

prȅbogat *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** previše bogat **2.** *ekspr.* vrlo obilan, raskošan [~*a večera*] // **prȅbogato** *pril.* tako da je (da bude) vrlo bogato [~ *nahraniti*]

✧ PRE-[1] + *v.* bogat

prèbojac, *v.* probiti

prebòljeti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prèbolīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prèboljen⟩ **1.** ozdraviti, izaći iz bolesti; odbolovati [~ *dječje bolesti*; ~ *gripu*] **2.** *pren.* prestati žaliti za kim ili za čim, prestati tugovati [~ *staru ljubav*] // **prebolijévati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prebòlijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preboljeti

✧ PRE-[1] + *v.* bol, boljeti

prèbrinuti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèbrinēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prèbrini, *prid. rad.* prèbrinuo⟩ prestati brinuti // **prebrinjávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prebrìnjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prebrinuti

✧ PRE-[1] + *v.* briga, brinuti

prebròditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèbrodīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèbrođen⟩ **1. a.** prijeći gazeći preko vode, pregaziti **b.** prijeći vodu ploveći; preploviti **2.** *pren.* savladati, podnijeti, izdržati (bolest, teškoće i sl.) [~ *rastavu*] // **prebrođívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prebròđujēm, *pril. sad.* prebròđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prebroditi

✧ PRE-[1] + *v.* brod, broditi

prebròjiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prèbrojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèbrojen⟩ brojenjem ustanoviti točan broj koga ili čega; pobrojati // **prebrájati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèbrājām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prebrojavati, prebrojiti; **prebrojávānje** (∅, koga, čega) *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prebrojavati **2.** *pol.* tehnika uvođenja raznih nejednakosti

na nacionalnoj, vjerskoj ili rasnoj osnovi [~ *po naciji/vjeri/rasi*; *uvesti* ~]; **prebrojávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prebròjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prebrojiti; **prebròjiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može prebrojiti △ ~ ***skup*** *mat.* skup koji ima jednak kardinalni broj kao skup prirodnih brojeva, npr. skupovi cijelih i racionalnih brojeva prebrojivi su, dok je skup realnih brojeva neprebrojiv

✧ PRE-[1] + *v.* broj, brojiti

prebukírati (∅, što) *dv.* ⟨*prez.* prebùkīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ nekorektno obaviti/obavljati bukiranje (prodati/prodavati ili rezervirati više mjesta za goste ili putnike nego što ih ima na raspolaganju) // **prebùkīrānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje prekobrojnosti

✧ PRE-[1] + *v.* buking, bukirati

précédent, *v.* presedan

precedírati *dv.* ⟨*prez.* precèdīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ (u)činiti što prije čega, preteći/preticati

✧ *lat.* praecedere

prècept *m* ⟨G *mn* -pātā⟩ **1.** preporuka što i kako treba raditi u određenom slučaju; savjet, pouka **2.** usvojena i određena obveza koja uređuje postupke i odnose u društvu; propis, pravilo **3.** ono što se kome naloži, naredi; nalog, naredba

✧ *lat.* praeceptum

precèsija *ž fiz.* kružno gibanje osi rotacije rotirajućeg tijela, svako rotirajuće tijelo (Zemlja, zvrk itd.) rotira oko neke osi, ako prilikom rotacije na to tijelo djeluje neka sila (sila teža na zvrk ili privlačna sila Sunca na Zemlju) tada pod utjecajem te sile dolazi do polaganog gibanja osi oko koje tijelo rotira i ta os opisuje kružno gibanje △ ~ ***ekvinocija*** *astron.* premještanje točke proljetnog ili jesenjeg ekvinocija zbog laganog zakretanja zemaljske osi

✧ *lat.* praecessio

precijéniti (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prècijēnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prècijēnjen⟩ **1.** odrediti čemu veću cijenu od vrijednosti **2.** imati o komu ili o čemu suviše dobro mišljenje, očekivati od koga da učini ono što ne može // **precjenjívati** (se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* precjènjujēm, *pril. sad.* precjènjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* precijeniti

✧ PRE-[1] + *v.* cijena, cijeniti

precijépiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prècijēpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prècijēpljen⟩ **1.** prekinuti, raskinuti na dvoje; rascijepiti **2.** nanovo navrnuti, cijepiti (voćku); prekalemiti // **precjepljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* precjèpljujēm, *pril. sad.* precjèpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* precijepiti

✧ PRE-[1] + *v.* cijep, cijepiti

precióza *ž* **1.** *pov.* obrazovana dama francuskog dvorskog i visokog društva pretjerano istančana u govoru, ukusu i dr. **2.** *ekspr.* ženska osoba iz viših slojeva društva sklona pretjeranom kićenju, kinđurenju; kaćiperka // **prèciōzan** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ **1.** koji je dragocjen **2.** *pren.* koji je pretjeran u namjerama i nastupu; **precióznōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je preciozan i svojstvo onoga što je precíozno

✧ *fr.* précieuse ← *lat.* pretiosus ≈ pretium: cijena

precipitando (*izg.* prečipitàndo) *pril. glazb.* oznaka za naglo ubrzavanje tempa; ubrzavajući

✧ *tal.*

precipìtāt *m* ⟨G precipitáta⟩ **1.** *kem.* **a.** neotopive čestice u tekućini što se skupljaju na dnu i na stijenkama posude; talog **b.** naziv za neke spojeve žive **2.** *meteor.* **a.** ono što pada iz oblaka; padaline, oborine **b.** ono što je palo i izmjereno kao vodeni talog // **precipitácija** *ž* **1.** *kem.* stvaranje precipitata (taloga) iz otopina pod utjecajem kemijskih ili fizičkih utjecaja; taloženje **2.** *med.* iznenadni prevrat u bolesti (nastupanje iznenadne ili prerane krize i sl.); **precipìtati se** *svrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* precipìtao se⟩ *reg. ekspr.* lošim postupkom upropastiti se, napraviti veliku ili životnu pogrešku (npr. lošim brakom); **prècipitōzan** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ **1.** koji se ruši, pada, koji ima jak nagib; strm, strmen, vrletan **2.** *pren.* koji se javlja ili ostvaruje iznenada, naglo; nesmotreno, nepromišljeno

✧ *njem.* Präzipitat ← *lat.* precipitatus: strmoglavljen ← praecipitare: strmoglaviti se

prècīz|an *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ koji se ističe velikom točnošću i jasnoćom [~*an rad*; ~*an udarac*; ~*na izrada*; ~*no gađanje*] △ ~***na mehanika*** *tehn.* izrada posebno točnih instrumenata i aparata // **precizíra|ti** (što) *dv.* ⟨*prez.* precìzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ u računanju, izražavanju i definiranju postići/postizati najveću točnost, sažeto

prikazati/prikazivati pojmove u najvećoj točnosti, mjerom vremena ili prostora odmjeriti [*~li smo dan i sat putovanja*; *~li smo težinske mjere betona*]; **prècīzno** *pril.* na precizan način, s preciznošću; **precíznōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je precizan i svojstvo onoga što je precizno; točnost, jasnoća, pravilnost

✧ *fr.* précis

prècrtati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prècrtān⟩ **1.** nacrtati vjerno prema uzorku; prekopirati **2.** povući crtu preko čega napisanog i tako poništiti; prekrižiti // **précrt** *m* ⟨G précrta⟩ ono što je dobiveno precrtavanjem (plan, nacrt naselja itd.); **precrtávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* precr̀tāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* precrtati

✧ PRE-[1] + *v.* crta, crtati

prècvijēt *m knjiš. rij. ekspr.*, *v.* klimakterij

✧ PRE-[2] + *v.* cvijet

prècvikati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prècvikān⟩ *reg. žarg.* prerezati; probušiti, poništiti [*~ telefonsku žicu*]

✧ PRE-[1] + *njem.* zwicken

prèčac, *v.* prijek

prèčaga, *v.* prijek

Préčanin, *v.* prijek

prèčistiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèčišćen⟩ **1.** nanovo, ponovo očistiti **2.** osloboditi od onoga što smeta, što je nerazumljivo, učiniti jasnim; pročistiti // **prečìstāč** *m* ⟨G prečistáča⟩ uređaj i sl. koji služi za pročišćavanje; **prečišćávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prečìšćāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prečišćivati, pročistiti; **prečišćívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prečìšćujēm, *pril. sad.* prečìšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prečišćavati, prečistiti

✧ PRE-[1] + *v.* čist, čistiti

prèčka, *v.* prijek

prečnòuste *ž mn zool.* razred riba hrskavičnjača (*Elasmobranchii*) (nadredovi: morski psi i poligače)

✧ *v.* prijek, prečka + *v.* usta

prèčuti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèčujēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* prèčuo⟩ **1.** slabo čuti, ne zapaziti da je što rečeno **2.** ne htjeti čuti, ne htjeti uvažiti; oglušiti se o što

✧ PRE-[1] + *v.* čuti

prèd (ispred enklitičkih oblika lične zamjenice »preda«; prèda me, prèda te, prèda se, prèda nj; prèda mnōm) *prij.* **1.** (s A) izriče **a.** mjesto u neposrednoj blizini prednje strane čega, koga kao krajnju točku kretanja, akcije (odgovara na pitanje: kamo, kuda) [*sjedni preda me*] **b.** vrijeme neposredno prije vremena označenog akuzativom (odgovara na pitanje kada); prije [*~ rat*] **2.** (s I) označava **a.** predmet, mjesto i sl. nasuprot kome, okrenut licem [*učenik stoji ~ učiteljem*]; protiv **b.** približavanje, neposrednu blizinu kakve pojave, događaja, stanja [*~ novim teškoćama*] **c.** ispred [*išao je preda mnom*] // **prèdačkī** *prid.* koji se odnosi na pretke; **prèdak** *m* ⟨G -tka, N *mn* prèci/prèđi *ekspr. jez. knjiž.*⟩ **1.** krvni srodnik po očevoj ili majčinoj liniji u daljoj prošlosti (djed, baka, pradjed, prabaka itd.) **2.** *pren. retor.* prethodnik (ob. u javnoj aktivnosti) **3.** (*mn*) biljne, životinjske vrste koje su prethodile današnjima; **prèdnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *pol.* država koja je imala vlast na nekom području prije političkih ili teritorijalnih promjena; predecesor, *opr.* sljednik; **prèdnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** svojstvo onoga koji se ili što se ističe pred drugim, nadmoć **2.** prvenstvo, povlastica, privilegij **3.** dobra strana [*~i i mane*]; **prednjáčiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* prèdnjāčīm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -čēnje⟩ **1.** (∅) ići naprijed, ispred drugih; predvoditi **2.** (u čemu) osobito se isticati u čemu, biti prvi ili među prvima [*~ u učenju*]; **prèdnjāčkī** *prid.* koji se odnosi na prednjake; **prèdnjāčki** *pril.* kao prednjak, na način prednjaka; **prèdnjāk** *m* ⟨V -āče, N *mn* -āci⟩ **1.** *sport* i *vojn.* onaj koji se nalazi ispred drugoga u koloni **2.** *razg.* **a.** prednji konj u zaprezi **b.** predvodnik u stadu **3.** prednji zub; sjekutić; **prednjàkinja** *ž*, *v.* prednjak; **prèdnjī** *prid.* koji je ispred nekoga ili nečega, koji se nalazi ispred drugih, koji je naprijed △ ~ ***samoglasnik*** *fon.* samoglasnik koji se artikulira prednjim dijelom jezika (npr. i, ü, e, ö, œ, æ); svijetli, palatalni samoglasnik; **prèdnjica** *ž* prednji dio, dio prsa itd. u kroju odjevnog predmeta; **prèđašnjī** *prid. jez. knjiž.*, *v.* prijašnji

✧ *prasl.* *perdъ (*rus.* péred, *polj.* przed) ≃ PRE-[1] + *-dъ (čestica)

PRED- kao prvi dio riječi izriče **1.** u tvorbi glagola radnju koja je prije čega, kojom se pretpostavlja nešto što će se kasnije dogoditi [*prethoditi*] **2.** u tvorbi pridjeva: koji biva, koji se događa, prije, ranije, koji prethodi čemu [*pretpotopan*] **3.** u tvorbi imenica **a.** mjesto u neposrednoj blizini s prednje stra-

ne čega **b.** ono što dolazi, što se stavlja ispred čega **c.** ono što prethodi čemu [*predjelo*]
✧ *v.* pred

predácija *ž biol.* odnos među organizmima u kojem se jedan (grabljivac, predator) hrani drugim (žrtva, plijen) // **prèdātor**[1] (**predâtor**[1]) *m biol.* organizam (životinja, biljka) koji za opstanak uzima organizme druge vrste i pritom ih ubija
✧ *lat.* praedatio ≃ praeda: plijen

prȅdāh *m* ⟨N *mn* -āsi⟩ **1.** vrijeme između udisaja i izdisaja zraka iz pluća **2.** kratak prekid, zastoj radi odmora [*uzeti* ~] // **predàhnuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prèdahnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* predàhni, *prid. rad.* predàhnuo⟩ **1.** kratko prekinuti rad radi odmora, kratko se odmoriti **2.** *v.* odahnuti
✧ PRE-[2] + *v.* dah

predániti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prèdānīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* predánio⟩ provesti dan na nekom mjestu, *opr.* prenoćiti [*predanili smo u selu*] // **predanjívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* predànjujēm, *pril. sad.* predànjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predaniti
✧ PRE-[1] + *v.* dan[1], daniti

prèdati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅdān⟩ **1.** (koga, što, komu) **a.** dati na određeno mjesto [~ *pismo*; ~ *pošiljku na poštu*] **b.** dati onome komu je namijenjeno; uručiti, dostaviti [~ *pismo adresatu*; ~ *cvijeće*] **2.** (se) **a.** izvršiti predaju (3) **b.** odustati (od nastojanja, životne borbe i sl.) **3.** (se čemu) prepustiti se [~ *se užicima*] // **prȅdaj|a** *ž* **1. a.** čin izdavanja robe, prodavanje; isporuka **b.** čin davanja izravno komu [~*a dužnosti*; ~*a akreditiva*] **2. a.** *vojn.* odustajanje od daljnje borbe protiv neprijatelja i odricanje od oružja po međunarodnim konvencijama [*pristati na* ~*u*] **b.** *sport* odustajanje od daljnjeg natjecanja **3.** nepisana povijest, istina, iskustva, legende itd. koje se prenose s koljena na koljeno, usmena tradicija, podatak iz prošlosti bez dokaza; predanje [*usmena* ~*a*; *narodna* ~*a*]; **prȅdājnī** *prid.* koji je dio postupka predaje, koji se odnosi na predaju; **prèdājnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩, *v.* odašiljač; **prȅdān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se predaje čemu; marljiv, požrtvovan [~ *suradnik*] **2.** koji je odan; privržen, vjeran; **prȅdāno** *pril.* s predanošću [~ *raditi*]; **prȅdānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina ili stanje onoga koji je predan; **predánje** *sr arh.*, *v.* predaja; **predávati**[1] *nesvrš.* ⟨*prez.* prèdājēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predati
◆ *pr.* (nadimačka): **Prȅdān** (Pula, Bjelovar), **Prèdanić** (Zagreb)
✧ PRE-[1] + *v.* dati

prèdātor[2] (**predâtor**[2]) *m vojn.* moderna špijunska bespilotna letjelica; koristi se za izviđanje prije borbenog djelovanja
✧ *engl.* predator ← *lat.* praedator: grabežljivac

Predávac *m* ⟨G -vca⟩ naselje (u blizini Bjelovara), 930 stan.
◆′ *pr.* (etnici): **Prèdavac** (**Predávac**) (Bjelovar), **Prèdavec** (**Predávec**) (Prigorje)

predávati[2] *nesvrš.* ⟨*prez.* prèdajēm, *pril. sad.* prèdājūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1. a.** (kome o čemu) držati predavanje, tumačiti, objašnjavati, pričati o čemu pred slušateljstvom [*predavao je o zaštiti šuma*] **b.** (što kome) raditi kao predavač [*predaje književnost studentima pedagogije*] **2.** (kome) *pren.* pozivati nekoga na odgovornost, ukoravati; prodikovati // **predàvāč** *m* ⟨G predaváča⟩ **1.** onaj koji predaje, drži predavanje [~ *je bio zanimljiv*] **2.** sveučilišno, nastavno zvanje, ob. za osobu bez odgovarajućeg nastavnog stupnja [*radi kao* ~ *na fakultetu*]; **predavàčica** *ž*, *v.* predavač; **predàvāčkī** *prid.* koji se odnosi na predavače; **predàvāčki** *pril.* kao predavač, na način predavača; **predávānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* predavati[2] **2.** organiziran oblik nastave ili usmenog iznošenja neke teme pred slušateljstvom; nastup predavača **3.** *pren.* moralni ukor; prodika; **predavaónica** *ž* prostorija u kojoj se drže predavanja
✧ PRE-[1] + *v.* dati

predbáciti (komu što) *svrš.* ⟨*prez.* prèdbācīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèdbāčen⟩ prigovoriti, zamjeriti // **predbacívati** (komu što) *nesvrš.* ⟨*prez.* predbàcujēm, *pril. sad.* predbàcujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predbaciti
✧ PRED- + *v.* baciti

predbìlježiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* predbìlježen⟩ (koga, se za što) unaprijed ubilježiti; rezervirati što [*predbilježio sam sina za izlet*] // **prȅdbilježba** *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ prethodno upisivanje u neki popis, prijavljivanje unaprijed za što; rezervacija [~ *za automobil*]
✧ PRED- + *v.* biljeg, bilježiti

prèdbrāčnī *prid.* koji pripada, koji se odnosi na ono što je prije braka, koji se uspostavlja

prije braka [~ *odnosi* seksualni odnosi prije braka]
✧ PRED- + *v.* brak[1], bračni

prèdbrōj *m* ⟨N *mn* -evi⟩ broj koji se dodaje pred neki broj (u telefonskom prometu postoje gradski, regionalni i državni predbrojevi) [~ *za Zagreb je 01*] // **prèdbrōjka** *ž* ⟨D L -jci, G *mn* -ā/-ī⟩ pretplata, abonman; **prèdbrōjnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je uplatio predbrojku; pretplatnik, abonent
✧ PRED- + *v.* broj

preddr̀žāvnī *prid.* koji nastaje prije države i svijesti koja se s njom izgrađuje
✧ PRED- + *v.* država, državni

predefinícija *ž teol.* predodredba pri kojoj je volja u vršenju čina temelj toga čina, a ne njegova posljedica
✧ PRED- + *v.* definicija

predegzistèncija *ž rel.* prethodna egzistencija, egzistencija prije ove, bivši život, prijašnja inkarnacija [~ *duše*]
✧ PRED- + *v.* egzistencija

prèdela *ž lik. crkv.* drveni (kameni) horizontalni pojas u podnožju oltara na kojem se slikarski ili plastično prikazuju biblijske teme ili scene iz života sveca kojem je oltar posvećen
✧ *tal.* predella

predestinírati (koga) *dv.* ⟨*prez.* predestìnīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ *razg.* unaprijed predvidjeti koga za što [~ *za ministra*] // **predestinácija** *ž* **1.** *rel.* učenje da je čovjeku Bogom sudbina predodređena; predodredba za vječno blaženstvo ili prokletstvo **2.** *pren.* predodredba stvorena okolnostima ili voljom onoga tko odlučuje za određeni poziv ili životni cilj nekog čovjeka; **predestìnīrān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je unaprijed određen, predviđen za kakvu visoku dužnost ili čast u Crkvi ili u visokim službama [~ *za ministra*; ~ *za biskupa*]
✧ *njem.* prädestinieren ← *lat.* praedestinare ≃ PRE-[2] + destinare: uspostaviti, utvrditi

predeterminírati *dv.* ⟨*prez.* predetermìnīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ unaprijed odlučiti/odlučivati; predodrediti/predodređivati // **predeterminácija** *ž* predodređenjem unaprijed stvorena odluka ili zamisao; predodredba
✧ PRE-[2] + *v.* determinacija, determinirati

prȅdgovōr *m* tekst na početku knjige koji objašnjava glavni tekst, daje podatke koji olakšavaju čitanje i razumijevanje glavnog teksta; proslov // **prȅdgovōrnica** *ž*, *v.* predgovornik; **prȅdgovōrnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** *neob.* pisac predgovora, potpisnik predgovora **2.** onaj koji je govorio prije drugog govornika ili onoga koji sada govori na skupu, s govornice, na okruglim stolovima itd. [*kako je rekao moj* ~]
✧ PRED- + *v.* govor

prèdgrāđe *sr* naselje na rubu velikog grada // **prèdgradskī** *prid.* koji se odnosi na predgrađe
✧ PRED- + *v.* grad[1]

prèdignuti (**prèdići**) *svrš.* ⟨*prez.* prèdignēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prèdignūt⟩ **1.** preuzeti ono što čeka donosioca obavijesti [~ *pošiljku*]; podići, preuzeti **2.** u igri karata promiješane karte u jednom kupu podijeliti na dva kupa prije dijeljenja; presjeći
✧ PRE-[1] + *v.* dignuti

prȅdigra *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ **1. a.** uvodni dio muzičkog ili scenskog djela **b.** *sport* igra ili borilački susret prije glavnog programa **c.** uvodni dio seksualnog čina **2.** *pren.* manji događaj kao uvod u nešto veliko [~ *rata*]
✧ PRED- + *v.* igra

prêdīj *m pov.* imanje koje se daje na nasljedno uživanje svjetovnoj ili crkvenoj osobi // **predijálac** *m* ⟨G -lca, V -lče, N *mn* -lci, G predìjālācā⟩ *pov.* osoba koja je dobila nasljedno uživanje crkvenih dobara, obavezna na vojnu službu darovatelju; predijalist
✧ *lat.* praedium

prȅdik|a *ž* ⟨D L -ici⟩ **1.** *kat.* obredni govor religioznopoučnog sadržaja koji se drži ob. za službe u crkvi [*držati* ~*u*]; propovijed, prodika, homilija **2. a.** poučavanje s mnogo riječi, stroga pouka; prodika, lekcija **b.** dosadna, neugodna lekcija; tupljenje // **prȅdikati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *reg.* riječima iznositi neku misao; propovijedati, govoriti, razgovarati; **predikàtūr** *m* ⟨G predikatúra⟩ *reg.* onaj koji mnogo propovijeda, propovjednik koji gnjavi predikama, onaj koji zamara dozivanjem
✧ *tal.* predica ≃ *lat.* praedicare: propovijedati

predikàbīlije (**predikabìlije**) *ž mn fil.* pet tipova predikata što se odnose na subjekt u nekom sudu: definicija, rod, razlika, svojstvo i slučajne odlike
✧ *srlat.* praedicabilia

predìkāt *m* ⟨G predikáta⟩ **1.** *gram.* riječ u rečenici kojom se o subjektu što kazuje; pri-

rok [*glagolski* ~; *imenski* ~] **2.** *log.* ono što se u uspostavljenom logičkom sudu kazuje o predmetu △ ***glagolski*** ~ *gram.*, predikat koji se izriče glagolom (npr. Profesor *je pohvalio* učenika), *opr.* ***imenski*** ~; ***imenski*** ~ *gram.* predikat koji se sastoji od pomoćnoga glagola »biti« i neke imenske riječi (npr. On *je bio zadovoljan*), *opr.* ***glagolski*** ~ // **predikácija** *ž* postupak određivanja vrijednosti, ob. pomoću uopćenih ili shematiziranih mjerila (brojem zvjezdica i sl.), predikatizacija; **prȅdikatīvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji se odnosi na predikat; **predikatizácij|a** *ž*, *v.* predikacija [*~a filmova*; *izvršiti ~u*]; **prȅdikātn|ī** *prid.* koji pripada predikatu, koji je dio predikata [*~a riječ*; *~i dio rečenice*]; **prȅdikātsk|ī** *prid.* koji se odnosi na predikat [*~a sintagma*]

✧ *lat.* praedicatum

prèdiktor (**predȉkator**) *m psih.* **1.** ono što služi kao oznaka da će se što dogoditi, na temelju čega se može što prognozirati **2.** metoda i tehnika što se koriste za prognozu i dijagnozu nekog stanja i ponašanja **3.** onaj koji predviđa važna zbivanja; pretkazivač, prorok

✧ *srlat.* praedictor ≃ praedicere: proreći

predilèkcija *ž* **1.** osobita naklonost, osobita ljubav, unaprijed povoljno mišljenje **2.** *med.* osobita prikladnost, izloženost (ob. sklonost, predodređenost, predispozicija za neku bolest) // **predilèkcījskī** *prid.* koji se odnosi na predilekciju

✧ *fr.* prédilection ≃ *srlat.* praedilectus: voljen

predimenzionírati (što) *dv.* ⟨*prez.* predimenziònīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* predimenziònīrān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** predvidjeti/predviđati, planirati, (na)praviti, (sa)graditi (građevinu i sl.) nešto neusklađeno, preveliko u odnosu na potrebe i mogućnosti **2. a.** previše uveličati/uveličavati, preuveličati/preuveličavati (o pojavama i sl.) **b.** pridati/pridavati čemu veće značenje nego što zaslužuje // **predimenziònīrānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je predimenzioniran, svojstvo onoga što je predimenzionirano

✧ PRE-[1] + *v.* dimenzija, dimenzionirati

predȉnfarktn|ī *prid. pat.* koji nastaje prije infarkta, koji mu prethodi [*~o stanje*]

✧ PRED- + *v.* infarkt, infarktni

prédio *m* ⟨G -djela, N *mn* -djeli⟩ **1.** dio Zemljine površine koji se vidi okom, izgled kraja; krajolik, krajina, okoliš, pejzaž **2.** dio bez samostalnog određenja i čvrstih granica [*u predjelu Kupe* oko Kupe, uz Kupu, blizu Kupe; *u predjelu srca, bubrega i sl.* oko srca, u blizini srca]; blizina, okolina, predjel // **prèdjel** *m*, *v.* predio

✧ PRE-[2] + *v.* dio

predisponírati *dv.* ⟨*prez.* predispònīrām, *pril. sad.* -ājući, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ biti predodređen/predodređivan za što, biti/postati sklon čemu // **predispònīran** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je radom, tjelesnom spremom, stečenim znanjem itd. unaprijed određen za što **2.** koji je sklon čemu, osjetljiv na što **3.** unaprijed pripremljen za što; **predispònīranōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je predisponiran ili svojstvo onoga što je predisponirano; **predispozícija** *ž* prirodna sklonost, predodređenost, naginjanje čemu, osjetljivost [~ *za određenu bolest*]

✧ *njem.* prädisponieren: učiniti sklonim, osposobiti ≃ PRE-[2] + *v.* dispozicija, disponiran

prȅdīvo, *v.* presti

prȅdizbōrn|ī *prid.* koji se zbiva, održava i sl. prije izbora, pred izbore [*~a kampanja* djelatnost političkih stranaka kojom pridobivaju glasove za predstojeće izbore; propaganda, promidžba]

✧ PRED- + *v.* izabrati, izbor

prèdjel, *v.* predio

prèdjelo *sr kulin.* jelo koje se služi prije juhe i glavnog jela

✧ PRED- + *v.* jesti, jelo

predlàgāč, *v.* predložiti

predlòžiti (što, komu, koga) *svrš.* ⟨*prez.* prèdložīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèdložen⟩ **1.** (što, komu) usmeno ili pismeno dati prijedlog; dati ideju što da se radi [*predložio sam mu kupovinu auta*] **2.** (koga) dati prijedlog da tko bude izabran za funkciju, nagradu itd. // **predlàgāč** *m* ⟨G predlagáča⟩ onaj koji što predlaže; **predlagàčica** *ž*, *v.* predlagač; **predlágati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèdlāžēm, *pril. sad.* -ážūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predložiti; **prèdložak** *m* ⟨G -oška, N *mn* -ošci⟩ ono po čemu se radi, ispunjava itd.; obrazac, uzorak, model [*crtati po predlošku*; *ispuniti kao u predlošku*]; **prijédlog**[1] *m* ⟨N *mn* -ozi⟩ izloženo mišljenje, preporuka da se što učini, kako da se što riješi

✧ PRED- + *v.* ložiti (u zn. slagati)

predmenstruácījskī *prid. fiziol.* koji se zbiva prije menstruacije △ ~ ***sindrom*** *fiziol.* niz

subjektivnih pojava koje se javljaju neposredno prije menstruacije (nervoza, nesanica, umor, glavobolja i sl.) i nestaju s pojavom menstruacije *krat.* PMS

✧ PRE(D)- + *v.* menstruacija, menstruacijski

prédmet *m* **1.** nešto što se može vidjeti ili opipati, materijalni objekt; stvar [*na stolu se nalaze razni ~i*] **2.** osoba ili stvar na koju je usmjereno djelovanje, osjećaji ili misli; cilj, objekt [~ *smijeha*; ~ *napada*] **3. a.** ono što se oblikuje; građa [~ *rada*] **b.** ono o čemu se govori, raspravlja ili piše; sadržaj, tema [~ *rasprave*; ~ *umjetničke obrade*] **4.** oblast znanja, grana znanosti kao dio školske nastave [*školski* ~] **5. a.** *pravn.* i *admin.* postupak koji se vodi o nekom događaju **b.** *admin.* službeni spis; akt △ ***tvrdi (tupi)*** ~ *term.* tvrdo (tupo) oruđe kojim je nanesena tjelesna ozljeda // **prédmetak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -eci⟩ *lingv.*, *v.* prefiks; **prédmetnī** *prid.* koji se odnosi na predmet [~ *nastavnik*; ~ *spis*]

✧ PRED- + *v.* metnuti, metati

predmnijéva|ti (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèdmnijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ pretpostavljati što u budućnosti, intuirati što, zaključivati što za budućnost na osnovi više ili manje sigurnih podataka ili osjećaja [~*m da će se ostvariti vremenska prognoza* kombiniram, računam] // **prȅdmnjeva** *ž pravn.* pravilo po kojem se činjenica smatra utvrđenom dok se ne dokaže suprotno, *usp.* presumpcija

✧ PRED- + *v.* misliti, mniti

predmòlitelj *m crkv.* osoba koja predvodi molitvu u vjerničkoj zajednici u nekoj pobožnosti (procesiji, hodočašću i sl.)

✧ PRED- + *v.* moliti

prednácrt *m* nacrt koji je izrađen kao prethodni definitivnom nacrtu, skica konačnog nacrta [~ *ugovora*]

prednáglasnica *ž lingv.* nenaglašena riječ bez svojeg naglaska koja se nalazi ispred naglašene i izgovara se s njom kao naglasna cjelina; proklitika, prislonjenica, *opr.* zanaglasnica

✧ PRED- + *v.* naglasak, naglasiti

prȅdnaobrazba *ž* ⟨G *mn* -āzbā/-ī⟩ opseg naobrazbe koji se usvaja prije onoga što je propisano u određenom stjecanju i zaokruživanju naobrazbe

✧ PRED- + *v.* naobrazba

prednèpčanik *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *lingv.* glas koji se izgovara dodirom jezika s desnima i tvrdim nepcem (č, dž, š, ž); pretpalatal

prȅdnjī, *v.* pred

prednjonèpčanī *prid.*, ob. u: △ ~ ***suglasnici*** *fon.* suglasnici koji po tvorbenom mjestu dodiruju i desni i tvrdo nepce (č, dž, š, ž), prednepčanici

✧ *v.* pred, prednji + *v.* nepce, nepčani

prednjoškȑžnjāci *m mn* ⟨N prednjoškȑžnjāk⟩ *zool.* podrazred puževa (*Prosobranchia*), škrge su im smještene ispred srca (rodovi: priljepak, puzlatka, ogrc, kauri, volak)

✧ *v.* pred, prednji + *v.* škrge

predòbiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prȅdobijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* predobìven⟩ **1.** *v.* pridobiti **2.** ponovno dobiti ono što je u nekom osvajanju ili nadmetanju bilo izgubljeno, ponovno dobiti, opet dobiti

✧ PRE-[1] + *v.* dobit, dobiti

predòčiti *svrš.* ⟨*prez.* prèdočīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèdočen⟩ **1. a.** (što sebi) jasno, slikovito, živo zamisliti, vidjeti u mislima pomoću mašte ili sjećanja [*predočio si je svemirce*]; predstaviti **b.** (što kome) riječima u kome izazvati jasnu sliku, predodžbu nečega što nije neposredno prisutno [*predočio im je posljedice njihovih čina*]; predstaviti, prikazati, ukazati **2.** (što) dati na uvid [~ *dokaze*]; pokazati, prikazati // **predočávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* predòčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predočivati, predočiti; **predòčitelj** *m* onaj koji što predočuje; **predòčiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može predočiti; predstavljiv [~*a zamisao*]; **predočívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* predòčujēm, *pril. sad.* predòčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predočavati, predočiti; **prèdodžb|a** *ž* ⟨G *mn* -džābā/-ī/-ā⟩ **1.** doživljaj koji nastaje obnavljanjem u svijesti prije doživljenih osjetnih sadržaja **2.** konstrukcija, slika ili vizija koja se u mislima izgrađuje na temelju podataka i pretpostavki [*izgraditi ~u*; *imati ~u*; *kriva ~a*]; **prèdodžbenī** *prid.* koji se odnosi na predodžbu

✧ PRED- + *v.* oko[1]

predodréditi (koga, što za što) *svrš.* ⟨*prez.* predòdrēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* predòdrēđen⟩ unaprijed odrediti za kakvu svrhu // **predòdrēđen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se odnosi na predodređenost; **predòdrēđēnost** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ onaj koji je predodređen za što; **predodređívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* predodrèđujēm, *pril. sad.* predodrèđūjūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predodrediti

✧ PRED- + *v.* odrediti

predohrániti *svrš.* ⟨*prez.* predòhrānīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* predòhrānjen⟩ zaštititi, osigurati, spriječiti, osujetiti // **prȅdohrana** *ž* **1.** *agr.* sredstvo za otklanjanje čega štetnog ili opasnog za život i napredovanje biljnih kultura **2.** *med.* preventiva **3.** općenito, zaštita
✧ PRE² + DO- + *v.* hraniti

predominírati *dv.* ⟨*prez.* predomìnīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ prevladati/prevladavati nad kim ili čim // **predominácija** *ž* prevlast, nadmoć, prvenstvo (ob. u vlasti, odnosima među državama i sl.); predominantnost; **predominàntan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji se odnosi na predominaciju; **predominàntnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩, *v.* predominacija
✧ *njem.* prädominieren ← *srlat.* praedominari

predòmisliti se *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* predòmislio se⟩ promijeniti mišljenje o čemu, sud, odluku itd. // **predomíšljati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* predòmīšljām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* predomisliti se **2.** kolebati se, dvoumiti, dvojiti, krzmati (u donošenju suda, odluke itd.)
✧ PRED- + *v.* misliti

predòsjetiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* predòsjetīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* predòsjetio⟩, *v.* predosjećati // **prȅdosjećāj** *m* neodređen, instinktivan osjećaj da se što može dogoditi; slutnja, špurijus [*imati dobar/loš ~*]; **predòsjećati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ osjećati unaprijed što će se dogoditi, biti obuzet slutnjom što će se dogoditi; naslućivati
✧ PRED- + *v.* osjetiti

prȅdostrōžan *prid.* ⟨*odr.* -žnī⟩ koji uzima u obzir sve elemente rizika ili poduzima sve mjere opreza da bi što spriječio, *usp.* oprezan // **predostróžnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je predostrožan [*mjere ~i*]; opreznost, oprez

prȅdračūn *m trg.* ponuda za kupnju sa specificiranim troškom koji kupac može i ne mora platiti [*poslati ~*] // **prȅdračūnskī** *prid.* koji se odnosi na predračun [*~ troškovi*]
✧ PRED- + *v.* račun

prèdrāće, *v.* predratni

prèdrādnīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ radnik kojemu su povjereni neki poslovi izravnog vođenja radnog procesa, onaj koji je (u tom smislu) pred drugima, onaj koji vodi // **prèdrādnica** *ž*, *v.* predradnik; **prèdrādničkī** *prid.* koji se odnosi na predradnike; **predrádnj|a** *ž* pripremni rad koji prethodi glavnoj radnji, prethodna radnja [*obaviti sve potrebne ~e*]
✧ PRED- + *v.* rad¹, radnik

Prȅdrāg m. os. ime (narodno) ◇ *pr.*: **Prȅdrāg** (Sisak, Ivanić Grad), **Predrágović** (240, Đurđevac, Podravina, Slavonija)

prèdrāsuda *ž* **1.** proširen i ustaljen, unaprijed postavljen stereotipan sud zasnovan na nedokazivim tvrdnjama i lažnim autoritetima [*rasna ~*] **2.** zaziranje od čega utemeljeno na drugačijim običajima ili navikama (prema vrstama jela, u izboru jestive/nejestive hrane itd.) [*imati/nemati ~; bez ~*] // **prèdrāsudnī** *prid.* koji nastaje na predrasudi, koji potječe od predrasuda
✧ PRED- + *v.* rasuditi

prèdratnī *prid.* koji je postojao prije rata // **prèdrāće** *sr retor.* razdoblje prije rata, prijeratno vrijeme, prijeratno doba, vrijeme prije rata; prijerače, *opr.* poraće
✧ PRED- + *v.* rat

prèdriblati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèdriblān⟩ *reg.* **1.** prijeći driblanjem (npr. u nogometu) **2.** *pren.* biti lukaviji od koga, prevariti koga lukavstvom, »udesiti« koga, nadmudriti, prevariti
✧ PRE-¹ + *v.* driblati

predromànika *ž* ⟨D L -ici⟩ *umj.* zapadnoeuropski stil koji prethodi romanici (od kraja 8. do poč. 11. st.)
✧ PRED- + *v.* romanika

predsezóna *ž* sezona prije glavne sezone [*turistička ~*] // **predsèzōnskī** *prid.* koji se odnosi na predsezonu
✧ PRED- + *v.* sezona

predsjédati (∅, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèdsjēdām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** biti predsjednik nekog tijela **2.** voditi rad konferencije, parlamentarne i druge sjednice ili sastanka; predsjedatelj, predsjedavajući // **predsjèdatelj** *m*, *v.* predsjednik (**2**); **predsjedávajūći** *m*, *v.* predsjednik (**2**); **predsjedávati** (∅, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* predsjèdāvām, *pril. sad.* -jūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predsjedati; **prédsjednica** *ž*, *v.* predsjednik; **prédsjedničkī** *prid.* koji se odnosi na predsjednike; **prédsjednički** *pril.* kao predsjednik, na način predsjednika; **prédsjednīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** prvi građanin države s republikanskim uređenjem [*~ Republike*

Hrvatske] **2.** onaj koji predsjeda vodećim tijelima velikih poduzeća, stranaka i sl. [~ *poslovodnog odbora*]; predsjedatelj, predsjedavajući; **prédsjednikovati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -kujēm, *pril. sad.* -kujūći, *gl. im.* -ānje⟩ *razg.* obavljati predsjedničke dužnosti; **prédsjednīštvo** *sr* ⟨G *mn* -īštāvā/-ā⟩ **1. a.** izborni organ koji vodi sjednicu, skupštinu **b.** *meton.* osobe koje čine takvo tijelo **2. a.** predsjednička čast, dužnost **b.** obavljanje te dužnosti **3.** *pol.* kolektivni predsjednik države, poduzeća, organizacije, društva itd.

✧ PRED- + *v.* sjesti, sjediti

predsjedávajūći, *v.* predsjedati

prédslōvlje *sr crkv.* prvi dio euharistijske molitve koji se sastoji od uvodnoga dijaloga, početne formule, središnjeg dijela i završne formule

✧ PRED- + *v.* slovo

prèdsmrt|an *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji se događa kratko vrijeme ili neposredno pred smrt [~*ni hropac*]

✧ PRED- + *v.* smrt

prédsōblje *sr* **1.** prva prostorija, soba odmah od ulaza u stan **2.** prostor ispred neke službene prostorije; čekaonica

✧ PRED- + *v.* soba

predsokràtici *m mn* ⟨N predsokràtik⟩ *fil. pov.* naziv za filozofe koji su živjeli prije Sokrata ili su bili njegovi suvremenici (npr. filozofi miletske škole); predsokratovci // **predsòkratovci** *m mn* ⟨N predsòkratovac⟩, *v.* predsokratici

✧ PRED- + *v.* Sokrat

prèdstaviti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèdstavljen⟩ **1.** (sebi, komu, što), *v.* predočiti **2.** (koga, komu) dovesti koga da se upozna (mlađega starijemu i sl.) s kim **3.** pokazati, prikazati [~ *knjigu*] **4.** predočiti, iznijeti, reći, priopćiti, saopćiti [~ *svoje mišljenje*] **5.** (se) **a.** pokazati se, prikazati se kakvim u nekoj predodžbi, ostaviti dojam [*predstavio se kao prostak*] **b.** reći svoje ime pri upoznavanju s kim // **prèdstav|a** *ž* **1.** prikazivanje, izvedba scenskog djela [~*a Hamleta u selu Mrduša Donja*] **2.** *pren.* prizor iz svakodnevice (svađa, radost itd.) popraćen pretjeranostima u gestama i riječima [*Ne pravi ~u!*] **3.** predodžba [~*a o raju i paklu*]; **prédstāvka** *ž* ⟨D L -vci, G *mn* -avākā/-ī/-ā⟩ pismeni podnesak, pismeno obraćanje vlastima ili višim službenim tijelima; **predstàvljāč** *m* ⟨G predstavljáča⟩ onaj koji što predstavlja, igrač, glumac; **predstavljàčica** *ž*, *v.* predstavljač; **prèdstavljati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (se), *v.* predstaviti (5) **2.** (što) glumiti, igrati na pozornici **3.** (koga, što) biti čiji predstavnik, zastupati koga **4.** biti [*to predstavlja veliki problem* to je veliki problem]; **predstàvljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može predstaviti; predočiv; **prédstāvnica** *ž*, *v.* predstavnik; **prédstāvničkī** *prid.* **1.** koji se sastoji od predstavnika [~ *dom*] **2.** koji se odnosi na predstavnike; **prédstāvnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1. a.** onaj koji predstavlja, zastupa čije interese, izražava čije mišljenje, poglede i sl. **b.** službena opunomoćena osoba koja zastupa svoju državu u stranoj **c.** izabrani zastupnik u političkom tijelu **2.** onaj koji predstavlja, izražava kakvu aktivnost, zanimanje, duh određenog vremena, epohe i sl. [~ *realizma*] **3.** tipičan primjerak, uzorak kakve biljne, životinjske i sl. vrste; reprezentativni primjer; **prédstāvnīštvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩ **1.** *pol.* izborni sustav biranja predstavnika naroda **2.** ured koji zastupa interese poduzeća i sl. u drugom gradu ili u drugoj zemlji [*diplomatsko* ~]

✧ PRED- + *v.* stav, staviti

prédstojati *svrš.* ⟨*bezl.* prédstojī⟩ biti pred događanjem, biti onaj koji će uslijediti [*predstoji velika borba mišljenja*] // **prédstojećī** *prid.* onaj koji predstoji; **prédstōjnica** *ž* ženska osoba predstojnik [~ *samostana*] △ ***žlijezda*** ~, *v.* prostata; **prédstojničin** *prid.* koji pripada predstojnici; **prédstōjničkī** *prid.* koji se odnosi na predstojnike; **prédstōjnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ voditelj odjela ili ustanove [~ *Ureda predsjednika Republike*]; **prédstōjnīštvo** *sr* **1.** djelatnost i služba predstojnika **2.** ured predstojnika

✧ PRED- + *v.* stati, stajati

prèdstrāža *ž vojn.* straža koja je raspoređena ispred glavnine vojske sa zadatkom da čuva od iznenadnog napada [*isturena* ~]

✧ PRED- + *v.* straža

prèdšasnīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *arh. retor.* prethodnik, *v.* // **prèdšasnica** *ž*, *v.* predšasnik; **prèdšasničkī** *prid.* koji se odnosi na predšasnike; **prèdšasnički** *pril.* kao predšasnik, na način predšasnika

prèdškōla *ž* odgojna i obrazovna ustanova za predškolce // **prèdškolac** *m* ⟨G -ōlca, V -ōlče, N *mn* -ōlci⟩ onaj koji pohađa neke oblike odgoja i obrazovanja prije polaska u

redovnu obvezatnu školu, onaj koji je u uzrastu prije nego što će biti obuhvaćen redovnim osnovnim školovanjem; **prèdškōlka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* predškolac; **prȅdškolskī** *prid.* koji se odnosi na vrijeme prije redovne osnovne škole, koji se obavlja ili provodi organizirano prije osnovne škole [~ *odgoj*]
✧ PRED- + *v.* škola

prèdtekst *m* prethodni, prvi tekst, tekst koji je bio prije, koji je poslužio kao predložak drugome ili konačnom tekstu, prva verzija teksta
✧ PRED- + *v.* tekst

prȅdug *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je prostorno ili vremenski duži nego što se želi; previše dug [~*a propovijed*] // **prȅdugo** *pril.* suviše dugo [~ *putovati*]
✧ PRE- + *v.* dug

prȅdugovōr *m* prethodni ugovor, poslije kojega se zaključuje ugovor // **predugovóriti** *svrš.* ⟨*prez.* predugòvorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* predugòvōren⟩ obaviti radnje za realizaciju predugovora; **prȅdugovōrnī** *prid.* koji se odnosi na predugovor
✧ PRED- + *v.* ugovor

predùhitriti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* predùhitren⟩ **1.** (koga) preteći koga u čemu, učiniti što prije drugoga **2.** (što) spriječiti poduzevši ono što je potrebno [~ *prehladu*]
✧ PRED- + *v.* hitati[2], hitar

predújam *m* ⟨G -jma, N *mn* -jmi⟩ **1.** svota primljena unaprijed uime plaće ili sl.; kapara, avans, akontacija **2.** *pravn.* svota novca koju stranka mora položiti u parničnom postupku radi podmirenja troškova; kaucija // **predújmiti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèdūjmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* predújmio⟩ dati predujam; **predujmljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* predùjmljujēm, *pril. sad.* predùjmljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predujmiti
✧ PRED- + *v.* jamac

prȅdumišljāj *m* unaprijed smišljena odluka o izvršenju kakvog djela; plan djelovanja △ ***ubojstvo s ~em*** ubojstvo koje je smišljeno prije čina
✧ PRED- + *v.* umisliti

predúpis *m admin.* prethodni upis, upis koji se obavlja prije glavnog upisa, upis prije roka reguliran posebnim propisom
✧ PRED- + *v.* upisati

predùsresti *svrš.* ⟨*prez.* predúsretnēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* predùsreo⟩ predpriječiti, spriječiti // **predusrètljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je pripravan da pomogne, koji će rado učiniti uslugu, koji je susretljiv, koji rado izlazi u susret; ljubazan, prijazan, uviđavan
✧ PRED- + *v.* u + *v.* sresti

preduvjerénje *sr* uvjerenje s kojim se pristupa nekom objektu, unaprijed izgrađeno i zatvoreno promjenama ili prilagođavanjima; predrasuda
✧ PRED- + *v.* uvjeriti

predúvjet *m* uvjet koji se treba ispuniti da bi se što poduzelo, obavilo ili započelo; prethodni uvjet, unaprijed postavljen uvjet
✧ PRED- + *v.* uvjet

prȅdvečēr (**prȅdvečē**) *pril.* u vrijeme neposredno pred večer; svečera // **prȅdvečērje** *sr* **1.** vrijeme pri kraju dana, pred spuštanje sumraka **2.** *retor.* vrijeme neposredno prije kakva događaja [*u ~ revolucije*]; **prȅdvečērnjī** *prid.* koji se odnosi na predvečerje, koji se zbiva prije večeri
✧ PRED- + *v.* večer

prèdvesti, *v.* predvoditi

prèdvidjeti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèdvidīm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* prèdvidi, *prid. rad.* prèdvidio/prèdvidjela *ž*, *prid. trp.* prèdviđen⟩ pogoditi što će se dogoditi [~ *promjenu vremena*] // **predvìdljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može unaprijed procijeniti, čiji se postupak može unaprijed znati [~ *događaj*; *~a okolnost*]; **predvìdljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je predvidljivo ili osobina onoga koji je predvidljiv (u svojim postupcima); **predvíđati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèdvīđām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predvidjeti; **prèdviđen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ kojemu je unaprijed određeno vrijeme ili koji je unaprijed namijenjen za koga, za kojega se znalo ili moglo pretpostaviti da će doći ili da će se pojaviti i sl. [~ *događaj*; *~o mjesto*]
✧ PRED- + *v.* vid, vidjeti

predvòditi (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèdvodīm, *pril. sad.* prèdvodēći, *prid. trp.* prèdvođen, *gl. im.* prèdvođēnje⟩ **1.** *v.* predvesti **2. a.** biti prvi u vrsti, biti na čelu [~ *kolone*] **b.** *pren.* biti važna ličnost, biti ključna osoba [~ *revoluciju*] **3.** voditi tako da se vidi i promatra [~ *konje na sajmu*] // **prèdvesti** (koga) *svrš.* ⟨*prez.* predvèdēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prèdveo, *prid. trp.* predvèden⟩ **1.** dovesti koga pred suca ili istražitelja pod službenom pratnjom

na zakonit način [*biti predveden*] **2.** *v.* predvoditi; **prèdvodnica** *ž*, *v.* predvodnik; **prèdvodničkī** *prid.* koji se odnosi na predvodnike; **prèdvodnički** *pril.* kao predvodnik, na način predvodnika; **prèdvodnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji predvodi △ ***ovan*** ~ **1.** ovan koji sa zvonom oko vrata ide prvi u stadu **2.** *pejor.* vođa, onaj kojega ljudi nekritički slijede; **prèdvodnīštvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩ mjesto, uloga ili odnos prema drugome onoga koji je predvodnik; **prèdvođēnje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* predvoditi **2.** prikazivanje konja, bikova itd. u povorci na sajmovima radi ocjenjivanja i nagrađivanja
✧ PRED- + *v.* voditi

predvòjiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèdvojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèdvojen⟩ presaviti, posuvratiti tako da se od jednog sloja dobiju dva [~ *pokrivač*]; preduplati // **predvájati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèdvājām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* predvojiti
✧ PRE-[1] + *v.* dva

prèdvojničk|ī *prid.*, ob. u: △ ~***a obuka*** **1.** *zast.* nastavni predmet u nekim školskim programima; predvojnička **2.** općenito, vojna obuka izvan vojnog ustroja // **prèdvojnička** *ž žarg.* predvojnička obuka, *v.* predvojnički △
✧ PRED- + *v.* vojnik

prédvōrje *sr* **1.** dio ispred ulaznih glavnih vrata **2.** široki prostor iza glavnog ulaza (ob. u javnim zgradama); vestibul // **prédvōrnī** *prid.* koji se odnosi na predvorje
✧ PRED- + *v.* dvor

prèdzīd *m* ⟨N *mn* -idovi⟩ vanjski zid, koji je pred drugim, ob. glavnim zidom // **prèdzīđe** *sr* prednji, vanjski obrambeni zid koji opasuje tvrdi grad, tvrđavu i sl. △ ~ ***kršćanstva*** *pov.* oznaka za narode na graničnim područjima prema islamu (Hrvati, Poljaci)
✧ PRED- + *v.* zid

prèdznāk *m* ⟨N *mn* -āci⟩ **1.** znak, znamenje koje nagovješćuje što, pojava koja pretkazuje blizak početak čega [~ *propasti svijeta*] **2. a.** *mat.* znak koji se stavlja ispred broja i označava pozitivnu ili negativnu veličinu (plus ili minus) **b.** *glazb.* znak kojim se označava povišenje ili sniženje osnovnog tona
✧ PRED- + *v.* znak

prèdživot *m* ⟨G predživòta, G *mn* predživótā⟩ bivši, prošli dio života (koji se bitno razlikuje od ovoga koji se sada živi) [*imati* ~]
✧ PRED- + *v.* život

prȅđa, *v.* presti

prȅđašnjī, *v.* pred

preegzistèncija *ž teol.* egzistencija prije materijalne egzistencije, egzistencija prije života, *usp.* preegzistencijalizam △ ~ ***Isusa Krista*** *teol.* dogma prema kojoj čovjek (Isus) ne nastaje začetkom tjelesne egzistencije, nego postoji i prije // **preegzistencijalìzam** *m* ⟨G -zma⟩ *rel.* učenje prema kojem su ljudske duše egzistirale već prije svoga života u tijelu
✧ PRE-[2] + *v.* egzistencija

prefabrìkāt *m* ⟨G prefabrikáta⟩ *razg.* gotov proizvod nakon prerade, »fabrikat« koji je prerađen u drugi gotov proizvod (fabrikat)
✧ PRE-[1] + *v.* fabrika, fabrikat

prefácija *ž kat.* dio mise u liturgiji, molitva prije pretvorbe koju svećenik izgovara naglas ili pjeva; predslovlje
✧ *lat.* praefatio

prȅfekt *m* ⟨G *mn* -kātā⟩ **1.** *pov.* u starom Rimu **a.** načelnik grada Rima koji vrši tu funkciju za konzulova ili (kasnije) careva izbivanja **b.** zapovjednik odjela pomoćne vojske i konjaništva **2.** u nekim državama viši upravni službenik, šef policije i sl. **3.** odgojitelj u internatu // **prefektúra** *ž pov.* **1.** administrativno područje kojim u svom djelokrugu upravlja prefekt **2.** služba i zvanje prefekta, vrijeme trajanja službe prefekta **3.** sustav zgrada u kojem je sjedište prefekta i njemu podređenih službi
✧ *njem.* Präfekt ← *lat.* praefectus

prȅferans *m* ⟨G *mn* -ānsā⟩ društvena kartaška igra (3 igrača, 32 karte)
✧ *fr.* préférence

preferírati (koga, što) *dv.* ⟨*prez.* prefèrīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ dati/davati prednost kome, čemu, više cijeniti, više voljeti; pretpostavljati, pretpostaviti // **preferèncija** *ž* davanje prednosti ili prvenstva, iskazivanje sklonosti, pretpostavljanje koga komu; prednost, povlaštenje; **preferencìjāl** *m* ⟨G prefencijála⟩ *term.* posebna carinska povlastica; primjenjuje se između dviju zemalja s klauzulom ograničenja najviše povlaštenosti; **prȅferencijāl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji ima prednost, kojemu se daje prednost, prvenstvo **2.** koji je povlašten, pretpostavljen [~*ne carine*] △ ~***ni tretman*** povlašteni postupak u međunarodnim odnosima
✧ *lat.* praeferre: nositi ispred

prèfiks *m* ⟨G *mn* -kāsā/prȇfīksā⟩ *gram.* jezični element koji se uspostavlja kao prednji dio riječi i čini s njom novu cjelinu [*za* + *raditi* ← *zaraditi*]; predmetak, *usp.* sufiks // **prefigírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* prefìgīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ riječi dodati/dodavati prefiks; **prefiksácija** *ž lingv.* tvorba prefiksima; prefiksalna tvorba
✧ *njem.* Präfix ← *lat.* praefixum ← praefigere: učvrstiti ispred
prefiksòīd *m* ⟨G prefiksoída⟩ *lingv.* prefiksu sličan tvorbeni morfem (npr. agro-, ekstra-, hidro-, makro-), *opr.* sufiksoid
✧ *v.* prefiks + -OID
preformírati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prefòrmīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prefòrmīrān⟩ dati ili dobiti drugi oblik; preobličiti, preoblikovati [~ *šešir*] // **preformácija** *ž biol.* zastarjelo shvaćanje (17–18. st.) da je cjelokupno ustrojstvo tijela određeno već u spolnim stanicama (u jajašcu ili spermiju), *opr.* epigeneza
✧ PRE-[1] + *v.* forma, formirati
preformulírati (što) *dv.* ⟨*prez.* preformùlīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ izmijeniti/mijenjati formulaciju, dati/davati drugu, drukčiju formulaciju [~ *pitanje*]
✧ PRE-[1] + *v.* formula, formulirati
prȅfrigān *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *reg.* koji je vrlo lukav; prepreden // **prefrigánac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G prefrìgānācā⟩ prefrigan čovjek; prepredenjak; **prefrigánčev** *prid.* koji pripada prefrigancu; **prefrìgānka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* prefriganac; **prȅfrigāno** *pril.* s prefriganošću, na prefrigan način; **prȅfrigānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prefrigan
✧ PRE-[1] + *v.* frigati, frigan
prefròntālnī *prid. med.* koji se odnosi na prednji, frontalni dio čega (npr. mozga)
✧ PRE(D)- + *v.* front[1], frontalan
-PREG kao drugi dio riječi znači da je upregnuto onoliko konja koliko kaže broj u prvom dijelu [*jed(an)nopreg*, *dv(a)* + *o* + *preg*, *šestero* + *preg* = jednopreg, dvopreg, šesteropreg]
✧ *v.* pregnuti
prègača *ž* **1. a.** odjevni predmet koji se pripasuje preko odjeće radi zaštite; kecelja **2.** *etnol.* takav odjevni predmet kao ukras i dio nošnje
✧ ≃ *v.* pregnuti, prezati
prègalac, *v.* pregnuti
prègaziti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prègažen⟩ **1.** prijeći hodom preko čega [~ *most*; ~ *rijeku*] **2.** prijeći kakvim vozilom preko koga ili preko čega [~ *mačku*] **3.** *žarg.* uništiti koga, potući u sportu, u borbi [~ *protivnika, neprijatelja*]
✧ PRE-[1] + *v.* gaz, gaziti
prègelj *m* ⟨G -glja, N *mn* -gljevi⟩ *zool.*, *v.* grinje
pregíbati *nesvrš.* ⟨*prez.* prègībām/prègībljēm, *pril. sad.* -ajūći/-bljūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što, se) mijenjati položaj dijela tijela gibanjem [~ *koljeno*; ~ *ruku u laktu*] **2.** (što) presavijati [~ *list papira*] // **prégib** *m* **1.** mjesto gdje se što pregiba, savija (list papira i sl.); gib **2.** mjesto na tijelu (oko zglobova lakta i koljena, prepona i sl.); **pregìbāč** *m* ⟨G pregibáča⟩ *anat.* mišić koji prelazi preko nutarnje strane zgloba i pregiba zglob; fleksor; **pregìbljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može pregibati; savitljiv; **prégibnī** *prid.* koji je dio pregiba, koji pripada pregibu
✧ PRE-[1] + *v.* gib, gibati
Pregl (*izg.* Prégl), **Fritz** (1869–1930), austrijski kemičar, osnivač mikroanalize; Nobelova nagrada za kemiju 1923.
preglacìjāl *m* ⟨G preglacijála⟩ *geol.* u razvoju Zemlje, razdoblje prije ledenog doba
✧ PRE-[2] + *v.* glacijal
preglàdnjeti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prègladnīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* preglàdnio/preglàdnjela *ž*⟩ ogladnjeti toliko da nestane želja za hranom // **pregladnjívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* preglàdnjujēm, *pril. sad.* preglàdnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pregladnjeti
✧ PRE-[1] + *v.* glad, gladnjeti
preglàsati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅglasān⟩ izravnim odmjeravanjem snaga glasanjem pobijediti; dobiti većinu glasova // **preglasávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preglàsāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preglasati; **prȅglasovati** (koga, što) *svrš. konstr.*, *v.* preglasati
✧ PRE-[1] + *v.* glas, glasati
prègledati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prègledān⟩ **1.** *med.* obaviti liječnički pregled [~ *pacijenta*] **2.** pažljivo provjeriti točnost činjenica, ispravnost postupaka, poštovanje pravila i sl. [~ *tekst*; ~ *oružje*; ~ *stanje u rudnicima*] **3.** ovlaš pročitati, preletjeti pogledom [~ *novine*] **4.** ne vidjeti; previdjeti // **prégled** *m* **1. a.** *med.* ispitivanje, proučavanje pacijenta uz primjenu utvrđenih metoda u svrhu postavljanja dija-

gnoze i terapije [*liječnički* ~; *sistematski* ~; ~ *ultrazvukom*] **b.** promatranje, proučavanje da bi se utvrdila točnost, ispravnost, pravilnost [~ *teksta*; ~ *trupa*] **2.** sažet prikaz činjenica, događaja, pojava i sl. povezanih nekom općom idejom [~ *zbivanja*; *povijesni* ~; *tabelarni* ~]; **preglèdāč** *m* ⟨G pregledáča⟩, *v.* pregledatelj; **pregledàčica** *ž*, *v.* pregledač; **prégledan** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ **1.** koji se lako može obuhvatiti pregledom **2.** koji je jasan, razumljiv; **preglèdatelj** *m* onaj koji što pregleda; pregledač, nadglednik; **pregledatèljica** *ž rij. neob.*, *v.* pregledatelj; **preglèdateljskī** *prid.* koji se odnosi na pregledatelja; **preglédati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prѐglēdām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pregledavati, prѐgledati; **pregledávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preglèdāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preglédati, prѐgledati; **préglednīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** *int.* program koji služi za pretraživanje i pregledavanje sadržaja na internetu (*engl.* browser) **2.** *inform.* program koji služi za čitanje podataka iz datoteke bez potrebe za učitavanjem glavnog namjenskog programa (*engl.* viewer); **prégledno** *pril.* na pregledan način, s preglednošću [~ *izložiti*]; **préglednōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pregledno

✧ PRE-[1] + *v.* gledati

prѐglūmljen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je u tumačenju uloge opterećen suvišnom i suviše vidljivom voljom da se odglumi, koji ima previše glume kao zanata // **prѐglūmljeno** *pril.* na preglumljen način; izvještačeno, isforsirano, neuvjerljivo [*igrati* ~]

✧ PRE-[1] + *v.* gluma, glumiti

pregnàntan *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** koji je sažet; zgusnut, jezgrovit, kratak (o raznim oblicima tekstova, govora i izlaganja) [~ *članak*; ~ *referat*] **2.** *rij.* koji je važan, takav da je na njemu težište izlaganja // **pregnàntnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pregnantno

✧ *lat.* praegnans: trudan, noseći

prégnuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prȇgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* prégnuo⟩ *ekspr.* odlučno se prihvatiti, latiti čega, uložiti napore u što; biti pregalac [~ *na posao*], *usp.* napregnuti (se) // **prѐgalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ *ekspr.* onaj koji nesebično nastoji na javnom interesu i radu za opće dobro; **prѐgalačkī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na pregaoce; **prѐgalački** *pril.* kao pregalac, na način pregaoca; **prѐgalāštvo** *sr* osobina i djelovanje pregaoca; **pregnúće** *sr* znatno izraženo nastojanje da se učini što (ob. na opću korist); **prȅzati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prȇzām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *knjiš.* bojati se, trzati se (od straha) **2.** žacati se čega, kaniti se čega [*ne preza ni od čega*] **3.** *v.* pregnuti

✧ *prasl.* *pręgnǫti, *pręgti (*rus.* prjač': upregnuti, *polj.* sprząg: zaprega), *lit.* springti: daviti se

prѐgolem *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je golem preko mjere, više nego glomazan, golem u najvećoj mjeri **2.** koji ima veće mjere nego što bi bile potrebne [~*e cipele*] **3.** koji je neizmjeran [*tuga* ~*a*, *usp.* verem]

✧ PRE-[1] + *v.* golem

pregòniti *nesvrš.* ⟨*prez.* prѐgonīm, *pril. sad.* prѐgonēći, *gl. im.* prѐgonjēnje⟩ **1.** (što) goniti tako da prijeđe preko čega [~ *stoku preko rijeke/potoka*] **2.** (∅) *ekspr.* pretjerivati u opisu čega, pretjerivati u trošenju i nastojanju, forsirano opisivati u krajnjem intenzitetu (bolesti, stanja i svojstva) **3.** (se s kim) *ekspr.* u nadmetanju ne prestajati biti bolji ili biti pobjednik, natjerivati se do željenog ishoda, živo nastojati biti u rivalstvu bolji ili prvi // **pregánjati** (∅, se s kim) *nesvrš.* ⟨*prez.* prѐgānjām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pregoniti (**2,3**); **prѐgnati** (∅, se s kim) *svrš.* ⟨*prez.* prѐgnām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prѐgnān⟩, *v.* pregoniti; **prѐgon** *m* ograđeni pašnjak u kojem stoka pase neko vrijeme, pa se zatim pregoni dalje

✧ PRE-[1] + *v.* goniti

pregòrje|ti (∅, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prѐgorīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prѐgoren⟩ **1.** (∅) **a.** prelomiti se izgorjevši na jednom mjestu, raspasti se na dijelove (od vatre) **b.** suviše se prepeći; zagorjeti **c.** prestati gorjeti (o žarulji, električnoj instalaciji) **2.** (što) prežaliti ono što se nije moglo dobiti ili što se izgubilo; prestati žaliti za čim ili zbog čega; preboljeti // **pregorijévati** (∅, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pregòrijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pregorjeti; **prijégor** *m* požrtvovanje, požrtvovnost

✧ PRE-[1] + *v.* gorjeti

prѐgovōri *m mn* iznošenje oprečnih ili različitih stavova radi usklađivanja i nalaženja onoga što je u zajedničkom interesu [*vode se* ~ *o oslobađanju talaca*] // **pregovàrāč** *m* ⟨G prego-

varáča⟩ onaj koji pregovara; **pregovaràčica** *ž konstr. neob.*, *v.* pregovarač; **pregovàrāčkī** *prid.* koji se odnosi na pregovarače [*za ~m stolom*]; **pregovàrāčki** *pril.* kao pregovarač, na način pregovarača; **pregovárati** (∅, s kim) *nesvrš.* ⟨*prez.* pregòvārām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ voditi pregovore
✧ PRE-¹ + *v.* govor

Prègrada *ž* naselje u *Z* dijelu Hrvatskog zagorja, 1391 stan. // **prègradskī** *prid.* koji se odnosi na Pregradu i Pregrađane; **Prègrađanin** *m* (**Prègrađānka** *ž*) ⟨N *mn* Prègrađani⟩ stanovnik Pregrade

pregráditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* prègrādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prègrāđen⟩ **1.** odvojiti pregradom **2.** na drugi način izgraditi; preurediti, adaptirati (kuću, stan) // **prègrada** *ž* **1.** zid, stijenka i sl. koji dijeli u dva dijela prostoriju ili prostor **2.** ono što onemogućuje pristup, prilaz, put čemu **3.** *pren.* ono što odvaja jedno od drugoga, ono što postaje prepreka između koga; zapreka, poteškoća; **prègradak** *m* ⟨G -atka, N *mn* -aci⟩, *v.* pretinac; **prègradnī** *prid.* koji pripada pregradi, koji je pregrada [~ *zid*]; **pregrádnja** *ž* **1.** odvajanje pregradom ili na drugi način odvojiti određeni prostor **2.** izmjena, promjena čega, preoblikovanje; **pregrađívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pregràđujēm, *pril. sad.* pregràđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pregraditi
✧ PRE-¹ + *v.* graditi

prègrijati (se) *svrš.* ⟨*prez.* prègrijēm (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. trp.* prègrijān⟩ previše se zagrijati [*motor se pregrijao*] // **prègrijānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je pregrijano; **pregrijávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pregrìjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pregrijati
✧ PRE-¹ + *v.* grijati

pregr̀mjeti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prègrmīm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* pregr̀mi, *prid. rad.* pregr̀mio/pregr̀mjela *ž*⟩ **1.** otrpjeti teškoće, nevolje, pretrpjeti, preživjeti što teško [~ *gubitak*] **2.** *rij. konstr. neob. ekspr.* prijeći (preko čega) grmeći // **pregrmljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pregr̀mljujēm, *pril. sad.* pregr̀mljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pregrmjeti
✧ PRE-¹ + *v.* grmjeti

pregŕnuti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prègr̄nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pregŕnuo⟩ **1.** jednim pokretom ili s više radnji lopatom ili drugim pomagalom nešto sipko ili ono što je od više komada premjestiti ili približiti [~ *zemlju*; ~ *pijesak*] **2.** savladati nevolju ili teškoću // **prègrtati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prègrćēm, *pril. sad.* prègrćūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pregrnuti
✧ PRE-¹ + *v.* grnuti

prègr̄št *ž* ⟨G -i, I -i/-šću⟩ **1. a.** sastavljeni dlanovi u obliku posude **b.** količina čega što može stati u tako sastavljene dlanove [~ *brašna*] **2.** *retor. jez. knjiž.* prikladna količina [~ *pjesama*; ~ *misli*]
✧ PRE-¹ + *prasl.* i *stsl.* gъrstь: puna šaka (*rus.* gorst', *češ.* hrst), *latv.* gurste ≈ *grč.* agostós: šaka

pregrùntati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prègruntān⟩ *reg.* razmisliti o čemu radi donošenja odluke, odvagati sve argumente, razmisliti, promisliti, *usp.* progruntati
✧ PRE-¹ + *v.* gruntati

pregrupírati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pregrùpīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pregrùpīrān⟩ **1.** drugačije organizirati grupu ili grupe **2.** napraviti novi raspored grupa // **pregrupácija** *ž* reorganizacija čega, koga; presvrstavanje
✧ PRE-¹ + *v.* grupa, grupirati

pregúrati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prègūrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prègūrān⟩ **1.** gurajući preko čega premjestiti kakav predmet **2.** *pren.* pretrpjeti što, savladati poteškoće; pregrmjeti // **pregurávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pregùrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pregurati
✧ PRE-¹ + *v.* gurati

prehláditi *svrš.* ⟨*prez.* prèhlādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèhlāđen⟩ **1.** (što) *konstr. neob.* previše ohladiti **2.** (se) oboljeti od prehlade // **prèhlada** *ž pat.* često oboljenje uz kihanje i nadraženost sluznice nosa i grla; hunjavica, nazeb, nahlada; **prèhladn|ī** *prid.* **1.** koji se odnosi na prehladu **2.** koji je previše ohlađen [~*a kiša* kiša s kapljicama vode u zraku koje su ohlađene na temperature ispod 0; ° C; a nisu se smrznule]; **prèhlāđenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prehlađen; **prehlađívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prehlàđujēm, *pril. sad.* prehlàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prehladiti
✧ PRE-¹ + *v.* hlad, hladan

prèhrana *ž biol.* hranjenje, održavanje hranom, uzimanje hrane radi zadovoljenja potreba i funkcioniranja organizma △ ***autotrofna*** ~

način hranjenja karakterističan za biljke koje se hrane anorganskim spojevima (ugljikov dioksid, voda, mineralne tvari) iz kojih fotosintezom grade organske tvari; ***heterotrofna*** ~ način hranjenja karakterističan za ljude i životinje koje za svoj razvoj trebaju gotove organske tvari, tj. bjelančevine, ugljikohidrate i masti // **prèhramben|ī** *prid.* **1.** koji se odnosi na prehranu [*~e navike*] **2.** koji služi za prehranu [*~i proizvodi*] △ ***~a industrija*** industrijska grana koja prerađuje sirovine za prehranu ljudi i stoke; **prehrániti se** *svrš.* ⟨*prez.* prèhrānīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* prèhrānjen⟩, *v.* prehranjivati se; **prehranjívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* prehrànjujēm se, *pril. sad.* prehrànjujūći se, *gl. im.* -ānje⟩ izdržavati se, živjeti iz dana u dan, ostvarivati egzistenciju na vrlo skroman način

✧ PRE-¹ + *v.* hrana

prèimenovati *svrš.* ⟨*prez.* prèimenujēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* prèimenūj, *prid. trp.* prèimenovān⟩ dati, nadjenuti drugo ime

✧ PRE-¹ + *v.* ime, imenovati

preináčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* preinàčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* preinàčen⟩ dati drugi oblik čemu, promijeniti što // **preinačàvatelj** *m* onaj koji preinačava što; **preinačavatèljica** *ž*, *v.* preinačavatelj; **preinačávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preinàčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preinačivati, preinačiti; **preinàčiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se da preinačiti; **preinačívati** (**preinačávati**) (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preinàčujēm, *pril. sad.* preinàčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preinačiti; **prȅinak|a** *ž* ⟨D L -aci⟩ **1.** izmjena čega tako da postane drugačije, da se preinači [*izvršiti ~u*]; preraditi **2.** *lingv.* postupak kojim se mijenja oblik nekih jezičnih jedinica (rečenica) da bi se otkrili njihovi drugačiji odnosi, takvi koji leže u osnovi njihove organiziranosti; transformacija [*Kiša pada.*; *Trava raste.*]

✧ PRE-¹ + *prasl.* *inakъ: različit (*rus.* inákij, *polj.* inaki)

preispítati *svrš.* ⟨*prez.* preìspītām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* preìspītān⟩ **1.** (što) još jednom ispitati valjanost suda ili odluke nakon promišljanja; naknadno promisliti **2.** (koga, se) još jednom provjeriti znanje // **preispitívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preispìtujēm, *pril. sad.* preispìtujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preispitati

✧ PRE-¹ + *v.* ispitati

prȅjas|an *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ **1.** *ekspr.* koji je više nego jasan, jasan u najvećoj mjeri [*~no nebo*] **2.** koji je previše jasan (i u zn. nejasan u želji da bude jasan); nehotice očit **3.** ⟨*odr.* -snī⟩ kao ukrasni pridjev uz vladara i vladarsku kuću Habsburške Monarhije [*~na carska kuća*]

✧ PRE-¹ + *v.* jasan

prèjesti se *svrš.* ⟨*prez.* prèjedēm se, *pril. pr.* -ēvši se, *imp.* prèjedi se, *prid. trp.* prejèden⟩ jelom preopteretiti želudac // **prejédati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* prèjēdām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prejesti se

✧ PRE-¹ + *v.* jesti

prejudicírati (što) *dv.* ⟨*prez.* prejudìcīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** unaprijed presuditi/presuđivati **2.** *razg.* pretpostaviti/pretpostavljati da će se što dogoditi i ponašati se kao da se tako već dogodilo, unaprijed stvoriti/stvarati sud ili mišljenje, (na)praviti pretpostavke bez stvarne osnove [*~ rezultat izbora*; *buduće događaje*] // **prejùdīcij** (**prejudîcij**) *m* unaprijed donesena odluka, prethodno rješenje; predrasuda; **prejudicírānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prejudicirati **2.** *dipl.* **a.** pitanje koje treba prethodno riješiti prije odlučivanja o glavnoj stvari **b.** zauzimanje stava ili donošenje odluke prije nego što se riješi neko drugo pitanje, na način koji već uvjetuje rješavanje tog drugog pitanja

✧ *njem.* präjudizieren ← *lat.* praeiudicare

prekáliti *svrš.* ⟨*prez.* prèkālīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèkāljen⟩ **1.** (što) usavršiti kaljenjem [*~ čelik*] **2.** (se) u teškoćama postati jak, otporan, izdržljiv, iskusan, itd.; očeličiti // **prèkāljen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je izdržljiv, iskusan, otvrdnuo [*~ borac*]; **prèkāljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prekaljen; **prekaljívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekàljujēm, *pril. sad.* prekàljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekaliti

✧ PRE-¹ + *v.* kaliti

prȅkāmbrij (**prekâmbrij**) *m geol.* prvo razdoblje u razvoju Zemlje; dijeli se na arhaik i proterozoik

✧ PRE-² + *v.* kambrij

prekanceróza *ž pat.* patološko stanje ili bolest koje može, ali i ne mora, dati podlogu za postanak malignih tumora (poremećaj cirkulacije, upalna promjena i sl.) // **prȅkancerōzan** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ koji prethodi kanceroznom stanju

✧ PRE-² + *v.* kancer + -OZA

prèkāran *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji nije ugodan; neugodan, nezgodan, nemio, neprikladan
✧ *lat.* precarius

prekardášiti (∅, u čemu) *svrš.* ⟨*prez.* prekàrdāšīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prekàrdāšen⟩ *razg.* suviše daleko otići u čemu; pretjerati, zabrazditi // **prekardašívati** (∅, u čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekardàšujēm, *pril. sad.* prekardàšujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekardašiti
✧ PRE-[1] + *v.* kardaš

prèkārij (**prekârīj**) *m pravn.* **1.** *pov.* u kasnoj antici, ugovor o zakupu **2.** ugovor prema kojem jedna strana prepušta drugoj neku stvar na besplatnu uporabu ili uživanje do opoziva // **prekàrist** (**prekarȉst**) *m pravn. pov.* onaj koji dobiva prekarij na uživanje
✧ *lat.* precarium

prȅkasno *pril.* suviše kasno, *usp.* kasno (**2**)
✧ PRE-[1] + *v.* kasan, kasno

prekídati (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèkīdām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekinuti // **prékid** *m* privremeni prestanak trajanja čega [*duži/kraći* ~; ~ *struje*; ~ *telefonske veze*] △ ~ ***vatre*** privremeni prekid oružane borbe (ob. radi zbrinjavanja ranjenika, pokopa poginulih i sl.), *usp.* primirje; **prekìdāč** *m* ⟨G prekidáča⟩ (+ *potenc.*) **1.** *term.* sprava različitih namjena u tehnici, električnim instalacijama itd. s općim zn. onoga što prekida ili čime se prekida; sklopka, šalter **2.** prekidač koji spaja elektroničke sklopove i čijim se uključivanjem/isključivanjem mijenja konfiguracija hardvera; jumper △ ***DIP*** ~ (*engl.* DIP switch) *inform.* minijaturni prekidač na sklopovnoj ploči; podešavanjem DIP prekidača mijenja se konfiguracija, npr. matične ploče ili hard-diska; **prékidnī** *prid.* koji se odlikuje prekidima, koji je na prekide [~ *signal*]; **prèkinuti** *svrš.* ⟨*prez.* prèkinēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prèkini, *prid. trp.* prèkinūt⟩ **1. a.** (što) naglim pokretom ruku u oprečnim smjerovima raskinuti [~ *konopac*; ~ *konac*] **b.** (što) *pren.* naglo zaustaviti radnju, postupak, događaj i sl. [~ *predstavu*] **c.** (s kim) raskinuti veze, prestati družiti se s kim **d.** (što, s čim) učiniti čemu kraj, prestati (raditi itd.) [~ *s radom*] **2.** (koga) upadati u čiji govor, ne dati kome da završi, da kaže što do kraja **3.** (se) namučiti se, pretrgnuti se [~ *se od posla*]
✧ PRE-[1] + *v.* kidati

prekípjeti *svrš.* ⟨*prez.* prèkīpīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prekípio/prekípjela *ž*⟩ **1.** (∅) kipeći izliti se [*mlijeko će* ~] **2.** (komu) ne moći izdržati napetost živaca i sl.; razljutiti se [*prekipjelo mi je kad je to rekao*] // **prekipljívati** (∅, komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekìpljujēm, *pril. sad.* prekìpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekipjeti
✧ PRE-[1] + *v.* kipjeti

prȅkjučē (**prȅkjučēr**) *pril.* prije dva dana, dan prije jučer, dan između jučer i nakjučer, *opr.* prekosutra // **prekjučèrašnjī** *prid.* koji je od prekjučer [~ *kruh*]; koji se dogodio prekjučer [~ *događaj*]
✧ PRE-[2] + *v.* k(a) + *v.* jučer

prȅklad *m*, *v.* prijeklad

prȅklāni *pril.* pretprošle godine, prije dvije godine // **prȅklanjskī** *prid.* koji je bio pretprošle godine, prije dvije godine
✧ PRE-[2] + *v.* k(a) + *v.* lani

prèklati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prèkoljem, *pril. pr.* -āvši, *imp.* prekòlji, *prid. trp.* prȅklān⟩ **1.** *ekspr. razg.* usmrtiti prerezavši grlo **2.** *žarg.* dovesti u očajno stanje, upropastiti, uništiti
✧ PRE-[1] + *v.* klati

preklòpiti *svrš.* ⟨*prez.* prèklopīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèklopljen⟩ saviti jedan dio čega preko drugoga [~ *kuvertu*] // **preklàpača** (**preklàpnjača**) *ž* prelamača; **preklàpnjača** *ž lov.* puška koja se puni tako da se preklapa (cijev se odigne od kundaka); **preklápati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèklāpām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* preklopiti **2.** *pren.* raspravljati besciljno o čemu; pretresati; **préklop** *m*, *v.* prijeklop; **préklopnī** (**préklopnī**) *prid.* koji se odnosi na preklop, koji je na sklapanje; **prèklopnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** (+ *potenc.*) sprava ili dio sprave, uređaja itd. koji obavlja svoju funkciju kad se preklopi, kad se pomakne poluga ili ručica u potreban položaj i sl. **2.** *int.* dio mrežne opreme, uređaj koji ubrzava distribuciju podataka unutar mreže [*ATM* ~; *LAN* ~; *WAN* ~] (*engl.* switch); **prijéklop** (**préklop**) *m* **1.** mjesto na kojem se preklapa **2.** *meton.* ono što je preklopljeno (zaklopac na džepu); klapna; **prijéklopn|ī** *prid.* koji pripada prijeklopu, koji je dio prijeklopa, koji čini prijeklop [~*o mjesto*; ~*a točka*]
✧ PRE-[1] + *v.* klopiti

preklúzija *ž pravn.* posebnim propisom gubljenje određenih prava istekom strogih zakonskih rokova ukoliko to pravo nije na vrijeme

prolongirano // **prèkluzīvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji isključuje, sprečava △ ~ ***rok*** *pravn.* zakonom određen neodgodiv rok, rok do kojeg se nešto mora izvršiti
✧ *lat.* praeclusio ← praecludere: odbiti, zatvoriti

prèko *prij.* (s G) **1.** pokazuje **a.** položaj ili kretanje širinom s jedne strane čega na drugu [~ *ulice*] **2.** položaj ili kretanje povrh čega [*baciti ~ plota*] **3.** prekoračenje čega (granice, mjere, norme) [~ *svake mjere*]; (iz)nad, povrh, više **4.** osobu ili sredstvo pomoću kojih se što obavlja [~ *prijatelja*] **5.** trajnost u vremenu [~ *cijele godine*; ~ *dana*]; za vrijeme, u toku **6.** količinu iznad nekog broja [~ *deset dana*]; više od
✧ PRE-¹ + *v.* k(a)

Prêko *sr* naselje na *SI* strani otoka Ugljana, 1759 stan. // **Prêčanin** *m* (**Prêčānka** *ž*) ⟨N *mn* Prêčani⟩ stanovnik Preka; **prêčanskī²** *prid.* koji se odnosi na Preko i Prečane
◆ *v.* prijeko

PREKO- kao prvi dio riječi uz pridjev od geografskog pojma (ob. rijeka i planina) naznačuje opću prostornu orijentaciju prema pojmu u pridjevu; nekad prema kontekstu i pripisana svojstva s gledišta s ove strane pojma [*prekosavski* koji je preko Save (na desnoj strani rijeke ako se govori na lijevoj strani); *prekodrinski* preko Drine u zn., ob. u Srbiji; *prekovelebitski* preko Velebita; *prekovelebitska braća* Hrvati sjeverno od Velebita, *pov. pol.* u smislu kraljevina Dalmacije i Hrvatske u Habsburškoj Monarhiji]
✧ *v.* preko

prèkobrōjan *prid.* ⟨*odr.* -jnī⟩ koji je preko određenog, predviđenog broja // **prekobrójnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prekobrojan, svojstvo onoga što je prekobrojno
✧ PREKO- + *v.* broj, brojan

prekogrànič|an *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji se odnosi na prostore preko granice; transgraničan △ ~***no onečišćenje atmosfere*** *ekol.* onečišćenje zraka izazvano transportom zagađenog zraka preko granice države gdje je nastalo (npr. spojevi sulfata i dušika mogu biti preneseni i tisuću kilometara daleko od mjesta emisije i izazvati dalekosežne promjene u tlu, vodama i vegetaciji)
✧ PREKO- + *v.* granica, graničan

prekomandírati (koga) *svrš.* ⟨*prez.* prekomàndīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prekomàndīrān⟩ *pov. vojn.* premjestiti po službenoj dužnosti // **prèkomānda** *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ premještaj po službenoj dužnosti
✧ PRE-¹ + *v.* komandirati

prèkomjēran *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji prelazi mjeru, koji je suviše velik (jačinom, snagom, brojem itd.) // **prèkomjērno** *pril.* na prekomjeran način; **prekomjérnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prekomjerno
✧ PREKO + *v.* mjera

prèkomōrje *sr* **1.** svako kopno preko mora **2.** otoci gledani ili predočeni s kopna ili s određene točke kopna kao područje koje joj gravitira [*splitsko* ~; *dubrovačko* ~] // **prekomórac** *m* ⟨G -rca, V -rče, N *mn* -rci, G prekòmōrācā⟩ stanovnik prekomorja; **prekòmōrka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* prekomorac; **prèkomorsk|ī** *prid.* koji se odnosi na zemlje s one strane svjetskih mora, koji se odnosi na daleke zemlje (Afrika itd.) [~*a roba*; ~*a plovidba*]
✧ PREKO- + *v.* more

Prèkomūrje *sr* krajevi u *SI* dijelu Slovenije, ravnica i naselja između lijeve obale Mure, austrijske i mađarske granice, o. 950 km² // **Prekomúrac** *m* (**Prèkomūrka** *ž*) ⟨G -rca, V -rče, N *mn* Prekomúrci⟩ stanovnik Prekomurja; **prèkomūrsk|ī** *prid.* koji se odnosi na Prekomurje [~*a gibanica*; ~*i vinogradi*]
◆ *pr.* (etnik): **Prekomórec** (Vrbovec, Dugo Selo)

prekonizácija *ž* **1.** pretjerana hvala; hvaljenje, veličanje **2.** *kat.* papinska potvrda i proglašenje novoizabranog biskupa pred kardinalskim skupom
✧ *srlat.* praeconisatio ≃ praeconisare: objaviti

prèkonōć *pril.* **1.** preko noći, u toku noći **2.** *pren.* brzo, naglo [*obolio je* ~] // **prèkonoćnī** *prid.* koji se odnosi na prekonoć
✧ PREKO- + *v.* noć

prekooceànsk|ī *prid.* koji se odnosi na brodarenje preko oceana [~*i brod*; ~*a kompanija*; ~*a linija*] // **prekooceánac** *m* ⟨G -nca, N *mn* -nci, G prekooceànācā⟩ *razg.* prekooceanski brod
✧ PREKO- + *v.* ocean, oceanski

Prèkopakra *ž* naselje (pokraj Pakraca), 1347 stan. // **prèkopakračkī** *prid.* koji se odnosi na Prekopakru i Prekopakrane; **Prekopàkranin** *m* (**Prekopàkrānka** *ž*) ⟨N *mn* Prekopàkrani⟩ stanovnik Prekopakre

prekòpati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅkopān⟩ **1.** kopanjem donje slojeve izbaciti na površinu [~ *zemlju*] **2.** *pren. razg.* premetnuti tražeći što, pretražiti [~ *ladice*] // **prekápati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prèkāpām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekopati, prekopavati; **prekopávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekòpāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekopati

✧ PRE-¹ + *v.* kopati

prekòpčati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅkopčān⟩ ono što je ukopčano organizirati, izvesti ili spojiti na drugi način [~ *struju*; ~ *električnu vezu*] // **prekápčati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèkāpčām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekopčati; **prekopčávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekòpčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekapčati

✧ PRE-¹ + *v.* kopča, kopčati

prekopírati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prekòpīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prekòpīrān⟩ **1.** načiniti kopiju [~ *pismo*] **2.** izraditi što slijepim oponašanjem koga

✧ PRE-¹ + *v.* kopija, kopirati

prekoráčiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prekòrāčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prekòrāčen⟩ **1.** (koga, što) koraknuvši prijeći preko koga ili čega [~ *zapreku*] **2.** (što) *pren.* **a.** prijeći granicu (ovlasti i sl.) **b.** narušiti što, pogaziti // **prekoračénje** *sr* prelaženje preko granice čega [~ *ovlasti*; ~ *doze (lijeka* i sl.)]; **prekoračívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekoràčujēm, *pril. sad.* prekoràčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekoračiti

✧ PRE-¹ + *v.* korak

prèkōrdīj (**prekôrdīj**) *m anat.* područje prsnog koša ispred srca // **prȅkordijālnī** *prid.* koji se odnosi na prekordij, koji se nalazi u području ispred srca

✧ *lat.* praecordia u *pl.* ≃ PRE-² + cor: srce

prekòriti (koga) *svrš.* ⟨*prez.* prèkorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèkoren⟩ uputiti ukor, ukoriti koga // **prekorávati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekòrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekoriti; **prijékor** *m* prekoravanje, manja zamjerka komu; **prijékōrno** *pril.* na prijekoran način, izražavajući prijekor

✧ PRE-¹ + *v.* koriti

Prȅkosāvlje *sr geogr.* krajevi i naselja koji se nalaze s druge strane rijeke Save // **Prekosávac** *m* (**Prekòsāvka** *ž*) ⟨G -vca, V -vče, N *mn* Prekosávci, G Prekòsāvācā⟩ stanovnik Prekosavlja; **prȅkosāvskī** *prid.* koji se odnosi na Prekosavlje i Prekosavce

◈ *pr.* (etnik): **Prȅksavec** (170, Moslavina, Međimurje, Slavonija)

prekòsutra *pril.* dan poslije sutrašnjeg dana, drugi dan od danas, dan između sutra i naksutra, *opr.* prekjuče // **prekòsutrašnjī** *prid.* koji pada prekosutra, koji će se dogoditi prekosutra; preksutrašnji; **prèksutra** *pril.*, *v.* prekosutra; **prèksutrašnjī** *prid.*, *v.* prekosutrašnji

✧ PREKO- + *v.* sutra¹

prekòvati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèkujēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅkovān⟩ preraditi kovanjem // **prekívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèkīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekovati

✧ PRE-¹ + *v.* kovati

prȅkovelebitskī *prid. pol. pov.* koji je preko Velebita, s druge strane Velebita kao dio Hrvatske (gledano iz Dalmacije) koji nije ujedinjen s Dalmacijom kao *zemljom* u smislu ustava Habsburške Monarhije [*Matica hrvatska osnovana je 20 godina prije Matice dalmatinske i kulturno je objedinjavala ~ dio Hrvatske, tj. Hrvatske, Slavonije, Vojne krajine i Međimurja*]

✧ PREKO- + *v.* Velebit

prekòvremen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se obavlja preko utvrđenog (radnog) vremena [*~i rad*] // **prekòvremeno** *pril.* preko, dulje od određenog radnog vremena; **prekòvremenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prekovremeno

✧ PREKO- + *v.* vrijeme, vremen

prȅkrāsan *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ koji se ističe neobičnom ljepotom, krasotom; divan // **prȅkrāsno** *pril.* **1.** krasno u najvećoj mjeri **2.** *razg. iron.* (u situaciji i neposrednom reagiranju) nije dobro, to je vrlo loše

✧ PRE-¹ + *v.* krasan

prekrátiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèkrātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèkrāćen⟩ učiniti čemu kraj, prekinuti što, učiniti da čemu dođe kraj [~ *iluzije*; ~ *lakrdiju* prekinuti s nekim smiješnim, nedostojnim i sl. postupkom koji je nalik lakrdiji; ~ *muke*, *pren.* ubiti koga teško bolesnoga ili ranjenoga ili mu pomoći da umre] // **prekraćívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekràćujēm, *pril. sad.* prekràćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekratiti

✧ PRE-¹ + *v.* kratak, kratiti

prȅkrēt, *v.* preokrenuti

prèkriti (što, koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* prȅkrijēm,

pril. pr. -īvši, *imp.* prèkrīj, *prid. trp.* prekrìven/ prèkrīt⟩ **1.** pokriti čim položenim odozgo **2.** podići krov nad čim; natkriti **3.** zastrti [*oblaci su prekrili sunce*] // **prekrìvāč** *m* ⟨G prekriváča⟩ gornji, ukrasni dio opreme za postelju, kojim se prekriva namješten krevet (s posteljinom i pokrivačem); **prekrívati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèkrīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekriti
✧ PRE-[1] + *v.* kriti

prekrížiti *svrš.* ⟨*prez.* prèkrīžīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèkrīžen⟩ **1.** (koga, se) pokretom desne ruke učiniti znak križa **2. a.** (što) namjestiti, postaviti što u obliku križa, unakrst; skrstiti **b.** (koga) odreći se nekoga, ob. zbog razočaranja u njega **c.** (što) odreći se želje, namjere, planova itd. **d.** (što) precrtati i time poništiti ono što je napisano // **prèkrīžje** *sr* mjesto gdje se sijeku dvije ceste; predio oko križanja
✧ PRE-[1] + *v.* križ

prekròjiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèkrojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèkrojen⟩ **1.** skrojiti na drugi način ono što je već skrojeno [~ *odijelo*; ~ *hlače*; ~ *haljinu*], *usp.* prekrajati **2.** *pren.* redizajnirati, promijeniti [~ *karte* promijeniti granice (neke države)] // **prekrájati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèkrājām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekrojiti
✧ PRE-[1] + *v.* krojiti

prekr̀stiti *svrš.* ⟨*prez.* prèkrstīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèkršten⟩ **1.** (koga, se) prekrižiti (**1**, **2a**) **2.** (što, se) izvršiti novi obred krštenja nad onim tko je već kršten (u drugoj kršćanskoj vjeri) **3.** (što) *razg.* dati novo ime komu ili čemu [~ *ulicu*] // **prekršćívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekr̀šćujēm, *pril. sad.* prekr̀šćujūći, *gl. im.* -ānje⟩ prekrštavati, *usp.* prekrstiti; **prekrštávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekr̀štāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekrstiti, prekršćivati (ob. **2**,**3**); **prekrštènīčkī** *prid.* koji se odnosi na prekrštenike; **prekrštènīk** *m* ⟨G prekrštenīka, V prèkrštenīče, N *mn* prekrštenīci⟩ onaj koji je ponovo kršten, *usp.* prekrstiti (**2**, **3**)
✧ PRE-[1] + *v.* krst, krstiti

prekŕšiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèkr̄šīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèkr̄šen⟩ narušiti, ogriješiti se o što [~ *dogovor*; ~ *primirje*; ~ *pravilo*; ~ *obećanje*; ~ *riječ*] // **prȅkršāj** *m* povreda propisa kojima se reguliraju kakvi odnosi [*sudac za ~e*]; **prȅkršājnī** *prid.* koji je u vezi s prekršajima, koji se odnosi na prekršaje [~ *postupak*; ~ *sud*]; **prȅkršājno** *pril.* tako da se prestupi ili je prestupljen kakav propis [~ *kažnjen*]; **prekr̀šilac** *m* ⟨G -oca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩, *v.* prekršitelj; **prekr̀šitelj** *m* onaj koji je izvršio prekršaj, koji je što prekršio (propis, odredbu i sl.); prekršilac; **prekršitèljica** *ž*, *v.* prekršitelj; **prekr̀šiteljskī** *prid.* koji se odnosi na prekršitelje; **prekršívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekr̀šujēm, *pril. sad.* prekr̀šujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekršiti
✧ PRE-[1] + *v.* kras, kršiti

prèkrūpa *ž* **1.** krupno samljeveno brašno; jarma **2.** istucan ječam
✧ PRE-[1] + *v.* krupan, krupica

prèksinōć *pril.* u noći prije prošle noći // **prèksinoćnī** (**prèksinošnjī**) *prid.* koji se odnosi na pretprošlu noć
✧ PREKO- + *v.* sinoć

prèksutra, *v.* prekosutra

prèkucati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèkucān⟩ **1.** pretipkati (tekst pisaćim strojem ili sličnim pomagalom) **2.** na mjestu izvornog broja automobila ili drugog vozila tehnikom utiskivanja i sl. utisnuti novi broj (ob. kad je vozilo ukradeno)
✧ PRE-[1] + *v.* kucati

prèkuhati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèkuhān⟩ **1.** previše dugo kuhati [~ *špinat*] **2.** još jedanput, ponovo skuhati [~ *mlijeko*] // **prekuhávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekùhāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekuhati
✧ PRE-[1] + *v.* kuhati

prekúpiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèkūpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèkūpljen⟩ **1.** ponovo kupiti ono što je kupac prodao **2.** kupiti što od onoga koji to preprodaje // **prékupac** *m* ⟨G -pca, V -pče, N *mn* -pci⟩ onaj koji prekupljuje, koji od jednoga kupi da drugomu proda; **prékupačkī** *prid.* koji se odnosi na prekupce; **prékupački** *pril.* kao prekupac, na način prekupaca; **prekupljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prekùpljujēm, *pril. sad.* prekùpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prekupiti
✧ PRE-[1] + *v.* kúpiti

prekvalificírati (koga, što, se) *dv.* ⟨*prez.* prekvalifìcīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *pravn.* dati/davati novu kvalifikaciju počinjenog djela **2.** osposobiti/osposobljavati za novi posao, takav za koji se traže druge kvalifikacije // **prekvalificīranōst**

ž ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje i osobina onoga koji je prekvalificiran; **prekvalifikácij|a** *ž* **1.** učinak pedagoške i profesionalne djelatnosti kojom se kvalificirane osobe neke struke osposobljavaju za nova zanimanja [*dobiti ~u*] **2.** *pravn.* nova kvalifikacija počinjenog djela u pravnom postupku [*~a ubojstva s umišljajem u ubojstvo iz nehata*]
✧ PRE-[1] + *v.* kvalificirati

prélac[1] *m* ⟨G -lca, V prêlče, N *mn* -lci, G prêlācā⟩ *zool.* **1.** leptir čije gusjenice predu čahuru **2.** (*mn*) porodica leptira (*Bombycidae*)
◈ *pr.* (nadimačka, *v.* i presti): **Prélac** (130, Istra, *Z* Slavonija)
✧ *v.* presti

prélac[2], *v.* presti

prelámati, *v.* prelomiti

prèlāt *m* ⟨G preláta⟩ **1.** općenito, pretpostavljeni (u državnoj ili u crkvenoj službi); velikodostojnik **2.** *pravosl.* naslov dostojanstvenika u istočnim crkvama **3.** *kat.* počasni naslov koji papa daje nekim svećenicima (oslovljavan kao monsinjor) **4.** svaki svećenik kojem je javno podijeljena neka crkvena služba // **prèlātskī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na prelate; **prèlātski** *pril.* kao prelat, na način prelata; **prelatúra** *ž rel.* dostojanstvo, čast prelata
✧ *njem.* Prälat ← *lat.* praelatus: pretpostavljen, poštovan

prélaz, *v.* prijeći

prèlest *ž* ⟨I -i/-šću⟩ *zast.* čar, draž, milje, užitak (ob. u opisima prirode) // **prèlesnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prelesno; **prèlestan** *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ *zast.* koji pričinja uživanje, koji je pun prelesti
✧ *stsl.* prelěstь

prelètjeti (što, preko čega) *svrš.* ⟨*prez.* prèletīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prelètio/prelètjela *ž*⟩ **1.** letenjem prijeći preko čega **2.** *pren.* brzo što obaviti [*~ tekst*] // **prélet** *m* **1.** jednokratno prelijetanje **2.** sezonsko prelaženje ptica preko jednog područja [*patke u ~u*; *drozdovi u ~u*]; prolet **3.** *lov.* čas podesan za hitac kad patke s vode prelijeću na suho; **preletávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prèletāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preletjeti; **prelijétati** (što, preko čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèlijēćēm, *pril. sad.* -ćūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preletjeti
✧ PRE-[1] + *v.* letjeti

prelèvmān *m* ⟨G prelevmána⟩ *ekon.* zaštitna, protekcionistička pristojba kojom se nadoknađuje razlika između više cijene domaćeg proizvoda i niže cijene uvezene robe uvećane za iznos carine; naplata, predujam
✧ *fr.* prélèvement

prelèžati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèležīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèležān⟩ **1.** preboljeti u krevetu [*~ bolest*] **2.** odmoriti se, biti ostavljen bez sijanja (o zemlji) [*ostaviti zemlju da preleži*] // **preležávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prelèžāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preležati
✧ PRE-[1] + *v.* ležati

prèlijēp *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ vrlo lijep // **prèlijēpo** *pril.* **1.** previše lijepo [*~ da bi bilo istinito*] **2.** *ekspr.* vrlo lijepo, lijepo u najvećoj mjeri [*lijepo i ~*]
✧ PRE-[1] + *v.* lijep

prelìmìnār *m* ⟨G preliminára⟩ *pravn.* ugovor kojim se ugovorne strane obvezuju na kasnije sklapanje glavnog ugovora; predugovor // **prèliminār|an** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji je pripremni, prethodni, uvodni [*~ni dogovori o suradnji*]; **prèliminārno** *pril.* na preliminaran način, tako da bude pripremno, da prethodi čemu
✧ *lat.* praeliminarium ≃ *srlat.* praeliminaris ≃ PRE-[2] + *lat.* limen: prag

prelìstati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèlistān⟩ ovlaš pregledati ono što se sastoji od listova papira [*~ knjigu*; *~ grafičku mapu*] // **prelistávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prelìstāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prelistati
✧ PRE-[1] + *v.* list[1], listati

prèliti (što, se, preko čega) *svrš.* ⟨*prez.* prèlijēm, *pril. pr.* -īvši, *imp.* prèlīj, *prid. trp.* prelìven⟩ **1.** tekućinu ulijevati u posudu tako da prijeđe preko rubova [*kap koja je prelila čašu*, *pren.* sitnica koja dovodi do eksplozije nagomilanih poteškoća, ljutnje, frustracija i sl.] **2.** izliti tekućinu iz jedne u drugu posudu // **prelijévati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèlijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prelivati, preliti; **préliv** *m*, *v.* preljev; **prelívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèlīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prelijevati, preliti; **prélivnī** *prid.* preljevni; **préljev** *m* **1.** *kulin.* ukras koji se dodaje odozgo na kolače, torte, sladoled i sl.; preliv [*~ od čokolade*] **2.** postupan prijelaz, razlika u zvukovima, bojama, mišljenjima i sl.; nijansa **3.** *hidr.* pregrada preko koje se prelijeva voda ili druga tekućina; **préljevn|ī** *prid.* koji se odnosi na preljev, koji čini preljev [*~a smjesa* smjesa za preljev]
✧ PRE-[1] + *v.* liti

prèlivoda *ž* (*m*) *ekspr.* nepostojana osoba, neodlučan čovjek [*ta/teška* ~]
✧ *v.* preliti + *v.* voda

Prellball (*izg.* prȅlbāl) *m sport* momčadska dvoranska igra loptom za 3–4 igrača; gumena lopta udara se rukom o tlo vlastite strane igrališta tako da nakon odskoka padne u protivničko polje
✧ *njem.*

prélo, *v.* presti

Prélog[1] *m* naselje (u blizini Čakovca), 4274 stan. // **préloškī** *prid.* koji se odnosi na Prelog i Preložane; **Prèložanin** *m* (**Prèložānka** *ž*) ⟨N *mn* Preložani⟩ stanovnik Preloga
◆ *pr.* (etnici): **Prélog** (230, Prigorje, Slavonija, Moslavina), **Prèlogār** (Zagreb, Buje), **Prelógović** (Zagreb, Podravina)

Prélog[2] **1. Milan** (1879–1931), hrv. povjesničar; glavni radovi *Povijest Bosne od najstarijih vremena do propasti Kraljevstva*, I–III i radovi o hrv. narodnom preporodu **2. Milan** (1919–1988), hrv. povjesničar umjetnosti, istraživao razdoblje od kasne antike do renesanse, posebno povijest urbanizma (*Poreč – grad i spomenici*, *Prostor – vrijeme*, *Eufrazijeva bazilika u Poreču*, *Između antike i romanike*) **3. Vladimir** (1906–1998), hrv. kemičar, sveučilišni profesor u Zürichu; glavna područja istraživanja heterociklički spojevi, alkaloidi, antibiotici; sintetizirao brojne organske spojeve; Nobelova nagrada za kemiju 1975 (sa J. Cornforthom)

prelòmiti *svrš.* ⟨*prez.* prèlomīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèlomljen⟩ **1. a.** (što) slomiti na dva dijela [~ *dasku*] **b.** (se) slomiti se na dva dijela [*grana se prelomila*] **2.** (∅, što) *pren.* odlučiti se nakon dugog oklijevanja [*u njemu (meni itd.) se prelomilo* donio je odluku] // **prelàmača** *ž* puška koja se puni sa stražnje strane cijevi tako što se pod kutom otvara (preklapa) i odvaja od kundaka (npr. lovačka sačmarica itd.); **prelámati** (∅, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèlāmām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prelomiti; **prelòmljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može prelomiti [~*a kost*]; **prelòmljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prelomljivo; **prélomnica** *ž*, *v.* prijelomnica; **prélomnīk** (**prijèlomnīk**) *m* ⟨V -īče, N -īci⟩ onaj koji što prelama, ono što služi prelamanju; **prijélom** *m* **1.** *med.* lom, puknuće kostiju: **a.** u trupu [~ *rebara*] **b.** u ekstremitetima [~ *ruke*; ~ *noge*] **2.** *pren.* sudbonosni trenutak u toku zbivanja **3.** u tiskarstvu stadij u izradi knjige kad se oblikuju stranice i arci [*knjiga je u* ~*u*] **4.** *meton.* konačno oblikovanje grafičkih elemenata na stranici knjige; **prijéloman** *prid.* ⟨*odr.* -mnī⟩ koji se odnosi na prijelom; **prijélomnic|a** (**prélomnica**) *ž* prijelomna točka, čas kad se događaju važne ili sudbonosne promjene, trenutak prijeloma u životu ili u djelovanju [*nalazimo se na* ~*i*]; prekretnica, prijelomna točka; **prijélomnī** *prid.* koji se odnosi na bitnu promjenu, koji čini nagao zaokret u čemu [~ *čas*; ~ *trenutak*]
✧ PRE-[1] + *v.* lom, lomiti

Prèlošćica *ž* naselje (u blizini Siska), 795 stan.
◆ *pr.* (etnici): **Prèloščan** (Sisak, Banovina), **Prèlošćan** (Sisak)

prelòžiti *svrš.* ⟨*prez.* prèložīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèložen⟩ drugačije, ponovno složiti na drugi način [~ *peć*] // **prelágati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèlāžēm, *pril. sad.* -ážūći, *gl. im.* -ágānje⟩, *v.* preložiti
✧ PRE-[1] + *v.* ložiti

prèlūdij (**prelûdij**) *m* **1.** *glazb.* uvodni dio muzičkog djela; predigra **2.** *pren.* uvod, početak, priprema, nagovještaj čega // **preludírati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prelùdīrām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ izvoditi preludij, svirati bez pripreme, improvizirati
✧ *srlat.* praeludium ≃ PRE-[2] + *lat.* ludus: igra ≃ ludere: igrati

préljev, *v.* preliti

préljub[1] *m* stupanje (ob. oženjenog čovjeka ili udate žene) u sentimentalnu vezu s trećom osobom [*počiniti* ~] // **préljubnī** *prid.* koji pripada preljubu, koji je dio ili čin preljuba, koji se sastoji u preljubu; **préljubnica** *ž*, *v.* preljubnik; **préljubničkī** *prid.* koji se odnosi na preljubnike; **préljubnički** *pril.* kao preljubnik, na način preljubnika; **préljubnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je izvršio preljub
✧ PRE-[1] + *v.* ljubiti

préljub[2] *m bot.* ukrasna biljka (*Sedum anacampseros*) iz porodice tustika (*Crassulaceae*)
✧ PRE-[1] + *v.* ljubiti

prȅm **1.** *vezn. arh.*, *v.* premda **2.** *pril. arh. reg.* doista, zaista, upravo // **prȅmda** *vezn.* vezuje dopusnu rečenicu s glavnom i izriče dopuštanje (često u korelaciji s riječima: ali, ipak, opet)
✧ PRE-[1] + *v.* ma[1]

prȅma *prij.* izriče **1.** radnju u smjeru koga ili čega [~ *kući*] **2.** mjesto, položaj nasuprot kome ili čemu [*stajali su jedan ~ drugome*]; naprema, naprem **3.** temelj, osnovu, izvor [*odrediti ~ obliku*; *~ učenju Freuda*]; naprema, naprem **4.** upravljenost osjećaja [*ljubav ~ djeci*]; naprema, naprem **5.** omjer [*dva ~ dva*]; naprema, naprem **6.** usporedbu [*on je ~ njemu pravi majstor*]; u odnosu na, naprema, naprem **7.** podudarnost, slaganje [~ *svecu i molitva*]; naprema, naprem // **prém|ac** *m* ⟨G -mca⟩, ob. u: [*bez ~ ca* najbolje, bolje (jače, više i sl.) od svih; bez konkurencije, nema nikoga tko bi mu bio ravan]
✧ *prasl.* *prěmъ ili *pręmъ (*rus.* prjamój: pravi, *polj.* uprzejmy: ljubazan) ≃ *grč.* prómos: prednji

premáhnuti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prèmāhnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* premáhnuo⟩ nadmašiti koga u čemu, biti bolji od koga, prevladati što, nadvladati, savladati, uzdići se nad što; nàdīći // **prèmašiti** *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèmašen⟩ **1.** *razg.* baciti dalje nego drugi, *usp.* prebaciti **2.** prijeći, prekoračiti u bilo čemu određenu mjeru, pokazivati se višim u čemu [~ *plan*; ~ *normu*] **3.** prijeći određenu povoljnu, poželjnu, dogovorenu itd. granicu; pretjerati, prevršiti, prijeći [~ *mjeru*]
✧ PRE-[1] + *v.* mah, mahnuti

prȅmalen (**premàlen**) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je mnogo manji od normalnoga ili potrebnog; jako malen [~*a kuća*] // **prȅmalo** *pril.* jako malo; nedovoljno [~ *vježbati*]
✧ PRE-[1] + *v.* mal[1], malen

Premantúra *ž* naselje (u blizini Pule), 574 stan. // **premàntūrskī** *prid.* koji se odnosi na Premanturu

prèmašiti, *v.* premahnuti

prematȗrus *m term.* čedo rođeno prije normalnog isteka trudnoće; nedonošče
✧ *lat.* praematurus

prèmazati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèmažēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* prèmaži, *prid. trp.* prèmazān⟩ nanijeti sloj tekućine ili žitke mase [~ *zid bojom*; ~ *uljem*] // **prémaz** *m* **1.** ono čime je što premazano (ob. radi zaštite) **2.** sloj onoga čime je premazano [*uljeni ~*; ~ *laka*]; **premazívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* premàzujēm, *pril. sad.* premàzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premazati; **prémazn|ī** *prid.* koji se odnosi na premaz, koji čini premaz [~*a smjesa* smjesa za premaz]
✧ PRE-[1] + *v.* mazati

prȅmda, *v.* prem

premedikácija *ž med.* anesteziološki postupak davanja medikamenata pacijentu prije same anestezije, s ciljem psihičkog smirenja, ublažavanja nuspojava i sl.
✧ PRE-[2] + *v.* medikus, medikacija

premeditácija *ž* prethodno smišljanje, predumišljaj, nakana, naum
✧ *lat.* praemeditatio ≃ PRE-[2] + *v.* meditacija

prèmetnuti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèmetnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prèmetni, *prid. trp.* prèmetnūt⟩ **1. a.** izmijeniti međusobni položaj čega **b.** *rij.*, *v.* prebaciti (nogu preko noge i sl.) **2. a.** razmjestiti na drugi način, bolje postaviti (dijelove pokućstva i sl.) **3.** okrenuti, prevrnuti, srušiti // **premètāč** *m* ⟨G premetáča⟩ onaj koji vrši premetačinu; **premetàčin|a** *ž* službeni pregled stana, kuće, poslovnih prostorija i sl. da se nađe što skriveno [*izvršiti ~u*]; **premètāljka** *ž* ⟨D L -ljci, G *mn* -aljā-kā/-ī/-ā⟩ vrsta zabavne zagonetke u kojoj se problem sastoji u premetanju dijelova riječi i sl.; anagram; **premètati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèmećēm, *pril. sad.* prèmećūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* premetnuti **2.** (se) boriti se za koru kruha, nositi se sa životnim teškoćama [~ *se za koru kruha čitav život*]; snalaziti se, deverati, spodbijati se, dovijati se, mučiti se
✧ PRE-[1] + *v.* metnuti

prêmija *ž* **1.** prigodna nagrada (u novcu, u obliku skupocjenog predmeta i sl.) za uspjeh u natjecanju **2.** dopunska, ob. jednokratna novčana nagrada povrh redovne plaće **3.** *ekon.* novčana nagrada koja se daje izvoznicima za određenu robu; prim **4.** nagrada u novcu koja se daje pri kupovanju robe **5.** iznos koji plaća osiguranik osiguravajućem društvu **6.** glavni zgoditak na lutriji // **prêmījskī** *prid.* koji se odnosi na premiju; **premírati** (koga, što) *dv.* ⟨*prez.* prèmīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ dati/davati premiju, nagraditi/nagrađivati, dodijeliti/dodjeljivati premiju komu
✧ *njem.* Prämie ← *lat.* praemium

premìjēr *m* ⟨G premijéra⟩ predsjednik vlade // **premìjērka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* premijer; **premìjērskī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na premijere [~ *autoritet*]; **premìjērski** *pril.*

kao premijer, na način premijera [~ *nastupiti*; ~ *odlučiti*]
✧ *fr.* premier: prvi

premijéra *ž* prva izvedba nekog glazbenog ili kazališnog djela, filma; praizvedba // **prȅmijērn|ī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na premijeru [~*a izvedba*]; **prȅmijērno** *pril.* po prvi put [*prikazati* ~]
✧ *fr.* première: prva ← premier: prvi

premijésiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* premijésio⟩ ono što je umiješeno još jedanput mijesiti, preraditi miješanjem
✧ PRE-¹ + *v.* mijesiti

premijéšati *svrš.* ⟨*prez.* prèmijēšām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèmijēšān⟩ **1.** (što) iznova promiješati **2.** (se) miješajući se izmijeniti mjesta, izgubiti sistematičnost (o raznovrsnom); ispremiješati se
✧ PRE-¹ + *v.* miješati

premínuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prèmīnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* premínuo⟩ umrijeti // **premínulī** *prid.* umrla osoba, ob. prije kraćeg vremena; umrli
✧ PRE-¹ + *v.* minuti

premìsa (**premȉsa**) *ž* ⟨G *mn* premísā⟩ *log.* sud iz kojega se izvodi zaključak (konkluzija)
✧ *srlat.* (propositio) praemissa ← praemittere: unaprijed poslati

premíšljati se *nesvrš.* ⟨*prez.* prèmīšljām se, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** voditi unutarnju borbu mišljenja, odmjeravati svoje namjere ili sudove, odlučivati se za jednu od dviju ili više mogućnosti ili odluka **2.** gubiti vrijeme u toj radnji ili stanju, biti neodlučan, oklijevati // **premišljávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* premìšljāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premišljati se
✧ PRE-¹ + *v.* misliti

prèmjeriti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši⟩ izmjeriti dužinu, širinu i visinu većeg objekta ili površine [~ *njivu*] // **prémjer** *m* ⟨G prémjera⟩ ono što se dobije premjeravanjem; **premjerávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* premjèrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premjeriti; **premjerívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* premjèrujēm, *pril. sad.* premjèrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premjeriti, premjeravati
✧ PRE-¹ + *v.* mjera, mjeriti

prèmjestiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèmješten⟩ **1.** (što) pomaknuti, prenijeti s jednoga mjesta na drugo **2.** (koga) odrediti kome drugi službeni raspored **3.** (se) **a.** promijeniti svojstvo ili položaj **b.** promijeniti mjesto, prijeći na drugo mjesto // **premjèstiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može premjestiti, koji se da premjestiti; **prȅmještāj** *m* promjena mjesta rada uz promjenu mjesta života po službenoj dužnosti; **premjéštānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* premještati **2.** *psih.* nesvjesni obrambeni mehanizam kod kojega se emocije, ideje ili želje prenose s izvornoga objekta na prihvatljiviju zamjenu obično da bi se ublažila anksioznost; **premjéštati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèmjēštām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premjestiti
✧ PRE-¹ + *v.* mjesto

premlátiti (koga) *svrš.* ⟨*prez.* prèmlātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèmlāćen⟩ jako izudarati; prebiti, izmlatiti // **premlaćívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* premlàćujēm, *pril. sad.* premlàćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premlatiti
✧ PRE-¹ + *v.* mlat, mlatiti

prȅmnogo *pril. razg.* više nego mnogo, previše
✧ PRE-¹ + *v.* mnogi, mnogo

prȅmōć *ž* ⟨I -i/-u⟩ jače izražena moć u odnosu prema drugome; prevlast, nadmoć // **prȅmoćan** *prid.* ⟨*odr.* -ćnī⟩ koji ima premoć; **prȅmoćno** *pril.* s izraženom premoći, na premoćan način [~ *pobijediti*]; **prȅmoćnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je premoćan
✧ PRE-¹ + *v.* moć

premolári *m mn* (N premòlār, G premolára) *anat.* zubi smješteni iza očnjaka, mali kutnjaci; u odrasla čovjeka po dva sa svake strane u gornjem i donjem zubnom luku
✧ PRE-² + *v.* molari

prȅmonitōran *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ **1.** koji unaprijed upozorava koga na što, koji skreće čiju pozornost na što **2.** *med.* koji ukazuje na oboljenje ili na neku komplikaciju
✧ *lat.* praemonitorius ≃ PRE-² + monitorius: opominjući ≃ monere: opominjati

premonstratenzijánac *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci⟩ *kat.* pripadnik crkvenog reda, osnovanog 1211, bavi se pokrštavanjem, ponajprije u *S* i *I* Europi; norbertinac
✧ *njem.* Prämonstratenser ≃ *fr.* prémontré(e) ≃ *lat.* pratum monstratum: pokazana livada; prema legendi u Prémontréu, Francuska, Sv. Norbertu pokazana je livada gdje treba osnovati samostan

premòriti (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* prèmorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèmoren⟩ previše

(se) umoriti, iscrpiti (se) fizički // **premárati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèmārām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premoriti; **prémor** *m*, *v.* premorenost; **prèmoren** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ umoran do iscrpljenosti; **prèmorenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je premoren; premor
✧ PRE-[1] + *v.* mora, moriti

prémosnīci *m mn* ⟨N prémosnīk⟩ *zool.* red gotovo izumrlih gmazova (*Rhynchocephalia*), jedina je živa vrsta pilasti premosnik, *usp.* haterija
✧ PRE-[1] + *v.* most

premòstiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèmostīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèmošten⟩ **1.** sagraditi most preko čega **2.** *pren.* nadjačati, savladati prepreku, smetnju, teškoću i sl. [~ *razlike*] // **prémosnica** *ž med.*, *v.* bypass; **premòstiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se da premostiti; **premošćívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* premòšćujēm, *pril. sad.* premòšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premostiti
✧ PRE-[1] + *v.* most

premòtati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅmotān⟩ namotati što u suprotnom smjeru od dotadanjeg (film, traku i itd.) // **premátati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèmātām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premotati
✧ PRE-[1] + *v.* motati

prèmrežiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèmrežen⟩ prekriti čime, učiniti da nad čime bude mnogo jedinica čega, kao da je prèbačena mreža [*pauci su nebo premrežili*] // **premrežívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* premrèžujēm, *pril. sad.* premrèžujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premrežiti
✧ PRE-[1] + *v.* mreža

prèmrijēti *svrš.* ⟨*prez.* prȅmrēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prȅmro⟩ **1.** pasti u nesvjesno stanje, izgubiti svijest; obamrijeti **2.** izgubiti na trenutak sposobnost kretanja; ukočiti se, zaprepastiti se od čega (straha, ushićenja i sl.) [*živ (sam) premro*, *usp.* živ] // **prèmirati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -rēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* premrijeti
✧ PRE-[1] + *v.* mrijeti

prȅmūdar *prid.* ⟨*odr.* -drī⟩ **1.** *retor.* vrlo mudar **2.** *iron.* koji se pravi mudar, lažno mudar // **prȅmūdro** *pril.* tako da bude vrlo mudro, domišljato, pametno; **prȅmūdrōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je premudar
✧ PRE-[1] + *v.* mudar

prenáglao *prid.* ⟨*odr.* prènāglī⟩ koji je previše nagao [~*la odluka*] // **prenágliti** (se) *svrš.* ⟨*prez.* prènāglīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* prènāgljen⟩ suviše požuriti, zaletjeti se (u donošenju odluke itd.); **prȅnāglo** *pril.* prebrzo, nedomišljato; **prȅnaglōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je previše nagao; prenagljenost; **prènāgljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩, *v.* prenaglost; **prenagljívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prenàgljujēm (se), *pril. sad.* prenàgljujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prenagliti
✧ PRE-[1] + *v.* nagao

prenaglásiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prenàglāsīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prenàglāšen⟩ dati čemu previše važnosti, previše istaknuti // **prenaglašávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prenaglàšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prenaglašivati, prenaglasiti; **prenàglāšenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prenaglašeno; **prenaglašívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prenaglàšujēm, *pril. sad.* prenaglàšujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prenaglašavati, prenaglasiti
✧ PRE-[1] + *v.* naglasak, naglasiti

prènāgljenōst, *v.* prenagao

prènāmjena *ž* druga namjena, promijenjena namjena čega, nova svrha kojoj se što namjenjuje // **prenamijéniti** *svrš.* ⟨*prez.* prenàmijēnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prenàmijēnjen⟩ učiniti da što promijeni svrhu, prvotnu zamisao
✧ PRE-[1] + *v.* namijeniti, namjena

prenaprégnuti (se, što) *svrš.* ⟨*prez.* prenàprēgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* prenaprégnuo, *prid. trp.* prenàprēgnūt⟩ **1.** napregnuti do krajnjih mogućnosti, najviše što je moguće **2.** napregnuti preko krajnjih mogućnosti (tako da pukne i sl.) // **prenàprēgnūtōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prenapregnut, svojstvo onoga što je prenapregnuto; **prenaprézati** (se, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prenàprēžēm, *pril. sad.* -éžūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prenapregnuti
✧ PRE-[1] + *v.* napregnuti

prenapúčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prenàpūčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prenàpūčen⟩, *v.* prenaseliti // **prenàpūčen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* prenaseljen; **prenàpūčenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩, *v.* prenaseljenost; **prenapučívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prenapùčujēm, *pril. sad.* prenapùčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prenapučiti
✧ PRE-[1] + *v.* napučiti

prenàpūhan *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je previše napuhan
✧ PRE-[1] + *v.*. napuhati, napuhan

prenasèliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prenàselīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prenàseljen⟩ naseliti neko područje ili grad s više stanovnika nego što ih on može prihvatiti (zaposliti, omogućiti stanovanje); prenapučiti // **prenaseljávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prenasèljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.*. prenaseliti; **prenàseljen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji ima previše stanovništva, koji teško može prihvatiti sve ljude koji žele biti stanovnici (o gradovima itd.); prenapučen; **prenàseljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prenaseljeno; prevelika gustoća naseljenosti u kakvom području u odnosu prema postojećim prirodnim, društvenim ili gospodarskim mogućnostima [*agrarna ~*, *term.* višak poljoprivredne radne snage; stanje u kojem je previše poljoprivrednika na premalenom obradivom tlu]; prenapučenost
✧ PRE-[1] + *v.*. naselje, naseliti

prenàtāl|an *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji se odvija prije poroda, koji se događa prije rođenja [*~na medicina*; *~na kirurgija*]
✧ PRE-[2] + *lat.* natalis: koji se odnosi na rođenje

prenàučen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je u izražaju, izvedbi ili izgovoru suviše školski, onakav kako traže pravila, dosljedan u primjeni pravila ili školskog znanja više nego što je poželjno [*~a gluma*; *~ izgovor* (materinskoga ili stranog jezika); *~ način plesanja* (društvenog plesa, kola itd.)] // **prenàučeno** *pril.* na prenaučen način; izvještačeno, nedoživljeno [*plesati ~*]
✧ PRE-[1] + *v.* naučiti

prenàviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prènavijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prenavìjen⟩ previše naviti, naviti nešto više nego što treba [*~ sat*] // **prenavíjati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prenàvījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.*. prenaviti
✧ PRE-[1] + *v.* naviti

prenávljati se *nesvrš.* ⟨*prez.* prènāvljām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ vrlo se neprirodno ponašati; prenemagati se, pretvarati se // **prenàvljāč** *m* ⟨G prenavljáča⟩ onaj koji se prenavlja, prenemaže; **prenavljàčica** *ž*, *v.* prenavljač
✧ PRE-[1] + *v.* nov

prenemágati se *nesvrš.* ⟨*prez.* prenèmāžēm se, *pril. sad.* prenemážūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prenavljati se // **prenemágalo** *m* onaj koji se prenemaže, afektira, izvodi
✧ PRE-[1] + *v.* ne + *v.*. moć, moći

preneráziti (se) *svrš.* ⟨*prez.* prenèrāzīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* prenèrāžen⟩ izazvati iznenada snažan dojam; zaprepastiti (se), zapanjiti (se) // **prenerazívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preneràzujēm (se), *pril. sad.* preneràzujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.*. preneražavati (se), preneraziti (se); **preneražávati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prenerràžāvām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.*. preneraziti; **prenèrāženo** *pril.* s preneraženošću; zaprepašteno; **prenèrāženōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je preneražen
✧ PRE-[1] + *v.* ne + *v.*. (po)raziti

prènijēti *svrš.* ⟨*prez.* prenèsēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid· rad.* prènio/prènijēla *ž*, *prid. trp.* prenèsen/prènijēt⟩ **1.** (koga, što) noseći ili vozeći premjestiti s jednog mjesta na drugo **2.** (što) učiniti da prijeđe na drugoga [*~ gripu*]; zaraziti **3.** (na koga) **a.** što učiniti čijom svojinom ispunivši zakonske propise [*~ kuću na sina*] **b.** dati, potvrditi kome što (vlast i sl.) **4. a.** (što, komu) predati kome što govorom (izravno, telefonom, preko radija) [*~ vijest*; *~ poruku*] **b.** (što) (na papir, platno) predstaviti, izraziti što grafički, napisati, naslikati **5.** nositi u utrobi dijete duže nego što se očekuje // **prenèsen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je nošenjem premješten **2.** koji nema doslovno značenje; slikovit, alegoričan, metaforičan; **prenòsilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩ onaj koji prenosi; prenositelj △ ~ ***bolesti*** izvor zaraze; **prenòsilica** *ž*, *v.*. prenosilac; **prenòsitelj** *m* prenosilac; **prenositèljica** *ž*, *v.*. prenositelj; **prenòsiti** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prènosīm, *pril. sad.* prènosēći, *gl. im.* prènošēnje⟩, *v.* prenijeti; **prenòsiv** *prid.* ⟨*odr:* -ī⟩ koji se da prenositi [*~ uređaj*; *~a bolest*]; **prènoščād** *ž zb.* ⟨I -i/-ađu⟩, *v.*. prenošče; **prènošče** *sr* ⟨G -ta, *zb.* -ād⟩ dijete koje je prenijeto, koje je nošeno u utrobi majke duže nego što je normalno, *usp.* prenijeti (**5**); **prijénos** *m* **1. a.** prenošenje s jednog mjesta na drugo [*~ televizora iz sobe u kuhinju*] **b.** prenošenje govora, slike, zvukova (preko radija, televizije i sl.) **2.** prenošenje vlasništva na koga drugoga **3.** prenošenje kretanja, okretaja s jednog dijela mehanizma na drugi; **prijénosnī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na prijenos; **prijénosnica** *ž* **1.** *v.* prijeno-

snik **2.** *konstr. knjiš. rij.* (+ *potenc.*) općenito svako tehničko i sl. rješenje koje omogućuje prijenos čega (radnje ili funkcije čega); **prijénosničin** *prid.* koji pripada prijenosnici; **prijénosničkī** *prid.* koji se odnosi na prijenos i prijenosnike; **prijénosnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji prenosi; prenosilac, prenositelj **2.** zvučnik, glasnogovornik, megafon

✧ PRE-[1] + *v.* nositi

prenòćiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prènoćīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prenòćio⟩ provesti noć [*prenoćili smo u selu*] // **prènoćīšte** *sr* mjesto, prostorija, zgrada gdje se noći; **prenoćívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prenòćujēm, *pril. sad.* prenòćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prenoćiti; **prenoćnìna** *ž* ⟨G prenoćnínā⟩ cijena prenoćenja/noćenja

✧ PRE-[1] + *v.* noć, noćiti

prenumerírati (koga, se, na što) *dv.* ⟨*prez.* prenumèrīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (u)platiti pretplatu; pretplatiti/pretplaćivati se **2.** premjestiti/premještati, promijeniti/mijenjati, reorganizirati brojanje (uličnih brojeva, stranica u knjizi i sl.) // **prenumerácija** *ž* **1.** pretplata **2.** premještaj, promjena, reorganizacija, *usp.* prenumerirati (2); **prenumèrant** (**prenumerànt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ pretplatnik; **prenumèrantica** (**prenumèrantkinja**) *ž*, *v.* prenumerant

✧ *njem.* pränumerieren ≃ PRE-[2] + *v.* numerirati

prènuti (se, koga) *svrš.* ⟨*prez.* prènēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prèni, *prid. rad.* prènuo⟩ **1.** trgnuti (se) iz zamišljenosti, sna, naglo (se) probuditi **2.** začuditi se nečem neočekivanom, iznenaditi se

✧ *prasl.* *pręti (sę) (*rus.* prjátat': skrivati, *polj.* sprzątać: urediti)

Prènj *m geogr.* planina u Hercegovini, BiH, najviši vrh Zelena glava 2103 m

prénje *sr knjiž. pov.* hrv. srednjovjekovna pjesnička dijaloška vrsta; razgovor

preòblikovati (koga, se) *dv.* ⟨*prez.* -kujēm, *pril. sad.* -kujūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ dati ili dobiti drugi oblik; preobličiti // **preoblíčiti** (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* preòblīčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* preòblīčen⟩, *v.* preoblikovati (se); **preobličívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preoblìčujēm, *pril. sad.* preoblìčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preobličiti; **prèoblika** *ž* ⟨D L -ici⟩ *gram.* postupak kojim se mijenja oblik nekog iskaza u formalnom smislu; transformacija

✧ PRE-[1] + *v.* oblik, oblikovati

preobrátiti (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* preòbrātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* preòbrāćen⟩ prijeći ili učiniti da tko prijeđe na drugi način mišljenja; promijeniti ili učiniti da tko promijeni nazore, ideologiju, vjeru itd. [~ *na kršćanstvo*] // **prèobraćāj** *m* preokret, obrat, preobrat; **preobraćènica** *ž*, *v.* preobraćenik; **preobraćènīk** *m* ⟨G preobraćeníka, V -īče, N *mn* preobraćeníci⟩ onaj kojega su preobratili, koji se preobratio, koji je prevjerio, koji je potpuno promijenio mišljenje, konvertit [*sada ratnog zločinca vidimo kao ~a mirotvorstva*]; **preobraćívati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preobràćujēm, *pril. sad.* preobràćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preobratiti; **prèobrāt** *m*, *v.* preobraćaj

✧ PRE-[1] + *v.* obrat, obratiti

preobráziti (se) *svrš.* ⟨*prez.* preòbrāzīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* preòbrāžen⟩ iz korijena mijenjati (se), transformirati (se) [~ *se u čudovište*] // **prèobrazba** *ž* temeljita kvalitativna promjena kao krajnji rezultat dužega mijenjanja (u strukturi organizma itd.); metamorfoza; **preobràzitelj** *m* onaj koji je preobrazio ili preobražava što, onaj koji mijenja što; reformator, preobražavalac; **preobrazitèljica** *ž*, *v.* preobrazitelj; **preobrazitèljičin** *prid.* koji pripada preobraziteljici; **preobràzitēljka** *ž* ⟨D L -ljici⟩, *v.* preobrazitelj; **preobrazívati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preobràzujēm, *pril. sad.* preobràzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preobražavati (se), preobraziti (se); **prèobražāj** *m* **1.** velika, vidljiva promjena oblika [~ *djevojčina lica*] **2.** preuređenje; reforma [~ *države*]; **preobražàvalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩, *v.* preobrazitelj, reformator; **preobražavatèljica** *ž*, *v.* preobražavalac; **preobražávati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preobràžāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preobraziti (se); **preobražénje** *sr rel.* čas kad su učenici u Isusu prepoznali Spasitelja

✧ PRE-[1] + obraz

preòbūći (se) *svrš.* ⟨*prez.* preobúčēm (se), *pril. pr.* preòbūkāvši (se), *imp.* preobúci (se), *prid. trp.* preobùčen⟩ promijeniti odjeću // **preobláčiti** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preòblāčīm (se), *pril. sad.* -čēći (se), *gl. im.* -čēnje⟩, *v.* preobu-

ći (se); **prȅobuka** *ž* ⟨D L -uci⟩ ono u što se tko preoblači; presvlak(a)

✧ PRE-[1] + *v.* obući

preodgòjiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* preòdgojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* preòdgojen⟩ odgojem postići da što bude drukčije (ob. u ideološkom smislu) // **preodgájati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preòdgājām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preodgojiti

✧ PRE-[1] + *v.* odgojiti

preòdjenuti (se) *svrš.* ⟨*prez.* preòdjenēm (se), *pril. pr.* -ūvši (se), *imp.* preòdjeni (se), *prid. trp.* preòdjenūt⟩ promijeniti, preobući odjeću // **preodijévati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preòdijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preodjenuti (se)

✧ PRE-[1] + *v.* odjenuti

preokrénuti *svrš.* ⟨*prez.* preòkrēnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* preokréni, *prid. trp.* preòkrēnūt⟩ **1.** (što) okrenuti (ob. upotrebom pomagala, lopate, vila i sl.) okrenuti, prekrenuti **2.** (se) **a.** opisati krug ili puni okret tijelom, izvesti figuru okretanja tijelom ili na rukama tako da se dođe u prvobitni položaj **b.** *pren.* potpuno promijeniti mišljenje, prijeći na suprotnu stranu u mišljenju i djelovanju, iznevjeriti dosadašnja uvjerenja; okrenuti kožuh (ćurak); prevjeriti, *usp.* preokretati // **prȅkrēt** *m zast. neob.* preokret, *v.*; **prekrénuti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèkrēnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prekréni, *prid. rad.* prekrénuo⟩, *v.* prekretati; **prȅkretāj** *m* jedan potpun pokret prekretanja; **prèkretati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèkrećēm, *pril. sad.* -rećūći, *imp.* prèkreći, *gl. im.* -ānje⟩ prikladnim oruđem (vilama) okretati tako da se zamijeni položaj gornje i donje strane (košenu travu da se osuši, palačinke u tavi, razne predmete itd.); **prèkretnica** *ž* odlučan trenutak od kojega se događaji počinju razvijati drugačije [*1789. je ~ u povijesti*]; **prèkretničkī** *prid.* koji se odnosi na prekretnicu i prekretnice; **prèkretnički** *pril.* onako kako se događa kad dođe do prekretnice, kao kad je prekretnica; **prȅokrēt** *m* **1.** novi pravac, promjena u toku, u razvoju čega **2.** nagla promjena u stanju čega **3.** *razg.* nagla i korjenita promjena društveno-političkog uređenja, državne vlasti ili države; **preòkretati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ećēm, *pril. sad.* -ećūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preokrenuti

✧ PRE-[1] + *v.* okretati, okrenuti

preokupíra|ti (se, koga) *svrš.* ⟨*prez.* preokùpīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* preokùpīrān⟩ zaokupiti poslom, brigom oko čega [*on se ~o novim hobijem*] // **preokupácija** *ž* obuzetost, zauzetost čime; glavna djelatnost; **preokùpīranōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je preokupiran; prevelika zauzetost poslovima

✧ *njem.* präokkupieren ← *lat.* praeoccupare ≃ PRE-[2] + *v.* okupirati

preòrati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèorēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* preòri, *prid. trp.* prȅorān⟩ **1.** ponovno uzorati (njivu) **2.** *pren. razg.* sve temeljito **a.** pretražiti, istražiti **b.** promijeniti [~ *tekst*] // **preorávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preòrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preorati

✧ PRE-[1] + *v.* orati

preorijentírati (koga, što, se) *dv.* ⟨*prez.* preorijèntīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* preorijèntīrān, *gl. im.* -ānje⟩ usmjeriti/usmjeravati u drugom pravcu, dati/davati novi pravac radu, usmjerenjima ili uvjerenjima [~ *se na tržište*] // **preorijentácij|a** (∅, čega) *ž* promjena orijentacije; usmjeravanje rada ili djelovanja u drugom pravcu [*provesti ~u*]

✧ PRE-[1] + *v.* orijentacija, orijentirati

preòsta|ti *svrš.* ⟨*prez.* preòstanēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* preòstao⟩ **1.** ostati od cjeline [*~ti od čitave grupe*; *~la su samo dvojica*] **2.** imati skučen izbor [*~je samo jedno rješenje*; *ne ~je ništa drugo*] // **preòstālī** *prid.* koji je ostao od veće cjeline ili od niza; posljednji koji je još ostao; **preostátak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -áci, G preòstātākā⟩ ono što je preostalo od čega, iza čega; ostatak, suvišak

✧ PRE-[1] + *v.* ostati

preòtēti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prȅotmēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* preòtmi, *prid. trp.* prȅotēt⟩ oteti ono što je bilo oteto, uzeti natrag od onoga koji je oteo, uzeti natrag otimanjem [~ *djevojku*] // **preòtimati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām/-imljēm, *pril. sad.* -ajūći/-imljūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preoteti

✧ PRE-[1] + *v.* oteti

prépad, *v.* prepasti

prepaid (*izg.* prìpeid) *m term.* prije plaćeno, ono što se plaća prije izvršene usluge ili potrošnje, ono što nije u pretplati (npr. prepaid plaćanje mobitelskih ili internetskih impulsa)

✧ *engl.*

preparàndija *ž pov.* učiteljska škola, škola za učitelje osnovnih škola // **preparàndist**

(**preparandȉst**) *m* učenik preparandije, polaznik preparandije, učenik učiteljske škole; **preparàndistica** *ž*, *v.* preparandist; **preparandȉstičkī** *prid.* koji se odnosi na preparandiju i preparandiste; **preparandȉstički** *pril.* **a.** kao preparandist, na način preparandista **b.** *pejor. zast.* onako kako se uči u preparandijama; široko i površno, učiteljski; **preparàndistkinja** *ž*, *v.* preparandist

✧ *njem.* Präparandschule ≃ *lat.* praeparandus: koji se treba unaprijed spremiti ≃ praeparare: unaprijed pripremiti + *njem.* Schule: škola

prepàrāt *m* ⟨G preparáta⟩ **1. a.** *kem.* smjesa pripremljena u laboratoriju za ispitivanja **b.** farmaceutski proizvod namijenjen liječenju; pripravak **2.** dijelovi životinjskog ili biljnog organizma pripremljeni za anatomsko istraživanje // **preparácija** *ž* **1.** prethodni rad što se poduzima radi pripremanja, zgotavljanja čega; priprava, spremanje, spremnost **2.** postupak prepariranja (preparirati **1**, **2**) **3.** *kem.* priprava određenog spoja postupkom koji se temelji na kemijskoj reakciji; **prepàrātor** (**preparâtor**) *m* osoba koja se bavi pripremanjem preparata; **prȅparatōran** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji prethodi čemu; prethodni, pripravni, početni, uvodni; **preparírati** *dv.* ⟨*prez.* prepàrīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prepàrīrān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) biokemijskim postupkom zaštititi/zaštićivati tijelo životinje od raspadanja, (is)puniti ga i (sa)čuvati u prvobitnom obliku **2.** *med.* izlučiti/izlučivati organ ili dio organa odvojivši ga od okoline **3.** (što) pripremiti/pripremati, opremiti/opremati **4.** (koga) *pren. iron.* nagovaranjem, uvjeravanjem pridobiti/pridobivati koga za neke ideje ili stavove

✧ *njem.* Präparat ← *lat.* praeparatus: unaprijed pripremljen

prèpasti *svrš.* ⟨*prez.* prèpadnēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* prèpadni, *prid. rad.* prèpao, *prid. trp.* prèpadnūt⟩ **1.** (koga, što) iznenada jako preplašiti **2.** (se) mnogo se preplašiti, uplašiti // **prépad** *m* iznenadan napad [*hvatati na ~* htjeti što ili postizati što na brzinu, na iznenađenje; *na ~ (uzeti, oteti, izmamiti* i sl.) naglo, neočekivano uzeti, oteti i sl.; *~ na banku (vlak* i sl.) oružana pljačka]; **prèpadati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepasti; **prȅpāst** *ž* ⟨I -i/-āšću⟩ zaprepaštenje

✧ PRE-[1] + *v.* pasti

prèpeći (što) *svrš.* ⟨*prez.* prepèčēm, *pril. pr.* -ekāvši, *imp.* prepèci, *prid. rad.* prèpekao/prèpekla *ž*, *prid. trp.* prepèčen⟩ **1.** previše ispeći, tako da zagori **2.** dva ili više puta ispeći // **prepečénac** *m* ⟨G -nca, N *mn* -nci, G prepèčēnācā⟩ dva puta pečen kruh rezan na kriške; tost; **prepečènica** *ž* dva ili više puta pečena jaka rakija; **prèpicati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ičēm, *pril. sad.* -ičūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepeći

✧ PRE-[1] + *v.* peći

prȅpelica *ž zool.* ptica (*Coturnix coturnix*) iz roda koka, porodica jarebica // **prȅpeličār** *m lov. razg.* pas ptičar; **prȅpeličjī** *prid.* koji pripada, koji je od prepelice, koji je svojstven prepelici [*~i let*; *~e krilo*; *~e jaje*]

◈ *pr.* (nadimačka): **Prepélac** (Požega), **Prepélec** (Virovitica, Đurđevac), **Prȅpelić** (120, Podravina, Međimurje), **Prepèljanić** (Novi Marof, Zagreb)

✧ *prasl.* *perpelъ (*rus.* pérepel, *polj.* pryepiórka) ≃ *lit.* piepala

prepíliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèpīlīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèpīljen⟩ pileći prerezati, prerezati pilom // **prepiljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prepìljujēm, *pril. sad.* prepìljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepiliti

✧ PRE-[1] + *v.* pila, piliti

prèpirati se *nesvrš.* ⟨*prez.* prèpirēm se, *pril. sad.* prèpirūći se, *gl. im.* -ānje⟩ biti u prepirci, voditi prepirku s kim; svađati se // **prèpīrka** *ž* ⟨D L -rci, G *mn* -rākā/-ī⟩ oštar spor dviju ili više strana koji se izravno vodi riječima

✧ PRE-[1] + *v.* prati: udarati

prepísati *svrš.* ⟨*prez.* prèpīšēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* prepíši, *prid. rad.* prepísao, *prid. trp.* prèpīsān⟩ **1.** (što) **a.** učiniti prijepis **b.** prevariti na pismenom ispitu gledanjem susjedovih odgovora **2.** (što) odrediti, propisati bolesniku lijek ili način liječenja; ordinirati [*~ penicilin*] **3.** (što na koga) pismenom izjavom ostaviti pravo na vlasništvo [*~ kuću na sina*] // **prepisìvāč** *m* ⟨G prepisiváča⟩ onaj koji prepisuje, koji se bavi prepisivanjem; **prepisivàčica** *ž*, *v.* prepisivač; **prepisìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na prepisivače; **prepisìvāčki** *pril.* kao prepisivač, na način prepisivača; **prepisívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prepìsujēm, *pril. sad.* prepìsujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepisati; **prépiska** *ž* ⟨D L -sci, G *mn* -sākā/-ī⟩ razmjena pisma s kim; dopisivanje, korespondencija; **prijépis** *m* **1.** ono što je

prepisano **2.** učisto prepisan tekst; **prijépisnī** *prid.* koji se odnosi na prijepis
✧ PRE-[1] + *v.* pisati

prepìšati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèpišān⟩ **1.** (što) *vulg.* prebaciti neku udaljenost koliko dosegne mlaz mokraće **2.** *žarg. vulg.* preteći koga u čemu (u utrkivanju, u nadmetanju, rivalstvu itd.); prešišati // **prepišávati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* prepìšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepišati
✧ PRE-[1] + *v.* pišati

prèpjevati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèpjevān⟩ slobodno prevesti // **prépjev** *m* slobodno prepjevana pjesma; neobvezan prijevod u stihovima
✧ PRE-[1] + *v.* pjevati

preplànuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prèplanēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* preplànuo⟩ sunčanjem potamnjeti, dobiti tamniju boju // **preplànulōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je preplanuo; **preplànuo** *prid.* ⟨*odr.* -lī⟩ potamnio od sunca
✧ PRE-[1] + *v.* planuti

prèplašiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèplašen⟩ **1.** (koga, što) učiniti da tko osjeti strah, zadati kome strah; prestrašiti **2.** (se) osjetiti strah; prestrašiti se // **prèplašen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je zahvaćen strahom; **prèplašeno** *pril.* sa strahom, plašeći se; ustrašeno; **prèplašenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je preplašen
✧ PRE-[1] + *v.* plah, plašiti

preplátiti (što, koga) *svrš.* ⟨*prez.* prèplātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèplāćen⟩ platiti više nego što treba // **preplaćívati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* preplàćujēm, *pril. sad.* preplàćujūćī, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preplatiti; **prèplata** *ž* iznos koji je veći od potrebnog ili obvezatnog, ono što je plaćeno više nego što treba, što je preplaćeno (i što se ob. po pravilima vraća) [*Mjesečna rata je dvije stotine. Vi ste plaćali tri, dakle ~ je cijelih sto*]
✧ PRE-[1] + *v.* platiti

prepláviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèplāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèplāvljen⟩ **1.** prekriti plavljenjem (o vodi), razliti se preko čega u obliku poplave **2.** *pren.* uzeti maha, uzeti velike razmjere [*kič je preplavio svijet*; *preplavio ga je osjećaj nemoći*] // **prèplavljati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèplāvljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* preplaviti, preplavljivati **2.** *rij.*, *v.* preplovljivati, preploviti; **preplavljívānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* preplavljivati **2.** *psih.* terapijski postupak za fobije i druge probleme kada se bolesnik izlaže onome što kod njega izaziva anksioznost; **preplavljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preplàvljujēm, *pril. sad.* preplàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preplaviti
✧ PRE-[1] + *v.* plaviti

prèplesti *svrš.* ⟨*prez.* preplètēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* preplèti, *prid. rad.* prèpleo/prèplela *ž*, *prid. trp.* preplèten⟩ **1.** (što) pletenjem izukrštati, učiniti da se što oblikuje i čvrsto međusobno poveže **2.** (se) međusobno se čvrsto povezati, stvoriti cjelinu // **préplet** *m* **1.** način na koji je što prepleteno, na koji se ukrštava i time učvršćuje (uže, žica) [*čvrsti ~*; *gusti ~*]; prepletaj **2.** mjesto na kojem se ono što je prepleteno sastaje u jednoj točki; **prèpletāj** *m*, *v.* preplet (**1**); **prèpletati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ećēm, *pril. sad.* -ećūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preplesti
✧ PRE-[1] + *v.* plesti

prèplivati (što) *svrš.* ⟨*prez.* - ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèplivān⟩ prijeći plivajući // **preplivávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preplìvāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preplivati
✧ PRE-[1] + *v.* plivati

preplòviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèplovīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèplovljen⟩ plovljenjem (brodom itd.) prijeći što [*~ ocean*; *~ sva mora*] // **preplovljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preplòvljujēm, *pril. sad.* preplòvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preploviti, preplavljati (**2**)
✧ PRE-[1] + *v.* ploviti

prèpodoban *prid.* ⟨*odr.* -bnī⟩ **1.** *teol. pravosl.* koji je trudom i podvigom postao sličan Bogu, *usp.* podvižnik, podobije **2.** *reg. srp.* **a.** koji je bezgrešan, savršen, čist; svet, presvet **b.** *pren. iron.* koji se pretvara; dvoličan, neiskren, himben, licemjeran
✧ *rus.* prepodóbnyj

prepolòviti *svrš.* ⟨*prez.* prepòlovīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prepòlovljen⟩ **1.** (što) **a.** cijelo razdijeliti na dva jednaka dijela **b.** podijeliti na dva dijela, na dvije skupine **2.** (što, se) smanjiti (se) na polovinu (brojem, količinom itd.) [*broj vojnika se prepolovio*] // **prepolávljati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prepòlāvljām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepolovljivati, prepoloviti; **prepolovljívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prepolòvljujēm, *pril. sad.* prepolòvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepolavljati, prepoloviti
✧ PRE-[1] + *v.* pola, poloviti

prȅpon|a *ž* **1.** *sport* lakoatletski rekvizit na stazi koji se u trci preskače [*110 m s ~ama*], *usp.* zapreka **2.** (ob. *mn*) *anat.* granični predio što dijeli trup od bedra *regio inguinalis* // **prepònāš** *m* ⟨G preponáša⟩ *sport* trkač specijalist za trkačke discipline s preponama; **preponàšica** *ž*, *v.* preponaš; **prepònāškī** *prid.* koji se odnosi na preponaše; **prepònāški** *pril.* kao preponaš, na način preponaša; **prȅponsk|ī** *prid.* koji se odnosi na prepone [*~a trka*; *~a kila*]

✧ PRE-[1] + *v.* penjati se (peti se)

preponderírati *dv.* ⟨*prez.* prepondèrīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ pretegnuti/pretezati po težini, vrijednosti, važnosti prema čemu drugom // **preponderáncija** *ž* ono što daje veću vrijednost, snagu ili premoć jednom u usporedbi s drugim; pretežitost, prevaga, nadmoć; **preponderàntan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji ima nadmoć u čemu, koji je veći po broju, važnosti

✧ *njem.* präponderieren ← *lat.* praeponderare ≃ PRE-[2] + pondus: težina, teret

preporòditi (se) *svrš.* ⟨*prez.* prepòrodīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* prepòrođen⟩ **1.** osjetiti se svjež, obnoviti snage, postati stvaralački djelatan [*(osjećati se) kao preporođen*] **2.** proći kroz preporod (2) // **preporáđati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prepòrāđām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preporođivati (se), preporoditi (se); **prȅporod** *m* **1.** polet, procvat poslije mirovanja ili nedjelovanja (predodžba novoga rođenja) **2.** epoha duhovne i kulturne obnove, duhovni i kulturni preobražaj; renesansa **3.** *razg.* ugodan osjećaj nakon neke nelagode [*ove su cipele pravi ~*] △ ***Hrvatski narodni ~*** *pov.* naziv za nacionalni, politički i kulturni pokret u Hrvatskoj 1835–1848. što ga je pokrenuo Lj. Gaja (reforma pravopisa, standardizacija jezika, itd.); jedna od faza u procesu nacionalne integracije; **preporòditelj** *m* onaj koji je započeo ili izvršio preporod; **preporoditèljica** *ž*, *v.* preporoditelj; **preporòditeljskī** *prid.* koji se odnosi na preporoditelje; **preporòditeljski** *pril.* kao preporoditelj, na način preporoditelja; **prȅporodn|ī** *prid.* koji pripada, koji je dio preporoda, koji se odnosi na preporod [*~i pokret*; *~a književnost*]; **preporođívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preporòđujēm (se), *pril. sad.* preporòđujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preporađati (se), preporoditi (se)

✧ PRE-[1] + *v.* poroditi, porod

prȅporuk|a *ž* ⟨D L -uci⟩ **1.** povoljno (pismeno ili usmeno) mišljenje, povoljna ocjena o svojstvima koga/čega **2.** ono što se daje kao savjet [*dati ~u*; *~a Vijeća sigurnosti*] **3.** preporučena pošiljka // **prepòrūčeno** *pril.* na preporučen način [*poslati ~*]; **preporùčitelj** *m* onaj koji koga preporučuje, daje mu preporuku; **preporučitèljica** *ž*, *v.* preporučitelj; **preporúčiti** *svrš.* ⟨*prez.* prepòrūčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prepòrūčen⟩ **1.** (koga, što) dati preporuku, dati povoljno mišljenje o čemu/komu **2.** (komu, što) dati savjet, posavjetovati koga **3.** (se) poslati pozdrav [*preporučujem se gospođi majci*] △ ***preporučena pošiljka, preporučeno pismo*** pošiljka/pismo koje se na pošti posebno naplaćuje kao usluga s obvezom na posebno rukovanje (potvrda o predaji i potpis pri uručenju adresatu); **preporùčiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* preporučljiv; **preporučívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preporùčujēm, *pril. sad.* preporùčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preporučiti; **preporùčljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može preporučiti, koji zaslužuje preporuku; preporučiv; **preporùčljivo** *pril.* tako da se može preporučiti; **preporùčljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je preporučljivo; **prȅporukom** *pril.* **1.** tako da se uputi kao preporučeno (o pošiljkama) **2.** pomoću preporuke, na preporuku koga [*~ pretpostavljenih*]

✥ *pr.* (nadimačko): **Prepòručenī** (Sisak)

✧ PRE-[1] + *v.* poruka

prèpošt *m kat.* **1.** svećenik na čelu kanoničkog zbora; prepozit **2.** starješina samostana nekih katoličkih redova; prior

✧ *mlet.*, *tal.* preposto ← *lat.* praepositus

prepotèncija *ž* **1.** suvišak snage ili spolne moći **2.** *pren.* pretjerana samouvjerenost; drskost, arogancija, nadmoćnost, oholost // **prepotèntan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** koji ima suvišak snage ili spolne moći **2.** *pren.* koji je pretjerano samouvjeren; drzak, arogantan; **prepotèntno** *pril.* na prepotentan način, s prepotencijom; arogantno, drsko, samouvjereno; **prepotèntnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prepotentan

✧ *lat.* praepotentia ≃ praepotens: koji ima veću moć

prepozícija *ž gram.* nepromjenjiva vrsta riječi koja element (imenicu) pred koji se stavlja dovodi u određen odnos (mjesni, vremenski itd.) prema ostalim elementima u rečenici

[*u/na/pod stol*]; prijedlog // **prèpozitīvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ **1.** koji je stavljen sprijeda, naprijed **2.** *gram.* koji u rečenici stoji kao prepozicija
✧ *lat.* praepositio: stavljanje naprijed
prepòzīt *m*, *v.* prepošt
prepòznati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅpoznāt⟩ **1.** ponovo poznati, upoznati onoga koji je već bio poznat ili ono što je već bilo poznato **2.** shvatiti prema očekivanju, odčitati, dešifrirati poznato što se prikriva [~ *se u priči*; ~ *laž*] // **prepoznàtljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može (lako) prepoznati; **prepoznàtljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prepoznatljiv ili svojstvo onoga što je prepoznatljivo; **prepoznávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prepòznāvām/prepòznajēm, *pril. sad.* -ajūći/prepòznajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepoznati
✧ PRE-[1] + *v.* poznati
prȅprata *ž pravosl.* predvorje crkve; ženska crkva; priprata // **prèpratnī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na prepratu
✧ *rus.* prápert'
prèprati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prepèrēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅprān⟩ **1.** ono što je već oprano još oprati do kraja; isprati (do kraja) **2.** ovlaš oprati, »proći kroz vodu«, propustiti kroz mlaz vode, rukom u više smjerova kretati u posudi u kojoj se pere (kad se ulije čista, nova voda) // **prèpirati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -rēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preprati
✧ PRE-[1] + *v.* prati
prèpraviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèpravljen⟩ izmijeniti, ob. u mjeri i veličini [~ *odijelo*] // **prèpravak** *m* ⟨G -āvka, N *mn* -āvci⟩ ono što se dobije prepravljanjem; **prepràvljāč** *m* ⟨G prepravljáča⟩ onaj koji prepravlja (što); **prepràvljāčkī** *prid.* koji se odnosi na prepravljanje i prepravljače; **prèpravljati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèpravljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepraviti
✧ PRE-[1] + *v.* praviti
seprèden *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je lukav; prefrigan [~*i lažac*] **2.** koji izražava lukavost [~*a gesta*] // **prepredénac** *m* ⟨G -nca, V prȅpredēnče, N *mn* -nci⟩, *v.* prepredenjak; **seprèdeno** *pril.* na prepreden način [~ *pregovarati*]; **seprèdenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prepreden; **prepredènjāčkī** *prid.* koji se odnosi na prepredenjake; **prepredènjāčki** *pril.* kao prepredenjak, na način prepredenjaka; **prepredènjāk** *m* ⟨G prepredenjáka, V prȅpredenjāče, N *mn* prepredenjáci⟩ onaj koji je prepreden; prepredenac, prepredenjaković; **prepredenjàkinja** *ž*, *v.* prepredenjak; **prepredenjáković** *m*, *v.* prepredenjak
✧ PRE-[1] + *v.* presti
prȅpreka *ž* ⟨D L -eci⟩ **1.** ono što sprečava kretanje, pristup; zapreka **2.** smetnja, teškoća (u radu, spoznavanju itd.) [~ *napretku*] // **prȅprečica** *ž dem.* od prepreka (ob. u zn. manja, neznatna, savladiva prepreka); **prepréčívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preprèčujēm, *pril. sad.* preprèčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepriječiti; **prepriječiti** (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prèprijēčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèprijēčen⟩ **1.** postaviti (se) poprijeko kao prepreka, zatvoriti pristup, prolaz **2.** *pren.* omesti
✧ PRE-[1] + *v.* preko
prepríčati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèprīčām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèprīčān⟩ ispripovjediti o onom što se pročitalo ili čulo // **prepričávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preprìčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepričati
✧ PRE-[1] + *v.* priča, pričati
prepròdati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prepròdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅprodān⟩, *v.* preprodavati // **prȅprodaja** *ž* prodaja već kupljenoga; **preprodàvāč** *m* ⟨G preprodaváča⟩ onaj koji preprodaje [~ *karata*]; **preprodavàčica** *ž*, *v.* preprodavač; **preprodàvāčkī** *prid.* koji se odnosi na preprodavače; **preprodàvāčki** *pril.* kao preprodavač, na način preprodavača; **preprodaváštvo** *sr* djelatnost preprodavača kao pojava u društvu; preprodavanje; **preprodávānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* preprodavati **2.** preprodavaštvo; **preprodávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prepròdājēm, *pril. sad.* prepròdājūći, *gl. im.* -ānje⟩ prodavati kupljeno, prodavati iz druge ruke
✧ PRE-[1] + *v.* prodati
prèpržiti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèpržen⟩ **1.** prejako ispržiti **2.** ponovo ispržiti // **prepržívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prepr̀žujēm, *pril. sad.* prepr̀žujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepržiti
✧ PRE-[1] + *v.* pržiti
prèpūcīj (**prepȗcīj**) *m anat.* slobodni dio kože penisa koji pokriva vrh spolnog uda kada nije u erekciji; naglavnik
✧ *lat.* praeputium

prèpuknuti (**prèpući**) *svrš.* ⟨*prez.* prèpuknēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prèpukni, *prid. rad.* prèpuknuo/prèpukao⟩ **1.** slomiti se od pritiska **2.** *pren.* skončati, iscrpsti se, prevršiti mjeru // **prepucávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* prepùcāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ *žarg.* razmjenjivati zamjerke, kritike, oštre riječi
✧ PRE-¹ + *v.* puknuti (pući)

prèpūmpati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèpūmpān⟩ **1.** pomoću pumpe unijeti previše čega u nutrinu (previše zraka u zračnicu i sl.) **2.** *pren.* **a.** pretjerati u tvrdnjama oko čega navodeći premalo vjerodostojnih činjenica ili izvodeći pretjerane zaključke **b.** pretjerati u čemu (u gomilanju podataka itd.) **3.** pumpajući pretočiti tekućinu iz jednoga spremnika u drugi spremnik // **prepumpávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prepùmpāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepumpati
✧ PRE-¹ + *v.* pumpa, pumpati

prèpun *prid.* ⟨*odr:* -ī⟩ suviše pun, pun više nego što je potrebno i obično [~ *tramvaj*] // **prèpuniti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèpunjen⟩ napuniti više nego što stane (tako da se prelijeva preko ruba posude, da se presipa i sl.); **prepúnjati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèpūnjām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepuniti; **prèpunjen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je prepun, previše napunjen; **prèpunjenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je prepunjeno [~ *gradova* nepodnošljiva prenapučenost; nesposobnost da se prihvati novo stanovništvo]
✧ PRE-¹ + *v.* pun

prepùstiti *svrš.* ⟨*prez.* prèpustīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèpušten⟩ **1.** (što, komu) **a.** ustupiti kome što, ostaviti da tko raspolaže čime **b.** ostaviti koga da radi što i kako hoće **2.** (se komu/čemu) predati se, prestati se opirati [~ *se lošim utjecajima*; ~ *se stihiji*] // **prepúštati** (što, komu, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèpūštām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prepustiti
✧ PRE-¹ + *v.* pustiti

preračùnati (se) *svrš.* ⟨*prez.* preračùnām (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. trp.* prèračunāt/prèračunān⟩ **1.** (što u što) izračunati u drugoj jedinici valute [~ *dolare u jene*] **2.** (se) *pren.* loše predvidjeti, pogriješiti u procjeni // **preračunávati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preračunati (se)
✧ PRE-¹ + *v.* račun, računati

preráditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèrādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèrāđen⟩ **1.** podvrgnuti obradi, pretvoriti u što procesom rada [~ *kožu*] **2.** izmijeniti znatno ili u potpunosti; preinačiti **3.** (se) naraditi se više nego što treba, istrošiti se pretjeranim radom // **prèrada** *ž* **1.** izmjena čega u procesu rada, davanje čemu konačnog oblika prerađivanjem [~ *ribe*] **2.** izmjena oblika [~ *književnog djela*]; adaptacija; **prèradba** *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ prerada, *v.*; **prèradbenī** *prid.* koji se odnosi na preradbu [~ *postupak*]; **prèrāđenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prerađen i svojstvo onoga što je prerađeno; **prerađèvin|a** *ž* proizvod prerade, ono što je prerađeno [*mesne* ~*e*]; **prerađìvāč** *m* ⟨G prerađiváča⟩ onaj koji prerađuje (osoba, tvornica itd.); **prerađivàčica** *ž*, *v.* prerađivač; **prerađìvāčk|ī** *prid.* koji se odnosi na prerađivanje i prerađivače [~*a industrija*]; **prerađívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preràđujēm, *pril. sad.* preràđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preraditi
✧ PRE-¹ + *v.* rad¹, raditi

Prerádović, Petar (1818–1872), hrv. književnik, general austrijske vojske; uz I. Mažuranića i S. Vraza najznačajniji pjesnik hrv. preporoda; naglašeno rodoljubne pjesme (*Zora puca*, *Putnik*, *Pozdrav domovini*, *Djed i unuk*), ode slavenstvu i narodnom jeziku (*Rodu o jeziku*), misaona epika (*Prvi ljudi*), ljubavna lirika u duhu romantizma

prerafaelíti *m mn* ⟨N prerafaèlīt, G prerafaelíta⟩ engleski slikari i pjesnici iz druge pol. 19. st., naglašeno ističu ljepotu s uzorima u likovnoj umjetnosti prije Raffaella
✧ *engl.* Pre-Raphaelite ≃ PRE-² + Raffaello Santi, talijanski slikar (1483–1520)

preraspodijéliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* preraspòdijēlīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* preraspòdijēljen⟩ izvršiti preraspodjelu, raspodijeliti na nov, drugačiji način // **preràspodjela** *ž* nova, drugačija raspodjela, raspodjela na nov ili drugačiji način; **preraspodjeljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preraspodjèljujēm, *pril. sad.* preraspodjèljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preraspodijeliti
✧ PRE-¹ + *v.* raspodijeliti

prèrāsti *svrš.* ⟨*prez.* prerástem, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prèrāstao/prèrāsla *ž*⟩ **1.** (koga, što) **a.** nadmašiti, prestići u rastu, postati viši [~ *sestru*] **b.** *pren.* nadmašiti duhovnim ili materijalnim razvojem [~ *uskosti*; ~ *predrasude*] **2.** (što) postati mjerama viši od svoje odjeće

(o djeci u rastu) [~ *kaput*] **3.** (čim) zarasti, biti obuhvaćen onim što raste [~ *travom*], *usp.* zarasti (2) // **prerâštati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèrāštām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prerasti

✧ PRE-[1] + *v.* rasti

preregistrírati (što) *svrš.* ⟨*prez.* preregìstrīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* preregìstrīrān, *gl. im.* -ānje⟩ ponovno registrirati pod novim i drugačijim uvjetima ono što je već registrirano // **preregistrácija** *ž* čin preregistriranja; preregistriranje; **preregistrírānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* preregistrirati **2.** *v.* preregistracija

✧ PRE-[1] + *v.* registar, registrirati

prèrezati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèrežēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* prèreži, *prid. trp.* prèrezān⟩ rezanjem razdvojiti na dva dijela, komada // **prérez** *m* prerezano mjesto; presjek; **prerezívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prerèzujēm, *pril. sad.* prerèzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prerezati

✧ PRE-[1] + *v.* rez, rezati

prêrij|a *ž geogr.* prostrana ravnica prekrivena travom na području Sjeverne Amerike // **prêrījskī** *prid.* koji se odnosi na preriju, koji živi u preriji [~ *vuk*]

✧ *fr.* prairie

prerìjāl (**prerijâl**) *m* ⟨G prerijála⟩ deveti (treći proljetni) mjesec francuskog republikanskog kalendara (20/21. svibnja–19/20. lipnja)

✧ *fr.* prairial ← prairie: *v.* prerija

prerogàtīv *m* ⟨G prerogatíva⟩ (ob. *mn*) *pravn.* posebno pravo ili ovlaštenje nekog državnog organa ili osobe na visokom položaju [*dati ~e*; *uživati ~e*]

✧ *njem.* Prärogativ ← *lat.* praerogativus: prvoovlašten

prerúčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèrūčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèrūčen⟩ presuti iz jedne posude u drugu, *usp.* izručiti

✧ PRE-[1] + *v.* ruka

prèrušiti (se u što, u koga) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèrušen⟩ obući se u drugu odjeću s namjerom da se zametne identitet, da se ostane neprepoznat [~ *se u popa*] // **prerušènīk** *m* ⟨G prerušeníka, V-īče, N *mn* prerušeníci⟩ onaj koji se prerušava, koji se prerušio; **prerušívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prerùšujēm (se), *pril. sad.* prerùšujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prerušiti

✧ PRE-[1] + *v.* rušiti

prȅs *m*, *v.* press (I)

prȅsa *ž* ⟨G *mn* prêsā⟩ *razg.* sprava za tiskanje, cijeđenje, gnječenje itd., ob. pomoću zavrtnja [~ *za ulje*; ~ *za grožđe*]; preša, tijesak // **prȅšati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** cijediti, gnječiti **2.** *pren.* praviti pritisak na nekoga; požurivati, navaljivati, tjerati

✧ *njem.* Presse ≃ pressen: gnječiti ≃ *tal.* pressare

presáditi (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prèsādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèsāđen⟩ **1. a.** biljku prenijeti s jednog i posaditi na drugo mjesto **b.** biljku posaditi na drugi način ili ponovno (u posudu s više zemlje) **2.** *pren.* **a.** premjestiti, postaviti u drugu sredinu **b.** prenijeti (o idejama, pojmovima, itd.) **3.** *med.* prenijeti operativnim zahvatom organ, dio organa ili tkivo na drugo mjesto ili na drugu jedinku; transplantirati [~ *bubreg*; ~ *kožu*] // **prèsadak** *m* ⟨G -atka, N *mn* -aci⟩ *knjiš.*, *v.* transplantat; **prèsadba** *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ *knjiš.*, *v.* transplantacija; **prèsadnica** *ž bot.* mlada biljka uzgojena u klijalištu radi presađivanja; **presađívānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* presađivati **2.** *term.*, *v.* transplantacija; **presađívati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* presàđujēm (se), *pril. sad.* presàđujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presaditi; **prijésad** *m agr.* biljke za presađivanje; rasad; **prijésadnica** *ž agr.* mlada biljka za presađivanje

✧ PRE-[1] + *v.* sad, saditi

presàhnuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prèsahnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* presàhnuo⟩ **1.** ostati bez vode [*presahnuo je bunar*] **2.** *pren.* iscrpsti se (ob. o idejama, kreativnosti) [*presahnulo je nadahnuće*] // **presahnjívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* presàhnjujēm, *pril. sad.* presàhnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presahnuti

✧ PRE-[1] + *v.* sahnuti

presaldúmiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* presàldūmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* presàldūmljen⟩ *pejor. ekspr.* potpuno promijeniti uvjerenje; početi iznositi oprečna mišljenja od prijašnjih; slomiti se (u stavu i uvjerenju), okrenuti (kaput/ ćurak), promijeniti, prihvatiti stavove druge strane // **presaldumljívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* presaldùmljujēm, *pril. sad.* predaldùmljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presaldumiti

✧ *tur.* saldırmak: (u zn.) iskoristiti povoljan vjetar, okrenuti lađu u povoljan smjer

presamítiti (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* presàmītīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* presàmīćen⟩ *ekspr.* (pre)saviti (se), pognuti (se) [~ *se od bola*];

presumiti // **presamićívati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* presamìćujēm, *pril. sad.* presamìćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presamititi; **presumítiti** (koga) *svrš.* ⟨*prez.* presùmītīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* presùmīćen⟩ **1.** *v.* presamititi **2.** (se) **a.** od naglog bola i sl. presaviti se u stojećem položaju (držeći se rukom za želudac), prepoloviti se u pasu, prekinuti se, presaviti se **b.** *pren. podr.* promijeniti uvjerenje, principe, ideologiju ili postupke u javnosti; konvertirati, prevjeriti, odreći se uvjerenja; **presumićívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* presumìćujēm se, *pril. sad.* presumìćujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presumititi

✧ PRE-[1] + *v.* samititi

presàugati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* presàugān⟩ *reg.* previše upiti, presisati, ob. za automobilski motor

✧ PRE-[1] + *v.* saugati

presàviti *svrš.* ⟨*prez.* prèsavijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* presavìjen⟩ **1.** (što) saviti tako da bude dvostruko, jedan dio preko drugoga **2.** (se) **a.** saviti se preko čega **b.** saviti vrat, leđa; pognuti se **c.** *pren. pejor.* pokoriti se, podčiniti se // **presavíjati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* presàvījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presaviti

✧ PRE-[1] + *v.* saviti

presbiòpija *ž*, *v.* prezbiopija

Prescott (*izg.* Prèskot), **William** (1796–1859), američki povjesničar, prvi je proučavao osvajanja Meksika i Perua

Presèčno *sr* ⟨G Presèčnōga⟩ naselje (u blizini Novog Marofa), 912 stan. // **Presèčanin** *m* (**Presèčānka** *ž*) ⟨N *mn* Presèčani⟩ stanovnik Presečnoga; **presèčkī** *prid.* koji se odnosi na Presečno i Presečane

presèdān *m* ⟨G presedána⟩ **1.** slučaj koji služi kao primjer ili opravdanje za kasnije slučajeve [*slučaj bez ~a* nečuven slučaj; *stvoriti ~*] **2.** *pravn.* odluka, rješenje administrativnog organa vlasti koji se uzima kao uzorak, obrazac u rješavanju analognih slučajeva

✧ *fr.* précédent ← *lat.* praecedens: prethodni

presèli|ti (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prèselīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèseljen⟩ **1.** seljenjem doći na drugo mjesto, promijeniti stan, kuću ili grad kao mjesto stalnog boravka **2. a.** premjestiti se [*~ti se u drugu sobu*] **b.** postaviti na drugo mjesto, premjestiti [*~o sam knjige na drugu policu*] // **preseljávati** (se, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* presèljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preseliti; **preseljènica** *ž*, *v.* preseljenik; **preseljènīčkī** *prid.* koji se odnosi na preseljenje i preseljenike; **preseljènīk** *m* ⟨G preseljeníka, V -īče, N *mn* preseljeníci⟩ onaj koji je promijenio mjesto prebivanja

✧ PRE-[1] + *v.* seliti

presenétiti (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* presènētīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* presènēćen⟩ preneraziti // **presenećívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* presenèćujēm (se), *pril. sad.* presenèćujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presenetiti

✧ PRE-[1] + *v.* senetiti

preserávati se *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ *žarg.* **1.** govoriti gluposti, govoriti isprazno, frazirati, baviti se besmislenim temama **2.** neodlučno što provoditi, gubiti vrijeme, dangubiti, oguzivati se // **presèrant** (**preserȁnt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ onaj koji izvodi, govori gluposti, onaj koji besposliči, dangubi, uludo troši vrijeme

✧ PRE-[1] + *v.* srati

prȅsica *ž žarg.* press konferencija, *v.* press (II) △

✧ *engl.* press conference

prèsij|a *ž* **1.** upotreba različitih oblika pritisaka da bi se što postiglo; prisiljavanje, prisila, prinuda [*raditi pod ~om*] **2.** požurivanje koga da što učini; salijetanje **3.** primjena sile protiv volje ili prava onoga na kome se primjenjuje; nasilje

✧ *lat.* pressio ≈ premere: tiskati, gnječiti

presijávati se *nesvrš.* ⟨*prez.* presìjāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ odražavati sa svoje površine svjetlo, imati sjaj koji se mijenja zavisno od nagiba ili svjetla; blistati

✧ PRE-[1] + *v.* sijati

prèsing *m* ⟨N *mn* -nzi⟩ **1.** *sport* u momčadskim igrama (košarci, nogometu, rukometu, hokeju) oblik obrane u kojoj svaki igrač obrane strogo pokriva jednog od protivničkih igrača i nastoji ga onemogućiti u akciji [*igrati ~*] **2.** pritisak koji proizlazi iz postavljenih rokova u obavljanju posla itd. i traži jači intenzitet ili angažman u radu (npr. produženje radnog vremena, veći broj ljudi i sl.); pritisak da se nešto žurno učini [*činiti, praviti ~*]

✧ *engl.* pressing, *usp.* presija

prèsipati (što u što, iz čega u što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām/-ipljēm, *pril. sad.* -ajūći/-ipljūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** sipati sipku krutu tvar iz jedne posude u drugu **2.** (se) **a.** ispadati preko rubova posude (o čemu sipkom) **b.** pretjecati, biti višak, pokazati se kao suvišno obilje, javlja-

ti se u količini većoj nego što je potrebno [*netko nema dovoljno, a nekomu se presipa*] // **prèsūti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* prȅspēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prèspi, *prid. trp.* prèsūt⟩, *v.* presipati

✧ PRE-[1] + *v.* sipati

prèsjeći (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* presijéčem, *pril. pr.* -ekāvši, *imp.* presijéci, *prid. rad.* prèsjekao/prèsjekla *ž*, *prid. trp.* presjèčen⟩ **1.** oštrim predmetom prepoloviti, presjeći nadvoje; rasjeći, razrezati [~ *nožem*; ~ *sabljom*] **2. a.** prijeći prijekim putem, poprijeko [~ *kroz šumu*] **b.** prijeći poprijeko ispred koga [~ *komu put*] **3.** spriječiti, omesti, prekinuti, onemogućiti tok čega [~ *riječni tok*] **4.** prekinuti koga u govoru **5.** *žarg.* prekinuti piće ili jednolično jelo drugim pićem ili jelom [~ *vino rakijom*] **6. a.** prepoloviti prije početka igre snop karata i gornji dio staviti odozdo **b.** pobiti adutom kartu u igri // **presijécati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèsijēcām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presjeći; **présječnī** *prid.* koji se odnosi na presjek; **prèsjecīšte** *sr mat.* točka u kojoj se pravci sijeku, sjecište; **présjek** *m* ⟨N *mn* -eci⟩ **1.** ravna površina po kojoj je presječen kakav predmet (u stvarnosti ili na crtežu) [*dati, prikazati (što) u ~u*] **2.** *mat.* (dvaju ili više skupova) skup svih njihovih zajedničkih elemenata **3.** *pren.* ukupnost općih svojstava (razvoja, umjetničkog stvaranja, povijesnog zbivanja itd.); **presijécati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèsijēcām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presjeći

✧ PRE-[1] + *v.* sjeći

presjèdjeti (**presjèditi**) (∅) *svrš.* ⟨*prez.* presjèdīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* presjèdio/presjèdjela *ž*⟩ sjedeći provesti cijelo vrijeme dok nešto traje, *opr.* prestàjati // **prèsjedati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presjesti; **prèsjesti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prèsjednēm, *pril. pr.* prèsjēvši, *prid. rad.* prèsjeo/prèsjela *ž*⟩ promijeniti vozilo javnog prometa ili prijevoza (vlak, tramvaj, avion) na stanici puta

✧ PRE-[1] + *v.* sjesti, sjediti

prȅs klȉping *m* press clipping, *v.* press (II) △

prèskočica *ž bot.* biljka (*Succisella inflexa*) iz porodice češljugovina (*Dipsacaceae*)

✧ *v.* preskočiti

preskòčiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prèskočīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèskočen⟩ **1.** naći se skokom na drugoj strani čega, skočiti preko čega **2.** *pren.* izostaviti što iz teksta, propustiti pri čitanju, izlaganju i sl. [~ *dosadne dijelove*] **3.** napredovati u službi prije onoga tko je bio na redu // **preskàkāč** *m* ⟨G preskakáča⟩ onaj koji preskače što; **preskakàčica** *ž*, *v.* preskakač; **preskákati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèskāčēm, *pril. sad.* -áčūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preskočiti; **preskákal|o** *sr*, ob. u: [*izgrditi na pasja ~a* jako izgrditi koga, izgrditi na pasja kola]; **prèskočnī** *prid.* koji se odnosi na preskok; **prèskok** *m* ⟨N *mn* -oci, G prȅskōkā⟩ **1.** *sport* premetanje tijela odrazom nogu preko sprave kroz upor na rukama [~ *preko konja*] **2.** općenito, rezultat preskakanja

◈ *pr.* (nadimačko): **Prȅskočil** (Bjelovar, Ludbreg)

✧ PRE-[1] + *v.* skok, skočiti

preskrȉpcija *ž* **1.** *pravn.* zastara **2.** propisivanje

✧ *lat.* praescriptio

prȅskriptīvan *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji određuje i propisuje // **preskriptívnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je preskriptivan, propisanost, određenost

✧ *srlat.* praescriptivus

prȅsladak *prid.* ⟨*odr.* prȅslatkī⟩ koji je suviše sladak // **presláditi** (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèslādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèslāđen⟩ previše zašećeriti, staviti previše sladila [~ *kavu*]; **preslađívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preslàđujēm, *pril. sad.* preslàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presladiti; **prȅslatkōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je preslatko

✧ PRE-[1] + *v.* sladak

Presley (*izg.* Prȉsli), **Elvis** (1935–1977), američki popularni pjevač i gitarist s nadimkom The King (»Kralj rock-and-rolla«); karakterističan vokalni stil južnjačkog bluesa, gospela, countryja te rhythm and blues glazbe; snimio 33 igrana filma

prȅslica[1] *ž bot.* rod papratnjača (*Equisetum*) iz porodice papratnjača (*Equisetaceae*), neke su vrste otrovne (*E. arvense* se koristi kao ljekovita biljka za mokraćne putove)

✧ *prasl.* *pręslo (*rus.* prjáslo, *polj.* przęsło), *v.* presti

prȅslica[2], *v.* presti

prȅsličina *ž bot.* biljka (*Muscari comosum*) iz porodice ljiljana (*Liliaceae*)

✧ *v.* preslica

prȅslik|a *ž* ⟨D L -ici⟩ **1.** ono što je izravan odraz koga ili čega, ono što se u kome odražava kao slika [*u Erazmu nije Krleža našao svoje ~e*

kao što je te ~e našao u njemu Zweig] **2.** fotokopija // **preslìkāč** *m* ⟨G preslikáča⟩ vrsta naljepnice; sličica za djecu koja se jednom stranom zalijepi na podlogu i trlja prstom pa postane razgovijetna; **prèslikati** *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèslikān⟩ **1.** (koga, što) **a.** izraditi kopiju slike **b.** *pren.* vjerno prenijeti [~ *atmosferu Pariza na pozornicu*] **2.** (se) **a.** otisnuti se (namjerno ili slučajno) na drugu površinu [*slova su se preslikala na drugi papir*] **b.** *pren.* odraziti se [*situacija u privredi preslikat će se i na kulturu*]; **preslikávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preslìkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preslikati

✧ PRE-[1] + *v.* slika

preslòjiti se *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* prèslojen⟩, *v.* preslojavati se // **preslojávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* preslòjāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ oblikovati se u cjelinu koju čine slojevi, prožimati se u slojevima koji čine cjelinu

✧ PRE-[1] + *v.* sloj

preslòžiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèsložīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèsložen⟩ ponovno složiti, ali na drugi način; složiti drukčije // **preslágati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèslāžēm, *pril. sad.* -ážūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presložiti

✧ PRE-[1] + *v.* složiti

prèslušati (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèslušān⟩ **1.** u službenom postupku ispitati svjedoka ili krivca **2.** odslušati drugi put, ponovo [~ *ploču*; ~ *partituru*] // **preslušávati** (se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preslùšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preslušati

✧ PRE-[1] + *v.* sluh, slušati

presnímiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèsnīmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèsnīmljen⟩ snimiti na postojeću snimku u istom ili drugom mediju [~ *TV emisiju*; ~ *koncert na kazetu*] // **presnimávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* presnìmāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presnimiti

✧ PRE-[1] + *v.* snimati, snimiti

presòliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèsolīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèsoljen⟩ **1.** staviti previše soli u jelo, suviše osoliti **2.** *pren. razg.* (u šali) prijeći granicu, mjeru, pretjerati (ob. u pričanju i izražavanju) // **prèsolac** *m* ⟨G -ōlca⟩ *reg.* slana voda u kojoj se drži sir; **presoljávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* presòljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presoliti; **presoljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* presòljujēm, *pril. sad.* presòljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presoljavati, presoliti

✧ PRE-[1] + *v.* sol[1], soliti

Prèspānskō jèzero *sr geogr.* tektonsko jezero u *J* Makedoniji na tromeđi Makedonije, Grčke i Albanije, 274 km², najveća dubina 54,2 m // **Prespánac** *m* (**Prèspānka** *ž*) ⟨G -nca, V -nče, N *mn* Prespánci⟩ stanovnik naselja oko Prespanskog jezera; **prèspānskī** *prid.* koji se odnosi na Prespance i Prespansko jezero

prespávati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèspāvām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèspāvān⟩ **1.** spavajući provesti noć; prenoćiti [~ *u hotelu*] **2.** ne probuditi se u određeno vrijeme; prespati, uspavati se **3.** provesti u spavanju zimu (o nekim životinjama) **4.** *pren.* **a.** *pejor.* ne činiti što, propustiti što, provesti vrijeme u neaktivnosti [~ *važne događaje*] **b.** odložiti za kasnije, ne donositi o čemu naglu odluku [*to treba* ~]

✧ PRE-[1] + *v.* spavati

prespòjiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèspojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèspojen⟩ spojiti što na drugačiji način nego što je spojeno (žice, vodove, različite veze u komunikacijama itd.) // **prespájati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèspājām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prespojiti

✧ PRE-[1] + *v.* spoj, spojiti

prèsresti (koga) *svrš.* ⟨*prez.* prèsretnēm, *pril. pr.* prèsrēvši, *prid. rad.* prèsreo⟩ namjerno dočekati koga na nekom mjestu // **presrètāč** *m* ⟨G presretáča⟩ *vojn.* u zrakoplovstvu, zrakoplov lovac; **prèsretati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ećēm, *pril. sad.* -ećūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presresti

✧ PRE-[1] + *v.* sresti

press (I) (*izg.* près) *m* **1.** novinari kao grupa (često kao oznaka na novinarskim kolima ili sl.) **2.** u imenima novinskih agencija [*Associated* ~; *France-~e*] // **press** (II) (*izg.* près) *prid.* ⟨*indekl.*⟩ uz imenicu △ ~ ***agencija*** specijalizirana novinska služba koja prenosi vijesti korisnicima (novinske i RTV kuće i sl.) i distribuira ih; ~ ***bilten*** kratka tiskana izvješća što ih izdaju pojedine organizacije, udruženja, klubovi i sl.; ~ ***centar*** mjesto u kojem novinari imaju sva pomagala za rad, organizirano za vrijeme političkih, sportskih i dr. značajnih događaja; ~ ***clipping*** (*izg.* ~ klìping) **1.** izrezak, vijest iz novina **2.** (*mn*) izresci iz novina, ob. grupirani prema temi na koju se odnose; ~ ***konferencija*** konferencija koju sazivaju institucije, stranke, pojedinci i

sl. kako bi medije upoznali s nekim događajima ili vlastitim stavovima o njima; presica
✧ *engl.*

press-faks (*izg.* près-fàks) *m* sustav za prijenos i tiskanje gotovih novinskih stranica na daljinu
✧ *v.* press + *v.* faks[1]

prestácija *ž* **1.** *pov.* obvezno podavanje prinosa; davanje poreza **2.** *pravn.* svaki čin koji je dužnik na temelju obveznog odnosa dužan izvršiti vjerovniku; predmet obveze, činidba
✧ *lat.* praestatio

prestàjati (∅, što) *svrš.* ⟨*prez.* prestòjīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prestàjao⟩ stojeći provesti cijelo vrijeme dok nešto traje [~ *predstavu*], *opr.* prosjediti // **prestajávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prestàjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prestajati
✧ PRE-[1] + *v.* stati, stajati

prèstar *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji ima suviše godina (osoba) **2.** koji nije više svjež (ob. prehrambeni proizvodi) // **prèstarjeti** (**prèstariti**) (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prèstarīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prèstario⟩ **1.** postati prestar za što, suviše ostarjeti za što **2.** biti starijeg uzrasta od propisanog, traženog za neku svrhu; **prestarijévati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prestàrijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prestarjeti
✧ PRE-[1] + *v.* star

prèstati *svrš.* ⟨*prez.* prèstanēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* prèstani, *prid. rad.* prèstao⟩ **1.** (∅) više ne djelovati, više ne postojati [*kiša je prestala*] **2.** (s čim) prekinuti, završiti kakvu radnju ili djelovanje, obustaviti što [~ *pričati*; ~ *s pričom*] // **prèstajati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prestati; **prèstan|ak** *m* ⟨G -ānka, N *mn* -ānci⟩ svršetak kakve radnje, zbivanja, stanja [~*ak životnih funkcija*]; obustava, prekid
✧ PRE-[1] + *v.* stati

prèstaviti se *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* prèstavljen⟩ **1.** *ekspr. rij.* umrijeti, rastati se s dušom, ispustiti dušu [*pomisle da će se u snu* ~] **2.** presumititi se, prekinuti se, prekinuti se u pasu (kao od jakog udarca u želudac ili od naglog napadaja žuči itd.) // **prèstavljati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prestaviti
✧ PRE-[1] + *v.* stav, staviti

prèsti *nesvrš.* ⟨*prez.* prédem, *imp.* prédi, *pril. sad.* prédūći, *prid. rad.* prèo/prèla *ž*, *prid. trp.* prèden, *gl. im.* prédēnje⟩ **1.** (što) upredajući, usukujući prstima ili vretenom praviti niti **2.** (što) plesti paučinu **3.** (∅) **a.** glasati se u zadovoljstvu (o mački) **b.** *pren.* umiljavati se (o osobama) // **prèdilica** *ž* stroj za izradu i obradu pređe; **prèdīlja** *ž reg.*, *v.* prelja; **predióna** *ž*, *v.* predionica; **prediónica** *ž* radionica za obrađivanje pređe; prediona; **prediòničār** *m* onaj koji radi u predionici, zaposlen oko obrađivanja pređe; **prediòničārev** (**prediòničārov**) *prid.* koji pripada predioničaru; **prediòničārka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* predioničar; **prediòničārskī** *prid.* koji se odnosi na predioničare; **prediòničārski** *pril.* kao predioničar, na način predioničara; **predióničkī** *prid.* koji se odnosi na predionicu; **prèdīvo** *sr* **1.** vuna koja se oblikuje u niti predenjem; pređa **2.** tanke niti od ljepljivog soka koji izlučuje pauk i neke gusjenice; paučina; **prèđ|a** *ž* ⟨G *mn* prêđā⟩ **1.** vuneni, pamučni ili laneni konci sastavljeni upredanjem; predivo **2.** *reg.* vrsta ribarske mreže spletene od čvrstih, jakih konaca **3.** paučina; **prèđica** *ž* **1.** *dem.* od pređa **2.** spona na odjeći ili pojasu koja služi za zakopčavanje; **prélac**[2] *m* ⟨G -lca, V prêlče, N *mn* -lci, G prêlācā⟩ *razg.* predioničar; **prélo** *sr* **1.** večernji sastanak na selu radi zajedničkog predenja ili sličnog posla **2. a.** predenje **b.** predivo; **prêlja** *ž* ona koja prede; predilja; **prèslica**[2] *ž* naprava za predenje, *usp.* kudjelja (2)
❖ *pr.* (prema zanimanju, *v.* i prelac[1]): **Prèlčec** (240, Krapina, Kutina, Slavonija), **Prêlčić** (Opatija), **Prélec** (620, Vrbovec, Samobor, Prigorje)
✧ *prasl.* *pręsti (*rus.* prjast', *polj.* prząść)

prèstignuti (**prèstići**) (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prèstignēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prèstignūt⟩ **1. a.** krećući se, žureći ili utrkujući se naći se ispred koga; preteći **b.** učiniti što brže od drugoga; preduhitriti, preteći **2.** *pren.* postići brže u usporedbi s drugim (čin, napredovanje, uspjeh); nadmašiti // **prèstizati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ižēm, *pril. sad.* -ižūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prestignuti (prestići)
✧ PRE-[1] + *v.* stignuti

prestissimo (*izg.* prestìsimo) *pril. glazb.* glazbena oznaka za najbrži tempo
✧ *tal.*

prèstīž *m* **1.** široko prihvaćeni društveni stav o čijoj vrijednosti, značaju i moći **2.** stanje važnosti i nadmoći koji ima tko zbog svoga visokog ugleda i utjecaja // **prèstižn|ī** *prid.* ob.

u vezama riječi: koji ima prestiža, koji ima ugleda, koji uživa dobar glas, koji ima dobru reputaciju [*~i autor*; *~i proizvod*; *~a kola*]
✧ *fr.* prestige ← *lat.* praestigium: prevarantski trik

prȅsto *pril. glazb.* glazbena oznaka za vrlo brzi, živi tempo
✧ *tal.*

prestolonásljednīk *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji nasljeđuje prijestolje // **prestolonásljednica** *ž*, *v.* prestolonasljednik; **prestolonásljedničin** *prid.* koji pripada prestolonasljednici; **prestolonásljednički** *prid.* koji se odnosi na prestolonasljednike; **prestolonásljedstvo** *sr* svojstvo i djelovanje prestolonasljednika
✧ *v.* prijesto + *v.* naslijediti, nasljednik

prèstrašiti (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèstrāšen⟩ preplašiti, uplašiti // **prèstrašen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je uplašen, zastrašen, pun straha; **prèstrašeno** *pril.* sa strahom, u strahu [*gledati* ~]; **prèstrašenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prestrašen
✧ PRE-[1] + *v.* strah, strašiti

prestráviti (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* prèstrāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèstrāvljen⟩ ispuniti (se) stravom, jako (se) preplašiti // **prèstrāvljeno** *pril.* na prestravljen način [~ *pogledati*]; **prèstrāvljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prestravljen; **prestravljívati** (se, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* prestràvljujēm, *pril. sad.* prestràvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prestraviti
✧ PRE-[1] + *v.* strah, strava

prestròjiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prèstrojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèstrojen⟩ **1.** drugačije urediti vojnički stroj ili postrojbu **2.** provesti drugačiju organizaciju (poduzeće i sl.) prema postojećoj; prestrukturirati, reorganizirati // **prestrojávati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prestròjāvām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *prid. trp.* prestròjāvān, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prestrojiti
✧ PRE-[1] + *v.* stroj[2], strojiti

prestrukturírati (što, se) *dv.* ⟨*prez.* prestruktùrīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ dati/davati čemu novu strukturu, dobiti/dobivati novu strukturu [~ *privredu* reorganizirati privredu kako bi se prilagodila novostvorenim okolnostima na tržištu]
✧ PRE-[1] + *v.* struktura, strukturirati

prestúpiti (∅, što) *svrš.* ⟨*prez.* prèstūpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèstūpljen⟩ **1.** zakoračiti preko čega (granice, praga); prijeći što **2.** prekršiti neki propis, zakon; izvršiti prijestup **3.** *sport* nagaziti odraznu dasku ili graničnu liniju, *usp.* prijestup (2) // **préstup** *m*, *v.* prijestup; **prestupljívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prestùpljujēm, *pril. sad.* prestùpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prestupiti; **préstupnī** *prid.*, *v.* prijestupni; **préstupnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩, *v.* prijestupnik; **prijéstup** *m* **1.** prekoračenje zakonskih odredaba bez težih posljedica, ali kažnjivo lakšim kaznama; prekršaj **2.** *sport* izlazak preko linije odraza; prestup; **prijéstupn|ī** *prid.* koji se odnosi na prijestup; prestupni △ *~a godina* svaka četvrta godina, u kojoj mjesec veljača ima 29 dana; **prijéstupnica** *ž*, *v.* prijestupnik; **prijéstupničin** *prid.* koji pripada prijestupnici; **prijéstupnički** *prid.* koji se odnosi na prijestupnike; **prijéstupnički** *pril.* kao prijestupnik, na način prijestupnika; **prijéstupnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je izvršio prijestup; prestupnik
✧ PRE-[1] + *v.* stupiti

presúditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèsūdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèsūđen⟩ **1.** izreći presudu, odluku u spornim pitanjima, u sudskim raspravama **2.** izreći odlučno mišljenje odlučujući se između raznih mišljenja // **prȅsud|a** *ž* **1.** *pravn.* rješenje, odluka koju donosi sud poslije glavne rasprave u kaznenom postupku **2.** mišljenje, ocjena (usmena ili pismena) o nekom pitanju [*donijeti ~u*]; **prȅsudan** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ od koga zavisi daljnji razvoj; ključan, odlučujući, bitan [*donijeti presudnu odluku*]; **presùditelj** *m* onaj koji presuđuje; presuđivač, presudilac, arbitar; **presùditeljskī** *prid.* koji se odnosi na presuditelje; **presùditeljski** *pril.* kao presuditelj, na način presuditelja; **prȅsudno** *pril.* na presudan način [~ *utjecati*]; **prȅsudnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je presudno; **presuđìvāč** *m*, *v.* presuditelj; **presuđívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* presùđujēm, *pril. sad.* presùđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presuditi
✧ PRE-[1] + *v.* sud[1], suditi

presumítiti, *v.* presamititi

presùmpcija *ž* **1.** pretpostavka, naslućivanje, nagađanje **2.** *pravn.* priznanje čega za pravno vjerodostojno dok se ne dokaže protivno // **presumírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* presùmīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ domišljati/domišljavati ili naslutiti/naslući-

vati kao polaznu postavku za donošenje suda; pretpostaviti/pretpostavljati, predmnijevati, presumponirati; **presumponírati** *dv.*, *v.* presumirati; **prèsumptīvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji sadrži presumpciju, koji je pod pretpostavkom

✧ *lat.* praesumptio ≃ praesumere ≃ PRE-[2] + sumere: uzeti, misliti

presumponírati, *v.* presumpcija

presúšiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prèsūšīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèsūšen⟩ **1.** postati suh, bezvodan **2.** ostati bez mlijeka (o muznoj kravi) **3.** *pren.* ostati prazan, bez ideja // **presušívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* presùšujēm, *pril. sad.* presùšujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presušiti

✧ PRE-[1] + *v.* suh, sušiti

prèsūti, *v.* presipati

prȅsvēt *prid.* ⟨*odr.* prèsvētī⟩ koji je iznad svega svet (uz riječi koje označavaju više biće ili kultni predmet)

✧ PRE-[1] + *v.* svet

prèsvisnuti *svrš.* ⟨*prez.* prèsvisnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* prèsvisnuo⟩, *v.* svisnuti // **prèsvislōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je presvisnuo

✧ PRE-[1] + *v.* svisnuti

prȅsvlaka, *v.* presvući

presvòditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèsvodīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèsvođen⟩ dvije strane (zida, obale) spojiti svodom ili čime građenim na svod (mostom) // **presvođívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* presvòđujēm, *pril. sad.* presvòđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* presvoditi

✧ PRE-[1] + *v.* svod

prèsvūći (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* presvúčem (se), *pril. pr.* -āvši (se), *imp.* presvúci (se), *prid. rad.* prèsvūkao (se), *prid. trp.* presvùčen⟩ **1.** svući jednu odjeću ili jedno rublje i obući drugo; preobući **2.** staviti svježu presvlaku; prekriti drugom presvlakom [~ *krevet*; ~ *sofu*] **3.** *zool.* izmijeniti se, preobraziti se, skinuti košuljicu (o zmijama) // **presvláčiti** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèsvlāčīm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -čēnje⟩, *v.* presvući; **prȅsvlaka** *ž* ⟨D L -aci⟩ **1.** komplet posteljine potreban da se postelja presvuče **2.** odjeća, rublje koje se presvlači; preobuka **3.** prekrivač od tkanine, kože i sl. kojim se za zaštitu ili ukras prekrivaju namještaj, sjedala u automobilu i sl.

✧ PRE-[1] + *v.* svući

prȅša[1] *ž*, *v.* presa

prȅš|a[2] *ž* *reg.* žurba, hitnja, hitnost; priša // **prȅšan** *prid.* ⟨*odr.* -šnī⟩ *reg. ekspr.* koji je žuran, hitan, prijek, onaj koji mora biti brzo obavljen [~ *posao*]; **prȅšiti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -šēći⟩ *reg.* žuriti; **prȅšno** *pril. reg.* žurno

✧ *mlet.* pressa, *usp.* presa

prèšājbati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prèšājbao⟩ *reg. žarg.* prestići (automobilom ili drugim vozilom); proći mimo čega (ob. ne uočiti predmet ili osobu)

✧ PRE-[1] + *v.* šajba, šajbati

prȅšaltati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèšaltān⟩ *reg.* **1.** (što) spojiti što na drugačiji način nego što je spojeno; prespojiti, prekopčati **2.** (se) usmjeriti se u drugom pravcu, dati novi pravac radu, usmjerenjem ili uvjerenjima; preorijentirati **3.** promijeniti brzinu (u automobilu, na višebrzinskom biciklu) **4.** (se) **a.** prestrojiti se, prijeći iz trake u traku (u prometu, kada ima više traka), iz vrste u vrstu (na gimnastičkoj vježbi i sl.) **b.** *pren.* promijeniti političke nazore, da bi se stekla korist (prilikom promjene političkog kursa ili vlasti)

✧ PRE-[1] + *v.* šalter, šaltati

Prešeren (*izg.* Prešèrn), **France** (1800–1849), veliki pjesnik slovenskog naroda, tvorac slov. književnog jezika, inovator pjesničkih oblika; slobodarski nadahnuti glasonoša narodnih ideja (ep *Kerst pri Savici*, proročanska *Zdravljica*), vrhunac slov. ljubavne lirike romantizma (*Sonetni venec*)

prèštāmpati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèštāmpām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèštāmpān⟩ *razg.* ponovno štampati, tiskati neki tekst, knjigu i sl. tako da se tekst objavi u cijelosti ili dobije posve jednaka nova knjiga // **preštampávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preštàmpāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preštampati

✧ PRE-[1] + *v.* štampa, štampati

prèštepati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèštepān⟩ *reg.* povlačeći, prodijevajući konac kroza što sašiti, ob. šivaćim strojem; prošiti

✧ PRE-[1] + *v.* štep, štepati

prešútjeti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèšūtīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prèšūćen⟩ **1.** bez riječi prijeći preko čijih riječi ili postupaka **2.** zatajiti ono što se zna, ne htjeti se izjasniti o postojanju čega // **prešućívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prešùćujēm, *pril. sad.* prešùćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prešutjeti; **prȅšutan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji se odnosi na

prešućivanje, koji je zatajen; **prèšutno** *pril.* tako da se ništa ne kaže javno, da se ne formulira pismeni dogovor, da se ne dogovara, da se izvrši tako da se ne prave problemi i ne postavljaju pitanja [*to je učinjeno ~; ~ su to zajednički proveli*]
✧ PRE-[1] + *v.* šutjeti

prètati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prètām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ pokrivati žar na ognjištu pepelom
✧ *prasl.* *prętati: pokrivati (*rus.* prjátat', *polj.* sprzątać: uređivati)

prèteći[1] (∅, čega) *svrš.* ⟨*prez.* prèteknēm/pretèčēm, *pril. pr.* -ekāvši, *prid. rad.* prètekao/prètekla *ž*⟩ **1.** namnožiti se u izobilju tako da još ostane, preostati [*svi smo se najeli i još je preteklo*] **2.** *rij.* tekući se preliti // **prèteč|a** *m* ⟨N *mn* -e⟩ onaj koji je prethodio radu drugih [*zaslužni ~e; zaslužne ~e; ~a nadrealizma*]; **prètek** *m* ⟨N *mn* -eci, G prètēkā⟩ ono što je preteklo, čega ima više nego je potrebno [*ima ga na ~*]; pretičak; **prèticati** (∅, čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* prètičēm, *pril. sad.* -ičūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretjecati; **prètičak** *m* ⟨G -čka, N *mn* -čci⟩, *v.* pretek; **prètjecati** (∅, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ečēm, *pril. sad.* -ečūći, *gl. im.* -ānje⟩ namnožavati se u izobilju, biti posljedica izobilja čega, biti višak, biti ono ili imati onoga što je više od dovoljnoga [*dobro je kad ima, još bolje kad pretječe* (o novcu, materijalnim dobrima)]; preostajati, preticati
✧ PRE-[1] + *v.* teći

prèteći[2] (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prèteknēm, *pril. pr.* -ekāvši, *prid. trp.* prèteknūt⟩, *v.* prestignuti
✧ *v.* preteći[1]

pretégnuti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prètēgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* pretégni, *prid. rad.* pretégnuo⟩ **1.** težinom prevagnuti na jednu stranu, nakrenuti se na jednu stranu **2.** *pren.* prevladati, biti pretežan, imati veću vrijednost (ob. o dokazima, argumentima i sl.) [*na kraju je pretegnuo zdrav razum*] // **prètega** *ž* ⟨D L -ezi⟩ *knjiš.* ono što preteže, što daje prevagu; **pretégnuti se** *svrš.* ⟨*prez.* prètēgnēm se, *pril. pr.* -ūvši se, *prid. rad.* pretégnuo se⟩ **1.** teško raditi; pretrgnuti se [*neće se pretegnuti od posla* **a.** neće mnogo napraviti, nije suviše marljiv **b.** neće imati previše napornog posla] **2.** *reg. žarg.* ozlijediti se (ob. teškim radom; ob se odnosi na istegnuće i lumbalgije); **pretézati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prètēžēm, *pril. sad.* -éžūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretegnuti; **prétežan** *prid.* ⟨*odr.* -žnī⟩ koji preteže, koji ima nadmoć u čemu, koji je veći po broju, važnosti i sl.; **prétežito** *pril.*, *v.* pretežno; **prétežno** *pril.* većim dijelom, u većem broju, uglavnom, pretežito [*~ oblačno*]; **prétežnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je pretežno
✧ PRE-[1] + *prasl.* *tęgnǫti, *v.* težak

prètekst *m* ⟨N *mn* -i, G -ēkstā⟩ razlog kojim se opravdava neki postupak, koji je navodno izgovor za neki čin; izlika [*~ za što; ~ čemu*]
✧ *njem.* Prätext ← *lat.* praetextum ← praetexere: hiniti

prètenciōz|an *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ **1.** koji ima neodmjereno velike, nerealne zahtjeve, namjere, ambicije [*~an film*] **2.** koji se pred drugima pravi važan; razmetljiv, umišljen, uobražen [*~no ponašanje; ~an nastup*] // **prètenciōzno** *pril.* na pretenciozan način; razmetljivo, uobraženo; **pretencióznōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pretenciozan ili svojstvo onoga što je pretenciozno; umišljenost, uobraženost
✧ *njem.* prätentiös ← *fr.* prétentieux

pretendírati (na što) *dv.* ⟨*prez.* pretèndīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ težiti za postignućem kakva visokog položaja ili veće materijalne vrijednosti pripisujući sebi primjerenost za to, položiti/polagati pravo na ono za što je potrebno biti rođen, dostojan ili primjeren [*~ na prijestolje; ~ na položaj ministra*] // **pretèndent** (**pretendènt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ onaj koji pretendira na što [*~ na naslov*]; **pretèndentica** *ž razg.*, *v.* pretendent; **pretèndentkinja** *ž*, *v.* pretendent; **pretèndentskī** *prid.* koji se odnosi na pretendente; **pretèndentski** *pril.* kao pretendent, na način pretendenata; **pretènzija** *ž* isticanje prava, ambicije prema čemu; zahtjev, želja, težnja
✧ *njem.* prätendieren ← praetendere

prèterit *m gram.* naziv za prošlo vrijeme u jezicima koji nemaju kao oblik aorist, imperfekt i perfekt, odnosno kategoriju vida (aspekta) // **prèteritnī** *prid.* koji se odnosi na preterit
✧ *lat.* (tempus) praeteritum

prétežan, *v.* pretegnuti

prethìstōrij|a *ž* **1.** razdoblje koje prethodi pisanoj povijesti čovječanstva; pretpovijest, prahistorija **2.** *razg.* događaji, razvoj događaja, priča koja prethodi čemu (u dnevnom događanju) [*to ima svoju ~u*] **3.** *žarg.* **a.** neki relativno davni događaj, kojeg se nitko ne sjeća (ob. u pretjerivanju) **b.** stari predmet, ob. za-

starjela tehnička roba // **prethistòrījskī** *prid.* koji se odnosi na prethistoriju

✧ PRED- + *v.* historija

prethòditi (čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèthodīm, *pril. sad.* -dēći, *gl. im.* prèthođēnje⟩ zbivati se prije onoga o čemu je riječ // **préthodan** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji prethodi čemu, koji se dogodio prije onoga o čemu je riječ; **préthodnica** *ž* **1.** *vojn.* dio vojske koji se pri manevru ili nastupanju nalazi ispred glavnine vojske **2.** *v.* prethodnik **3.** ono što prethodi, što stvara uvjete (za postanak, razvitak itd.); **préthodničkī** *prid.* koji se odnosi na prethodnike; **préthodnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji u organiziranoj koloni ili redoslijedu ide ispred drugog **2.** onaj koji je obavljao kakvu dužnost prije nekog drugog [*moj ~ bio je nesposoban*]; **préthodno** *pril.* prije čega (o čemu je riječ), neposredno prije čega

✧ PRED- + *v.* hod, hoditi

prètinac *m* ⟨G -īnca, N *mn* -īnci⟩ **1.** odjeljak, dio veće police u kojem se pohranjuju razne stvari ili drže radi evidencije [~ *za ključ* (na recepciji hotela)]; pregradak, razdjeljak **2.** zatvarajuća polica u vozilu (kod suvozača) za odlaganje stvari △ ***poštanski*** ~ *term.* kontrolirano mjesto u pošti za pisma na adresu vlasnika

prètio *prid.* ⟨*odr.* -ilī, *komp.* prètljī/pretìlijī⟩ koji je zahvaćen pretilošću; debeo, gojazan, ugojen // **pretìlina** *ž* **1.** *razg.* debljina, masnoća tkiva **2.** *pren. rij.* obilje, plodnost (zemlje); **prètilōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ pretjerano skupljanje masti u tijelu; debljina, gojaznost

◈ *pr.* (nadimačka, *usp.* Debeljak, Tustić): **Tílić** (Knin, Samobor, Vukovar), **Tìlović** (Vukovar), **Tìljak** (Zagreb, *I* Slavonija)

✧ PRE-[1] + *prasl.* *tylъ: debeo (*rus. dijal.* tylój)

prètiskati *svrš.* ⟨*prez.* prètiskām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prètiskān⟩ ponovo (što) tiskati, *usp.* pretisak (1,2,3) // **prètisāk** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ **1.** otisak predloška (teksta, crteža) na papir i prenošenje na drugu podlogu (kamen itd.) **2.** ponovno tiskanje knjige i sl. vjerno predlošku; reprint **3.** *filat.* nov tekst ili znak otisnut preko teksta ili marke, ob. nova vrijednost ili naziv nove države

✧ PRE-[1] + *v.* tiskati

prètjecati, *v.* preteći[1]

prètjerati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prètjerān⟩ **1.** (koga, što) doslovno tjerati na drugu stranu preko čega [~ *preko potoka*] **2.** (∅, u čemu) u prevelikoj mjeri ili količini nešto činiti [~ *u pričanju*; ~ *u samohvali*; ~ *u poslu*] // **prètjerān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je izražen, izrečen ili oblikovan u prevelikoj mjeri; prekomjeran, preuveličan [~*a hvala*; ~*e dimenzije*] **2.** koji pretjerava [~ *u šali*, ~ *u dokazivanju*]; **pretjeránac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G pretjèrānācā⟩ *razg. ekspr.* onaj koji je sklon pretjerivanju, koji pretjeruje u čvrstoći svojih uvjerenja; ekstremist; **prètjerāno** *pril.* na pretjeran način [~ *vikati*]; **prètjerānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pretjerano ili osobina onoga koji je pretjeran; **pretjerívati** (**pretjerávati**) (∅, u čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pretjèrujēm, *pril. sad.* pretjèrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretjerati

✧ PRE-[1] + *v.* tjerati

pretkázati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prètkāžēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* pretkáži, *prid. trp.* prètkāzān⟩ *razg.* predvidjeti // **pretkàziv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može pretkazati, predvidjeti; predvidljiv; **pretkazìvāč** *m* ⟨G pretkaziváča⟩ onaj koji (što) pretkazuje; **pretkazivàčica** *ž*, *v.* pretkazivač; **pretkazívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pretkàzujēm, *pril. sad.* pretkàzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretkazati; **pretkàzivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pretkazivo

✧ PRED- + *v.* kazati

prètklijētka *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩ *anat.* srčana pretkomora

✧ PRED- + *v.* klijetka

prètkolumbovsk|ī (**pretkolȕmbovsk|ī**) *prid.* koji se odnosi na vrijeme i zemlje prije nego što se računa da je Kolumbo otkrio Ameriku [~*a Amerika*, *term.* Amerika prije Kolumba]

✧ PRED- + *v.* Kolumbo

prètkomora *ž*, *v.* pretklijetka

✧ PRED- + *v.* komora

prètkrāj *prij.* (s G) označuje posljednji vremenski odsječak onoga što se događalo; potkraj, krajem, na kraju, koncem, pod konac [~ *rata*]

✧ PRED- + *v.* kraj

pretkr̀šćānskī *prid.* koji pripada vremenu prije kršćanstva, koji se odnosi na to vrijeme

✧ PRED- + *v.* krst, kršćanski

pretòčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prètočīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prètočen⟩ **1.** (što) **a.** preliti (tekućinu) iz jedne posude u drugu [~ *vino*] **b.** *pren.* promijeniti, pretvoriti, preraditi u što

drugo [~ *u stihove*] **2.** (se) *pren.* prijeći na što drugo; pretvoriti se, pretopiti se // **pretákati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prètāčēm, *pril. sad.* -āčūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretočiti; **prétok** *m* ⟨N *mn* -oci⟩ ono što se dobije pretakanjem
✧ PRE-[1] + *v.* točiti[1]

prétop *m*, *v.* móca
✧ *v.* pretopiti

pretòpiti *svrš.* ⟨*prez.* prètopīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prètopljen⟩ **1.** (što u što) zagrijavanjem ili topljenjem dati čemu topljivom drugi oblik [~ *vosak*; ~ *zlato u poluge*] **2.** (se) prijeći u drukčije stanje, promijeniti se, pretvoriti se u što drugo, asimilirati (se) (o ljudima i narodima) // **pretápānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pretapati **2.** *film.* efekt kod kojeg jedna snimka (slike ili glazbe) postupno nestaje, a druga se istovremeno postupno javlja; **pretápati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prètāpām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretopiti
✧ PRE-[1] + *v.* topiti

prêtor *m pov.* **1.** u antičkom Rimu, najviši državni službenik iza konzula **2.** magistrat koji obavlja sudačku funkciju // **pretúra** *ž pov.* **1.** sudnica **2.** služba pretora
✧ *lat.* praetor

Prètōrija *ž* glavni grad Transvala i sjedište vlade Južnoafričke Republike, 443.100 stan., šire područje 1.025.800 stan.

pretorijánac *m* ⟨G -nca, V prètorijānče, N *mn* -nci, G pretorìjānācā⟩ *pov.* u antičkom Rimu, pripadnik careve tjelesne straže // **pretorijánčev** *prid.* koji pripada pretorijancu; **pretorìjānsk|ī** *prid.* koji se odnosi na pretorijance [~*a garda*]
✧ *lat.* praetorianus

pretòvariti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pretòvaren⟩ **1.** (što) **a.** prebaciti tovar (na konja i sl.) **b.** izvršiti pretovar velikog tereta **2.** (koga, što) previše, više nego što treba natovariti; preopteretiti (ob. *ekspr.* dati komu previše dužnosti ili poslova koje zbog količine nije moguće obavljati) // **prètovār** *m* premještanje robe koja se prevozi iz jednog transportnog sredstva u drugo; **prètovāran** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji služi za, koji se odnosi na pretovar [~ *prostor*]; **prètovarnī** *prid.* koji se odnosi na pretovar [~ *list*]; **pretòvarenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pretovaren, svojstvo onoga što je pretovareno; **pretovarìvāč** *m* ⟨G pretovarivāča⟩ onaj koji vrši pretovar; **pretovarivàčica** *ž*, *v.* pretovarivač; **pretovarívati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pretovàrujēm, *pril. sad.* pretovàrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretovariti
✧ PRE-[1] + *v.* tovar, tovariti

pretpalàtāl *m* ⟨G pretpalatála⟩ *lingv.*, *v.* prednepčanik
✧ PRED- + *v.* palatal

pretplátiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prètplātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prètplāćen⟩ **1.** uplatiti pretplatu **2.** (se) *žarg.* naviknuti se na što, imati pravo unaprijed [~ *se na uspjeh*] // **pretplaćívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pretplàćujēm (se), *pril. sad.* pretplàćujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretplatiti (se); **prètplata** *ž* unaprijed uplaćen novac za časopise, novine, knjige koje će biti izdane, kazališne predstave i sl.; **prètplatn|ī** *prid.* koji se odnosi na pretplatu, koji je dio pretplate [~*i listić*; ~*i obrok*; ~*a rata*]; **prètplatnica** *ž*, *v.* pretplatnik; **prètplatnīčkī** *prid.* koji se odnosi na pretplatnike; **prètplatnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īcī⟩ onaj koji je pretplaćen, koji je uplatio pretplatu [*televizijski* ~]
✧ PRED- + *v.* platiti

pretpolìtičkī *prid.* koji nastaje prije politike i svijesti koja se s njom izgrađuje u društvu (ob. u zn. raznih običaja iz patrijarhalnog i nedemokratskog društva)
✧ PRED- + *v.* politika, politički

prètposljednjī *prid.* koji je pred posljednjim u redu ili redoslijedu, ispred ili prije posljednjeg
✧ PRED- + *v.* posljednji

pretpòstaviti *svrš.* ⟨*prez.* pretpòstavīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pretpòstavljen⟩ **1.** (što) početi od pretpostavke **2.** (koga, što čemu) dati prednost, veću važnost komu/čemu (pred kim/čim) [*pretpostavlja auto vlaku*] // **prètpostāvka** *ž* ⟨D L -vci, G *mn* -ā/-ī⟩ domišljanje ili naslućivanje kao polazna postavka za donošenje suda; presumpcija; **pretpòstavljati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretpostaviti; **pretpòstavljen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se pretpostavlja, koji nije dokazan, opažen ili izmjeren **2.** (*odr.*) koji je viši u hijerarhiji, koji donosi odluke prema nižima u hijerarhiji i rangu; nadređeni; **pretpostàvljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može pretpostaviti, koji se dade predvidjeti kao mogućnost [~ *odgovor*; ~*o rješenje scene na pozornici*; ~*a politika*]
✧ PRED- + *v.* postaviti

pretpòtopnī *prid.* **1.** koji je iz vremena prije biblijskog potopa, izumrli **2.** *pejor.* zastario, starovremenski, vrlo staromodan, nesuvremen // **pretpòtopnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pretpotopno ili osobina onoga koji je pretpotopan
✧ PRED- + *v.* potopiti, potop

prètpovijēst *ž* ⟨I prètpōvijesti/prètpōviješću⟩ **1.** najstarije doba u prošlosti prije prvih pisanih spomenika; prethistorija (**1**) prahistorija, prapovijest **2.** priča koja prethodi čemu; prethistorija (**2**) // **prètpovijēsnī** *prid.* koji se odnosi na pretpovijest; prapovijesni, prethistorijski
✧ PRED- + *v.* povijest

pretpránje *sr* u raznim tehnikama pranja (u stroju i sl.) prvo pranje prije glavnoga, ob. temeljitijeg pranja, pranje koje prethodi glavnom pranju
✧ PRED- + *v.* prati, pranje

pretpremijéra *ž* predstava prije premijere // **pretpremìjērnī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na pretpremijeru
✧ PRED- + *v.* premijera

prȅtprošlī *prid.* koji je prije čega prošloga [~ *tjedan*] // **prȅtprošlōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ prošlost koja se dogodila prije neke druge prošlosti, izriče se pluskvamperfektom
✧ PRED- + *v.* proći, prošli

prètrag|a *ž* ⟨D L -azi⟩ **1.** detaljan pregled, pretres koji se obavlja radi otkrivanja ili pronalaženja čega sakrivenog ili zabranjenog (terena) **2.** *med.* istraživanje radi provjeravanja stanja zdravlja [*krvne ~e*] // **pretrážiti** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prètrāžīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prètrāžen⟩ **1. a.** detaljno pregledati, tražeći što [~ *džepove*] **b.** *inform.* pregledati fajlove, baze podataka, internet i sl. **2.** obaviti pretragu; **pretraživāč** *m* ⟨G pretraživáča⟩ *int.* poseban program na webu koji prema ključnoj riječi i uz pomoć logičkih operatora pretražuje sadržaje baza podataka u potrazi za traženim web-stranicama (npr. pretraživač na stranici www.yahoo.com, www.altavista.com itd.), *usp.* preglednik; **pretražívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pretràžujēm, *pril. sad.* pretràžujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretražiti
✧ PRE-¹ + *v.* trag, tražiti

pretȑčati *svrš.* ⟨*prez.* pretȑčīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pretȑčao⟩ **1.** (što) trčeći prijeći preko nekog prostora **2.** *pren. podr.* prijeći u drugu političku stranku, klan, kliku u javnom i poslovnom životu **3.** (koga) *sport* prijeći u trku (u sportskim igrama) [*pretrčao je vratara*] // **pretrčávati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pretȑčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretrčati
✧ PRE-¹ + *v.* trk, trčati

pretrenírati *svrš.* ⟨*prez.* pretrènīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pretrènīrān⟩ pretjerati u predviđenom treningu // **pretrènīranōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ *sport* stanje u sportaša ili sportskih rekreativaca izazvano prejakim, preintenzivnim ili neadekvatnim treniranjem; opći je simptom kronični umor
✧ PRE-¹ + *v.* trener, trenirati

prètrēsti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pretrésem, *pril. pr.* -esāvši, *prid. trp.* pretrèsen⟩ **1.** istresti, izasuti iz jedne posude, vreće i sl. u drugu **2. a.** pretražiti pipajući, preturajući [~ *džepove*] **b.** obaviti pretres, premetačinu **3.** *pren.* svestrano razmotriti, raspraviti neku temu // **prétres** *m* **1.** službeni pregled; premetačina **2.** rasprava na sudu; **pretrésati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prètrēsām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretresti; **prétresnī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na pretres, koji je dio pretresa [~ *postupak*]
✧ PRE-¹ + *v.* tres, tresti

prȅtrga *ž* **1.** *ekspr.* preprodavač, prekupac, pretržac [*taj/ta* ~] **2.** *zast.* trgovina, trženje // **prètržac** *m* ⟨G -ršca, V -ršče, N *mn* -ršci⟩ onaj koji kupuje od proizvođača radi prodaje (ob. stoku); prekupac, preprodavač
✧ PRE-¹ + *v.* trg, trgovati

prètrgnuti *svrš.* ⟨*prez.* prètrgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prètrgni, *prid. trp.* prètrgnūt⟩ **1.** (što) naglim pokretom trganja prekinuti nadvoje **2.** (se) prekinuti se naglim pokretom, zbog prevelikog tereta i sl. (o konopcu itd.) **3.** *žarg.* slomiti se (od teškog posla, od naprezanja i sl.) // **prètrzati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ržēm, *pril. sad.* -ržūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretrgnuti
✧ PRE-¹ + *v.* trgati, trgnuti

pretrijébiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prètrijēbīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prètrijēbljen⟩ odijeliti potrebno od nepotrebnog trijebljenjem, pročistiti trijebljenjem [~ *grah*]
✧ PRE-¹ + *v.* trijebiti

pretŕnuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prètr̄nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pretŕnuo⟩ jako se uplašiti, prepasti se, užasnuti se, zapanjiti se [*sav sam pretrnuo*] // **pretrnjívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.*

pretr̀njujēm, *pril. sad.* pretr̀njujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretrnuti
✧ PRE-[1] + *v.* trn, trnuti

pretr̀pati (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pretr̀pām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pȑetrpān⟩ **1.** suviše natrpati **2.** nakupiti preveliku količinu na jednom mjestu; nagomilati **3.** (se) *razg.* prejesti se **//** **pȑetrpānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pretrpan, svojstvo onoga što je pretrpano; **pretrpávati** (se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pretr̀pāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretrpati
✧ PRE-[1] + *v.* trpati

pretŕpjeti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prètr̄pīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prètrpljen⟩ podnijeti, izdržati [~ *stradanja*; ~ *bolove*]
✧ PRE-[1] + *v.* trpjeti

prètūći (koga) *svrš.* ⟨*prez.* pretúčem, *pril. pr.* -ūkāvši, *imp.* pretúci, *prid. rad.* prètūkao, *prid. trp.* pretùčen⟩ jako istući, premlatiti
✧ PRE-[1] + *v.* tući

prètumbati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prètumbān⟩ *razg.* **1.** okrenuti tako da se zamijeni položaj gornje i donje strane; preokrenuti, okrenuti »na glavu« **2.** *ekspr.* napraviti nered razmetanjem stvari i predmeta [~ *sobu*; ~ *knjige*] **//** **pretumbávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pretùmbāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pretumbati
✧ PRE-[1] + *v.* tumbe, tumbati

pretúra, *v.* pretor

prèturiti (što, koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèturen⟩ **1.** *ekspr.* prevaliti **2.** neuredno izmiješati (ob. tražeći što) **3.** *razg.* **a.** prijeći određenu granicu života, navršiti određen broj godina **b.** proći, probiti se kroza što, izdržati što; prevaliti **//** **pretúrati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prètūrām, *pril. sad.* -ājući, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preturiti; **preturívati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pretùrujēm, *pril. sad.* pretùrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preturiti
✧ PRE-[1] + *v.* turiti

pretvòriti (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prètvorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prètvoren⟩ **1.** promijeniti što u nešto drugo, dati čemu drugi oblik, izgled **2.** (se) prijeći u drukčije stanje, dobiti, primiti drugi oblik **//** **pretvàrāč** *m* ⟨G pretvaráča⟩ **1.** onaj koji nešto pretvara, koji čini da jedno bude drugo, da nešto stvarno ili prividno promijeni svoju prirodu **2.** *tehn.* **a.** *v.* transformator **b.** *v.* konverter (**1**); **pretváralica** *m* ⟨N *mn* -e⟩ pritvorica [*ta/velika* ~]; **pretváralo** *sr*, *v.* pretvorica; **pretvárati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prètvārām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (se), *v.* pretvoriti se **2.** *pren.* hiniti, prikazivati se drukčijim; **prètvorba** *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ **1.** mijenjanje, pretvaranje u što drugo; metamorfoza **2.** *teol.* u katoličkoj liturgiji vrhunac mise kada kruh i vino bivaju posvećeni, tj. pretvaraju se u tijelo i krv Isusovu **3.** *ekon.* u tranzicijskim procesima pretvaranje društvenog vlasništva u poznato vlasništvo, državno ili privatno; **prètvorben** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se odnosi na pretvorbu; **prètvorica** *m* ⟨N *mn* -e⟩ onaj koji se pretvara, koji je himben [*velika* ~]; prijetvornik, pretvaralo; **pretvòriv** (**pretvòrljiv**) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se može pretvoriti u što drugo **2.** *pren.* koji se zna, običava pretvarati; lažan, licemjeran, prijetvoran; **pretvòrivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pretvorivo; **pretvórnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pretvoriv (**2**) svojstvo onoga što je pretvorivo (**1**)
✧ PRE-[1] + *v.* tvoriti

prȅtvr̄d *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je suviše tvrd
✧ PRE-[1] + *v.* tvrd

preùdati se *svrš.* ⟨*prez.* preùdām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* prèudala se⟩ ponovo se udati **//** **preudávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* preùdājēm se, *pril. sad.* preùdajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preudati se
✧ PRE-[1] + *v.* udati (se)

preùdesiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* preùdesīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* preùdešen⟩ **1.** urediti da na drugi način funkcionira **2.** *razg.*, *v.* preurediti **//** **preudešávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preudèšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preudesiti; **preùdezba** *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ *zast.* preinaka, preuređenje
✧ PRE-[1] + *v.* udes, udesiti

preùraniti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* preùranīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* preùranio, *prid. trp.* preùranjen⟩ doći prije nego što je potrebno ili dogovoreno (bez obzira na doba dana); doći ranije nego što treba, previše rano, znatno ili nešto prije; uraniti (**2**) **//** **preùranjen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je prije vremena, koji je preran; **preùranjeno** *pril.* prije vremena; prerano [~ *kukurikati*]
✧ PRE-[1] + *v.* uraniti

preuréditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* preùrēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* preùrēđen, *gl. im.* preuređénje⟩ na nov način, drugačije urediti, izmijeniti

da na drugi način služi svrsi, ob. namjenom u cjelini ili u dijelovima [~ *stan*; ~ *kuću*]; preustrojiti // **preuređivač** *m* ⟨G preuređiváča⟩ onaj koji preuređuje, mijenja (što); **preuređivàčica** *ž*, *v.* preuređivač; **preuređívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preurèđujēm, *pril. sad.* preurèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preurediti

✧ PRE-¹ + *v.* urediti

preùsmjeriti (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* preùsmjeren⟩ usmjeriti u drugom smjeru, dati smjer drukčiji od prvotnoga ili onoga koji je sada // **preusmjerávaļti** (se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preusmjèrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preusmjerivati, preusmjeriti △ ~***nje poziva*** *tehn.* mogućnost da se dolazni poziv automatski preusmjeri na neki drugi broj (o telefoniji); **preusmjerívati** (se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preusmjèrujēm, *pril. sad.* preusmjèrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preusmjeriti, preusmjeravati

✧ PRE-¹ + *v.* usmjeriti

preustròjiti (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* preùstrojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* preùstrojen⟩ izmijeniti ustrojstvo; preurediti // **preustròjitelj** *m* onaj koji što preustrojava, mijenja, preuređuje; reformator; **preustrojitèljica** *ž*, *v.* preustrojitelj; **preustrojávati** (se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preustròjujēm, *pril. sad.* preustròjujūći, *gl. im.* -ānje⟩ mijenjati ustroj čemu [*preustrojavati vojsku*]; preuređivati, reorganizirati; **preustrójstvo** *sr* promjena i rezultat promjene ustrojstva

✧ PRE-¹ + *v.* ustroj, ustrojiti

preuveličati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅuveličān⟩ previše uveličati, pretjerati (ob. o prikazivanju činjenica) // **prȅuveličāno** *pril.* previše uveličano, s uveličavanjima; **preuveličávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* preuveličāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preuveličati

✧ PRE-¹ + *v.* uvećati, uveličati

preùzēti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prèuzmēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prȅuzēt⟩ uzeti od koga drugoga, uzeti na sebe // **prȅuzētan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** koji želi previše poslova, odgovornosti i sl. preuzeti na sebe **2.** koji pretjerano cijeni sebe i svoje sposobnosti; pretenciozan; **prȅuzētno** *pril.* na preuzetan način; oholo, uobraženo; **prȅuzetnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je preuzetan ili svojstvo onoga što je preuzetno; **preuzìmatelj** *m* onaj koji što preuzima; **preùzimati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām/-imljēm, *pril. sad.* -ajūći/-imljūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preuzeti

✧ PRE-¹ + *v.* uzeti

preùznijēti (što, koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* preuznèsēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* preuznèsen⟩, *v.* preuznositi // **preuznòsiļti** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preùznosīm, *pril. sad.* preùznosēći, *gl. im.* preùznošēnje⟩ *ekspr.* uzdizati što kao vrijednost više od čega drugoga, davati najveću vrijednost čemu (ob. duhovnim pojmovima) [*humanisti su ~li sklad pojedinca kao što se poslije ~o sklad u razvoju društva*]

✧ PRE-¹ + *v.* uznijeti

preùzvīšenōst *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ *kat.* titula visokih crkvenih dostojanstvenika

✧ PRE-¹ + *v.* uzvisiti, uzvišenost

prevágnuti *svrš.* ⟨*prez.* prèvāgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prevágni, *prid. rad.* prevágnuo⟩ pretegnuti po težini, vrijednosti, važnosti prema drugome čemu; pretegnuti [*prevagnuo je razum*] // **prȅvagļa** *ž* ⟨D L -azi⟩ ono što daje veću vrijednost, snagu ili premoć jednome u usporedbi s drugim [*odnijeti ~u nad čim/kim*]; **prevagívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prevàgujēm, *pril. sad.* prevàgujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prevagnuti

✧ PRE-¹ + *v.* vaga, vagati

prevalèncija *ž* **1.** prevlast, nadmoć; veća vrijednost; utjecaj **2.** *psih.* učestalost poremećaja; oznaka ukupnog broja slučajeva koji postoje u populaciji u određenom trenutku ili razdoblju // **prevalèntan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** koji je premoćan; nadmoćan **2.** koji prevladava; opći, općenit; **prevalírati** (koga, što) *dv.* ⟨*prez.* prevàlīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ *knjiš.* **1.** savladati/savladavati koga, doći/dolaziti do prevlasti nad kim ili čim; postati/postajati nadmoćan komu **2.** privući/privlačiti, privoljeti koga na svoju stranu

✧ *lat.* praevalentia ≃ PRE-² + *v.* valencija

preváliti *svrš.* ⟨*prez.* prèvālīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèvāljen⟩ **1.** (što, se) **a.** oboriti na jednu stranu ono što pada u cjelini; svaliti (se), obaliti [~ *stup*; ~ *stablo*; *prevalio se stup*] **b.** prijeći hodajući ili vozeći se veću udaljenost [~ *deset kilometara*] **2.** *razg.* navršiti određen broj godina [~ *četrdesetu*] // **prevaljívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prevàljujēm, *pril. sad.* prevàljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prevaliti

✧ PRE-¹ + *v.* valjati

prèvariti *svrš.* 〈*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèvaren〉 **1.** (koga) **a.** izvršiti prijevaru, namjerno dovesti koga u zabludu; obmanuti **b.** ne ispuniti obećanje, prekršiti zadanu riječ **2.** (koga) *razg.* iznevjeriti supružnika, izvršiti preljub **3.** (se) pasti u zabludu, obmanuti se, pogriješiti // **prȅvara** *ž*, *v.* prijevara; **prȅvāran** *prid.* 〈*odr.* -rnī〉 koji vara; lažljiv, dvoličan; **prevaràncija** *ž razg.* prijevara, varanje; **prevàrant** (**prevarȁnt**) *m razg.* varalica; **prevàrantica** *ž*, *v.* prevarant; **prevàrantkinja** *ž*, *v.* prevarant; **prevàrantskī** *prid.* koji se odnosi na prevarante; **prevàrantski** *pril.* kao prevarant, na način prevaranata; **prèvarnīk** *m* 〈V -īče, N *mn* -īci〉 onaj koji je učinio prevaru; **prijêvar|a** (**prȅvar|a**) *ž* riječi ili radnja kojom se drugi namjerno dovodi u zabludu; obmana, podvala [*uhvatiti/hvatati na ~u*]; **prijêvārnī** *prid.* koji se obavlja prijevarom [*na ~ način*]

✧ PRE-[1] + *v.* varati

prȅvāžan *prid.* 〈*odr.* -žnī〉 koji je vrlo važan

✧ PRE-[1] + *v.* važan

prȅvelik *prid.* 〈*odr.* -ī〉 **1.** koji je previše velik, koji je veći nego što je potrebno [*~e cipele*; *~o odijelo*] **2.** *pren.* koji teško pada, kao bol, tuga i sl. [*velika i ~a bol za moju dušu*]

✧ PRE-[1] + *v.* velik

prevèncija *ž* čin, postupak ili ukupnost radnji koje se poduzimlju da se što spriječi, radnja koja će proizvesti kao posljedicu zaštitu od čega [*~ od krađe*; *~ od požara*] // **prevenírati** (što) *dv.* 〈*prez.* prevènīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje〉 preduhitriti, određenom radnjom (u)činiti da se što izbjegne [*~ bolest*]; **prevènter** *m* svako sredstvo ili naprava koja zaštićuje od udara, oštećenja, zagađenja, infekcije, socijalnih i sl. nevolja itd.; osigurač, štitnik, štit, brana, branik [*postaviti ~*; *primijeniti ~*]; **prevèntīv** *m* 〈G preventíva〉 sredstvo za otklanjanje čega štetnoga ili opasnoga; predohrana, zaštita, preventivno sredstvo; **preventíva** *ž* ukupnost postupaka koji sprečavaju da se dogodi, izbije ili zavlada što neželjeno (bolest, itd.); **prȅventīv|an** *prid.* 〈*odr.* -vnī〉 koji na vrijeme sprečava, otklanja opasnost; zaštitni △ ***~na cenzura*** cenzura rukopisa prije tiskanja; ***~na medicina*** djelatnost zdravstva na sprečavanju bolesti i epidemija; **prȅventīvno** *pril.* na preventivan način, predostrožno; **preventívnōst** *ž* 〈G -osti, I -osti/-ošću〉 svojstvo onoga što je preventivno, predostrožnost

✧ *lat.* praeventio ≃ praevenire

Prévert (*izg.* Prevêr), **Jacques** (1900–1977), francuski lirski pjesnik jednostavne i neposredne osjećajnosti inspirirane svakidašnjicom, ljepotom i bolom života, protkane elegičnošću i humorom; uzorni majstor popularne »estradne« poezije; scenarist nekih među najboljim francuskim filmovima (*Obala u magli*, *Djeca raja*)

prevèslati *svrš.* 〈*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèveslān〉 **1.** (što) veslanjem prijeći neku udaljenost **2.** (koga) *žarg.* nadmudriti koga // **preveslávati** (što, koga) *nesvrš.* 〈*prez.* prevèslāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* preveslati

✧ PRE-[1] + *v.* veslo, veslati

prèvesti[1], *v.* prevoditi

prèvesti[2], *v.* prevoziti

prèvidjeti (koga, što) *svrš.* 〈*prez.* prèvidīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prèvidio/prèvidjela *ž*〉 ne opaziti, propustiti zbog nedovoljne pažnje // **prévid** *m* **1.** ono što se previdi, što se ne zapazi, propust **2.** *šah* loš potez u poziciji u kojoj je postojao mnogo bolji; **prevíđati** (koga, što) *nesvrš.* 〈*prez.* prèvīđām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* previdjeti

✧ PRE-[1] + *v.* vid, vidjeti

preview (*izg.* prȉvju) *m inform.* **1.** mogućnost programa da može prikazati jednu ili više stranica na ekranu (npr. prije ispisivanja); pregled **2.** takav grafički prikaz stranice

✧ *engl.*

prèvirati *nesvrš.* 〈*prez.* -rēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje〉, *v.* prevreti // **prèvirānje** *sr* **1.** 〈*gl. im.*〉, *v.* previrati **2.** zbivanje među mnogo ljudi koje je odraz većih događaja i od kojega se mogu dogoditi znatne promjene (u društvu, u organizaciji, u klubu itd.); komešanje

✧ PRE-[1] + *v.* vir

prȅvisoko *pril.* odviše, previše visoko

✧ PRE-[1] + *v.* visok, visoko

prȅvišē *pril.* odviše, više nego što je potrebno, daleko više

✧ PRE-[1] + *v.* više

prèviti *svrš.* 〈*prez.* prȅvijēm, *pril. pr.* -īvši, *imp.* prèvīj, *prid. trp.* prevìjen〉 **1.** (što) **a.** saviti, presaviti [*~ list papira*] **b.** dati čemu oblik luka ili ugla; saviti **2.** (koga, što) metnuti zavoj (na ranu) **3. a.** (koga) ponovo zaviti, promijeniti zavoj **b.** promijeniti djetetu pele-

ne **4.** (se) saviti, pognuti se tijelom // **previjánac** *m* ⟨G -nca, V prȅvijānče, N *mn* -nci, G prevȉjānācā⟩ onaj koji je prefrigan, prefriganac, lukavac; **prevȉjānka** *ž* ⟨D L -i, G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* previjanac; **previ̋jati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prȅvījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* previti; **prévoj** *m*, *v.* prijevoj; **prijévoj** *m* **1.** *geogr.* uleknuće, sedlo između dva planinska grebena preko kojega vodi put i sl. s jedne strane planine na drugu; prevoj **2.** *gram.* zakonita promjena samoglasnika u korijenu riječi [*pre-nOs-iti: pre-nAš-ati*]

✧ PRE-[1] + *v.* viti

prȅvjeriti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prȅvjerio⟩ **1.** promijeniti vjeru, prijeći na drugu vjeru **2.** iznevjeriti, promijeniti mišljenje i prijeći na drugu stranu // **prȅvjera** *ž* čin prevjerništva; **prevjerávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prevjȅrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prevjeriti, prevjerivati; **prevjerívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prevjȅrujēm, *pril. sad.* prevjȅrujūći, *gl. im.* -ānje⟩ prevjeravati, prevjeriti; **prȅvjernīca** *ž*, *v.* prevjernik; **prȅvjernīčkī** *prid.* koji se odnosi na prevjeru i prevjernike; **prȅvjernīk** *m* ⟨G prevjerníka, V -īče, N *mn* prevjerníci⟩ onaj tko je prevjerio, promijenio vjeru, mišljenje, izmijenio stajalište

✧ PRE-[1] + *v.* vjera

prevládati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prȅvlādām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȅvlādān⟩ **1.** unaprijediti se prema čemu što stoji kao zapreka; nadvladati, svladati **2.** unaprijediti se preko čega što pruža otpor svojom tromošću, uložiti napor da se iziđe iz postojećeg stanja; prebroditi // **prȅvlādānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo, stanje onoga što je prevladano; **prevladávajūćī** *prid.* koji prevladava, prevlađujući; **prevladávati** (što, ∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prevlàdāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prevlađivati, prevladati; **prevlađívati** (što, ∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prevlàđujēm, *pril. sad.* prevlàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prevladavati, prevladati; **prevlàđujūć|ī** *prid.* koji prevladava [*~i dojam*; *~e činjenice*]; **prȅvlāst** *ž* ⟨G -i, I -i/-āšću⟩ **1.** veća moć nad kim/čim; premoć **2.** pretežnost [~ *seoskog nad gradskim životom*]

✧ PRE-[1] + *v.* vladati, vlada

prȅvlaka, *v.* prevući

Prȅvlaka *ž* ⟨D L -aci⟩ *geogr.* poluotok na krajnjem *J* hrvatske obale Jadrana, na ulazu u zaljev Boka kotorska, dug 2,7 km // **prȅvlačkī** *prid.* koji se odnosi na Prevlaku

prevòditi (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prȅvodīm, *pril. sad.* prȅvodēći, *gl. im.* prȅvođēnje⟩, *v.* prevesti[1] (2) // **prevedènica** *ž lingv.* riječ koja je načinjena po uzoru na stranu riječ tako da je preuzeto strano značenje, a strane su tvorbene jedinice zamijenjene domaćima (npr. Bahnhoff – kolodvor); kalk, pakovak; **prèvesti**[1] (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prevèdēm, *pril. pr.* prèvēvši, *prid. rad.* prèveo⟩ **1.** vodeći koga prijeći, doći na drugu stranu **2.** (tekst) s jednog jezika izgovoriti ili napisati u drugom jeziku **3.** *pren.* prevariti [~ *žedna preko vode*]; **prévod** *m*, *v.* prijevod; **prevòdilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩ **1.** *v.* prevoditelj **2.** *inform.* računalni program koji prevodi naredbe iz programskih jezika visoke razine u strojni kod (*engl.* compiler, interpreter); **prevòdilačkī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na prevodioce; **prevòdilački** *pril.* kao prevodilac, na način prevodilaca prevoditi; **prevòditelj** *m* onaj koji prevodi s jednog jezika na drugi; prevodilac; **prevoditèljica** *ž*, *v.* prevoditelj; **prevoditèljičin** *prid.* koji pripada prevoditeljici; **prevòditeljskī** *prid.* koji se odnosi na prevoditelje; **prevòditeljski** *pril.* kao prevoditelj, na način prevoditelja; **prevòdiv** (**prevòdljiv**) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može prevesti (o tekstu); **prevòdivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo čega da se dade prevesti (ob. o tekstu, književnom djelu i sl.), *opr.* neprevodivost; **prȅvođēnje** *sr* ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prevoditi △ ***simultano*** ~ usmeno neposredno prevođenje izravnog razgovora, debate i sl. na javnom mjestu (na konferencijama i sl.); **prijévod** *m* tekst preveden s jednog jezika na drugi; prevod

✧ PRE-[1] + *v.* voditi

prévoj, *v.* previti

Prévost (*izg.* Prevô), **Abbé** (1697–1763), francuski književnik, pisac romana nabijenih tjeskobnim događajima, ubojstvima, stravičnim likovima; najpoznatiji *Manon Lescaut*, iako oštro dočekan, najčitanija knjiga 18. stoljeća (nadahnuo opere J. Masseneta, G. Puccinija)

prevòziti (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prȅvozīm (se), *pril. sad.* -zēći (se), *prid. trp.* prȅvožen, *gl. im.* -oženje⟩, *v.* prevesti // **prèvesti**[2] (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prevèzēm, -ezāvši, *prid. trp.* prevèzen⟩ vozeći (se) dovesti, donijeti; dopremiti na drugu stranu, vozeći prijeći

preko čega [~ *preko rijeke*]; **prevòziv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se da prevesti; **prevoznìna** *ž* pristojba koja se plaća za prijevoz; **prijévoz** *m* **1.** prevoženje, transport **2.** ukupnost svih sredstava i svojstava koje vrste za prevoženje [*automobilski* ~] **3.** ukupnost načina prevoženja [*zračni* ~; *morski* ~]; **prijévoznica** *ž*, *v.* prijevoznik; **prijévoznički** *prid.* koji se odnosi na prijevoz i prijevoznike; **prijévoznīk** (**prévoznīk**) *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji se bavi prijevozom, koji prevozi **2.** poduzeće koje se bavi prijevozom; transporter; **prijévoznīštvo** *sr* djelatnost i služba prijevoznika

◈ *pr.* (nadimačko): **Prévoznīk** (Đakovo)

✧ PRE-[1] + *v.* voz, voziti

prȅvrāt *m* **1.** nagla potpuna promjena (društvenog uređenja, vlasti) **2.** prijelomni trenutak u životu, poslovanju i sl. // **prèvratnica** *ž*, *v.* prevratnik; **prèvratničin** *prid.* koji pripada prevratnici; **prèvratničkī** *prid.* koji se odnosi na prevrat i prevratnike; **prèvratnički** *pril.* kao prevratnik, na način prevratnika; **prèvratnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji sudjeluje u izvršenju prevrata **2.** onaj koji se izvodi ili djeluje tako da se izvede prevrat; **prèvratnīštvo** *sr* ukupnost pojave prevratnika, subverzivnost

✧ PRE-[1] + *v.* vratiti

prèvreti *svrš.* ⟨*prez.* prèvrīm/prȅvrijēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prèvrio/prèvrela *ž*⟩, *v.* vreti, previrati **1.** (∅) prokipjeti (**1**), izliti se u vrenju **2.** (što) ostaviti da što u cjelini bude zahvaćeno vrenjem, da se izmiješa u vrenju, da prokuha [~ *rakiju*] // **prèvrelōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je prevrelo; **prèvreo** *prid.* ⟨*odr.* -elī⟩ **1.** koji je prokljućao, prokuhao (o vodi) **2.** koji nakon vrenja sadržava alkohol

✧ PRE-[1] + *v.* vreti

prevŕnuti *svrš.* ⟨*prez.* prèvr̄nēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prevŕni, *prid. trp.* prèvr̄nūt⟩ **1.** (koga, što, se) **a.** okrenuti na drugu stranu [~ *čamac*; ~ *odijelo* (u prerađivanju); ~ *travu* (u sušenju); ~ *zemlju* (u oranju ili prekopavanju)]; preokrenuti, obrnuti **b.** *razg.*, *v.* okrenuti [~ *list knjige*] **c.** *pren.* ispremetati, preturiti, pretražiti [~ *kuću*] **d.** *pren.* potpuno izmijeniti, preinačiti [~ *značenje*] **e.** naglo prekinuti i izmijeniti tok misli, govora [~ *razgovor*] **f.** zauzeti držanje suprotno dotadašnjem [~ *mišljenje*] **2.** (se) okrenuti se (na leđa i sl.) // **prȅvrta** *ž reg.*, *v.* palačinka; **prevr̀tāč** *m* ⟨G prevrtáča⟩ *zool.* vrsta goluba [*golub* ~]; **prèvrtati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèvrćēm, *imp.* prèvrći, *pril. sad.* prèvrćūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prevrnuti; **prevr̀tljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je sklon mijenjanju mišljenja i uvjerenja; nepouzdan **2.** koji se lako mijenja [~*o vrijeme*]; **prevr̀tljivac** *m* ⟨G -īvca, V -īvče, N *mn* -īvci⟩ onaj koji je prevrtljiv; **prevr̀tljivica** *ž*, *v.* prevrtljivac; **prevr̀tljīvko** *m fam.* onaj koji je prevrtljiv; prevrtljivac; **prevr̀tljivo** *pril.* na prevrtljiv način; nesigurno, nepouzdano; **prevr̀tljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prevrtljiv, stanje onoga što je prevrtljivo

✧ PRE-[1] + *v.* vrtjeti

prevŕši|ti *svrš.* ⟨*prez.* prèvr̄šīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prȅvr̄šen⟩ **1.** (∅) prijeći gornji rub posude u kojoj se kuha ili u kojoj se što nalazi, preliti se ili isipati se preko ruba (o tekućini i sipkoj tvari) **2.** (što, ∅) *pren.* prijeći mjeru koja se smatra prihvatljivom u društvenim odnosima u lošem smislu [*ta je neumjerenost ~la mjeru*]; prijeći mjeru // **prevršávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prevr̀šāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prevršiti; **prevršívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prevr̀šujēm, *pril. sad.* -šujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prevršiti

✧ PRE-[1] + *v.* vršiti[1]

prèvūći (što) *svrš.* ⟨*prez.* prevúčem, *pril. pr.* -ukāvši, *imp.* prevúci, *prid. trp.* prevùčen⟩ **1.** vukući prevesti preko čega [~ *preko livade*] **2.** premazati dugim jednoličnim pokretom [~ *lakom*] // **prevláčiti** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèvlāčīm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -ēnje⟩, *v.* prevući; **prȅvlaka** *ž* ⟨D L -aci⟩ **1.** premaz (**2**) **2.** *geogr.* uzak pojas koji spaja dvije veće kopnene površine (ob. između dvije rijeke)

◈ *top.*: **Prȅvlaka** (Ston, Boka, otočić na Odri, desni pritok Save), **Prȉvlaka** (Lošinj, Zadar), **Prȉvlačica** i sl.; (naselje): **Prȅvlaka** (Dugo Selo, 106 stan.)

✧ PRE-[1] + *v.* vući

prȅza *ž* ⟨G *mn* prêzā⟩ *reg.* **1.** kameni ili željezni stup na obali za vezivanje brodova **2.** količina čega što ostaje cjelina kad se uhvati sa dva ili tri prsta; prstovet

✧ *tal.* presa

prȅzadovōljan *prid.* ⟨*odr.* -oljnī⟩ koji je zadovoljan u najvećoj mjeri, vrlo zadovoljan

✧ PRE-[1] + *v.* zadovoljan

prezadúžiti (se) *svrš.* ⟨*prez.* prezàdūžīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* prezàdūžen⟩ za-

dužiti se prekomjerno // **prezàdūžen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je u najvećoj mjeri zadužen, jako zadužen; **prezàdūženōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prezadužen

✧ PRE-[1] + *v.* zadužiti

prezalogájiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prezalògājīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prezalogájio⟩ uzeti koji zalogaj, malo pojesti za okrepu // **prezalogajívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prezalogàjujēm, *pril. sad.* prezalogàjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prezalogajiti

✧ PRE-[1] + *v.* zalogaj

prezàsititi *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prezàsićen⟩ **1.** (koga, što) učiniti koga/što vrlo zasićenim **2.** (se) zasititi se više nego što je podnošljivo // **prezàsićen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** u kojem ima velika količina neke tvari **2.** *pren.* koji se pretjerano bavi čime [~ *sportom*] △ ~***a otopina*** otopina u kojoj ima više soli ili čega drugoga nego što ona može otopiti; ~ ***zrak*** zrak u kojem je previše vodene pare; **prezàsićenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prezasićeno; **prezasićívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prezasìćujēm, *pril. sad.* prezasìćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prezasititi

✧ PRE-[1] + *v.* zasititi

prezàstūpljenōst *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** veća zastupljenost u parlamentu i sl. od one koja prva izlazi iz broja glasova **2.** veća zastupljenost od potrebne i poželjne, stanje koje izlazi iz toga da ima previše onih koji zastupaju

✧ PRE-[1] + *v.* zastupati, zastupljenost

prézati (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prêžēm, *pril. sad.* préžūći, *gl. im.* -ānje⟩ vezati konja za kola, uprezati

✧ *prasl.* *pręgti (*rus.* prjač', *polj.* szprąg: zaprega) ≃ *v.* pregnuti

prȅzati, *v.* pregnuti

prezbiakúzija *ž med.* staračka nagluhost, primjetno progresivna za tonove visoke frekvencije

✧ *nlat.* presbyacusia ← *grč.* présbys: starac + ákousis: sluh ≃ akoúein: čuti

prezbiofrènija *ž psih.* oblik senilnosti, osnovna karakteristika kronični poremećaj pamćenja bez promjena u drugim aktivnostima ili interesima

✧ *grč.* présbys: star + -FRENIJA

prezbiòpija (**presbiòpija**) *ž med.* dalekovidnost staračke dobi, nastaje zbog smanjene akomodacijske moći leća

✧ *grč.* présbys + -OPIJA

prèzbiter *m* ⟨G -tra, N *mn* -tri⟩ **1.** viši rang svećenika, odmah do biskupa, u nekim anglikanskim i istočno-ortodoksnim crkvama **2.** *pov.* izabrani voditelj ranokršćanskih općina iz redova najuglednijih članova // **prezbitèrāt** *m* ⟨G prezbiteráta⟩ služba, red svećenika, svećenički red, svećeništvo; **prezbìtērīj** (**prezbitêrij**) *m rel.* **1. a.** zajednica prezbitera, svećenika **b.** skup prezbitera, svećenika **2.** prostor oko glavnog oltara predviđen isključivo za biskupa i svećenike, odnosno za vršenje liturgijskih obreda; **prezbiterijánac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G prezbiterìjānācā⟩ pripadnik neke od reformirano-evangeličkih crkava kojima upravljaju savjeti (prezbiteriji) sastavljeni od svećenika i laika (*npr.* u Škotskoj i SAD-u); **prezbiterijánčev** *prid.* koji pripada prezbiterijancu; **prezbiterijanìzam** *m* ⟨G -zma⟩ ukupnost principa organizacije reformirane crkve bez vlasti biskupa, s prezbiterom na čelu; **prezbiterìjānka** *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩, *v.* prezbiterijanac; **prezbiterìjānskī** *prid.* koji se odnosi na prezbiterijanizam i prezbiterijance; **prezbiterìjānski** *pril.* kao prezbiterijanac, na način prezbiterijanizma i prezbiterijanaca; **prèzbiterskī** *prid.* koji se odnosi na prezbitere

✧ *lat.* presbyter: stariji ← *grč.* presbýteros ≃ présbys: star

prezèncija *ž* nazočnost, prisutnost

✧ *lat.* praesentia

prèzent (**prezȇnt**) *m reg.* predmet ili vrijednost što se kome daruje; poklon, dar

✧ *njem.* Präsent ← *fr.* présent

prézent *m gram.*; sadašnje vrijeme, sadašnjost; glagolski oblik koji znači: **1.** radnju u času govora [*radim*] **2.** oblik vremenski uspoređan s nekim prošlim ili budućim trenutkom, odnosno kao vremenski neodređen, tj. valjan za svako vrijeme ili sposobnost vršenja radnje [*pjevam* = znam pjevati] // **prezèntan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** koji je nazočan; prisutan **2.** koji je očit, svakomu jasno vidljiv, prisutan kao dokaz, koji se može uvijek pokazati ili predočiti [~ *problem*]; **prȅzentatīv** *m gram.* riječ s posebnom semantičko-sintaktičkom funkcijom, riječ kojom se što predočuje, *usp.* evo, eto, eno (I); **prézentnī** *prid.* koji

pripada, koji se odnosi na prezent; **prézentnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prezentno

✧ *lat.* (tempus) praesens

prezentíra|ti *dv.* ⟨*prez.* prezèntīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) predstaviti/predstavljati, predočiti/predočavati, prikazati/prikazivati, izložiti/izlagati [*~ti plan*] **2.** (se) ob. *iron.* pokazati/pokazivati se, predstaviti/predstavljati se [*~o se kao fin gospodin*, *iron.* kao prostak] // **prȅzentabīlan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji se može pokazati, ponuditi, predložiti **2.** koji se može predočiti, izvesti, prikazati **3.** koji se može pokloniti **4.** koji je pristojna izgleda; naočit; **prezentabílnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prezentabilno; **prezentácija** *ž* **1.** predočenje, pokazivanje svoga rada, proizvoda i sl. drugima, javnosti **2.** predstavljanje, prikazivanje, promocija, izvedba [*~ umjetnina*] △ ~ ***mjenice*** *bank.* podnošenje mjenice na prihvat, na isplatu; **prezèntant** (**prezenťȁnt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ **1.** *bank.* onaj koji podnosi mjenicu na prihvat, predočitelj mjenice **2. a.** podnositelj prijedloga; predlagač **b.** onaj koji sudjeluje u predstavljanju, prikazivanju, promociji; promotor, *usp.* prezentacija (**2**); **prezèntāt** *m* ⟨G prezentáta⟩ *bank.* onaj kome se podnosi mjenica

✧ *njem.* präsentieren ≃ *v.* prezent, prezentan

prezervàtīv *m* ⟨G prezervatíva⟩ **1.** *rij.* zaštitno sredstvo općenito **2.** *term.* gumena navlaka za muško spolovilo, služi kao zaštita ženskog partnera od neželjene trudnoće i za oba partnera od bolesti prenosivih spolnim kontaktom; kondom, kuton, goldun // **prȅzervatīvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji se odnosi na prezervativ; zaštitni, obrambeni

✧ *njem.* Präservativ ← *fr.* préservatif ← *srlat.* praeservativus: koji unaprijed čuva

prȅzīd *m* (**prȅzida** *ž*) zid koji dijeli prostoriju ili kuću; pregradni zid // **prezídati** (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèzīdām/prèzīđēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèzīdān⟩ *ekspr.* **1.** odijeliti pregradnim zidom **2.** ponovo sazidati; **preziđívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prezìđujēm, *pril. sad.* prezìđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prezidati

✧ PRE-[1] + *v.* zid

Prézid *m* naselje (u blizini Čabra), 936 stan. // **Prȅziđanin** (**Preziđȁnac** *lokal.*) *m* (**Prȅziđānka**, **Preziđȁnka** *lokal.* *ž*) ⟨N *mn* Prȅziđani/Prezidánci *lokal.*⟩ stanovnik Prezida

prezìdent (**preziďȅnt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *ekspr.* **1.** predsjednik republike **2.** onaj koji predsjeda vodećim tijelima velikih poduzeća, stranaka i sl. // **prȅzidencijāl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji se odnosi na predsjednika, koji pripada predsjedniku; predsjednički [*~ne manire*]

✧ *njem.* Präsident ← *lat.* praesidens ← praesidere: sjediti na čelu

prèzīdīj (**prezîdīj**) *m* **1.** *zast.* **a.** kolegijalni rukovodeći organ neke organizacije, stranke, poduzeća i sl. **b.** skup osoba koje su izabrane da vode neku skupštinu, simpozij i sl.; radno predsjedništvo **2.** *pov.* vrhovni državni organ u zemljama realnog socijalizma (u SSSR-u i sl.) (Prezidij Vrhovnog sovjeta)

✧ *lat.* praesidium: obrana, zaštita

prèzime *sr* ⟨G -na, N *mn* prezimèna, G preziménā⟩ nasljedno obiteljsko ime ili ono koje se dobrovoljno stječe udajom // **prezimènjāčkī** *prid.* koji se odnosi na prezimenjake; **prezimènjāčki** *pril.* kao prezimenjak, na način prezimenjaka; **prezimènjā|k** *m* ⟨V -āče, N *mn* prezimenjáci⟩ onaj koji ima isto prezime kao drugi prema tom drugome [*moj ~k*; *mi smo ~ci*]; **prezimenjàkinja** *ž*, *v.* prezimenjak; **prezíva|ti se** *nesvrš.* ⟨*prez.* prèzīvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ imati određeno prezime [*kako se ~š*]

✧ PRE-[1] + *v.* ime

prezímiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prèzīmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèzīmljen⟩ **1.** proživjeti, provesti zimu u nekom mjestu, zadržati se preko zime **2.** prespavati zimu, ne izlaziti iz mjesta boravka za vrijeme zime (o životinjama) // **prezimljívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prezìmljujēm, *pril. sad.* prezìmljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prezimiti

✧ PRE-[1] + *v.* zima

prèzirati (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèzirēm, *pril. sad.* prèzirūći, *gl. im.* -ānje⟩ iskazivati, izražavati prezir, odnositi se s prezirom // **prȅzīr** (**prijézir**) *m* krajnje omalovažavanje koje se osjeća ili pokazuje; **prȅzīrno** *pril.* pokazujući prezir, s prezirom; **prȅzren** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je izvrgnut preziru; **prȅzreno** *pril.* na prezren način [*osjećati se ~*]; **prȅzrenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prezren; **prèzreti**[1] (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prȅzrēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prȅzren⟩, *v.* prezirati; **prȅzriv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji izražava prezir [*~ ton*; *~ način razgovora*]; **prȅzrivo** *pril.* s prezirom, s omalovažavanjem, prezirno;

prèzrivōst *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prezriv ili svojstvo onoga što je prezrivo
✧ PRE-[1] + *v.* zreti

prézla *ž* (**prézl** *m*) *reg.* samljeven suhi kruh u koji se npr. uvalja meso za paniranje; krušne mrvice, semlprezl
✧ *njem.* Bröseln

preznòjiti (se) *svrš.* ⟨*prez.* prèznojīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* prèznojen⟩ **1.** (se) podvrgnuti se znojenju, izazvati jako znojenje **2.** *pren.* **a.** jako se uplašiti **b.** umoriti se radeći **3.** (koga) namučiti koga naporom (na ispitu, kao partner u sportu i dr.) // **preznájati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèznājām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preznojavati (se), preznojiti (se); **preznojávati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* preznòjāvām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preznojiti (se)
✧ PRE-[1] + *v.* znoj, znojiti se

prèzreti[2] (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prèzrīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prèzreo⟩ previše sazreti, *usp.* zreti // **prèzrelōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je prešlo stanje zrelosti, onoga što je zrelo više nego što treba; **prèzreo** *prid.* ⟨*odr.* -elī⟩ **1.** koji je previše zreo **2.** koji je prerano postao zreo
✧ PRE-[1] + *v.* zreti

prèzvuršt *m reg.* debela kobasica (ob. nadjeven svinjski želudac) dobivena tiještenjem, tlačenjem; tlačenica
✧ *njem.* Presswurst ≃ pressen: tlačiti + Wurst: kobasica

prèžaliti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prèžaljen⟩ **1.** prestati žaliti, utješiti se [~ *čiju smrt*] **2.** prestati osjećati čežnju ili želju [~ *odlazak na more*] // **prežaljívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prežàljujēm, *pril. sad.* prežàljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prežaliti
✧ PRE-[1] + *v.* žal[1], žaliti

prežděrati se *svrš.* ⟨*prez.* prèžderēm se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. trp.* prȅžderān⟩ *pejor.* prejesti se, opteretiti želudac // **prȅžderānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prežderan, presit, onoga koji je previše jeo; **prežderávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* prežděrāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prežderati se
✧ PRE-[1] + *v.* žderati

prèžēnca *ž reg.* lijepa pojava osobe, naočita osoba, onaj/ona koja ostavlja dojam skladno građene i naočite osobe
✧ *mlet.* presenza

prežèntati (se) (∅, komu) *svrš.* ⟨*prez.* -ām (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. rad.* prežèntao (se)⟩ *reg. ekspr.* pojaviti se, doći u posjet, ob. kao neželjen gost; nabiti se kome, nacrtati se
✧ *tal.* presentarsi

prèžgati *nesvrš.* ⟨*prez.* prèžgām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *reg.* pržiti // **prȅžgān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *reg.* koji je pržen △ *~a juha* juha od brašna prženog na masti ili ulju
◈ *pr.* (nadimačko): **Prȅžgāj** (Jastrebarsko, Pokuplje), **Prežígalo** (Zabok, Zagreb)
✧ PRE-[1] + *v.* žgati, žigati, žeći

Prèžihov Vòranc (pravo ime Lovro Kuhar) (1893–1950), slov. književnik i ljevičarski politički aktivist između dva svjetska rata, realistički pripovjedač i romanopisac s vrlo naglašenom socijalnom tematikom (*Požganica*, *Doberdob*, *Samonikli*)

prežívati (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prèžīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *zool.* ponovo žvakati hranu koja se vraća iz posebno građenog želuca (podijeljen je u tri ili četiri odjeljka: burag, kapura, knjižavci i sirište) **2.** *pren.* dosadno ponavljati jedno te isto; prežvakavati // **prežìvāč** *m* ⟨G preživáča⟩ **1.** *v.* preživači **2.** *pren. pejor.* onaj koji uvijek nanovo obrađuje iste teme, koji prepričava ono što su drugi već obradili, koji dosađuje s obrađivanjem i prepričavanjem poznatih i obrađenih problema; **preživáči** *m mn* ⟨N prežìvāč⟩ *zool.* podred sisavaca (*Selenodontia* ili *Ruminantia*) iz reda kopitara parnoprstaša koji preživaju hranu △ ***pravi*** *~ zool.* podred preživača s trajnim rogovljem (*Pecora*) (npr. jeleni, žirafe, šupljorošci); **prežìvàčica** *ž*, *v.* preživač; **prežìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na preživače; **prežívānje** *sr zool.* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* preživati **2.** faza probave u preživača, prožvakivanje i miješanje sa slinom biljne hrane koja se iz kapure vratila u usta
✧ PRE-[1] + *živati: žvakati ≃ *prasl.* i *stsl.* žьvati: žvakati (*polj.* żwać)

prežívjeti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèžīvīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prežívio/prežívjela *ž*⟩ **1. a.** ostati živ u situaciji kad je život ugrožen [~ *rat*] **b.** podnijeti, izdržati, pretrpjeti [~ *i to*] **2.** *pren.* zastarjeti [~ *svoje*] // **prežítak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -íci, G prèžītākā⟩ ono što je kao ostatak preživjelo neke povijesne događaje,

ono što još živi kao ostatak epohe u kojoj je rođeno [*to je ~ antičkog Rima*]; **prežívio** *prid.* ⟨*odr.* -vjelī⟩ **1.** *v.* preživjeti **2.** kojega je vrijeme pregazilo, zastario; **prežívjelōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je preživio, svojstvo onoga što je preživjelo [*~ nazora*]; **preživljávānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* preživljavati **2.** *sociol. pol.* život u skučenim okolnostima, u lošim materijalnim uvjetima, bez investiranja, bez planova za budućnost; stagnacija △ ~ ***na moru*** samoodržavanje fizičkog i psihičkog stanja brodolomaca; **preživljávati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prežìvljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* preživjeti

✧ PRE-[1] + *v.* živ, živjeti

prežvákati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prèžvāčēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prèžvākān⟩ **1.** žvačući razmekšati, usitniti dokraja, sasvim sažvakati **2.** ponovo sažvakati **3.** *pren. pejor.* više puta ponoviti, vratiti se na istu temu // **prežvakávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prežvàkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prežvakati; **prežvakívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prežvàkīvām, *pril. sad.* -ājūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prežvakati, prežvakavati

✧ PRE-[1] + *v.* žvakati

pr̀gav *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je sklon svađi, koji se lako upušta u prepirku; svadljiv, naprasit // **pr̀gavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩ onaj koji je prgav, namćor, svađalica; **pr̀gāvčev** *prid.* koji pripada prgavcu; **pr̀gavica** *ž*, *v.* prgavac; **pr̀gavičin** *prid.* koji pripada prgavici; **pr̀gavo** *pril.* na prgav način; **pr̀gavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prgav; **pȑgica** *m lokal.* podravski sir u obliku stošca

✧ *prasl.* *pьrga: prah, ljuska, prhut (*rus.* pergá, *polj.* pierzga)

Pr̀gomelje *sr* naselje (u blizini Bjelovara), 646 stan. // **Prgoméljac** *m* (**Prgòmēljka** *ž*) ⟨G -ljca, V -ljče, N *mn* Prgoméljci⟩ stanovnik Prgomelja; **pr̀gomeljskī** *prid.* koji se odnosi na Prgomelje i Prgomeljce

♦ *pr.* (etnik): **Pȑgomelja** (Imotski, Slavonija)

pȑhak *prid.* ⟨*odr.* -hkī, *komp.* pr̀hkijī⟩ koji se lako mrvi, u strukturi šupljikav, lagan i prozračan; rahao [*prhko pecivo*] // **prhkòća** *ž*, *v.* prhkost; **pȑhkōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prhko; prhkoća; **pr̀hulja** *ž razg.* prhka, sipka, pjeskovita zemlja; **pȑhūt**[1] *ž* ⟨G -uti⟩, *v.* perut; **prhùtav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je pun prhuta; **prhùtati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prhùtām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩ ljuštiti se (o glavi) [*prhuta se glava*]; perutati se; **pr̀šić** *m meteor.* sitan, suh snijeg; **piršínac** *m* ⟨G -nca, V -nče, N *mn* -nci, G pr̀šīnācā⟩ *min.* vulkanski pepeo slijepljen u čvrst kamen; **pr̀šiti** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pr̀šīm, *pril. sad.* -šēći, *gl. im.* -šēnje⟩ polagano padati i lebdjeti u sitnim, rijetkim pahuljicama ili česticama (o sitnom snijegu)

♦ *pr.* (nadimačka): **Pȑhat** (Pula, Istra), **Pȑša** (1110, Gospić, Zaprešić, Slavonija, nesigurno), **Pȑšak** (Zagreb), **Pȑšec** (Sveti Ivan Zelina), **Pȑšić** (Zagreb, Pula, Sisak, Dubrovnik, Rijeka)

✧ *prasl.* *pьrxъ: prah, prhut (*rus.* pérxot', *bug.* pъrhot) ≃ *v.* prah

pȑhavica *ž bot.*, *v.* puhara

✧ *v.* prhak

pŕhnuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pr̄hnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pŕhnuo⟩ poletjeti lepršajući (o pticama) // **pŕhati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pr̄hām, *pril. sad.* pr̀hajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prhnuti; **pȑhūt**[2] *m* ⟨G -a⟩ naglo polijetanje ptice (uz lepet krila), čas kad ptica prhne

✧ *ekspr.*, *v.* prhak

PRI- kao prvi dio složenice **1.** uz glagol označava **a.** primicanje, približavanje, dodirivanje [*primaknuti*; *pristati*; *prionuti*] **b.** sastavljanje, spajanje, pričvršćivanje [*pričvrstiti*; *pribosti*; *prikovati*; *prišiti*; *privezati*] **c.** zbijanje, sabijanje [*prignječiti*; *pritisnuti*] **d.** dodavanje, dopunjavanje [*pribrojiti*; *pridružiti*; *priključiti*; *priložiti*; *pripisati*] **e.** dovođenje kretanja do cilja [*privesti*; *prići*; *priletjeti*] **f.** dovođenje radnje do određenog rezultata [*primorati*; *prinuditi*; *prisiliti*] **g.** upravljanje radnje prema sebi, u svom interesu [*primamiti*; *privući*; *pritegnuti*; *prisvojiti*] **h.** nepotpunost učinka radnje [*prigušiti*] **2.** uz imeničku osnovu označava **a.** mjesto pokraj ili oko čega, graničenje s čim [*primorje*; *primorski*] **b.** nešto što je podređeno ili usputno [*prikolica*; *primirje*; *prizvuk*] **3.** uz pridjev označuje svojstvo blisko u manjoj mjeri osnovi, koji nije potpun, koji je više ili manje blizu potpunosti [*priglup*; *priprost*] **4.** (kao prefiks glagola uz logički subjekt) *razg. ekspr.* u zn. da se što pojavljuje kao jaka potreba, kad se mora i kad se ne može izbjeći kao radnja (ob. o prirodnim potrebama) [*pripišalo mu (mi* itd.); *se*]

✧ *v.* pri

prȉ[1] *prij.* (s L) označava **1.** neposrednu blizinu bez izravnog dodira s onim što znači u lokativu; blizu, kod, uz, tik, pored [~ *vrhu brda*] **2.** *arh.* u suradnji, pripadajući pojmu; na [*pisar ~ sudu*] **3. a.** za koje se vrijeme što događa [~ *zalasku sunca* kad je zalazilo sunce] **b.** okolnosti radnje; uz [~ *velikim naporima* uz velike napore]
✧ *prasl.* i *stsl.* pri (*rus.* pri, *polj.* przy), *lit.* prie ← *ie.* *pre(h_2)ey (*lat.* prae: pred, *grč.* paraí: pri)

prȉ[2] *m*, *v.* prix

priánjati, *v.* prionuti

pribàdača, *v.* pribosti

Pribàjkālje *sr* ukupnost i cjelina krajeva koji se nalaze uz Bajkalsko jezero

prìbaviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prìbavljen⟩ *razg.* doći u posjed čega; nabaviti, dobaviti, priskrbiti // **prìbavljati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pribaviti
✧ PRI- + *v.* baviti se

Pribíćević, Svetozar (1875–1936), hrv. političar, suosnivač i vođa Hrvatsko-srpske koalicije (1905), prvi jugoslavenski ministar unutarnjih poslova (1919–1920), s Radićevim HSS-om stvorio Seljačku demokratsku koaliciju; interniran 1929, umro u egzilu

pribìlježiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pribìlježen⟩ **1.** (što) napraviti pribilješku **2.** (se) staviti se na popis, svoje ime pridodati popisu // **prȉbilješka** *ž* ⟨D L -šci, G *mn* -ežāka/-ī⟩ usputan zapis o čemu; bilješka, napomena; **pribilježívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pribiljèžujēm, *pril. sad.* pribiljèžujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pribilježiti
✧ PRI- + *v.* biljeg, bilježiti

Prìbina 1. *v.* ◈ **2.** (9. st.), slavenski knez (od 847. markgrof) u području oko Blatnog jezera, *I* Slavoniji i Srijemu, širio kršćanstvo; kao franački vazal sudjelovao u borbama protiv Bugara i pobunjenih Hrvata **3.** (10. st.), prvi imenom poznati hrv. ban (o. 970); prema Konstantinu Porfirogenetu sam je pogubio prethodnog vladara kralja Miroslava (949); smatran »moćnim banom«
◈ **Prìbislav** m. os. ime (narodno), *zast.*; isto: **Prȉbān**, **Prȉbeta**, **Prìbina**, **Prȉbud**; *hip.*: **Príbo**, **Pribić**; **Príba** ž. os. ime (narodno), *zast.*; *hip.*: **Prȉbica** ◇ *pr.*: **Prèbanić** (Garešnica, Slavonija), **Príbac** (Buje), **Prìbačić** (Split, Korčula, Vis), **Prìbanič** (Valpovo, Karlovac), **Prìbanić** (1170, Ogulin, Rijeka, Zagreb i okolica, Slavonija), **Pribánović** (Zadar, Buje), **Prìbetić** (Poreč, Rijeka), **Pribíćević** (350, Dvor, Banovina, Slavonija), **Príbić** (180, Korenica, Lika, Karlovac), **Prȉbil** (Bjelovar, Daruvar), **Pribílović** (110, Biograd, Banovina), **Pribìsalić** (Split, Osijek, *J* Dalmacija), **Prìbudić** (sred. Dalmacija)

prìbirati, *v.* pribrati

Pribislávec *m* ⟨G -vca⟩ naselje (u blizini Čakovca), 2746 stan. // **Pribislavéčanin** *m* (**Pribislavéčānka** *ž*) ⟨N *mn* Pribislavéčani⟩ stanovnik Pribislavca; **pribislávečkī** *prid.* koji se odnosi na Pribislavec i Pribislavečane
◈ *v.* Pribina

Pribìslavić, Ivan (15. st.), hrv. kipar i graditelj iz Šibenika, suradnik J. Dalmatinca pri gradnji šibenske katedrale (sakristija, apsida, glave na apsidama); podigao kapelu Sv. Barbare; radio u stilu kasne gotike

Prìbišēvci *m mn* ⟨G -evācā⟩ naselje (u blizini Našica), 573 stan. // **prìbiševačkī** *prid.* koji se odnosi na Pribiševce i Pribiševčane; **Prìbìševčanin** *m* (**Prìbiševčānka** *ž*) ⟨N *mn* Prìbiševčani⟩ stanovnik Pribiševaca
◈ *v.* Pribina

prìbiti *svrš.* ⟨*prez.* prìbijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pribìjen⟩ **1.** (što) pričvrstiti, utvrditi što čavlima na podlogu ili jedan dio uz drugi [~ *đon*] **2.** (se) *pren. ekspr.* stati, postaviti se tijesno uz koga ili što; prilijepiti se [~ *se uz majku*] // **pribíjati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìbījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pribiti; **príboj** *m reg.* mjesto uz rijeku izloženo vjetru
✧ PRI- + *v.* biti[2]

pribíva|ti (gdje, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìbīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *knjiš. retor.* prisustvovati čemu bez aktivnog sudjelovanja, biti prisutan, biti nazočan, biti (na nekom mjestu) [*~ti sjednici*; *~ti konferenciji*; *ondje je ~o i on*]
✧ PRI- + *v.* biti[1], bivati

prìbjeći (**prìbjegnuti**) (čemu) *svrš.* ⟨*prez.* -egnēm, *pril. pr.* -egāvši, *prid. rad.* prìbjegao/prìbjegla *ž*⟩ **1.** poslužiti se u nuždi čime (ob. o pojmovima) [~ *brzim rješenjima*] **2.** skloniti se, uteći se // **pribjegávati** (čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pribjègāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pribjeći; **prìbjeglica** *m* i *ž* onaj koji je kamo pribjegao, sklonio se, našao utočište; **prìbjegličin** *prid.* koji pripada pri-

bjeglici; prìbjegnuti (čemu) *svrš.*, *v.* pribjeći; **prìbježīšte** *sr* ono što služi kao mjesto sigurnosti ili utjehe u nevolji; utočište

✧ PRI- + *v.* bijeg, bježati

príbližan *prid.* ⟨*odr.* -žnī⟩ koji nije sasvim precizan, koji je više ili manje blizak izmjerenoj ili izmjerljivoj veličini // **približávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* priblìžāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* približiti; **približénje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* približiti **2.** *v.* zbliženje; **priblížiti** *svrš.* ⟨*prez.* prìblīžīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìblīžen, *gl. im.* približénje⟩ **1.** (koga, što) **a.** smjestiti blizu ili bliže čemu/komu u prostoru **b.** učiniti bliskim interesima ili potrebama koga ili čega **c.** učiniti bližim po vremenu, ubrzati izvršenje čega **2.** (se) **a.** postati blizak, ući u prijateljske odnose **b.** učiniti sličnim, srodnim, prisnim s kim **c.** primaknuti se blizu komu ili čemu; **príbližnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *lingv.*, *v.* aproksimat; **príbližno** *čest.* u zn. da se što iznosi u brojkama, mjeri ili prema kojem drugom pojmu malo manje (*rij.* manje ili više) od mjere koja se uzimlje [*ni ~*; *ni ~ toliko*; *to je ~ milijun francuskih franaka*]; **príbližnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je približno

✧ PRI- + *v.* bliz

príboj, *v.* pribiti

pribojávati se (čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* pribòjāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ malo se bojati, imati kakvu bojazan od koga/čega, malo se plašiti

✧ PRI- + *v.* bojati se

Pribójević, Vinko (16. st.), Hvaranin, humanist, dominikanac, autor latinskog traktata *O podrijetlu i uspjesima Slavena* (održanog 1525. na Hvaru, tiskanog 1532. u Veneciji), panegirik slavnoj prošlosti Slavena kojima pribraja i predslavenske stanovnike Balkana

príbor, *v.* pribrati

prìbosti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pribòdēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pribòden⟩ učiniti da ono što se učvršćuje iglom čvrsto stoji ili da se nađe učvršćeno na željenom mjestu [*~ značku*]; prikačiti // **pribàdača** *ž* **1.** igla s glavicom na jednom kraju, služi za pribadanje; špenadl, čioda **2.** takva igla s ukrasnom glavicom; **pribádati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìbādām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pribosti

✧ PRI- + *v.* bosti

prìbrati *svrš.* ⟨*prez.* prìbèrēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȉbrān⟩ **1.** (što) s(a)kupiti, prikupiti iz raznih izvora **2.** (se) **a.** doći s više strana na jedno mjesto, prikupiti se, sabrati se, skupiti se (o osobama) **b.** doći k sebi, srediti misli i osjećaje // **prìbirati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -rēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pribrati; **príbor** *m* **1.** pomagala koja služe za određenu svrhu [*brijaći ~*; *~ za jelo*] **2.** potrepštine koje služe za održavanje ili različito funkcioniranje čega [*~ za pušku*] **3.** sporedni materijal koji se obrađuje uz glavni [*~ za odijelo*; *krojački ~*]; **prȉbrān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** skupljen [*~ novac*] **2.** koji je sabran, ozbiljan, sređen, uzdržljiv; **prȉbrāno** *pril.* sabrano, sređeno; **prȉbrānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo, stanje onoga koji je pribran

✧ PRI- + *v.* brati

prìbrēžje *sr* **1.** predio uz brijeg, podno brijega **2.** kraj bliže obali rijeke, *opr.* zabrežje

pribròjati (**pribròjiti**) (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìbrojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìbrojen⟩ **1.** dodati nekom zbroju **2.** (u što) uvrstiti u što, ubrojiti **3.** dodati kojoj skupini, društvu [*~ svojim pristašama*] // **pribrájati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìbrājām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pribrojati; **prìbrōjničkī** *prid.* koji se odnosi na pribrojnik; **prìbrōjnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *mat.* svaki od brojeva na koje se primjenjuje operacija zbrajanja

✧ PRI- + *v.* broj, brojati

pribròjiti (što) *svrš.*, *v.* pribrojati

Prȉca 1. Ognjen (1899–1941), bosansko-hercegovački političar i publicist, član KPJ od 1921, urednik ljevičarskih novina i časopisa u Zagrebu, 1930–1937. na robiji, autor *Rječnika stranih riječi* (Zagreb, 1938); strijeljan kao talac u prvom valu terora u NDH u Zagrebu, srpnja 1941. **2. Zlatko** (1916), hrv. slikar i grafičar; u složenoj razvojnoj liniji očita sklonost grafizmu i dvodimenzionalnoj interpretaciji (ciklus *Plodovi zemlje*, *Tarski ciklus*)

price cutting (*izg.* prȁjs-kȁting) *m* nuđenje nekog proizvoda po cijeni nižoj od uobičajene

✧ *engl.*: rezanje cijena

Pricrnòmōrje *sr geogr.* naziv uglavnom za *S* obale Crnoga mora, danas *J* Ukrajina (u odnosu na sjevernije dijelove Ukrajine i Rusiju)

pricvŕljiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìcvrljīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pricvŕljio⟩ **1.** pritisnuti usijan predmet na što; upaliti znak, žigosati **2.** (što komu) *žarg.* učiniti sitnu nepodopštinu [~

kontru]; prilijepiti, prišiti, opaliti **3.** *razg. ekspr.* opaliti zaušnicu (ob. lako udariti kako se opominju djeca) **4.** *v.* prisviriti // **pricvrljívati** (što, što komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pricvr̀ljujēm, *pril. sad.* pricvr̀ljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pricvrljiti
✧ PRI- + *v.* cvrljiti

prîč|a *ž* **1.** *knjiž.* **a.** usmeno pričanje, kazivanje [*narodna ~a*] **b.** kratka pripovijetka o kakvoj povijesnoj ili izmišljenoj osobi, događaju i sl.; bajka **c.** kraća pripovijetka, kao umjetnička tvorevina u prozi; novela **2.** (*mn*) glasine, vijesti (ob. neistinite); izmišljotine [*bapske ~e* pričanje puno pretjeranosti i izmišljotina] // **príčalac** *m* ⟨G -aoca, N *mn* -aoci⟩ onaj koji priča priču; **príčalačkī** *prid.* koji se odnosi na priču i pričaoce; **príčalica** *m* (*ž*) **1.** *iron.* onaj koji mnogo i rado priča [*velika ~*]; pričalo **2.** *ž knjiž.* vrsta ženske narodne pjesme; **príčalo** *sr*, *v.* pričalica (**1**) [*veliko ~*]; **pričaónica** *ž* **1. a.** *term.* dio knjižnice, odgojne ustanove za djecu i sl. gdje se kao program organizira pričanje priča **b.** *meton.* takav program **2.** *pejor.* mjesto gdje se mnogo i uzaludno ili isprazno priča (o sjednicama, stručnim sastancima, parlamentima itd.); **príčati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prîčām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (o čemu, što) usmeno kazivati, opisivati kakav događaj, pripovijedati **2.** (∅) razgovarati; **prîčica** *ž dem.* od priča; **prìčljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji voli puno pričati; **prìčljivo** *pril.* na pričljiv način, brbljavo; **prìčljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pričljiv, brbljavost
✧ *prasl.* i *stsl.* pritъča: prispodoba (*rus.* prítča, *bug.* pritča) ≃ *prasl.* *pritъknǫti: udariti, dogoditi se (*polj.* spotkać: sresti)

prìčārdija *ž bot.* biljka (*Washingtonia filamentosa*) iz porodice palmi (*Palmae*)

prìčekati *svrš.* ⟨*prez.* prìčekām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìčekān⟩ **1.** (koga, što) provesti kraće vrijeme u čekanju (do čijeg dolaska i sl.); sačekati **2.** (∅) počekati neko vrijeme da se što ispuni ili izvrši // **pričekívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pričèkujēm, *pril. sad.* -ujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pričekati
✧ PRI- + *v.* čekati

pričépiti (koga, što, komu što) *svrš.* ⟨*prez.* prìčēpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìčēpljen⟩ **1.** stati kome na nogu, pritisnuti, prignječiti stopalo odozgo **2.** *pren.* **a.** povrijediti koga u razgovoru, napraviti neugodnu aluziju **b.** podvrgnuti koga pritisku; stisnuti [*~ svjedoka*]
✧ PRI- + *v.* čep

príčest *ž* ⟨I -sti/-šću⟩ *kat.* sakrament i obred koji u kršćana simbolizira tijelo Isusa Krista i posljednju večeru s učenicima // **príčesnī** *prid.* koji se odnosi na pričest, koji čini ili je dio pričesti; **príčesnica** *ž*, *v.* pričesnik; **príčesničin** *prid.* koji pripada pričesnici; **príčesničkī** *prid.* koji se odnosi na pričesnike; **príčesnički** *pril.* kao pričesnik, na način pričesnika; **príčesnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji prima pričest; **pričéstiti** *svrš.* ⟨*prez.* prìčēstīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìčēšćen⟩ **1.** (koga) obaviti obred pričesti, dati pričest **2.** (se) primiti pričest **3.** (se) *pren.* uzeti samo malo jela, jedva nešto pojesti, kušati jelo samo iz pristojnosti, samo malo pojesti; **príčešće** *sr pravosl.*, *v.* pričest; **pričešćívati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pričèšćujēm, *pril. sad.* pričèšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pričestiti
✧ PRI- + *v.* čest[1], čestica

pričìniti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìčinīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. rad.* pričìnio (se)⟩ **1.** (što) izazvati, učiniti [*napraviti/prouzročiti/nanijeti/izazvati (komu) štetu*] **2.** (se) pokazati se u misli, u mašti, prividjeti se [*pričinilo mi se*] // **príčin** *m fil.* ono što se pričinja; privid, *opr.* zbílja; **prìčina** *ž rij.* ono što se komu pričinja; utvara; **pričínjati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prìčīnjām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pričiniti; **pričinjávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pričinjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pričiniti, pričinjati
✧ PRI- + *v.* čin, činiti

prìčna *ž* ⟨G *mn* -ī⟩ *reg.* drvena klupa za spavanje, ob. u zatvoru ili logoru
✧ *njem.* Pritsche

pričúvati *svrš.* ⟨*prez.* prìčūvām, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìčūvān⟩ **1.** (koga, što) sačuvati kao zalihu, rezervu **2.** čuvati neko vrijeme [*~ dijete*] **3.** (se) pripaziti na sebe **4.** (se) (čega) ustegnuti se, uzdržati se [*~ se napora*] // **prîčuv|a** *ž* **1.** *rij.* višak ostavljen za kasnije; zaliha **2.** *vojn. sport* rezerva [*u ~i* u rezervi (o vojnim jedinicama i pojedincima)]; **príčuvnī** *prid.* koji se odnosi na pričuvu [*~ časnik*]; rezervni; **príčūvnica** *ž*, *v.* pričuvnik; **príčūvničkī** *prid.* koji se odnosi na pričuvu i pričuvnike; **príčūvnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *pov. vojn.* pripadnik pričuve, u domobranstvu do 1918. i 1941–1945; rezervist
✧ PRI- + *v.* čuvati

prìčveknuti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ēm, *pril. pr.* -ūvši,

prid. trp. prìčveknūt⟩ *razg.*, *v.* pričvrstiti (spajalicom, kvačicom i sl.) // **pričveknjívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pričvèknjujēm, *pril. sad.* pričvèknjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pričveknuti
✧ PRI- + *v.* cvika

pričvŕstiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìčvr̄stīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pričvr̄šćen⟩ učiniti da na podlozi ili čemu većem bude čvrsto, da ne padne; pričveknuti // **pričvršćìvāč** *m* ⟨G pričvršćiváča⟩ predmet koji služi da se što pričvrsti, ob. jedan predmet uz drugi zato da ne pada, da se ne odlijepi, da se ne odvaja i sl.; **pričvršćívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pričvr̀šćujēm, *pril. sad.* pričvr̀šćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pričvrstiti
✧ PRI- + *v.* čvrst

prîći (komu, čemu) *svrš.* ⟨*prez.* prîđēm, *pril. pr.* prȉšāvši, *prid. rad.* prȉšao⟩ **1.** približiti se, doći u blizinu **2.** udružiti se s kim, stati na čiju stranu (o političkoj stranci i sl.), pristupiti // **prílaz** *m* **1.** prilaženje, pristup, približavanje [~ *problemu*] **2. a.** prostor po kojem se prilazi, pristupa čemu [~ *moru*] **b.** ulica kojom se prilazi većoj ulici ili trgu (bez produžetka na drugoj strani); **prìlazak** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩, *v.* prilaz (**1**); **prílaz|an** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ **1.** koji služi za prilaz, koji služi da se priđe **2.** ⟨*odr.* -znī⟩ koji pripada, koji se odnosi na prilaz [~*ni prostor*; ~*na ulica*]; **prìlaziti** (komu, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -zēći, *gl. im.* -ažēnje⟩, *v.* prići
✧ PRI- + *v.* ići

prìdati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȉdān⟩, *v.* pridavati // **pridávati** (što komu/čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìdājēm, *pril. sad.* prìdajūći, *gl. im.* pridávānje⟩ pripisivati komu što [~ *natprirodna svojstva*]; **príde** (∅) *pril. razg.* k tome, na to, uz to (što je nabrojeno ili spomenuto) [*kupio je kućicu i malo vrta* ~]
✧ PRI- + *v.* dati

pridáviti *svrš.* ⟨*prez.* prìdāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prīdavljen⟩ **1. a.** ubiti davljenjem; ugušiti, udaviti, zadaviti **b.** zamalo koga ubiti daveći ga **2.** (koga, što) *pren.* **a.** potisnuti, prigušiti **b.** dosađivati kome, izluđivati koga pričom, ponašanjem i sl.
✧ PRI- + *v.* daviti

prìdignuti (**prìdići**) *svrš.* ⟨*prez.* prìdignēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prìdignūt⟩ **1.** (koga, što) **a.** malo dignuti s poda i sl.; podignuti **b.** učiniti da dođe u bolje stanje, da se oporavi od lošega (od siromaštva, od bijede, fizičke klonulosti); osoviti **2.** (se) **a.** malo se podignuti; ustati **b.** doći u bolje prilike **c.** ustati poslije bolesti, malo se oporaviti // **prìdizati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ižēm, *pril. sad.* -ižūći, *gl. im.* -izānje⟩, *v.* pridignuti
✧ PRI- + *v.* dignuti

prȉdika *ž reg.* predika, *v.*

prìdjenuti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìdjenēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prìdjenūt⟩ **1.** *razg.* pričvrstiti iglom i sl.; prikačiti, zataknuti **2.** dodati, primetnuti **3.** dati kome ili čemu još neko ime, nadimak (ob. podrugljivo) // **pridijévati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìdijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pridjenuti; **prídjev** *m* **1.** *gram.* vrsta riječi koja se pridijeva imenici, označuje svojstva bića, stvari, pojava; adjektiv [*opisni* ~; *posvojni* ~; *glagolski* ~; *ukrasni* ~] **2.** dodatak nazivu; osobina, atribut; **prídjevak** *m* ⟨G -ēvka, N *mn* -ēvci⟩ **1.** ime koje se pridijeva pravom imenu; prišivak; nadimak [*ne treba da mi ostane prišiven luđački* ~] **2.** *lingv.* atribut; **prídjēvnī** *prid.* koji pripada pridjevu; **prídjevskī** *prid.* koji se odnosi na pridjeve
✧ PRI- + *v.* djenuti

prìdnen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ onaj koji je pri dnu, koji živi ili uspijeva pri dnu [~*a riba*] △ ~***a voda*** *hidr.* najdublji i najteži sloj vodene mase
✧ PRI- + *v.* dno

pridòbiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prȉdobijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pridobìven⟩ **1.** privući, privoljeti na svoju stranu; primamiti, predobiti **2.** dobiti, steći // **pridobíjati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pridòbījām, *pril sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pridobivati; **pridobívati** (koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pridòbīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pridobiti
✧ PRI- + *v.* dobit, dobiti

prìdōći *svrš.* ⟨*prez.* prìdōđēm, *pril. pr.* prìdošāvši, *prid. rad.* prìdošao⟩ **1.** doći odnekle neočekivano **2.** pristupiti // **pridòlazak** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ naknadni dolazak; **pridòlaziti** *nesvrš.* ⟨*prez.* pridòlazīm, *pril. sad.* -azēći, *gl. im.* -ažēnje⟩, *v.* pridoći; **prìdošlī** *prid.* (u *im.* službi) onaj koji je stigao, koji se uključio [*rekao je* ~]; došljak, pridošlica: **prìdošlic|a** *m* **1.** onaj koji je došao odnekud u novi kraj; došljak [*taj/ta* ~*a*; *te* ~*e*; *ti* ~*e*] **2.** onaj koji je nešto kasnije došao u društvo i sl.; **prìdošličkī** *prid.* koji se odnosi na pridošlice; **prìdošlički** *pril.* kao pridošlica, na način pridošlicâ, kao pridošlice
✧ PRI- + *v.* doći

pridòdati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pridòdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* přidodān⟩ dodati kao dopunu čemu; pridružiti, priključiti // **pridodávati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pridòdāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pridodati
✧ PRI- + *v.* dodati

pridònijēti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pridonèsēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prìdonio⟩ pridonijeti; djelovanjem olakšati, potpomoći, pružiti pomoć // **pridonòsiti** (što, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pridònosīm, *pril. sad.* pridònosēći, *gl. im.* pridònošēnje⟩, *v.* pridonijeti; doprinositi
✧ PRI- + *v.* donijeti

Prìdraga *ž* ⟨G Prìdragē⟩ naselje (u blizini Zadra), 1799 stan. // **prìdraškī** *prid.* koji se odnosi na Pridragu i Pridražane; **Prìdražanin** *m* (**Prìdražānka** *ž*) ⟨N *mn* Prìdražani⟩ stanovnik Pridrage

pridrijémati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prìdrijēmām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pridrijémao⟩ malo zadrijemati
✧ PRI- + *v.* drijemati

pridrúžiti *svrš.* ⟨*prez.* prìdrūžīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìdrūžen⟩ **1.** (koga, što) **a.** spojiti, sastaviti, združiti **b.** pridodati, uključiti u sastav čega **2.** (se) priključiti se komu, prići, postati ortak // **pridružívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pridrùžujēm, *pril. sad.* pridrùžujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pridružiti
✧ PRI- + *v.* drug, družiti se

pridř̀ža|ti *svrš.* ⟨*prez.* přidržīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* př̀držān⟩ **1.** primajući, malo držati [*~ti komu kaput*] **2.** (koga, što) prihvatiti što da ne padne **3.** (se) uhvatiti se za što, prihvatiti se za što; uhvatiti se [*~ti se rukom*] △ ***sva prava ~na*** formula na knjigama i objavljenim tekstovima i drugim autorskim djelima, upozorava na to da su zadovoljeni propisi koji jamče prava autora (i drugih) što proizlaze iz zakona ili posebnih akata // **př̀držāj** *m pravn.* **1.** privremeno zadržavanje ovršenja obveze dok druga strana ne ispuni svoju obvezu **2.** izjava kojom se iskazuje suzdržanost u prihvaćanju tumačenja pravnog čina; **pridržávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pridř̀žāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (koga, što), *v.* pridržati **2.** (se) djelovati ili postupati u skladu s čim [*~ se zakona/pravila/propisa*]; **pridržìvāč** *m* ⟨G pridrživáča⟩ **1.** onaj koji što pridržava da ne padne ili koji pomaže drugomu tako što se ovaj za nj pridrži u hodu **2.** dio koji se dodaje drugom većem dijelu zato da se ovaj ne odlijepi, ne padne, da se ne sruši i sl.; ojačanje, pojačanje, učvršćenje
✧ PRI- + *v.* držati

Priestley (*izg.* Prìstli), **Joseph** (1733–1804), engleski teolog, kemičar i filozof; kao pristaša Francuske revolucije i vjerskoga liberalizma emigrirao i umro u Americi; otkrio kisik (1774), amonijak, ugljikov monoksid

prífung *m reg.* **1.** *zast.* ispit (u gimnaziji, na sveučilištu) **2.** ispitivanje [*obaviti ~ motora*] // **prífer** *m reg.* **1.** *zast.* ispitivač **2.** sprava kojom se što ispituje [*~ za struju*]
✧ *njem.* Prüfung

prigíbati (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìgībām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prignuti // **prígib** *m* pokret pri prigibanju; **prìginjati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -njēm, *pril. sad.* -njūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigibati; **prìgnuti** (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prìgnūt⟩ saviti prema dolje, sagnuti [*~ leđa*]
✧ PRI- + *v.* gib, gibati

prìglavak *m* ⟨G -āvka, N *mn* -āvci⟩ **1.** mjesto na nozi gdje se prigiba stopalo **2. a.** donji dio čarape **b.** vrsta domaće pletene čarape koja pokriva stopalo do gležnja // **prìglāvčić** *m dem.* od priglavak (**2a, b**)
✧ PRI- + *v.* glava

prígl bok *m* ⟨G -a⟩ *reg. zast.* onaj koji je za sve kriv i koji plaća račun; dežurni krivac, »pedro«
✧ *njem.* Prügel: batina + Bock: jarac

prìgledati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìgledān⟩ pogledati, obići koga ili što, pripaziti, pričuvati [*pригleđaj kavu da ne pokipi*] // **priglédati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìglēdām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prìgledati; **prigledávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* priglèdāvām, *prid. trp.* priglèdāvān⟩, *v.* prìgledati
✧ PRI- + *v.* gledati

prìglūp *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je pomalo ili malo glup; naglup // **prìglūpo** *pril.* na priglup način, pomalo glupo [*~ gledati*]
✧ PRI- + *v.* glup

prìgnati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìgnām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìgnān⟩ pritjerati stoku dio puta ili dalje do određenog mjesta // **prigánjati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìgānjām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prignati, prigoniti; **prígon** *m tehn.* mehanički ili električni uređaj za prijenos i prétvorbu gibanja; **prigòniti** (što)

nesvrš. ⟨*prez.* prìgonīm, *pril. sad.* prìgonēći, *gl. im.* prìgonjēnje⟩, *v.* prignati
✧ PRI- + *v.* goniti

prìgnuti, *v.* prigibati

prignjéčiti *svrš.* ⟨*prez.* prìgnjēčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìgnjēčen⟩ gnječeći pritisnuti; ozlijediti [~ *prst*]
✧ PRI- + *v.* gnjesti, gnječiti

prìgod|a *ž* **1.** *v.* prilika, zgoda [*to je (bila) ~a* to je (bio) pravi trenutak da se što učini; *(rekao bih) ovom svečanom ~om* = (rekao bih) ovom svečanom prilikom/zgodom; *pružiti ~u (komu)*] **2.** *fil.* ono što olakšava i podupire djelovanje uzroka (npr. vedro vrijeme je prigoda za šetnju, ali ne uvjet ili uzrok) // **prìgod|an** *prid.* **1.** koji se pojavljuje kao prigoda, koji se vezuje uz neku prigodu, koji se vidi od prigode do prigode **2.** ⟨*odr.* -dnī⟩ uz druge riječi ili u složenim izrazima [*knjiga ima ~ni karakter*; *~no izdanje* (poštanskih maraka i sl.); *(održati) ~ni govor* (održati); govor koji po temi, stilu i dužini odgovara određenoj prigodi; *~no predavanje* itd.]; **prìgodica** *ž hip.* od prigoda, ob. u zn. zgode za ljubavni uspjeh, dječji nestašan čin i sl.; **prìgodicē** *pril.* prigodno (**1**); **prìgodnica** *ž knjiž.* djelo nastalo u povodu ili u čast kakva događaja, ličnosti i sl. (ob. pjesma ili kraća drama); **prìgodničār** *m* **1.** onaj koji pjeva o prigodama **2.** onaj koji slavi prigode; **prìgodničārka** *ž*, *v.* prigodničar; **prìgodničārskī** *prid.* koji se odnosi na prigodničare; **prìgodničārski** *pril.* kao prigodničar, na način prigodničara; **prìgodničārstvo** *sr* književna i kulturna djelatnost vezana uz pojedine prigode (obljetnice itd.) i tome podređena po vrijednosti i patetici; **prìgodno** *pril.* **1.** u prigodi, prigodom, od prigode do prigode; prigodimice, u posebnim zgodama **2.** vrlo povoljno, iznimno; **prìgodnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prigodno; **prìgodom** (čega) *pril.*, *v.* prilikom [~ *naše obljetnice*]
✧ PRI- + *v.* goditi

prigòniti, *v.* prignati

Prígorec *m* ⟨G -ōrca⟩ naselje u Hrvatskom zagorju, 668 stan. // **prígorečkī** *prid.* koji se odnosi na Prigorec
♦ *v.* prigorje

prígōrje *sr* **1.** kraj, predio uz planinu, onaj koji je pri gori gledano s iste strane (za razliku od zagorje ili zagora) **2.** (Prigorje) mikroregija s *J* strane Medvednice (za razliku od Zagorja sa *S* strane) △ ***Prigorje Brdovečko*** naselje *SZ* od Zagreba, 986 stan. // **Prígorac** *m* (**Prígōrka** *ž*) ⟨G -ōrca, V -ōrče, N *mn* Prígōrci⟩ stanovnik Prigorja; **prígōrka** *ž*, *v.* prigorkinja; **prígōrkinja** *ž mit.* gorska vila; prigorka; **prígorskī** *prid.* koji se odnosi na Prigorje i Prigorce; **prígorski** *pril.* kao Prigorac, na način Prigoraca
♦ *pr.* (etnici): **Prígorac** (Gvozd, Zagreb i okolica), **Prígorec** (Kutina, Prigorje) ◇ *top.* (naselja): **Prígōrje** (Krapina, 399 stan.)
✧ PRI- + *v.* gora

prigòrjeti *svrš.* ⟨*prez.* prìgorīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prigòrio, prigòrjela *ž*⟩ ispeći se malo previše [*pečenje je prigorjelo*] // **prigorijévati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prigòrijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigorjeti
✧ PRI- + *v.* gorjeti

prigòtoviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prigòtovljen⟩ prirediti, spremiti // **prigotávljati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prigòtāvljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigotovljivati, prigotoviti; **prigotovljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prigotòvljujēm, *pril. sad.* prigotòvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigotavljati, prigotoviti
✧ PRI- + *v.* gotov

prigovòriti (komu, čemu) *svrš.* ⟨*prez.* prigòvorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prigovòrio⟩ uputiti, staviti prigovor (**1**) // **prigovàrāč** *m* ⟨G prigovaráča⟩, *v.* prigovaralo; **prigovaràčica** *ž*, *v.* prigovarač; **prigovàrāčkī** *prid.* koji se odnosi na prigovor i prigovarače; **prigováralo** *sr* onaj koji stalno prigovara, tuži se, gunđa, ronda; prigovarač; **prigovárati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prigòvārām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (komu), *v.* prigovoriti **2.** (∅) *razg.* stalno se na sve tužiti, stalno biti nezadovoljan; kukati, jadikovati; **prìgovōr** *m* **1.** izraženo nezadovoljstvo zbog čijeg postupka ili greške; zamjerka, prijekor [*uputiti* ~] **2.** *pravn.* sredstvo kao pravo obrane u sudskom postupku kojim se osporava tužbeni zahtjev △ ~ ***savjesti*** *pravn.* odbijanje nekog zahtjeva ili zakona (npr. nošenja oružja, izvršavanje pobačaja, transfuzije krvi i sl.)
✧ PRI- + *v.* govor, govoriti

prìgrabiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìgrabljen⟩ *pejor.* silom ili lukavošću prisvojiti što [~ *imanje*; ~ *vlast*] // **prigrabljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prigràbljujēm,

pril. sad. prigràbljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigrabiti

✧ PRI- + *v.* grabiti

prìgrabljati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prìgrabljān⟩ grabljama prikupiti, služeći se grabljama nanijeti na hrpu (gledano iz točke u prostoru onoga koji radi, u svom smjeru, prema sebi)

✧ PRI- + *v.* grablje, grabljati

prigráditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìgrādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìgrāđen⟩ dodati gradnjom; dograditi, dozidati // **prȉgrada** *ž*, *v.* prigradnja; **prigrádnja** *ž građ.* novodograđeni dio čega, aneks zgrade, nadogradnja; prigrada; **prigrađívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prigràđujēm, *pril. sad.* prigràđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigraditi

✧ PRI- + *v.* graditi

prigrádnja, *v.* prigraditi

prȉgradsk|ī *prid.* koji je blizu grada, u okolini grada [*~i promet*; *~i pojas*; *~o naselje*]

✧ PRI- + *v.* grad[1], gradski

prìgrijati *svrš.* ⟨*prez.* prìgrijēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìgrijān⟩ **1.** (što) malo zagrijati; podgrijati [*~ jelo*] **2.** pripeći, pripržiti [*sunce je prigrijalo*] // **prìgrevica** *ž rij.* vrijeme i stanje kad sunce jako grije; **prigrijávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prigrìjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigrijati

✧ PRI- + *v.* grijati

prìgristi (što) *svrš.* ⟨*prez.* prigrízem, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prìgrizao⟩ *razg. fam.* pojesti malo, na brzinu; prezalogajiti // **prigrízati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìgrīzām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigristi

✧ PRI- + *v.* gristi

prìgrliti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìgrljen⟩ **1.** obgrliti u ljubavi ili nježnosti, privući na grudi **2.** *pren.* primiti kao svojega, prihvatiti s ljubavlju // **prigrljívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prigȑljujēm, *pril. sad.* prigȑljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigrliti

✧ PRI- + *v.* grliti

prigŕnuti *svrš.* ⟨*prez.* prìgr̄nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prìgr̄nūt⟩ **1.** (što) **a.** zgrćući prikupiti, skupiti na gomilu ili uza što; zgrnuti [*~ uza zid*] **b.** *v.* ogrnuti **2.** (se) ogrnuti se, prekriti se [*~ se gunjem*] // **prìgrtati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìgrćēm, *pril. sad.* prìgrćūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigrnuti

✧ PRI- + *v.* grnuti

prigústiti (komu) *svrš.* ⟨*prez.* prìgūstīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prigústio⟩ *razg.* doći do kriznog stanja, doći do stjecaja neugodnih okolnosti ili takvih koje izazivaju neku nužnu radnju, doći do posljednje mogućnosti, iscrpsti mogućnosti za odgađanje rješenja ili odluke; pritisnuti, stisnuti, stegnuti // **prigušćívati** (komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prigùšćujēm, *pril. sad.* prigùšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigustiti

✧ PRI- + *v.* gust

prigúšiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìgūšīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìgūšen⟩ **1.** gušeći **a.** zaustaviti koga u nekom naumu **b.** zamalo koga zadaviti **2.** naporom ili nekim postupkom smanjiti snagu ili jačinu [*~ zvuk*; *~ glas*; *~ svjetlo*] // **prìgūšen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se ne očituje u punoj mjeri, koji se jedva čuje, ponešto oslabljen, uzdržan **2.** pritisnut, stiješnjen △ **~e boje** boje koje ne blliješte, *opr.* jake boje, *v.* jâk △, *opr.* jarke boje, *v.* jârkī (**2**); **~o svjetlo** svjetlo koje nije jako; **prìgūšeno** *pril.* na prigušen način; **prìgūšenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prigušeno; **prigušìvāč** *m* ⟨G prigušiváča⟩ naprava za prigušivanje, smanjivanje jakog zvuka (na vatrenom oružju itd.); **prigušívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prigùšujēm, *pril. sad.* prigùšujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prigušiti; **prígušn|ī** *prid.* koji služi prigušivanju, koji služi kao dio koji prigušuje [*~i dio*; *~a kapa*; *~i zaklopac*]; **prìgūšnica** *ž fiz.* svitak žice koji pruža induktivni otpor izmjeničnoj struji

✧ PRI- + *v.* guša, gušiti

prihòditi *nesvrš.* ⟨*prez.* prìhodīm, *pril. sad.* prìhodēći, *gl. im.* prìhođēnje⟩ prilaziti bliže, dolaziti // **príhod** *m* **1.** novac ili drugačija materijalna vrijednost stečena radom, rentom itd., u jednom razdoblju; primitak, *opr.* rashod, izdatak **2.** *ekon.* bruto priljev novca koji proizlazi iz redovitog poslovanja; **príhoditi** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* príhodēći, *prid. trp.* príhođen, *gl. im.* príhođēnje⟩ *ekon.* upisivati u prihod; prihodovati; **príhodnī** *prid.* koji se odnosi na prihod, *opr.* rashodni; **príhodovati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -dujēm, *pril. sad.* -dujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prihoditi

◆ *pr.* (nadimačko): **Prȉhoda** (Rijeka, Sisak, Međimurje)

✧ PRI- + *v.* hod, hodati

prihrániti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìhrānīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìhrānjen⟩ dodati potrebnu količinu hrane do najpovoljnije mjere za rast,

postizanje težine itd.; dohranjivati (o dojenčadi, biljkama i životinjama) △ ~ **zemljište** *agr.* dodati potrebne sastojke zemlji koja se obrađuje // **prihranjívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prihrànjujēm, *pril. sad.* prihrànjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prihraniti

✧ PRI- + *v.* hrana, hraniti

prìhvatiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìhvaćen⟩ **1.** (što) **a.** uzeti što od onoga koji daje ili predaje [~ *kovčeg*; ~ *mjenicu* svojim potpisom jamčiti da će mjenica biti plaćena] **b.** primiti na sebe, preuzeti, ponijeti [~ *obvezu*; ~ *sve u svoje ruke (šake)* početi sve sam raditi i voditi] **c.** primiti kao svoje, usvojiti, složiti se s čim, suglasiti se [~ *ideju*] **d.** primiti, uzeti što ponuđeno [~ *dar*] **e.** prilagoditi se prilikama [~ *nove ljude oko sebe*] **f.** suglasiti se [~ *cijenu*] **2.** (se) **a.** pustiti korijenje (o biljci) **b.** latiti se, mašiti se, primiti se čega, početi što raditi [~ *se posla*] **c.** uhvatiti se za što, prilijepiti se, primiti se na površinu čega **3.** (koga) uzeti k sebi dajući sklonište, pružajući pomoć [~ *izbjeglice*] // **prìhvaćati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* prìhvaćajūći, *gl. im.* prìhvaćānje⟩, *v.* prihvatiti; **prìhvaćenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ položaj onoga koji je prihvaćen (o osobama u društvu, stručnom svijetu itd.); priznatost; **prìhvat** *m* čin prihvaćanja, primanja [~ *ranjenika*]; **prìhvatāljka** *ž* ⟨D L -ljci, G *mn* -ī⟩ (+ *potenc.*) **1.** organ nekih životinja kojim se prihvaća hrana **2.** naprava za prihvaćanje; **prihvàtilīšte** *sr* ustanova, mjesto ili prostorija za privremeno prihvaćanje, za privremeni smještaj; **prihvàtljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se može prihvatiti; primljiv **2.** s kojim je moguće složiti se ili suglasiti; **prihvàtljivo** *pril.* na prihvatljiv način [~ *objasniti* i]; **prihvàtljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prihvatljivo; **prìhvatn|ī** *prid.* koji se odnosi na prihvat [~*i centar*; ~*a stanica*]

✧ PRI- + *v.* hvatati

prìjam *m*, *v.* prijem // **prìjāmnī** *prid.*, *v.* prijemni; **prìjāmnica** *ž*, *v.* prijemnica; **prìjāmnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩, *v.* prijemnik

✧ PRI- + *jьmъ, *v.* imati

Prìjam *m mit.* posljednji trojanski kralj; imao 50 sinova, od kojih su najslavniji Hektor i Paris te 50 kćeri (među njima je i proročica Kasandra); poginuo u Trojanskom ratu

prìjān, *v.* prijati

Prìjap *m mit.* sin Dioniza i Afrodite, bog plodnosti, muške spolne moći i tjelesne ljubavi, zaštitnik stada, vinograda i vrtova // **prijapìzam** *m* ⟨G -zma⟩ **1.** *pat.* trajna ukrućenost muškog spolnog organa kao zdravstvena i seksualna tegoba **2.** *pejor.* opsjednutost seksom i verbaliziranjem seksualnih radnji [*Vlati trave napadane su kao odvratan* ~]

✧ *grč.* Príapos

prijapìtis *m pat.* upala muškog spolnog uda

✧ *grč.* Príapos, *v.* Prijap + -ITIS

prìjašnjī, *v.* prije (I)

Prìjatelj, Kruno (1922–1998), hrv. povjesničar umjetnosti, istaknuti istraživač umjetnosti Dalmacije (13–19. st.); autor mnogobrojnih monografija (*Andrija Medulić Schiavone*, *Ivan Duknović*, *Juraj Čulinović*, *Splitska katedrala*)

prìjati (∅, komu, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** odgovarati okusu [*prija mi ručak*] **2.** biti prijatan, ugodan [*prija mi razgovor*]; goditi // **príja** *ž* ⟨V prījo⟩ *hip.* od prijateljica, *usp.* prijan (**1**); **prìjān** *m* **1.** *fam. knjiš. hip.* od prijatelj (ob. u zn. otac jednoga bračnog druga prema ocu drugoga) **2.** u prijateljskom oslovljavanju (bilo kome); prikan, priko; **prìjatan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ *razg.*, *v.* ugodan; **prìjatelj** *m* **1.** blizak poznanik s kojim se u druženju njeguju poštovanje, povjerenje i ljubav [*intimni* ~; ~ *iz djetinjstva*] **2.** *etnol.* otac jednoga od bračnih drugova prema ocu drugoga **3.** poklonik, zaštitnik čega [*društvo* ~*a životinja*] **4.** u *fam.* ili *iron.* obraćanju riječ za pojačavanje [*tako je to, moj* ~*u*]; **prijatelj|èvati** (s kim) *nesvrš.* ⟨*prez.* prijatèljujēm, *pril. sad.* prijatèljujūći, *gl. im.* -ānje⟩ njegovati prijateljstvo s kim, biti u trajnom prijateljstvu [*oni dugo* ~*uju*]; lijepo se slagati s kim u prijateljskim odnosima; **prijatèljica** *ž*, *v.* prijatelj; **prijatèljičin** *prid.* koji pripada prijateljici; **prijatèlji|ti se** (s kim) *svrš.* ⟨*prez.* prijàteljīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* prijatèljio/prijatèljila se *ž*⟩ izvoditi pomirenje s kim, htjeti postati prijatelj [*prije su ratovali sad bi se* ~*li*]; **prijatèljsk|ī** *prid.* koji se odnosi na prijatelje [~*i savjet*] △ ~**a utakmica** *sport* utakmica koja ne utječe na poredak u prvenstvu, koja ne donosi bodove; **prijatèljski** *pril.* kao prijatelj, na način prijatelja; **prijatèljstvo** *sr* ⟨G *mn* prijatèljstāvā/-ā⟩ odnos prijatelja [*njegovati* ~; *raskinuti* ~]; **prìjātno** *pril.* **1.** *razg.*, *v.* ugodno **2.** *reg.* (dobra želja za ugodno osjećanje) **3.** *razg.* (+

srp.) dobar tek!; **prìkan** *m*, *v.* prijan; **príko** *m* ⟨G -ē, D L -i⟩, *v.* prijan

◈ *pr.* (nadimačka): **Prȉjatelj** (Sveti Ivan Zelina, Prigorje), **Príjić** (460, Knin, Lika, Kordun, Banovina), **Príjović** (Rijeka, Zagreb)

✧ *prasl.* i *stsl.* prijati: biti sklon (*rus.* prijátʼ, *polj.* przyjać) ← *ie.* *priHo-: drag, voljen (*skr.* priya-, *stvnjem.* friunt: prijatelj)

prijáviti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìjāvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìjāvljen⟩ dostaviti prijavu o komu/čemu/sebi // **prȉjav|a** *ž* **1.** postupak kojim se tko javlja u članstvo **2.** postupak kojim se prihvaća sudjelovanje u čemu [*~a na natjecanje*] **3.** dostavljanje podataka o sebi [*~a boravka*] **4.** dostava obavijesti o komu ili čemu vlastima [*~a prekršaja*]; denuncijacija **5.** izjava o robi za carinjenje ili o prihodu; deklaracija; **prìjavak** *m* ⟨G -āvka, N *mn* -āvci⟩ *vojn.* **1.** *pov.* u domobranstvu do 1918. i od 1941–1945 (u drugim vojnim ili poluvojničkim organizacijama) kratak razgovor vojnika ili nižeg po činu s pretpostavljenim, kratka obavijest o stanju jedinice i sl. [*poslati na ~*] **2.** danas u vojsci i srodnim postrojbama Republike Hrvatske, raport; **prijavljívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prijàvljujēm, *pril. sad.* prijàvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prijaviti; **prȉjāvnī** *prid.* koji se odnosi na prijave [*~ ured*]; **prìjāvnica** *ž* **1.** obrazac koji se popunjava podacima što se prijavljuju kakvoj ustanovi **2.** mjesto za prijavu posjeta (u bolnicama, studentskim domovima i sl.)

✧ PRI- + *v.* jav, javiti

prȉjāzan *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ *reg.* koji je ugodan u ophođenju; ljubazan, uljudan, uslužan // **prȉjāzno** *pril.* na prijazan način; **prȉjāznōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo, osobina onoga koji je prijazan

✧ *v.* prijati

prȉje (I) *prij.* (s G) izriče **1.** da se što događa u vremenu ranije od onoga što znači riječ na koju se odnosi [*~ mraka*] **2.** da je tko po redu ispred drugoga [*vi ste ~ mene na redu*] **3.** da je od događaja o kojem se govori proteklo vrijeme označeno imenskom riječju [*~ osam godina*] // **prìjašnjī** *prid.* **1.** koji je bio, koji je postojao, koji se dogodio u prošlosti; pređašnji, nekadašnji **2.** koji je bio neposredno prije sadašnjeg, prethodni; **prȉje** (II) *pril.* **1. a.** dalje u prošlost u odnosu na trenutak kad se što zbiva [*dan ~ je otputovao*] **b.** dosad, odsada [*nikad ~ nisam čuo*] **2.** brže (prema drugomu) [*tko će ~*]; prvo **3.** u prošlosti, ranije [*~ je bilo drugačije*] **4. a.** više [*to je ~ vuk nego pas*] **b.** radije [*~ ću se ubiti nego da na to pristanem*]

✧ *prasl.* *prьje, *v.* pri[1]

prijéboj, *v.* prebiti

prijéčiti, *v.* prijek

prijêći *svrš.* ⟨*prez.* prijêđēm, *imp.* prijéđi, *prid. rad.* prȅšao, *prid. trp.* prijêđen, *pril. pr.* prȅšāvši⟩ **1.** (što) **a.** hodajući ili vozeći se dospjeti na drugu stranu [*~ ulicu*; *~ rijeku*] **b.** prevaliti kakav prostor, razmak [*~ selo*] **c.** premjestiti se s jednog mjesta na drugo, promijeniti mjesto boravka **2.** (komu) napustivši koga prići, pristupiti drugome [*prešla roditeljima*] **3.** (na koga) prenijeti se od jednoga drugome, raširiti se na druge (o bolesti) **4.** (na što) **a.** svršivši ili napustivši jedno prihvatiti se čega drugoga [*učeći ~ na višu matematiku*; *~ na islam*] **b.** izmijeniti način rada, početi raditi drukčije [*~ na mehanizaciju*] **5.** (u što) promijeniti se, postati što drugo [*~ u naviku*] **6.** (koga) **a.** ostaviti iza sebe, preteći, prestići [*~ kolonu automobila*] **b.** *žarg.* prevariti, nadmudriti **7.** (preko koga/čega) preletjeti, projuriti iznad koga ili mimo koga **8.** (čim preko čega) učiniti pokret povlačeći po površini [*~ krpom*] **9.** (se) *razg.* prevariti se **10.** ukrcati se u drugo prijevozno sredstvo [*~ u drugi tramvaj*] **11.** pregledati, prelistati knjigu; proučiti, pročitati **12.** premazati, prevući (bojom ili lakom) // **prélaz** *m* prijelaz, *v.*; **prèlazak** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ **1.** trenutak prijelaza, čas prelaženja **2.** *knjiš.*, *v.* prijelaz; **prèlaziti** (što, koga, na što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -azīm, *pril. sad.* -azēći, *gl. im.* -ažēnje⟩, *v.* prijeći; **prijélaz** *m* **1.** čin prelaženja [*~ iz kluba u klub*]; prelazak **2.** mjesto gdje se prelazi **3.** granica, mjesto na granici gdje se prelazi iz zemlje u zemlju **4.** *razg. zast.* tramvajska karta koja vrijedi i za vožnju u drugom tramvaju **5.** lagano prelaženje, preljev [*~ iz plavoga u zeleno*]; **prijélaz|an** (**prélazan**) *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ **1.** koji se odnosi na prijelaz, koji je prijelaz [*~no razdoblje*] **2.** koji ima svojstva dvaju entiteta, koji je po svojstvima između njih [*~an govor*; *~na vrsta*] **3. a.** koji prelazi; priljepčiv [*~na bolest*] **b.** koji mijenja vlasnika po određenim pravilima [*~ni pehar*]; **prijélaznica** *ž* **1.** *v.* prijelaznik **2.** pismena potvrda kakvog transfera, ob. u sportu; **prijélaznički** *prid.* koji se odnosi na

prijelaz i prijelaznike; **prijélaznīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji prelazi kamo

✧ *v.* prije (I) + *v.* ići

prijédlog[1], *v.* predložiti

prijédlog[2] *m* ⟨N *mn* -ozi⟩ *gram.* nepromjenjiva riječ koja se nalazi ispred imenskih riječi i iskazuje različite odnose (mjesni, vremenski, uzročni, načinski itd.); prepozicija (u, na, pod i sl.) // **prijédložnī** *prid.* koji se odnosi na prijedlog

✧ PRED- + *v.* ložiti: stavljati (*kalk.* prema *lat.* praepositio)

prijédor *m geogr.* tok rijeke kroz gorsko područje, tok rijeke koja prolazi između više planina [~ *Labe kroz češko sredogorje*]

✧ *v.* prije (I) + *v.* derati (drati)

Prijédor *m* naselje u podnožju Kozare, BiH, 34.600 stan. // **Prijédorčanin** *m* (**Prijédorčānka** *ž*) ⟨N *mn* Prijédorčani⟩ stanovnik Prijedora; **prijédorskī** *prid.* koji se odnosi na Prijedor i Prijedorčane

prijéglas *m fon.* promjena samoglasnika pod utjecajem glasa ispred njega ili iza njega (npr. krajem umjesto krajom; vidio umjesto vidjeo) // **prijéglasnī** *prid.* koji se odnosi na prijeglas

✧ PRE-[2] + *v.* glas

prijégor, *v.* pregorjeti

prijêk *prid.* ⟨*odr.* -ī, *komp.* prȅčī⟩ **1.** koji se najprije mora obaviti [~ *posao*]; prešan, prvi, *opr.* sporedan, nevažan **2.** (*odr.*) (u vezama riječi) koji je kraći, izravan [~*i put*], *opr.* zaobilazan, okolišan △ ~***i sud*** sud koji donosi presude po kratkom postupku // **prȅča** *ž* ⟨G *mn* prêčā⟩ *sport* gimnastička sprava u obliku oble čelične motke učvršćene na dva stupa; vratilo; **prèčac** *m* ⟨G prečàca⟩ kraći, izravniji, prijeki put; prečica; **prèčaga** *ž* ⟨D L -azi, G *mn* prȅčāgā⟩ **1.** poprečna obla dužica ili greda postavljena tako da što zagradi ili odvoji, da što prepriječi, da što spoji poprijeko (npr. uzdužne strane ljestava, sjedala za perad u kokošinjcu) **2.** *v.* prečka (**1**) **3.** (+ *potenc.*) *anat.* **a.** pregrada u obliku mišićne opne koja dijeli prsnu i trbušnu šupljinu; ošit, dijafragma **b.** poprečne niti koje spajaju polutke velikog mozga; **Préčanin** *m* ⟨N *mn* Préčani⟩ Srbin sa *S* strane Dunava i Save i sa *Z* strane Drine; **prêčanskī** *prid.* koji se odnosi na Prečane i prijeko (I) [*prijeko ~ naokolo bliže* prijekim putem je kraće], *opr.* duže **2.** *komp.* od prijek u zn. neodgodiv, koji se mora najprije obaviti [*ovo je ~*]; najvažnije; **prȅčī** *prid.* ⟨*komp.*⟩, *v.* prijek; **prèčica** *ž*, *v.* prečac; **prȅčka** *ž* ⟨D L -čkī, G *mn* -čākā/-ī⟩ **1.** jedna od poprečnih dužica na ljestvama (po kojima se penje); prečaga **2.** *sport* vodoravna greda (koja spaja vratnice itd.); **prȅčnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *rij.*, *v.* promjer; **prijéčiti** (komu što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ēčīm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -čēnje⟩ sprečavati koga u čemu; **prijêčnjāk** *m* ⟨N *mn* -āci⟩, *v.* zaponac; **prijêko** (I) *pril.* **1. a.** ⟨*komp.* prȅčē⟩ bezuvjetno, nužno, vrlo potrebno [~ *potrebno*] **b.** *arh.* naprečac [~ *uraditi*] **2.** na drugoj strani [*tamo* ~] **3.** poprijeko, oštro [~ *gledati*]; **prijêk|o** (II) *sr reg.* druga strana (o području preko rijeke, granice itd.) [*iz ~a*]; **prijékōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prijek

✧ *pr.* (nadimačka i etnici): **Prečànica** (190, Petrinja, Banovina), **Prȅčko** (Koprivnica, Đurđevac)

✧ *prasl.* *perkъ (*rus.* -perëk, *polj.* przeko) ← *prasl.* *per- (*v.* PRE-[1]) + *kъ (*v.* npr. kratak)

prijéklad (**prȅklad**) *m* željezna prečaga na nogarima na koju se na ognjištu postavljaju duži komadi drveta; mačka

✧ PRE-[1] + *v.* klada

prijéklop, *v.* preklopiti

prijékor, *v.* prekoriti

prijélaz, *v.* prijeći

prijélom, *v.* prelomiti

prìjem, *v.* primiti

prijénos, *v.* prenijeti

prijépis, *v.* prepisati

prijepódne *m* ⟨G -eva⟩ doba dana, vrijeme od jutra do dvanaest sati, *opr.* poslijepodne // **prijepódnēvnī** *prid.* koji se odnosi na prijepodne, koji traje tokom prijepodneva [~ *program*]

✧ *v.* prije + *v.* podne

prijépor *m* spor, raspra // **prijépōran** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji je dvojben, sporan, koji se može osporiti, o čemu se može raspravljati; **prijépōrno** *pril.* na prijeporan način; dvojbeno, sporno; **prijépōrnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prijeporno

✧ *v.* prepirati se

prȉjeratnī *prid.* koji pripada, koji se odno-

prijés|an *prid.* ⟨*odr.* prijêsnī⟩ **1. a.** koji je nekuhan, nepečen, neosušen, sirov **b.** koji nije do kraja kuhan, pečen, dorađen **2.** *pren. razg.* koji je bez duhovnosti, zanimljivosti, bez života // **prijésnac** *m razg.* prijesan kruh ili kolač; **prijésnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prijesno
◆ *pr.* (nadimačko): **Prȅsnec** (Ivanić Grad, Zagreb)
✧ *prasl.* i *stsl.* prěsnъ (*rus.* présnyj: sladak, *polj.* przasny), *lit.* prėskas ? ≃ *stvnjem.* frisc: svjež

prȉjesti se (komu) *svrš.* ⟨*prez.* (*3. l. jd*) prìjedē se, *pril. pr.* -ēvši se, *prid. rad.* (*3. l. jd*) prìjelo se⟩ *razg.* izazvati želju za jelom [*prijelo mi se* dobio sam želju za jelom]
✧ PRI- + *v.* jesti

prijéstō (**prijéstol**) *m*, *v.* prijestolje // **prijéstōln|ī** *prid.* koji se odnosi na prijesto, u čemu se nalazi prijesto [*~a dvorana*]; **prijéstōlnica** *ž retor.* glavni grad zemlje gdje je sjedište vladara; **prijéstōlje** *sr* **1.** svečana stolica vladara kao simbol vlasti; prijesto, tron **2.** *pravosl.* visok stol u crkvi pored oltara
✧ PRE-² + *v.* stol

prijéstup, *v.* prestupiti

prijétiti *nesvrš.* ⟨*prez.* prijêtīm, *pril. sad.* -tēći, *gl. im.* -ećēnje⟩ **1.** (komu, čemu) zastrašivati gestom, riječima ili postupcima [*~ neprijatelju*] **2.** (čime) pokazivati, nositi u sebi znakove opasnosti [*oblaci prijete tučom*] // **prijéteć|ī** *prid.* koji prijeti △ *~e* ***nebo*** *meteor.* nebo nagomilano prijetećim kišnim ili grmljavinskim oblacima; **prijétnja** *ž* **1.** plašenje, zastrašivanje (koga) **2.** moguća opasnost
✧ *prasl.* *pertiti (*stsl.* prětiti, *rus.* pretít': zabraniti) ≃ *v.* prijek

prijétvōran *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji se pretvara; dvoličan, neiskren, himben, licemjeran // **prijétvornīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩, *v.* pritvorica; **prijétvōrno** *pril.* na prijetvoran način; pritvorno, dvolično, licemjerno; **prijétvōrnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prijetvoran; pritvornost; **prȉtvorica** *m* (*ž*) onaj koji je pritvoran, prijetvoran [*ta ~*; *taj ~*; *velika ~*]; prijetvornik; **prítvōrno** *pril.*, *v.* prijetvorno; **pritvórnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩, *v.* prijetvornost
✧ PRE-¹ + *v.* tvoriti

prijêvara, *v.* prevariti

prijévjes *m etnol. reg.* platno koje u ženskoj nošnji visi od kape do leđa
✧ PRE-¹ + *v.* vješati

prijévod, *v.* prevoditi

prijévoj, *v.* previti

prijévoz, *v.* prevoziti

prȉjevremen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je je nastupio prije kakvog određenog ili očekivanog vremena △ *~a* ***mirovina*** mirovina na koju se stječe pravo i prije određene starosne dobi ukoliko su ispunjeni kakvi drugi zakonski uvjeti
✧ PRIJE- + *v.* vrijeme

prȉkačiti (što) *svrš.*, *v.* prikvačiti

Prikàspijskā nizȉna *ž geogr.* ravničarski kraj i naselja oko *S* djela Kaspijskog jezera, Rusija, o. 200.000 km²

prikázati *svrš.* ⟨*prez.* prìkāžēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìkāzān⟩ **1.** (što) **a.** iznijeti (pismeno ili usmeno), saopćiti, pokazati, predočiti, objasniti, dati ocjenu o čemu **b.** izvesti (kazališnu predstavu), projicirati (film), emitirati (TV emisiju) **2.** (koga komu) *arh.* predstaviti, upoznati s kim **3.** (se) **a.** pričiniti se, učiniti se u snu, u mašti, javiti se kao priviđenje **b.** učiniti se čim, htjeti ostaviti dojam koga ili čega [*~ se junakom*] **c.** pojaviti se, pokazati se [*~ se na danjem svjetlu*] // **príkaz** *m* **1.** prikazivanje, predstavljanje čega tekstom (usmeno/pismeno), brojčano ili grafički [*dati ~*] **2.** kratka kritička ocjena, recenzija kakvog znanstvenog ili umjetničkog djela **3.** *psih.* stvarna slika, reprodukcija u svijesti ranije doživljenog dojma **4.** *etnol. reg.* dar koji svat daruje nevjesti △ ***2D*** *~ graf. inform.* plošna slika u dvije dimenzije (dužina i širina bez dubine); ***3D*** *~ graf. inform.* slika koja prikazuje objekt u tri dimenzije (dužina, širina i dubina); **prȉkaza** *ž* priviđenje, utvara, slika čega; prikazanje; **prikázānje** *sr* **1.** srednjovjekovna drama religioznog sadržaja, razvila se iz uskrsnih obreda i pučke nabožne pjesme; ukazanje, mirakul, misterij **2.** *crkv.* žrtveni dio mise u kojem se pokazuje kruh i vino; **prikazánje** *sr*, *v.* prikaza; **prikàziv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može prikazati; **prikazȉvāč** *m* ⟨G prikaziváča⟩ onaj koji što prikazuje, onaj koji zna vješto, izražajno prikazati (riječima, opisivanjem kao pripovjedač, slikar) [*~ književnih tekstova*]; **prikazivàčica** *ž*, *v.* prikazivač; **prikazȉvāčkī** *prid.* koji se odnosi na prikazivače; **prikazȉvāčki** *pril.* kao prikazivač, na način prikazivača; **prikazívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prikàzujēm, *pril. sad.* prikàzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikazati
✧ PRI- + *v.* kazati

prikèljiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìkeljīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìkeljen⟩ *reg.* **1.** prilijepiti, *v.* **2.** (se) *ekspr. pejor.* nametnuti se, prišiti se kome, prikačiti se komu // **prikeljívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prikèljujēm, *pril. sad.* prikèljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikeljiti
✧ PRI- + *v.* kelje, keljiti

prikívati, *v.* prikovati

prȉklad *m* ograda kamina s otvorenom vatrom [*mi smo zurili u vatru uz koju je bio ~ od lijevanog željeza s nekim glavama* I. Meštrović]
✧ PRI- + *v.* klada

prìkladan (∅, za što, komu ili čemu) *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji odgovara potrebi, zahtjevu, koji pristaje; pogodan, podesan, podoban, zgodan, lasan [~ *dar*] // **prìkladno** *pril.* na prikladan način, odgovarajući; podobno, zgodno, lasno; **prìkladnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prikladno ili osobina onoga koji je prikladan
✧ PRI- + *v.* klada

prìklati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìkoljēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* prikòlji, *prid. trp.* prȉklān⟩ **1. a.** zaklati životinju koja je ranjena, bolesna i sl. **b.** prerezati grlo komu ne dovršivši klanje **2.** *pren.* dotući, uništiti do kraja **3.** (se) *razg.* jako se ozlijediti oštricom noža i sl.
✧ PRI- + *v.* klati

priklijéštiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prìklijēštīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìklijēštēn⟩ **1.** stisnuti, stegnuti kliještima **2.** *pren.* pritisnuti, pritijesniti sa svih strana, dovesti u bezizlazan položaj [~ *uza zid*; *prikliještile ga nevolje*] // **prikliješćívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prikljèšćujēm, *pril. sad.* prikljèšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikliještiti; **prìklijēštenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prikliješten, svojstvo onoga što je priklijašteno
✧ PRI- + *v.* kliješta

priklòniti *svrš.* ⟨*prez.* prìklonīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìklonjen⟩ **1.** (što) savijajući, sagibajući dio tijela upraviti prema dolje, nagnuti [~ *leđa*] **2.** (koga) **a.** pridobiti, privući na čiju stranu **b.** privoljeti, nagovoriti na što **3.** (se) privoljeti se čemu, pristati uz koga, složiti se, prihvatiti (mišljenje, prijedlog itd.) // **prìklanjati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìklanjām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikloniti; **príklon** *m mat.* kut između dviju stranica ili ravnina; **prìklon|ī** *prid.* koji se odnosi na priklon △ **~e tangente krivulje** *mat.* kut koji tangenta zatvara s osi apscisa
✧ PRI- + *v.* kloniti se

priklòpiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìklopīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìklopljen⟩ **1.** napola, donekle sklopiti **2.** *pren.* dodati što u razgovoru // **prikláp̣ati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìklāpām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priklopiti; **priklopljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* priklòpljujēm, *pril. sad.* priklòpljujūći, *gl. im.* priklopljívānje⟩, *v.* priklopiti, priklapati
✧ PRI- + *v.* klopiti

priključènij|e *sr srp. arh.* ono što se zbilo, dogodilo u neko određeno vrijeme na nekom određenom mjestu [*Život i ~a*]; događaj, doživljaj
✧ *rus.* priključénie

priključ́iti *svrš.* ⟨*prez.* prìključīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìključen, *gl. im.* priključénje⟩ **1.** (koga, što) spojiti, združiti, dodati čemu **2.** spojivši s čim uključiti **3.** (se) **a.** pridružiti se kome, združiti se s kim, ući u sastav članova, postati sudionik čega **b.** stati na čiju stranu, složiti se s kim // **príključak** *m* ⟨G -čka, N *mn* -čci⟩ **1.** ono što je priključeno čemu [*cestovni* ~] **2.** ono čime se što priključuje, spaja; veza, spoj [*telefonski* ~; *električni* ~] **3.** *inform. tehn.* dio spojke ili završetka kabela koji sadrži metalne kontakte i koji se utiče u utičnicu; priključnica, konektor; **priključívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* priključujēm, *pril. sad.* priključujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priključiti; **príključnī** *prid.* koji priključuje, koji služi za priključivanje, koji je na priključak, koji se priključuje [~ *aparat*; ~ *vod*; ~ *kanal*]; **príključnica** *ž* naprava stalno priključena na dovod električne struje; utičnica
✧ PRI- + *v.* ključ

prìkolica *ž* vozilo bez svoje pogonske snage, dodaje se vozilu s motorom; mora biti propisno označena [~ *motocikla*; *tramvajska* ~] // **prìkoličār** *m razg.* kamion s prikolicom
✧ PRI- + *v.* kolo, kola

prikòpčati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȉkopčān⟩ **1.** priključiti sporedni ili drugi dio (ob. jedan ili više vagona ili lokomotivu kompoziciji vlaka) **2.** *razg.* ukopčati se, priključiti [~ *na struju*; *biti prikopčan na aparate*] // **prikápčati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìkāpčām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikopčati; **prikopčávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prikòpčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ prikapčati, *usp.* prikopčati
✧ PRI- + *v.* kopča

prikòvati *svrš.* ⟨*prez.* prìkujēm, *pril. pr.* -āvši,

imp. prìkūj, *prid. trp.* prȉkovān⟩ **1.** (što) **a.** kovanjem spojiti i dodati većem dijelu **b.** kovanjem pribiti uz što **2.** (koga, se) *pren.* prisiliti, primorati koga da ostane u kakvom položaju, da ne napušta to mjesto [~ *uz krevet*], *usp.* prikovanost // **prikívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìkīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikovati; **prȉkovānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prikovan

✧ PRI- + *v.* kovati

príkraj|ak *m* ⟨G -ājka, N *mn* -ājci⟩ **1.** mjesto u kutu kakve prostorije **2.** skrovito, slabo pristupačno mjesto **3.** *pren.* **a.** skriveno mjesto, zasjeda, potaja **b.** položaj, mjesto izvan važnijih događaja u razvitku čega

✧ PRI- + *v.* kraj

prìkrasti se *svrš.* ⟨*prez.* prikrádem se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* prȉkrao/prȉkrala se *ž*⟩ približiti, prići kradom, neprimjetno doći, ušuljati se // **prikrádati se** (komu, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìkrādām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikrasti se

✧ PRI- + *v.* krasti

prikrátiti *svrš.* ⟨*prez.* prìkrātīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìkrāćen⟩ **1.** (što) po dužini ili trajanju do željene dužine skratiti [~ *vrijeme*] **2.** (u čemu, za što) zakinuti [~ *za dnevnicu*] // **prìkrāćenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prikraćen; **prikraćívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prikràćujēm, *pril. sad.* prikràćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikratiti; **prȉkrata** *ž* prikraćivanje

✧ PRI- + *v.* kratak

prìkriti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prȉkrijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prikrìven⟩ **1.** sakriti (se) **a.** od izravnog pogleda [~ *se pred znatiželjnicima*; ~ *se pred pogledima*] **b.** od uvida drugoga u [~ *čije (svoje) greške*; ~ *zločin*] **2.** djelomično pokriti čime [~ *lice rukama*] **3.** ne očitovati, ne pokazati; zatomiti [~ *mržnju*] // **prikrìvāč** *m* ⟨G prikriváča⟩ onaj koji prikriva; **prikrìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na prikrivače; **prikrívānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prikrivati **2.** *pravn.* kazneno djelo raspolaganja stvarima za koje počinitelj zna da su pribavljene kaznenim djelom; **prikrívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìkrīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikriti; **prikrìven** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se prikrio, pritajen [~*a bolest*] **2.** koji se sakrio; **prikrìveno** *pril.* **1.** krijući se, pretvarajući se **2.** tajno, iz potaje; **prikrìvenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji se prikriva ili onoga što je prikriveno

✧ PRI- + *v.* kriti

prìkrpati *svrš.* ⟨*prez.* prìkrpām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìkrpān⟩ **1.** (što) *razg. ekspr.* **a.** dodati, pridodati što manje važno ili nepotrebno **b.** (što komu) pripisati što loše, oklevetati, dodati optužbama **2.** (se) *razg.* pridružiti se kome koji to ne želi; nametnuti se komu, doći nepozvan // **prȉkrpa** *m* (*ž*) *pejor.* onaj koji se, iako nepoželjan, nameće komu; prikrpina; **prikrpávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prikȑpāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikrpati; **prìkrpina** *m* (*ž*), *v.* prikrpa; **prìkrpiti** *svrš.* ⟨*prez.* prìkrpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìkrpān⟩ prikrpati

✧ PRI- + *v.* krpa, krpati

prìkucati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìkucān⟩ pričvrstiti na što čavlima i sl. uz upotrebu čekića, pričvrstiti kucanjem // **prikucávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prikùcāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikucati

✧ PRI- + *v.* kuc, kucati

prikúčiti *svrš.* ⟨*prez.* prìkūčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìkūčen⟩ *jez. knjiž.* **1.** (što čemu) približiti, primaknuti, postaviti tik uz koga, što **2.** (se) približiti se sasvim drugome, priviti se uz koga // **prikučívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prikùčujēm, *pril. sad.* prikùčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikučiti

✧ PRI- + *v.* kuk, kuka

prìkumak *m* ⟨G -ūmka, V -ūmče, N *mn* -ūmci⟩ *etnol.* kumov pomoćnik na vjenčanju ili krštenju

✧ PRI- + *v.* kum

prìkupiti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìkupljen⟩ **1.** skupiti, sabrati na jedno mjesto ono što se kupi; pribrati [~ *dobrovoljne priloge*] **2.** u manjoj mjeri, donekle okupiti (se) na jedno mjesto [~ *ljude*; ~ *članove*] **3.** (se) *pren.* sabrati se, doći k sebi, sabrati misli; pribrati se // **prikùpljāč** *m* ⟨G prikupljáča⟩ onaj koji što prikuplja; sabirač; **prikupljàčica** *ž*, *v.* prikupljač; **prikùpljāčkī** *prid.* koji se odnosi na prikupljanje i prikupljače; **prikúpljati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìkūpljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prikupiti; **prìkupljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** stanje onoga koji je prikupljen

2. stanje u kojem je što skupljeno na jednom mjestu
✧ PRI- + *v.* kup[1], kupiti

prìkvačiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìkvačen⟩ **1.** (što) **a.** zakačivši pripojiti, priključiti, pričvrstiti za što ili prikopčati kukom, kvačicom i sl., tako da se zakvači [~ *rublje*; ~ *vagon*] **b.** pribosti, prikačiti, pričvrstiti iglom [~ *značku*] **2.** (se) *pren. pejor.* zbrinuti se uz koga, pristati uz koga, nametnuti se komu; prikačiti se // **prikvačívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prikvàčujēm, *pril. sad.* prikvàčujūći, *gl. im.* -anje⟩, *v.* prikvačiti
✧ PRI- + *v.* kvaka, kvačiti

prilágati, *v.* prilog[1]

prilagòditi *svrš.* ⟨*prez.* prilàgodīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prilàgođen⟩ **1.** (koga, što) učiniti da što odgovara sredini i prilikama u kojima se nalazi **2.** (se) **a.** usvojivši što steći potrebne navike [~ *se stroju*] **b.** pomiriti se s čim, pokoriti se [~ *se novoj situaciji*] // **prìlagodb|a** *ž* ⟨G *mn* -dābā/-ī⟩ **1.** proces prilagođivanja [*provoditi* ~*u*] **2.** *biol.* sposobnost nekog organizma da se prilagodi okolini ili novim okolnostima opstojanja; **prilagòdljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se lako može prilagoditi; **prilagòdljivo** *pril.* na prilagodljiv način; **prilagòdljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prilagodljiv; **prìlagodnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *tehn. neol.* naprava preko koje se spajaju dva ili više međusobno neprilagođena, neuskladiva dijela (komponente ili elementi); adapter, pretvornik; **prilagođènica** *ž lingv.* posuđenica prilagođena normama standardnoga jezika; prilagođena riječ; **prilàgođenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prilagođen, svojstvo onoga što je prilagođeno; **prilagođávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prilagòđavām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prilagoditi, prilagođivati; **prilagođívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prilagòđujēm, *pril. sad.* prilagòđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prilagoditi, prilagođavati
✧ PRI- + *v.* lagan, lagodan

prìlaziti, *v.* prići

prìleći *svrš.* ⟨*prez.* -egnēm, *pril. pr.* -egāvši, *prid. rad.* prìlegao/prìlegla *ž*⟩ **1.** (∅) leći na kratko vrijeme (radi odmora i sl.), malo prospavati, prodrijemati **2.** (na što) točno odgovarati po dimenzijama, obliku itd. i dobro zatvarati i sl. (poklopac na posudu i sl.) // **prìlegnuti** (∅, na što) *svrš.* ⟨*prez.* prìlegnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* prìlegnuo⟩, *v.* prileći; **príležnica** *ž knjiš.* **1.** ljubavnica **2.** ona koja živi s kim nevjenčano; **príležničkī** *prid.* koji se odnosi na priležnike; **príležnički** *pril.* kao priležnik, na način priležnika; **príležnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji živi s tuđom ženom; ljubavnik **2.** onaj koji živi sa ženom nevjenčano; **príležnīštvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩ *zast.* izvanbračni zajednički život muškarca i žene; **prilijégati** (∅, na što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìlijēžēm, *pril. sad.* -ēžūći, *gl. im.* -ēgānje⟩, *v.* prileći; **prílježan** *prid.* ⟨*odr.* -žnī⟩ *ekspr. rij.* **1.** marljiv, vrijedan **2.** ponizan, skroman; **prílježno** *pril.* na priležan način, s prilježnošću; **príljEžnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prilježan
✧ PRI- + *v.* ležati, leći

Prìlep *m* naselje u Makedoniji, 66.000 stan. // **Prìlepac** (**Prìlepčanin**) *m* (**Prìlepčānka** *ž*) ⟨G -pca, N *mn* Prìlepci/Prìlepčani⟩ stanovnik Prilepa; **prìlepskī** *prid.* koji se odnosi na Prilep i Prilepčane

Prìlepčanin *m*, *v.* Prilepac, Prilep

prílīčan, *v.* prilik

prilijépiti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìlijēpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìlijēpljen⟩ **1. a.** pričvrstiti što ljepilom na što [~ *plakat na zid*] **b.** pričvrstiti na površinu ono što se lijepi [~ *traku*] **2.** *pren.* **a.** dati, dodati (svojstvo, nadimak) **b.** dodati uz izmišljenu krivnju, klevetu itd.; oklevetati **3.** (se uz koga) nametnuti se // **príljepak**[1] *m* ⟨G príljepka, N *mn* -pci⟩ *pren. razg.* onaj koji se nepozvan priključuje komu ili čemu; **priljèpčiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se može prilijepiti **2.** koji je zarazan; **priljèpčivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je priljepčiv; **priljèpljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se lako priljepljuje **2.** koji je nametljiv, *usp.* priljepak[1]; **priljepljívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* priljèpljujēm, *pril. sad.* priljèpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prilijepiti
✧ PRI- + *v.* lijepiti

prílik *m* ⟨N *mn* -ici⟩, *v.* podobije // **prílič|an** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** koji priliči, dolikuje prilici [~*na odjeća*] **2.** koji dosta dobro odgovara zahtjevima, koji zadovoljava, koji nije loš [~*an pomak*]; **príličiti** (čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* -čīm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -čēnje⟩ odgovarati (prilici, stanju, uzrastu itd.); **prílično** *pril.* **1.** na priličan način, kako treba (postupiti) **2.** u znatnoj mjeri [~ *se namučiti*]; **prílik|a** (∅, za što) *ž* ⟨D L -ici⟩ **1.** povoljan trenutak,

zgoda, prigoda [*pružila se ~a*] **2.** povod **3.** (*mn*) uvjeti života, okolnosti [*dobre/loše ~e*] **4. a.** pojava u kojoj se što pokazuje, javlja pred očima, predznak, znamen **b.** lik, obris, silueta [*na ~u* u obliku, poput čega] **5.** (ob. *mn*) mogućnosti, izgledi za ostvarenje čega u budućnosti [*propustiti ~u (za zgoditak) uhvatiti ~u*; *naći ~u (za što)*] **6.** *razg.* momak ili djevojka kao pogodni i poželjni partneri za brak [*dobra ~a* ob. u zn. imućan momak ili djevojka od dobrih roditelja]; **prílikōm** (čega) *pril.* u okolnostima povoljnim za što, povodom čega, za vrijeme dok se zbilo što kratkotrajno kao povod [*~ susreta (s prijateljem)*; *~ zdravice*; *(drago mi je što vas mogu) pozdraviti (ovom) ~*]; prigodom

✧ PRI- + *v.* lik

prȉliti (se) (∅, što, iz čega) *svrš.* ⟨*prez.* prȉlijēm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* prilìven⟩ **1.** iz drugoga toka vode ili veće stajaćice itd. povećati sadržaj drugoga toka ili stajaćice (iz rijeke u rijeku itd.) gledano iz ove druge i ocjenjujući njeno stanje i količinu **2.** *pren.* iz nekog izvora novca usmjeriti se na neki objekt i u njegovu korist preliti sredstva iz fonda za amortizaciju **3.** na postojeću količinu tekućine dodati još po želji ili potrebi; doliti // **prȋliv** *m*, *v.* priljev; **prilívati** (**prilijévati**) (∅, što iz čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* prȉlīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priliti; **príljev** *m* **1.** nadolaženje, pojačavanje (o tekućini); priliv **2.** povećanje, koncentracija [*~ novca*]; **príljevnī** (**prílivnī**) *prid.* koji se odnosi na priliv; **priljèvuša** *ž etnol.* kava skuhana od preostalog taloga i dodate, prilite vode; druga kava

✧ PRI- + *v.* liti

prȉlivoda (**prèlivoda**) *m* (*ž*) *razg.* onaj koji lako mijenja mišljenje, strane i sl.

✧ *v.* priliti se + *v.* voda

prilízati se (komu) *svrš.* ⟨*prez.* prȉlīžēm se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. trp.* prȉlīzān⟩ ulagivanjem uspjeti doći u čiju blizinu, u čiji domet utjecaja, dodvoriti se komu // **prȉlizica** *m* (*ž*) onaj koji se priliže; ulizica, udvorica; **prilizívati se** (komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prilìzujēm se, *pril. sad.* prilìzujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prilizati se

✧ PRI- + *v.* lizati

prílog[1] *m* ⟨N *mn* -ozi⟩ **1.** ono što je čemu priloženo, što služi kao dopuna [*jelo s ~om*] **2. a.** dar, poklon, doprinos u novcu ili čemu drugom u čiju korist (ob. u humanitarne svrhe) [*dobrovoljni ~*; *dati ~*]; prinesak **3.** tekst, sastav u kojem se obavještava o nekoj nepoznatoj pojedinosti [*u ~u, kao ~* kao dopuna (ob. službenom spisu, aktu)] // **prilàgāč** *m* ⟨G prilagáča⟩ onaj koji prilaže, koji daje priloge; **prilagàčica** *ž*, *v.* prilagač; **prilàgāčkī** *prid.* koji se odnosi na prilagače; **prilàgāčki** *pril.* kao prilagač, na način prilagača; **prilágati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìlāžēm, *pril. sad.* -ážūći, *gl. im.* -ágānje⟩, *v.* priložiti; **prilòž|iti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìložīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìložen⟩ dati prilog; **príložnica** *ž*, *v.* priložnik; **príložnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji daje ili koji je dao prilog, koji je priložio, prilagač

✧ PRI- + *v.* ložiti

prílog[2] *m gram.* nepromjenjiva riječ koja se dodaje glagolima, pridjevima, drugim prilozima i dopunjuje ili bliže određuje njihovo značenje (npr. djelomice, danas, veselo, čak, zato itd.); adverb // **prílošk|ī** *prid.* koji se odnosi na priloge [*~a oznaka*]; **príložnī** *prid.* koji pripada prilogu

✧ *v.* prilog[1]

príljepak[2] *m* ⟨G -pka, N *mn* -pci⟩ **1.** *zool.* rod primitivnih jestivih puževa prednjoškržnjaka (*Patella*) iz porodice *Patellidae* s jednostavnom, čunjastom kućicom (u nas vrste *P. rustica* i *P. coerulea*); lupar, čupka **2.** *bot.* **a.** *v.* uročica **b.** biljka (*Silene armeria*) iz porodice klinčića (*Caryophyllaceae*) // **príljepnjāk** *m* ⟨N *mn* -āci⟩ *zool.* morska riba (*Lepadogaster*); kameni priljepnjak (*Lepadogaster gonari*); **priljèpuša** *ž zool.* riba (*Echeneis remora*) iz podreda ustarica; štitoglava ustarica

✧ *v.* prilijepiti

priljúbiti *svrš.* ⟨*prez.* prȉljūbīm, *pril. pr.* -ıvši, *prid. trp.* prȉljūbljen⟩ **1.** (što, se) sasvim približiti jedno uz drugo, pritisnuti, približiti jedno drugom tako da čine kao jednu cjelinu **2.** (se) *pren.* osjetiti bliskost, privrženost prema kome, zavoljeti // **prȉljūbljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je priljubljen, svojstvo onoga što je priljubljeno; **priljùbljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može priljubiti, sljubiti; **priljubljívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* priljùbljujēm, *pril. sad.* priljùbljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priljubiti

✧ PRI- + *v.* ljubiti

prȉm *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ **1.** *glazb.* prvo glazbalo u sastavu, ob. tambura **2.** *ekon.*, *v.* premija (**3**) // **prìmāš** *m* ⟨G primáša⟩ *glazb. razg.* onaj

koji vodi instrumentalnu grupu i svira glavnu melodiju, naročito u ciganskoj kapeli
✧ *njem.* Prim ← *lat.* primus: prvi

PRIM-, PRIMO- kao prvi dio riječi znači (primo-) glavno, prvo- [*primipara*]; (primus) prvi
✧ *lat.* prim-, primo-; primus: prvi, glavni

prîma[1] *ž* **1.** *glazb.* glazbeni interval što nastaje ponavljanjem jednog te istog tona **2.** *sport* u mačevanju, udarac odozgo dolje
✧ *lat.* prima ← primus

prîma[2] *prid.* ⟨*indekl.*⟩ *reg.* najbolje što se može ponuditi (o robi, o usluzi) [~ *kvaliteta*; *to je nešto* ~], *usp.* super (I)
✧ *njem.* prima ← *lat.* primus: prvi

primabalerína *ž kazal.* prva balerina u ansamblu, ona koja u baletu pleše prve uloge
✧ *tal.* prima ballerina

prìmaći, *v.* primaknuti

primadòna *ž* **1.** *kazal.* **a.** glavna pjevačica u opernom ansamblu **b.** glumica koja glumi glavne uloge; prvakinja (opere/drame) **2.** *pren. iron.* vrlo osjetljiva, lako uvredljiva osoba; mimoza
✧ *tal.* prima donna

primàknuti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìmaknēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prìmaknūt⟩ **1.** (što, se) mičući približiti, staviti blizu ili bliže, približiti se, doći blizu ili bliže **2.** (se) postati blizak čemu [~ *se u mišljenjima*] // **prìmaći** (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìmaknēm, *pril. pr.* prìmakāvši, *prid. rad.* prìmakao⟩, *v.* primaknuti; **prìmicati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìmičēm (se), *pril. sad.* -ičūći (se), *imp.* prìmiči (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* primaknuti
✧ PRI- + *v.* maknuti

prìmālja, *v.* primiti

primámiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prìmāmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìmāmljen⟩ učiniti mamljenjem da dođe u blizinu, *usp.* mamiti // **primàmljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** *nakn. shv. razg.* koji primamljuje; primamljujući **2.** *rij.* koji se može primamiti; **primamljìvāč** *m* ⟨G primamljiváča⟩ onaj koji primamljuje (koga ili što); **primamljivàčica** *ž*, *v.* primamljivač; **primamljìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na primamljivanje i primamljivače; **primamljívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* primàmljujēm, *pril. sad.* primàmljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* primamiti; **primàmljivo** *pril.* na primamljiv način; **primàmljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je primamljivo
✧ PRI- + *v.* mamiti

prìmār|an *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ **1.** koji je prvi po vremenu nastanka [~*na bolest*]; prvotan, prvobitan, početni, iskonski, *opr.* sekundaran **2.** koji je prvi po važnosti, kvaliteti, rangu [~*ni problem*]; glavni, najznačajniji, najbolji, prvi, *opr.* sporedan, sekundaran △ ~***na proizvodnja*** *ekon.* proizvodnja u kojoj čovjek predmete svoga rada nalazi u prirodi te ih prilagođuje daljnjoj proizvodnji ili osobnoj potrošnji (poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo, rudarstvo, proizvodnja hidroelektrične energije); ~***na publikacija*** časopis ili publikacija koja sadrži izvorne znanstvene ili stručne radove prvi pput objavljenje za javnost; ~***na stopa*** *ekon.* kamatna stopa koju središnja banka SAD-a i druge banke SAD-a zaračunavaju na vrijednosnice i sl. (služi kao osnovica određivanja drugih kamatnih stopa); ~***ne boje*** **1.** ljubičastoplava, zelena i crvena **2.** *tisk.* žuta, purpurna (magenta) i zelenoplava (cijan), od kojih se miješanjem pigmenta i tipografskim postupkom izvode sve gradacije sekundarnih boja te donekle vjerno reproduciraju umjetnička djela; ~***no tržište*** *ekon. term.* tržište na kojem se prvi put pojavljuju vrijednosnice neke tvrtke // **prìmārno** *pril.* u prvom redu, na prvom mjestu, glavno [~ *će se izvesti građevinski radovi*]; **primárnōst** (čega) *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je primarno [*utvrditi* ~ (čega)]
✧ *njem.* primär ← *fr.* primaire ← *lat.* primarius: prvi, istaknut ≃ primus: prvi

prìmārijus (primârius) *m* prvi i glavni liječnik, upravitelj bolnice ili šef jednog bolničkog odjela
✧ *lat.* primarius

prîmas *m rel. crkv.* **1.** *pov.* biskup koji ima vlast nad drugim biskupima u nekoj državi ili pokrajini **2.** čast i prednost jednog biskupa (ili nadbiskupa) nad drugim biskupima (ili nadbiskupima) **3.** viši poglavar u nekim crkvenim redovima
✧ *lat.* primas ← primus: prvi

prìmāt *m* ⟨G primáta⟩ prvenstvo, prvo mjesto po rangu ili važnosti
✧ *njem.* Primat ← *lat.* primatus

prìmatelj, *v.* primiti

primáti *m mn* ⟨N prìmāt⟩ *zool.* u razredu sisavaca red najrazvijenih vrsta (*Primates*) (prema veličini mozga, mobilnosti palca, sposobnosti sporazumijevanja i sl.: polumajmuni, majmuni, čovjekoliki majmuni, čovjek)
✧ *nlat.* primates

prímati, *v.* primiti
prima vista (*izg.* prîma vìsta) *pril. glazb.* izvođenje nekog djela bez prethodnog uvježbavanja; a vista
✧ *tal.*: prvi pogled
prima volta (*izg.* prîma vôlta) *ž* ⟨*indekl.*⟩ *glazb.* u notnom zapisu znak za ponavljanje
✧ *tal.*: prvi put
prìmbrōj *m* ⟨N *mn* -brṑjevi⟩ *mat.* prirodni broj koji nije djeljiv ni s jednim brojem bez ostatka, osim sa 1 i sa samim sobom (npr. 2, 3, 5, 7, 11 itd.)
✧ PRIM- + *v.* broj
prime time (*izg.* prâjm tâjm) *m* razdoblje radijskog ili TV programa koje ima najveću slušanost ili gledanost
✧ *engl.*
prìmetnuti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìmetnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prìmetnūt⟩ pridati, dodati što čemu // **primètati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìmećēm, *pril. sad.* prìmećūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* primetnuti
✧ PRI- + *v.* metnuti
prìmīcije *ž mn* **1.** prvi plodovi; u religijama primitivnih zajednica, prinošeni kao žrtva zahvalnica **2.** *kat. retor.* prva misa // **primicìjant** (**primicijànt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ *kat.* novozaređeni svećenik; mladomisnik
✧ *njem.* Primizien ← *lat.* primitiae
primijéniti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìmijēnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìmijēnjen⟩ **1. a.** uvesti u upotrebu; upotrijebiti, iskoristiti [~ *novu tehniku*] **b.** (na koga) protegnuti, proširiti upotrebu na koga [~ *na druge*] **2.** provesti u djelo; ostvariti [~ *u praksi*] // **prìmijēnjen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, ob. u: △ ~**a** ***umjetnost*** umjetnost usmjerena na izradu upotrebnih predmeta i umjetničko oblikovanje ambijenta (zidno slikarstvo, grafika, izrada tkanina, fotografija, keramika itd.); **prȉmjen|a** *ž* provođenje u praksi, ostvarivanje, upotrebljavanje u praktične svrhe [~*a u praktične svrhe*; *ući u* ~*u*]; **primjènjiv** (**primjènljiv**) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može primijeniti, koji je prikladan da se primijeni u praksi [*široko* ~]; **primjenjívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* primjènjujēm, *pril. sad.* primjènjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* primijeniti; **primjènjivōst** (**primjènljivōst**) *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je primjenjiv, svojstvo onoga što je primjenjivo
✧ PRI- + *v.* mijena, mijenjati
primiješati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìmijēšām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìmijēšān⟩ miješanjem dodati, pridodati u smjesu // **prîmjesa** *ž* ono što je čemu dodano i smiješano
✧ PRI- + *v.* miješati
primijétiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prìmijētīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìmijēćen⟩ **1.** opaziti, ugledati **2.** prigovoriti, zamjeriti, napomenuti, skrenuti pažnju, usput kazati, pripomenuti // **primjećívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* primjèćujēm, *pril. sad.* primjèćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* primijetiti; **prímjedba** *ž* ⟨G *mn* -dābā/-ī⟩ **1.** riječi kojima se dopunjava rečeno ili napisano [*pismena* ~; *usmena* ~]; napomena, opaska, pripomena **2.** prigovor, zamjerka; **prȉmjetan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** koji je primjetljiv **2.** koji postoji u znatnijoj količini, koji se ostvaruje znatnijim intenzitetom; **primjètljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može primijetiti; uočljiv, primjetan, vidljiv; **primjètljivo** *pril.* na primjetan način; vidljivo; **primjètljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je primjetljiv i onoga što je primjetljivo; vidljivost; **prȉmjetno** *pril.* tako da se primjećuje, da se vidi (o svojstvima, radnjama, stanjima itd. koja se uspoređuju); osjetno, vidljivo, očito, očigledno, znatno, jako [*osjeća se* ~ *dobro*; *stanje je* ~ *bolje*]
✧ PRI- + *prasl.* *mětiti: opažati (*rus.* métit', *bug.* s-mětam: mislim) ← *ie.* *meh₁t- (*lat.* metiri: mjeriti, *grč.* mêtis: um)
primìpara *ž med.* žena koja prvi put rađa; prvorotkinja, *opr.* nulipara
✧ *lat.* primipara ≃ primus: prvi + parere: rađati
primirìsati *svrš.* ⟨*prez.* primìrišēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* primirìsao/primirìsala *ž*⟩ **1.** malo omirisati, pomirisati **2.** *žarg.* **a.** prići; sudjelovati [~ *radu u tvornici*] **b.** upoznati u nekoj mjeri
✧ PRI- + *v.* miris, mirisati
primíriti *svrš.* ⟨*prez.* prìmīrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìmīren⟩ **1.** (koga) smiriti, umiriti **2.** (se) postati miran, smiren, smiriti se **3.** (se) *pren.* zarasti, zaliječiti se (o rani, bolesti) **4.** (što) ublažiti, smiriti [~ *strasti*] // **primirívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* primìrujēm, *pril. sad.* primìrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* primiriti; **prímīrje** *sr* privremena dogovorena obustava neprijateljstava, borbe ili vatre [*sklopiti* ~], *usp.* prekid vatre, *v.* prekid △
✧ PRI- + *v.* mir

prȉmīs|ao *ž* ⟨G -sli, I -sli/-īšlju, N *mn* -sli, G -slī⟩ **1.** skrivena misao, tajna namjera [*imati ~li*] **2.** zamisao, želja koja prati glavnu misao ili ideju
✧ PRI- + *v.* misliti, misao

prímiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prîmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prîmljen⟩ **1.** uzeti ono što je nematerijalno [*~ pohvalu*; *~ na znanje*] **2. a.** dobiti ono što je upućeno, poslano [*~ pismo*; *~ paket*] **b.** *reg.* uhvatiti, *v.* [*~ rukom*] **c.** podnijeti, otrpjeti [*~ udarac*] **3.** preuzeti, prihvatiti [*~ dužnost*; *~ funkciju*] **4.** usvojiti, odobriti, pristati na što **5. a.** ugostiti privatno ili službeno (u kuću, u ured) **b.** prihvatiti, smjestiti [*~ u bolnicu*] **c.** učlaniti [*~ u sportsko društvo*] **6.** (se) **a.** prihvatiti se kakvog posla **b.** preuzeti brigu o kome/čemu **c.** dojmiti se, ostaviti dojam **7.** (se) uhvatiti klicu, zametnuti se, početi rasti **8.** (se) uhvatiti se, zalijepiti se [*~ se za podlogu*] // **prȉjem** *m* (+ *potenc.*) **1.** *v.* primanje, prijam **2.** *tehn.* primanje (riječ služi za konstruiranje raznih termina kao prijemnik itd.); **prijèmčiv** (za što) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji lako prima, prihvaća, koji lako shvaća što; prijemljiv [*~ za novo*]; **prijèmčivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prijemčiv ili svojstvo onoga što je prijemčivo; **prijèmljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* prijemčiv; **prijèmljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prijemljiv ili svojstvo onoga što je prijemljivo; **prȉjēmn|ī** *prid.* koji se odnosi na prijem [*~a kancelarija*]; prijamni △ ***~i ispit*** ispit koji se polaže radi prijema u školu, službu i sl.; **prȉjēmnica** *ž* pismena potvrda o primitku čega; prijamnica [*poštanska ~*]; **prȉjēmnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ uređaj, mehanizam, primijenjen u radiomehanici radi primanja signala (riječi, glazbe i sl.) [*televizijski ~*; *radio~*]; prijamnik; **prȉmāć|ī** *prid.* koji služi za primanje [*~a soba*]; **prímalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ onaj koji što prima; primatelj; **prímalačkī** *prid.* koji se odnosi na primaoce; **prȉmālja** *ž* ona koja pomaže pri porodu; babica; **prȉmāljsk|ī** *prid.* koji se odnosi na primalje [*~a škola*]; **prȉmāljski** *pril.* kao primalja, na način primaljā; **prímānj|e** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prímati **2.** društveni skup pozvanih osoba priređen nekim povodom; prijam, prijem **3.** (ob. *mn*) ono što se prima kao redovna zarada [*mjesečna ~a*; *ukupna ~a*; *neto/bruto ~a*] **4.** vrijeme određeno za službene razgovore sa strankama, za stručne savjete i sl., ob. na visokoškolskim ustanovama [*profesor ima ~e*]; konzultacije △ ***soba za ~e*** soba koja je određena za primanje gostiju i razgovor; dnevna soba; **prȉmatelj** *m*, *v.* primalac; **primatèljica** *ž*, *v.* primatelj; **primatèljičin** *prid.* koji pripada primateljici; **prȉmateljskī** *prid.* koji se odnosi na primatelje; **prímati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prîmām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* primiti; **primít|ak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -íci, G prȉmītākā⟩ **1.** prijem onoga što je poslano [*platiti po ~ku pošiljke*] **2.** ono što se prima u novcu; prihod, dohodak, plaća, *opr.* izdatak; **prîmka** *ž* ⟨D L -mci⟩ dokument o primitku čega; **prȉmljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji lako prima; sklon, podložan **2.** koji se prima; zarazan **3.** *v.* prihvatljiv
✧ PRI- + *v.* imati

primìtīv *m* ⟨G primitíva⟩ *pov.* pripadnik, pristaša pobune i intelektualnog prosvjeda protiv službenih, akademskih i konvencionalnih spona nametnutih umjetnosti (poč. 20. st.), traži nove mogućnosti izražavanja
✧ *fr.* primitif ← *lat.* primitivus: prvi, rani

prȉmitīv|an *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ **1.** koji pripada, koji se odnosi na najranije kulture u povijesti ljudskoga roda **2.** koji je bez propisnog alata, opreme i sl. [*~an način rada*]; priprost **3.** *mat.* atribut s različitim značenjima u pojedinim matematičkim disciplinama [npr. u algebri: *~ni korijen*, *~ni polinom*] **4.** *pejor.* **a.** koji pokazuje kulturnu i civilizacijsku nedoraslost [*on je isuviše ~an da bi to shvatio*]; nekulturan, necivilizirан **b.** koji iskazuje manjak građanske kulture [*~no ponašanje*] △ ***~na funkcija funkcije f*** svaka funkcija *F* čija je derivacija jednaka *f* na nekom intervalu; neodređeni integral funkcije *f* skup je svih njezinih primitivnih funkcija; ***~na umjetnost*** prahistorijska, vremenski najstarija poznata umjetnost; element ili rana faza u umjetnosti bilo koje kulture; u suvremenoj umjetnosti, *usp.* naiva, naivna umjetnost, *v.* naivan △ // **primitívac** *m* ⟨G -vca, V -vče, N *mn* -vci, G primìtīvācā⟩ *pejor.* onaj koji je primitivan (3); **primitívčev** *prid.* koji pripada primitivcu; **primitȉvčina** *m pejor.* od primitivac; **primitȉvistica** *ž*, *v.* primitivist; **primitȉvist** *m* onaj koji stvara djela nadahnuta primitivnom umjetnošću; **primitivȉstičkī** *prid.* koji se odnosi na primitiviste/primitivce; **primitivȉstički** *pril.* na način primiti-

vista/primitivaca; **primitȉvistkinja** *ž*, *v.* primitivistica; **primitivìzam** *m* ⟨G -zma, N *mn* -zmi⟩ *pejor.* **1.** osobina i stanje primitivca **2.** postupak kakav priliči primitivcu **3.** *umj.* **a.** umjetnost tzv. primitivnih naroda **b.** sinonim za naivnu umjetnost △ ***novi*** ~ pokret sarajevskih umjetnika mlađe generacije 1980-ih; naglašavajući životne nazore sarajevske »raje«, puni su kriticizma, ironije i sarkazma prema etabliranim umjetničkim, političkim i društvenim vrijednostima; **primìtīvka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* primitivac; **primitȉvkuša** *ž pejor.* od primitivka; **prȉmitīvno** *pril.* **1.** na način primitivca **2.** priprosto, jednostavno, bez novih ili modernih alata, opreme itd. [~ *obrađivati zemlju*]; **primitívnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je primitivan

✧ *njem.* primitiv ← *lat.* primitivus: prvi u svojoj vrsti

prímjedba, *v.* primijetiti

prȉmjena, *v.* primijeniti

primjenjívati, *v.* primijeniti

prímjer *m* **1.** ono što je nađeno ili konstruirano kao uzorak pomoću kojega se objašnjava, potkrepljuje tvrdnja ili uočava zakonitost **2.** ono što može poslužiti kao uzor, na što se treba ugledati [~ *za ugled*; *dobar/loš* ~] **//** **prímjerak** *m* ⟨G -ērka, N *mn* -ērci⟩ **1.** pojedini od više jednakih predmeta [~ *časopisa*; ~ *novina*] **2.** jedinka u vrsti proučavanja ili zapažanja (ob. koja ima neka posebna svojstva) [~ *leptira*]; **prímjeran** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji može poslužiti kao primjer; uzoran; **prìmjeren** (∅, čemu) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je u skladu s čim (s propisom o čemu; kojemu je mjera ili stanje uvjetovano čime) **2.** koji je određen nekim prilikama ili općim razlozima [*knjiga mora biti ~a uzrastu djeteta*]; **prìmjereno** (∅, čemu) *pril.* tako da bude u skladu s čim [*sud će presuditi ~ postojećem zakonu*]; **prìmjerenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina ili stanje onoga koji je primjeren, svojstvo onoga što je primjereno; **prímjericē** *pril. knjiš.* **1.** *arh.* primjerima, primjer po primjer **2.** na primjer; **prìmjeriti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìmjeren⟩ prilagoditi (čemu); **prímjērno** *pril.* na primjeran način; uzorno; **prímjernōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina, stanje onoga koji je primjeran, svojstvo onoga što je primjerno

✧ PRI- + *v.* mjera, mjeriti

prȋmjesa, *v.* primiješati

primo (I) (*izg.* prȋmo) *prid.* prvi, prednji, najistaknutiji **//** **primo** (II) (*izg.* prȋmo) *m glazb.* u sastavima, u kojima sudjeluju dvije ili više dionica iste vrste, naziv za prvu, gornju, najvišu dionicu

✧ *tal.* ← *lat.* primus

prìmog *m* ⟨N *mn* -ozi⟩ *bot.*, *v.* akantus (akant)

primogenitúra *ž pov.* načelo prema kojemu vladara nasljeđuje prvorođeni sin, za razliku od načela majorata i seniorata

✧ *srlat.*

primoprèdaj|a *ž* postupak kojim jedan prima ono što drugi predaje [~*a zarobljenika*; ~*a dokumenata* i sl.; *izvršiti* ~*u*; *obaviti* ~*u*] **//** **primoprèdājnī** *prid.* koji pripada, koji je dio primopredaje [~ *postupak*]; **primoprèdājničkī** *prid.* koji se odnosi na primopredajnike; **primoprèdājnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ radio

✧ *v.* primiti + *v.* predati

prímorac *m*, *v.* Primorac (**2**), primorje

primórati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìmōrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìmōrān⟩ silom natjerati koga da što učini; prisiliti **//** **prìmōranōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je primoran na što; **primorávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* primòrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* primorati

✧ PRI- + *v.* morati

prȉmordijāl|an *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji je nastao prvi ili je u prvobitnom stanju; praiskonski [~*ni jezik*] **2.** koji je ključnog značenja; bitan, osnovni, temeljni **//** **primordijálnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je primordijalno; prvobitnost, početnost, osnovnost, bitnost

✧ *srlat.* primordialis

prímōrje *sr* **1. a.** pojas kopna uz more [*Makarsko* ~] **b.** kraj uz more **2.** (Primorje) *geogr.* obalni pojas od Rijeke do Karlobaga **//** **Prímorac** *m* (**Prímōrka** *ž*) ⟨G -ōrca, V -ōrče, N *mn* Prímōrci⟩ **1.** stanovnik Primorja **2.** (primorac) **a.** onaj koji živi kraj mora **b.** *reg.* onaj koji živi na obali kopnene Dalmacije, *opr.* Zágorac (zagorac); **prímōrka** *ž*, *v.* primorac; **Prímōrkinja** *ž ekspr. jez. knjiž.* stanovnica Primorja [~ *vila*]; Primorka; **prímorskī** *prid.* koji se odnosi na Primorje (primorje) i Primorca (primorce); **prímorski** *pril.* kao Primorac (primorac), na način Primoraca (primoraca)

♦ *pr.* (etnik): **Prímorac** (890, Zagreb, *I* Slavonija, *J* Dalmacija)

✧ PRI- + *v.* more

Prímōrskī Dòlac *m* naselje (u blizini Kaštela), 999 stan.

Prímōrskī krâj *m geogr. J* dio ruskog Dalekog istoka, 165.900 km², 2,3 mil. stan., glavni grad i luka Vladivostok

Prìmošten *m* naselje (u blizini Šibenika), 1745 stan. // **Primošténac** *m* (**Prìmoštēnka** *ž*) ⟨G -nca, V -nče, N *mn* Primošténci⟩ stanovnik Primoštena; **prìmoštenskī** *prid.* koji se odnosi na Primošten i Primoštence

◈ *v.* premostiti

Prìmošten Bûrnjī *ž* naselje (u blizini Šibenika), 688 stan.

prìmoz|ak *m* ⟨G -zga⟩ *anat.* dio mozga koji se sastoji od mosta malog mozga i produžene moždine; rombecephalon // **primòždanī** *prid.* koji se odnosi na primozak

✧ PRI- + *v.* mozak¹

prȉmula *ž bot.*, *v.* jaglac

✧ *srlat.* primula (veris): prva u proljeće

prîmus *m* kuhalo na špirit ili drugo prikladno gorivo (prenosivo i u upotrebi među planinarima i dr.)

✧ *engl.* Primus stove, tvorničko ime proizvoda®

Prȉmuš m. os. ime, *reg. zast.*; isto: **Prȅmuš**, *usp.* Prvan ◇ *pr.*: **Prèmožić** (Ivanec, *Z* Slavonija), **Prȅmuš** (260, Međimurje, *S* Hrvatska, Istra), **Prȅmuž** (270, Varaždin, Otočac, Zagorje), **Prèmužaj** (Varaždin), **Prèmužak** (100, Pregrada, Zagorje, Zagreb i okolica), **Prèmužić** (680, Zagreb i okolica, Varaždin, Zagorje), **Prìmožič** (Buje, Opatija), **Prìmožić** (Opatija, Buje), **Prȉmus** (Požega, Virovitica)

prinádležnōst *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** ono što prinadleži, pripada kuda **2.** *zast. služb.* mjesečna plaća; primanja, beriva

✧ PRI- + *v.* nadležan

prȉnc *m* ⟨N *mn* prìnčevi, G prìnčēvā⟩ naslov muškog člana vladarske obitelji, ob. kraljev sin (ili nećak) △ ~ ***karnevala*** lutak koji se nosi u karnevalskoj povorci i spaljuje posljednjeg dana poklada // **princéza** *ž* **1.** titula ženskog člana vladarske obitelji **2.** *zast.* posebna stolica s naslonima i s ugrađenim posudama za vršenje nužde teških bolesnika; **prȉnčev** *prid.* koji pripada princu; **prȉnčevskī** *prid.* koji se odnosi na princa; **prȉnčevski** *pril.* na način princa, kao prinčevi

✧ *njem.* Prinz ← *lat.* princeps: prvi, glavni

prìnceps *m pov.* **1.** u antičkom Rimu, naslov cara kao najodličnijeg rimskog građanina; odličnik, prvak (od Augusta do Dioklecijana), *usp.* dominus (**2a**) **2.** opći naslov mnogih europskih srednjovjekovnih vladara (i hrvatskoga); prvi u državi, prvak, vođa // **princìpāt**¹ *m* ⟨G principáta⟩ *pov.* **1.** vlast princepsa **2.** oblik carske vladavine u Rimu od vremena Augusta do kraja 3. st. po kojem je car princeps, »primus inter pares« (prvi među jednakima)

✧ *lat.*: prvi, glavni ≃ primus: prvi + capere: hvatati

prìnces-kràfna *ž kulin.* slastica, prhko tijesto punjeno kremom od jaja

✧ *austr.njem.* Prinzesskrapfen

prìncīp *m* ⟨G princípa⟩ **1.** *fil.* osnova, temelj iz kojeg potječe sve što jest; polazna točka, prapočetak, početak, načelo [*u ~u* u općem, osnovnom smislu] **2. a.** zakon ili utvrđene činjenice u znanosti koje se temelje na aktivnosti prirodnih fenomena ili mehaničkih procesa [*djelovati po ~u spojenih posuda*] **b.** kriterij prosuđivanja i vrednovanja **3. a.** pravilo ili kodeks ponašanja **b.** moralni ili etički standard općenito △ ~ ***finalnosti*** *fil.* načelo gotovosti, sve što djeluje, djeluje radi nekog cilja; ~ ***identiteta*** *fil.* načelo da je svaka stvar identična samoj sebi; ~ ***kontradikcije*** *fil.* načelo da nijedna stvar ne može u isto vrijeme i u istom smislu i biti i ne biti; ~ ***o očuvanju energije*** *fiz.* energija u svemiru ostaje konstanta u svim promjenama, pa ako se i prenosi od jednih tijela na druga i ako se raspodjeljuje na razne načine i u različite vrste; ~ ***o degradaciji energije*** *fiz.* energetske razlike teže ka izjednačavanju; ~ ***stvarnosti i*** ~ ***ugode*** *psih.* dva temeljna principa ljudskog ponašanja i postojanja: prvi usmjerava stavove prema realnom svijetu, postizanju zadovoljstva; drugi vodi čovjekovu duševnost i teži da dostigne ugodu, a izbjegne neugodu; ***životni*** ~ *fil.* ono što živa bića razlikuje od neživih // **prȉncipijēlan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji odgovara principu; načelan; **prȉncipijēlno** *pril.* dosljedno principu; dosljedno načelu; **principijélnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ dosljedno poštivanje principa

✧ *njem.* Prinzip ← *lat.* principium: prvi, glavni

Prìncip, Gavrilo (1894–1918), bosansko-srp. revolucionar, član nacionalističkog pokreta

Mlada Bosna, atentator na austrougarskog prestolonasljednika nadvojvodu Franju Ferdinanda (Sarajevo, 1914) što je bio povod za 1. svjetski rat; osuđen na doživotnu robiju, umro u zatvoru

princìpāl *m* ⟨G principála⟩ **1.** *pov.* glavar, predstojnik, ravnatelj **2.** šef, vlasnik i predstojnik trgovačke kuće **3.** *ekon.* onaj koji ovlašćuje drugu osobu da u njezino ime i za njezin račun djeluje kao njezin agent ili mešetar **4.** *glazb.* glavni, temeljni registar kod orgulja **// princìpālka** *ž* ⟨D L -ī⟩, *v.* principal; **princìpāt²** *m* ⟨G principáta⟩ služba i prostor djelovanja principala

✧ *njem.* Prinzipal ≃ *lat.* principalis

prinčipèsa *ž reg.* **1.** princeza, *v.* **2.** *pren. podr.* uobražena, lijena djevojka

✧ *tal.* principessa

pr`inijēti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* prinèsēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prinèsen⟩ **1.** noseći pružiti, poslužiti (se) [~ *žlicu ustima*] **2.** noseći približiti **// pr`inesak *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ *knjiš. rij.*, *v.* prilog[1], doprinos, prinos; **prínos** *m* **1.** prihod od imanja [~ *od berbe*; ~ *od žetve*]; prinesak, rod **2.** *v.* doprinos; **prinòsitelj** *m* **1.** onaj koji prinosi (što); prinosnik **2.** *rel.* onaj koji prinosi žrtvu; svećenik; **prinositèljica** *ž*, *v.* prinositelj; **prinòsiti** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìnosīm, *pril. sad.* prìnosēći, *gl. im.* prìnošēnje⟩, *v.* prinijeti; **prínosnica** *ž*, *v.* prinosnik; **prínosnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩, *v.* prinositelj

✧ PRI- + *v.* nositi

prinòviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìnovīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìnovljen⟩, *v.* prinavljati **// prinávljati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìnāvljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ povećavati, umnažati prinovama ili novim pojedinostima; **prînova** *ž* ono što se pridružuje ili priključuje kao novo (novorođeno dijete, novi ljudi u poslu, nova riječ u jeziku)

✧ PRI- + *v.* nov

print (*izg.* prȉnt) *m inform.* naredba u računalnim programima za ispisivanje dokumenta na pisaču

✧ *engl.*

prȉnt *m* ⟨N *mn* -ovi⟩ *inform. razg.* tekst koji je ispisan na pisaču **// prȉntati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ *inform. razg.* otiskivati računalnim pisačem; ispisivati, štampati; **prȉnter** *m* **1.** dio telegrafa koji bilježi poruke; pisač **2.** *inform.*, *v.* pisač, štampač

✧ *engl.* print

pr`inuditi (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prìnudīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìnuđen⟩ silom nagnati, natjerati, primorati, prisiliti na što **// prȉnud|a** *ž* upotreba sile ili različitih oblika pritisaka na koga da bi se što postiglo; prisiljavanje; prisila, primoravanje [*radi pod ~om*]; **pr`inud|an** *prid.* **1.** koji se postiže pod prinudom, koji je dobiven prinudom **2.** ⟨*odr.* -dnī⟩ (u vezama riječi) [*~ni odbor*]; **pr`inudno** *pril.* na prinudan, prisilan način; **pr`inudnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prinudno; **prinuđívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prinùđujēm, *pril. sad.* prinùđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prinuditi

✧ PRI- + *v.* nuditi

pr`iobālje** *sr* područje uz obalu, područje koje gravitira klimatski i gospodarski obali, priobalni pojas, *opr.* zaleđe **// pr`iobālnī *prid.* ⟨*neodr.* -lan⟩ koji se odnosi na priobalje

✧ PRI- + *v.* obala

pr`ion *m biol.* hipotetska zarazna proteinska čestica, nalik virusima, ali bez genetskih komponenti, uzročnik ovčje bolesti grebež i kravljeg ludila

✧ *engl.* **pr**oteinaceous + **i**nfectious + -ON

priònuti (na što, uz što) *svrš.* ⟨*prez.* prìonēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* priònuo/priònula *ž*⟩ **1.** (uz što) prilijepiti se uz što; pripiti se **2.** (na što) posvetiti se čemu, dati se na što [~ *na posao*] **// priánjati** (uz što, na što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìānjām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prionuti (**1**)

✧ od starijega *prionǫti ≃ PRI- + *v.* jęti: uzeti (*rus.* prínjat': preuzeti)

priòpćiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìopćīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìopćen, *gl. im.* priopćénje⟩ **1.** prenijeti ili saopćiti (u povjerenju, usput) **2.** *neol.* saopćiti, obavijestiti, javiti, izjaviti, objaviti, informirati (o čemu), reći, kazati, dati na znanje, uputiti jednosmjernu poruku ili obavijest (od višega k nižem u hijerarhiji, od pretpostavljenoga u službi podčinjenom i sl.) **// priopćávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* priòpćāvām (priòpćujēm), *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priopćiti; **priopćénje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* priopćiti **2.** saopćenje, obavijest, vijest, izjava, objava, informacija [~ *za javnost*]; **priopćívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* priòpćujēm, *pril. sad.* priòpćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priopćiti

✧ PRI- + *v.* opći, općiti

pr`ior *m* **1.** *kat.* **a.** poglavar samostana nekih katoličkih redova **b.** poglavar u nekim re-

dovima (isusovaca, dominikanaca) **2.** *pov.* **a.** izabrani gradski poglavar u srednjovjekovnim talijanskim komunama **b.** *pov.* onaj koji je na čelu samoupravne gradske općine u bizantskoj Dalmaciji // **prìōra** *ž kat.* poglavarica ženske redovničke zajednice; priorica; **priòrāt** *m* ⟨G prioráta⟩ *ž* oblast djelovanja priora, čast obnašanja dužnosti priora; **priòrija** *ž kat.* kuća većine monaških redova kojima na čelu stoji prior ili priorica

✧ *tal.* ← *lat.* prior: stariji

priorìtēt *m* ⟨G prioritéta⟩ **1.** veća važnost koga/čega u odnosu na druge, pa mu se zato mora dati prednost pri razmatranju, odlučivanju, radu i sl.; prvenstveno pravo, prvenstvo [*imati/dobiti* ~] **2.** *ekon.* u financijama i na burzi, pravo vjerovnika ili dioničara da njegova potraživanja pri plaćanju dobiju prednost pred drugima **3.** *pov.* poglavarstvo, ukupnost nadređenih (priora) // **prìoritētan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji se odlikuje prioritetom, koji uživa prioritet; prvenstven, koji ima prednost

✧ *njem.* Priorität *fr.* priorité ← *srlat.* prioritas

prìpadnīk, *v.* pripasti

pripáliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìpālīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìpāljen⟩ šibicom, komadom žara i sl. prinijeti vatru [~ *cigaretu*] // **pripaljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pripàljujēm, *pril. sad.* pripàljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripaliti

✧ PRI- + *v.* paliti

pripàsati¹ (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìpašēm, *prid. trp.* prìpasān⟩ *razg.* pažljivim radom ruku ili alatom učiniti da što pristane (uđe) kako je predviđeno (o matricama, vijcima, navojima, tehničkim koljenima i zglobovima itd.) // **pripasívati**¹ (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pripàsujēm, *pril. sad.* pripàsujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripasati¹

✧ PRI- + *njem.* passen: prijanjati

pripàsati² (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìpašēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìpasān⟩ učvrstiti što oko pasa ili tako da visi o pasu [~ *remen*; ~ *kaiš*; ~ *sablju*] // **pripàsāč** *m* ⟨G pripasáča⟩ remen; **pripasívati**² (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pripàsujēm, *pril. sad.* pripàsujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripasati²; **pripàšnjača** *ž etnol.* kožni pojas, kao dio nošnje; ćemer

✧ PRI- + *v.* pas¹, pasati

prìpasti (komu, čemu) *svrš.* ⟨*prez.* prìpadnēm, *pril. pr.* -āvši, *imp.* prìpadnī, *prid. rad.* prìpao/prìpala *ž*⟩ postati čije vlasništvo, dopasti komu u svojinu, doći u stanje da se bude čiji // **prìpadajūćī** *prid.* koji pripada, pripadan [~ *dio nasljedstva*]; **prìpadak** *m* ⟨G prìpatka, N *mn* prìpaci⟩ **1.** *lingv. zast.* padež objekta; objektiv **2.** *pravn.* stvar koja dijeli pravnu sudbinu glavne stvari s kojom je pravno povezana; pripadnost, pertinencija; **prìpadan** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji pripada, pripadajući; **prìpadati** (komu, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripasti; **prìpadnica** *ž*, *v.* pripadnik; **prìpadnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji pripada skupini (narodu, zajednici, pokretu, organizaciji i sl.) [~ *naroda*; ~ *kluba*; ~ *stranke*]; **prìpadnīštvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩, *v.* pripadnost [~ *državi*; *potvrditi* ~ *stranci*; ~ *vjeri*]; **prìpadnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji pripada ili svojstvo onoga što pripada; pripadništvo, pripadanje

✧ PRI- + *v.* pasti

prìpaziti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìpažen⟩ **1.** pričuvati (se) **2.** obratiti pozornost na koga, na što

✧ PRI- + *v.* paziti

prìpeći (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pripèčēm, *pril. pr.* -ekāvši, *prid. trp.* pripèčen, *prid. rad.* prìpekao/prìpekla *ž*⟩ jako grijati [*sunce je pripeklo*], *usp.* peći // **prìpeka** *ž* ⟨D L -eci⟩ jaka žega, vrijeme kad sunce pripeče; **prìpicati** (**prìpjecati**) *knjiš.* (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ičēm, *pril. sad.* -ičūći, *gl. im.* -icānje⟩, *v.* pripeći

✧ PRI- + *v.* peći

prìperak *m* ⟨G -ērka, N *mn* -ērci⟩ *bot.*, *v.* zalistak²

✧ PRI- + *v.* pero

pripètati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìpetān⟩ *reg.* **1.** (što) dodati, zalijepiti, prišiti (zakrpu i sl.) **2.** (komu što) pripisati komu ono što nije učinio, oklevetati koga takvim pripisivanjem; prilijepiti, prišiti; nazuntati, *usp.* pripetavanje // **pripetávānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pripetavati **2.** konačno nadmetanje u junačkoj igri Sinjske alke; **pripetávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pripètāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što, što komu), *v.* pripetati **2.** (se, se s kim), *v.* pripetati (2) **3.** (∅), *v.* pripetavanje

✧ *v.* pripetiti (se)

prìpēti *svrš.* ⟨*prez.* prìpnēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prìpēt⟩ **1.** (koga, što) popeti, dignuti **2.** (se) privezati uza što // **prìpinjati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prìpinjēm, *pril. sad.* -njūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripeti

✧ PRI- + *v.* peti (se)

pripètiti (se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. rad.* pripètio/pripètila (se) *ž*⟩ *reg. iron.* dogoditi se (ob. nešto neugodno)
✧ *prasl.* *pri-pętiti (*slov.* pripetiti se), *v.* peta

pripísa|ti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìpīšēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìpīsān⟩ **1.** dopisati, zapisati uza što drugo **2.** pridodati kome (bez pouzdanih dokaza) kakvo svojstvo, djelo, kuditi ili hvaliti bez dokaza [*~li mu zločin*] // **prìpīs|an** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* pripisati △ *~**na kružnica*** *mat.* kružnica koja dodiruje jednu stranicu trokuta i produžetke ostalih dviju stranica; **pripisívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pripìsujēm, *pril. sad.* pripìsujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripisati
✧ PRI- + *v.* pisati

pripìša|ti se (komu) *svrš.* ⟨*prez.* (*3. l. jd*) prìpišā se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* (*3. l. jd*) prȉpišalo se⟩ *vulg.* pojaviti se kao potreba da se izvrši mala nužda, pojaviti se kao potreba za mokrenjem [*~lo mu se*]
✧ PRI- + *v.* pišati

prȉpīt[1] *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je malo pijan; polupijan, podnapit // **prȉpīto** *pril.* na pripit način; **prȉpītōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je pripit
✧ PRI- + *v.* piti

prìpiti se (uz koga, uza što) *svrš.* ⟨*prez.* prȉpijēm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* prȉpīt⟩ priljubiti se uz koga/što // **pripíjati se** (∅, za što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìpījām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripiti se; **pripìjen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je tijesno priljubljen, *usp.* pripit[2]; **pripìjenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pripijeno, što se pripilo uza što; **prȉpīt**[2] *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se pripio uza što; pripijen, priljubljen
✧ *v.* pripojiti

pripitòmiti (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pripìtomīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* pripìtomljen⟩ **1.** učiniti pitomim [*~ životinju*] **2.** (se) postati pitom, postati uljudan, uglađen // **pripìtomljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je pripitomljeno ili osobina onoga koji je pripitomljen; **pripitòmljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se da pripitomiti; **pripitomljívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pripitòmljujēm, *pril. sad.* pripitòmljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripitomiti
✧ PRI- + *v.* pitom

prìpjevati *svrš.* ⟨*prez.* prìpjevām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prìpjevao⟩ malo zapjevati (uz koga), otpjevati refren kad na njega u pjesmi dođe red // **prípjev** *m* **1.** riječi ili stihovi koji se u pjesmi ponavljaju; refren; pripjevak **2.** *pren.* ono što tko stalno ponavlja, na što se često vraća; **pripijévati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prìpijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripjevati; **prípjevak** *m* ⟨G -ēvka, N *mn* -ēvci⟩, *v.* pripjev; **prípjevnī** *prid.* koji se odnosi na pripjev
✧ PRI- + *v.* pjevati

príplod *m* prirast stoke plođenjem // **príplodnī** *prid.* koji je za priplod, koji služi za priplod
✧ PRI- + *v.* plod

pripòjiti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìpojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìpojen⟩ sastaviti, spojiti (se) s čim većim ili glavnim, priključiti se glavnini // **pripájati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìpājām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripojiti; **prípojak** *m* ⟨G -ōjka, N *mn* -ōjci⟩ dio čega, aneks; **prìpojenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pripojen
✧ PRI- + *prasl.* *pojiti, *pajati: spajati (*rus.* paját', *polj.* spojić)

prȉpomena *ž knjiš.*, *v.* primjedba, napomena, opaska // **pripoménuti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pripòmēnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pripòmēnūt⟩ dati pripomenu, staviti opasku; **pripòminjati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ēm, *pril. sad.* -ūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripomenuti
✧ PRI- + *v.* pomen

prȉpomōć *ž* ⟨G -i, I -oći/-oću⟩ **1.** (u novcu) usputna pomoć, pomoć u nekim dijelovima radnog procesa, u nekoj mjeri **2.** ispomoć u radnoj snazi, pomoć u radu [*doći u ~*] // **pripomágati** (komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pripòmāžēm, *pril. sad.* -ážūći, *gl. im.* -ágānje⟩, *v.* pripomoći; **pripòmoći** *svrš.* ⟨*prez.* pripòmognēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pripòmognūt⟩ pružiti kome pripomoć, novcem, radom, materijalom, strojem, alatom itd.; olakšati izvršenje posla, umanjiti izdatke i sl.
✧ PRI- + *v.* pomoći, pomoć

pripovijédati *nesvrš.* ⟨*prez.* pripòvijēdam, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅) voditi nit pripovijetke u književnosti, kazivati narodnu pripovijetku, obavljati posao pripovjedača kao pisac, biti pisac pripovijetki, proizvoditi pripovjednu prozu **2.** (∅, što) *razg.* pričati, opisivati neki događaj ob. naširoko, plesti priču oko čega; pričati, govoriti, govorkati, razvezati priču, ispredati **3.** pričati // **pripovijédalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ **1.** *knjiš.*, *v.* pripovjedač **2.** *iron.* onaj koji

sada pripovijeda; **pripovijédalačkī** *prid.* koji se odnosi na pripovijedanje i pripovijedaoce; **pripovijédalački** *pril.* kao pripovijedalac, na način pripovijedalaca; **pripovijédalo** *sr pejor.* onaj koji voli pripovijedati (ob. više nego što činiti); **prȉpovijēsnī** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na pripovijest; **prȉpovijēst** *ž* ⟨G -esti, I -ēsti/-ešću⟩, *v.* pripovijetka; **prȉpovijētka** *ž* ⟨D L -i/-ēci, G *mn* -edākā/-etkī⟩ pismena i usmena vrsta u lijepoj književnosti srednje dužine, ob. prikazuje više likova, kraća od romana; pripovijest △ ***narodna*** ~ pripovijetka zapisana u nekoj verziji prema kazivanju jednoga ili više kazivača (pripovjedača); narodna priča; **pripovjèdāč** *m* ⟨G pripovjedáča⟩ **1.** onaj koji pripovijeda **2. a.** pisac pripovjedaka; pripovjedalac **b.** pisac književne proze; **pripovjedàčica** *ž*, *v.* pripovjedač; **pripovjèdāčkī** *prid.* koji se odnosi na pripovjedače; **pripovjèdāčki** *pril.* kao pripovjedač, na način pripovjedača; **pripòvjediti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pripòvjedīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pripòvjeđen⟩ *retor. knjiš.*, *v.* ispričati, ispripovjediti; **prȉpovjednī** *prid.* koji u sebi ima elemente pripovijedanja [~ *stil*; ~ *način*]

✧ PRI- + *v.* povijest

prȉprata *ž reg.*, *v.* preprata

prìpraviti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìpravljen⟩ pripremiti, *usp.* pripremiti // **prȉprava** *ž*, *v.* priprema; **prìpravak** *m* ⟨G -āvka, N *mn* -āvci⟩ preparat (**1**); **prȉprāvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji je spreman što učiniti, koji je spreman na što; **prìprāvnica** *ž*, *v.* pripravnik; **prìprāvničin** *prid.* koji pripada pripravnici; **prìprāvničkī** *prid.* koji se odnosi na pripravnike; **prìprāvnički** *pril.* kao pripravnik, na način pripravnika; **prìprāvnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ službenik na početku službe, onaj koji se pripravlja za kakvu struku, početnik u struci; **prìprāvnīštvo** *sr* svojstvo i djelovanje pripravnika; **prȉprāvno** *pril.* bez pogovora, spremno [~ *poslušati*]; **priprávnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje ili osobina onoga koji je pripravan

✧ PRI- + *v.* praviti

pripremiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìprēmīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìprēmljen⟩ **1.** učiniti što je potrebno za kakav posao, pripraviti [~ *teren*] **2.** prirediti, gotoviti, prigotoviti, spremiti [~ *jelo*] **3.** unaprijed spremiti koga na što [~ *se za napore*] // **prȉprema** *ž* prethodni rad, pribiranje misli itd. što se obavlja radi poduzimanja čega ili osposobljavanja za što [*psihološka* ~; ~ *rada*]; priprava; **priprèmāč** *m* ⟨G pripremáča⟩ onaj koji što priprema, prigotovljava; **pripremàčica** *ž*, *v.* pripremač; **priprèmāčkī** *prid.* koji se odnosi na pripremu i pripremače; **prȉprēm|an** *prid.* ⟨*odr.* -mnī⟩ **1.** koji je gotov; spreman, pripravan **2.** koji se odnosi na pripremu [~*ni rad*; ~*na faza*] △ ~***ni razred*** *pov.* razred koji dijete pohađa prije prvog razreda osnovne škole; **priprémati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìprēmām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripremiti; **prȉprēmno** *pril.* na pripreman način, spremno

✧ PRI- + *v.* primiti, prijem

priprijétiti (komu) *svrš.* ⟨*prez.* prìprijētīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* priprijétio/priprijétila *ž*⟩ blago ili kratko zaprijetiti // **pripretívati** (komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* priprèćujēm, *pril. sad.* priprèćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priprijetiti

✧ PRI- + *v.* prijetiti

prȉprost *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji nije opterećen formalnim znanjima i idejama; prostodušan, jednostavan **2.** koji nije složen, koji je lako shvatljiv; jednostavan (o stvarima) [~ *izum*] // **prȉprosto** *pril.* na priprost način; **prȉprostōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je priprost ili svojstvo onoga što je priprosto

✧ PRI- + *v.* prost

prìprti *svrš.* ⟨*prez.* prȉprēm, *pril. pr.* -ŕvši, *prid. trp.* prȉpŕt⟩ pritvoriti [~ *prozor*]

prìpržiti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìpržen⟩ malo spržiti [~ *kruh*]

✧ PRI- + *v.* pržiti

prìpucati (∅, na koga) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prìpucao/prìpucala *ž*⟩ usput zapucati // **pripucávati** (∅, na koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pripùcāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripucati

✧ PRI- + *v.* puknuti, pucati

pripùstiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prìpustīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìpušten⟩ **1.** pustiti koga da uđe, primiti u društvo, zajednicu **2.** dopustiti da tko pristupi ispitu **3.** dovesti ženku mužjaku radi oplođivanja, podvesti (ob. o kravi ili kobili) **4.** pustiti stoku na pašu // **prípust** *m* **1.** puštanje ženke mužjaku radi oplođivanja (ob. o kravi ili kobili); pripuštanje **2.** *arh.*, *v.* dopuštenje, odobrenje (ob. za

upis, za ispit); **pripúštati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìpuštām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pripustiti
✧ PRI- + *v.* pustiti

prìputnica *ž bot.* biljka (*Hernaria glabra*) iz porodice karanfilki (*Caryophyllaceae*); kilavica
✧ PRI- + *v.* put

prìpuz *m* **1.** onaj koji je ušao u posjed tuđeg vlasništva; uljez **2.** priženjeni zet; domazet, prirepak **//** **prìpuzica** *ž, v.* pripuz; **prìpuznica** *ž, v.* pripuznik; **prìpuznīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩, *v.* pripuz
◆ *pr.* (nadimačka): **Prìpuz** (Imotski, Omiš), **Pripúzović** (Petrinja, Pula), **Prìpužić** (Sinj, *I* Slavonija)
✧ PRI- + *v.* puzati

priračùnati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìračunāt/prìračunān⟩ *razg.* dodati računu, pribrojiti **//** **priračunávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* priračùnāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priračunati
✧ PRI- + *v.* račun, računati

prìrasti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prirástem, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prìrāstao/prìrāsla *ž*⟩ urasti, srasti **//** **prìraslica** *ž pat.* **1.** bolest prirašćivanja, sraslost (*Synechia*) **2.** *razg.* ono što je izraslo na tkivu; prirastak; **prìrāst** *m* brojno povećanje iskazano u razlici [*~ od deset posto*]; priraštaj △ ***prirodni ~*** *sociol.* razlika nataliteta i mortaliteta; **prìrastak** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩, *v.* priraslica (**2**); **prirašćívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* priràšćujēm, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prirasti; **prìraštāj** *m, v.* prirast; **priráštati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìrāštām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prirasti
✧ PRI- + *v.* rasti

priréditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìrēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìrēđen⟩ **1.** pripremiti (jelo) **2.** prethodno uraditi, učiniti unaprijed što je potrebno, pripremiti [*~ novo izdanje romana*] **3.** organizirati predstavu, dati priredbu [*~ spektakl*; *~ predstavu* organizirati, dati predstavu (u kazalištu i sl.); *~ doručak* (ručak, večeru, obrok) obaviti sve radnje kao što je kuhanje i ob. još i poslužiti; napraviti, složiti] **4.** (u raznim vezama riječi) [*~ iznenađenje* iznenaditi, namjestiti situaciju koju tko nije očekivao (ob. kao nešto što ovaj nije želio)] **//** **príredba** *ž* ⟨G *mn* -dābā/-ī⟩ predstava kulturno-zabavnog karaktera [*dobrotvorna ~*; *sportska ~*; *svečana ~*]; **priređìvāč** *m* ⟨G priređiváča⟩ onaj koji priređuje, uređuje, organizator [*~ knjige*]; **priređivàčica** *ž, v.* priređivač; **priređìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na priređivače; **priređívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prirèđujēm, *pril. sad.* prirèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩ pripremati, pripravljati, gotoviti, *usp.* prirediti
✧ PRI- + *v.* red

prìrepak *m* ⟨G -pka, V -pče, N *mn* -pci⟩ **1.** *pejor.* ono što je pridodano (kao dio uz odrezan rep pečenog janjeta i sl.) **2.** onaj tko se ulaguje, koji prati i sluša moćnijega i važnijega u društvu **//** **prirèpāš** *m* ⟨G prirepáša⟩ *pejor.* prirepak (**2**) podrepaš; **prirèpāškī** *prid.* koji se odnosi na prirepaše; **prirèpāški** *pril.* kao prirepaš, na način prirepaša; **prirepáštvo** *sr* osobina i postupak prirepaša; **prìrepica** *ž, v.* prirepak; **prìrepina** *ž, v.* prirepak
✧ PRI- + *v.* rep

prìrezati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìrežēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìrezān⟩ režući malo skratiti što [*~ žicu*; *~ cijev*] **//** **prírez** *m* dodatak porezu (koji se raspisuje prema visini osnovnog državnog poreza); **prirezívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prirèzujēm, *pril. sad.* prirèzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prirezati; **prírezni** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na prirez
✧ PRI- + *v.* rez, rezati

prìrječica *ž rij.* poslovica, dosjetka
✧ PRI- + *v.* riječ

prírod *m* ono što rodi i što se sabere sa zemlje, ljetina, rod; urod
✧ PRI- + *v.* rod

prírod|a *ž* **1.** ukupnost materijalnog svijeta, svemir i sile koje u njemu djeluju, sve postojeće po sebi bez čovjekova rada **2.** ukupnost klimatskih uvjeta s biljnim pokrovom i plodnošću, krajina [*pitoma ~a*] **3.** kraj izvan gradskih naselja [*izlet u ~u*] **4. a.** bit, osnovno svojstvo koga ili čega [*~a društvenih odnosa*] **b.** urođeno svojstvo ili ukupnost svojstava [*osjetljiva ~a*]; karakter, ćud, narav, temperament **5.** naziv školskog predmeta u kojem se proučava priroda; prirodopis △ ***mrtva ~a*** slikarski motiv, ob. s motivima plodova **//** **prírod|an** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ **1.** koji se odnosi na prirodu, koji je nastao kao dio prirode [*~na bogatstva*; *~ne rezerve*] **2.** koji je uvjetovan prirodnim zakonima [*~na smrt*] **3.** koji je dobiven naravnim putem [*~no vlakno*], *opr.* umjetan, sintètičkī, plastičan, tvórničkī, indùstrījskī **4.** koji se pona-

ša ležerno, *opr.* usiljen, uštirkan, afektivan, namješten, ukočen, izvještačen △ **~ne znanosti** znanosti u kojima se opisuje priroda i proučavaju njezine pojave i zakonitosti (mineralogija, zoologija, botanika, astronomija, fizika, kemija); **~ni broj** *mat.*, *v.* broj △; **~ni logaritam** *mat.* logaritam u bazi *e*; **~ni odabir**, *v.* odabir (2); **~ni porast (prirast) stanovništva** višak rođenih (natalitet) nad umrlim (mortalitet) u jedinici vremena; **~no liječenje** liječenje vodom, zrakom, dijetom, masažom, bez lijekova; **~no pravo** pravo koje se izvodi iz ljudske prirode; **prírodno** *pril.* na prirodan način, s prirodnošću; **prírodnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prirodan, svojstvo onoga što je prirodno; **priròdnjāčkī** *prid.* koji se odnosi na prirodnjake; **priròdnjāčki** *pril.* kao prirodnjak, na način prirodnjaka; **priròdnjāk** *m* ⟨G prirodnjáka, V -āče, N *mn* prirodnjáci⟩ *razg.* onaj koji se bavi proučavanjem prirode i prirodnih pojava, *opr.* društvenjak; **prirodnjàkinja** *ž*, *v.* prirodnjak

✧ *rus.* priróda ≃ PRI- + *v.* rod, roditi

prìrodopis *m* nastavni predmet u kojem se uči o prirodi i prirodnim pojavama // **prirodopísac** *m* ⟨G -sca, V prȉrodopīšče, N *mn* -sci, G prirodòpīsācā⟩ onaj koji piše prirodopisne knjige; **prirodòpisnī** *prid.* koji se odnosi, koji je svojstven prirodopisu; **prirodopíščev** *prid.* koji pripada prirodopiscu

✧ *v.* priroda + *v.* pisati

prìrodoslōvlje *sr* proučavanje i istraživanje zakonitosti i života prirode // **prirodoslóvac** *m* ⟨G -vca, V prȉrodoslōvče, N *mn* -vci, G prirodòslōvācā⟩ onaj koji se bavi proučavanjem prirode; **prirodoslóvčev** *prid.* koji pripada prirodoslovcu; **prirodòslōvka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* prirodoslovac; **prìrodoslōvnī** *prid.* koji se odnosi, koji je svojstven prirodoslovlju

✧ *v.* priroda + *v.* slovo

prirodoznánstvo *sr* proučavanje prirode (u raznim značenjima), ob. u zn. životinjstva i bilinstva // **prirodoznánac** *m* ⟨G -nca, V prȉrodoznānče, N *mn* -nci⟩ onaj koji se bavi prirodoznanstvom; prirodoznanstvenik; **prirodoznánčev** *prid.* koji pripada prirodoznancu; **prirodoznànstvenī** *prid.* koji se odnosi na prirodoznanstvo i prirodoznanstvenike; **prirodoznànstvenīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩, *v.* prirodoznanac

✧ *v.* priroda + *v.* znati

prìrođen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** *v.* urođen **2.** *lov.* koji je pridodan urođenom svojstvu, umjetnim odabirom i parenjima pojačan kao svojstvo koje je inače urođeno (npr. sposobnost psa da njuhom nađe divljač) // **prìrođenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prirođeno

✧ *v.* priroda + *v.* rod, roditi

prírok *m* ⟨N *mn* -oci⟩ *gram. zast.*, *v.* predikat // **príročnī** *prid.* koji se odnosi na prirok

✧ PRI- + *v.* riječ, reći

príruč|an *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** koji je pri ruci [*~na biblioteka*] **2.** koji služi kao pomoćno sredstvo [*~ni alat*] // **prírūčje** *sr* rukohvat; **príručničkī** *prid.* koji se odnosi na priručnike; **príručnički** *pril.* kao u priručniku, na način kao što se obrađuje ili pruža informacija u priručniku; **príručnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ knjiga koja sadržava praktične obavijesti i upute o nekoj struci ili znanju; **príručnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je priručno, onoga koji ima dobro izražena takva svojstva

✧ PRI- + *v.* ruka

prísad *m* lijeha biljčica izraslih iz sjemena koje se uzgajaju za presađivanje // **prísadnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *bot.*, *v.* pavinac

✧ PRI- + *v.* sad, saditi

prìs|an *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ **1.** koji je u bliskim odnosima s kim; iskren, prijateljski, srdačan (o prijateljima) **2.** osobni, unutrašnji, intiman // **prìsno** *pril.* **1.** na prisan način; iskreno, prijateljski, srdačno **2.** blisko, usko povezano; **prìsnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prisan, svojstvo onoga što je prisno

✧ ≃ *stsl.* pristьnъ: pravi *slov.* pristen

Prìsāvlje *sr geogr.* krajevi i naseljena mjesta uz obalu Save // **prìsavskī** *prid.* **1.** koji je pri Savi, koji je uz tok Save **2.** koji se odnosi na Prisavlje (tako nazvana ulica u Zagrebu) **3.** koji se odnosi na Prisavlje kao adresu i sjedište Hrvatske radio-televizije

priscilijanìzam *m* ⟨G -zma⟩ *kat.* naučavanje i sekta u Španjolskoj; oblik gnosticizma s elementima dualizma i fatalizma, nestaje u 6. st.

✧ prema Priscilijanu (345–385), biskupu, osnivaču priscilijanizma; smaknut kao heretik

príseban *prid.* ⟨*odr.* -bnī⟩ **1.** koji čuva prisutnost duha, miran, hladnokrvan, *opr.* razdražen, uzrujan **2.** koji je pri svijesti, pri zdravom razumu (o umirućem i sl.), *opr.* nesvjestan

// **prísebno** (∅) *pril.* s prisebnošću duha, prisutno duhom, sabrano, hladno [~ *odlučiti*]; **prísebnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo ili stanje onoga koji je priseban
✧ PRI- + *v.* sebe

prìsēći, *v.* prisegnuti

priségnuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prìsēgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* priségnuo⟩ položiti prisegu, zakletvu; priseći // **prìsēći** (∅, na što) *svrš.* ⟨*prez.* -ēgnēm, *pril. pr.* -ēgāvši, *prid. rad.* prìsēgao⟩, *v.* prisegnuti; **prìseg|a** *ž* ⟨D L -ezi⟩ zakletva [*položiti ~u*]; **prisézati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìsēžem, *pril. sad.* -éžūći, *gl. im.* -ézānje⟩, *v.* prisegnuti; **prísežnica** *ž*, *v.* prisežnik; **prísežničkī** *prid.* koji se odnosi na prisežnike; **prísežnički** *pril.* kao prisežnik, na način prisežnika; **prísežnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *pov. arh.* **1.** onaj koji polaže zakletvu **2.** porotnik
✧ PRI- + *prasl.* *sęgati (*rus.* sjagát': dohvatiti, *češ.* sahati), *lit.* segti: pričvrstiti ← *ie.* *seg- (*skr.* sajati: pričvršćuje)

prìsil|a *ž* čin prisiljavanja; prinuda // **prísīl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji se zbiva pod prisilom [*~na mjera*; *logor s ~nim radom*]; **prìsiliti** (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìsiljen⟩ **1. a.** primorati, siliti koga ili sebe na kakav postupak, odricanje i sl. **b.** uzrokovati ponašanje suprotno od željenog [*oluja nas je prisilila da se sklonimo*] **2.** uzrokovati što ili proizvesti nekim naporom [*prisilio nas je na smijeh*]; **prísīlno** *pril.* na prisilan način, silom, pod prisilom, pod silom; **prísīlnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prisilno; **prisiljávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prisìljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prisiliti
✧ PRI- + *v.* sila

prìsipati (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām/-pljēm, *pril. sad.* -ajūći/-pljūći, *gl. im.* -ānje⟩ sipajući dodavati
✧ PRI- + *v.* sipati

prìsisati se *svrš.* ⟨*prez.* -sišēm se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. trp.* prìsisān⟩ **1.** (na što) sisanjem se čvrsto priljubiti, ući pod kožu (o kukcima nametnicima koji sišu krv) **2.** (komu) *pren.* nametnuti komu svoje društvo, ob. ulagivanjem, ne dati mira komu, htjeti stalno biti uz koga // **prisisávati se** (na što, komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prisìsāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prisisati se
✧ PRI- + *v.* sisa, sisati

prísjenak *m* ⟨G -ēnka, N *mn* -ēnci⟩ vrlo lagana sjena, lagan obris, nejasna silueta
✧ PRI- + *v.* sjena

prìsjesti *svrš.* ⟨*prez.* -ednēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prìsjeo⟩ **1.** (komu) sjesti, stati, zapeti u grlu **2.** *pren.* zlo se svršiti, imati loše posljedice; dozlogrditi [*prisjelo mi je*] **3.** (uz koga) osvojiti mjesto uz koga ili do koga (boreći se za položaj i visoko mjesto) // **prìsjedati** (komu, uz koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prisjesti; **prísjednica** *ž*, *v.* prisjednik; **prísjednīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *pov. arh.* porotnik; asesor
✧ PRI- + *v.* sjesti

prìsjetiti se (čega) *svrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* prìsjetio se⟩ obnoviti u pameti, sjetiti se čega, vratiti neko znanje u svijest // **prìsjećati se** (čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prisjetiti se
✧ PRI- + *v.* sjetiti

priskòčiti *svrš.* ⟨*prez.* prìskočīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* priskòčio/priskòčila *ž*⟩ **1.** naći se skokom u blizini koga ili čega **2.** pomoći [~ *u pomoć*; ~ *u nevolji*] // **priskákati** (∅, komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìskāčēm, *pril. sad.* -áčūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priskočiti
✧ PRI- + *v.* skok, skočiti

priskŕbiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìskrbīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìskrbljen⟩ **1.** nabaviti, opskrbiti **2.** zaraditi, zadobiti [~ *nevolju*] // **priskrbljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* priskr̀bljujēm, *pril. sad.* priskr̀bljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priskrbiti
✧ PRI- + *v.* skrb, skrbiti se

prislòniti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìslonīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìslonjen⟩ nasloniti uza što, osloniti [~ *ljestve uza zid*] // **prìslanjati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prisloniti; **prislonjènica** *ž lingv.* riječ bez naglaska koja se prislanja na riječ pod naglaskom s kojom čini izgovornu cjelinu [*u grâd* >> *ȕgrad*]; proklitika
✧ PRI- + *v.* nasloniti

prislúhnuti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìslūhnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prislúhnuo⟩ čuti ono što kao šum ili tiši tuđi razgovor dolazi do uha, »čuti krajem uha«, sa strane se informirati na taj način [~ *neke nejasne riječi (misli)*] // **prisluškìvāč** *m* ⟨G prisluškiváča⟩ **1.** onaj koji prisluškuje; prisluškivalo **2.** (+ *potenc.*) aparat za prisluškivanje; **prisluškìvāčkī** *prid.*

koji se odnosi na prisluškivače; **prisluškìvāčki** *pril.* kao prisluškivač, na način prisluškivača; **prisluškívalo** *sr pejor.*, *v.* prisluškivač (1); **prisluškívānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prisluškivati **2.** tehnički postupak kojim se postavljanjem raznih uređaja tajno sluša onaj koji je politički ili drugačije zanimljiv onome koji prisluškuje; **prisluškívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prislùškujēm, *pril. sad.* prislùškujūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** upravljati osjetilo sluha na zvukove ili glasove **2.** potajno, kriomice slušati; **prìslušnī** *prid.* koji sluša, koji služi za prisluškivanje △ ~ ***aparat*** aparat za otkrivanje uređaja (ob. aviona); **príslušnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *pov.* sudski pripravnik; **prìslušnuti** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prìslušnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* prìslušnuo/prìslušnula *ž*⟩, *v.* prisluškivati

✧ PRI- + *v.* sluh, slušati

prislúžiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prìslūžīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prislúžio/prislúžila *ž*⟩ *pravosl.* zapaliti kandilo, svijeću pred ikonom ili na grobu // **prislužívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prislùžujēm, *pril. sad.* prislùžujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prislužiti

✧ PRI- + *v.* sluga, služiti

prismòčiti (∅, čega) *svrš.* ⟨*prez.* prìsmočīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìsmočen⟩ pojesti što uz kruh ili umačući kruh u jelo // **prismákati** (∅, čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìsmāčēm, *pril. sad.* -āčūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prismočiti

✧ PRI- + *prasl.* *smakъ: okus (*rus.* smak) ← *stvnjem.* gismac

prìsmotr|a *ž* organiziran službeni nadzor nad kim koji je sumnjiv zbog čega [*biti pod ~om*]

✧ PRI- + *v.* smotriti, smotra

prismr̀diti (čemu, komu) *svrš.* ⟨*prez.* prìsmrdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prismr̀dio/prismr̀dila *ž*⟩ *razg. ekspr.* približiti se komu/čemu, ob. negirano [*ni ~* = nije se ni pojavio/ne pojaviti se]; (ne) doći (ni) blizu čega; (ni) približiti se čemu/komu, ob. kad se zamjera što netko nije sudjelovao u čemu, pokazao interes za napore i poslove, nije pomogao i sl. // **prismr̀djeti** *svrš.*, *v.* prismrditi; **prismrđívati** (čemu, komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prismr̀đujēm, *pril. sad.* prismr̀đujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prismrditi

✧ PRI- + *v.* smrad, smrditi

pr̀isno, *v.* prisan

prísoj *m* sunčana strana, strana izložena suncu, mjesto izloženo suncu, *opr.* osoj // **prísōj|an** *prid.* ⟨*odr.* -jnī⟩ koji je izložen suncu [*~na strana brda*], *opr.* osojan; **prísoje** *sr* predio na prisojnoj strani, *usp.* prisoj

✧ PRI- + *v.* osoj

Prísoje *sr* naselje (u blizini Sinja), 739 stan.

prìspjeti *svrš.* (∅) ⟨*prez.* prìspijēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prìspio/prìspjela *ž*⟩ **1.** doći, stići, pristići **2.** dospjeti, sazreti (o voću, povrću) // **prispijévati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìspijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prispjeti; **prispjéće** *sr* vrijeme, rok kad što prispijeva na naplatu [*~ mjenice*; *~ plaćanja*]; **prìspjelōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje kad što prispije [*~ mjenice*]

✧ PRI- + *prasl.* *spěti: žuriti se, uspjeti (*rus.* spet', *češ.* spěti)

prìspodoba *ž* usporedba, poredba, metafora // **prispodábljati** (se, koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prispòdābljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prispodobiti; **prispodòbiti** (se, koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prispòdobīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prispòdobljen⟩ usporediti; **prispodòbiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može prispodobiti

✧ PRI- + *v.* spodoba

prìstati *svrš.* ⟨*prez.* prìstanēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prìstao⟩ **1.** (na što) dati pristanak, prihvatiti čiji prijedlog, ponudu **2.** (za kim, uz koga/što) poći, krenuti za kim, pridružiti se, poći za kim, postupiti povodeći se za kim **3.** (∅) zaustaviti se uz obalu, uz kraj (o brodu, čamcu) // **prìstajalīšte** *sr* mjesto koje služi da na rijeci ili jezeru pristaju čamci; **prìstajati** (za kim, ∅, na što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ajēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* pristati **2.** (čemu) biti u skladu, lijepo djelovati [*šešir lijepo pristaje*]; **prìstalica** *m* (*ž*) onaj koji pristaje uz koga ili što, onaj koji podržava čije mišljenje, djelovanje ili akcije [*taj/ta ~*]; pristaša; **prìstalōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pristao; lijep izgled, lijepa vanjština, skladnost; **prìstan** *m pov.* pristanište kao dio unutrašnje strukture primorskog grada; gat, mol, mulo; **prìstanak** *m* ⟨G -ānka, N *mn* -ānci⟩ suglasnost s čijim prijedlogom, odobrenje, dozvola; **prìstanīšnī** *prid.* koji se odnosi na pristanište; **prìstanīšte** *sr* dio obale, kraja mora, rijeke ili jezera, zaštićen od vjetra i valova, koji služi za pristajanje brodova; **prìsta|o** *prid.* ⟨*odr.* -lī⟩ koji je lijepe vanjštine; zgodan, naočit [*~o momak*; *~la djevojka*; *~la osoba*]; **pr̀istaša** *m*, *v.* pristalica

✧ PRI- + *v.* stati

prìstav *m* pomoćni sudski ili upravni službenik [*sudski* ~; *kotarski* ~]
♦ *pr.* (prema zanimanju): **Prìstāv** (Međimurje, Našice), **Prìstavec** (Varaždin), **Prìstāvnīk** (Čabar, Virovitica)
✧ PRI- + *v.* stav, staviti

prìstaviti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìstavljen⟩ izložiti vatri i sl. da se kuha [~ *kavu*] // **prìstavljati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pristaviti
✧ PRI - + *v.*. stav, staviti

Prìsteg *m* naselje (u blizini Benkovca), 960 stan. // **prìsteškī** *prid.* koji se odnosi na Pristeg

prìstignuti (**prìstići**) (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* prìstigao⟩ prispjeti na vrijeme do kakvog mjesta; doći, stići // **prìstizati** *nesvrš.* (kamo) ⟨*prez.* -ižēm, *pril. sad.* -ižūći, *gl. im.* -izānje⟩, *v.* pristignuti (pristići)
✧ PRI- + *v.*. stignuti

prístōj|an *prid.* ⟨*odr.* -jnī⟩ **1.** koji odgovara pravilima pristojnosti, pravilima ponašanja i uljudnosti, *opr.* nepristojan **2.** koji zadovoljava [~*an život*; ~*na plaća*] // **prístojati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm se, *pril. sad.* -jēći se, *prid. rad.* pristòjao se⟩ biti prikladan komu ili čemu prema pravilima koja vladaju u društvu [A: *Eto, počeli smo se sretati na groblju* B: *Što bi ti htio, to se pristoji u našim godinama, ne valjda na plesovima*]; kako se pristoji, kao što je red; kako spada; **prístōjno** *pril.* na pristojan način, s pristojnošću; **pristójnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** osobina onoga koji je pristojan **2.** ukupnost pravila ponašanja i izravnog ophođenja prihvaćena u društvenoj sredini
✧ PRI- + *v.* stati, stajati

prístojba *ž* propisan iznos koji se plaća za kakav posao ili uslugu; taksa, tarifa [*poštanska* ~; *odvjetnička* ~] // **prístojbenī** *prid.* koji je dio pristojbe, koji čini pristojbu
✧ PRI - + *v.* stati, stajati

prìstran *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji drži stranu komu; pristrastan, neobjektivan, *opr.* nepristran, objektivan // **prístran** *m*, *v.* pristranak; **prìstranak** *m* ⟨G -ānka, N *mn* -ānci⟩ obronak, strana brda, ob. koja se blago spušta do rijeke ili potoka; pristran; **prìstrano** *pril.* na pristran način; **prìstranōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina ili postupak onoga koji je pristran
✧ PRI- + *v.* strana

prìstrastan *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ *knjiš. rij.*, *v.* pristran

prìstrešak *m* ⟨G -ška, N *mn* -šci⟩ streha (2)
✧ PRI- + *v.* streha

pristúpiti *svrš.* ⟨*prez.* prìstūpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pristúpio/pristúpila *ž*⟩ **1. a.** (komu, čemu) približiti se, prići [~ *kraljevskom tronu*] **b.** pridružiti se [~ *stranci*] **2.** (čemu) početi raditi što, primiti se, prihvatiti se, latiti se čega [~ *poslu*] // **prístup** (komu, čemu) *m* **1.** prilaz, put, mjesto na kojem se prilazi ili može prići čemu **2.** pristupanje, dolazak, ulazak [*slobodan* ~; ~ *u više krugove*] **3.** tekst u kojem se izlažu osnovni pojmovi, način na koji se prilazi čemu [~ *staroj književnosti*; ~ *jeziku*]; početna ideja u rješavanju problema **4.** *int.* zahtjev upućen računalu poslužitelju za učitavanjem sadržaja na klijentsko računalo; posjet, učitavanje, hit △ ***ugovor po ~u*** sporazum pri čijem zaključenju jedna strana unaprijed formulira uvjete po kojima se zaključuje ugovor; ***vrijeme ~a*** *inform.* vrijeme u kojem računalo izvodi pristupanje podacima (npr. u memoriji, na tvrdom disku, DVD-ROM-u i sl.); pristupno vrijeme; **prìstupāč|an** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** kome se može prići ili po kome se može proći **2.** kojim se može koristiti ili služiti **3.** koji se može lako razumjeti; shvatljiv **4.** s kojim se može lako komunicirati (o osobi) **5.** koji se brzo ili lako podaje (osjećaju, ideji) **6.** do čega je moguće doći, koji nije skup i sl. [~*ne cijene*]; **prìstupāčno** *pril.* na pristupačan način, shvatljivo; **prìstupāčnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo, osobina onoga što je pristupačno; **pristúpati** (komu, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìstūpām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.*. pristupiti; **pristupljívati** (komu, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pristùpljujēm, *pril. sad.* pristùpljujūći, *imp.* prìstupljūj, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pristupati, pristupiti; **prístupnī** *prid.* koji služi za pristup, ulazak, uvod u što, uvodni [~ *govor*]; **prístupnica** *ž* pismeni dokument koji se ispunja radi stupanja u članstvo kakvog društva, stranke itd.; **pristupnìna** *ž* novac koji se plaća kod pristupa (u neko društvo, stranku itd.)
✧ PRI - + *v.* stupiti

prisúće *sr arh. knjiš.*, *v.* prisutnost (**1**) // **prisústvo** *sr*, *v.* prisutnost (**1**); **prìsustvovati** (čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* -vujēm, *pril. sad.* -vujūći, *gl. im.* -ānje⟩ biti, nalaziti se negdje u određeno vrijeme, biti nazočan, pribivati; **prìsutan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ **1.** koji se nalazi na

mjestu gdje se što zbiva; nazočan, *opr.* odsutan **2.** koji je svjestan događanja oko sebe, koji je koncentriran [~ *duhom*] **3.** *razg.* koji čini sastavni dio smjese ili stvari; postojeći, sadržani, primiješani, pridodani (magnezij u vodi), *usp.* biti[1], imati, postojati; **prȉsutnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ *retor.* onaj koji je prisutan; nazočnik, gost, posjetnik, gledalac itd.; **prisútnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** činjenica da je tko ovdje, da je na mjestu o kojem se govori [*u njegovoj ~i*]; prisustvo, prisuće, nazočnost (o osobi) **2.** *razg.*, *v.* prisutan (**2**) (o stvarima, sastavnim dijelovima, sastojcima itd.); postojanje

✧ PRI- + *v.* suće, sušti, suština

prisvíriti (komu) *svrš.* ⟨*prez.* prìsvīrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prisvírio/prisvírila *ž*⟩ *ekspr. razg.* reći komu oštre riječi, reći ono što mu treba reći, reći oštro u lice

✧ PRI- + *v.* svirati

prisvòjiti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prìsvojīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìsvojen, *gl. im.* prisvojénje⟩ bespravno uzeti, učiniti svojim // **prisvàjāč** *m* ⟨G prisvajáča, V prȉsvajāču, N *mn* prisvajáči⟩ onaj koji prisvaja što; prisvojitelj; **prisvajàčica** *ž*, *v.* prisvajač; **prisvàjāčkī** *prid.* koji se odnosi na prisvajanje i prisvajače; **prisvájati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìsvājām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prisvojiti; **prisvojénje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prisvojiti **2.** čin kojim tko što prisvoji nekom procedurom, dijeljenjem imovine, interpretacijom pravnih ili drugih propisa i običaja [~ *kuće*; ~ *imanja*; ~ *novca*]; **prisvòjitelj** *m*, *v.* prisvajač; **prisvojitèljica** *ž*, *v.* prisvojitelj

✧ PRI- + *v.* svoj

prȉša *ž*, *v.* preša[2]

prišàpnuti (komu što) *svrš.* ⟨*prez.* prìšapnēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prišàpni, *prid. rad.* prišàpnuo⟩ **1.** usput, kratko šapnuti **2.** *pren.* diskretno u povjerenju dati znak kome kako će postupiti // **prišaptávati** (komu, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prišàptāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prišapnuti

✧ PRI- + *v.* šapat, šapnuti

prišaráfiti *svrš.* ⟨*prez.* prišàrāfīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prišàrāfljen⟩ *reg.* **1.** (što) pričvrstiti zavrtnjem **2.** (koga) *žarg.* **a.** dovesti u situaciju kad mora poštivati red i disciplinu **b.** natjerati // **prišarafljívati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* prišaràfljujēm, *pril. sad.* prišaràfljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prišarafiti

✧ PRI- + *v.* šaraf, šarafiti

prȉšipetlja *m* (*ž*) *pejor.* onaj koji pristaje uz koga iz koristoljublja i sl.; prirepak, prirepaš [*ta* ~; *odvratna* ~]

✧ *v.* prišiti + *v.* petlja

prìšiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prȉšijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prišìven⟩ **1.** pričvrstiti, spojiti šivanjem manji dio na veći ili pripadajući na cjelinu [~ *dugme*; ~ *zakrpu*]; našiti **2.** *pren.* **a.** dati, nadjenuti komu drugo ime, nadimak **b.** što neistinito, lažno okriviti // **prȉšivak** *m* ⟨G -īvka, N *mn* -īvci⟩ nadimak; **prišívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìšīvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prišiti

✧ PRI- + *v.* šiti, šivati

prìšljāmčiti (se) *svrš.* ⟨*prez.* -īm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* prišljāmčen⟩ *pejor.* privezati se, prilijepiti se uz koga, dosađivati komu // **prišljamčívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prišljàmčujēm (se), *pril. sad.* prišljàmčujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prišljamčiti

✧ PRI- + *v.* šljam

prȉšmājhlati se *svrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. trp.* prȉšmājhlān⟩ *reg.* **1.** priljubiti se; laskati, dodvoravati se, ulagivati se **2.** *pren.* izmjenjivati nježnosti (poljupce, zagrljaje), maziti se

✧ PRI- + *v.* šmajhlati

prȋšt *m* ⟨G príšta, N *mn* príštevi⟩ gnojna upala tkiva na površini kože △ **crni** ~ *pat.* bolest životinja i rjeđe ljudi (*Antrax*); bedrenica, prostrijel; zlić // **prȉštav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je pun prišteva, koji je obasut prištevima; **prȉštavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je prištavo ili onoga koji je prištav; **prȉštić** *m dem.* od prišt; **prȋštiti se** *nesvrš.* ⟨*prez.* prȋštīm se, *pril. sad.* -tēći se, *prid. rad.* príštio se, *gl. im.* -tēnje⟩ dobivati prišteve

✧ *prasl.* *prysk- (*rus.* pryšč, *polj.* pryszcz) ≃ *pryskati: prskati (*rus.* prýskat'), *v.* prskati

prištédjeti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìštēdīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prìštēđen⟩ brižljivo trošeći, razumno gospodareći, racionalno upotrebljavajući ostaviti kao zalihu i postići manju potražnju u nekoj količini; zaštedjeti [~ *(nešto) novca*; ~ *goriva*] // **prȉšteda** *ž* ono što se dobije štednjom; prišteđevina; **prišteđèvina** *ž*, *v.* prišteda; **prišteđívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prištèđujēm, *pril. sad.* prištèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prištedjeti

✧ PRI- + *v.* štedjeti

Prȉština *ž* glavni grad Kosova, 108.100 stan. // **Prȉštevac** *m* (**Prȉštēvka** *ž*) ⟨G -ēvca, V

-ēvče, N *mn* Prȉštēvci⟩ stanovnik Prištine; **prȉštīnskī** *prid.* koji se odnosi na Prištinu i Prištevce

prišúljati se *svrš.* ⟨*prez.* prìšūljām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* prišúljao/prišúljala se *ž*⟩ približiti se šuljanjem; prišunjati se // **prišúnjati se** *svrš.* ⟨*prez.* prìšūnjām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* prišúnjao/prišúnjala se *ž*⟩ neprimjetno, krišom se približiti; prišuljati se
✧ PRI- + *v.* šuljati se

prȉšvarak *m* ⟨G -ārka, N *mn* -ārci⟩ **1.** prišivak **2.** nešto što se komu pripisuje kao postupak ili sjećanje na nešto što je učinio, ob. u obliku jedne riječi (»pospanac«, »lijenčina«, »izjelica«, »nevjernica« i sl.) **3.** *pren.* rep koji se za kim vuče, loša reputacija ili slab glas u nekoj pojedinosti

pritájiti se *svrš.* ⟨*prez.* prìtājīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* prìtājen⟩ prikriti svoju prisutnost, sakriti se tako da se ne čuje i ne vidi // **prìtājenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji se pritajio; **pritajívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pritàjujēm se, *pril. sad.* pritàjujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pritajiti se
✧ PRI- + *v.* tajiti

pritànej (**pritanȅj**) *m arhit. pov.* u grčkim državama s demokratskim uređenjem (Atena i dr.), sjedište najviše upravne vlasti sa žrtvenikom Hestije i dvoranom za skupove; u njemu se doživotno hrane zaslužni građani
✧ *lat.* prytaneum ← *grč.* prytaneîon

pritáni *m mn* ⟨N prìtān⟩ *pov.* članovi odbora atenskoga narodnog vijeća, najviši činovnici u antičkoj Grčkoj
✧ *grč.* prýtanis: vladar (u Ateni)

prȉteći (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pritèčēm/prìteknēm, *pril. pr.* prìtekāvši, *prid. rad.* prìtekao/prìtekla *ž*⟩ **1.** priliti se (o vodi koja teče) **2.** (komu) pritrčati, dohrliti // **prȉtjecāj** *m* **1.** nadolazak **2.** priliv; **prȉtjecati** (∅, komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ečēm, *pril. sad.* -ečūći, *gl. im.* -ecānje⟩, *v.* priteći
✧ PRI- + *v.* teći

pritégnuti (što, koga) *svrš.* ⟨*prez.* prìtēgnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pritégnuo/prìtēgao/prìtēgla *ž*⟩ **1.** donekle stegnuti, povući prema sebi (uzde, uže kojim se veže brod, maticu vijka itd.) **2.** *pren.* **a.** pojačati disciplinu, uvesti više reda **b.** pojačati razne oblike prinude **3.** stegnuti ono što samo drži (ne steže) [~ *pojas*] // **prȉtega** *ž* ⟨D L -ezi⟩ **1.** teret ili teški predmet (pijesak, kamenje i sl.) koji se postavljaju radi ravnoteže ili stabilnosti (ob. na brodu), balast (**1**) **2.** stolarska, tokarska itd. stega, škripac; pritegača; **pritègača** *ž*, *v.* pritega; **pritézati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìtēžēm, *pril. sad.* -ēžūći, *gl. im.* -ézānje⟩, *v.* pritegnuti; **príteznice** *m mn* ⟨N príteznica⟩ *pom.* vojevi kojima se pritežu jarbolne pripone uz bokove broda; **prȉtežnī** *prid.* koji je dio pritege, koji služi za pritegu
✧ PRI- + *prasl.* *tęgnǫti, *v.* težak

pritijésniti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prìtijēsnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìtijēšnjen⟩ **1.** pritišćući, gurajući, naslanjajući se dovesti u stanje da postane tijesno, da mu ostane manje mjesta ili prostora **2.** *pren. nakn. shv.*, *v.* pritisnuti // **pritješnjívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pritjèšnjujēm, *pril. sad.* pritjèšnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pritijesniti
✧ PRI- + *v.* tijesan

pritískati (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìtiskām/prìtīšćēm, *pril. sad.* -ajūći/-īšćūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pritisnuti // **prȉtis|ak** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ **1.** tlak **2.** sila koja djeluje na neko tijelo ili površinu [~*ak rukom*] **3.** jako izražen utjecaj, prinuda izvedena različitim sredstvima [*ekonomski* ~*ak*; *politički* ~*ak*; *izvršiti* ~*ak*; *podvrgnuti* ~*ku*]; **pritìskāč** *m* ⟨G pritiskáča⟩ (+ *potenc.*) predmet kojim se pritiskuje, dio pribora za pisanje valjkasta oblika s upijačem; **pritiskìvāč** *m* ⟨G pritiskiváča⟩ **1. a.** (+ *potenc.*) onaj koji što pritiskuje, kojemu je dužnost da pritiskuje što na podlogu **b.** onaj koji vrši pritisak na koga (u političkim, hijerarhijskim, poslovnim i drugim odnosima) **2.** predmet koji se polaže odozgo zato da pritisne (da se pritisnuto ne raspe na vjetru, da se ne nadimlje, da se stisne i sl.); kamen i sl. na dasci u kojoj se kiseli kupus itd. [~ *za papir* (na stolu)]; **pritiskívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pritìskujēm, *pril. sad.* pritìskujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pritiskati, pritisnuti; **prìtisnūt** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *razg.* koji u omjerima tijela nema dovoljno visine prema izrazitoj širini, koji je kratkog vrata i udova; kratak, zdepast, *opr.* visok, dugačak, dȕg, protegnut; **prìtisnuti** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -nēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* prìtisnuo/prìtisnula *ž*, *prid. trp.* prìtisnūt⟩ **1.** (koga, što) izvesti pritisak; pritijesniti **2.** (se) priljubiti se tijesno uz koga
✧ PRI- + *v.* tiskati

prìtjera|ti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìtjerān⟩ tjeranjem učiniti da dođe bliže čemu ili komu [*~ti divljač* (do lovaca koji čekaju)] **// pritjerívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pritjèrujēm, *pril. sad.* pritjèrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pritjerati
✧ PRI- + *v.* tjerati

prȉtka *ž* ⟨D L -tki, G *mn* -tākā/-ī⟩ motka uz koju se penje grahorica ili loza **// prìtkāš** *m* ⟨G pritkáša⟩ *agr.* grah koji raste uz pritku; **prȉtkati** *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩ postavljati pritke
✧ PRI- + *prasl.* *tъka, *v.* potka

pritòčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìtočīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìtočen⟩ dopuniti veću količinu tekućine koliko je potrebno [*Deder, Joža, skoči pa pritoči* A. Kovačić]; doliti, dotočiti, *usp.* pritakati **// pritákati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìtāčēm, *pril. sad.* -āčūći, *gl. im.* -ákānje⟩, *v.* pritočiti; **prítočić** *m dem.* od pritok; **prítok** *m* (**prítoka** *ž*) rijeka ili potok koji se ulijeva u drugu rijeku
✧ PRI- + *v.* točiti[1]

prìtōm (način pisanja uz: pri tom, pri tome) (∅) *pril.* (u izlaganju nakon što su opisane okolnosti ili povod) [*~ se je jako naljutio*]; tom prilikom, tada, onda, tim povodom
✧ PRI- + *v.* to

pritr̀čati (∅, komu, čemu) *svrš.* ⟨*prez.* prìtrčīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȉtrčao/prȉtrčala *ž*⟩ trčeći doći, približiti se trčeći, *usp.* trčati **// pritrčávati** (∅, komu, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pritȑčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pritrčati
✧ PRI- + *v.* trk, trčati

pritúliti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìtūlīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pritúlio/pritúlila *ž*⟩ **1.** oslabiti svjetlo, regulirajući smanjiti (svjetlo petrolejske svjetiljke i sl.) **2.** (se) uvući se u se u lošem raspoloženju, pokunjiti se **// prìtūljen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* prituliti (**1,2**); **prìtūljeno** *pril. ekspr.* ugašena pogleda, pokunjeno; **prìtūljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje ili osobina onoga koji je prituljen; **prituljívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pritùljujēm, *pril. sad.* pritùljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prituliti
✧ PRI- + *v.* tuliti

pritúžiti se *svrš.* ⟨*prez.* prìtūžīm se, *pril. pr.* -ūživši se⟩ potužiti se, požaliti se **// prítužb|a** *ž* ⟨G *mn* -žābā/-ī⟩ **1.** pismena predstavka zbog nezakonitog ili nepravilnog postupka [*napisati ~u*] **2.** izraz nezadovoljstva, ob. višem u službi i sl. na čiji postupak [*izreći ~u; ima/nema ~i*]; **prítužbenī** *prid.* koji je dio pritužbe, koji čini pritužbu [~ *tekst*]
✧ PRI- + *v.* tuga, tužiti

pritvòriti *svrš.* ⟨*prez.* prìtvorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìtvoren⟩ **1.** (što) privremeno, nepotpuno, malo zatvoriti [~ *prozor*; ~ *vrata*] **2.** (koga) odrediti pritvor komu **// pritvárati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìtvārām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pritvoriti; **prítvor** *m* oduzimanje slobode onome za koga se sumnja da je počinio krivično djelo [*odrediti ~*] △ ***istražni*** ~ zatvor u vrijeme vođenja istrage; **prítvōran** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ prijetvoran; **pritvorènica** *ž*, *v.* pritvorenik; **pritvorèničin** *prid.* koji pripada pritvorenici; **pritvorènīčkī** *prid.* koji se odnosi na pritvorenike; **pritvorènīk** *m* ⟨G pritvoreníka, V pr̀itvorenīče, N *mn* pritvoreníci⟩ onaj koji je pritvoren, komu je određen pritvor
✧ PRI- + *v.* tvoriti

prítvōrno, *v.* prijetvoran

priùčiti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìučīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìučen⟩ **1.** priviknuti (se) na što ili čemu [*~ se na novi kompjuter*]; naviknuti (se) **2.** naučiti izvan redovnih oblika stjecanja znanja i školovanja **// priučávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* priùčāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priučiti; **pr̀iučen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se navikao na što; koji je sam naučio što △ ***~i majstor (zidar*** itd.) onaj koji je naučio posao radeći i pomažući, koji nema službenu kvalifikaciju; **priučívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* priùčujēm, *pril. sad.* priùčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priučavati, priučiti
✧ PRI- + *v.* učiti

priupítati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* priùpītām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* priùpītān⟩ uzgred upitati usmeno, nabaciti pitanje **// priupitívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* priupìtujēm, *pril. sad.* priupìtujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priupitati
✧ PRI- + *v.* upitati

priùštiti (komu što) *svrš.* ⟨*prez.* prìuštīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìušten⟩ **1.** omogućiti komu da što uzme/poduzme/uradi/ostvari, ostvariti što željeno i zamišljeno **2.** dati s veseljem [*priuštit ću mu ugodno ljetovanje*] **3.** dati kome na štetu [*rado bih mu priuštio ovakvu nesreću*] **4.** (sebi/si što) omogućiti sebi, ostvariti uz kakvo odricanje [*to ću si priuštiti iako mnogo košta*] **5.** *razg.* osvetiti se kome, vratiti milo za drago [*priuštio sam si ga (ju)*] **// priušćívati** (komu, što) *nesvrš.*

⟨*prez.* priùšćujēm, *pril. sad.* priùšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priuštiti
✧ PRI- + *prasl.* *učьtiti, *v.* učtiv

privácija *ž* **1.** lišavanje, oduzimanje, gubitak **2.** odricanje **3.** oskudica, nedaća, neimaština **4.** *fil.* nedostatak neke perfekcije koju bi predmet, prema svojoj naravi, trebao imati
✧ *lat.* privatio

prȉvaga *ž* ⟨D L -azi⟩ **1.** sastavni dio ili dodatak koji se smatra po običajima ili pravilima obveznim u odmjerenoj količini tražene robe (žilavo tkivo uz meso itd.) **2.** *pren.* višak
✧ PRI- + *v.* vaga

privat (**private**) (*izg.* privât/prȁjvat) *prid.* upozorenje na ulazima i vratima da je što privatni posjed ili da služi samo namještenicima; »za osoblje«
✧ *njem.* privat (*fr.* privé, *engl.* private) ← *lat.* privatum: oduzeto od javnosti

prȉvātn|ī *prid.* **1. a.** koji pripada intimnom ili obiteljskom životu; osobni, kućni, domaći [*~e stvari*] **b.** intiman, povjerljiv [*~i razgovor*] **2. a.** koji pripada privatniku [*~i posjed*; *~o vlasništvo*] **b.** koji se obavlja privatnim sredstvima za proizvodnju ili počiva na privatnom kapitalu [*~i sektor (proizvodnje)*; *~i izdavač*] △ *~a **inicijativa*** **1.** poticaj koji dolazi od pojedinca ili grupe kojima to nije formalni zadatak **2.** *pov. ekon.* osobna djelatnost u socijalističkom sistemu, izvan državne i kolektivne privredne djelatnosti; *~a **objava*** *kat.* objava (riječju) komu osobno, isključivo za njega samoga, zbog čega to nije obveza vjere za sve; *~i **namještenik (službenik)*** onaj koji obavlja poslove u privatnom poduzeću, banci itd.; *~o **pravo*** grana u pravu »koja se tiče koristi pojedinih građana«; bavi se privatno-materijalnim odnosima // **privatizácija** *ž* **1.** *pravn.* pretvaranje državnoga vlasništva u privatno [*~ poduzeća*] **2.** svojatanje, uzimanje pod svoje (neke javne funkcije ili ustanove, smatrajući i ponašajući se kao da je to osobno vlasništvo pojedinca) **3.** ponašanje dužnosnika koji državnu ili drugu javnu funkciju tretira kao svoju privatnu stvar; **privatizírati** *dv.* ⟨*prez.* privatìzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* privatìzīrān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) pretvoriti/pretvarati u privatno (o vlasništvu) **2.** (se) uspostaviti/uspostavljati odnose prisnije od službenih ili određenih društvenim konvencijama; **prȉvātnica** *ž*, *v.* privatnik; **prȉvātničin** *prid.* koji pripada privatnici; **prȉvātničkī** *prid.* koji pripada privatniku; **prȉvātnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji samostalno nastupa u obrtu, trgovini i općenito u privrednoj djelatnosti; **prȉvātnīštvo** *sr* djelatnost i ukupnost odnosa privatnika prema društvu, državi kao proizvođaču, financijeru itd.; **prȉvātno** *pril.* na privatni način [*reći što ~*; *raditi ~*]; **privátnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobna, intimna i obiteljska sfera života
✧ *lat.* privatus

prìvesti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* privèdēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prìveo/prìvela *ž*, *prid. trp.* privèden⟩ **1.** primjenjujući zakonsku odredbu dovesti u policiju na saslušanje **2.** dovesti do čega // **privòditi** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìvodīm, *pril. sad.* prìvodēći, *gl. im.* prìvođēnje⟩, *v.* privesti
✧ PRI- + *v.* voditi

privézati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìvēžēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìvēzān⟩ **1.** vezati za što [*~ brod*; *~ čamac*] **2.** *pren.* prisiliti koga da ostane negdje [*~ za roditeljsku kuću*] // **prìvezīšte** *sr razg.* ukupnost vezova za brodove u marini [*doći/pristati na ~*]; **privezívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* privèzujēm, *pril. sad.* privèzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* privezati
✧ PRI- + *v.* vezati

prìvići *svrš.*, *v.* priviknuti

prívid *m* ono što je prividno, što se ukazuje kao naoko istinito ili postojeće [*~ mira*; *~ zdravlja*; *~ sloge*] // **prívidan** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ **1.** koji je osjetilna varka u opreci s ispravnim osjetom **2.** koji se pričinja, koji nije stvaran, koji nije zbiljski; **prìvidjeti se** (komu) *svrš.* ⟨*prez.* prìvidīm se, *pril. pr.* -ēvši se, *prid. trp.* prìvidio/prividjela se *ž*, *gl. im.* priviđénje⟩ pričiniti se, prikazati se, učiniti se kome da vidi čega nema u osjetilima dostupnom svijetu; **prívidno** *pril.* naoko, naizgled; **prívidnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prividno, što se privida; **privíđati se** (komu) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìvīđām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prividjeti se; **priviđénje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prividjeti se **2.** ono što se komu priviđa, ob. oblikovana predodžba; prikaza, utvara
✧ PRI- + *v.* vid

prìviknuti (**prìvići**) (se, koga) *svrš.* ⟨*prez.* prìviknēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prìviknūt⟩ naviknuti (se) // **privikávati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* privìkāvām (se), *pril. sad.* -ajūći (se),

gl. im. -ānje⟩, *v.* priviknuti; **prìviknūtōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je priviknut (na što)

✧ PRI- + *prasl.* *vyknǫti, *v.* vičan

privìlēgīj (**privilêgīj**) *m* **1.** *razg.* isključivo pravo koje uživa osoba, društvena grupa ili klasa; povlastica **2.** *pov.* dokument (ob. u srednjem vijeku) kojim viša vlast pojedincu, gradu i sl. dodjeljuje određene povlastice (pravo sajmovanja, prikupljanja poreza itd.) // **privilêgija** *ž*, *v.* privilegij; **privilègīran** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je povlašten; **privilègīrāno** *pril.* povlašteno; **privilègirānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je privilegiran; **privilegírati** *dv.* ⟨*prez.* privilègīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* privilègīrān, *gl. im.* -ānje⟩ dati/davati (kome) povlasticu, dovesti/dovoditi (koga) u povlašten položaj (u odnosu na druge osobe i društvene grupe)

◈ *pr.* (nadimačko): **Privileggio** (*izg.* Privilȅdžo) (Rovinj, ← *tal.*)

✧ *lat.* privilegium

privíriti (∅, u što) *svrš.* ⟨*prez.* prìvīrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* privírio/privírila *ž*⟩ **1.** kratko sa strane, usput pogledati u unutrašnjost čega [~ *u kavanu*] **2.** *pejor.* krišom htjeti saznati što, prodrijeti u što sa znatiželjom **3.** *pren.* malo se obavijestiti, htjeti malo saznati o čemu, tek da se zadovolji znatiželja [~ *u knjigu*]

✧ PRI- + *v.* viriti

prìviti *svrš.* ⟨*prez.* prȉvijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* privijen⟩ **1.** (što na što) staviti ono što izravno dolazi na ranu i poviti [~ *melem*] **2.** (koga) privinuti (2) **3.** (se) **a.** priljubiti se omatajući se (ob. o biljkama) **b.** privinuti (3) // **privíjati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìvījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* privinuti, priviti; **privínuti** *svrš.* ⟨*prez.* prìvīnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* prìvīnūt⟩ **1.** (što) savijajući približiti, saviti prema sebi [~ *granu voćke*] **2.** (koga) zagrlivši privući k sebi iskazujući nježnost, simpatije i sl. [~ *na grudi*] **3.** (se) stisnuti se, priljubiti se uz koga, priljubiti se jedno uz drugo (o osobama); **privít|ak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -ići, G prìvītākā⟩ **1.** (*admin. konstr.*: priviti), ob. u: [*u ~ku*], *usp.* u prilogu (dostavljamo), *v.* prilog[1] (3) **2.** *int.* dodatak e-mail poruci (slika, tablica, zvučni zapis ili sl.) (*engl.* attachment)

✧ PRI- + *v.* viti

prívjesak *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ **1.** predmet (ob. ukrasni) koji se o što vješa [~ *za ključeve*; ~ *za lančić*] **2.** *iron.* sporedni dodatak

✧ PRI- + *v.* vješati

prívjetrina *ž* strana neposredno izložena vjetru, *opr.* zavjetrina // **prívjetrīšte** *sr meteor.* udaljenost na velikoj vodenoj površini uzduž koje puše vjetar jednake brzine i smjera; o veličini privjetrišta ovisi razvoj valova na moru

✧ PRI- + *v.* vjetar

privláčiti, *v.* privući

Prȉvlaka *ž* ⟨D L -aci⟩ **1.** naselje (u blizini Vinkovaca), 3501 stan. **2.** naselje (u blizini Zadra), 2988 stan. // **Prȉvlačanin** *m* (**Prȉvlačānka** *ž*) ⟨N *mn* Prȉvlačani⟩ stanovnik Privlake; **prȉvlačkī** *prid.* koji se odnosi na Privlaku i Privlačane

◈ *v.* prevlaka, privući

privòljeti *svrš.* ⟨*prez.* prìvolīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prìvoljen⟩ **1.** (koga) nagovoriti, navesti koga, pobuditi želju da učini što, da pristane na što **2.** (na što) pristati, složiti se, suglasiti se s čim **3.** (se komu) prići na čiju stranu, opredijeliti se // **prȉvol|a** *ž* pristanak, odobrenje [*dati ~u*; *dobiti ~u*]

✧ PRI- + *v.* voljeti

prìvrāt *m* ulazna vrata s prilazom kao dio kamene kuće primorske gradnje

✧ PRI- + *v.* vrata

prȉvreda *ž* ukupnost sredstava za proizvodnju i proizvodnih odnosa u društvu [*dirigirana* ~; *siva* ~; *tržišna* ~]; gospodarstvo △ ***mala*** ~ obrtnička, manja ugostiteljska, trgovačka i uslužna djelatnost // **prȉvredn|ī** *prid.* koji se odnosi na privredu △ ~***o čudo*** vrlo velik i brz ekonomski prosperitet društva osnovan na jakoj privredi; **prȉvrednica** *ž*, *v.* privrednik; **prȉvredničkī** *prid.* koji se odnosi na privredu i privrednike; **prȉvrednīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji se bavi većim poslovima u privredi, koji ima kapitala u privredi ili sudjeluje u vođenju privrede ili njenih prepoznatljivih jedinica (poduzeća itd.); poslovni čovjek ⟨*mn* poslovni ljudi⟩; **privređívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* privrȅđujēm, *pril. sad.* -đujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* privrijediti; **privrijéditi** (što) *svrš.* ⟨*prez.* prìvrijēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìvrijēđen⟩ gospodarenjem i poslovanjem zaraditi, steći

✧ PRI- + *v.* vrijediti, vrijedan

prìvremen *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji traje samo neko vrijeme, kojemu je namjena vremenski ograničena, *opr.* trajan, vječan [~*e mjere*] // **prì-**

vremeno *pril.* za neko vrijeme, *opr.* trajno, vječno; **prìvremenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je privremeno

✧ PRI- + *v.* vrijeme

prìvržen (komu, čemu) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je odan komu, koji uvijek ostaje vjeran [~ *pas*; ~ *ideji*] // **privržènica** *ž*, *v.* privrženik; **privržènīčkī** *prid.* koji se odnosi na privrženike; **privržènīk** *m* ⟨G privrženíka, V -īče, N *mn* privrženíci⟩ onaj koji je privržen (komu, čemu); **prìvrženo** *pril.* na privržen način; odano, vjerno, predano; **prìvrženōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** osobina onoga koji je privržen **2.** *psih.* ponašanje organizma koji je u odnosu udruživanja ili ovisnosti prema drugom objektu

✧ PRI- + *prasl.* *vьrzati: vezati (*rus.* verzát'), *lit.* veržti

prìvūći *svrš.* ⟨*prez.* privúčem, *pril. pr.* -ūkāvši, *imp.* privúci, *prid. rad.* prìvūkao/prìvūkla *ž*⟩ **1.** (što) približiti, pritegnuti sebi ono što je na konopcu, na lancu itd. [~ *čamac*] **2.** (koga) nagovarajući, pozivajući koga učiniti da dođe **3.** (koga) pokrenuti, potaći koga, izazvati u koga volju, želju da sudjeluje u čemu, da se počne zanimati čime [~ *publiku*] **4.** (se) **a.** djelovanjem kakve sile približiti se međusobno **b.** *pren.* prikradajući se približiti se čemu; prišuljati se // **prìvlāč|an** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** koji privlači svojom snagom **2.** (komu) koji privlači vanjštinom, koji se čini zanimljiv, koji pobuđuje simpatije; **privláčiti** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìvlāčīm, *pril. sad.* -čēći, *gl. im.* -čēnje⟩, *v.* privući; **privlàčiv** (**privlàčljiv**) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji nosi, ima u sebi privlačnu moć, koji se sviđa, koji ostavlja ugodan dojam; **privlàčivo** (**privlàčljivo**) *pril.* na privlačiv način [~ *izgledati*]; **prìvlāčnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je privlačan i svojstvo onoga što je privlačno

✧ PRI- + *v.* vući

prix (*izg.* prì) *m* priznanje simbolično ili materijalno za uspjeh u nekoj djelatnosti [*grand* ~ prva nagrada na izložbi, utrkama i sl.]; nagrada, cijena

✧ *fr.*

príza *ž pom.* zarobljeni neprijateljski ili krijumčarski brod s tovarom

✧ *fr.* pris ← prendre: uzeti, uhvatiti

prìzdraviti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prìzdravio/prìzdravila *ž*⟩ donekle ozdraviti, biti u stanju oporavljanja poslije bolesti // **prìzdravljati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prizdraviti

✧ PRI- + *v.* zdrav

prízēmlj|e *sr* dio zgrade koji se nalazi prvi pri razini zemlje ispod kata [*stanujem u ~u zgrade*] // **prizemljénje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* prizemljiti **2.** spuštanje na tlo (aviona, padobrana, satelita) △ **meko** ~ blago, spretno izvedeno spuštanje na tlo, *opr.* **tvrdo** ~; **prizèmljiti** *svrš.* ⟨*prez.* prìzemljīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìzemljen, *gl. im.* prizemljénje⟩ (o avionu, svemirskom brodu i sl.) **1.** (što, se) spustiti (se) na zemlju bez štete i povrede; aterirati **2.** (koga, se) *pren.* postati realan, učiniti da tko postane realan, da se prestane zanositi iluzijama; **prizemljívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prizèmljujēm, *pril. sad.* prizèmljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prizemljiti; **prízēmnī** *prid.* **1.** koji se nalazi pri zemlji, u prizemlju [~ *stan*] **2.** *pren.* nizak, usmjeren na niske potrebe i zahtjeve onih kojima se obraća ili određen niskim mogućnostima subjekta; jeftin (o ukusu, šalama, govorima, argumentima itd.); **prízēmnica** *ž* prizemna kuća; **prízēmno** *pril.* **1.** u prizemlju [~ *desno*; ~ *lijevo*] **2.** na prizeman način; **prízēmnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prizemno (ob. u zn. prizemni (2)) [~ *rasprave*; ~ *argumenata*]

✧ PRI- + *v.* zemlja

prizídati *svrš.* ⟨*prez.* prìzīdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prìzīdān⟩ dozidati postojeću zgradu, zidajući osloniti na postojeću zgradu [~ *strehu*] // **priziđívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prizìđujēm, *pril. sad.* -ujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prizidati

✧ PRI- + *v.* zid, zidati

príziv, *v.* prizvati

prȉzm|a *ž* **1.** *mat.* geometrijsko tijelo omeđeno s dva sukladna poligona (baze) i paralelogramima (pobočke); može biti uspravna ili kosa; bridnik **2.** *fiz.* prozirno tijelo omeđeno ravninama koje se sijeku pod nekim kutom, služi za razlaganje svjetlosti u boje spektra [*optička ~a*] // **prizmàtičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** koji je svojstven prizmi **2.** koji blliješti, koji je od više boja; šaren, blještav

✧ *grč.* prîsma

prizmatòīd *m* ⟨G prizmatoída⟩ tijelo nalik na prizmu bez obzira na njegovu veličinu

✧ *v.* prizma + -OID

prìznati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȉznāt⟩ **1.** (koga, što) prihvatiti istinu, stvarnost ili postojanje koga ili čega [~ *poraz*] **2.** (što) preuzeti krivnju za što [~ *počinjeno djelo*] **3.** (komu što) uzeti u obzir [~ *studij u inozemstvu*]; uvažiti **4.** *pol.* izraziti prihvaćenje novonastala stanja ili odnosa [~ *državu*] // **prìznanica** *ž* pismena potvrda (za plaćeni račun, o predaji čega itd.); **priznánj|e** *sr* **1.** osobna izjava o istinitosti čega [*dati ~e*; *iznuditi ~e* (od koga); *u znak ~a*; *odati ~e*; *s ~em*] **2.** društveno uvažavanje, poštovanje [*rad mu je donio ~e*] **3.** *dipl.* jednostrano očitovanje, pravni posao kojim neki međunarodnopravni subjekt izražava svoje prihvaćanje novonastalog stanja ili odnosa △ *~e **države*** *dipl.* priznanje kojim se prihvaća postojanje novonastale države i njezin međunarodnopravni subjektivitet; **prȉznāt** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ kojega svi priznaju; cijenjen, uvažen, prihvaćen [~ *stručnjak*]; **prȉznātōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ položaj onoga koji je priznat ili onoga što je priznato; prihvaćenost; **priznàvalac** *m kat. zast.* počasni naslov za sveca koji nije umro mučeničkom smrću (*lat.* confessor); **priznávati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prìznājēm, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priznati
✧ PRI- + *v.* znati

prízor *m* **1.** ono što se otkriva pogledu, što se pokazuje pred očima [*ugledali smo jeziv ~*] **2.** *pren.* osobit događaj kad se mnogo može vidjeti, nešto neobično; spektakl [*to su bili ~i*] **3.** *kazal.* dio čina u dramskom djelu ili operi u kojemu se lica na pozornici smjenjuju; slika, scena
✧ PRI- + *v.* zrijeti

Prȉzren *m* grad na Kosovu, 62.000 stan. // **Prȉzrenac** *m* (**Prȉzrēnka** *ž*) ⟨G -ēnca, V -ēnče, N *mn* Prȉzrēnci⟩ stanovnik Prizrena; **prȉzrenskī** *prid.* koji se odnosi na Prizren i Prizrence

prìzvati (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prizòvēm (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. rad.* prȉzvao (se)⟩ **1. a.** (koga) dozvati onoga tko je blizu, tko je već tu da dođe bliže **b.** (što) prisjetiti se [~ *sjećanja*] **2.** (se) *pravn. zast.* uložiti priziv; žaliti se // **príziv** *m pravn.* žalba višem sudu protiv presude nižeg suda [*uložiti ~*] △ ***pravo** ~a* pravo stranke da se žali na presudu; **prizìvāč** *m* ⟨G priziváča⟩ onaj koji priziva (što), apelant; **prizivàčica** *ž*, *v.* prizivač; **prizìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na prizivanje i prizivače; **prizìvatelj** *m* onaj koji ulaže priziv; **prizivatèljica** *ž*, *v.* prizivatelj; **prizívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prìzīvām/prìzīvljēm, *pril. sad.* -ajūći/-ivljūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prizvati; **prízīvnī** *prid.* koji pripada prizivu, koji se odnosi na priziv
✧ PRI- + *v.* zvati

prìžeći *svrš.* ⟨*prez.* prižèžēm, *pril. pr.* -egāvši, *imp.* prižèži, *prid. rad.* prìžegao/prìžegla *ž*⟩ **1.** (što) pripaliti [~ *tamjan*] **2.** (∅) *ekspr.* jako ugrijati; pripeći
✧ PRI- + *v.* žeći

prižèljeti *svrš.* ⟨*prez.* prìželim, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prižèlio/prižèljela *ž*⟩, *v.* priželjkivati // **priželjkívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prižèljkujēm, *pril. sad.* prižèljkujūći, *prid. trp.* prižèljkīvān, *gl. im.* -ānje⟩ biti obuzet trajnom željom (ob. teže ostvarivom ili ne odmah ostvarivom) [~ *smrt suparnika*]
✧ PRI- + *v.* željeti

prižèniti (koga, se) *svrš.* ⟨*prez.* prìženīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prìženjen⟩ uvesti muža ženidbom u svoju kuću, ženidbom ući u ženinu kuću; udomazetiti // **prìženja** *m* onaj koji se priženio; **priženjívati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prižènjujēm, *pril. sad.* prižènjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* priženiti
✧ PRI- + *v.* žena

prižmíriti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prìžmīrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prižmírio/prižmírila *ž*⟩ malo pokriti očnim kapkom oči, malo zažmiriti // **prižmirívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prižmìrujēm, *pril. sad.* prižmìrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prižmiriti
✧ PRI- + *v.* žmiriti

pȑkačīn *m zool.* šljuka (*Gallinago gallinago*)
◈ *pr.* (nadimačko): **Pȑkačīn** (290, Dubrovnik, Slavonija)
✧ ? ≃ *rus.* pórka: kutlača, kablica

pŕkno *sr vulg.* stražnjica
◈ *pr.* (nadimačko): **Pȑknjača** (Dalmacija)
✧ od starijega *prtkno, *v.* prdjeti

pȑkos[1] *m* namjeran postupak protivan čijoj volji ili mišljenju; strastvena nepopustljivost, tvrdoglavost; inat // **pȑkosan** *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ koji je pun prkosa; prkosit, prkošljiv; **pȑkositi** (komu, čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* -sīm, *pril. sad.* -sēći, *gl. im.* -ošēnje⟩ biti prkosan, ne popuštati; **pȑkosito** *pril. neob.*, *v.* prkosno; **pȑkosnica** *ž*, *v.* prkosnik; **pȑkosničkī** *prid.* koji se odnosi na prkos i prkosnike; **pȑkosnīk** *m* ⟨V īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji prkosi, inati, izaziva;

pȑkosno *pril.* prkoseći, s prkosom; prkosito
◈ *pr.* (nadimačka): **Pȑkoča** (Dubrovnik), **Pȑkušić** (Split)
✧ ≃ *v.* prijek (u značenju: suprotan)

pȑkos² *m bot.* ukrasna biljka (*Portulaca grandiflora*) iz porodice štitarki (*Umbelliferae*)
✧ *v.* prkos¹

Pȓkovci *m mn* naselje (u blizini Vinkovaca), 579 stan. // **pȓkovačkī** *prid.* koji se odnosi na Prkovce

pr. Kr. *krat.* oznaka uz godinu koja određuje vrijeme prije Kristovog rođenja (dakle, prije »nulte« godine) [*dogodilo se 500. godine ~*]; pr. n. e., *opr.* p. Kr.
✧ prije Krista

pȑlina, *v.* prljiti

pȓlj *m* ⟨N *mn* pŕljevi⟩ **1.** zašiljeno drvo koje se zabada u zemlju pri sijanju ili presađivanju rasada **2.** drvo koje se stavlja na stog (sijena) // **pŕljak** *m* ⟨G -ljka, N *mn* -ljci⟩, *v.* prlj

pȑljav *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji na sebi ima mrlja; nečist, uprljan [*~a odjeća*] **2.** *pren.* koji izaziva odvratnost jer je nečastan [*~ udarac*; *~ postupak*] **3.** koji je ugašene nijanse bijeloga [*~o bijela*] △ *~i novac* **1.** novac stečen protupravno **2.** novac koji nije prijavljen kao prihod poreznim vlastima // **pŕljati** *nesvrš.* ⟨*prez.* pȓljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) činiti da što bude prljavo; onečišćavati **2.** (se) onečišćavati se [*bijelo rublje lako se prlja*] **3.** (koga) *pren.* ogovarati, sramotiti **4.** (se) *pren.* **a.** sramotiti sam sebe **b.** sramotiti se međusobno; **pȑljavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩ onaj koji je prljav (**1, 2**); **pȑljavica** *ž*, *v.* prljavac; **pȑljavičin** *prid.* koji pripada prljavici; **prljávko** *m hip.* od prljavac (ob. o djeci); **pȑljavo** *pril.* na prljav način [*boriti se ~*]; **pȑljavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prljav ili svojstvo onoga što je prljavo; **prljávština** *ž* **1.** smeće, nečistoća **2.** *pren.* **a.** nečasnost, nepoštenje **b.** nečasno djelo, ružan postupak
✧ *ekspr.* ? ≃ *v.* mrlja

pŕljiti (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pŕljīm, *pril. sad.* pŕljēći, *gl. im.* pŕljēnje⟩ paliti čekinje ili dlake na koži, odstranjivati plamenom; paliti, smuditi // **pȑlina** *ž*, *v.* prljuga; **pȑljača** *ž lokal.* žarač; **pȑljetina** *ž*, *v.* prljevina; **pȑljevina** *ž* oprljeno mjesto (ob. na koži); prljetina, prljotina; **pȑljotina** *ž*, *v.* prljevina; **pȑljuga** *ž* ⟨D L -uzi⟩ zemlja, tip tla koje se sastoji od ilovače i pijeska; prljuša, prlina; **pȑljuša** *ž*, *v.* prljuga
◈ *pr.* (nadimačka): **Pŕlić** (370, Zagorje, Dalmacija, ili od *hip.* Pŕle), **Pȑlina** (100, Gračac, Slavonija), **Pȓlj** (Dalmacija), **Pŕlja** (Rijeka, Kutina), **Pŕljević** (Vinkovci, Osijek)
✧ ? ≃ *v.* para

pr. n. e. *krat.* oznaka uz godinu koja precizira da se odnosi na staru eru (na vrijeme prije rođenja Krista ili prije »nulte« godine) [*dogodilo se 500. godine ~*]; pr. Kr., *opr.* n. e.
✧ prije nove ere

pȑnj|a *ž* (ob. *mn*) dronjak, iznošena odjeća, iznošeno rublje [*kupimo ~e*] // **pŕnjak** *m* ⟨G -njka, N *mn* -njci, G pȓnjākā⟩ (ob. *mn*) **1.** prnja **2.** *pejor.* onaj koji ništa ne vrijedi, koji je kao prnja; **pȑnjār** *m* skupljač prnja, onaj koji kupuje prnje; **pȑnjav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1. a.** koji je otrcan, poderan **b.** koji je trošan, koji je u raspadanju **2.** koji je beznačajan, ništavan **3.** koji je bijedan, siromašan; **pȑnjavac** *m* ⟨G -āvca, V -āvče, N *mn* -āvci⟩ čovjek u pocijepanom, dronjavom odijelu; **pȑnjavica¹** *ž*, *v.* prnjavac; **pȑnjavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je prnjav
◈ *pr*: (nadimačka): **Pȑnjāk** (320, Split, Drniš, sred. Dalmacija), **Pŕnjić** (Metković, sred. Dalmacija)
✧ od starijega *prhnja ≃ *prasl.* *porx-/*prx- (*rus.* poroxnó: trulo drvo), *v.* prah

pȑnjavica² *ž zool.* školjka (*Venus verrucosa*)
✧ *v.* prnja

prnjávor *m* **1.** *pov. pravosl.* manastirsko imanje sa selom **2.** *pren.* zabito, zabačeno mjesto; selendra
◈ *top.*: **Prnjávor**, nekoliko naselja u BiH (kod Bihaća, Kalesije, Viteza, Banja Luke i Doboja)

PRO-¹ kao prvi dio riječi označava pristajanje uz koga, simpatiju za koga/što, u korist, na strani; za- [*proliberal*]
✧ *lat.* pro-; pro (*prij.*)

PRO-² kao prvi dio riječi označava prethođenje u prostoru ili vremenu, naprijed, unaprijed, ispred [*proklitika*; *proscenij*; *prognoza*]
✧ *grč.* pro-; pró (*prij.*)

PRO-³ kao prvi dio riječi označava zamjenu ili nižega po hijerarhiji u imenicama koje znače zvanje [*prokonzul*; *prodekan*]
✧ *lat.* pro-; pro (*prij.*)

PRO-⁴ **1.** u tvorbi glagola označava **a.** kretanje kroz što, između čega [*probiti*; *progurati*] **b.** radnju koja ima za posljedicu kakav otvor, pukotinu, trag [*probušiti*; *progristi*; *prorezati*]

c. naglo kretanje kroz što, pokraj čega, mimo, pokraj koga, čega [*proći*; *projuriti*] **d.** proces kroz koji što prolazi u punom opsegu radnje, završnost radnje [*prokuhati*; *proučiti*] **e.** ograničenost trajanja radnje koja je prošla kroz što ili se izvršila u cjelini, koja je prožela čime koga/što [*prosjediti*; *propasti*; *prokisnuti*] **f.** početak radnje ili stanja [*progovoriti*; *procvasti*] **2.** u tvorbi imenica i pridjeva označava nepotpunost osobine ili pojave izražene imenicom ili pridjevom [*prodolina*; *prohladan*]

✧ *prasl.* i *stsl.* pro- (*rus.* pro-, *polj.* pro-), *lit.* pra- ← *ie.* *pro (*lat.* pro: za, *grč.* pró: pred)

prȍa *ž* ⟨N *mn* -e⟩ *pom.* **1.** domorodački čamac s obala Tihog i Indijskog oceana s dva nejednaka trupa **2.** suvremena jedrilica konstruktivno građena na taj način

✧ *mal.* perahu, perau

proanalizírati (što) *svrš.* ⟨*prez.* proanalìzīrām, *pril. pr*: -āvši, *prid. trp.* proanalìzīrān⟩ *razg.* potanko i u pojedinostima analizirati

✧ PRO-⁴ + *v.* analiza, analizirati

prób|a *ž* **1. a.** kušanje, provjeravanje kakvoće čega (vina, jela), *usp.* probati (**1b**) **b.** provjeravanje mjere i kroja odijela koje se šije [*imati ~u*] **2.** pokušaj [*skok za ~u*; *hitac za ~u*] **3.** vježbanje kao priprema za izvođenje čega (kazališnog, glazbenog djela); pokus △ ***generalna ~a*** *kazal.* posljednje pokusno izvođenje scenskog djela prije javne izvedbe // **probàntan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji može služiti za dokaz, koji je prikladan za ispitivanje, iskušavanje i istraživanje; **próbati** *dv.* ⟨*prez.* prôbām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) **a.** pokušati/pokušavati [~ *pogoditi metu*] **b.** (po)jesti/(po)piti malo čega radi provjeravanja kakvoće; kušati [~ *vino*] **2.** podvrgnuti/podvrgavati ispitivanju radi provjere svojstava; isprobati [~ *automobil*; ~ *odijelo*] **3.** (*svrš.*) usuditi se na kakav postupak ili čin; pokušati [*samo probaj*]; **prôbn|ī** *prid.* koji je namijenjen probi, koji je radi probe, koji je pripremljen za probu [*~o snimanje*; *~i primjerak*] △ ***~i balon*** *razg. iron.* ono što se čini da se ispitaju mogućnosti kasnijeg uspjeha u čemu (diplomatska izjava itd.); ***~i kamen*** mjesto ili pojedinost, okolnost kad će se vidjeti koliko što vrijedi, kamen kušnje; ***~i radni odnos*** radni odnos privremene naravi (ob. ne duže od 6 mjeseci) tijekom kojeg strane provjeravaju da li kvaliteta rada, zadaci, okolnosti na poslu i dr. odgovaraju očekivanjima; **prôbno** *pril.* radi probe [*to je samo* ~]; pokusno, eksperimentalno

✧ *njem.* Probe ← *srlat.* proba

prȍbabīl|an *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji je koristan, ob. s nijansom mogućnosti da će se pokazati korisnim [*to bi bilo ~no*]; uputan, opravdan, koji treba obaviti (s pretpostavkom u dobar učinak) // **prȍbabīlno** *pril.* na probabilan način; **probabílnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je probabilno; **probabilioriȉzam** *m* moralni stav koji zastupa mišljenje da je u slučaju sumnje zakonito slijediti vjerojatniju hipotezu

✧ *lat.* probabilis

probabilȉzam *m* ⟨G -zma⟩ moralni sustav koji se bavi pitanjem je li čovjek slobodan od zakona ili ga je dužan poštovati i kada postoji ozbiljna sumnja postoji li zakon uopće ili kada je dvojbeno može li se u konkretnoj situaciji primijeniti // **probabìlist** (**probabilȉst**) *m* onaj koji naučava, širi ili slijedi probabilizam; **probabilȉstičkī** *prid.* koji se odnosi na probabilizam i probabiliste; **probabilȉstički** *pril.* kao probabilist, na način probabilista

✧ *fr.* probabilisme

probácija *ž* **1.** proba, ispitivanje, istraživanje, iskušavanje nekog zrenja, fermentacije i sl.; promjena u trajanju **2.** *kat.* kušnja redovnika, novicijat, poslušništvo // **pròband** *m* ⟨G *mn* -nādā⟩ *knjiš.* **1.** onaj koji je na pokusnom i sl. radu; stažist, kandidat **2.** *kat.* novak, iskušenik

✧ *lat.* probatio ≃ probare: iskušati

probádati, *v.* probosti

pròbānčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr*: -īvši, *prid. rad.* pròbančio/pròbančila *ž*⟩ provesti bančeći, provesti u bučnom društvu uz piće [~ *noć*; ~ *život*] // **probančívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* probànčujēm, *pril. sad.* probànčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* probančiti

✧ PRO-⁴ + *v.* banka¹, bančiti

probaràbiti se *svrš.* ⟨*prez.* probàrabīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. trp.* probàrabljen⟩ odati se životu barabe, početi živjeti kao baraba // **probarabljívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* probaràbljujēm se, *pril. sad.* probaràbljujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* probarabiti se

✧ PRO-⁴ + *v.* baraba, barabiti

prȍbava *ž* skup biofizičkih i biokemijskih aktivnosti organizma kojima se sastojci hrane dovode u stanje da mogu biti preuzeti u krv [*dobra/loša* ~] // **probàvilo** *sr anat.*

skup organa koji probavljaju i upijaju hranu; **pròbaviti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròbavljen⟩ **1.** iskoristiti hranu probavom **2.** *pren.* prihvatiti neku, ob. neugodnu činjenicu; **pròbavljati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* probaviti; **probàvljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se može iskoristiti u tijelu probavom [*lako ~a, teško ~a hrana*], *opr.* neprobavljiv **2.** *pren.* koji je prihvatljiv (ob. u kontekstu teško probavljiv) [*teško ~a činjenica*]; **probàvljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je probavljivo; **prȍbāvnī** *prid.* koji se odnosi na probavu [~ *organ*]

✧ PRO-[4] + *v.* baviti se

pròbdjeti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròbdīm/prȍbdijēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* probdjèven⟩ **1.** provesti noć bez sna, budan **2.** provesti noć bdijući uz umrloga // **probdijévati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* probdjeti

✧ PRO-[4] + *v.* bdjeti

probećáriti se *svrš.* ⟨*prez.* probèćārīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* probećário se⟩ odati se bećarskom životu, steći navike bećara // **probećarívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* probećàrujēm se, *pril. sad.* probećàrujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* probećariti se

✧ PRO-[4] + *v.* bećar, bećariti se

probèsjediti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* probèsjedio⟩ *ekspr.* progovoriti, *v.*

✧ PRO-[4] + *v.* besjeda, besjediti

probiòtīk *m* ⟨N *mn* -ici⟩ **1.** bakterija mliječne kiseline **2.** (*mn*) biokemijska sredstva što se umjesto antibiotika daju životinjama kako bi ojačala njihova otpornost

✧ PRO-[2] + -BIOTIK

probírati, *v.* probrati

pròbisvijēt *m pejor.* skitnica, protuha [*običan ~; najgori ~*] // **probisvjètina** *ž pejor.* od probisvijet [*ta/ona ~*]; **pròbisvjetskī** (**prȍbisvijētskī**) *prid.* koji se odnosi na probisvijete; **pròbisvjetski** (**prȍbisvijētski**) *pril.* kao probisvijet, na način probisvijeta

✧ *v.* probiti + *v.* svijet

prȍbitačān *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji je koristan, isplativ // **prȍbitāčno** *pril.* na probitačan način, s probitačnošću; korisno, isplativo; **prȍbitāčnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga što je probitačno; **probítak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -íci, G pròbītākā⟩ korist

✧ *v.* probiti

pròbiti (se, što) *svrš.* ⟨*prez.* prȍbijēm, *pril. pr.* -īvši, *imp.* pròbīj, *prid. trp.* probìjen⟩ **1.** udarcem ili čim šiljatim napraviti otvor, rupu; prodrijeti u što, probušiti što [~ *loptu*; ~ *otvor u zidu*] **2.** prodrijeti u što i narušiti kakvo stanje [~ *tamu*; ~ *tišinu*] **3.** prodirući kroz što izbiti, pojaviti se [~ *cestu kroz planinu*; *probile dlačice na licu*; *probija vlaga* izbija, pojavljuje se vlaga (iz zida itd.)] **4.** (se) **a.** snažnim pritiskom, naporom i sl. prodrijeti [~ *se kroz snijeg*; ~ *se do prvih kuća*] **b.** s naporom izbiti na površinu, pojaviti se (o zrakama sunca) **c.** *pren.* doći do uspjeha u društvu i sredini savladavši teškoće // **prèbojac** *m*, *v.* probojac, probiti; **probìjāč** *m* ⟨G probijáča⟩ pomagalo (ob. metalno) kojim se što probija, tako da se o nj udara čekićem; **probíjati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròbījām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* probiti; **próboj** *m* **1.** prodiranje kroz što, čin onoga koji se probija **2.** *vojn.* prodor kroz neprijateljske redove, čin probijanja [*izvršiti ~*]; **pròbojac** (**prèbojac**) *m* ⟨G -ōjca, V -ōjče, N *mn* -ōjci⟩ šiljasti klin koji služi za probijanje željeza (udarcem čekića); probijač; **próbōjan** *prid.* ⟨*odr.* -jnī⟩ **1.** koji ima svojstvo da lako probija; probijajući [~ *igrač*] **2.** koji se može probiti, koji propušta tijelo koje probija, *opr.* neprobojan; **probójnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je probojno

✧ PRO-[4] + *v.* biti[2]

pròblēm *m* ⟨G probléma⟩ **1.** teorijsko ili praktično pitanje koje treba riješiti [*bit ~a*; *matematički ~*; *načeti ~*] **2.** težak zadatak; teškoća, ono što komplicira rješenje ili radni proces [*to je ~*; *to je veliki/ozbiljan ~*; *bit će ~a*; *bez ~a*; *nema ~a*; *to je tvoj ~*; *rješavati ~e*; *prići ~u*] **3.** *šah* komponirana pozicija u kojoj treba dati mat, samomat ili pomoćni mat u određenom broju poteza // **problemàtičan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ **1.** koji se postavlja kao problem ili kao pitanje **2.** koji je otvoren sumnjama; dubiozan, dvojben [~ *uspjeh*; ~ *zaključak*]; **problemàtično** *pril.* na problematičan način; dubiozno, dvojbeno; **problemàtičnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je problematičan; dubioza, upitanost/upitnost; **problemàtika** *ž* ⟨D L -ici⟩ ukupnost problema koji se odnose na kakvu djelatnost znanstvenog, umjetničkog ili društvenog života; **problematizírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* problematìzīrām, *pril. sad.* -ajūći,

pril. pr. -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ (na)praviti od čega problem; **problèmčić** *m dem.* od problem, ob. u zn. neznatan, manji, lako rješiv problem; **problèmist** (**problemȉst**) *m term.* onaj koji se bavi sastavljanjem i rješavanjem šahovskih problema; **pròblēmskī** *prid.* koji se odnosi na probleme △ ~ *šah* samostalna grana šaha koja se bavi sastavljanjem šahovskih problema i studija

✧ *njem.* Problem ← *grč.* próblēma: smetnja ≃ probállein: bacati naprijed

problijéditi *svrš.* ⟨*prez.* pròblijēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* problijédio/problijédila *ž*⟩ učiniti što blijedim // **problijédjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròblijēdīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* problijédio/problijédjela *ž*⟩ postati blijed u licu (o osobi); **probljeđívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* probljèđujēm, *pril. sad.* probljèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* problijedjeti

✧ PRO-⁴ + *v.* blijed, blijediti

prȍbljēsak *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ **1.** ono što se pojavi samo kratko ili djelomično se probije kao bljesak (npr. u daljini kroz oblake) **2.** *pren.* ono što probljesne [~ *sjećanja*] // **probljeskívati** (∅, kroz što) *nesvrš.* ⟨*prez.* probljèskujēm, *pril. sad.* probljèskujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* probljesnuti; **pròbljesnuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròbljesnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pròbljesnuo/pròbljesnula *ž*⟩ **1.** pojaviti se za trenutak kao bljesak ili kao svjetlo na tamnoj površini ili u tami (o dalekoj munji, kratkotrajnoj zraki svjetla) **2.** *pren.* pojaviti se naglo nakon odsutnosti duhom, nakon pomanjkanja ideja ili nakon što nije bilo mogućnosti da se nađe rješenje za što (o mislima, zamislima, idejama)

✧ PRO-⁴ + *v.* blijesak

probòraviti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* probòravio⟩ provesti određeno vrijeme na nekom mjestu

✧ PRO-⁴ + *v.* boraviti

pròbōrtati (što) *svrš. razg.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pròbōrtao⟩ **1.** proći stanje praznog raspoloženja, nemoći da se razbije dosada; nemirno stanje bez akcije; pročamiti, probolovati **2.** izaći iz briga i nevolja uobičajene životne borbe; prodeverati

✧ PRO-⁴ + *mađ.* borítani: bolovati, kuburiti

pròbosti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* probòdēm, *pril. pr.* -ōvši, *imp.* probòdi, *prid. rad.* pròbō, *prid. trp.* probòden⟩ **1.** bodući čim oštrim progurati kroz što [~ *mačem*; ~ *iglom*] **2.** *pren.* izazvati takav osjećaj u tijelu [*probolo me*] // **probádānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* probadati **2. a.** radnja koja se sastoji u tome da se iglom, sličnim šiljastim predmetom ili oružjem dođe s jednog kraja na drugi i radnja izvrši na objektu u cjelini [~ *tijela*] **b.** osjećaj nagle boli u dijelu tijela ili nekom organu [*osjećati* ~ *u želucu (u tijelu/u srcu)*]; **probádati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròbādām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* probosti; **pròbod** *m* **1.** prodiranje, probijanje kroza što **2.** bolna reakcija tijela na probadanje; **pròbodīšte** *sr mat.* zajednička točka pravca i ravnine ili neke druge plohe, ako ta ploha ne sadrži cijeli pravac

✧ PRO-⁴ + *v.* bosti

pròbrati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* probèrēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍbrān⟩ **1.** odvojiti po poželjnim svojstvima **2.** probiranjem očistiti što od čega nepotrebnog ili štetnog △ ***probrano društvo (i sl.)*** društvo u kojem su samo najbolji // **probȉrāč** *m* ⟨G probiráča⟩ onaj koji voli probirati; izbirač; **probiràčica** *ž*, *v.* probirač; **probȉrāčkī** *prid.* koji se odnosi na probirače; **probȉrāčki** *pril.* kao probirač, na način probirača; **pròbirak** *m* ⟨G -īrka, N *mn* -īrci⟩ jaje koje je probrano za polog; **probírati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròbīrām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* probrati; **probȉrljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji pažljivo bira, koji je zahtjevan pri izboru; izbirljiv

✧ PRO-⁴ + *v.* brati

probúditi (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pròbūdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròbūđen⟩ **1.** (koga) prekinuti čiji san, učiniti da se probudi **2.** (se) prestati spavati **3.** (koga, se) *pren.* **a.** oživjeti nakon zime (o prirodi) **b.** *jez. knjiž. pov.* doći u stanje aktivnosti (ob. o narodima) // **probuđívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* probùđujēm, *pril. sad.* -ujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* probuditi

✧ PRO-⁴ + *v.* buditi

proburáziti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* probùrāzīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* probùrāžen⟩ *razg. ekspr.* (+ *srp.*) probosti tijelo (ob. trbuh) u potpunosti

probúšiti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pròbūšīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròbūšen⟩ bušenjem načiniti rupu s jednog kraja na drugi [~ *dasku*; ~ *uši*]

✧ PRO-⁴ + *v.* bušiti

procédé, *v.* prosede

procedúra (∅, čega) *ž* utvrđen, propisan ili tradicijom uglavljen niz radnji, u radu i obavljanju

poslova [*demokracija je ~*] // **pròcedurāl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji je dio procedure, koji pripada proceduri [*~ni razlog*]
✧ *njem.* Prozedur ← *fr.* procédure ≃ *lat.* procedere: ići naprijed, napredovati

pròcent (**pròcenat**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ **1.** stoti dio kakve količine ili broja; postotak (znak %) **2.** *meton.* količina čega izmjerena u procentima [*visok/nizak ~* velika/mala količina, visok/nizak postotak] // **pròcenatski** *pril.* na procenat, tako da se računa procenat; **pròcentnī** *prid.* koji se odnosi na procent, koji je izražen u procentima; postotni; **pròcentuālan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji je izražen u procentima [*~ odnos/omjer*]; **pròcentuālno** *pril.* prema procentima, izraženo u procentima, na procent; **procentuálnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje izračunato po procentima
✧ *njem.* Prozent ← *nlat.* percentum ← *srlat.* per centum: kroz sto

pròces *m* **1. a.** zakonomjerni slijed stanja, faza, pojava i sl., tok razvitka čega **b.** ukupnost radnji koje se obavljaju da se dobije određeni rezultat [*proizvodni ~*; *~ prerade*] **2.** *pravn.* sudski postupak; parnica [*sudski ~*] **3.** *pat.* bolesno stanje u razvitku [*tuberkulozni ~*] // **procesírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* procèsīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ *inform.* obaviti/obavljati radnju na kompjuteru kako bi se dobio neki rezultat; **pròcesn|ī** *prid.* koji se odnosi na proces; procesualan △ *~e* ***pretpostavke*** *pravn.* okolnosti od čijeg postojanja zavisi dopustivost pokretanja i vođenja nekog postupka, objektivnost i nadležnost suda, sposobnosti i interesi stranaka, formalne urednosti predmeta spora; **pròcesuālan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩, *v.* procesni; **procesuíra|ti** (što) *dv.* ⟨*prez.* procesùīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* procesùīrān, *gl. im.* -ānje⟩ *pravn.* (u)činiti da što postane proces, otvoriti/otvarati proces, podvrgnuti pravnom postupku [*zločin je ~n*]
✧ *njem.* Prozess ← *lat.* processus ≃ procedere: napredovati

procèsija *ž* **1.** *kršć.* svečana povorka religioznog karaktera koju predvode svećenici, oko crkve ili drugim određenim putem, da se obilježe pojedini blagdani (Svijećnica i dr.) i isprosi Božja milost i pomoć; crkveni ophod **2.** *pren.* duga povorka ljudi (ob. previše duga, s previše ljudi i sl.)
✧ *lat.* processio

pròcesor (**procèsor**) *m inform.* računska i kontrolna jedinica u kompjuteru koja interpretira i izvodi instrukcije
✧ *engl.* processor

prochoice (*izg.* pročòis) *prid.* ⟨*indekl.*⟩ *publ.* koji se zalaže za pravo žene na izbor, da sama odlučuje želi li imati potomstvo [*~ organizacije*]
✧ *engl.* ≃ PRO-[1] + choice: izbor

prôcij *m kem.* ime za najlakši izotop vodika; obični vodik
✧ *nlat.* protium ≃ *grč.* prôtos: prvi

procijéditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròcijēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròcijēđen⟩ propustiti tekućinu koja se luči od čega, čisti itd. kroz filter, platno i sl. [*~ mlijeko*; *~ čaj*] // **procjeđívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* procjèđujēm, *pril. sad.* procjèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* procijediti
✧ PRO-[4] + *v.* cijediti

procijéniti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pròcijēnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròcijēnjen⟩ **1.** odrediti vrijednost čemu, utvrditi cijenu [*~ umjetninu*]; osjeći **2.** odrediti značenje koga, čega [*~ čovjeka*]; prosuditi, osjeći // **pròcjemba** *ž zast.*, *v.* procjena; **prȍcjen|a** *ž* **1. a.** određivanje, utvrđivanje vrijednosti čega [*dati na ~u*; *po slobodnoj ~i*] **b.** utvrđena cijena, vrijednost čega; procjemba **2.** mišljenje, sud o svojstvima, vrijednosti itd. koga/čega [*po mojoj ~i, on je izvrstan radnik*] △ *~a* ***stanovništva*** *sociol.* pokušaj utvrđivanja brojnosti i demografskih i ostalih obilježja stanovnika na nekome području; **procjènitelj** *m* onaj koji se bavi procjenom vrijednosti ili nastale štete (umjetničkih djela, dragocjenosti, nekretnina, šteta na vozilima i sl.); **procjenitèljica** *ž*, *v.* procjenitelj; **procjenitèljičin** *prid.* koji pripada procjeniteljici; **procjèniteljskī** *prid.* koji se odnosi na procjenitelje; **procjèniteljski** *pril.* kao procjenitelj, na način procjenitelja; **prȍcjenskī** *prid.* koji se odnosi na procjenu; **procjènjiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se može procijeniti, *usp.* neprocjenjiv; **procjenjìvāč** *m* ⟨G procjenjiváča⟩ onaj čiji je posao da procjenjuje vrijednost čega izraženu u novcu; **procjenjivàčica** *ž*, *v.* procjenjivač; **procjenjìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na procjenjivače; **procjenjìvāčki** *pril.* kao procjenjivač, na način procjenjivača; **procjenjívānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* procjenjivati **2.** procjena (**1a**); **procjenjívati** (koga,

što) *nesvrš.* ⟨*prez.* procjènjujēm, *pril. sad.* procjènjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* procijeniti
✧ PRO-⁴ + *v.* cijena, cijeniti

procijépiti (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pròcijēpīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròcijēpljen⟩ nožem, upotrebom snage i sl. učiniti da što dobije pukotinu po dužini i djelomično podijeli cjelinu na dva dijela [~ *tkaninu*; ~ *džep* (ob. o platnu i tkanini)]; proderati (**1 a**) // **pròcijēp** *m* procjep, *v.*; **pròcijēpljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je procijepljeno, svojstvo onoga što je dobilo procjep ili na čemu je procjep (**1**); proderanost; **prócjep** *m* **1. a.** rascijepljeno, prosječeno mjesto uzduž čega [~ *u zidu*] **b.** uži klanac **2.** procijepljen štap, pomagalo s dva kraka za hvatanje zmija; procjepak **3.** *pren.* vrlo težak položaj, škripac [*stavljati koga u* ~ dovoditi koga u težak, neugodan položaj (ob. da bira između dvije mogućnosti od kojih nijedna nije idealna)]; **pròcjepak¹** *m* ⟨G -pka, N *mn* -pci⟩, *v.* procjep (**2**); **procjepljívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* procjèpljujēm, *pril. sad.* procjèpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* procijepiti
✧ PRO-⁴ + *v.* cijepati

procirkulíra|ti (∅, čime) *svrš.* ⟨*prez.* procirkùlīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* procirkulírao/procirkulírala *ž*⟩ **1.** (∅, čime) početi cirkulirati u krvnim žilama (o krvi) **2.** (čime) početi kružiti, kruženjem obići mnogo mjesta, obići javnost, proširiti se (u javnosti, po gradu, po selu itd.) [*vijest je brzo ~la i uzbudila moraliste*]

pròcjepak² *m* ⟨G -pka, N *mn* -pci⟩ *bot.* biljni rod (*Scilla*) iz porodice ljiljana (*Liliaceae*) (npr. vrsta *Scilla bifolia* p. obični)
✧ *v.* procijepiti

procúriti (∅, iz čega) *svrš.* ⟨*prez.* pròcūrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* procúrio/procúrila *ž*⟩ **1.** probušiti se tako da tekućina počne istjecati, da počne izlaziti tekućina koja curi, u obliku curenja [*procurila bačva*]; probušiti se, početi propuštati (tekućinu koju sadrži) **2.** početi izlaziti laganim mlazom iz posude i sl. u čemu se nalazi [*procurila voda* (iz posude kad se ošteti ili probuši); *procurila rakija* (iz kotla kad se počne peći i kad izlazi u obliku mlaza, kad ne prokapljuje)] **3.** *pren.* izići iz tajnovitosti, postati javan ili polujavan (ako je morao ostati tajna) [*vijest je procurila iz povjerljivih izvora*] // **procurívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* procùrujēm, *pril. sad.* procùrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* procuriti
✧ PRO-⁴ + *v.* curiti

prȍcvāt *m* **1.** izbijanje, pojavljivanje cvjetova na biljci **2.** *pren.* najviši stupanj razvitka, razdoblje najvećeg poleta; blagostanje [~ *umjetnosti*; *ekonomski* ~] // **pròcvasti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* procvàtēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pròcvao⟩ **1.** dati cvijet, biti u cvatu (o biljci) **2.** *pren.*, *v.* procvat (**2**); **procvjètati** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* procvjètām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȍcvjetao⟩ **1.** pustiti cvjetove, doći u stanje cvjetanja [*breskva je procvjetala*] **2.** *pren.* **a.** proljepšati se, postati veseo, radostan [*otkad se udala, procvjetala je*] **b.** doći u stanje uspona, poleta, razviti se [*umjetnost je procvjetala*]; **procvjetávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* procvjètāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* procvjetati
✧ PRO-⁴ + *v.* cvijet, cvasti

procvíljeti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròcvīlīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* procvílio/procvílila *ž*⟩ **1.** početi cviljeti **2.** progovoriti piskavim, cvilećim glasom
✧ PRO-⁴ + *v.* cviliti, cviljeti

pròčačkati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròčačkān⟩ **1. a.** pročistiti čačkalicom **b.** nekim pomagalom pročistiti [~ *zahodsku školjku*] **2.** (što, po čemu) *razg.* provesti istraživanje, pokušati doznati činjenice [~ *privatni život političara*] // **pročačkávati** (što, po čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pročàčkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pročačkati
✧ PRO-⁴ + *v.* čačkati

pròčarkati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròčarkām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròčarkān⟩ žaračem i sl. razmjestiti žar i drva tako da se vatra razgori // **pročarkávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pročàrkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pročarkati, čarkati
✧ PRO-⁴ + *v.* čarka, čarkati

pročavr̀ljati (∅, s kim) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pročavr̀ljao/pročavr̀ljala *ž*⟩ provesti vrijeme malo čavrljajući
✧ PRO-⁴ + *v.* čavrljati

próčēlje *sr* **1.** počasno mjesto na čelu stola, *opr.* začelje **2.** prednja strana zgrade; fasada, lice [*lijepo uređeno* ~] // **próčēlnī** *prid.* koji je dio pročelja; **próčēlnica** *ž*, *v.* pročelnik; **pročelničin** *prid.* koji pripada pročelnici; **próčēlničkī** *prid.* koji se odnosi na pročelnike; **próčēlnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj

koji se nalazi na čelu, ob. odjela ili odsjeka ustanove [~ *odsjeka fakulteta*]; **próčēlnīštvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩ pročelnička dužnost
✧ PRO-⁴ + *v.* čelo
pročepr̀kati (što, po čemu) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍčeprkān⟩ **1.** malo čeprkati, tražiti kljunom ili pandžama (o pticama, kokoši) [~ *slamu*] **2.** *pren.* malo istraživati, interesirati se za činjenice i tražiti istinu [~ *po arhivima*] // **pročeprkávati** (što, po čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pročepr̀kāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pročeprkati
✧ PRO-⁴ + *v.* čeprkati
pročèšljati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍčešljān⟩ **1. a.** češljem proći kroz kosu (bradu) **b.** prikladnim alatom proći kroz vunu, pamuk, kudjelju itd. **2.** *pren.* brižljivo pretražiti što [~ *šumu*; ~ *područje*; ~ *tekst*] // **pročešljávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pročèšljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pročešljati
✧ PRO-⁴ + *v.* češalj, češljati
pròčistiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròčišćen, *gl. im.* pročišćénje⟩ **1. a.** iščistiti, očistiti unutrašnjost čega [~ *cijevi*] **b.** čišćenjem učiniti prohodnim [~ *cestu*] **2.** osloboditi od kakvih primjesa [~ *vodu*] // **pročìstāč** *m* ⟨G pročistáča⟩ uređaj za pročišćavanje (zraka, vode i sl.); prečistač, filter; **pročišćávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pročìšćāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pročistiti; **pročišćénje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* pročistiti **2.** spoj osjećaja samilosti i straha za glavnog junaka u tragediji; katarza **3.** osjećaj poleta nakon iskušenja i patnji; **pročišćìvāč** *m* ⟨G pročišćiváča⟩ uređaj koji služi za to da se što pročisti; prečišćivač, prečistač, čistač (2) filter; **pročišćívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pročìšćujēm, *pril. sad.* pročìšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pročišćavati, pročistiti
✧ PRO-⁴ + *v.* čist, čistiti
pročìtati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍčitān⟩ **1.** (što) **a.** čitajući upoznati sadržaj pisanoga ili tiskanoga teksta **b.** glasno čitajući upoznati koga sa sadržajem teksta **c.** čitajući doznati, saznati što, steći kakvo znanje **2.** (koga) *pren. razg.* shvatiti, upoznati čije misli, osjećaje, otkriti čije stvarne namjere; prozreti // **pročitávati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pročìtāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pročitati
✧ PRO-⁴ + *v.* čitati

pròčuti se *svrš.* ⟨*prez.* pròčujēm se, *pril. pr.* -ūvši se, *prid. rad.* pròčuo/pròčula se *ž*⟩ **1.** saznati se, izići na javnost, proširiti se u obliku vijesti [*pročulo se da je pronevjeritelj*] **2.** izići na glas, postati poznat u javnosti [*pročuo se kao odličan režiser*]
✧ PRO-⁴ + *v.* čuti
proćakùlati (∅, s kim) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* proćakùlao/proćakùlala *ž*⟩ *reg.* provesti neko vrijeme ćakulajući
✧ PRO-⁴ + *v.* ćakula, ćakulati
pròćaskati (∅, s kim) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pròćaskao/pròćaskala *ž*⟩ provesti neko vrijeme u ćaskanju
✧ PRO-⁴ + *v.* ćaskati
pr̀oćelav *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je pomalo ćelav, donekle ćelav // **pr̀oćelavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je proćelav
✧ PRO-⁴ + *v.* ćela, ćelav
pròćērdati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròćērdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròćērdān⟩ *razg. ekspr.* nerazumno, rasipnički potrošiti novac, vrijeme ili imovinu; protratiti, stratiti, straćiti, spiskati // **proćerdávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* proćèrdāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proćerdati
✧ PRO-⁴ + *v.* ćerdati
proćerètati (∅, o čemu) *svrš.* ⟨*prez.* proćerètām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* proćerèrtao/proćerètala *ž*⟩ *reg. razg.* proćaskati
✧ PRO-⁴ + *v.* ćeretati
prôći (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prôđēm (se), *pril. pr.* prȍšāvši (se), *imp.* prôđi (se), *prid. rad.* prȍšao (se)⟩ **1.** (preko čega, kroza što) krećući se prijeći preko kakvog prostora **2.** (pored koga, čega) krećući se mimoići se s kim, ostaviti postrani ili iza sebe **3.** (što) **a.** putujući ostaviti iza sebe **b.** proputovati, obići mnoga mjesta **c.** prijeći neku granicu, prekoračiti **d.** probiti se, prodrijeti kroza što **e.** *pren.* iskusiti, pretrpjeti, podvrgnuti se [~ *teške ispite*; ~ *iskušenja*; ~ *nevolje*] **f.** obnoviti u mislima [~ *lekciju*; ~ *kroz glavu (glavom)* doći na pamet, sinuti u svijesti] **g.** biti primljen, prihvaćen, izabran [*dva su kandidata prošla*] **h.** proteći, minuti (o vremenu ili događaju) [*podne je prošlo*] **4.** (∅) **a.** pojaviti se i ubrzo nestati; minuti, obuzimati [*prošla me jeza*; *bolest je prošla*] **b.** ispuniti određeni rok [*vrijeme je prošlo*] **5.** (∅) položiti (ispit) [*jesi li prošao?*] **6.** (se čega) ostaviti se čega, prestati se baviti čime, ohladiti se od nekog oduš-

evljenja, prestati usmjeravati napore u nekom pravcu, napustiti što kao pasiju, trajniju želju itd. [~ *se nogometa* prestati igrati nogomet] // **prȍšl|ī** *prid.* koji je prošao, minuo, koji je bio ranije, koji je prethodio [*~e godine*; *u ~oj godini* u godini koja je prethodila; *~oga ljeta* u ljetu u godini koja je prethodila ovoj; *to je ~o* (o događajima, zgodama, predmetima itd.) **a.** to pripada prošlosti, to se više ne događa, ne proizvodi, ne gradi itd. **b.** to više nije važno, zaboravljeno (o zgodama, nesporazumima itd.)] △ ***~o vrijeme*** *gram.* glagolski oblik koji označuje radnju koja se dogodila u prošlosti; **prȍšlō** *sr* ⟨G prȍšlōga⟩ ono što pripada prošlosti [*u svemu ~me*]; **prȍšlōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-šću⟩ **1.** ukupnost vremena koje je prošlo **2.** prošla iskustva i događaji u životu neke osobe, osobito koji se vrednuju negativno [*žena s prošlošću*] △ ***živa*** ~ ono što je vrijednost i u ovom vremenu, što živi na drugi način; baština, tradicija

✧ PRO-[4] + *v.* ići (*prasl.* *prošьdlь: prošao)

proćútjeti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròćūtīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* pròćūćen⟩ *knjiš. retor.* osjećajima prožeti; proživjeti // **proćućívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* proćùćujēm, *pril. sad.* proćùćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proćutjeti

✧ PRO-[4] + *v.* ćutjeti

prodàngubiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* prodàngubio/prodàngubila *ž*⟩ dangubeći izgubiti vrijeme

✧ PRO-[4] + *v.* danguba, dangubiti

pròdati *svrš.* ⟨*prez.* pròdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍdān⟩ **1.** (što) dati što drugome u trajno vlasništvo za određenu cijenu **2.** (što) držati na skladištu s namjerom da se proda [*prodajete li stare knjige*] **3. a.** biti po određenoj cijeni [*onaj se auto prodaje za 10.000 kuna*] **b.** postići prodanost [*ovih kompjutera prodajemo 10 dnevno*] **4.** (koga) *pren.* izdati, iznevjeriti koga **5.** (se) prijeći na stranu protivnika za novac, iznevjeriti svoje dostojanstvo itd. // **prȍdaj|a** *ž* **1.** čin kojim je što prodano; prođa **2.** *meton.* odio ili djelatnost u poduzeću koja se bavi prodajom, *opr.* nabava △ ***kataloška ~a*** *trg.* prodaja na neviđeno, putem kataloga u kojem se nalaze slike i opisi ponuđenih proizvoda; **prȍdājn|ī** *prid.* koji se odnosi na prodaju, koji je određen za prodaju [*~i centar*; *~o mjesto*]; **prȍdan** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je prodajom promijenio vlasnika [*~a duša* izdajnik]; **prodàvāč** *m* ⟨G prodaváča⟩ onaj koji prodaje, onaj koji je u trgovini ili trgovačkoj kući uposlen na izravnim poslovima prodaje i radu s mušterijama; **prodavàčica** *ž*, *v.* prodavač; **prodavàčičin** *prid.* koji pripada prodavačici; **prodàvāčkī** *prid.* koji se odnosi na prodavače; **prodàvāčki** *pril.* kao prodavač, na način prodavača; **prodàvalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn* -aoci⟩ onaj koji sada prodaje, koji želi nešto prodati, koji želi vlasništvo pretvoriti u novac (a ne bavi se prodajom kao zanimanjem); prodavatelj; **prodàvalačkī** *prid.* koji se odnosi na prodavaoce; **prodavaónica** *ž* prostorija u kojoj se što prodaje, uređeni prostor u kojem se što prodaje; dućan △ ***specijalizirana*** ~ prodavaonica za određenu vrstu robe; **prodàvatelj** *m* onaj koji sada prodaje, koji je jedna strana u kupoprodajnom ugovoru; prodavalac; **prodavatèljica** *ž*, *v.* prodavatelj; **prodavatèljičin** *prid.* koji pripada prodavateljici; **prodávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròdājēm, *pril. sad.* pròdājūći/-ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prodati; **prȍđ|a** *ž*, *v.* prodaja (1) [*roba ima dobru ~u*]

◆ **Prȍdān** m. os. ime (narodno, profilaktičko) *zast.*: **Pròdana** ž. os. ime (narodno) *zast.*

◇ *pr.*: **Prȍdān** (790, Buzet, Primorje, Istra), **Pròdanić** (170, Glina, Garešnica, Slavonija), **Prȍdānov** (Zagreb, Poreč, Vukovar), **Prodánović** (1260, Pakrac, Slavonija, Lika)

◇ *top.* (naselja): **Prȍdāni** (Buzet, 88 stan.), **Pròdin Dôl** (Jastrebarsko, 144 stan.)

✧ PRO-[4] + *v.* dati

prodefilírati (čime, kroza što) *svrš.* ⟨*prez.* prodefìlīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prodefìlīrān⟩ **1.** proći defilirajući **2.** *pren.* izredati se prolazeći [~ *kroz kuću*]

✧ PRO-[4] + *v.* defile, defilirati

pròdekān *m* zamjenik ili pomoćnik dekana [~ *za nastavu*; ~ *za financije*] // **pròdekanica** *ž*, *v.* prodekan; **prodekàničin** *prid.* koji pripada prodekanici; **pròdekānskī** *prid.* koji se odnosi na prodekane

✧ PRO-[3] + *v.* dekan

prodèrati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pròderēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍderān⟩ **1. a.** deranjem, trošenjem, rabljenjem, dugom upotrebom napraviti rupu [~ *čarapu*] **b.** raskinuti se, pocijepati se (od duge upotrebe, pod pritiskom i sl.) **2.** (se) glasno viknuti, grubo viknuti, izderati se na koga // **prȍderānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga što je proderano, stanje onoga što je dobilo proderotinu ili na

čemu je proderotina; procijepljenost; **proderávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prodèrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proderati; **proderòtina** *ž* veliko, uočljivo proderano mjesto, oštećenje nastalo deranjem
✧ PRO-[4] + *v.* derati

prodevèrati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȍdeverao⟩ *reg.* proći kroz teškoće deverajući [~ *zimu*]; preživjeti, pregrmjeti, preturiti
✧ PRO-[4] + *v.* dever, deverati

pròdīgīj (**prodȉgīj**) *m* **1.** biće koje djeluje zastrašujuće, ob. svojom ružnoćom; čudo, čudovište, nakaza, strašilo, neman **2.** *pren.* izvanredna, izuzetna, čudesna stvar ili osoba // **prȍdigiōzan** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ **1.** koji odudara od uobičajenog, koji je po osobinama i svojstvima osobit, poseban **2.** koji je izvanredan, začudan, čudesan **3.** silan, koji zadivljuje veličinom
✧ *lat.* prodigium: predskazujući znak

pròdigus *m* onaj koji mnogo troši, rasipa, razbacuje (novac, imovinu); rasipnik, rastrošnik
✧ *lat.*

prȍdika *ž*, *v.* predika

prodiskutírati (što) *svrš.* ⟨*prez.* prodiskùtīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prodiskùtīrān⟩ podvrgnuti diskusiji; pretresti što, raspraviti što/o čemu
✧ PRO-[4] + *v.* diskusija, diskutirati

pròdjenuti (što kroz što) *svrš.* ⟨*prez.* pròdjenēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pròdjenūt⟩ guranjem čega ili pokretanjem kroza što usko i ne mnogo šire učiniti da uđe i iziđe na drugu stranu [~ *konac kroz ušicu igle*]; provući što kroz rupu, prolaz i sl. koji se priljubljuje uz ono što se gura ili pritiskom provlači; provući, *usp.* udjenuti, zadjenuti // **prodijévati** (što kroz što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròdijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prodjenuti
✧ PRO-[4] + *v.* djenuti

prodòbriti se *svrš.* ⟨*prez.* pròdobrīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* prodòbrio/prodòbrila se *ž*⟩ *razg.* postati dobar ili bolji
✧ PRO-[4] + *v.* dobar

pròdol *m* ⟨G -a⟩ dolina omeđena strmim stranama; đubodolina, uvala // **pròdolina** *ž*, *v.* dubodolina; uvala (2)
◈ *top.* (naselje): **Prȍdōl** (Pula, 100 stan.)
✧ PRO-[4] + *v.* dol

pro domo (*izg.* prô dȍmo) za kuću, ob. u: △ ~ **sua** (*izg.* ~ sȕa) za svoju kuću, za sebe, sebi u prilog
✧ *lat.*

pródor, *v.* prodrijeti

prodrijémati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròdrijēmām/pròdrijēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prodrijémao/prodrijémala *ž*⟩ malo drijemati; pridrijemati
✧ PRO-[4] + *v.* drijemati

pròdrijēti *svrš.* ⟨*prez.* prȍdrēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prȍdrō⟩ **1. a.** (kroz što) proći, probiti (se) i izići na drugu stranu **b.** (u što) *pren.* udubivši se u što shvatiti, razumjeti bit čega **2.** (u što) naglo zaći u što **3.** (do koga, u što) svladavši prepreke probiti se, stići, postići što [~ *do ministra*] **4.** (se) poderati se, razderati se // **pròdirati** (kroz što, u što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ēm, *pril. sad.* -rūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prodrijeti; **pródor** *m* **1.** ono što nastaje silovitim prodiranjem čega [~ *u nasipu*] **2.** *vojn.* silom izvršeno probijanje neprijateljskih redova; **pródōran** *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ **1.** koji prodire, probija se; oštar [~ *udarac*; ~ *miris*; ~ *glas*] **2.** *pren.* koji lako uspijeva, ob. nalazeći najbolja sredstva (o osobi) **3.** *pren.* koji pokazuje veliku sposobnost shvaćanja, poniranja u bit [~ *mislilac*]; **pródōrno** *pril.* na prodoran način, s prodornošću [~ *pogledati*]; **prodórnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prodorno, osobina onoga koji je prodoran; **prȍdr̄tōst** *ž* ⟨G -r̄tosti, I -r̄tosti/-r̄tošću⟩ stanje onoga što je prodrto
✧ PRO-[4] + *prasl.* *derti ≃ *v.* derati

pròdrmati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròdrmān⟩ **1.** (što) rukom uhvatiti i zatresti, protresti nekoliko puta [~ *granu voćke*] **2.** (koga, što, se) *pren.* izvesti iz stanja mirovanja, mrtvila; prenuti // **prodrmávati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prodȑmāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prodrmati; **prodrmùsati** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍdrmusān⟩ (u šali) malo prodrmati
✧ PRO-[4] + *v.* drmati

pròdr̄nda|ti (∅, se) *svrš.* ⟨*prez.* pròdr̄ndām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròdr̄ndān⟩ proći drndajući, proći kolima i sl. koja drndaju, proći u vožnji na vozilu koje drnda [*u praskozorje je vlak ~o preko mosta na Dravi*] // **prodrndávati** (∅, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prodȑndāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prodrndati
✧ PRO-[4] + *v.* drndati

pròdrom *m term.* simptom bolesti koji se javlja prije karakterističnih simptoma; predznak oboljenja i bolesti
✧ *nlat.* prodromus ← *grč.* pródromos: koji trči ispred
pròdromos *m meteor.* slab do umjeren *SZ* vjetar na Egejskom moru, puše ob. u proljeće
✧ *grč.* pródromos: koji trči ispred
prodúbiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròdūbīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròdūbljen⟩ **1.** udubinu učiniti dubljom [~ *jarak*] **2.** *pren.* povećati znanje, ući dublje u činjenice i probleme [~ *poznavanje povijesti*] // **pròdūbljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je produbljeno; **produbljívanje** *ž* ⟨*gl. im.*⟩, *v.* produbljivati △ ~ ***ciklone*** *meteor.* proces općeg pada zračnog tlaka u cikloni i s tim u vezi najčešće i pogoršanje vremena; **produbljívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prodùbljujēm, *pril. sad.* prodùbljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* produbiti; **pròdūpsti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* prodúbem, *pril. pr.* pròdūbāvši, *prid. rad.* pròdūbao/pròdūbla *ž*⟩, *v.* produbiti
✧ PRO-⁴ + *v.* dupsti, dubiti
producírati *dv.* ⟨*prez.* prodùcīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (što) proizvesti/proizvoditi, stvoriti/stvarati **2.** (što) predstaviti/predstavljati, izvesti/izvoditi **3.** (se) *pejor.* izvesti/izvoditi, nametljivo pokazati/pokazivati pred kim neku vještinu i sl.; afektirati, glumatati // **prodùcent** (**producȅnt**) *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ onaj koji proizvodi što; koji organizira proizvodnju; koji producira △ ***filmski, kazališni, televizijski*** ~ onaj koji organizira i eventualno financira proizvodnju predstave, programa, filma itd.; ***glazbeni*** ~ ključna osoba u programskoj proizvodnji nosača zvuka; određuje koncepciju glazbene produkcije; **prodùcentica** *ž*, *v.* producent; **prodùcentskī** *prid.* koji se odnosi na producente; **prodùcentski** *pril.* kao producent, na način producenata; **producentúra** *ž film.* ukupnost producentskih poslova na filmu; **prodùkcija** *ž* **1.** čin ili proces proizvodnje **2. a.** izvođenje čega (predstava, koncert i sl.) **b.** nešto što je proizvedeno (film) **c.** proizvodni asortiman neke tvornice, tvrtke i sl. [~ *za svakodnevnu uporabu*]; **prodùkcījskī** *prid.* koji se odnosi na produkciju; **pròdukt** *m* ⟨G *mn* -kātā⟩ **1. a.** rezultat ljudskog ili mehaničkog rada na polju materijalnog ili duhovnog stvaralaštva; proizvod **b.** rezultat, posljedica, proizvod prirodnih procesa [~ *kemijske sinteze*] **2.** *pren.* posljedica, rezultat čega [~ *nečije gluposti*] **3.** *mat.* rezultat dobiven množenjem; umnožak; **prȍduktīv|an** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ **1.** koji stvara, koji proizvodi [~*an režiser*] **2.** koji omogućuje proizvodnju; plodan [~*no tlo*]; **prȍduktīvno** *pril.* na produktivan način, stvaralački, proizvodno, plodno; **produktívnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** *term.* učinkovitost, djelotvornost kojega radnoga procesa ili jednoga njegova proizvodnog faktora, izražena u ostvarenom rezultatu i njegovu odnosu prema angažiranom novcu i utrošenom radnom vremenu [*treba povećati ~ rada*] **2.** *biol.* količina svjetlosne energije koju biljke pretvaraju u kemijsku △ ~ ***kapitala*** odnos između količine proizvedenih dobara i usluga te količine kapitala utrošenog za njihovu proizvodnju; **pròduktn|ī** *prid.* koji se odnosi na produkte; proizvodni [~*a burza*]
✧ *lat.* producere: proizvoditi; productum: proizvod
produhòviti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prodùhovīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prodùhovljen⟩ ispuniti (se), prožeti (se) duhom // **prodùhovljen** *prid.* **1.** ⟨*prid. trp.*⟩, *v.* produhoviti **2.** ⟨*odr.* -ī⟩ **a.** koji je prožet duhom **b.** koji je profinjen, rafiniran, sofisticiran [~ *čovjek*]; **prodùhovljeno** *pril.* na produhovljen način, rafinirano, profinjeno, sofisticirano; **prodùhovljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ odlika onoga koji je produhovljen ili svojstvo onoga što je produhovljeno; **produhovljívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* produhòvljujēm, *pril. sad.* produhòvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* produhoviti
✧ PRO-⁴ + *v.* duh
prodúžiti *svrš.* ⟨*prez.* pròdūžīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròdūžen, *gl. im.* produžénje⟩ **1.** (što) **a.** učiniti dužim **b.** nastaviti **c.** pomaknuti rok čemu **d.** krenuti dalje **2.** (se) **a.** nastaviti se **b.** narasti (o djeci) // **prodúljiti** (se) *svrš.* ⟨*prez.* pròdūljīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. trp.* pròdūljen⟩, *v.* produžiti; **produljívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prodùljujēm, *pril. sad.* prodùljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* produljiti, produživati; **produžàvatelj** *m* **1.** onaj koji što produžava; ekstenzor **2.** onaj koji pomiče rok čemu, onaj koji prolongira; **produžénje** (**produljénje**) *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* produžiti **2.** *v.* produžetak; **produžétak** *m* ⟨G -tka, N *mn* -éci, G prodùžētākā⟩ **1.** dodatak kojim

se što produžuje, nastavak [~ *štapa*] **2.** produženje, nastavak procesa, trajanja **3.** *sport* produženje utakmice koja je u regularnom vremenu završila neodlučnim rezultatom [*igrali su se produžeci*]; **produžívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prodùžujēm, *pril. sad.* prodùžujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* produžiti, produljivati; **pródužn|ī** *prid.* koji je nastavak, produženje čega [~*i kabel*; ~*a nastava*]; dopunski

✧ PRO-[4] + *v.* dug, dužiti

proèdrija *ž arhit. pov.* u antičkom grčkom teatru, prvi red sjedala rezerviran za uglednike; izrađivan je u mramoru, ponekad ukrašen klesanom dekoracijom

✧ *grč.* proedría ≃ PRO-[2] + hédra: sjedište

pròēmīj (**proêmīj**) *m* tekst u kojem se izlažu osnovni pojmovi, kratak predgovor ili uvod

✧ *lat.* prooemium ← *grč.* prooímion

proesábiti (**prohesábiti**) *svrš.* ⟨*prez.* proèsābīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* proesábio/proesábila *ž*⟩ *reg. ekspr.* dobro promisliti unaprijed; planirati, proračunati, premjeriti

✧ PRO-[4] + *tur.* hesab, hesap ← *arap.* ḫisāb: račun

profaktúra *ž trg.* dokument koji prethodi računu, a ispostavlja se kao ponuda kupcu ili za plaćanje unaprijed; predračun

✧ PRO-[2] + *v.* faktura

profanírati (koga, što, se) *dv.* ⟨*prez.* profànīrām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. trp.* profànīrān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** desakralizirati zanemarujući ili podcjenjujući svetost čega; (u)činiti blasfemiju, svetogrđe **2.** nemarno postupiti/postupati prema onome što je vrijedno poštovanja; obezvrijediti, zloupotrijebiti // **prȍfān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji ne pripada Crkvi, izvan je posvećenih i kanoniziranih vrijednosti, koji nije religiozan po prirodi ili prema upotrebi [~*a arhitektura*], *opr.* sakralan **2.** koji nije posebno odnjegovan ili izgrađen; običan [~*i jezik*] **3.** *meton.* koji nije učen u nekom području; vulgaran, običan, »zdravorazumski«, općenit [~*o mišljenje*], *opr.* učen, znanstven; **profanácija** *ž* čin profaniranja; oskvrnjivanje, srozavanje; **profanácījskī** *prid.* koji se odnosi na profanaciju; **prȍfāno** *pril.* na profan način; **prȍfānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je profan ili svojstvo onoga što je profano [~ *prostora*]

✧ *lat.* profanare ← profanus: profan

profašìzam *m* ⟨G -zma⟩ *ideol.* pozitivan odnos prema fašizmu // **profàšist** (**profašìst**) *m* onaj tko je sklon fašizmu, koji manje ili više neprikriveno odaje sklonost fašizmu, fašističkom načinu razmišljanja i rješavanja problema; **profašìstičkī** *prid.* koji se odnosi na profašizam i profašiste; **profàšistkinja** *ž*, *v.* profašist

✧ PRO-[1] + *v.* fašizam

profèrmenti *m mn* ⟨N profèrment⟩ *kem.* supstance iz kojih, aktiviranjem, nastaju fermenti

✧ PRO-[2] + *v.* ferment(i)

profèsij|a *ž* **1.** glavna djelatnost za koju tko ima određenu spremu i kojom zarađuje za život; zanimanje [*(biti) po ~i (stolar)*] **2.** sve osobe koje se bave istom profesijom [*čitava ~a je na njezinoj strani*] **3.** *rij. arh.* otvorena deklaracija (u pravilu neka vjerska poruka) // **profesionálac** *m* ⟨G -lca, V -lče, N *mn* -lci, G profesiònālācā⟩ **1. a.** onaj koji se bavi nekim poslom kao stalnom profesijom [*novinar* ~; *ovu je sliku snimio* ~] **b.** onaj koji svoj posao obavlja savjesno, vješto i temeljito [*pravi* ~] **2.** *sport* onaj koji se natječe za novac [*teniski* ~], *opr.* amater; **prȍfesionāl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji se odnosi na profesiju i na profesionalce [~*ni političar*] **2.** koji je nastao kao posljedica profesije [~*na bolest*] **3.** *razg.* koji je temeljit, dosljedan, dobar u poslu [~*an pristup poslu*] △ ~***na bolest*** *term.* bolest prouzročena dužim neposrednim utjecajem procesa rada i uvjeta rada na temelju čega oboljela osoba ima određena mirovinska i sl. prava; ~***na orijentacija*** pružanje pomoći pojedincu pri izboru zvanja; ~***ni moral*** naziv za norme ponašanja unutar nekih zvanja; **profesionalizácija** *ž* **1.** profesionaliziranje **2.** rezultat profesionaliziranja; **profesionalìzam** *m* ⟨G -zma⟩ bavljenje čime kao profesijom [~ *u nogometu*], *opr.* amaterizam; **profesionalizírati** (koga, što, se) *dv.* ⟨*prez.* profesionalizīrām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *pril. pr.* -āvši (se), *gl. im.* -ānje⟩ (u)činiti da tko ili što postane profesionalac, postati profesionalac; **profesiònālka** *ž* **1.** ženska osoba profesionalac **2.** *žarg.* prostitutka; **prȍfesionālno** *pril.* kao profesionalac, na način profesionalaca; **profesionálnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ ukupnost osobina profesionalca, stanje onoga koji je profesionalac, *opr.* amaterizam, diletantizam

✧ *lat.* professio: javno priznanje, prijava

pròfesor *m* **1.** *pov.* titula koja se dobiva s diplomom filozofskog i nekih drugih fakulteta **2.** zanimanje nastavnika srednje škole, *usp.* profa, profač **3.** najviše nastavno zvanje na sveučilištu [*redoviti (redovni)*; ~ *izvanredni* ~] **4.** *razg.* onaj koji znanjem, vještinom značajno nadmašuje druge // **prófa** *ž* (*m*) *razg.*, *v.* profesor, profesorica; **prȍfač** *m razg.*, *v.* profesor; **profesòrčić** *m* **1.** *dem.* od profesor **2.** *razg.* skroman predavač, skromno nagrađen pedagog ili znanstvenik koji je dalje od mogućnosti za bogaćenje i od lukrativnih položaja u društvu; **profesòrica** *ž*, *v.* profesor; profa; **profesòričin** *prid.* koji pripada profesorici; **pròfesorskī** *prid.* koji se odnosi na profesore; **pròfesorski** *pril.* kao profesor, na način profesora; **profesòrština** *ž razg. pejor.* suhoparan način izlaganja činjenica, svojstven profesorima; **profesúra** *ž* **1.** služba, zvanje profesora **2.** profesorska katedra na sveučilištu

✧ *lat.* professor: javni učitelj

pròfēt *m* ⟨G proféta⟩ **1.** *bibl.* prorok **2.** onaj koji kao tumač volje jednoga ili više bogova i njihovih objava najavljuje velika zbivanja u budućnosti; prorok // **profetizírati** *dv.* ⟨*prez.* profetìzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ unaprijed reći, pretkazati/pretkazivati što će biti (o sudbini i velikim događajima); prorokovati, proreći/proricati; **pròfētskī** *prid.* koji se odnosi na profete; **pròfētski** *pril.* kao profet, na način profeta

✧ *lat.* propheta ← *grč.* prophḗtēs ≃ prophaínein: proricati

prȍfi *m* ⟨G -ja⟩ *žarg.* profesionalac, ob. u sportu

✧ *v.* profesionalac

pròfīl *m* ⟨G profíla⟩ **1.** lice, glava, torzo ili neki predmet gledan sa strane **2. a.** *arhit.* vertikalni, uzdužni ili poprečni presjek građevine ili pojedinog arhitektonskog elementa **b.** presjek nekog predmeta, ob. poprečni ili uzdužni (po širini, po dužini itd.) **c.** *tehn.* proizvod od metala karakteristična presjeka [~ *lima*; ~ *željeza*] **3.** ukupnost činjenica koje služe da se tko ili što razlikuje od drugoga; identitet, izgled, dojam [~ *nekog časopisa*] △ ~ ***jedra*** *pom.* zaobljenost jedra izražena odnosom udubljenja jedra od spojnice jarbola sa stražnjim rubom i dužinom te spojnice; trbuh jedra; ~ ***staze*** u biciklizmu i automobilizmu, shematski prikaz staze s informacijama o dužini, strmini i dužini uspona i spuštanja // **profilácija** *ž* **1.** stjecanje identiteta, *usp.* profil (3) **2.** *lik.* oblikovanje istaka kao plastičnih ukrasa u graditeljstvu, u unutrašnjoj dekoraciji i na pokućstvu (ob. kod vijenaca, dovratnika i sl.); **profìlīrān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se odlikuje svojstvima koja ga razlikuju od drugih, koji ima distinktivna (razlikovna) svojstva **2.** kome su odlike i sadržaji rada i djelovanja prepoznatljivi [~ *stručnjak*; ~*a politička stranka*]; **profìlīrāno** *pril.* na profiliran način; **profìlīrānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je profilirano, osobina onoga koji je profiliran; **profilírati** (koga, što) *dv.* ⟨*prez.* profìlīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (na)crtati profil koga ili čega **2.** izraditi/izrađivati, (na)pisati ili opisati/opisivati profil [~ *koncepciju*] **3.** dati/davati profil, oblikovati, izobraziti [~ *stručnjake*; ~ *kadrove*]

✧ *njem.* Profil ← *fr.* profil ← *tal.* profilo: obrub, osnovne crte ← profilare: ocrtati

profilàksa *ž* ⟨G *mn* -ā/-ī⟩ *med.* zaštita, čuvanje od bolesti, preventivna medicina // **profilàktičan** (∅) *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ koji sprečava bolest; preventivan, zaštitni

✧ *nlat.* prophylaxis ≃ PRO-[2] + *grč.* phýlaksis: čuvanje ≃ prophylássein: unaprijed štititi

profíniti (koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pròfīnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròfīnjen⟩ *razg.* **1.** postati fin u ponašanju **2.** *iron.* postati afektiran, izbirljiv na jelu, ni s čime zadovoljan // **pròfīnjen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji se odlikuje finoćom ukusa; istančan [~ *ukus*]; **pròfīnjeno** *pril.* na profinjen način; istančano; **pròfīnjenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je profinjen i svojstvo onoga što je profinjeno; **profinjívati** (koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* profìnjujēm, *pril. sad.* profìnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* profiniti

✧ PRO-[4] + *v.* fin

prȍfīt *m* ⟨G profíta⟩ **1.** *ekon.* količina novca koja se dobije kada se od ukupnog prihoda poduzeća odbiju troškovi svih inputa ili proizvodnih faktora; višak, dobit **2.** *pren.* dobit iz neke situacije (novčana, moralna i sl.) △ ***ekonomski/čisti*** ~ ukupni profit od kojeg su odbijeni troškovi i prihodi koji bi se ostvarili angažiranjem novca i rada u nekim drugim aktivnostima; ***računovodstveni/poslovni*** ~ ukupni profit od kojeg nisu odbijeni troškovi i eventualni drugi prihodi // **prȍfitabīlan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ koji donosi profit, koji radi

s dobiti; **pròfitabīlno** *pril.* tako da donosi, omogućava profit; **profitabílnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je profitabilno; **profìtēr** *m* ⟨G profitéra⟩ *pejor.* onaj koji iz svega želi izvući profit, korist, dobitak (često na protuzakonit, ali uvijek na nemoralan način) △ ***ratni*** ~ onaj koji u vrijeme rata ostvaruje dobit trgovanjem deficitarnim proizvodima; **profìtērskī** *prid.* koji se odnosi na profitere, koji je svojstven profiterima; **profìtērski** *pril.* kao profiter, na način profitera; **profitérstvo** *sr* ukupnost osobina i djelatnosti profitera; **profitírati** (∅, što) *dv.* ⟨*prez.* profìtīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** izvući/izvlačiti iz čega profit, zaradu, materijalnu korist; zaraditi/zarađivati, (u)šićariti, ućariti **2.** *pren.* izvući/izvlačiti nematerijalnu korist [~ *od boravka u inozemstvu*]; **pròfītn|ī** *prid.* koji donosi profit ili se odnosi na profit △ ~***a marža*** *ekon.* veličina profita po jedinici proizvoda; računa se kao postotak od prodajne cijene proizvoda; ~***a motivacija*** težnja ljudi da poslovanjem ostvare dobit i time povećaju vlastito bogatstvo, smatra se osnovnim poticajem pokretanja i unapređivanja poslovanja; ~***a stopa*** *ekon.* omjer između čistoga godišnjeg profita poduzeća i angažiranog kapitala

✧ *njem.* Profit ← *fr.* profit ← *lat.* profectus: napredak ≃ PRO-[1] + facere: činiti

pro forma (*izg.* prô fòrma) ⟨*indekl.*⟩ radi forme, ob. postupak ili radnja koja se čini da se zadovolji forma ili procedura, a prikriva stvarnu namjeru ili cilj

✧ *lat.*

pròforos *m fiziol.* tekućina koja prije poroda izlazi iz porodiljina tijela; plodova voda, plodna voda

✧ *grč.* próphoros: prethodni

pròfućkati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròfućkān⟩ *razg.* **1.** (∅) početi fućkati, zviždati **2.** (što) potrošiti, spiskati [~ *imanje*] // **profućkávati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* profùćkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* profućkati

✧ PRO-[4] + *v.* fućkati

profùknjača *ž razg. pejor.* **1.** kurva **2.** *pren.* ona koja je izgubila dostojanstvo; nemoralna žena // **profùknjačkī** *prid.* koji se odnosi na profuknjače; **profùknjački** *pril.* kao profuknjača, na način profuknjača

✧ PRO-[4] + *v.* fuk, fukati

profùndati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròfundān⟩ *reg.* potrošiti bez računa i razloga; profućkati, rasprčkati, potratiti, potraćiti [~ *novac*; ~ *kuću*]

✧ PRO-[4] + *tal.* fundare: potopiti

prògalina *ž* dio neba koji se progalio, dio neba gdje su se razišli oblaci; provedrina, provedrica; razgalica

✧ PRO-[4] + *prasl.* *galiti: smijati se (*rus.* gálit’, *polj.* gałusyzć) ≃ *stvnjem.* galan: pjevati

progánjati, *v.* progoniti

progastridìōn *m* ⟨G progastridióna⟩ *pov. kazal.* jastuk za povećanje trbuha glumca je prikazivao debljim no što jest

✧ *grč.* progastrídion ≃ PRO-[2] + *v.* gaster

prȍgāz *m* uzak klanac // **prògaziti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prògažen⟩ gazeći prijeći kroz vodu, blato ili što slično

✧ PRO-[4] + *v.* gaz, gaziti

prògēnija *ž term.* izbočena brada kao nepravilnost čeljusti

✧ *grč.* progéneios: s ispruženim podbratkom ≃ PRO-[2] + géneion: brada

progenitúra *ž* **1.** stvaranje, rađanje potomstva **2.** mladi novi naraštaj (prema roditeljima i precima); potomstvo, nasljednici

✧ *njem.* Progenitur ≃ *lat.* progenitor

progèrija *ž pat.* zastoj u rastu i znaci starenja u najranijem djetinjstvu

✧ *nlat.* progeria ≃ PRO-[2] + *grč.* geraiós: star

progestèrōn *m* ⟨G progesteróna⟩ *fiziol.* ženski spolni hormon jajnika i posteljice

✧ PRO-[2] + *lat.* gestatio: trudnoća + -ON

prȍglās *m* javno priopćenje (vlade, stranke, organizacije itd.) u povodu kakva važnog događaja; proklamacija [*vlada je izdala* ~] // **proglásiti** *svrš.* ⟨*prez.* pròglāsīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròglāšen, *gl. im.* proglašénje⟩ **1.** (što) **a.** objaviti kakvo javno saopćenje, javno izdati službeni akt o čemu; proklamirati **b.** javno reći, staviti svima do znanja; objaviti **c.** razglasiti **2.** (koga čim, za što) **a.** imenovati, promaknuti u zvanje, čin, funkciju i sl. [~ *predsjednikom*] **b.** javno, službeno označiti koga krivim, nedužnim i sl. **3.** (se) **a.** javno se predstaviti [~ *se umjetnikom*] **b.** objaviti svoje postavljenje, imenovanje; **proglašávati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* proglàšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proglasiti

✧ PRO-[4] + *v.* glas

prògledati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prògledao/prògledala *ž*⟩ **1. a.** poče-

ti gledati, prvi put steći osjetilo vida [*mačići su progledali*] **b.** ponovo steći vid, opet moći vidjeti **c.** otvoriti oči nakon buđenja [*tek sam progledao*] **2.** *pren.* **a.** postati svjestan čega; osvijestiti se **b.** shvatiti **3.** (u šali) dobiti rupe od duge upotrebe, poderati se (ob. na koljenima, rukavima, laktima) [*hlače su mu progledale*] **4.** (kroza što, koga) vidjeti onakvim kakvim tko ili što zaista jest; vidjeti u pravom svjetlu, prozreti // **proglédati** (∅, kroz što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròglēdām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* progledavati, pògledati; **progledávati** (∅, kroz što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* proglèdāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proglédati, pògledati

✧ PRO-⁴ + *v.* gledati

proglòdati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròglodān⟩ glodajući probušiti [~ *tavanicu*]

✧ PRO-⁴ + *v.* glodati

proglòtīd (**proglòsis**) *m* ⟨G proglotída⟩ *zool.* članak, segment trakavice, ispunjen spolnim organima i brojnim jajašcima

✧ *grč.* proglōssís: vrh jezika

prògnati, *v.* progoniti

prognàtija *ž term.* izbočenost čeljusti u odnosu na kosti lica (gornje ili donje čeljusti ili obiju)

✧ PRO-² + *grč.* gnáthos: čeljust

prognóza *ž* predviđanje osnovano na određenim materijalnim podacima [~ *bolesti*] △ ~ ***vremena*** *meteor.* postupak predviđanja vremena osnovan na vremenskim podacima i fizikalnim zakonitostima procesa u atmosferi; ***sportska*** ~ igra na sreću u kojoj se predviđaju rezultati sportskih natjecanja // **prognòstičār** *m meteor.* stručnjak koji prognozira vrijeme; **prognòstičārka** *ž*, *v.* prognostičar; **prognòstičārskī** *prid.* koji se odnosi na prognostičare; **prognòstičārski** *pril.* kao prognostičar, na način prognostičara; **prognòstičk|ī** *prid.* koji služi prognozi, koji se odnosi na prognozu △ ~***a karta*** karta na kojoj je prikazano stanje vremena u nekom budućem vremenu; **prognòzēr** *m* ⟨G prognozéra⟩ onaj koji prognozira (ob. sportske rezultate); **prognòzērka** *ž konstr. neob.*, *v.* prognozer; **prognòzērskī** *prid.* koji se odnosi na prognozere; **prognòzērski** *pril.* kao prognozer, na način prognozera; **prognozírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* prognòzīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prognòzīrān, *gl. im.* -ānje⟩ dati/davati prognozu

✧ *lat.* prognosis ← *grč.* prógnōsis: prethodno znanje ≃ PRO-² + gnósis: znanje

progòniti (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prògonīm, *pril. sad.* prògonēći, *prid. trp.* prògonjen, *gl. im.* prògonjēnje⟩ **1.** prema prognati **2.** juriti za onim koji je u bijegu **3.** izvrgavati stalnim neprilikama (u javnom radu, u službi itd.) **4.** izvrgavati koga neprijateljskom i lošem postupku, osobito zbog političkih i vjerskih uvjerenja // **progánjati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prògānjām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. trp.* prògānjān, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* progoniti, prognati **2.** šikanirati; **prògnanica** *ž*, *v.* prognanik; **prògnaničin** *prid.* koji pripada prognanici; **prògnaničkī** *prid.* koji se odnosi na prognanike i na prognanice; **prògnanički** *pril.* kao prognanik, na način prognanika; **prògnanīk** *m* ⟨G -īka, V -īče, N *mn* -īci⟩ **1.** onaj koji je prognan, onaj koji se nalazi u progonstvu; izgnanik **2.** *služb.* u Domovinskom ratu, osoba prognana iz jednoga dijela u drugi dio Republike Hrvatske, *usp.* izbjeglica (**2**); **prògnanīštvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/-ā⟩ stanje prognanika, ukupnost onoga što snosi prognanik; **prognànstvo** *sr*, *v.* progonstvo; **prògnati** (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍgnān⟩ **1.** nasilno koga preseliti (po naredbi vlasti, po presudi suda i sl.) u neki kraj ili mjesto [~ *u Sibir*] **2.** otjerati iz zemlje, kraja ili mjesta; izgnati; **prògon** *m* **1.** neprijateljski i loš postupak, osobito zbog političkih i vjerskih uvjerenja [~ *neistomišljenika*]; (pro)gonjenje **2.** put kojim se izgoni stoka; **progònilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩, *v.* progonitelj; **progònilačkī** *prid.* koji se odnosi na progonioce; **progònilački** *pril.* kao progonilac, na način progonilaca; **progònitelj** *m* onaj koji progoni koga; progonilac; **progonitèljica** *ž*, *v.* progonitelj; **progonitèljičin** *prid.* koji pripada progoniteljici; **progòniteljskī** *prid.* koji se odnosi na progonitelje; **progòniteljski** *pril.* kao progonitelj, na način progonitelja; **prògōnstvo** *sr* ⟨G *mn* -onstāvā/-ā⟩ **1.** *pov.* zakonom određeno mjesto u koje je upućen prognanik posebnom presudom [~ *u Sibiru*] **2.** stanje onoga koji je prognan; prognanstvo, egzil [*otići u* ~]; **progonjènica** *ž*, *v.* progonjenik; **progonjènīčkī** *prid.* koji se odnosi na progonjenika; **progonjènīčki** *pril.*

kao progonjenik, na način progonjenika; **progonjènīk** *m* ⟨G progonjeníka, V -īče, N *mn* progonjeníci⟩ onaj kojega progone, koji je žrtva progona, *opr.* progonitelj

✧ PRO-⁴ + *v.* goniti

progòrjeti *svrš.* ⟨*prez.* prògorīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* prògoren⟩ **1.** (∅) biti oštećen, dobiti rupu djelovanjem vatre, sunca, kiseline, zagrijanog glačala i sl. **2.** (što) oštetiti što na taj način // **progárati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prògārām, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* progoriti; **progorijévati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* progòrijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* progorjeti

✧ PRO-⁴ + *v.* gorjeti

progovòriti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* progòvorīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* progovòrio/progovòrila *ž*⟩ **1.** tek dobiti dar govora [*dijete je progovorilo*] **2. a.** reći, izgovoriti, izustiti nakon šutnje, oklijevanja i sl. [*napokon* ~]; prosloviti **b.** priznati nakon šutnje i sl.; propjevati // **progovárati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* progòvārām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* progovoriti

✧ PRO-⁴ + *v.* govor, govoriti

prògram *m* **1. a.** sadržaj i cilj rada kakve djelatnosti koji treba izvršiti [*nastavni* ~] **b.** predmet i sadržaj predmeta koji se predaju u školama u okviru nastavnog plana i programa [*izvan* ~*a*] **2.** sadržaj koji želi ostvariti politička stranka, društvena organizacija, organ državne vlasti i sl. **3. a.** popis točaka koje se izvode na priredbi, koncertu [*(prva) točka* ~*a*] **b.** popis emisija radija, televizije itd. i njihov raspored [*na* ~*u*] **4.** praktičan rad u tehnici crtanja na nekim fakultetima [~ *iz nacrtne geometrije*] **5.** radio ili TV emisija na određenoj frekvenciji [*prvi* ~ *HTV-a*] **6.** *inform.* popis operacija i naredbi koje računalo razumije u svrhu obavljanja neke zadaće [*računalni* ~], *usp.* softver **7.** (+ *potenc.*) ono što se proizvodi u jednoj tvornici itd. u planu za jednu sezonu, ono što se proizvodi ili poduzimlje smišljeno s jasno određenim standardima kvalitete, načina rada, ciljevima itd. [*ljetni* ~; *ovogodišnji* ~ *proizvodnje*; *jesenski* ~ *konfekcije i obuće*] △ ***izvorišni*** ~ *inform.* program koji se sastoji od simboličkih naredaba, napisan u asembleru i koji se kasnije prevodi u strojni jezik; ***uslužni*** ~ *inform.* program prilagođen korisniku za funkcionalan rad s datotekama (npr. uređivanje podataka na disku, tekstovni preglednici itd.); uslužnik (*engl.* utility) // **progràmātor** (**programâtor**) *m* naprava koja regulira, kontrolira što [~ *perećeg stroja*]; **progràmatskī** *prid.* koji je u vezi s nekim općim programom za budućnost kao projekt čega ili vizija koja će se ostvariti [~ *spisi*; ~ *govor* (ideologa, npr.)]; **progràmēr** *m* ⟨G programéra⟩ *inform.* onaj koji izrađuje programe za računala; **progràmērskī** *prid.* koji se odnosi na programere; **progràmērski** *pril.* kao programer, na način programera; **progràmērka** *ž*, *v.* programer; **prògramabīl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ *inform.* koji ima mogućnost programiranja, koji se može isprogramirati [~*na tipkovnica*]; programirljiv; **progràmīrān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je uređen da radi samo prema postavljenom programu **2.** koji je predviđen prema programu [~*a predstava u kazalištu*]; **progràmīrāno** *pril.* na programiran način; **progràmīranōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je programirano; **programírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* progràmīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1. a.** *tehn.* stvoriti/stvarati nekom tehničkom sustavu kodirane upute za automatski rad u nekim situacijama [~ *videorekorder*] **b.** *inform.* izraditi/izrađivati kompjuterski program **2.** (na)činiti program ili konačan plan čega, zamisliti/zamišljati ili postaviti/postavljati kakav proces, događaj, ili djelatnost prema utvrđenom programu [~ *turistički obilazak*]; **prògramsk|ī** *prid.* koji se odnosi na program, koji je po programu △ ~***a glazba*** instrumentalna glazba koja u sebi nosi neko izvanglazbeno značenje, književnu ideju, legendu, scenski opis, neki »program«; suprotni pojam od tzv. apsolutne glazbe koja je građena na strogim, apstraktnim »čisto« glazbenim zakonitostima harmonije i harmonijskih ili polifonijskih odnosa; ~***a podrška*** *inform. služb.* naziv za softver i programe koji omogućuju rad s računalima; ~***a shema*** shema programa (TV i sl.); raspored u programu; ~***i jezik*** *inform.* umjetni jezik kojim čovjek komunicira s računalima, ima strogo određenu sintaksu i semantiku pa ne dopušta slobodu izražavanja svojstvenu prirodnim jezicima; ~***i paket*** *inform.* kompjuterska aplikacija sastavljena od jednog ili više programa namijenjenih izvođenju jedne vrste posla (npr. paket za knjigovodstvo); ~***i trak*** *inform.*, *v.* taskbar

✧ *njem.* Programm *engl.* program ← *grč.* prógramma: pismena javna obznana

prògres *m* **1.** kretanje prema naprijed; napredak, napredovanje **2.** postupan, ali siguran razvoj koji s vremenom donosi boljitak, koji donosi bolje, savršenije, vrednije ili bogatije [*tehnički* ~] // **progredìjentan** (**progredijèntan**) *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji napreduje; progresivan (**2**); **progredírati** (što, se) *dv.* ⟨*prez.* progrèdīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ razviti/razvijati se nabolje, prijeći/prelaziti u višu fazu; napredovati, razvijati; **progrèsija** *ž* **1.** *mat.*, *v.* nīz **2.** *ekon.* u poreznoj politici, rast porezne stope s porastom porezne osnovice; progresivni porez **3.** *glazb.* u harmoniji, određeni slijed dvaju ili više akorda za redom **4.** *pren.* postupno, nezaustavljivo nadiranje, prodiranje, sazrijevanje određenih pojava, procesa i sl. △ ***aritmetička*** ~ *mat.* niz brojeva u kojemu se svaki sljedeći dobiva dodavanjem istoga broja; ***geometrijska*** ~ *mat.* niz brojeva od kojih se svaki sljedeći dobiva množenjem prethodnoga sa stalnim brojem; ~ ***u opterećivanju*** postupno povećavanje opterećenja organizma (u radu, treningu i sl.) kako bi se organizam lakše tome prilagođavao; **progrèsist** (**progresìst**) *m* pristalica progresa u društvenim odnosima; progresivist; **progresìstičkī** *prid.* koji se odnosi na progresiste; **progresìstički** *pril.* kao progresist, na način progresista; **progrèsistkinja** *ž*, *v.* progresist; **prȍgresīv|an** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ **1.** koji je napredan [~*an stav*] **2.** koji se postupno razvija; rastući [~*na bolest*] △ ~***na paraliza*** *pat.* bolest uzrokovana oboljenjem mozga; ~***ne matrice*** *psih.* neverbalni test inteligencije; ~***ni bluegrass*** (*izg.* ~nī blûgras) *glazb.* podžanr countryja nastao 1960-ih i 1970-ih kada se u bluegrass unose jazz i rock utjecaji; ~***ni jazz*** (*izg.* ~nī džêz) *glazb.* jazz koji eksperimentira kontrapunktom i ritmom; ~***ni rock*** (*izg.* ~nī rȍk) *glazb.* rock kojega karakterizira kompleksan stil i improvizacija; **progresìvist** *m*, *v.* progresist; **progresivìstičkī** *prid.* koji se odnosi na progresiviste; **progresivìstički** *pril.* kao progresivist, na način progresivista; **prȍgresīvno** *pril.* stalno se razvijajući; **progresívnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina, stanje onoga koji je progresivan i svojstvo onoga što je progresivno

✧ *lat.* progressus ≃ progredi: ići naprijed ≃ PRO-[1] + gradi: koračati

prògristi (što) *svrš.* ⟨*prez.* progrízem, *pril. pr.* prògrizāvši, *imp.* progrízi, *prid. trp.* progrȉžen⟩ **1.** grizući napraviti rupu, probiti grizući (ob. o glodavcima) [*miš je progrizao fotelju*] **2.** nagrizanjem probušiti, izgristi, izjesti kemijskim djelovanjem [*kiselina je progrizla tepih*] // **progrízati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prògrīzām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* progristi

✧ PRO-[4] + *v.* gristi

progrùntati (∅, što) *svrš.* ⟨*prez.* progrùntām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍgruntān⟩ *reg.* promisliti što

✧ PRO-[4] + *v.* gruntati

progùnđati (što) *svrš.* ⟨*prez.* progùnđām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȍgunđao/prȍgunđala *ž*⟩ progovoriti, reći što gunđajući, reći kroz zube // **progunđávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* progùnđāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* progunđati

✧ PRO-[4] + *v.* gunđati

progúrati (∅, koga, što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prògūrām (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. trp.* prògūrān⟩ **1.** (koga, što) **a.** gurajući pokrenuti, proturiti kroza što **b.** *pren.* ubrzati ostvarenje, rješenje čega **2.** (∅) *pren.* proživjeti mučno, uz teškoće [~ *rat*] **3.** (se) *pren.* **a.** dospjeti, stići guranjem na željeno mjesto **b.** probiti se u borbi za društveni položaj, u karijeri, boljem mjestu u službi i sl. // **progurávati** (∅, koga, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* progùrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* progurati

✧ PRO-[4] + *v.* gurati

progùtati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* progùtām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍgutān⟩ **1.** gutajući uzeti što (hranu, piće i sl.) kroz grlo u želudac **2.** *pren.* **a.** vrlo brzo pročitati [~ *knjigu*] **b.** izreći nejasno glas ili riječ, ne izreći potpuno, do kraja **3.** *pren.* šutnjom ili bez djelovanja otrpjeti kakav neprihvatljiv postupak, nepravdu, uvredu itd., zadržati u sebi emocije ili riječi odgovora **4.** (što) naivno povjerovati, prihvatiti kao istinu [~ *laž*]; popušiti

✧ PRO-[4] + *v.* gutati

próha, *v.* proja

pròhārčiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròhārčen⟩ *razg.* lakomisleno potrošiti; profućkati, spiskati, proćerdati // **proharčívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prohàrčujēm, *pril. sad.* prohàrčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proharčiti

✧ PRO-[4] + *tur.* harç: trošak ← *arap.* ḫarǧ

prohesábiti *svrš.*, *v.* proesabiti

prohibícija *ž* **1.** zabrana, općenito **2.** akt zabrane; ob. zabrane proizvodnje i točenja alkoholnih pića (npr. u SAD-u od 1920. do 1933) // **prohibiciònist (prohibicionìst)** *m* onaj koji provodi ili odobrava prohibiciju; **prohibicionìstičkī** *prid.* koji se odnosi na prohibicioniste; **prohibicionìstički** *pril.* kao prohibicionist, na način prohibicionista; **prohibiciònistkinja** *ž*, *v.* prohibicionist; **prohibicionìzam** *m*, *v.* prohibicija; **prohibírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* prohìbīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** zabraniti/zabranjivati zakonom **2.** spriječiti/sprječavati, prevenirati, proskribirati; **prȍhibitīv|an** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji ima svojstva ili svrhu prohibicije, koji služi sprečavanju, nepristupačnosti i sl. △ *~ne cijene razg.* vrlo visoke cijene, koje isključuju dio gostiju (hotela, restorana itd.); **prȍhibitīvno** *pril.* na prohibitivan način; **prohibitívnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prohibitivno

✧ *engl.* prohibition ← *lat.* prohibitio ≃ prohibēre: sprečavati

prȍhlād|an *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ koji je ponešto, prilično hladan [*~no vrijeme*] // **prohláditi** (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròhlādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròhlāđen⟩ malo ohladiti; **prohládnjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròhlādnīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prohládnio⟩ postati prilično hladan; **prohlađívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prohlàđujēm, *pril. sad.* prohlàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prohladiti

✧ PRO-[4] + *v.* hlad, hladan

prohódati *svrš.* ⟨*prez.* pròhōdām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prohódao/prohódala *ž*⟩ **1.** (∅) **a.** početi hodati, naučiti hodati (o djetetu) **b.** *žarg.* započeti sentimentalnu vezu (o momku i djevojci) **2.** (što) prijeći kakav veliki prostor pješice; propješačiti // **pròhod** *m rij.* **1.** šetnja **2.** procesija **3.** čmar; **pròhod|an** *prid.* ⟨*odr.* -dnī⟩ **1.** kroz koji se može proći pješke ili vozilom, koji se može savladati kao prometna površina ili veza između dvaju ili više mjesta [*~an put*; *~na cesta*], *opr.* neprohodan **2.** koji je takav da kroza nj može što prelaziti, protjecati i sl.; **pròhodnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prohodno [*~ krvnih žila*], *opr.* zatvorenost, začepljenost, neprohodnost

✧ PRO-[4] + *v.* hod, hodati

prohȑvātsk|ī *prid.* koji je sklon Hrvatskoj i svemu hrvatskom [*~a politika*]

✧ PRO-[1] + *v.* Hrvatska, hrvatski

pròhtje|ti se (komu) *svrš.* ⟨*prez.* (*3. l. jd*) pròhtijē/prohtjelo se, *pril. pr.* -ēvši se, *prid. rad.* (*3. l. jd*) pròhtjelo se⟩ izraziti prohtjev, isticati neumjerene želje [*~lo mu se da pravi probleme*; *~lo mu se torte* (kad to nije moguće ili kad ne priliči ili se ne pristoji)]; izvolijevati, ushtjeti se // **prohtijévati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pròhtijēvā se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prohtjeti se; **próhtjev** *m* neumjerena ili razmažena želja, ono što se prohtije kome bez oslonca u realnim odnosima, mogućnostima ili osjećaju za mjeru

✧ PRO-[4] + *v.* htjeti

prohújati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prohújīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prohújao⟩ **1.** proći, proletjeti hujeći (ob. o vjetru) **2.** *pren.* brzo proći, minuti, proteći (o vremenu, osjećajima, uspomenama i sl.) [*godine su prohujale*] // **prohujávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prohùjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prohujati

✧ PRO-[4] + *v.* huk, hujati

pròhulja *ž bot.* biljka (*Milium effusum*) iz porodice trava (*Gramineae*); divlje proso, prosulja

✧ *v.* proso

pròigrati *svrš.* ⟨*prez.* pròigrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròigrān⟩ **1.** (što) **a.** izgubiti novac igrajući karte ili koju drugu hazardnu igru; prokockati **b.** *pren.* izgubiti, lišiti se čega, pretrpjeti gubitak, štetu u čemu, promašiti, upropastiti [*~ sve*] **2.** (koga) *sport* baciti u igru, razigrati, aktivirati, dodati loptu // **proigrávati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* proìgrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proigrati

✧ PRO-[4] + *v.* igra, igrati

proishòditi *nesvrš.* ⟨*prez.* proìshodīm, *pril. sad.* proìshodēći, *gl. im.* -ođenje⟩ **1.** voditi porijeklo od koga; potjecati **2.** javljati se kao posljedica čega; proizlaziti

✧ PRO-[4] + *v.* ishod

proìsteći (iz čega) *svrš.* ⟨*prez.* proìsteknēm/proistèčēm, *pril. pr.* proìstekāvši, *prid. rad.* proìstekao⟩, *v.* proistjecati // **proìstjecati** (iz čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ečēm, *imp.* -eči, *pril. sad.* -ečūći, *gl. im.* -ānje⟩ izlaziti iz čega (o pojmovima) [*iz toga proistječe zaključak*; *iz toga proistječu posljedice*]; proizlaziti, izlaziti, slijediti iz čega

✧ PRO-[4] + *v.* isteći

proìzīći (proìzāći) (iz čega) *svrš.* ⟨*prez.* proìzīđēm, *pril. pr.* proìzašāvši, *prid. rad.* proìzišao/proìzišla *ž*⟩ **1.** postati od, iz čega, voditi porijeklo od koga ili čega **2.** nametati se kao

zaključak na temelju iznesenih činjenica [*iz njegovih riječi proizići će da smo svi mi glupi*] **3.** nastati kao posljedica čega [*iz te su odluke proizišli mnogi problemi*] // **proizìlaziti** (iz čega) *nesvrš.*, *v.* proizlaziti; **proìzlaziti** (iz čega) *nesvrš.* ⟨*prez.* -azīm, *pril. sad.* -azēći, *gl. im.* -ažēnje⟩, *v.* proizići
✧ PRO-[4] + *v.* izići

proizvòditi (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* proìzvodīm, *pril. sad.* proìzvodēći, *gl. im.* proìzvođēnje⟩, *v.* proizvesti // **proìzvesti** *svrš.* ⟨*prez.* proizvèdēm, *pril. pr.*: -ēvši, *prid. rad.* proìzveo, *prid. trp.* proizvèden⟩ **1.** (što) **a.** biti uzrok čega, prouzrokovati što [~ *raspoloženje*; ~ *dojam*] **b.** stvoriti radom kakve materijalne ili duhovne vrijednosti [~ *cipele*] **2.** (koga) **a.** učiniti da tko što postane [~ *stručnjaka* obrazovati za stručnjaka; ~ *neprijatelje*, *pol.* bez potrebe stvoriti neprijatelje, umnožiti neprijatelje] **b.** *srp.* unaprijediti, promaknuti (u čin ili rang), *v.* [~ *za pukovnika*]; **proìzvod** *m* **1.** rezultat ljudskoga rada na polju materijalnog ili duhovnog stvaralaštva rađen s namjerom i planom da zadovolji praktične, duhovne ili estetske potrebe **2.** (ob. *mn*) takvi rezultati rada obuhvaćeni nekim zajedničkim svojstvom [*mliječni* ~; *prehrambeni* ~; ~ *farmaceutske industrije*]; **proizvòdilac** *m* ⟨G -ioca, V -ioče, N *mn* -ioci⟩, *v.* proizvođač; **proizvòdilačkī** *prid.* koji se odnosi na proizvodioce; **proizvòditelj** *m*, *v.* proizvođač; **proizvòditeljskī** *prid.* koji se odnosi na proizvoditelje; **proizvòdiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **a.** koji se može proizvoditi **b.** koji može proizvoditi; **prȍizvodnī** *prid.* koji se odnosi na proizvod i proizvodnju △ ~ ***odnosi*** *sociol.* odnosi u koje ljudi ulaze kad proizvode i razmjenjuju materijalna dobra; **prȍizvodno** *pril.* tako da bude profitabilno, produktivno; **proizvódnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ sposobnost, kapacitet proizvodnje; **proizvòdnja** *ž* **1.** ukupnost djelatnosti na proizvodima **2.** ukupnost duhovnih ili materijalnih proizvoda neke djelatnosti [*manufakturna* ~; *domaća* ~; *industrijska* ~]; **proizvòđāč** *m* ⟨G proizvođáča, V prȍizvođāču⟩ **1.** onaj koji radom proizvodi materijalna ili duhovna dobra; stvaralac, proizvodilac, proizvoditelj **2.** *tehn.* stroj koji proizvodi električnu energiju; generator; **proizvođačica** *ž*, *v.* proizvođač; **proizvòđāčkī** *prid.* koji se odnosi na proizvođače; **proizvòđāčki** *pril.* kao proizvođač, na način proizvođača
✧ PRO-[4] + *v.* izvesti[1], izvoditi

prȍizvōljan *prid.* ⟨*odr.* -ljnī⟩ koji je učinjen nasumce, bez obveza prema ičemu; samovoljan, arbitriran [~ *kriterij ocjenjivanja*] // **prȍizvōljno** *pril.* na proizvoljan način; **proizvóljnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je proizvoljno
✧ *rus.* proizvól'nij

prój|a *ž reg.* kukuruzni kruh ili pogača; proha, prova // **próha** *ž lokal. knjiš.*, *v.* proja
◆ *pr.* (nadimačko): **Prójić** (220, Sinj, sred. Dalmacija), **Próvić** (170, Metković, *J* Dalmacija)

pròjahati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròjašēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pròjahao/pròjahala *ž*⟩ jašući prijeći kroz kakav prostor [~ *kroz selo*] // **projahívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* projàhujēm, *pril. sad.* projàhujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* projahati; **pròjašiti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròjašīm, *pril. pr.*: -īvši, *prid. rad.* pròjašio/pròjašila *ž*⟩, *v.* projahati
✧ PRO-[4] + *v.* jahati

projàsniti *svrš.* ⟨*prez.* pròjasnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròjašnjen⟩ **1.** (što) objasniti, razjasniti **2.** (se) progaliti se, razvedriti se, *opr.*: naoblačiti se // **projašnjávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* projàšnjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* projasniti, projašnjivati; **projašnjívati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* projàšnjujēm, *pril. sad.* projàšnjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* projasniti, projašnjavati
✧ PRO-[4] + *v.* jasan

projèkcij|a *ž* **1.** *mat.* ravninska slika skupa točaka u prostoru dobivena projiciranjem, tj. preslikavanjem pri kojem sve spojnice pridruženih parova točaka: **a.** ili prolaze jednom točkom [*centralna* ~*a*] **b.** ili su paralelne sa zadanim pravcem [*paralelna* ~*a*; posebno: *ortogonalna* ~*a*] **2.** *mat.* **3.** slika nekog skupa točaka u ravnini dobivena projiciranjem (centralnim ili paralelnim) na pravac u istoj ravnini **4.** *film.* na platno prenesena povećana slika fotografske snimke pomoću optičkog aparata **5.** *pren.* **a.** ideja, zamisao o nečemu u budućnosti [~*a razvoja*] **b.** predviđanje [~*a prometa na autocesti*] **6.** *psih.* nesvjesni obrambeni mehanizam kod kojega se ono što je emocionalno neprihvatljivo na nesvjestan način odbacuje i pripisuje (projicira) drugima △ ~***a platne bilance***

ekon. predviđanje stanja platne bilance koje donosi vlada u sklopu šireg programa mjera ekonomske politike za planirano razdoblje // **projèkcijsk|ī** *prid.* koji se odnosi na projekciju, koji služi za projiciranje; projekcioni [*~i aparat*] △ *~a* ***dvorana*** dvorana u kojoj se prikazuju filmovi; dvorana za projekcije; **prȍjekciōnī** *prid.*, *v.* projekcijski; **pròjekt** *m* ⟨G *mn* -kātā⟩ **1.** razrađen način izrade čega [*~ zgrade*; *~ ceste*] **2.** pripremni tekst, nacrt kakvog dokumenta [*~ zakona*] **3.** svaki zaokružen, cjelovit i složen pothvat čija se obilježja i cilj mogu definirati, a mora se ostvariti u određenom vremenu te zahtijeva koordinirane napore nekoliko ili većeg broja ljudi, službi, poduzeća i sl. [*znanstveni ~*; *kazališni ~*]; **projèktant (projektȁnt)** *m* ⟨G *mn* -nātā⟩ izrađivač, sastavljač projekta (**1**); **projèktantica** *ž*, *v.* projektant; **projektantičin** *prid.* koji pripada projektantici; **projèktantskī** *prid.* koji se odnosi na projektante; **projèktantski** *pril.* kao projektant, na način projektanata; **projektírānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* projektirati **2.** djelatnost na izrađivanju projekata **3.** stručni nastavni predmet na nekim visokim školama i tehničkim fakultetima; **projektírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* projèktīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* projèktīrān, *gl. im.* -ānje⟩ izraditi/izrađivati projekt čega; **pròjektnī** *prid.* koji se odnosi na projekte [*~ zavod*]; **pròjektor (projȅktor)** *m* optički instrument kojim se projicira slika na platno △ ***kino****~* projektor za prikazivanje filmova u kinima; **pròjektorskī** *prid.* koji je dio projektora, koji se odnosi na projektore; **projicírati** (što na što) *dv.* ⟨*prez.* projìcīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* projìcīrān, *gl. im.* -ānje⟩ izvršiti/vršiti projekciju

✧ *lat.* proiectio: bacanje naprijed ≃ proiicere: baciti ispred, pružiti

projèktīl *m* ⟨G projektíla⟩ *vojn.* fizičko tijelo, naprava ili složeno sredstvo koje onaj koji gađa upućuje prema cilju; može biti iz puške (metak, zrno), iz artiljerijskog oružja, raketnog lansera, broda (torpedo) i sl. △ ***balistički*** *~ vojn.* samonavodeća dalekometna raketa; ***interkontinentalni aerodinamički ~i*** *vojn.* laki mlazni bombarderi bez pilota s teretom

✧ *njem.* Projektil ← *nlat.* proiectile

pròjesti *svrš.* ⟨*prez.* pròjedēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* pròjeo, *prid. trp.* projèden⟩ **1.** početi jesti **2.** (se) oštetiti se kiselinom ili drugom tvari koja nagriza tako da nastanu rupe; progristi se // **projédati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròjēdām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* projesti

✧ PRO-[4] + *v.* jesti

projèzditi (∅) *svrš.* ⟨*prez.* projèzdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* projèzdio/projèzdila *ž*⟩ *knjiž.* **1.** jezdeći proći kroz neko mjesto **2.** proletjeti, projuriti // **proježdívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* projèžđujēm, *pril. sad.* projèžđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* projezditi

✧ PRO-[4] + *v.* jezditi

projúriti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròjūrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* projúrio/projúrila *ž*⟩ **1.** jureći proći mimo ili kroza što [*~ kroz selo na motoru*] **2.** brzo proći (o vremenu, događajima itd.); proletjeti // **projurívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* projùrujēm, *pril. sad.* projùrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* projuriti

✧ PRO-[4] + *v.* juriti

prokáditi (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròkādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròkāđen⟩ prožeti neki prostor kâdom, učiniti da dobije ugodan miris od čega // **prokađívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokàđujēm, *pril. sad.* prokàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokaditi

✧ PRO-[4] + *v.* kad, kaditi

prokàīn *m* ⟨G prokaína⟩ *farm.* organska baza $C_{13}H_{20}O_2N_2$ u obliku hidroklorida, lokalni anestetik kratkotrajnog djelovanja; novokain

✧ PRO-[2] + *v.* (ko)kain

prokápati, *v.* prokopati

pròkapati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròkapām/pròkapljēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pròkapao/pròkapala *ž*⟩ **1.** početi kapati **2.** početi propuštati tekućinu tako da kaplje // **prokapljívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokàpljujēm, *pril. sad.* prokàpljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pròkapati

✧ PRO-[4] + *v.* kap, kapati

prokarióti *m mn* ⟨N prokarìōt⟩ *biol.* organizmi (bakterije, neke alge) bez formirane jezgre; u citoplazmi imaju njezine ekvivalente

✧ *nlat.* prokaryota *pl.* ≃ PRO-[2] + *grč.* káryon: orah, jezgra

pròkārtati *svrš.* ⟨*prez.* ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròkārtān⟩ **1.** (što) izgubiti što kartajući se; proigrati [*~ imanje*] **2.** (se) odati se strasti kockanja igrajući karte // **prokartávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokàrtāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokartati

✧ PRO-[4] + *v.* karta, kartati

prokàšljati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròkašljēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prokàšljao⟩ **1.** početi kašljati **2.** provesti neko vrijeme bolujući od

kašlja // **prokašljávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokàšljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokašljati
✧ PRO-[4] + *v.* kašalj, kašljati

prokatalȅpsa *ž pov.* vještina antičkih govornika da predvide i unaprijed pobiju prigovore protivnika
✧ *grč.* prokatálēpsis ≃ prokatalambánein: grabiti prije drugih, preteći

prokázati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* pròkāžēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròkāzān⟩ **1.** prijaviti vlasti; potkazati, denuncirati **2.** otkriti ono što se krije; odati **3.** *jez. knjiž. arh.* unaprijed reći, predskazati ono što će se dogoditi // **prokazìvāč** *m* ⟨G prokaziváča⟩ onaj koji prokazuje; potkazivač, denuncijant; **prokazivàčica** *ž*, *v.* prokazivač; **prokazìvāčkī** *prid.* koji se odnosi na prokazivače; **prokazìvāčki** *pril.* kao prokazivač, na način prokazivača; **prokazívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokàzujēm, *pril. sad.* prokàzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokazati
✧ PRO-[4] + *v.* kazati

pròkimēn *m pravosl. crkv.* stih, ob. iz Davidovih psalama, čita se prije odlomka iz *Svetog pisma*
✧ *grč.* prokeímenon: ono što leži naprijed ≃ prokeîsthai: ležati ispred

pròkisnuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròkisnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pròkisnuo/pròkisao/pròkisla *ž*⟩ **1.** postati kiseo [*prokisnuo kruh*]; ukisnuti se **2.** propustiti kišne kaplje; procuriti (o krovu i sl.) **3.** potpuno se smočiti na kiši; pokisnuti // **prokišnjávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokìšnjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokisnuti
✧ PRO-[4] + *v.* kiseo, kisnuti

proklamácija *ž* objava kojom vlast, političke grupe i sl. objavljuju program, neki važan događaj ili stav o čemu što ima opće značenje; proglas // **prȍklamatīv|an** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ **1.** koji sadrži svojstva proklamacije (po stilu i sl.) **2.** koji služi kao proklamacija [*tekst ima ~an značaj*; *tekst ima ~no značenje*]; **proklamírati** *dv.* ⟨*prez.* proklàmīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* proklamírao, *prid. trp.* proklàmīrān, *gl. im.* -ānje⟩ objaviti/objavljivati proklamacijom; proglasiti/proglašavati [*~ svoje ciljeve*]
✧ *njem.* Proklamation ← *lat.* proclamatio ≃ proclamare: proglasiti

pròklēti (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prokùnēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* prokùni, *prid. rad.* prȍkleo⟩ **1.** izreći prokletstvo nad kim ili čim, kunući koga poželjeti mu zlo, propast **2.** baciti prokletstvo na koga, udariti prokletstvom; baciti anatemu // **prȍklēt** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** kojega je stigla kletva, na kojega je palo prokletstvo [*duše ~ih idu u pakao*] **2.** koji izaziva mržnju prema sebi; mrzak, odvratan [*taj ~i šef*] **3.** *razg.* (u šali) koji je vrlo sposoban, svemu dorastao; vražji; **proklétinja** *ž razg.* **1. a.** prokleto mjesto **b.** ono što uzrokuje teškoće, neugodnosti, ono što je pogubno **2.** nesreća, propast, zla sudba **3.** *fam.* onaj koji je zločest (o djeci); **pròklētnica** *ž*, *v.* prokletnik; **pròklētničin** *prid.* koji pripada prokletnici; **pròklētničkī** *prid.* koji se odnosi na prokletnike; **pròklētnički** *pril.* kao prokletnik, na način prokletnika; **pròklētnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji je proklet (zao čovjek, očajnik); **prȍklēto** *pril.* na proklet način; **proklétstvo** *sr* ⟨G *mn* pròklētstāvā/-ā⟩ **1.** javno izgovorena, objavljena želja da koga snađe najveća nesreća; anatema [*baciti ~*] **2. a.** zla sudbina [*on ovdje! kakvo ~!*] **b.** ono što je uzrok nesreće [*kocka je njegovo ~*]; **pròklinjati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ēm, *pril. sad.* -njūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokleti
✧ PRO-[4] + *v.* kleti

Proklètije *ž mn geogr.* planinski masiv na granici između Crne Gore i Albanije, najviši vrhovi Đeravica 2656 i Jezerca 2694 m

proklȉjati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* proklìjām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȍklijao⟩ **1.** izrasti iz zemlje; izbiti (o sjemenkama, lukovicama i dr.) **2.** pustiti klice (o krumpiru, luku i dr.) // **pròkličnica** *ž bot.* pretklica mahovine iz koje se razvijaju odrasle biljke; protonema; **proklijávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* proklìjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proklijati
✧ PRO-[4] + *v.* klijati

proklȉtika *ž* ⟨D L -ici⟩ *gram.* riječ bez naglaska, s riječju pod naglaskom čini izgovornu cjelinu; prednaglasnica, prislonjenica [*u grâd – ȕgrād*], *opr.* enklitika // **proklȉtičkī** *prid.* koji se odnosi na proklitiku
✧ *nlat.* procliticus ≃ PRO-[2] + *grč.* klínein: prislanjati se, sagibati se, *usp.* enklitika

proklíziti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròklīzīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* proklízio/proklízila *ž*⟩ **1. a.** klizeći proći kroza što, između čega **b.** klizati se tijekom gibanja ili rada (o skijama, dijelovima motora i sl.) **2.** *pren. razg.* neprimjetno proći, proteći (o vremenu) // **proklízati** *svrš.* ⟨*prez.*

prȍklīžem, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* proklízao⟩ **1.** *v.* prokliziti **2.** početi kliziti; **proklizívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* proklìzujēm, *pril. sad.* proklìzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokliziti
✧ PRO-[4] + *v.* klizati

pròkljucati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròkljucān⟩ kljucajući probušiti [~ *ljusku jajeta*]
✧ PRO-[4] + *v.* kljun, kljucati

proključa|ti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȍključao/prȍključala *ž*⟩ **1.** doći u stanje ključanja, početi ključati, vreti [*voda je ~la*] **2.** *pren.* doći u stanje razdraženosti (o raspoloženju javnosti, javnom mišljenju itd.) [*masa je ~la*] // **proključávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* proključāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proključati
✧ PRO-[4] + *v.* ključ, ključati

prokljùvati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pròkljujēm (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. rad.* prȍkljuvao/prȍkljuvala (se) *ž*⟩ **1.** (što) kljujući, udarajući kljunom probiti i izići iz jajeta (o piletu); prokljuviti **2.** (se) pokazati se iz jajeta, probiti ljusku // **prokljuvávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokljùvāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokljuvati; **prokljúviti** *svrš.* ⟨*prez.* pròkljūvīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròkljūvljen⟩ **1.** (što) prokljuvati (1) **2.** *žarg.* **a.** (što) ispitujući saznati što; shvatiti **b.** (u što) ući u problem ili pitanje; uputiti se u što, dokučiti; **prokljuvljívati** (što, u što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokljùvljujēm, *pril. sad.* prokljùvljujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokljuviti
✧ PRO-[4] + *v.* kljun, kljuvati

pròknjižiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròknjižīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròknjižen⟩ unijeti podatke u računske knjige // **proknjižívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* proknjìžujēm, *pril. sad.* proknjìžujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proknjižiti
✧ PRO-[4] + *v.* knjiga, knjižiti

pròkockati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròkockān⟩ **1.** (što) izgubiti sve kockajući se; proigrati [~ *imanje*; ~ *priliku*] **2.** (se) odati se strasti kockanja // **prokockávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokòckāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokockati
✧ PRO-[4] + *v.* kocka, kockati

Prokofjev (*izg.* Prokȍfjev), **Sergej Sergejevič** (1891–1953), ruski skladatelj i pijanist, predstavnik suvremene ruske glazbe neobuzdanog temperamenta i iskričave groteske (opere, baleti, simfonije, glazba za filmove S. Eisensteina *Aleksandar Nevski, Ivan Grozni*)

prokólati *svrš.* ⟨*prez.* pròkōlām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prokólao⟩ početi kolati
✧ PRO-[4] + *v.* kolo, kolati

prokomentírati (koga, što) *svrš.* ⟨*prez.* prokomèntīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prokomèntīrān⟩ dati svoj komentar [~ *najnovija zbivanja*]
✧ PRO-[4] + *v.* komentar, komentirati

pròkōnzul *m* **1.** *pov.* bivši konzul koji je postao upravitelj ili vojni zapovjednik u jednoj od provincija u staroj rimskoj državi **2.** *pov.* za Francuske revolucije, predstavnik građanske vlasti pri zapovjedništvima vojnih jedinica **3.** *biol.* predak čovjekolikih majmuna (*Proconsul africanus*) // **pròkōnzulskī** *prid.* koji se odnosi na prokonzule
✧ *njem.* Prokonsul ← *lat.* proconsul ≃ PRO-[3] + *v.* konzul

prokòpati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍkopān⟩ **1.** kopajući provesti što kuda, napraviti kanal, put i sl. **2.** kopajući, bušeći proći kroza što, na drugu stranu **3.** *pren.* temeljito pretražiti // **prokápati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròkāpām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. trp.* pròkāpān, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokopati; **pròkop** *m* **1.** duži iskopani prolaz u zemljištu između dva mora; prorov, kanal **2.** *v.* jàrak; **prokopávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokòpāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokopati
◆ *mikrotop.*: **Pròkop** ◇ *pr.* (etnici, ili od imena Prokopije): **Pròkop** (Vukovar, Baranja), **Prokòpec** (*I* Slavonija), **Pròkopić** (Pakrac, Požega), **Prokópović** (Rijeka, Zagreb, Baranja)
✧ PRO-[4] + *v.* kopati

Pròkōpije iz Cezareje (o.500–565), bizantski povjesničar o vladavini cara Justinijana i njegovu dobu; osobito važni podaci o dolasku Slavena na Balkanski poluotok u 6. st.

prokòsiti *svrš.* ⟨*prez.* pròkosīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròkošen⟩ koseći otvoriti, probiti [~ *put*]
✧ PRO-[4] + *v.* kosa[2], kositi

prokotr̀ljati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* prokotr̀ljām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȍkotrljao/prȍkotrljala *ž*⟩ malo (se) kotrljati; zakotrljati (se) // **prokotrljávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokotr̀ljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokotrljati
✧ PRO-[4] + *v.* kotur, kotrljati se

pròkrasti se *svrš.* ⟨*prez.* prokrádem se, *pril. pr.* -āvši, se, *prid. rad.* pròkrao/pròkrala se *ž*⟩ krišom se provući, proći [~ *kraj stražara*] // **prokrádati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pròkrādām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokrasti se
✧ PRO-⁴ + *v.* krasti

prokr̀čiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròkrčīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròkrčen⟩ krčeći ukloniti prepreke, smetnje i sl.; iskrčiti [~ *šumu*] // **prokrčívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokr̀čujēm, *pril. sad.* prokr̀čujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokrčiti
✧ PRO-⁴ + *v.* krčiti

prokreácija *ž* stvaranje i rađanje potomstva // **prokrèātor** (**prokreâtor**) *m rel. ekspr.* otac, roditelj, praotac, predak
✧ *lat.* procreatio ≃ procreare: stvoriti, uzgojiti

prokrijumčáriti *svrš.* ⟨*prez.* prokrijùmčārīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prokrijùmčāren⟩ **1.** (što) **a.** krijumčareći prenijeti, prevesti (preko granice) [~ *oružje*]; prošvercati **b.** *pren.* na nedopušten način izvršiti što, doći do čega **2.** (se) provući se krišom na neprimjetan (ob. nezakonit) način [~ *se na tuđi teritorij*]
✧ PRO-⁴ + *v.* krijumčariti

prokr̀kljati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pròkrkljao/pròkrkljala *ž*⟩ **1.** (∅) krkljajući progovoriti **2.** (što) *razg.* upotrebom kakva pomagala, štapa i sl., pročistiti ono što je začepljeno, odčepiti upotrebom snage i pokretima gore-dolje // **prokrkljávati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokr̀kljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokrkljati
✧ PRO-⁴ + *v.* krkljati

prokrstáriti (što) *svrš.* ⟨*prez.* prokr̀stārīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prokr̀stāren⟩ obići sve krstareći [~ *sva mora*]
✧ PRO-⁴ + *v.* krstariti

Pròkrust *m mit.* nadimak drumskog razbojnika Damasta koji je namamljenim putnicima na postelji istezao ili podsijecao udove kako bi ih izravnao s ležajem, dok ne bi umrli; ubio ga Tezej odsjekavši mu glavu u njegovoj postelji // **Pròkrustov** *prid.* koji pripada Prokrustu
△ ***~a postelja*** *pren.* nasilno prilagođavanje nečemu mimo moguće mjere znanja, podnošljivosti, mogućnosti
✧ *grč.* Prokroústēs: Rastezač

prokrvári|ti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prokr̀vārīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prokr̀vāren⟩ **1.** početi krvariti [*rana je ~la*] **2.** *pren.* biti prožet patnjom zbog koga/za kim [*srce mu je ~lo*] // **prokrvarívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokrvàrujēm, *pril. sad.* prokrvàrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokrvariti
✧ PRO-⁴ + *v.* krv, krvariti

proktìtis *m pat.* upala sluznice i stijenke završnog dijela debelog crijeva
✧ *grč.* prōktós: *v.* anus + -ITIS

proktodèum *m zool.* stražnji dio crijeva u beskralješnjaka; uvrnuće zadnjeg zametnog listića
✧ *nlat.* ← *grč.* prōktós: *v.* rektum + hodaîos: putni

proktològija *ž med.* dio medicine koji se bavi liječenjem bolesti debelog crijeva (rektuma i anusa)
✧ *grč.* prōktós: *v.* anus + -LOGIJA

pr̀òktoskop *m med.* instrument za pregled debelog crijeva kroz analni otvor
✧ *grč.* prōktós: *v.* anus + -SKOP

pròkuhati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròkuhān⟩ **1.** (∅) **a.** zagrijati se do vrenja (o tekućini) [*voda je prokuhala*] **b.** zagrijati do točke raspada sustava [*motor je prokuhao*] **2.** (što) zagrijavanjem u ključaloj vodi pripremiti hranu [~ *povrće*] **3.** (što) zagrijavanjem u ključaloj vodi uništiti bakterije; sterilizirati [~ *kirurške instrumente*] // **prokuhávati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokùhāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokuhati
✧ PRO-⁴ + *v.* kuhati

pròkukati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pròkukao⟩ **1.** početi kukati **2.** provesti vrijeme kukajući [~ *cijeli život*] // **prokukávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokùkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokukati
✧ PRO-⁴ + *v.* kuku, kukati

pr̀òkula *ž bot.*, *v.* brokula // **pr̀òkulica** *ž* ⟨N *mn* pr̀òkulice⟩ (ob. *mn*) *bot.* dvogodišnja zeljasta biljka (*Brassica oleracea var. gemmifera*) iz porodice krstašica (*Cruciferae*), kao povrće služe lisni pupovi koji izbijaju uzduž stabljike; briselski kupus, kelj pupčar, čimulica
✧ *njem.* Brokkoli *v.* brokula

prokùlja|ti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* prokùljām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prokùljao/prokùljala *ž*⟩ **1.** početi kuljati, poteći provaljujući iz čega poput bujice (o pari, dimu, tekućini i sl.) [*iz motora je ~o dim*] **2.** *pren. razg. ekspr.* u velikom broju početi izlaziti iz kakva zatvorenog prostora [*iz kina su ~li ljudi*] // **prokuljávati**

(∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokùljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokuljati
✧ PRO-⁴ + *v.* kuljati

prokúnjati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròkūnjām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prokúnjao/prokúnjala *ž*⟩ neko vrijeme kunjati, kunjati od početka do kraja [~ *predstavu*]; ne pratiti // **prokunjávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokùnjāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokunjati
✧ PRO-⁴ + *v.* kunjati

Prokuratíve (**Prokurâcije**) *ž mn* **1.** u Veneciji, niz dvokatnih palača koje zatvaraju Trg Sv. Marka, u njima su stanovali najviši državni dužnosnici (prokuratori) između kojih se birao dužd **2.** u Splitu, dio grada nazvan po uzoru na Venecijanske Prokurative

prokùrātor (**prokurâtor**) *m* **1.** onaj koji upravlja, upravitelj imanja u nekim zemljama **2.** onaj koji kao opunomoćenik zastupa koga; posrednik **3.** *pov.* visoki državni funkcionar u starom Rimu // **prokúra** *ž* **1.** *pravn.* najšira trgovačka punomoć koju pravna ili fizička osoba daje prokuristu (2) da ga zastupa **2.** *zast.* nagrada za posredovanje, mešetarska pristojba; **prokùrātorskī** *prid.* koji se odnosi na prokuratore; **prokùrātorski** *pril.* kao prokurator, na način prokuratora; **prokuratúra** *ž pov.* javno tužilaštvo, pravobraniteljstvo; **prokùrist** (**prokurȉst**) *m term. zast.* **1.** poslovođa tvrtke ili banke (onaj koji je pravno zastupa) **2.** onaj koji dobiva punomoć da sklapa poslove za drugoga
✧ *lat.* procurator ≃ procurare: obavljati poslove u ime drugoga, upravljati

prokurážiti se *svrš.* ⟨*prez.* prokùrāžīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* prokurážio se⟩ postati kuražniji, malo se okuražiti; ohrabriti se // **prokuražívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* prokuràžujēm se, *pril. sad.* prokuràžujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokuražiti se
✧ PRO-⁴ + *v.* kuraža

pròkūrvati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pròkūrvām (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. trp.* pròkūrvān⟩ *vulg.* **1.** (što) potrošiti na kurve (novac, imanje) **2.** (se) **a.** prostituirati se **b.** *razg.* postati moralno pokvaren // **prokurvávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokùrvāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokurvati
✧ PRO-⁴ + *v.* kurva, kurvati se

pròkušati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròkušān⟩ provjeriti, isprobati valjanost čega // **pròkušān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je provjeren, siguran, iskušan [~*o sredstvo* ono s čime postoje dobra iskustva; (o lijekovima, postupcima, načinima ophođenja; itd.)]; **pròkušānōst** *sr* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ odlika onoga koji je prokušan ili svojstvo onoga što je prokušano; **prokušávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokùšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokušati
✧ PRO-⁴ + *v.* kušati

pròkužiti *svrš.* ⟨*prez.* pròkužīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròkužen⟩ *žarg.* **1.** (što) razumjeti **2.** (koga) prozreti čije namjere; pročitati koga // **prokužívati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* prokùžujēm, *pril. sad.* prokùžujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prokužiti
✧ PRO-⁴ + *v.* kužiti

pròkvestor *m pov.* u antičkom Rimu, činovnik koji zamjenjuje bolesnog ili umrlog kvestora
✧ PRO-³ + *v.* kvestor

prolabírati, *v.* prolaps

prolácija *ž* **1.** spominjanje, ponavljanje čijih riječi; navođenje, napominjanje **2.** pomicanje roka izvršenja čega; odgoda, odgađanje, odlaganje
✧ *lat.* prolatio

prolàktīn ⟨G prolaktína⟩ *m biol.* hormon koji se luči u prednjem režnju hipofize i koji potiče laktaciju kod žena

prolamíni *m mn* ⟨N prolàmīn⟩ *biol.* biljne bjelančevine sjemenki žitarica
✧ (aminokiselina) pyrrolidine + *v.* amonijak + (-IN)

pròlaps *m* ⟨G *mn* prȍlāpsā⟩ *pat.* pomicanje ili ispadanje organa ili dijela organa iz jednog unutrašnjeg prostora u drugi (želuca, debelog crijeva, maternice i sl.) // **prolabírati** *dv.* ⟨*prez.* prolàbīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ *pat.* ispasti/ispadati (o ispadanju, prokliznuću organa ili dijela organa)
✧ *lat.* prolapsus: iskliznuće, pad

prólaz *m* **1.** prolaženje, prolazak [~ *vojske kroz selo*] **2. a.** mjesto namijenjeno prolaženju (između stvari, pokućstva itd.) **b.** mjesto kuda se prolazi i plovi [~ *između otoka i kopna*; ~ *između dva planinska lanca*] **3. a.** poprečna uličica koja spaja dvije paralelne ulice **b.** pješačka ili druga komunikacija unutar zgrada koja spaja dvije ulice [*Marićev* ~; *Ratkajev* ~] **4.** ocjena koja omogućava polaganje ispita, *opr.* pad **5.** *sport* prolazno vrijeme [*imati dobar/loš* ~] △ ***pravo ~a*** pravo prolaženja

preko tuđeg dvorišta ili imanja do svoje kuće ili imanja // **pròlaščić** *m dem.* od prolaz (uzak prolaz, kratak prolaz i sl.); **pròlazak** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ prolaz (**1**, **2**); **prólaz|an** *prid.* ⟨*odr.* -znī⟩ **1.** kojim je moguće proći, kojim se može probiti do cilja; prohodan, *opr.* neprolazan **2.** kroz koji se prolazi, koji služi kao prolaz [*~na soba (prostorija)*] **3.** koji traje ili važi samo neko vrijeme; privremen, *opr.* trajan, vječan [*~no rješenje*; *ovaj svijet je ~an*] **4.** koji omogućuje prolaz na ispitu [*~na ocjena*]; **pròlaziti** *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -zēći, *gl. im.* -ažēnje⟩ **1.** *v.* proći **2.** (∅) biti prihvaćen, ispunjavati uvjete, uspjeti se nekako predstaviti kao dovoljan po kriterijima koji se postavljaju; dobivati prolaznu ocjenu [*kakav je takav je, ali ne ispada barem glup, pa nekako kao političar prolazi*]; **prólaznica** *ž*, *v.* prolaznik; **prólazničin** *prid.* koji pripada prolaznici; **prólaznički** *prid.* koji se odnosi na prolaznike; **prólaznīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ onaj koji prolazi mimo koga ili kroz što [*u pucnjavi je stradao slučajni ~*]; **prolaznìna** *ž* pristojba koja se plaća za prolaženje; **prólaznōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje ili svojstvo onoga što je prolazno [*~ svijeta i besmrtnost duše*]

✧ PRO-⁴ + *v.* laz, laziti

prolèbdjeti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròlebdīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prolèbdio/prolèbdjela *ž*⟩ lebdeći proći mimo

✧ PRO-⁴ + *v.* lebdjeti

prolegòmena *sr mn* uvodno izlaganje temeljnih pretpostavki nekog nauka; predgovor nekom većem djelu, uvod, uvodne napomene [*ova/ovih prolegomena*]

✧ *nlat.* prolegomenon ← *grč.* prolegómenon ← prolégein: reći unaprijed ≃ PRO-² + légein: reći

pròlepsa *ž* ⟨G *mn* -ēpsā/-ī⟩ *gram.* u konstruiranju rečenice, povlačenje rečeničnog dijela naprijed gdje mu inače nije mjesto

✧ *grč.* prólēpsis: zahvaćanje unaprijed ≃ prolambánein: hvatati unaprijed

prólet *m lov. zast.*, *v.* prelet // **prolètjeti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròletīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* prolètio/prolètjela *ž*⟩ **1.** leteći proći mimo koga/čega, iznad koga/čega **2.** *pren.* brzo proći, projuriti, šireći se **3. a.** *pren.* naglo se pojaviti i nestati **b.** brzo proći, minuti (o vremenu); **prolijétati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròlijēćēm, *imp.* prolijéći, *pril. sad.* -ećūći, *gl. im.* -étānje⟩, *v.* proletjeti

✧ PRO-⁴ + *v.* letjeti, let

proletarìjāt *m* ⟨G proletarijáta⟩ **1.** *pov.* u rimsko doba građani najniže klase **2.** *sociol. pov. ideol.* radnički sloj koji zaslužuje za život jedino prodajom svoje radne snage te koji nema sredstava za proizvodnju **3.** *pren.* sloj najsiromašnijih ljudi, beskućnici // **proletárac** *m* ⟨G -rca, V -rče, N *mn* -rci⟩ *zast.* proleter, *v.*; **proletarizácija** *ž* proces osiromašivanja seljaka i slojeva društva koji raspolažu imovinom i njihovo pretvaranje u najamne radnike; **proletarizírati** (se) *dv.* ⟨*prez.* proletarìzīrām (se), *pril. sad.* -ajūći (se), *pril. pr.* -āvši (se), *gl. im.* -ānje⟩ izložiti/izlagati koga ili biti izložen procesu proletarizacije; **prolètēr** *m* ⟨G proletéra⟩ **1.** *sociol. pov.* najamni radnik bez vlastitih sredstava za proizvodnju koji živi od prodaje svoje radne snage **2.** *pov.* pripadnik posebne jedinice (proleterskih brigada) NOV u 2. svjetskom ratu **3.** *razg.* pripadnik siromašnog sloja stanovništva; pripadnik sirotinje; **prolètērka** *ž* ⟨D L -i⟩, *v.* proleter; **prolètērsk|ī** *prid.* koji se odnosi na proletere △ *~**a brigada*** *pov.* posebna jedinica NOV u 2. svjetskom ratu; **prolètērski** *pril.* kao proleter, na način proletera

✧ *njem.* Proletariat *fr.* prolétariat ← *lat.* proletarius: pripadnik najniže klase rimskih građana ≃ *lat.* proles: potomstvo

pròletkult *m pov. ideol.* kratica od »proleterska kultura«, pravac u umjetnosti u SSSR-u od 1917. do 1921, »umjetnost kao komunistički izraz materijalnog konstruktivnog rada« // **pròletkultovac** *m* ⟨G -ōvca, V -ōvče, N *mn* -ōvci⟩ pristalica proletkulta, onaj koji slijedi ideje proletkulta; **pròletkultovskī** *prid.* koji se odnosi na proletkult i proletkultovce; **pròletkultovski** *pril.* kao proletkultovac, na način proletkultovaca

✧ *rus.* proletkúlt, *v.* proletarijat, proleter

proliferírati *dv.* ⟨*prez.* prolifèrīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ brzo se razviti/razvijati; (na)rasti, niknuti/nicati, bujati, (pro)klijati, umnožiti/umnažati se // **proliferácija** *ž fiziol.* umnožavanje stanica, bujanje tkiva u vrijeme embrijskog razvitka ili u doba rasta, te u upalnim, regeneracijskim i tumorskim procesima

✧ *fr.* proliférer ← *srlat.* prolifer: nositi mlade ≃ *lat.* proles: potomstvo

prolijégati se *nesvrš.* ⟨*prez.* pròlijēžēm se, *pril. sad.* -éžūći se, *gl. im.* -ānje⟩ širiti se kroz prostor (o zvuku); razlijegati se
✧ PRO-⁴ + *v.* ležati, lijegati

prolijéniti se *svrš.* ⟨*prez.* pròlijēnīm se, *pril. pr.* -īvši se, *prid. rad.* prolijénio se⟩ postati lijen; olijeniti se, razlijeniti se // **proljenjívati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* proljènjujēm se, *pril. sad.* proljènjujūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prolijeniti se
✧ PRO-⁴ + *v.* lijen, lijeniti se

pròlisin|a *ž* **1.** *rij.* jamica na licu kad se tko smije **2.** *rij.* ćela **3.** mjesto na kojem je opala kosa ili dlaka od bolesti (ob. spolne) [*umjerenost zaustavlja ispičuturu prije pijanstva, izjelicu prije mučnine i pohotljivca prije ~e*] **4.** mjesto gdje se počinje pokazivati lisa
✧ PRO-⁴ + *v.* lisa

prolìstati *svrš.* ⟨*prez.* prolìstām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍlistān⟩ **1.** (∅) pustiti list, pokriti se listom [*drvo je prolistalo*] **2.** (što) listajući pročitati, na brzinu se upoznati sa sadržajem čega [~ *knjigu*; ~ *novine*] // **prolistávati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prolìstāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prolistati
✧ PRO-⁴ + *v.* list¹, listati

pròliti *svrš.* ⟨*prez.* prȍlijēm, *pril. pr.* -īvši, *imp.* pròlīj, *prid. trp.* prolìven/prȍlīt *jez. knjiž.*⟩ **1.** (što) izbaciti tekućinu iz posude; isprazniti tekućinu iz posude; izliti **2.** (se) raširiti se na sve strane, po površini // **prolijévati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròlijēvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proliti; **próljev** *m pat.* učestalo pražnjenje crijeva u obliku vrlo rijetke, katkad i krvave stolice; litavica
✧ PRO-⁴ + *v.* liti

pròlog *m* ⟨N *mn* -ozi⟩ **1.** uvodni tekst scenskom ili opernom glazbenom djelu; uvod **2.** *pren.* uvodni događaj(i) [~ *2. svjetskom ratu*]
✧ *njem.* Prolog ← *lat.* prologus ← *grč.* prólogos ≃ PRO-² + -LOG

PROLOG *m inform.* programski jezik visoke razine pogodan za modularno programiranje; služi za programiranje umjetne inteligencije
✧ *engl.* **Pro**gramming in **Log**ic

prolòkati *svrš.* ⟨*prez.* pròločēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍlokān⟩ **1.** (što) izriti, probiti podlokavanjem (o djelovanju vode) **2.** *razg. pejor.* **a.** potrošiti na piće **b.** (se) odati se piću; propiti se // **prolokávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prolòkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prolokati
✧ PRO-⁴ + *v.* lokati

prolòmiti *svrš.* ⟨*prez.* pròlomīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròlomljen⟩ **1.** (što) *rij.* **a.** lomeći provaliti, udarom razbiti na komade **b.** lomeći silom načiniti prolaz, prokrčiti put **2.** (što) *pren.* visokim, jakim zvukom narušiti tišinu **3.** (se) *rij.* **a.** lomeći se pasti, survati se, pretvoriti se u ruševinu **b.** odjeknuti silnom snagom; razlegnuti se **c.** rasprsnuti se, eksplodirati // **pròlom** *m* **1. a.** čistina u šumi nastala obaranjem stabala **b.** prolomljeno mjesto; otvor, prodor **2.** nagao, veliki izljev kiše [~ *oblaka*]; **prolámati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* pròlāmām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prolomiti
✧ PRO-⁴ + *v.* lom, lomiti

prolongácija *ž* **1.** *pravn.* produžetak trajanja pravnih odnosa nakon predviđenog roka; sporazumna odgoda **2.** svako pomicanje roka, produživanje općenito, prolongiranje // **prolongírati** (što) *dv.* ⟨*prez.* prolòngīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prolòngīrān, *gl. im.* -ānje⟩ produžiti/produživati rok čega
✧ *lat.* prolongatio ≃ longus: dalek, dug ← prolongare: produžiti

Pròložac *m* ⟨G Pròlošca⟩ mjesto (u blizini Imotskog) // **Pròloščanin** *m* (**Pròloščānka** *ž*) ⟨N *mn* Pròloščani⟩ stanovnik Prološca; **pròložačkī** *prid.* koji se odnosi na Proložac i Prološčane
◆ *pr.* (etnici): **Pròloščić** (170, Sinj, sred. Dalmacija, Slavonija)

pròložak *m* ⟨G -ška, N *mn* -šci⟩, *v.* prored (**2**)
✧ PRO-⁴ + *v.* ložiti

prolúnjati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròlūnjām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prolúnjao/prolúnjala *ž*⟩ proći lunjajući, skitajući se bez plana [~ *gradom*]
✧ PRO-⁴ + *v.* lunjati

prolúpati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròlūpām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròlūpān⟩ **1.** *vojn. neol.* sudjelovati u okršaju, stradati u okršaju, izdržati okršaj **2.** *žarg.* izgubiti duševnu svježinu, postati žrtva staračke demencije, prestati biti uračunljiv; poludjeti, oglupavjeti // **pròlūpān** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ *ekspr.* koji je prolupao, uništen, znatno oslabljen, istrošen, iznemogao, onemoćao od starosti ili od bolesti, od kojega više ništa nema ili se ne može očekivati [*~i general*; *~i osvajač žena*]; **prolupávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prolùpāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prolupati
✧ PRO-⁴ + *v.* lupiti, lupati

prolútati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròlūtām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prolútao/prolútala *ž*⟩ provesti neko vrijeme u lutanju
✧ PRO-⁴ + *v.* lutati

pròljeć|e *sr* **1. a.** kalendarsko doba od 21. ožujka do 21. lipnja **b.** jedno od četiri godišnja doba (između zime i ljeta) **2.** *pren.* **a.** godina (1) **b.** mladost [*~e života*] △ ***Hrvatsko ~e***, *v.* hr̀vātskī △ // **pròljećār** *m* **1.** rani, proljetni krumpir **2.** *pol. razg.* sudionik u političkim događajima 1971; **pròljećārskī** *prid.* koji se odnosi na proljećare (ob. 2); **pròljećārski** *pril.* kao proljećar, na način proljećara (ob. 2); **pròljetīšte** *sr* mjesto gdje se u nomadskom stočarenju napasa stoka u proljeće, proljetne trave, *usp.* trava (5): **pròljetnī** *prid.* koji se odnosi na proljeće; **pròljetnica¹** *ž bot.* (+ *potenc.*) biljka koja cvjeta u proljeće; **pròljetōs** *pril.* ovoga proljeća, u proljeću koje je minulo u ovoj godini; **pròljetošnjī** *prid.* koji je od proljetos
✧ PRO-⁴ + *v.* ljeto

proljèpšati se *svrš.* ⟨*prez.* -ām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pr̀oljepšao (proljèpšao)/pr̀oljepšala (proljèpšala) se *ž*⟩ postati ljepši (o ljudima, o vremenu i sl.) // **proljepšávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* proljèpšāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proljepšati se
✧ PRO-⁴ + *v.* lijep

pròljetnica² *ž bot.* biljka (*Hieracium pilosella*) iz porodice glavočika (*Compositae*)
✧ *v.* proljeće

próljev, *v.* proliti

pròljevak *m* ⟨G -ēvka, N *mn* -ēvci⟩ *bot.* ljekovita i otrovna biljka (*Gratiola officinalis*) iz porodice zijevalica (*Scrophulariaceae*)
✧ PRO-⁴ + *v.* liti

pr̀omaha *ž reg. ekspr.*, *v.* propuh // **pr̀omaja** *ž reg.* (+ *srp.*) propuh, *v.*
✧ PRO-⁴ + *v.* mah, mahati

promàknuti (pròmaći) *svrš.* ⟨*prez.* pròmaknēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pròmaknūt⟩ **1.** (što) provući između čega, prodjenuti [*~ konac kroz ušicu igle*] **2. a.** (∅) proći brzo pored, pokraj koga ili čega **b.** (komu) izmaknuti pažnji, oku i sl. [*promakla mi je ta vijest*] **3.** (-koga) dati viši položaj u službi; unaprijediti, promovirati // **promaknúće** *sr* unapređenje u službi; promocija
✧ PRO-⁴ + *v.* maknuti

promaršírati (∅, kroza što) *svrš.* ⟨*prez.* promàršīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* promaršírao/promaršírala *ž*⟩ proći marširajući
✧ PRO-⁴ + *v.* marš, marširati

pròmašiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròmašīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròmašen⟩ **1. a.** ne pogoditi pri gađanju [*~ metu*; *~ fazana*] **b.** *razg.* otići krivim putem [*~ odvojak za Split*] **2.** *pren.* krivo usmjeriti s trajnim posljedicama [*~ zanimanje*] // **pr̀omašāj** *m* **1.** neuspio pokušaj pogotka u metu **2. a.** (po)greška, omaška, propust **b.** krivo zamišljen ili izveden pothvat; **pròmāšen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji je promašio profesiju [*~i filmski režiser*; *~i učenjak*; *~i umjetnik*]; **pròmāšeno** *pril.* na promašen način; **pròmāšenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je promašen; **promašívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* promàšujēm, *pril. sad.* promàšujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promašiti
✧ PRO-⁴ + *v.* mah

promátrati, *v.* promotriti

promemórija *ž* tekst koji ima karakter podsjetnika za neki program, plan ili projekt (ob. upravljen onome tko odlučuje o javnim i sl. poslovima)
✧ *lat.* pro memoria: za pamćenje

promenáda *ž* **1.** šetnja, šetanje **2.** javni gradski prostor predviđen isključivo za šetnju pješaka; šetalište // **promènādnī** *prid.* koji je svojstven promenadi [*~ koncert*]
✧ *njem.* Promenade ← *fr.* promenade ≃ *lat.* prominare: tjerati (stoku) ispred sebe

promèsa *ž* **1.** *reg.* obveznica, mjenica, srećka **2.** *bank.* dokument kojim se izdatnik (banka) obvezuje da će eventualni dobitak na srećku odstupiti vlasniku promese ili onome tko s njom ovlašteno raspolaže
✧ *tal.* promessa: obećanje

promeškòljiti (se) *svrš.* ⟨*prez.* promèškoljīm (se), *pril. pr.* -īvši (se), *prid. rad.* promeškòljio/promeškòljila (se) *ž*⟩ meškoljiti se neko vrijeme // **promeškoljívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* promeškòljujēm (se), *pril. sad.* promeškòljujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promeškoljiti
✧ PRO-⁴ + *v.* meškoljiti se

promètati (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròmećēm, *pril. sad.* -ećūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** *v.* prometnuti **2.** (se) snalaziti se u teškoćama svakodnevnog života; spodbijati se, deverati // **prómet** *m* **1. a.** prenošenje, prevoženje ljudi, robe itd. pomoću prijevoznih sredstava (željeznice, brodova, autobusa, aviona itd.) **b.** kretanje,

hodanje, vožnja (na ulicama, cestama); saobraćaj **2. a.** proces izmjena vrijednosti iz robnog u novčani i obratno; trgovina, trgovačke operacije [*robni ~*; *novčani ~*] **b.** količina poslova i operacija koje se čine radi ostvarenja dobitka **3.** optjecaj [*novčanica u ~u*]; **promètalo** *sr knjiš.* **1.** prometno sredstvo **2.** čunak tkalačkog stana; **prómetn|ī** *prid.* **1.** koji se odnosi na promet, kojim se odvija promet (**1**) [*~e veze*; *~i znak*] **2.** koji se nalazi u prometu, u optjecaju [*~i kapital*] **3.** ⟨*neodr.* prómetān⟩ takav da je podvrgnut stalnim promjenama sastava ljudi, da se kroz njega često hoda ili prolazi [*~a soba* (za razliku od mirne sobe); *~a radna prostorija* takva u koju ljudi često zalaze i obično ometaju miran rad] △ ***~a policija*** policija koja regulira promet; ***~a vrijednost*** vrijednost koja se osniva na prodajnoj, trgovačkoj razmjeni; **prómetnica** *ž* ulica ili cesta namijenjena javnom prometu [*stanje na ~ma je normalno*]; saobraćajnica; **prómetničkī** *prid.* koji se odnosi na prometnike; **prómetnički** *pril.* kao prometnik, na način prometnika; **prómetnīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩ *term.* **1.** onaj koji otprema vlakove [*željeznički ~*] **2.** onaj koji upravlja cestovnim prometom; saobraćajac; **pròmetnuti** *svrš.* ⟨*prez.* pròmetnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pròmetnūt⟩ **1.** (što) provući, proturiti kroza što [*~ konac kroz ušicu igle*] **2.** (se) (u što, koga) pretvoriti se u što, promijeniti se [*~ se u zlo*; *~ se u lijepog mladića*] **3.** (se) (ob. *nesvrš.*) snaći se u nevoljama života, izići na kraj s teškoćama koje nameću neimaština i skučenost materijalnih mogućnosti [*promećući se kojekako u životu*], *usp.* probiti, probijati, spodbijati, provlačiti, provući; **prómetovati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* prómetujēm, *pril. sad.* prómetujūći, *gl. im.* -ānje⟩ *konstr.* biti u prometu, voziti, prevoziti, ploviti, letjeti, održavati veze, povezivati (dva ili više odredišta); saobraćati, *usp.* promet (**1**)

✧ PRO-^{4} + *v.* metnuti, metati

Promètej *m* **1.** *mit.* Titan koji je ukrao bogovima vatru s Olimpa i predao je ljudima, veliki dobročinitelj čovječanstva; Zeus ga je kao buntovnika kaznio zakovavši ga na stijenu na kraju svijeta (na Kavkazu), gdje je svakog jutra dolijetao orao i kljucao mu jetru koja bi preko noći zacijelila; oslobodio ga je Heraklo; ovjekovječen u Eshilovu *Okovanom Prometeju*, u Ovidijevim *Metamorfozama*, u brojnim kasnijim literarnim, likovnim i glazbenim interpretacijama (Tizian, Goethe, Beethoven, Byron itd.) **2.** *pren.* utjelovljenje hrabrosti, pobune u ime dobra, donosilac svjetla i lučonoša napretka, predvodnik na putu iz mraka, stradalnik za dobrobit svih ljudi // **promètejsk|ī** *prid.*, ob. u: △ ***~a vatra*** luč hrabrosti, pobune protiv zaostalosti, mraka, tiranije; svjetlo slobode, pravde, napretka

pròmētīj (**promêtīj**) *m kem.* radioaktivni element (simbol Pm, atomski broj 61), dobiva se i umjetnim putem fisijom urana, torija i plutonija

✧ *nlat.* promethium, prema Prometeju

pròmicati *nesvrš.* ⟨*prez.* -ičēm, *pril. sad.* -ičūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅, što, koga), *v.* promaknuti **2.** (što) unapređivati, pridonositi napredovanju, činiti da napreduje; promovirati [*~ hrvatske gospodarske interese*] // **promìcatelj** *m* onaj koji promiče što; **pròmičba** *ž* **1. a.** *arh. ideol. neol. 1941.*, *v.* propaganda **b.** *meton.* ured koji se bavi promidžbom **2.** *žarg. zast.* (u šali) krijumčarenje, šverc **3. a.** *nakn. shv. neol.*, *v.* reklama **b.** propaganda (ob. politička); **pròmidžba** *ž* izgovor riječi *promičba* kako se je pisala po pravopisu iz 1944. analogijom prema *predoč* + *ba* ← *predočba* (od *promic(ati)* + *ba* trebalo bi pravilno pisati *promicba*); **pròmidžbenī** *prid.* koji se odnosi na promidžbu [*~ aparat*; *~ materijal*; *~ tisak*; *~ ured*]; **pròmidžbenīk** *m* ⟨V -īče, N *mn* -īci⟩, *v.* promidžbenjak; **promidžbènjāk** *m* ⟨G promidžbenjáka, V -āče, N *mn* promidžbenjáci⟩ onaj koji radi u promidžbi ili na promidžbi; promidžbenik

✧ PRO-^{4} + *v.* maknuti, micati

promigòljiti *svrš.* ⟨*prez.* promìgoljīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* promigòljio/promigòljila *ž*⟩ **1.** (∅) proći migoljeći **2.** (kroza što) **a.** provući se migoljeći **b.** *pren.* provući se bez obveza ili teškoća; izvući se, izmigoljiti

✧ PRO-^{4} + *v.* mig, migoljiti se

promijéniti *svrš.* ⟨*prez.* pròmijēnīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròmijēnjen⟩ **1.** (što) **a.** dati čemu drugi sadržaj **b.** zamijeniti jedno drugim [*~ čarape*] **2.** (koga) zamijeniti drugim (ob. smijeniti i postaviti drugoga) **3.** (se) **a.** postati drugačiji; izmijeniti se **b.** *reg.* preobući se, presvući se // **prȍmjen|a** *ž* **1.** mijenjanje u što drugačije ili u što drugo [*~a brzine*; *~a pravca*; *bez ~a*; *doživjeti ~e*; *izazvati/unijeti ~e*] **2.** smjena, zamjena jednoga

drugim [*~a dijelova stroja*; *unutrašnja ~a*] **3.** *gram.* deklinacija i konjugacija [*glasovna ~a*] △ **~a klime** *meteor.* **1.** općenito svi oblici nestalnosti klime: promjene u statističkim pokazateljima meteoroloških elemenata za različita dulja razdoblja kao i prirodnih procesa klimatskog sustava zbog antropogenih djelovanja **2.** značajna promjena srednjih vrijednosti temperature ili oborina u odnosu na vrijednosti od deset godina ili duljeg razdoblja **3.** *pren.* promjena određenih odnosa u društvu (demokratizacija i sl.) koji bitno utječu na doživljaj stvarnosti; **~a zraka** boravak na drugačijoj klimi i drugačijem zraku (morskom, planinskom); **promjènjiv** (**promjènljiv**) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji se lako i često mijenja [*~o vrijeme*]; nepostojan, kolebljiv **2.** koji se može promijeniti [*zamjenjiv*] △ **~e riječi** *gram.* vrsta riječi koje mijenjaju oblik u padežima, rodu, broju, licu, vremenu i načinu (imenice, pridjevi, zamjenice, brojevi i glagoli), *opr.* nepromjenljive riječi, *v.* nepromjenljiv △; **promjenjívati** (što, koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* promjènjujēm, *pril. sad.* promjènjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promijeniti, mijenjati; **promjènjivo** (**promjènljivo**) *pril.* na promjenjiv način, izmjenjivo, varirano; **promjènjivōst** (**promjènljivōst**) *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je promjenjiv i onoga što je promjenljivo

✧ PRO-⁴ + *v.* mijena, mijenjati

promiješati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròmiješām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròmiješān⟩ dobro izmiješati [*~ jelo*; *~ kašu*]

✧ PRO-⁴ + *v.* miješati

pròmil *m* ⟨G promìla⟩ tisućiti dio jednog cijelog (znak ‰); tisućina, tisućinka

✧ *lat.* pro mille: kroz tisuću, na tisuću

Prȍmina *ž* *geogr.* planina *S* od Drniša, Zagora, najveći uspon Velika Promina 1148 m // **prȍminskī** *prid.* koji se odnosi na Prominu

prominèncija *ž* **1.** *pov.* oznaka uz ime ili društveni položaj istaknute osobe **2.** *razg. iron.* lažna veličina, tobože važna i istaknuta osoba **3.** *astron.* hladna i gusta tvorevina u Sunčevoj koroni; protuberanca **4.** izbočenje, ispupčenje (npr. u medicinskoj terminologiji) // **promìnent** (**promìnent**) *m rij.* onaj koji je ugledan, na visokom položaju, istaknuti član društva; **prominèntan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ *ekspr.* vrlo istaknut [*~ stručnjak*]; **prominèntno** *pril.* na prominentan način; **prominèntnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je prominentan

✧ *lat.* prominentia ≃ prominens: istaknut ← prominēre: izdizati se, stršiti uvis

promìsija *ž* obećanje iskazano najavom, riječima koje pružaju nadu, jamstvom da će se što dogoditi; davanje riječi

✧ *lat.* promissio ≃ promittere: obećati

promiskuìtēt *m* ⟨G promiskuitéta⟩ **1.** slobodno spolno općenje s čestim mijenjanjem partnera **2.** *pren.* pomiješanost, zbrka, nered // **promiskuìtētan** *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji se odaje promiskuitetu (**1**)

✧ *njem.* Promiskuität ← *fr.* promiscuité ≃ *lat.* promiscuus: izmiješan

pròmisliti *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròmišljen⟩ **1.** (što) u mislima pretresti pojedinosti i okolnosti; prosuditi, razmisliti **2.** (∅) provesti neko vrijeme razmišljajući **3.** (o čemu) razmisliti o čemu radi donošenja odluke // **prȍmīsao** *ž* ⟨G -sli, I -sli/-šlju⟩, *v.* promišljaj; **prȍmišljāj** *m* rezultat promišljanja; promišljanje, promisao; **promíšljati** (∅, što, o čemu) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròmīšljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promisliti; **pròmišljen** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je razuman, pametan, razborit, *opr.* nepromišljen **2.** koji je smišljen s namjerom [*~ postupak*; *~ korak*]; **pròmišljeno** *pril.* na promišljen način, s promišljenošću [*~ djelovati*]; **pròmišljenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je promišljen ili svojstvo onoga što je promišljeno

✧ PRO-⁴ + *v.* misliti

prȍmišljāj, *v.* promisliti

prȍmjena, *v.* promijeniti

prómjer *m mat.* pravac koji prolazi kroz središte i spaja dvije točke kružnice; dijametar, prečnik // **pròmjeriti** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròmjeren⟩ premjeriti; **promjerívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* promjèrujēm, *pril. sad.* promjèrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promjeriti

✧ PRO-⁴ + *v.* mjera, mjeriti

pròmōcija *ž* **1.** svečana dodjela akademske časti (npr. za profesora, doktora) **2.** unapređenje, prijelaz iz nižega položaja u viši; promaknuće **3.** *neol.* **a.** prvo predstavljanje čega (filma, knjige i sl.) **b.** jedan od 4 elementa marketinškog posla, ima za cilj stvoriti svijest o postojanju neke robe na tržištu, izazvati

interes za nju, razvijati sklonost potrošača/kupaca za nju itd. **c.** promicanje neke ideje, životnog stava // **promócijskī** *prid.* koji se odnosi na promociju; **prȍmotīv|an** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji je svojstven promociji △ ~***na prodaja*** aukcijska prodaja koju prati promocija; **pròmōtor** (**promôtor**) *m* **1.** onaj koji obavlja promociju **2.** unapređivač, začetnik **3. a.** organizator neke priredbe ili drugog javnog događaja **b.** onaj koji promiče neku ideju, onaj koji vrši propagandu za neku osobu; **pròmōtorskī** *prid.* koji se odnosi na promotore; **pròmōtorski** *pril.* kao promotor, na način promotora; **promòvent** (**promovȅnt**) *m* onaj koji će biti promoviran, kojega se promovira; **promòventica** *ž*, *v.* promovent; **promovírati** (koga) *dv.* ⟨*prez.* promòvīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* promòvīrān, *gl. im.* -ānje⟩ obaviti/obavljati promociju

✧ *lat.* promotio ≃ promovēre: promovirati

promòčiti (∅, što) *svrš.* ⟨*prez.* pròmočīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròmočen⟩ propustiti tekućinu, vlagu da prodre kroza što [*kaput je promočio*] // **promòčiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji propušta vlagu, kroz koji prodire voda [~ *kaput*; ~ *krov*]; **promočívati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* promòčujēm, *pril. sad.* promòčujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promočiti

✧ PRO-[4] + *v.* mokar, močiti

promòli|ti *svrš.* ⟨*prez.* pròmolīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròmoljen⟩ **1.** (što) pojaviti se djelomično **2.** (∅, se) postati vidljiv, pokazati se, pojaviti se iz skrivenog mjesta [*sunce se ~lo iza oblaka*] // **promáljati** (∅, što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròmāljām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promoliti

✧ PRO-[4] + *prasl.* *moliti: stršati (*slov.* moliti), *v.* militi

promòntōrīj (**promontôrīj**) *m* **1.** *geogr.* zemljište koje se na reljefu ističe visinom; uzvisina, predgorje **2.** *anat.* prirodno ispupčenje na nekom dijelu tijela

✧ *lat.* promontorium

promòtriti *svrš.* ⟨*prez.* pròmotrīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròmotren⟩ **1.** (koga, što) dobro pogledati, ispitati pogledom [~ *neznanca na uglu*] **2.** (što) temeljito se upoznati s čim, ocijeniti, razmotriti [~ *ponudu*], *usp.* promatrati // **promàtrāč** *m* ⟨G promatráča⟩ **1.** onaj koji promatra koga, što **2.** onaj koji po službenoj dužnosti stječe dojmove i skuplja podatke o zbivanjima od općeg interesa [~ *misije Ujedinjenih naroda*] **3.** onaj koji što promatra ili vidi iz kuta, daljine itd. koja je predviđena i koju je predvidio onaj koji je izradio predmet (objekt) promatranja [~ *slike*; ~ *kipa*; ~ *koji uočava perspektivu slike*]; **promatràčica** *ž*, *v.* promatrač; **promàtrāčkī** *prid.* koji se odnosi na promatrače; **promàtrāčki** *pril.* kao promatrač, na način promatrača; **promàtrāčnica** *ž* mjesto s kojega se promatra [~ *za obranu od šumskih požara*; *meteorološka* ~]; **promátrānje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* promatrati **2. a.** postupak kojem se tko podvrgava radi postavljanja dijagnoze (ob. duševni bolesnik) [*poslati na* ~; *taj je zreo za* ~ (čini se da) nije normalan, treba mu psihijatar] **b.** oblik sustavnog i namjernog istraživanja neke pojave ili događaja s ciljem što boljeg proučavanja i upoznavanja; **promátrati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròmātrām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promotriti

✧ PRO-[4] + *v.* motriti

pròmozgati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròmozgām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròmozgān⟩ *razg.* temeljito promisliti, prosuditi // **promozgávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* promòzgāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promozgati

✧ PRO-[4] + *v.* mozak[1], mozgati

prȍmpt|an *prid.* ⟨*odr.* -tnī⟩ koji se poduzima odmah, koji slijedi odmah nakon čega, koji dolazi odmah kao odgovor ili posljedica čega (ob. u procedurama administriranja) [*poslati ~an odgovor*; *~na reakcija*] // **prȍmpt** (I) *pril. ekon.* isporuka odmah ili u najkraćem mogućem roku (ob. kao oznaka na pošiljci); **prȍmpt** (II) *m inform.* odzivni znak koji korisnika obavještava da može upisati naredbu [*dobiti* ~]; odzivnik, *usp.* kursor; **prȍmptno** *pril.* odmah, bez čekanja, bez zadržavanja, smjesta, ne odugovlačeći [~ *reagirati*]; **prȍmptnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** hitnost, okretnost, točnost **2.** *pren.* duhovitost

✧ *lat.* promptus: spreman, dostupan ≃ promere: izraditi

promȑmljati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍmrmljān⟩ mrmljajući što reći, progovoriti; smrmljati // **promrmljávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* promȑmljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promrmljati

✧ PRO-[4] + *v.* mrmljati

promŕsiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròmrsīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròmršen⟩ **1.** rukom proći kroza što; zamrsiti, raskuštrati [~ *kosu*]

2. nerazumljivo, nerazgovijetno kroza zube progovoriti; promrmljati // **promrsívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* promȑsujēm, *pril. sad.* promȑsujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promrsiti
✧ PRO-⁴ + *v.* mrs, mrsiti

pròmrznuti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròmrznēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* pròmrznuo (pròmrzao)/ pròmrznula (pròmrzla) *ž*, *prid. trp.* pròmrznūt⟩ ukočiti se u tijelu od hladnoće; smrznuti se // **pròmrzlina** *ž* promrzli dio tijela, promrzlo mjesto na tijelu; ozeblina; **pròmrzlōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je promrzao ili onoga što je promrzlo
✧ PRO-⁴ + *v.* mraz, mrznuti

pròmucati *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròmucān⟩ **1.** (∅) progovoriti mucajući (za koga s govornom manom) **2.** (što) izgovoriti nerazgovijetno ili tiho zbog straha, nervoze ili sl. // **promucávati** (∅, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* promùcāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promucati
✧ PRO-⁴ + *v.* mucati

pròmućkati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* pròmućkāvši, *prid. trp.* pròmućkān⟩ **1.** mućkajući protresti, izmiješati tekućinu u kakvoj posudi [*prije upotrebe* ~ ob. uputa za upotrebu nekih tekućina] **2.** *pren.* promozgati, promisliti // **promućkávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* promùćkāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promućkati
✧ PRO-⁴ + *v.* mutiti, mućkati

prȍmućūran *prid.* ⟨*odr.* -rnī⟩ koji je snalažljiv u iznalaženju praktičnih koristi i zarade [~ *trgovac*] // **prȍmućūrno** *pril.* na promućuran način; snalažljivo; **promućúrnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je promućuran

prȍmūkao *prid.* ⟨*odr.* -klī⟩ koji je mukao, nečist (o ljudskom glasu) // **prȍmūklo** *pril.* promuklim glasom [~ *se nasmijao*]; **pròmūklōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** osobina ili stanje onoga koji je promukao **2.** *pat.* promjena glasa izazvana bolešću glasnica, sluznice grkljana i sl.; **promúknuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròmūknēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid· trp.* pròmūknūt⟩ dobiti mukao, hrapav glas; **promuknjívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* promùknjujēm, *pril. sad.* promùknjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promuknuti
✧ PRO-⁴ + *v.* muk, mučati

promulgácija *ž pravn.* **1.** proglašenje zakona, državnih akata; objava, obznana **2.** *pov.* dio isprave; kratka formula s izrazima kojima se objavljuje njezin sadržaj // **promulgírati** *dv.* ⟨*prez.* promùlgīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ dati/davati na znanje javnosti, narodu; objaviti/objavljivati, oglasiti/oglašavati, razglasiti, obznaniti
✧ *lat.* promulgatio ≃ promulgare: razglasiti

promùmljati (što) *svrš.* ⟨*prez.* promùmljām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍmumljān⟩ mumljajući izreći // **promumljávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* promùmljāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promumljati
✧ PRO-⁴ + *v.* mumljati

promùnđati (što) *svrš.* ⟨*prez.* promùnđām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍmunđān⟩ nejasno reći, nejasno izgovoriti ili izbjeći jasan smisao, *usp.* munđati (1) // **promunđávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* promùnđāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promunđati
✧ PRO-⁴ + *v.* munđati

pròmuvati se *svrš.* ⟨*prez.* pròmuvām se, *pril. pr.* -āvši se, *prid. rad.* pròmuvao se⟩ *razg.* provesti neko vrijeme muvajući se // **promuvávati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* promùvāvām se, *pril. sad.* -ajūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* promuvati se
✧ PRO-⁴ + *v.* muvati se

pronácija *ž* **1.** položaj šake kad je dlan okrenut prema dolje **2.** pokret stopala pri kojem se izvanjski rub podiže, a unutarnji spušta, *opr.* supinacija
✧ *nlat.* pronatio ← *lat.* pronare: sagnuti se

prònāći *svrš.* ⟨*prez.* prònāđēm, *pril. pr.* prònašāvši, *prid. rad.* prònašao/prònašla *ž*, *prid. trp.* prònāđen⟩ **1.** (što) stvoriti, izmisliti što novo; iznaći, izumiti **2.** (koga, što) naći (kao rezultat traženja) **3.** (se) naći smisao u nekom poslu, životnoj situaciji i sl. // **pronalàzāč** *m* ⟨G pronalazáča⟩ onaj koji je što pronašao, izmislio; izumitelj; **pronalàzāčica** *ž*, *v.* pronalazač; **pronalàzāčkī** *prid.* koji se odnosi na pronalazače △ ~ ***duh*** sposobnost i dar za pronalaženje; **pronalàzāčki** *pril.* kao pronalazač, na način pronalazača; **pronàlazak** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ ono što je dobiveno istraživanjem, što prije nije postojalo; izum, iznašašće; **pronalazàštvo** *sr* ukupnost djelatnosti pronalazača; **pronàlaziti** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. sad.* -zēći, *gl. im.* -ažēnje⟩, *v.* pronaći
✧ PRO-⁴ + *v.* naći

pronàos (**prònaos**) *m arhit. pov.* otvoreno predvorje antičkog hrama, ob. sa žrtvenikom
✧ *grč.* prónāos ≃ PRO-² + nāós: božje mjesto

prònātor (**pronâtor**) *m anat.* mišić koji uvrće podlaktice; uvrtač

✧ *lat.* pronare: saviti se prema naprijed

pronèvjeriti (što) *svrš.* ⟨*prez.* pronèvjerīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pronòvjeren⟩ izvršiti pronevjeru // **prònevjera** *ž* kažnjivo djelo protupravnog pribavljanja imovinske koristi (novca, vrijednosnih papira itd.) povjerenih u službi, u državnom organu, poduzeću itd.; **pronevjerávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pronevjèrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pronevjeriti; pronevjerivati; **pronevjèritelj** *m* onaj koji je izvršio pronevjeru; defraudant; **pronevjeritèljica** *ž*, *v.* pronevjeritelj; **pronevjeritèljičin** *prid.* koji pripada pronevjeriteljici; **pronevjèriteljskī** *prid.* koji se odnosi na pronevjeritelje; **pronevjèriteljski** *pril.* kao pronevjeritelj, na način pronevjeritelja; **pronevjerívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pronevjèrujēm, *pril. sad.* pronevjèrujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pronevjeravati, pronevjeriti

✧ PRO-[4] + *v.* ne + *v.* vjera

prònicati, *v.* proniknuti

prònići (u što) *svrš.*, *v.* proniknuti

prônija *ž pov.* u Bizantskom Carstvu (kasnije i u drugim susjednim državama), od sredine 11. st. posjedovanje državne zemlje u rukama istaknutih osoba u carskoj službi, leno stečeno kao nagrada; u prvo vrijeme nije bilo nasljedno // **pronìjār** *m* ⟨G pronijára⟩ *pov.* uživatelj pronije s obvezom služenja u vladarevoj vojsci ili u kakvoj javnoj službi

✧ *srgrč.* prónoia

prònijēti, *v.* pronositi

pròniknuti (**prònići**) (u što) *svrš.* ⟨*prez.* pròniknēm, *pril. pr.* -ūvši, *imp.* prònikni, *prid. rad.* pròniknuo (prònikao)/pròniknula (prònikla) *ž*⟩ **1.** (u što) prodrijeti u što mišlju, shvatiti bit čega **2.** (koga) obuzeti, prožeti čim (osjećajem, uvjerenjem, idejom) // **prònicati** (u što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ičēm, *pril. sad.* -ičūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proniknuti; **pronìcav** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* pronicljiv; **pronìcavo** *pril.* na pronicljiv način; **pronìcavōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pronicljiv; **pronìcljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ koji mišlju duboko pronične u što, koji brzo i dobro predviđa, živo zapaža; pronicav, proniknljiv; **pronìcljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je pronicljiv; **pròničan** *prid.* ⟨*odr.* -čnī⟩ u kojega se može proniknuti, kojega se namjere mogu jasno nazreti, kojega se namjere ili skriveni smisao dade odčitati ili dešifrirati po nekim postupcima ili onome što nije izrečeno; **pronìkljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* pronicljiv

✧ PRO-[4] + *v.* niknuti (nići)

prònōmen (**pronômen**) *m gram.* vrsta u koju idu riječi što zamjenjuju druge riječi, služe za pokazivanje (upućivanje) i pojačavanje; zamjenica // **prònominālan** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ *gram.* koji se odnosi na pronomen; zamjenički

✧ *lat.* pronomen

pronònsīrān *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji nije dvojben, koji je snažno izražen; izrazit **2.** koji je istaknut, poznat u nekim krugovima, u javnosti i sl.; općepoznat [*~i zastupnik ljevičarske ideologije*] // **pronònsīrāno** *pril.* na pronpremonsiran način; **pronònsīrānōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ položaj onoga koji je prononsiran

✧ *fr.* prononcé: izgovoren, izražen

pronòsiti (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prònosīm, *pril. sad.* prònosēći, *gl. im.* prònošēnje⟩, *v.* pronijeti (**1**) // **pròniјēti** *svrš.* ⟨*prez.* pronèsēm, *pril. pr.* -ēvši, *imp.* pronèsi, *prid. trp.* pronèsen⟩ **1.** (što) **a.** noseći koga (što) prenijeti kroza što, mimo čega [*pronijeli zastavu kroz grad*] **b.** omogućiti da se što širi [~ *vijest*] **2.** (se) brzo se raširiti, postati poznat (o glasu, vijestima i sl.) **3.** (∅) početi nositi jaja (o peradi); **prònos** *m*, *v.* pronosak [*nos ko ~ slab mu ponos*]; **prònosak** *m* ⟨G -ska, N *mn* -sci⟩ **1.** jaje manje od drugih jaja (jaje kokoši koja tek počinje nesti) **2.** *pren.* nešto što je premaleno i donekle odgovara veličini manjeg jajeta, ono što je malo (kao nepoželjno svojstvo) [*muško, a nos mu ko ~* nije pravo muško]; pronos

✧ PRO-[4] + *v.* nositi

pronùncīj *m crkv.* papin poslanik koji zamjenjuje nuncija

✧ PRO-[3] + *v.* nuncij

pronuncijácija *ž gram. fon.* način na koji se izgovaraju glasovi i riječi; izgovor, izgovaranje

✧ *lat.* pronuntiatio ≃ pronuntiare: izgovarati

prònjušiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pònjušen⟩ **1.** njušenjem istražiti, *usp.* njušiti **2.** *pren. razg.* uspjeti što saznati, uspjeti shvatiti što (kako radi, kako funkcionira ili djeluje, kakve su prilike ili kakva je situacija) // **prònjuškati** (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prònjuškān⟩ **1.** malo njuškati [*pas je pronjuškao zamotuljak*] **2.** *pren.* ispitati situaciju, pokušati naći odgo-

vore [~ *naokolo*; ~ *po dućanima*]; **pronjuškávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pronjùškāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* pronjuškati
✧ PRO-⁴ + *v.* njuh, njušiti
pròpadati, *v.* propasti
propàgānd|a (**propagânda**) *ž* **1.** organizirano širenje usmenim ili pismenim putem (političkih, privrednih, vjerskih, poslovnih, umjetničkih itd.) ideja radi oblikovanja javnog mišljenja i ostvarenja planiranih ciljeva [*pràviti ~u* (komu, čemu)]; promidžba, promičba **2.** materijal koji se distribuira da bi se stanovništvo pridobilo za neku ideju, doktrinu i sl. △ ***ekonomska ~a*** predstavljanje i propagiranje roba i usluga putem medija radi poticanja potrošnje // **propagàndist** (**propagandȉst**) *m* **1.** onaj koji se bavi propagandom **2.** onaj koji se po zanimanju bavi ekonomskom propagandom; **propagàndistica** *ž*, *v.* propagandist; **propagandȉstičkī** *prid.* koji se odnosi na propagandu i propagandiste; **propagandȉstički** *pril.* kao propagandist, na način propagandista; **propagàndistkinja** *ž*, *v.* propagandist; **propàgāndn|ī** *prid.* koji se tiče propagande [*~a poruka*; *~i plakat*] △ ***ekonomsko-~i program (EPP)*** poruke ekonomske propagande na radiju i televiziji; **propàgātor** (**propagâtor**) *m refer.* onaj koji nešto propagira, onaj koji širi propagandu [~ *ideje*]; **propàgātorica** *ž*, *v.* propagator; **propàgātorskī** *prid.* koji se odnosi na propagatore i propagandu; **propàgātorski** *pril.* kao propagator, na način propagatora; **propagírati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* propàgīrām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ širiti propagandu za što
✧ *nlat.* Congregatio de propaganda fide: Udruženje za promicanje vjere *njem.* Propaganda ≃ *lat.* propagare: rasprostraniti
pròpān *m* ⟨G propána⟩ *kem.* C_3H_8, bezbojni plin koji dolazi u zemnim plinovima; proizveden krekiranjem nafte, zajedno s butanom, služi kao gorivi plin u kućanstvu; zasićen ugljikovodik, dimetilmetan
✧ *v.* prop(ilen) + *v.* (met)an
prôpanj, *v.* propeti
proparadírati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* proparàdīrām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* proparadírao/proparadírala *ž*⟩ proći kao u paradi, pojaviti se na paradni način, praviti se važan, pokazati se pred drugima uparađen // **proparađívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* proparàđujēm, *pril. sad.* proparàđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proparaditi
✧ PRO-⁴ + *v.* parada, paradirati
propárati (što, se) *svrš.* ⟨*prez.* pròpārām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròpārān⟩ **1.** kidajući konce rasporiti po šavu; rasparati **2.** rasjeći oštrim predmetom, zaparati [~ *kožu*; ~ *trbuh*] **3.** neočekivano, naglo prekinuti, presjeći (o prodornom zvuku) [~ *zrak*] // **proparávati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* propàrāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proparati
✧ PRO-⁴ + *v.* parati
proparoksìtona *ž gram.* riječ čiji se kratki akcent nalazi na trećem slogu od kraja
✧ *grč.* proparoksýtonos
pròpasti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròpadnēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pròpao⟩ **1. a.** pasti kroza što, pasti dolje lomeći u padu prepreke [~ *kroz pod*] **b.** prolomiti se, provaliti se pod težinom [*pod će* ~] **2.** dobiti bolestan izgled, izgubiti zdravlje [~ *u licu*] **3.** *pren.* **a.** doživjeti, pretrpjeti neuspjeh u čemu **b.** dobiti nepovoljnu ocjenu na ispitu; pasti **4.** izgubiti bogatstvo ili imovinu, osiromašiti, *opr.* napredovati, razvíjati (o osobama, gradovima, zemljama) **5.** postati društveno neprihvatljiv [*moralno* ~] **6.** proći uzaludno, beskorisno, bez uspjeha i rezultata [*propao pokušaj*] **7.** uvenuti i sl. (o cvijeću) // **pròpadalīšte** *sr* uređaj na kazališnoj pozornici i sl. koji omogućuje nestajanje sa scene ispod razine poda; **pròpadati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propasti; **pròpalica** *m* onaj koji je nerazumno upropastio svoju egzistenciju, koji je propao [*ta* ~; *velika* ~]; probisvijet, niškoristi; **pròpaličkī** *prid.* koji se odnosi na propalice; **pròpalički** *pril.* kao propalica, na način propalica; **propalȉtēt** *m* ⟨G propalitéta⟩ *žarg.* propalica [*ona/on je* ~; *ovdje se skupljaju sami ~i*]; **pròpalōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ stanje onoga koji je propao (**1, 2**); **pròpa|o** *prid.* ⟨*odr.* -lī⟩ **1. a.** koji je fizički oslabio (ob. nakon bolesti) **b.** koji je materijalno upropašten [*~o čovjek*] **c.** koji nije ostvario cilj, koji nije uspio u ambicijama [*~la veličina*; *~li glumac*] **2.** koji je izgubljen, uzaludno utrošen [*to je ~lo vrijeme*]; **prȍpāst** *ž* ⟨I -sti/-šću⟩ **1.** potpuno uništenje svega (kao posljedica katastrofe, nesreće itd.) **2.** materijalni ili moralni pad; slom, upropaštenje [*naći se (stajati) na rubu ~i*; *srljati u* ~] **3.** prestanak postojanja; smrt
◈ *pr.* (nadimačko): **Propàdalo** (Pakrac, Kaštela)
✧ PRO-⁴ + *v.* pasti

pròpatiti (∅, što) *svrš.* ⟨*prez.* pròpatīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pròpatio⟩ proći (što) kao patnju [~ *godine teškoga života*]
✧ PRO-[4] + *v.* patiti

propedeùtika (propedèutika) *ž* ⟨D L -ici⟩ pripremna obuka, uvod u znanstvenu disciplinu [*filozofska* ~] // **propedeùtičkī** *prid.* koji se odnosi na propedeutiku
✧ *njem.* Propädeutik ≃ *grč.* propaideúein: prethodno podučavati

propeláni *m mn* ⟨N propèlān⟩ *kem.* policiklički ugljikovodici; njihova tri prstena u molekuli dijele zajedničku vezu ugljik-ugljik
✧ *lat.* propellens: koji tjera naprijed

propèlēr (propelêr) *m* ⟨G propeléra⟩ **1.** *tehn.* dio propulzijskog sustava broda ili aviona koji pretvara snagu pogonskog stroja u porivnu silu i tako ga pokreće; vijak, elisa **2.** *žarg.* sitnija, niža, vrlo živahna osoba, uvijek dinamična i u pokretu // **propelérac** *m* ⟨G -rca, V -rče, N *mn* -rci⟩ *tehn. razg.* avion kojeg pokreće propeler; **propelèrčić** *m dem.* od propeler; **propèlērka** *ž*, *v.* propeler (**2**); **propèlerskī** *prid.* koji se odnosi na propeler
✧ *njem.* Propeller ← *engl.* propeller ≃ *lat.* propellere: tjerati naprijed

pròpen, *v.* propilen

propèntati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȍpentao/prȍpentāla *ž*⟩ izgovoriti pentajući, zapinjući u govoru // **propentávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* propèntāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propentati
✧ PRO-[4] + *v.* pentati

Propèrcije, Seksto (55/43. pr. Kr.–o.16), najveći rimski elegičar; objavio četiri knjige elegija, prva posvećena ljubavnici Cintiji; majstor forme, stiha i ritma; emotivna i melankolična poezija bogatog i nijansiranog vokabulara

pròpēti (se) *svrš.* ⟨*prez.* prȍpnēm (se), *pril. pr.* -ēvši (se), *prid. trp.* prȍpēt⟩ uzdignuti se na stražnje noge (ob. o konju) // **prôpanj** *m* ⟨G -pnja⟩ položaj tijela konja kad se propne na zadnje noge; **propélo** *sr rel.*, *v.* raspelo; **pròpinjati se** *nesvrš.* ⟨*prez.* -njēm se, *pril. sad.* -njūći se, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propeti
✧ PRO-[4] + *v.* penjati se (peti se)

pròpil *m kem.* jednovalentni radikal C_3H–, izveden iz propana

propilèje *ž mn* ⟨G propiléjā⟩ *arhit. pov.* u grčkoj arhitekturi, prilazni trijemovi koji vode u građevinu reprezentativnog karaktera i čine s njom cjelinu // **propìlejskī** *prid.* koji se odnosi na propileje i Propileje
✧ *njem.* Propyläen ← *grč.* propýlaia: ulaz na atensku akropolu ← propýlaios: ispred ulaza ≃ PRO-[2] + pýlē: vrata

propìlen *m kem.* nezasićeni ugljikovodik C_3H_6, nastaje pri krekiranju nafte, važan za sintezu acikličkih spojeva; propen // **pròpen** *m kem.*, *v.* propilen
✧ PRO-[2] + *grč.* píōn: mastan

propìlīt *m* ⟨G propilíta⟩ *min.* površinska eruptivna stijena koja je bila izložena hidrotermalnoj metamorfozi
✧ PRO-[2] + *grč.* píōn: mastan + -LIT[1]

propíliti *svrš.* ⟨*prez.* pròpilīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròpīljen⟩ raspiliti po dužini [~ *drvo*]
✧ PRO-[4] + *v.* pila, piliti

propísati *svrš.* ⟨*prez.* pròpīšēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròpīsān⟩ **1.** (što) izdati propis, urediti aktom koji što određuje [~ *normative*] **2.** (∅) *razg.* početi pisati // **pròpis** *m* usvojena i određena obveza koja uređuje odnose i postupke u društvu [*građevinski* ~; *zakonski* ~*i*]; **pròpis|an** *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ **1.** u skladu s propisom [~*na svjetla na biciklu*] **2.** *razg.* koji ima sva svojstva nečega, pravi [~*ni idiot*]; **pròpīsan** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ propisom nametnut; obvezan [~*a školska odjeća*]; **propisìvāč** *m* ⟨G propisiváča⟩ onaj koji što propisuje, određuje, regulira; **propisívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* propìsujēm, *pril. sad.* propìsujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propisati; **pròpisnīk** *m* ⟨N *mn* -īci⟩ dokument ili službeni akt koji sadrži propise, zbirka propisa; **pròpisno** *pril.* **1.** po propisu, u skladu s propisima **2.** *razg.* (u šali) jako, svojski, u velikoj mjeri [~ *se napiti*]; **pròpisnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je propisano, što je u skladu s propisima
✧ PRO-[4] + *v.* pisati

propìšati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȍpišao/prȍpišala *ž*⟩ *razg. fam. vulg.* početi pišati nakon nemogućnosti; početi mokriti // **propišávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* propìšāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propišati
✧ PRO-[4] + *v.* pišati

propìštati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* propìštīm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* propíštao/propíštala *ž*⟩ **1.** početi pištati **2. a.** provesti neko vrijeme pišteći, ječeći **b.** propatiti, namučiti se **3.** proći mimo

pišteći, cičeći [*lokomotiva je propištala kroz selo*] // **propištávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* propìštāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propištati

✧ PRO-⁴ + *v.* pisak, pištati

propítati *svrš.* ⟨*prez.* pròpītām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròpītān⟩ **1.** (se) na više mjesta pitati; raspitati se, informirati se [~ *o obiteljskim prilikama*] **2.** (koga, što) pitati više osoba (ob. učenika) ili postaviti jednom više raznih pitanja [*oštro ~ staro gradivo*; ~ *sve koji nisu bili na nastavi*] // **propitìvāč** *m* ⟨G propitiváča⟩ onaj koji što propituje, ispituje, utvrđuje; **propitívati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* propìtujēm, *pril. sad.* propìtujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propitati; **propitkìvāč** *m* ⟨G propitkiváča⟩ onaj koji što propitkuje, zapitkuje; **propitkívati** (koga, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* propìtkujēm, *pril. sad.* propìtkujūći, *gl. im.* -ānje⟩ stalno pomalo propitivati

✧ PRO-⁴ + *v.* pitati

pròpiti *svrš.* ⟨*prez.* prȍpijēm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* prȍpīt⟩ **1.** (što) potrošiti na piće, pijančenje [~ *imanje*] **2.** (se) odati se piću // **propíjati** (što, se) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròpījām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propiti

✧ PRO-⁴ + *v.* piti

propješáčiti (∅, što, kroza što) *svrš.* ⟨*prez.* propjèšāčīm, *pril. pr.* -īvši⟩ pješačeći proći kroza što

✧ PRO-⁴ + *v.* pješačiti

pròpjeva|ti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pròpjevao/pròpjevala *ž*⟩ **1.** početi pjevati **2.** *pren.* biti ispunjen radošću **3.** *pren.* **a.** početi melodično zvučati, odjekivati **b.** pod prisilom početi priznavati, odavati što [*zločinac je ~o*] // **propjevávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* propjèvāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propjevati

✧ PRO-⁴ + *v.* pjevati

pròplakati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròplačēm, *imp.* pròplači, *pril. pr.* pròplakāvši, *prid. rad.* pròplakao/pròplakala *ž*⟩ **1.** početi plakati **2.** provesti plačući neko vrijeme [~ *mladost*] // **proplakívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* proplàkujēm, *pril. sad.* proplàkujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proplakati

✧ PRO-⁴ + *v.* plakati

proplàmtjeti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròplamtīm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. rad.* proplàmtio/proplàmtjela *ž*⟩ pojaviti se kao plamen, kao ono što plamti, *usp.* plamtjeti // **proplamćívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* proplàmćujēm, *pril. sad.* proplàmćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proplamtjeti; **prȍplamsāj** *m* **1.** plamen koji se na trenutke diže nad svijećom, svjetiljkom i uopće nad predmetom koji gori **2.** *pren.* naglo, kratko izražavanje kakva osjećaja [~ *ljubavi*]; **proplàmsati** *svrš.*, *v.* proplamtjeti; **proplànuti** (∅) *svrš.* ⟨*prez.* pròplanēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. rad.* proplànuo⟩ pojaviti se, zasjati u obliku manjeg plamena; **proplanjívati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* proplànjujēm, *pril. sad.* proplànjujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proplanuti

✧ PRO-⁴ + *v.* plamen, plamtjeti

pròplanak *m* ⟨G -ānka, N *mn* -ānci⟩ manja čistina na rubu šume ili u šumi // **pròplančić** *m dem.* i *hip.* od proplanak

✧ PRO-⁴ + *v.* planuti

pròplesti (što) *svrš.* ⟨*prez.* proplètēm, *pril. pr.* -ēvši, *prid. trp.* proplèten⟩ pletenjem umetnuti u što, na cijeloj površini // **pròpletati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ećēm, *pril. sad.* -ećūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proplesti

✧ PRO-⁴ + *v.* plesti

pròplivati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* pròplivao⟩ **1.** početi plivati; zaplivati **2.** naučiti plivati // **proplivávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* proplìvāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proplivati

✧ PRO-⁴ + *v.* plivati

pròpolis *m biol.* pčelinji proizvod ugodna mirisa i ljekovitih svojstava; sastavljen od biljnih smola, peluda i voska

✧ *grč.* própolis: pčelinja smola

proponírati (što, komu) *dv.* ⟨*prez.* propònīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ usmeno ili pismeno dati/davati prijedlog; dati ideju što da se radi; predložiti/predlagati // **propònent** (**proponènt**) *m* **1.** onaj koji podnosi prijedlog; predlagač **2.** onaj koji se nepozvan miješa u govor

✧ *njem.* proponieren ← *lat.* proponere: izložiti, predlagati

propòrcij|a *ž* **1. a.** dio ili udio koji se može usporediti sa cjelinom [*~a troškova za energiju u ukupnom poslovanju vrlo je velika*] **b.** usporediva brojka [*~a između broja rođenih i broja umrlih*] **2.** uzajamna ovisnost i skladan odnos dijelova unutar neke cjeline (omjer) [*skladne ~e*; *dobre ~e*] **3.** (*mn*) dimenzije; veličina, značaj [*od beznačajnog slučaja sada je to naraslo do nevjerojatnih ~a*] **4.** *glazb. pov.* u menzuralnoj notaciji

postupak kojim se smanjuje (rjeđe produljuje) trajanje redovitih notnih vrijednosti // **prȍporcionāl|an** *prid.* ⟨*odr.* -lnī⟩ **1.** koji ima pravilan odnos dijelova prema cjelini; razmjeran **2.** broj ili veličina koja se nalazi u određenom odnosu prema nekom drugom broju ili veličini △ ~***ni porez*** *admin.* porez koji se plaća u fiksnom postotku neovisno o visini prihoda; ~***ni (izborni) sustav*** *pol.* izborno pravo u kojem se dobivaju mandati razmjerno ukupnom broju dobivenih glasova, *opr.* većinski (izborni) sustav, *v.* vèćīnskī; **prȍporcionālno** *pril.* na proporcionalan način [*plaće rastu ~ porastu životnih troškova*]; **proporcionálnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ **1.** svojstvo onoga što je proporcionalno **2.** odnos između uloženog truda i sredstava i ostvarenih rezultata u nekom projektu, pothvatu ili poslu; **proporcioníránje** *sr* **1.** ⟨*gl. im.*⟩, *v.* proporcionirati **2.** *tisk.* postupak kojim se uklanja nepotreban prazni prostor između pojedinih parova znakova; **proporcionírati** *dv.* ⟨*prez.* proporciònīrām, *pril. sad.* -ajūći, *pril. pr.* -āvši, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** postaviti/postavljati u pravi omjer, razmjer, svesti/svoditi na pravu mjeru, uskladiti, primjeriti; podesiti/podešavati, (na)činiti skladno, simetrično **2.** (po)dijeliti, odmjeriti/odmjeravati prema čemu

✧ *lat.* proportio

proposta (*izg.* propȍsta) *ž glazb.* u kontrapunktskoj kompoziciji, posebice u kanonu i fugi, naziv za temu (imitacija teme, odn. odgovor je risposta)

✧ *tal.*: prijedlog

prȍpovijēd *ž* obredni govor religioznopoučnog sadržaja koji se drži ob. za službe u crkvi; predika, prodika, homilija // **propovijédati** *nesvrš.* ⟨*prez.* propòvijēdām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩ **1.** (∅) držati propovijedi **2.** (što) objavljivati, širiti nazore, ideje, učenja i sl.; **prȍpovijēdnī** *prid.* koji se odnosi na propovijed; **propovjedaónica** *ž* povišeno mjesto u crkvi s kojega svećenik govori vjernicima; **propovjèdnica** *ž*, *v.* propovjednik; **propovjèdnīčkī** *prid.* koji se odnosi na propovjednike; **propovjèdnīčki** *pril.* kao propovjednik, na način propovjednika; **propovjèdnīk** *m* ⟨G propovjedníka, V prȍpovjednīče, N *mn* propovjedníci⟩ **1.** onaj koji propovijeda **2.** (*Propovjednik*) *bibl.* starozavjetna biblijska knjiga iz 3. st.; **propovjedníštvo** *sr* djelatnost propovjednika

✧ PRO-⁴ + *v.* povijest

propozícija *ž* **1.** plan, ideja i sl., koji se daje kao prijedlog za razmišljanje **2. a.** izjava koju valja proanalizirati ili prodiskutirati **b.** u matematici i logici pretpostavka, premisa koja služi kao polazište u daljnjoj analizi **3.** (*mn*) skup uvjeta i odredbi o organizaciji i održavanju kakva natjecanja, natječaja i sl. [*prema ~ma pobjeđuje onaj koji sakupi najviše bodova*]

✧ *lat.* propositio: stavljanje naprijed, predlaganje

pròprati (što) *svrš.* ⟨*prez.* propèrēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍprān⟩ propuštajući vodu kroza što oprati, prometnuti kroz vodu; ovlaš, brzo oprati // **pròpirati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* -ēm, *pril. sad.* -ūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proprati

✧ PRO-⁴ + *v.* prati

pròpratiti (što, čime) *svrš.* ⟨*prez.* pròpratīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròpraćen⟩ *reg. zast.* (+ *srp.*) popratiti, *v.* // **propraćívati** (što, čime) *nesvrš.* ⟨*prez.* propràćujēm, *pril. sad.* propràćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propratiti

✧ PRO-⁴ + *v.* pratiti

pròprētor *m pov.* u antičkom Rimu, naziv za pretora po isteku roka njegove pretorske službe

✧ *lat.* propraetor ← pro praetore: za pretora

proprijètēt *m* ⟨N *mn* proprijetéti⟩ **1.** *pravn.* potpuno i neograničeno vlasništvo imovine; posjedovanje **2.** *zast.* zemljište s nekretninama na njemu; imanje, dobro (ob. u smislu vlasništva nad njima) **3.** *razg.* svojstvo koje pripada nekom čovjeku; osobina, odlika **4.** (*mn*) *teol.* one vlastitosti po kojima se tri božanske osobe u Sv. Trojstvu međusobno razlikuju

✧ *njem.* Proprietät *fr.* propriété ← *lat.* proprietas ≃ proprius: vlastiti

pro primo (*izg.* prô prîmo) *pril.* u prvom redu, kao prvo; prije svega

✧ *lat.*

propriocèptor *m fiziol.* receptor smješten u mišićima, zglobovima i tetivama; posreduje u održavanju ravnoteže tijela // **propriocèptīvan** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ koji nastaje od podražaja unutar samoga tijela, odnosno određenog organa (ob. o reakciji)

✧ *lat.* proprius: svoj, vlastiti + *v.* recepcija, (re)ceptor

proprpòšati (se) *svrš.* ⟨*prez.* proprpòšām (se), *pril. pr.* -āvši (se), *prid. rad.* prȍprpošao/prȍprpošala (se) *ž*⟩ očistiti perje onako (se) kao ptica
✧ PRO-⁴ + *v.* prpošati

pròprtiti (što) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròprćen⟩ načiniti prtinu kroz dubok snijeg // **proprćívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* propr̀ćujēm, *pril. sad.* propr̀ćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proprtiti
✧ PRO-⁴ + *v.* prtiti²

pròpucati (što) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròpucān⟩, *v.* prostrijeliti // **pròpuklina** *ž* otvoreno mjesto na nekoj površini koja je napukla
✧ PRO-⁴ + *v.* puknuti, pucati

propugnàkul *m pov.* u antici, skupni naziv za različite fortifikacijske objekte (utvrdu, nasip, kulu, barikadu i sl.)
✧ *lat.* propugnaculum

propúhati *svrš.* ⟨*prez.* pròpūšēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròpūhān⟩ **1.** (što) puhanjem pročistiti što [~ *lulu*] **2.** (koga) izložiti vjetru i uzrokovati zdravstvene tegobe // **prȍpūh** *m* struja zraka koja prolazi kroz dva nasuprotna otvora [*sjediti (biti) na ~u*]; promaha; **propuhívati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* propùhujēm, *pril. sad.* propùhujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propuhati; **propúhnuti** *svrš.* ⟨*prez.* pròpūhnēm, *pril. pr.* -ūvši, *prid. trp.* pròpūhnūt⟩, *v.* propuhati
✧ PRO-⁴ + *v.* puhati

propùlzija *ž* **1.** pogonska sila potrebna za pokretanje nekog tijela **2.** *pat.* sklonost bolesnika da se pri hodanju zanosi naprijed ili da pada prema naprijed // **propùlzījskī** *prid.* koji se odnosi na propulziju [~ *stupanj*]; **prȍpulzīv|an** *prid.* ⟨*odr.* -vnī⟩ **1.** koji se odlikuje silom za pokretanje naprijed [~*an pogon*] **2.** koji se traži, koji napreduje [~*no zanimanje*; ~*na privredna grana*]; **prȍpulzīvno** *pril.* na propulzivan način, prodorno; **propulzívnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je propulzivno; **pròpūlzor** (**propȕlzor**) *m tehn.* sredstvo, naprava ili uređaj koji preuzima snagu pogonskog stroja, vjetra ili čovjeka i pretvara je u porivnu silu: vjetrom – jedro, mehaničkim pogonom – propeler i sl.
✧ *lat.* propulsio ≈ propulsus: potjeran ← propellere: potjerati

propùpati (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -ām, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȍpupao/prȍpupāla *ž*⟩ **1.** razviti pupove (o biljki) **2.** *pren.* tjelesno se razviti (u mladosti) // **propupávati** (∅) *nesvrš.* ⟨*prez.* propùpāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propupati
✧ PRO-⁴ + *v.* pup, pupati

propùstiti *svrš.* ⟨*prez.* pròpustīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròpušten⟩ **1.** (koga, što) pustiti koga, što da prođe, da prodre, da se probije kroza što **2.** (što) cijedeći pustiti da prođe kroza što **3.** (koga, što) **a.** dopustiti komu da uđe ili prođe **b.** skloniti se ustranu ustupajući kome prolaz **c.** omogućiti prijelaz (u viši razred itd.) **4.** (što) *pren.* **a.** dopustiti da što prođe, ne koristiti se čim, izgubiti priliku **b.** izostaviti dio teksta, govora **c.** ne primijetiti, previdjeti, prečuti **5.** (∅) omogućiti prolaz tekućine [*krov je propustio*] // **pròpusnica** *ž* pismeni dokument kojim se daje ili dopušta ulaz ili prolaz; **pròpusnōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je propusno; poroznost; **pròpust** *m* **1.** *tehn.* otvor (u nasipu, brani itd.) **2.** pogreška iz nepažnje; omaška, previd **3.** nečinjenje, ono što se nije učinilo [*sagriješiti mišlju, riječju, djelom ili ~om*]; **pròpustan** *prid.* ⟨*odr.* -snī⟩ **1.** (*neodr.*) koji propušta, zrak, plin ili tekućinu, ob. kao nepoželjno svojstvo; propustljiv **2.** (*odr.*) koji se odnosi na propust [*propusni otvor* otvor za propuštanje, koji služi da što propušta]; **propùstljiv** *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩, *v.* propustan; **propùstljivōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je propustljivo; **propúštati** (koga, što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròpūštām, *pril. sad.* -ajūći, *prid. trp.* pròpušten, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* propustiti
✧ PRO-⁴ + *v.* pustiti

pròpušiti (∅) *svrš.* ⟨*prez.* -īm, *pril. pr.* -īvši, *prid. rad.* pròpušio/pròpušila *ž*⟩ početi pušiti
✧ PRO-⁴ + *v.* pušiti

proputòvati (što, kroza što) *svrš.* ⟨*prez.* propùtujēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. rad.* prȍputovao⟩ putujući proći kroz područje, zemlju i sl. [*proputovali smo sve zemlje svijeta*] // **proputovánj|e** *sr* zadržavanje za vrijeme putovanja u nekom mjestu [*biti na ~u*]
✧ PRO-⁴ + *v.* put, putovati

prȍračūn *m* približni iznos primitaka i izdataka koji se predviđaju za određeno vrijeme △ ***državni*** ~, *v.* budžet // **prȍračunāt** (**prȍračunān**) *prid.* ⟨*odr.* -ī⟩ **1.** koji je dobiven proračunom **2.** **a.** koji radi tako da misli jedino na korist ili neki cilj, *opr.* bezazlen, dobronamjeran **b.** koji je smišljen s nekim

ciljem [~ *postupak*]; **proračùnati** (što) *svrš.* ⟨*prez.* proračùnām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍračunāt⟩ **1.** predvidjeti uzimajući u obzir sve okolnosti izražene brojevima **2.** dobro promisliti unaprijed; planirati; **prȍračunāto** *pril.* **1.** s proračunatošću unaprijed smišljeno, s namjerom unaprijed stvorenom (ob. lošom) **2.** tako da je dobiveno proračunom; **prȍračunātōst** (**prȍračunānōst**) *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ osobina onoga koji je proračunat, svojstvo onoga što je proračunato; **prȍračūnskī** *prid.* koji je prema proračunu, koji se odnosi na proračun [~ *troškovi*]; **prȍračūnski** *pril.* na proračunski način

✧ PRO-⁴ + *v.* račun, računati

proráditi *svrš.* ⟨*prez.* pròrādīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròrāđen⟩ **1.** (što) potanko proučiti što, svestrano se upoznati s čim (ob. s tekstom) **2.** (se) početi marljivo raditi, dati se na rad; provrijedniti se **3.** (∅) početi raditi, početi funkcionirati [*stroj je proradio*] // **prȍrada** *ž* prorađivanje, temeljito razmatranje čega (ob. teksta); **prorađívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* proràđujēm, *pril. sad.* proràđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proraditi

✧ PRO-⁴ + *v.* rad¹, raditi

pròrājtati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròrājtām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròrājtān⟩ *žarg.* besmisleno, uludo, rasipnički potrošiti (novac, imanje, povoljne mogućnosti, povoljne prilike za uspjeh); profućkati, proćerdati, spiskati // **prorajtávati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* proràjtāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prorajtati

✧ PRO-⁴ + *v.* rajtati

pròrāsti (što, kroza što) *svrš.* ⟨*prez.* prorástem, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròrāšten⟩ probiti rastući između čega, kroz što △ ***proraštena slanina*** slanina koja u masnoći ima slojeve mesa, protkana slanina // **prorašćívati** (što, kroza što) *nesvrš.* ⟨*prez.* proràšćujēm, *pril. sad.* proràšćujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prorasti

✧ PRO-⁴ + *v.* rasti

proràšljika *ž bot.* **1.** izdanci iz glavica i korijena povrća **2.** *reg.* prorasla stabljika crnog luka sa sjemenom na vrhu

✧ PRO-⁴ + *v.* rašlje, rašljika

pròreći (što, kome) *svrš.* ⟨*prez.* prorèčēm/-reknēm, *pril. pr.* -rekāvši, *prid. trp.* prorèčen⟩ unaprijed reći, pretkazati što će biti (o sudbini i velikim događajima) [~ *smak svijeta*; ~ *rat*; ~ *opći potop*; ~ *sudbinu*] // **proricatelj** *m* onaj koji proriče budućnost iz znakova čega, materijalnih predložaka itd.; **proricatèljica** *ž*, *v.* proricatelj; **proricateljskī** *prid.* koji se odnosi na proricatelja; **proricateljski** *pril.* kao proricatelj, na način proricatelja; **prorícati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* pròrīčēm, *pril. sad.* -íčūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proreći; **proročànskī** *prid.* koji se odnosi na proročanstvo; **proročànski** *pril.* kao u proročanstvu, na način proroka; **proročánstvo** *sr* ⟨G *mn* proròčānstāvā/-ā⟩ riječi proroka ili onoga tko ima sposobnost da proriče [~ *se ispunilo*]; proroštvo; **pròročica** *ž* žena prorok; **pròročīšte** *sr pov.* mjesto gdje su proricatelji objavljivali volju i namjere viših bića i sila △ ***delfijsko*** ~ *pov.* mjesto u Grčkoj u kojem je djelovala proročica Pitija; **pròročk|ī** *prid.* koji se odnosi na proroke [~*e knjige*]; **pròročki** *pril.* kao prorok, poput proroka; **pròrok** *m* ⟨V -oče, N *mn* -oci⟩ **1.** *rel.* onaj koji kao navodni tumač volje jednoga ili više bogova i njihovih objava najavljuje velika zbivanja u budućnosti **2.** (Prorok) Muhamed, osnivač islama, Božji poslanik; **pròroštvo** *sr* ⟨G *mn* -tāvā/prórōštvā⟩ **1.** *v.* proročanstvo **2.** djelatnost proroka

◆ *pr.* (nadimačka): **Pròročić** (Zagreb, Rab), **Prorókōvić** (180, Zadar)

✧ PRO-⁴ + *v.* riječ, reći

próred *m* **1.** slobodan prostor između redova čega (redova usjeva, loze i sl.) sijan ili sađen na većem razmaku **2.** *tisk.* **a.** razmak među redovima teksta **b.** metalna pločica koja se stavlja između tiskarskih redaka i određuje razmak; proložak

✧ PRO-⁴ + *v.* red

pròrektor *m* pomoćnik ili zamjenik rektora, ob. zadužen za određene poslove [~ *za znanost*; ~ *za međunarodne odnose*] // **pròrektorskī** *prid.* koji se odnosi na prorektore

✧ *njem.* Prorektor ≃ PRO-³ + *v.* rektor

prorešètati *svrš.* ⟨*prez.* prorešètām, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍrešetān⟩ **1.** (što) propustiti kroz rešeto radi čišćenja **2.** probušiti, probiti na mnogo mjesta, probiti mecima **3.** (koga) *razg.* temeljito ispitati (ob. u školi radi provjeravanja znanja) // **prorešetávati** (što, koga) *nesvrš.* ⟨*prez.* prorešètāvām, *pril. sad.* -ajūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prorešetati

✧ PRO-⁴ + *v.* rešeto, rešetati

pròrezati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròrežēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* pròrezān⟩ **1.** režući napraviti

otvor; prosjeći **2.** učiniti rez (na tijelu, na tkanini) // **pròreščić** *m dem.* od prorez; **prórez** *m* **1.** uski otvor u koji se umeće odgovarajući dio naprave ili predmet [*ubacite novac u ~ na telefonu*] **2.** prorezano mjesto, prorezani dio čega [~ *na haljini*]; **prorezívati** (što) *nesvrš.* ⟨*prez.* prorèzujēm, *pril. sad.* prorèzujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prorezati
✧ PRO-⁴ + *v.* rez, rezati

prorijéditi *svrš.* ⟨*prez.* pròrijēdīm, *pril. pr.* -īvši, *prid. trp.* pròrijēđen⟩ **1.** (što) učiniti rijetkim ili rjeđim po učestalosti ili količini prema veličini prostora, rasporediti, razmjestiti na veću udaljenost, smanjiti gustoću, zasićenost čega [~ *šumu*] **2.** (se) postati rijedak ili rjeđi [*zrak se prorijedio na visini*; *gosti su se prorijedili*; *kosa se prorijedila*] // **pròrijēđeno** *pril.* tako da je rijetko, rjeđe; **pròrijēđenōst** *ž* ⟨G -osti, I -osti/-ošću⟩ svojstvo onoga što je prorijeđeno; **prorjeđívati** *nesvrš.* ⟨*prez.* prorjèđujēm, *pril. sad.* prorjèđujūći, *gl. im.* -ānje⟩, *v.* prorijediti
✧ PRO-⁴ + *v.* rijedak, rijediti

prorogácija *ž* odgoda rasprave, odluke i sl. do sljedećeg zasjedanja (zakonodavnog tijela i sl.)
✧ *lat.* prorogatio ≃ proro g are: odgoditi

pròrok, *v.* proreći

proròvati (što) *svrš.* ⟨*prez.* pròrujēm, *pril. pr.* -āvši, *prid. trp.* prȍrovān⟩ rujući probiti // **pròrov** *m* **1.** ono što je prorovano, kanal, prokop (**1**) **2.** *neodom.*, *v.* tunel
✧ PRO-⁴ + *v.* rov, rovati

prorúžnjeti (se) *svrš.* ⟨*prez.* pròrūžnīm (se), *pril. pr.* -ēvši (se), *prid. rad.* prorúžnio/prorúžnjela (se) *ž*⟩ postati ružniji, biti zahvaćen ružnoćom; poružnjeti // **proružnjívati** (se) *nesvrš.* ⟨*prez.* prorùžnjujēm (se), *pril. sad.* prorùžnjujūći (se), *gl. im.* -ānje⟩, *v.* proružnjeti
✧ PRO-⁴ + *v.* rugati se, ružan

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 811.163.42(038)

HRVATSKI enciklopedijski rječnik. -
Zagreb : EPH : Novi Liber, 2004- .

ISBN 953-6045-28-1 (Novi Liber)(cjelina)

<Sv.> 8: Pes-Pro. - 2004

ISBN 953-6045-37-0

441216036